Учителя Петър Дънов

СИЛА И ЖИВОТ

том 2

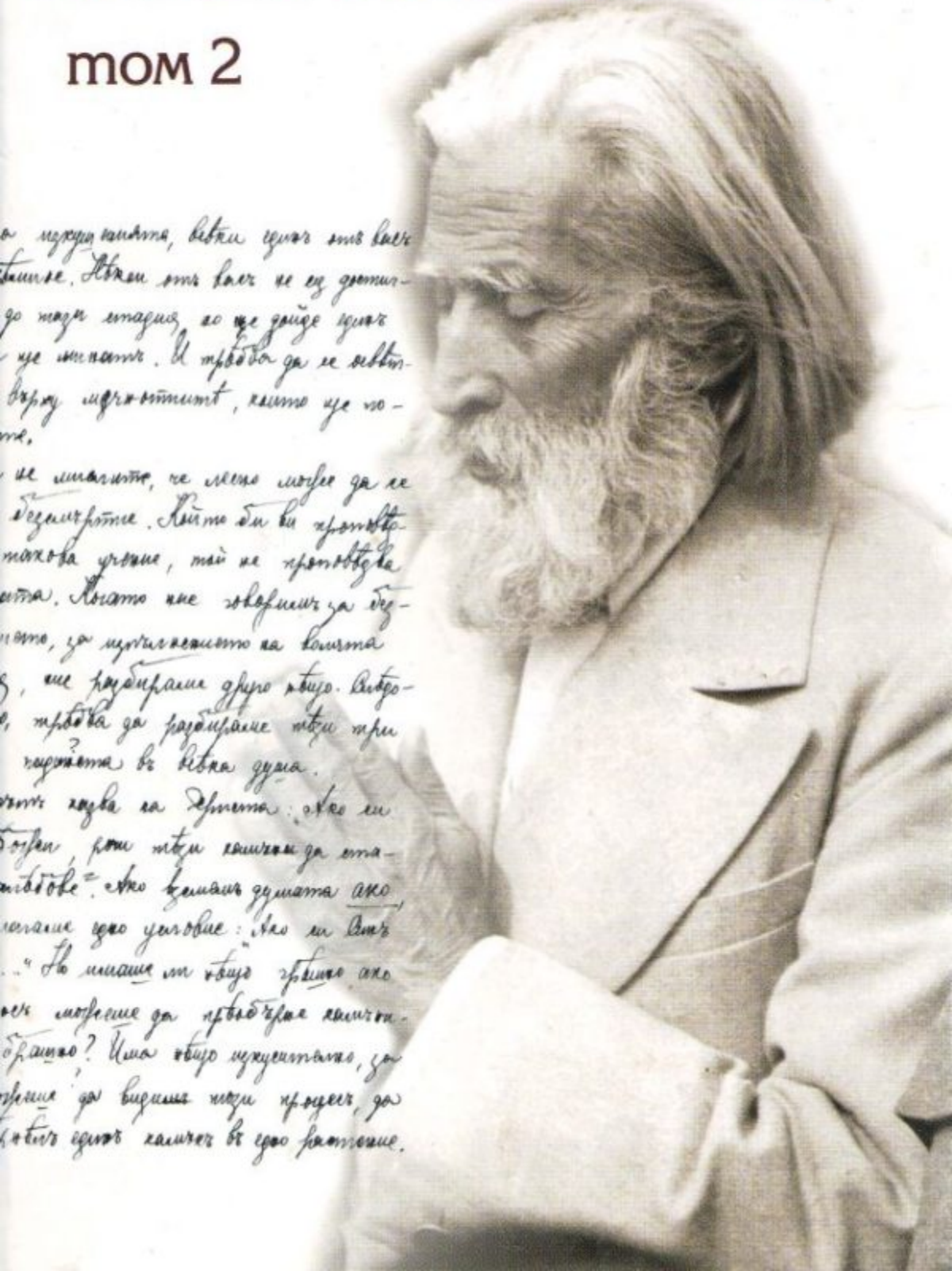

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
БЕИНСА ДУНО

СИЛА И ЖИВОТ

Том II

Седемтомната поредица „Сила и Живот“ е съвместна публикация на издателствата „Захарий Стоянов“ и „Бяло Братство“. В нея за първи път е представена пълна хронология на неделните проповеди на Учителя Петър Дънов (Беинса Дуно) през периода 1914-1924 г. В тях по собствените му думи са изложени всички основни принципи на неговото учение, което той нарича Новото учение на Всемирното Бяло Братство.

От езикова гледна точка неделните проповеди, наричани беседи, са стенографирано говорно слово. Стенограмите на беседите са дешифрирани, редактирани и публикувани от различни последователи на Учителя П. Дънов, през различни периоди от време, на което се дължат някои езикови и стилови разлики. По-голямата част от съдържанието на настоящата поредица са първите шест сборника с беседи, които започват да се публикуват от 1915 г. със заглавие „Сила и Живот“.

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
БЕИНСА ДУНО

СИЛА И ЖИВОТ

НАЧАЛА НА НОВОТО УЧЕНИЕ НА ВСЕМИРНОТО БЯЛО БРАТСТВО

Том II

Издателство •ЗАХАРИЙ СТОЯНОВ•
Издателство •БЯЛО БРАТСТВО•

София, 2006

© Петър Дънов (Беинса Дуно), автор
© Димитър Калев, съставител и редактор
© Ирена Шунина, Филип Филипов, азбучен показател, 2006
© Петър Добрев, библиотечно оформление, 2006
© Издателство „Захарий Стоянов“, 2006
© Издателство „Бяло Братство“, 2006

ISBN 954-739-735-4 (т. 2)

Съдържание

Да възлюбиш Господа..... 7
Да я не пия ли..... 24
Мъдростта..... 40
Христа да придобия..... 58
Петте разумни девици..... 76
Разсмотрете криновете..... 95
Закхей..... 101
Ще ви въздигна..... 118
Спаси ни..... 135
Ще бъдат научени..... 150
Отдайте Божието Богу..... 166
Растете в благодат..... 179
Марта и Мария..... 199
Двамата господари..... 213
Все, що е писано..... 233
Блажените..... 255
Децата..... 270
Всичко ми е предадено..... 284
Спасението..... 306
Солта..... 325
Виделината..... 338
Яков и Исав..... 353
Радвайте се..... 373
Божията воля..... 393
Чистосърдечните..... 412
Вземане и даване..... 433
Бог е съчетал..... 452
Доброто съкровище..... 468
Пребъдете..... 487

Приложения

Обяснителни бележки..... 502
Речник на остарели и чужди думи..... 504
Азбучен показател..... 507

ДА ВЪЗЛЮБИШ ГОСПОДА

„Да възлюбиш Господа Бога твоего...
Да възлюбиш ближния си...“

От Матея 22: 37,39 [1]

„Учителю, коя заповед е голяма в закона? А Исус му рече: Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце, с всичката си душа и с всичкия си ум. Тази е първа и голяма заповед. А втора, подобна на нея: Да възлюбиш ближния си както себе си. На тези двете заповеди всичкият закон и пророците висят.“

Сега искам да внимавате върху това, което ще говоря. Днес проповядвам едно Учение, върху което почива развитието на душата, на ума и на сърцето. То е Учение, което носи Мир и спокойствие на сърцето, Учение, което носи Светлина на ума, обнова на душата, Сила на Духа. Това Учение е в състояние да възстанови краката на хромите, да отвори очите на слепите; от това Учение глухите прочуват, болните оздравяват, мъртвите възкръсват. То носи хармония навсякъде. За това Учение няма никакво препятствие. То е Учението на Живия Бог, който е и между хората, и между камъните, и между растенията, и между животните. Живият Господ, за Когото ви говоря, е навсякъде, Той е познат на всички – единственото реално и съществено нещо в света е тоя Бог.

Някои искат да разрешат въпроса за съществуването на Бога по философски начин. Оставете настрана философските разисквания и гимнастики на ума, тоя въпрос се решава чрез опит. Важен е въпросът защо трябва да любим, защо трябва да имаме една заповед. Какво представлява заповедта? Тя е основа, почва върху която се гради; тя е Сила, с която се работи; тя е опорна точка, от която се излиза. Как познаваме дали имаме опорна точка, или не? Когато застанете на

едно място и вдигате един тежък предмет: ако почвата под краката ви е яка и не потъвате, казвам, че имате опорна точка; ако краката ви потъват, почвата ви не е яка, т.е. опорната ви точка не е сигурна. Когато извършите някаква работа и вместо да се повдигнете, потънете надолу, казвам, че нямате опора под краката си. Когато мислите нещо и умът ви се смущава, нямате основа под краката си; когато обичате и се съмнявате в любовта си, нямате основа под краката си.

Може да дадете ред философски обяснения върху понятието *заповед*, но те ще бъдат само външно красиви, без вътрешно съдържание. Те са подобни на сладкишите, на кексовете – да се храниш със сладкиши и кексове, това значи да станеш много ефирен. Човек се нуждае от здрава, доброкачествена храна, която съдържа всички съществени елементи. Тая храна дава необходимите условия за развитието на човешкия ум, на човешкото сърце, на човешката душа и на човешкия Дух. Елементите, които човек употребява, са едни и същи, но методите за тяхното възприемане са различни. Всяка храна е полезна за човека, важно е той да знае как да я приеме. Не ви казвам каква храна да ядете и каква да не ядете, но съветвам ви да ядете с Любов. Какво казват хигиенистите, физиците и химиците по тоя въпрос, това е второстепенна работа. Важно е да употребявате храна, която дава Сила. Слаб си, нахраниш се и придобиваш сила, бодрост – това е съществена храна.

Запитаха Христа: „Кой е големият закон?“ Големият закон е тоя, който може да ни научи как да живеем – това значи да познаем Бога. От две хиляди години философите се мъчат да обяснят де е Господ – на Небето или на Земята, но и те сами не могат да си отговорят. Това създава ред противоречия, благодарение на което едни приемат съществуването на Господа, а други Го отричат. Бог стои, наблюдава и едните, и другите и се смее, както на децата, че не Го познават. Защо не

Го познават? Защото са си турили различно оцветени очила. Едни казват, че Баща им е червен, други – жълт, трети – зелен, четвърти – черен; всеки Го вижда един или друг, според цвета на очилата си. Може ли Бог да е черен? Казвам: не ставайте буквоядци. Черният цвят има няколко значения; той означава и почивка. И думата *лош* има две значения; под *лош човек* разбираме енергичен. Лошото, злото крие в себе си сила, която трябва да се употреби на място; не се ли употреби на място, злото се явява като разрушител.

Коя е голямата заповед? Да възлюбим Господа. Тая заповед ни учи да мислим, да чувстваме и да действаме правилно. Това е една опитна философия, за разбирането на която са нужни години. Много работа се иска от човека, за да се научи да мисли, да чувства и да действа правилно. Много време е нужно на човека, докато познае Господа. За мене Бог е Велика реалност – Той е по-реален, отколкото сте вие, които виждам днес пред себе си. Ще кажете, че си служа със силни думи. Ако бих намерил по-силни думи, бих си послужил с тях, за да обясня какво представлява Бог. Той може да бъде и за вас толкова реален, колкото и за мен. Вие може да Го познаете в продължение на много години, но може да Го познаете и в един миг. Знаете от физиката, че при съприкосновението на двата електрични полюса веднага се образува искра, светлина.

Казвам: обърнете се към противоположния полюс на Живота, за да намерите Светлината, която търсите. Това може да стане в един момент – от вас зависи. Вие стоите гърбом към тая Светлина и питате де е Господ. Мнозина, учени и прости, стоят пред вратата на Господа и се запитват ще ги приеме ли Господ, или не, достойни ли са за Него, или не. Това са празни приказки. Излезли сте от Господа и при Него ще се върнете – Той ще ви приеме, защото е всеблаг и всемилостив. – „Добър човек ли съм?“ Аз не се съмнявам в твоята Доброта, защото тя е и моя; твоята Мъдрост

е и моя. Вярно ли е това? Вярно е. Чудни са хората, трябва ли трескавият да мисли, че като няма апетит, това е естествено състояние? Днес, като болен, той няма апетит, яденето не му е приятно, но това не е постоянно. Преди да заболее, той всякога е ял с приятност и с удоволствие; като оздравее, пак ще яде с удоволствие. Между сегашното състояние на нервната система и по-раншното има известна разлика, но това състояние е временно. Следователно, ако заболееш, кажи си: „Слушай, не се поддавай на болестта си!“ Тя временно те е посетила. Ти си здрав човек – ти можеш да мислиш, да чувстваш и да действаш право!

Често хората говорят за греха и казват за някого: „Грешен е тоя човек.“ Така, както вие разбирате греха, аз не зная кои хора са грешни. Не познавам грешни хора, но познавам такива, които правят погрешки. Според великия закон на Любовта аз гледам на греха и на погрешните другояче. Учител дава на ученика си задача да нарисува една картина; ученикът започва да рисува, но зацапва, търка, пак зацапва, докато един ден нарисува картината според изискванията на учителя. Като цапа и трие, може ли да кажете, че той е грешник? Не е грешник ученикът, но не е работил достатъчно, не се е упражнявал. В бъдеще, когато се упражни, той ще нарисува картината добре, без да цапа и търка, той ще избягва погрешките. Не хулете Господа в себе си и не казвайте, че Той ви е създал грешници. Ако види, че си отчаян, Господ ще ти каже: „Синко, не се отчайвай, след време ти ще станеш добър и праведен човек.“ Някои философи говорят за погрешките на хората, защото не разбират законите – сами те правят погрешки, а говорят за погрешките на другите.

Христос казва: „Да възлюбим Господа!“ И хората говорят за Любовта, без да я познават. Някой казва: „Умирам за любов“, като се ожени, казва: „Умирам от любов.“ И преди да се е оженил, умирал от любов,

и като се ожени, пак умира от любов. Разглеждайте думата *смърт* в друг смисъл: и като се ражда, човек пак умира. Раждането на Земята е смърт на Небето, смъртта на Земята е раждане в другия свят – раждаш се за по-висок живот от земния. Раждане и смърт, в широк смисъл на думата, означават отиване на работа. Дали ще отидеш на Небето, или ще слезеш на Земята, ти все ще работиш.

Работа и труд са две различни понятия. Затова Христос казва: „Елате при Мене всички утрудени, да ви науча да работите." Като говоря за Христа, нямам предвид човека, който е живял преди две хиляди години; аз имам предвид тоя Христос, който и до днес е между хората. Как се проявява Той, това е друг въпрос – важно е, че всеки, който се намира в нужда, може да отиде при Христа. Които гледат на Христа като на човек, живял преди две хиляди години, отиват при Него с черни кърпи на главите; тия, които Го виждат между тях, отиват при Него с бели кърпи. Защо отивате на сватба с бели дрехи? Ще кажете, че църквата е предписала така. Бог е казал: „Ония, които отиват да се женят и носят Любовта в сърцето си, да се обличат в бяло; ония, които са загубили Любовта си, да носят черни дрехи." Докога ще носят черно? Докато намерят Любовта. Носете бели кърпи на главите си, бели кърпи в сърцата си и бели кърпи в умовете си, за да намерите Господа. Вие може да намерите Господа още сега, още в тоя момент – от вас зависи. Докато любим Бога, ние сме на Небето, в Рая; щом се усъмним в Него, ние сме в ада, в мястото на страданието, на тъмнината, на ожесточаването.

„Да възлюбим Господа" – тая е голямата заповед, върху която почива нашият Живот. Как трябва да любим Господа, като ближния? Любовта към Бога и Любовта към ближния са две неща, диаметрално противоположни. За да разберете Любовта към Бога, трябва да затворите това, което знаете, и да опитате

моето. Вашето знание сте опитали, опитайте сега моето. Ако вашето е по-добро, готов съм да го приема – аз съм от тия хора, които дават и вземат. Оня, който люби Бога, се отличава с голяма съсредоточеност, с дълбок вътрешен Живот. Привидно той се отдалечава от хората, минава за ексцентричен, но всъщност не е така. Любовта към Бога не е нищо друго, освен венозното течение, при което нечистата кръв отива в сърцето и белите дробове да се пречисти, да стане артериална. Венозното и артериалното течение на кръвта съществува не само в тялото, но и в чувствата, и в мислите на човека. Например омразата и завистта са венозната кръв в човека; Любовта и Радостта са артериалната кръв. Светлите и чисти мисли са артериалната кръв, а тъмните и отрицателните мисли са венозната кръв. Следователно, когато люби Бога, човек превръща течението на отрицателните сили в себе си в положителни, а нечистата кръв – в чиста. Той отива при Бога, който го пита: „Синко, позна ли Ме?“ – „Познах те, Татко.“ След това човек като артериална кръв отива по цялото тяло да храни всички клетки – това е Любовта към ближния. Като възлюбиш Бога, ти влизаш в Неговите бели дробове, в Неговото сърце да се пречистиш; така пречистен и вдълбочен в себе си, ти излизаш навън, да разнесеш кръвта по най-отдалечените клетки на тялото – своите ближни, да ги нахраниш.

Като знаете това, любете Бога и носете Неговото благословение по целия свят. Като разнасяте благото между хората, вие ще се уморите и ще почувствате нужда да се върнете отново към оня център на Живота, който пречиства и внася енергия. След всеки двадесет и четири часа човек отива при Бога да се обнови и пречисти; така пречистен, той излиза от Бога и отива към своя ближен. После се пита де е Бог, съществува ли Той – това е неразбиране на Живота.

И тъй, когато отивате при Бога, не се спирайте да се разговаряте с хората. Който и да ви срещне на

пътя, кажете: „Отивам по важна работа. Като свърша работата си, тогава ще се срещнем и ще си поговорим, тогава ще ви кажа какво прави Бог и как живее.“ Някой е болен, търси лекарска помощ, обиколи няколко лекари, но и те не могат да му помогнат – какво трябва да прави? Нека се обърне към Бога с всичкото си упование и надежда и да каже: „Господи, на Теб уповавам, на Теб възлагам товара си.“ Хвърлиш ли от себе си всички човешки философии и уповаваш на Бога, Той ще ти помогне. Колкото по-голяма е Вярата ти, толкова по-скоро иде помощта. Бог помага на слаби, на болни, на отрудени. В Любовта на човека към Бога всички болести изчезват – и външни, и вътрешни. Възлюбиш ли Бога, и слепотата, и глухотата изчезват.

Сегашните хора страдат от много знание. Не искам да ви обиждам, но реших да ви говоря на особен език – стремете се да ме разбирате право. Хвърлете черните дрехи, с които сте се облекли, откажете се от съмнението и подозрението – те са тор за Живота. Ако в сърцето ви е останало малко омраза, хвърлете я настрана. Ако се гневите, откажете се от гнева или занесете го в някоя фабрика, там е неговото място. Гневът ви посещава, защото не му давате работа; като го впрегнете на работа, той казва: „Умен е моят господар!“ Може ли без гняв? Може. Ако завистта и омразата ви посетят, дайте и на тях работа – като работят, те ще се свържат с Любовта. Каквито отрицателни мисли и чувства да ви посещават, водете ги при Бога – кажете им: „Аз отивам при Бога, ако искате да бъдете с мен, елате и вие там.“ Вземете със себе си всички слепи, глухи, хроми, недъгави и ги заведете при Бога. – „Голи сме, срам ни е да се явим пред Него.“ Идете при Бога такива, каквито сте – Той ще ви очисти и облече в нови дрехи. Бог не се нуждае от праведни хора. Влезте в Божествения огън да се очистите и кажете: „Видяхме Господа и Го познахме.“ В Стария завет се казва за Мойсея, че ял заедно с Господа – възможно ли е

това? Възможно е. Яденето не е само физичен процес – човек яде и на физичния свят, и в Умствения свят, и в Сърдечния. Мислите и чувствата са храна, подобна на хляба за физичния свят.

Мнозина искат да бъдат обичани. Защо трябва да ги обичат? Гладни са, искат да ги нахранят. Каже ли някой, че иска да го обичат, това значи, че е гладен – никой не мисли за него, не иска да го нахрани. Кажи му: „Братко, ела у дома, аз ще те нахраня.“ Ти ще го нахраниш и Бог ще те благослови. Докато са в Любовта, хората пеят и възхваляват Господа, те забравят своите лоши, неправилни отношения помежду си; щом слязат на Земята, започват да се карат. – „Грешни сме, затова се караме.“ Не мислете, че сте грешни или паднали хора – във всеки момент може да се спасите. Казвате: „Ще правим добри дела, за да омилостивим Бога.“ Оставете настрана добрите дела. Бог всякога ви обича, всякога е готов да ви помогне, независимо от това, дали сте праведни, или грешни. Бог ни обича въпреки всички наши грехове и погрешки, Той никога не е изменил Любовта Си. Че хората казвали нещо лошо по ваш адрес – нека казват; ти ще им отговориш: „Братко, елате при мен да отидем заедно при Господа.“ През каквито мъчнотии и да минаваш, кажи си: „Аз ще любя Господа, който живее в моята душа.“ Някой се противопоставя на това и казва: „Аз не виждам Господа.“ Това нищо не значи – ако днес не Го виждаш, утре ще Го видиш. Днес даже и простият човек знае, че при търкането на две дървета се образува огън. Някъде мъж и жена се карат; нека се карат, за да се произведе повече Светлина помежду им, нека се търкат, за да произведат огън. Щом се образува огън, те се примиряват. Не е важно как ще се търкат, направо или накръст, важно е да произведат нужната Светлина.

И тъй, според езика на Новото учение, когато се търкате, кажете си: „Търкай ме, братко, търкай,

докато произведа Светлина върху теб.“ Това търкане е необходимо, за да се произведе Божествената светлина. И на бойното поле хората се търкат, за да произведат тая Светлина.

Аз виждам тия хора – кои слепи, кои хроми, сакати, всички отиват при Христа. Той им казва: „По-добре да останеш с един крак, с една ръка, с едно око, но да дойдеш при Мен.“ Бог ги посреща, угощава и ги запитва: „Какво правят останалите хора на Земята?“ – „Търкат се още.“ – „Нека се търкат, Аз ще слеза на Земята при тях и всички ще се примирят.“ Аз виждам ония, които са горе при Христа – те са радостни, весели. Като казвам, че са горе, не мислете, че са някъде много далеч от вас. – „Аз искам да отида при тях.“ – Иди на фронта първо, оттам ще те пратят горе при твоите братя. – „Страх ме е.“ – Геройство е нужно, а не страх. Трябва да разберете дълбокия смисъл на Живота. Помнете: в Бога зло не съществува, Той устройва всички неща и Той изправя обърканите работи на хората. Той намества счупените ръце и крака, Той поставя изваденитe очи, Той туря всичко в ред и порядък – Той е Баща на всички.

Следователно, когато искате да любите, влезте дълбоко в себе си, съсредоточете се без никакво съмнение и колебание. Знайте, че Бог ще ви даде от Своята Любов, ще ви направи радостни и весели. Пита ли ви някой отде знаете това, кажете му: „Махни се от лицето ми, не ме изкушавай.“ Казвам: всеки ваш стремеж иде от Бога. – „Кога ще намеря Господа?“ – Когато изпаднеш в трудно положение. – „Как ще намеря Любовта, какво представлява тя?“

Един ученик отишъл при един от Великите Учители на Индия да го пита какво нещо е Любовта и как може да я намери. Учителят мълчал, нищо не му отговорил. На втория ден ученикът пак задал същия въпрос, но Учителят продължавал да мълчи. Шест дена наред ученикът посещавал Учителя си, искал да

му отговори на зададения въпрос, но пак същото мълчание. На седмия ден Учителят взел ученика със себе си и го завел при реката Ганг, хванал го за ръцете и го потопил във водата. Ученикът ритал, борил се, докато най-после Учителят му го извадил на брега и го запитал: „Какво почувства във водата?“ – „Голям задух, имах нужда от въздух, още малко и щях да се пръсна от липса на въздух!“ Учителят му отговорил: „Ти ще разбереш Любовта и ще я потърсиш, когато почувстваш от нея такава нужда, каквато почувства от въздуха.“

Каквото е преживял ученикът във водата, това чувстват всички ония, които се бият на фронта – те чувстват нужда от Свобода, от простор. Сега Бог е хванал хората за врата, пъхнал ги е във водата и ги държи там, докато сами почувстват нужда от Свобода. Това е Божественото училище, през което всички трябва да минат, за да научат нещо. Колко пъти нашите удове са били разхвърляни по бойните полета, но пак Бог ги е събрал и поставил на местата им. – „Докажи това!“ – Ще го докажа: ти си сляп, хром – отварям очите ти и започваш да виждаш; намествам счупения ти крак и прохождаш. Какво друго доказателство искаш? Доказателството се крие във възстановяване на хармонията между всички части. Всеки сам трябва да докаже нещата, всеки сам трябва да намери Истината, всеки сам трябва да отива при Господа и сам да се връща. Това значи да придобие онова дълбоко вътрешно Знание. Така ти ще разбереш какво значи изкушение. Някой път си радостен, но изведнъж състоянието ти се сменя, казваш: „Нещастен съм в живота.“ Това не е твоя мисъл, посетил те е някой дявол; не въставай против него, но кажи: „Благодаря Ти, Господи, че ми изпрати тоя брат да се разговорим с него.“ Вие мислите, че дяволът е лош. Аз ще говоря добре за него – някога и той е бил добър, но паднал и сгрешил. Ще възразите: „Казано е в Писанието да се противим на дявола, на злото в света.“ Това значи:

търкай дявола, докато прогледне и види Светлината пред себе си – щом дойде Светлината в ума му, той ще се откаже от кривия път.

Втората заповед е: „Да възлюбиш ближния си като себе си.“ Тая Любов е външна проява на нашата душа и на нашето сърце – чрез ближния си ние проявяваме своята Любов навън. В Любовта към ближния се вижда и Справедливостта на човека. Една майка родила две деца едновременно; тя имала възможност да кърми и двете заедно – на всяко дете се падало по един естествен биберон. Едното дете било по-лакомо, искало да бозае и от двата биберона; какво направила справедливата майка? Тя го натупала добре, като му дала добър урок; детето, като не разбирало закона, мислило, че майка му е лоша. И Бог дава на всеки човек по един биберон – всеки трябва да си го пази. И сегашните християни се хващат за косите си, бият се, всеки иска да вземе биберона на другия. Имаш един биберон, не се лакоми за втори. Ония мъже, които не са произвели Огън, могат да се търкат, обаче, ония, които са произвели Огън, трябва да се върнат при Господа и да занесат своята благодарност.

Една госпожа ми разказваше, че гледала мъжа си цели двадесет години болен, но не се отегчила нито момент. Защо? Обичала го. Един мъж гледал болната си от епилепсия жена, без да се отегчи; всяка нощ я следил да не дойде припадъкът ѝ, без да каже дума за това – обичал я той, затова не му дотегнала. Преди десетки години един американски параход претърпял катастрофа и потънал в океана, повечето пътници се качили на лодки и се спасили. В последната лодка останало само едно празно място, трябвало да се качи една жена със своето момченце; всички се огледали, как да разрешат въпроса – нямало място за двама души. Майката бързо настанила момченцето си в лодката, взела си сбогом от него и казала: „Носи много поздрави на баща си.“ Кой от вас може да прояви

такъв дух на себеотричане и със спокойствие да каже: „Носи много поздрави на баща си.“ Какво правят сегашните хора? Повечето мислят за себе си, а децата си оставят на произвола на съдбата. Питат някого: „Де е брат ти?“ – „Не зная, той е голям грешник, останал е някъде.“ Господ му казва: „Не постъпваш добре, подай ръка на брата си.“

Един велик художник нарисувал две хубави картини – и двете представлявали давещи хора. В едната картина имало една жена, която, ужасена, посягала с двете ръце да се хване за една канара и се спасила; във втората картина имало пак жена, която с едната ръка се държала здраво за канарата, а другата протягала към давещите, дано някой се хване за нея и спаси. Казвам: не се дръжте с двете си ръце за Христа, канарата на вашия Живот – с едната си ръка се дръжте за Христа, а с другата помагайте на своите ближни. Не мислете, че хората са грешни, само Бог знае защо грешат и защо страдат. Ако вървите по Христовия път, ще разберете защо Той възлюби хората и как прояви своята Любов. Следователно, ако си болен, кажи си: „Обичам те, Господи.“ Кажеш ли така, ще оздравееш. Който отива при Господа, и болен да е, ще оздравее. Ако си здрав, при Бога си вече; ако си болен, още не си отишъл при Него. Защо не си влязъл при Него? Защото трябва още да се търкаш, за да пуснеш Светлина. Придобиеш ли Светлина, ти си спасен по благодат. Това значи: „От Бога сме излезли и при Него ще се върнем.“

„Да възлюбиш Господа.“ Как? Не както търговците се сдружават и обичат. Двама търговци се сдружили и обикнали; понеже интересите им се преплитали, и семействата им си живеели добре и се обичали. Това е любовта на грешните хора – за тях е казано, че ще бъдат научени от Господа. И аз обичам грешните хора – слепите, хромите, недъгавите, на тях може да се покаже как трябва да живеят, на тях може да се помага. Ако си грешен, не се страхувай – това е изпит,

на който си пропаднал. Днес имаш слаба бележка, но утре, като научиш урока си, ще имаш шесторка. Защо се страхуваш от двойката? Казано е в Писанието: „Любовта изпъжда страха навън."

Сега аз проповядвам за положителните Сили на Бога. Казвам: идете при Бога и любете без страх от омразата и завистта. Ако омразата те посети, кажи ѝ: „Сестро, аз те обичам, прощавам ти за всички твои прояви – такова е твоето естество." Кажете това от сърце, а не само на думи. Говорите ли само празни думи, ще приличате на оня граф, който се влюбил в една млада красива мома и колкото пъти се срещал с нея, все за любовта си ѝ говорел. В същото време и неговият слуга бил влюбен в младата мома, но свещено пазел чувството си, с никого не го споделил. Една вечер графът излязъл на разходка със своята възлюбена, качили се на една лодка, за да се разходят по реката. Като минали на отсрещния бряг, от гората излезли разбойници и нападнали двамата млади. Графът се уплашил много и успял да избяга, като напуснал своята възлюбена. В тоя момент слугата, който ги придружавал, спрял бързо лодката си на брега и спасил момата, успокоил я и я придружил до дома ѝ. На другия ден графът отишъл при възлюбената си да види какво е състоянието ѝ, но тя студено и строго му казала: „Стойте далеч от мен, не искам повече да ви виждам."

Днес става същото с Господа: вие сте в лодката с Него, но когато ви нападнат апаши, бягате и Го оставяте сам, казвате: „Не искам да страдам заради Господа." Като мине опасността, ще Го потърсите и ще Му кажете: „Господи, прости ме, сгреших." Който люби Господа, трябва да бъде смел! Единственият, който люби, е Бог, затова и ние трябва да любим; единственият, който работи, е Бог, затова и ние трябва да работим. И като мразите, пак мразите от Любов към Бога. Като влезете в Любовта, ще видите нещата в истинската им светлина. Тогава ще разберете защо

един предмет е твърд, а друг – мек. В светлината ще видите това, което в тъмнината не сте различили. Например диамантът е най-твърд минерал, но въпреки това е ценен. Ако го глътнете, ще се задавите; ценен е, но ще ви задави – защо? Защото не сте го използвали разумно. На същото основание и омразата, и завистта са Сили с велико предназначение, но те трябва да се приложат на място. От гледището на Божественото учение всичко в света е Добро, всичко е хармонично, когато е употребено на място.

Христос казва: „Първата и голяма заповед е да възлюбиш Господа." Като любиш Бога, ще приемеш еднакво и живота, и смъртта. Годините минават, а ти остаряваш, зрението и слухът ти отслабват, артериите се втвърдяват и ти виждаш, че краят ти наближава; близките ти викат лекар, дано ти помогне да поживееш още малко. Казвам: ако е дошло времето му, нека си върви. Той сам трябва да съзнае това и да си каже: „Викат ме вече и аз трябва да си вървя, оставям богатството си на своите малки братя – червеите, нека си хапнат и благодарят." Хубави са пеперудките, аз често се разговарям с тях; те се извиняват, че понякога без да искат, причиняват пакости: „Такава е работата ни, в бъдеще, когато дойдем на вашето положение, и ние ще бъдем добри." Аз им отговарям: „Няма нищо, ние ви извиняваме; ако сме на вашето място, и ние ще правим пакости като вас."

И тъй, благодарете на Бога, че от положението, в което се намирате, виждате Доброто в света. Добър е светът, но от вас се иска Чистота и Святост. Ако не знаеш урока си, не се извинявай, но кажи: „Обичам учителя си и заради него ще науча урока си." Кажи както Давида: „Дето и да ме изпратиш, Господи, ще извърша волята Ти на драго сърце, защото Те обичам." Откажеш ли се да изпълниш Божията воля, не обичаш Господа. Нужно е да обичаме Бога, да изпълняваме Волята Му. Защо? Защото всеки е пре-

живял загуба и разочарование, но Любовта към Бога ще върне всичко загубено, ще възстанови здравето на човека и ще постави всички счупени крака и ръце на място. Тая Любов ще възстанови разрушения живот на семействата, тя ще възстанови нарушената хармония в Природата. Сега убитите са на угощение при Христа, а живите, останали на Земята, казват: „Горките хора, отидоха си без време!“ Велика истина е, че тези хора са на Небето, при Христа, щастливи са те. – „Съмняваме се в това.“ – Който се съмнява, той няма Любов в душата си.

Помнете: Бог работи навсякъде и между всички хора. Когато има Мир между хората, Бог е между тях; когато хората се карат, пак Бог е между тях – Той се проявява между всички хора. Говори ли ми някой добро или зло, Бог ми говори. Според мен няма зло в света – важно е да приемем, че всичко иде от Господа, в когото живеем и се движим. Казано е в Писанието: „Бог твори ново небе и нова земя.“ Любовта носи новото. Бог слиза вече на Земята и носи Любовта в човешките сърца и души. Аз виждам Господа, чувствам Го, разбирам всяка Негова проява. Дето има плодове и изобилие, там е Бог. Какво жито ще роди неизораната нива? Хората търсят лесния път – те искат ябълката да узрее без светлина, лещата да заври без огън. Без мъка и страдание нищо не се постига. Чрез страданието Бог излива Любовта си към вас. Ако у вас се яви желание да се самоубиете, не пъдете това желание, но вслушайте се в него, разговорете се, за да видите какво носи то в себе си. Не реализирайте това желание, но вижте защо сте се разочаровали и отчаяли. Да се самоубиеш, това значи да напуснеш ограничения свят, в който живееш, и да отидеш в широкия свят – там да работиш. Някоя мома се отчаяла, че възлюбеният ѝ я напуснал и не искал да се ожени за нея; защо я напуснал? Намерил друга мома и казва, че не може едновременно да обича две моми. Момата

не трябва да се отчайва, но да знае, че има Един, който я обича през всички времена и епохи.

Бъдете верни на Любовта, в която няма никаква промяна. Започнеш ли в нейно име да работиш, не се отказвай, докато не видиш резултат. Като посееш нивата и се умориш, почини си и пак продължи. Когато ти почиваш, Бог работи – в това време наблюдавай как Бог работи върху твоята нива. Работи, почивай и в свободното си време размишлявай. Мисли, без да се тревожиш; защо ще се безпокоиш за храната, която употребяваш? Приеми храната с Любов и повече не мисли – Бог ще довърши работата. Боли те глава – не се безпокой, повярвай в Господа, помоли се, и Той ще ти помогне. Ако се съмняваш, нищо не можеш да постигнеш, не можеш да приемеш Новото учение на Любовта. То е Учение на опита. Здравият приема Новото учение и му служи, мислещият също приема Новото учение. Права мисъл се иска от всички. Не казвай, че мъжът ти върви в крив път, но кажи, че е направил погрешка, която трябва да изправи. Когато малкото дете се цапа, това не показва, че върви в лош път – детето не е виновно, че се цапа. Очисти го и чакай, докато порасне и съзнае погрешката си.

Един варненец ми разправяше една своя опитност: имал един син, от когото бил крайно недоволен. Един ден завързал ръцете и краката му с въже с намерение да го пусне в кладенеца, да се освободи от него. Като разбрал намерението на баща си, синът казал: „Татко, можеш да постъпиш както искаш, но мисли за последствията – ще те затворят и ще лишиш майка ми и сестричетата от прехрана.“ Бащата се замислил, развързал сина си и го пуснал на свобода, но постоянно му казвал: „От теб човек няма да стане.“ Един ден срещнах сина му и като се разговаряхме известно време, казах му: „От теб човек ще стане.“ Думите ми и вярата, която вложих в тях, го насърчиха и наистина той стана човек. Следователно, ако искаш да живееш

добре, казвай на жена си, че е добра, разумна. Казвай на мъжа си, че е добър, справедлив, любещ; като се върне от работа, посрещни го добре, с разположение, дай му вода да измие краката си. Речеш ли, че е готованец, ще влошиш живота си.

Какво се иска от човека? Да се повдига всеки ден, като съзнава, че Бог работи в него. Когато Бог се качва нагоре, ти ще слизаш долу, там да работиш; когато Бог слиза, ти ще се качваш горе да работиш. Така работи Любовта. Като знаеш това, приложи Учението на Любовта в Живота си. Мисли за това, което се иска от теб, а не от другите. Тогава и грешник да си, аз ще те приема. Аз не се интересувам от праведни хора; интересувам се от хроми, клосни, слепи, сакати – с тях ще отида при Господа, дето ги очаква голямо угощение.

Това е Новата епоха – на Възраждането. „Да възлюбиш Господа“ – това е голямата заповед, на която законът и пророците висят. Когато почитаме тая заповед и прилагаме Любовта, всичките ни работи ще се развиват с успех, всичко ще върви по закона на вечната хармония.

15 октомври 1916 г., София

ДА Я НЕ ПИЯ ЛИ

„Чашата, която ми даде Отец, да я не пия ли?“

От Йоанна 18: 11

„Всякой народ, племе и език, който говори зло против Бога на Седраха, Мисаха и Авденаго, ще се насече на късове и къщата му ще стане гноище, защото друг Бог няма, който може да избави така.“

Даниил 3: 29

„Чашата, която ми даде Отец, да я не пия ли?“ Всички знаят какво нещо е чашата. В сегашния живот чашата играе важна роля, тя е нужна при всички увеселения и забави – в нея наливат вино, ракия, разни спиртни питиета. И лекарите си служат със същата чаша – те разтварят лекарствата в нея и ги дават на малките деца, които се отвращават от тях.

Христос казва на учениците си: „Чашата, която ми дава Отец, да я не пия ли?“ Тая чаша представлява процес на човешкото развитие, тя е емблема на нещо. Забелязано е, че цветовете на всички явнобрачни растения имат форма на чаша. Да пиеш от Христовата чаша, това значи, да минеш през известен процес, вътрешен или външен – физичен, сърдечен или умствен.

Тримата младежи – Седрах, Мисах и Авденаго, хвърлени от Новуходоносора в огнената пещ, представляват прояви на три различни характера. Рядко се срещат трима души с еднакъв характер или на един ум. Тия младежи се отличаваха с високо умствено, нравствено и духовно развитие, което се провери в живота им. Те останаха верни на своите убеждения. Когато вавилоняните искаха да им наложат своите обществени и религиозни възгледи, те не се подчиниха. В Живота има принципи, на които човек трябва

да остане верен – само така той може да се развива правилно. Който не издържи на тия принципи, той носи последствието на своето отклоняване. Това изпитание се отнася не само за отделния индивид, но и за дома, за народа и за цялото човечество. Да не ви се вижда чудно, когато индивидът, домът, народът и цялото човечество днес се поставят на тоя изпит. От кого? От Новия свят или от Бога. Всички минават през изпита на тримата младежи – те представляват трите велики принципа, действащи в човека. Ако между Духа, душата и тялото на човека няма единство, нищо не може да се постигне.

Много проповедници са говорили върху стиха за тримата момци в огнената пещ, но са ги разглеждали в друг смисъл, различен от тоя, който аз разглеждам. Тримата младежи представляват три устойчиви характера. Истински човек е оня, който издържа с успех своя изпит. Студентът или ученикът получава диплом за свършване на науките си, когато издържи изпитите си с успех. Същото се отнася и до обществения живот, както и до Природата – всички живи същества, от най-малки до най-големи, минават през изпит, след което заемат своето определено място. Докато не минат през строгите житейски изпити, хората гледат повърхностно на Живота – те търсят блага, търсят щастие, но не ги намират. Само оня може да търси щастието и да го намери, който знае какво представлява то, и като го намери, може да го запази завинаги. Така хората търсят и Любовта. Знаете ли какво нещо е Любовта? Ще кажете, че чувствате Любовта. Човек чувства и приятни, и неприятни неща, обаче всичко това не е Любов. Всичко в света е проява на Любовта, но какво всъщност е Любовта, малцина знаят. Няма учен, философ или писател, който може да определи точно какво представлява Любовта. Ще кажете, че Бог е Любов. Казвате, че Бог е Любов, без да раз-

бирате смисъла на Любовта. Тоя въпрос предстои на бъдещето – след хиляди години човек ще има ясна представа за Любовта. До това време дръжте се за Любовта според разбирането си.

Сега да разгледаме характера на човека. Характерът подразбира устойчивост – тя е най-важната негова черта. Устойчив характер е оня, който при всички условия на Живота е един и същ, т.е. не се изменя. Ако при изпитанията човек мени характера си, казваме, че той няма характер. Всички същества, които нямат характер, са безлични, т.е. лишени от индивидуалност. За да развие основната черта на характера си – устойчивостта, човек минава през четири процеса, т.е. през четири степени на развитие: процес на подсъзнанието, на съзнанието, на самосъзнанието и на свръхсъзнанието или т.нар. Космическо, Божествено съзнание. Сегашният човек е дошъл до самосъзнанието. В това съзнание се крият условията за човешкото падане – човек има желание да владее света и казва: „Само аз живея, затова всички трябва да ми служат; като е добре на мен, на всички е добре; щом е зле на мен, на всички е зле.“ Това гледище на човека е създало двете философски учения – песимизма и оптимизма. Когато човек е болен, когато работите му не вървят добре, той е песимист; когато е здрав и работите му вървят добре, той е оптимист. Тия възгледи ни наймалко не определят положението на Вселената – това са субективни възгледи на човека, които нямат нищо общо с великите и неизменни Божии закони.

Каква е крайната цел на Живота? Крайната цел на човешкия Живот е да намери основната черта на своя характер, да намери опорната точка на своя Живот, да намери своя Баща и да се върне в Бащиния си дом, да намери своя Учител и да поеме работата, която трябва да свърши. – „Какво ще правя, когато свърша работата си?“ Да се задава такъв въпрос, това

значи неразбиране крайната цел на Живота. Работата никога не се свършва – да свършиш една работа, това значи да започнеш друга. Като знаете това, никога не питайте каква е крайната цел на Живота. Стремете се да свършите започнатата работа, не отлагайте работата си – само така ще бъдете щастливи. Отправяйте ума и сърцето си към работата, която ви е дадена. И след като свърши започнатата работа, човек има право да се пита защо е дошъл на Земята. Отговорът е прост: ти си дошъл на Земята да учиш и да работиш.

Христос казва: „Чашата, която ми даде Отец, да я не пия ли?“ Всеки човек има по една горчива и по една сладка чаша, които се сменят една с друга. Чрез горчивата чаша човешкият Живот постоянно се пречиства. Защо трябва да се пречиства? Човешкият Живот е подобен на извор, който е пътувал дълго време и по пътя си е събирал различни утайки, които са го оцапали. За да се пречисти изворът, водата трябва да мине през редица песъчливи пластове – така водата се филтрира и придобива първоначалната си чистота. Ето защо Бог от време на време ви дава по една горчива чаша, за да пречисти Живота ви. Като минете няколко пъти през горчивата чаша, ще разберете защо е трябвало да пиете от нея. Горчивата чаша ще освободи Живота ви от всички нечистотии. Какво представляват нечистотиите? – Лошите човешки мисли и желания. Те са елементи, които внасят поквара в Живота на човека и в характера му, като ги разрушават. Така човек губи сигурността в Живота си и започва да се страхува да не се разболее, да не остарее, да не изгуби богатството си. Това, от което се страхува, става – каква философия се крие в това? В страха човек си представя нещата такива, каквито не са.

Един пътник замръкнал в една планинска местност, дето трябвало да пренощува; колкото по-тъмно ставало, толкова повече обърквал пътя. По едно време

кракът му се подхлъзнал и той усетил, че пада в пропаст, но успял да се хване за клона на едно дърво и така висял няколко часа. Най-после ръцете му толкова отмалели, че невъзможно му било повече да се държи за клона на дървото. Преди да се спусне в пропастта, той започнал да вика, да се прощава с близките си. Като си взел сбогом от всички, пуснал клона, за който се държал, и очаквал вече смъртта си. Каква била изненадата му, когато разбрал, че пропастта, от която се страхувал, била само петнадесет сантиметра дълбока.

Често и вие се държите за някакъв клон и викате: „Сбогом, отивам вече!"; като се спуснете, виждате, че пропастта под вас е дълбока само петнадесет сантиметра. По тоя начин човек сам си увеличава страданията. Новото Учение ви казва, че пропастта под вас е само петнадесет сантиметра дълбока – спуснете се без страх и ще се уверите, че думите ми са истинни. Докато не се е домогнал до Истината, човек се страхува и казва: „Какво ще стане с мен?" Няма нищо страшно в Живота, пусни клона, за който се държиш, и ще видиш, че пропастта под теб е само петнадесет сантиметра дълбока. – „Ако умра?" – И това не е страшно, под теб е пак само петнадесет сантиметра дълбочина. Един ден сами ще се уверите, че страхът, който ви е обхванал и държи здраво, е безпредметен – навсякъде е тихо и спокойно. Опитайте Новото учение, в което е скрита Истината на Живота. Истината всякога може да се опита, защото сама тя е Живот. Христос пръв разбра смисъла на Живота, неговата крайна цел и пи горчивата чаша, без да съжалява. Ако Христос не беше пил горчивата чаша, светът щеше да бъде лишен от всякакво благо.

Какво се крие в горчивата чаша? Божията Любов. Ще кажете, че тя носи страдания. Без страдания не може да окапе листа на горчивата чаша, следователно без страдания тя не може да даде плода на Живота.

Христос е живият плод върху Дървото на Живота. Като не разбираха законите на Живота, учениците на Христа казваха: „Учителю, недей се излага на страдания!“ Това подразбира: „Учителю, недей цъфтя.“ Христос знаеше, че сега е времето да цъфне и да върже. Ако не беше цъфнал и не беше вързал, плод не щеше да има. Плодът донесе благодатта за цялото човечество.

И тъй, когато дойде горчивата чаша и за вас, ще знаете, че е дошло време да цъфнете и да завържете. Следователно не съжалявайте, че страдате – само чрез страданието индивидът, семейството, обществото, народът и цялото човечество се облагородяват. Христос трябваше пръв да цъфне на Дървото на Живота и да даде живия плод, който лекува. В тоя плод се крие Новото учение, което носи елементите на вътрешен Мир и спокойствие. Само така човек влиза в Космичното съзнание на Живата вселена, в която всички Възвишени същества, всички Ангели и цялото Небе служат на Бога. Когато човек е добър, дето да го турят, в ада или в Рая, навсякъде му е добре. Ако е лош, и в Рая да го турят, пак ще му е зле. Тримата младежи минаха през огнената пещ, но не изгоряха – при тях влезе и четвърти, който приличаше на Христа.

Когато човек мине през Огъня, ще намери четвъртия елемент, т.е. Духа, наречен от философите *висшето Аз* – Божественото начало в човека. От гледището на християните това значи да се съединиш с Бога. Това подразбира да живееш в хармония, а не да съединиш ръцете си с някого, да се хванете ръка за ръка. Ако вземете няколко последователни тона, ясно ще различите всеки един поотделно, обаче ако вземете няколко тона, хармонично съчетани, ще образувате акорд, съзвучие или хармония. Казвам: влезте в Божествения живот да заживеете в Неговата хармония. Бог не се нуждае от нас, ние се нуждаем от Него. Той няма желание да ни погълне и обезличи, единственият Му

стремеж е да ни насочи в правия път на разбиране. Той е Учител на душите, които искат да Го разберат. Само така човек може да бъде умен, добър, красив, здрав, да живее в хармония.

Защо са нужни тогава страданията? Те идат като необходими препятствия за постигане на хармонията – без препятствия хармонията е непостижима. Може ли влакът да се движи по гладка повърхност и да постигне крайната цел на своето движение? Окаже ли се, че пътят на влака е гладък, колелетата му ще се движат, без да напредва; за да върви напред, сипват пясък на пътя му и той започва да напредва. Пясъкът е препятствие, но без него влакът ще стои на мястото си. Не мислете, че ще бъдете щастливи, ако пътят ви е гладък и без препятствия – Разумните същества, които разбират законите, веднага сипват пясък на пътя ви, за да тръгнат колелетата на вашия Живот напред. Ще кажете, че щастието ви се нарушава – това е привидно нарушаване. Когато тръгнете напред, ще разберете смисъла на препятствията, т.е. на страданията. Казваш: „Побеля ми главата от страдания.“ И това е за Добро – зависи за какво се готвиш. Ако си платно за дрехи, добре е да побелееш; ако си почва, добре е да почернееш. Черноземът дава най-добри плодове, най-хубаво жито; в тоя смисъл бих желал всичката почва да е чернозем.

Христос казва: „Това е живот вечен, да позная Бога, да позная Любовта.“ Това е Божественият плод, който носи хармонията за цялото човечество. Който е готов да страда, само той ще цъфне, ще върже и ще даде плод. – „Ако съм плод, ще ме изядат.“ Нека те изядат, ти имаш семка, от която ще се родиш отново – в семката е Силата на твоя Живот. Докато не прояви Силата си, човек не може да се развива. Като знаете това, не се страхувайте от страданията и мъчнотиите – всички хора, всички живи същества минават

през тях. Само оня ще ги преодолее, който е готов да се пусне от клона, за който се държи – така той ще види, че пропастта, която го плаши, има само петнадесет сантиметра дълбочина. Всички мъчнотии са преодолими. Виждал съм хора, които не могат лесно да умрат: когато дойде тоя час, те започват да ритат, не могат да се отделят от тялото си. Казвам: „Отпусни се, нека душата ти излезе свободно, под теб е само петнадесет сантиметра дълбочина.“ И близките на умиращия се страхуват от смъртта – те му дават лекарства, правят инжекции, за да продължат живота му още малко, но нищо не постигат. Пусни се от клона, под теб има дълбочина само петнадесет сантиметра! Изправи се на краката си и кажи: „Слава Богу, избавих се от голямото нещастие.“ Сегашните хора, като не разбират нещата, събират се около умрелия и казват: „Горкият човек, отиде си!“ Аз виждам, че умрелият е жив и стои на петнадесет сантиметра далеч от тялото си.

Сега, както и да ви говоря, всичко ви се вижда смешно. Като се намерите пред някаква мъчнотия, вие пак се хващате за клона и не смеете да се пуснете. Казвам: пусни се от клона и се хвани за Господа – само така ще стане обрат в Живота ти, във всички твои възгледи. Има писатели, които, като напишат една книга, преживяват голям страх от критиката: те се вълнуват, тревожат и като минат кризата, казват: „Слава Богу, свърши се всичко.“ Казвам: напиши книгата си и се пусни долу, кажи си урока и се пусни долу! Това искаше да каже Христос с чашата, която Отец му даде.

Петър казваше на Христа: „Учителю, не пий тая чаша!“, обаче Христос му отговори: „Чашата, която Отец ми даде, трябва да я пия.“ Всеки човек носи в себе си по един Петър и по един Христос. Петър вади ножа от ножницата си и отрязва ухото на слугата; Христос му казва: „Петре, скрий ножа си, изпий чашата, която Отец ти дава, за да разбереш Божествената хармония!“

Горчивата чаша иде за всеки едного от вас – желая да изпиете тая чаша геройски, както подобава на всеки християнин. След изпиване на горчивата чаша иде Възкресението – Новият живот; това е външната страна на въпроса.

Съществува известна аналогия между живота на Христа и тоя на тримата момци, които Новуходоносор заповяда да хвърлят в огнената пещ. Пещта била толкова нагорещена, че палачът, който ги хвърлил вътре, изгорял. Казано е, че Бог е Огън, който изгаря, обаче който живее в съгласие с Божията Любов и с Христовия Дух, е в пълна безопасност. Божията Сила се проявява в трудните моменти на Живота – не когато човек е сиромах, но когато е богат. Богатството е затлъстяване отвътре навън, а сиромашията – процес на развитие отвътре навън. Богатството трябва да се превърне на тор, а сиромашията – в честен труд. Без богатство не може, но и без сиромашия не може – те са два процеса, които работят задружно за човешкото развитие. Докато не изгуби всичко в света, човек не може да намери Бога, не може да бъде щастлив. Щастието е есенция, която се извлича от знанието и опитностите на хилядите поколения, както гюловото масло от цвета на розата. Трябва да подложите три-четири хиляди килограма розов цвят на дестилация, за да извлечете от него едва един килограм гюлово масло. Това значи да превърнете земното щастие в небесно. Това значи: ако земният живот не се превърне в духовен, човек не може да намери истинското щастие.

„Чашата, която ми даде Отец, да я не пия ли?“ Христос изпи тая чаша и стана Велик Дух. Той се съедини с Бога и каза: „Аз и Отец ми едно сме.“ В това се крие Неговата Сила. Той казва: „Не дойдох да изпълня моята воля, но волята на Оня, който ме изпрати.“ Ако Христос не беше изпълнил Божията воля, щеше да

бъде подобен на хората. Често религиозните се запитват помежду си кой от тях е по-свят, по-умен – това са относителни неща. Като изучавам сегашните хора, виждам, че те не могат да обичат повече от един човек. Ако едновременно обичат двама души, те или ще се скарат, или ще бъдат принудени да лъжат. Обичаш едновременно двама души и започваш да лъжеш ту единия, ту другия, ставаш неискрен. Това Любов ли е? Това е проява на човешкия егоизъм, проява на човешкото самосъзнание. Човек в своя егоизъм се проявява като малко, жестоко божество, във форма на син или дъщеря, във форма на възлюбен, или възлюбена – това всеки е опитал. Аз съм виждал как това божество бие своята възлюбена или своя възлюбен, понякога синът бие баща си, дъщерята бие майка си. Докато това божество не се спусне дълбоко в пропастта, да изгуби всичко земно, то не може да разбере вътрешния смисъл на Божествения живот. Божеството в човека е, което постоянно го измъчва, постоянно го прави недоволен. Това е Петър, който прави човека недоволен. Стане ли доволен, Христос се проявява в него. Един ден си гневен, недоволен – Петър те е посетил; на другия ден си доволен, разположен – Христос те е посетил, Той ти казва: „Тая чаша трябва да се изпие." В първия случай човек говори за идеали, за благо на човечеството, но не издържа в това, което говори.

В един американски град, близо до университета живяла една стара, осемдесетгодишна негърка. Често животът ѝ дотягал и тя започвала да се моли на Бога да вземе душата ѝ, да се освободи от теглото си. Като минавали край дома ѝ, студентите чували молитвата ѝ и един ден решили да се пошегуват с нея. Една вечер двама от тях се приближили до къщата ѝ и похлопали. Тя се обадила отвътре:

– Кой е там?

– Аз съм Архангел Михаил, Бог чу молитвата ти и ме изпрати да ти взема душата.

– Кажете му, че тая, която търси, я няма тук – отговорила уплашено негърката.

Такова е положението и на съвременните хора – те говорят за идеали, за подвизи, за добро, но като дойде Архангел Михаил, казват: „Кажете му, че ги няма тук.“ Значи хората говорят за идеали, за велики работи, но като дойде до прилагането, казват: „Само ние ли трябва да работим, и други нека работят.“ Накарали едного да носи печената кокошка, виното и крушите – той ги носел и мълчал, не се оплаквал от товара си; когато го накарали да копае лозето, той казал: „Нека друг да отиде да копае, няма само аз да работя.“

Помнете: докато минава през закона на развитието, човек ще вдига и слага мотиката, т.е. страданието и ще копае своето лозе. Страданието води към великото щастие на Живота. Докато минава през закона на развитието, човек ще пие от горчивата чаша, която носи благословение за неговата душа. Чашата носи и страдание, и Радост. Когато човек се научи как да пие от тая чаша, тогава ще разбере дълбокия смисъл на Живота. Отец дава чашата на всеки човек, важно е човек да намери основната черта на своя характер. За това се иска безстрашие, което внася Мир и спокойствие в човешката душа. Само така той може да свърши своята определена работа.

Човек всеки ден се гневи за нищо и никакво и кипва – мъжът се гневи на жена си, жената се гневи на мъжа си. Кога кипва човек? Когато се вари нещо в него. Когато жената вари сладко, първо се отделя пяна и после сладкото започва да кипи, пяната се огребва с лъжица и се туря настрана. Когато жената кипне, мъжът да вземе лъжицата и да обере отгоре пяната; ако мъжът кипне, жената да направи същото. Пяната е утайка на Живота. Когато мъжът и жената се освободят от тая утайка, те стават добри, учтиви, любещи. Днес мъжът кипи, жената кипи, синът кипи, дъщерята кипи – какво трябва да се

прави? Вземете лъжицата и оберете пяната. Колкото повече я обирате, толкова по-чисти и по-добри ставате. Това не е алегория, но действителността на Живота. Ето защо, когато се натъквате на утайките на вашия Живот, не се безпокойте какво ще стане с вас – вземете лъжицата и оберете пяната. Бог, който е създал света, има свой план и знае какво ще стане с всеки човек. Той точно е определил пътя на всеки едного. – „Бог с мен ли ще се занимава?“ – Той ще се занимава с теб, както се е занимавал много пъти досега. Той е начертал вече твоя път, затова каквото и да се случи, не се съмнявай, върви в тоя път и вярвай, че Божественият план ще се приложи така, както е начертан. Търпение се иска от вас.

Един ден Мохамед бягал от своите неприятели, които го гонели заради учението му. Той успял да се скрие зад едно дърво. Оттам наблюдавал как една мравка се мъчела да изнесе един голям товар: тя го вдигала деветдесет и девет пъти и все го изпускала на земята, едва на стотния път успяла да го занесе на определеното място. Учуден от голямото търпение и постоянство на мравката, Мохамед си казал: „Ако една мравка може да реализира своите желания, колко повече аз мога да направя това.“ Бог помага на всички същества. Като вижда мъчнотиите и труда на човека, Бог го благославя – Той превръща горчивата му чаша в сладка и го благославя. Бог еднакво гледа на всички – на праведни и на грешни, на учени и на прости, на хора и на животни. Какво говорят учените и философите за Бога, това е друг въпрос. Дръжте се за мисълта, че в Бога няма никаква измяна. Говори се за гняв Божи; Бог се гневи само когато ви туря на огън – гневът Му е огънят, активната Сила, която пречиства. Вие викате, молите се, но Той казва: „Още малко и ще ви очистя.“ – „Колко време ще ни държи на огъня?“ – Докато се пречистите и престанете да отделяте пяна. Тогава Бог ще ви свали от огъня, ще

се засмее и ще каже: „Радвам се, че вече сте чисти.“ Чистотата е необходимо качество за Живота.

Животът, в който сега влизаме, изисква права, светла мисъл, която да крепи всички хора. Правата мисъл изключва всякакво безпокойство. Докато се безпокои, човек е изложен на различни болести. Някои хора не се страхуват от болестите и от смъртта; те не вярват в Бога, не вярват в друг живот и казват: „Да си поживеем добре, това ще ни остане, животът е на Земята и трябва да се използва.“ Едни хора живеят малко, други – повече, на всеки е определено колко да живее. Добър е животът на Земята, но по-добър е животът на Небето. Някой казва: „Друг живот или има, или няма“ – това значи: „В моя ум или има Светлина, или няма; Бог или съществува, или не съществува.“ Ако затворите кепенците на прозорците си, в стаята ще стане тъмно, но това не показва, че Бог не съществува – Бог е едновременно в Светлината и в тъмнината, в радостите и в скърбите, в Любовта и в омразата, Той присъства във всички прояви на Живота. Омразата е временна, а Любовта – вечна. Омразата се превръща на Любов, затова Христос казва: „Горчивата чаша след време ще се превърне на велико благо, затова Аз трябва да я изпия.“ Ако последователите на Христа и Неговите ученици прилагаха Любовта, светът щеше да бъде изправен. Те внесоха омразата в света, която след време ще се превърне на Любов. Тогава всички учени, философи и писатели ще започнат да пишат в нов дух, в духа ка Новата Любов.

Иде вече новата вълна на Любовта. Тя ще превърне нещастията на миналото в благодатна почва, върху която ще растат, цъфтят и зреят благата на Любовта, с тях ще се храни цялото човечество. Като знаете това, не се страхувайте от смъртта, не се страхувайте и от пропастта, над която висите. Кой е виновен за това? Окръжаващите – вашите бащи и майки, вашият мъж или вашата жена. За да бъдете доволни,

пуснете се от клона, на който висите. Ако се разгневите, кажете: „Ще пусна клона, за който се държа.“ Ако не си разположен, пак пусни клона; съмняваш се в някого – пусни клона.

Защо хората не успяват в живота си? Защото си служат с отрицателни величини. Те казват: „Не мразете, не лъжете.“ Отрицателните сили не могат да въздействат на хората. Затова казвам: любете се, говорете Истината, обичайте се, правете Добро, за да изработите своя характер. Устойчив характер има оня, който не внася поквара в окръжаващите. Ако майка остави своята млада дъщеря при някой момък и той не я поквари, това показва, че има характер; и момата има устойчив характер, ако не внесе никаква поквара в момъка. Освободете се от всякаква користолюбива мисъл в ума си, която внася омраза във вашето сърце. Пазете се от лъжа, от кражба, която внася омраза в човека. Лъжата, кражбата показват неустойчивост на характера. Може ли да се нарече човек с характер оня, който използва чуждото богатство или чуждата жена? Да изпиеш горчивата чаша, това значи да върнеш на хората всичко, което дължиш, но същевременно и да им помогнеш. Да любиш, това значи да помогнеш на човека във всичките му нужди.

В какво се заключава Любовта? Според някои Любовта се изразява в милувки, в прегръдки, в целувки. Според мен това не е Любов. Когато здрав мъж целува здрава жена или здрава жена целува здрав мъж, това не е никаква Любов, това не е никакво Добро. Ако здрав мъж и здрава жена се хващат под ръка, и това не е Любов. Истинската Любов повдига болни, немощни, страдащи. Ако имаш Любов, целуни болния, за да оздравее, целуни слабия, падналия, за да го повдигнеш. Ако си любящ баща, целуни слабите, недъгавите си деца. Не давай целувка, каквато Юда даде на Христа; когато целунеш здрав човек, ти го предаваш. Човек трябва да знае как да целува

и кого да целува – това е характер. С това не ви изобличавам какво някога сте вършили, но казвам какво сега трябва да вършите. – „Ти не ме обичаш.“ – Не те обичам, защото си богат и здрав; стани беден и болен, и аз ще те обикна. Давай от целувките на Духа. Когато хората се обичат, душите им трябва да бъдат близо, а телата им – далеч. Ако мъж и жена не живеят добре, Бог ги разделя – Той взема на оня свят или мъжа, или жената. Щом се разделят, който от двамата остане на Земята, започва да идеализира заминалия; като са далеч един от друг, те се обичат и разбират.

Един американец искал да покани на обяд в дома си един от своите приятели, с когото не се е виждал цели десет години. Той съобщил това на жена си, за да приготви обяда, но тя веднага му отговорила по телефона: „Да не ми доведеш тоя мазник, не го искам.“ Като чул тия думи, американецът си казал: „По телефона даже познах, че жена ми говори“ – той познавал нейния език.

Сега и вие говорите за Бога, но в края на краищата казвате: „Да не Го водите в нашия дом, колкото пъти е дохождал, все нещастие ни е носел.“ Това е криво, лъжливо разбиране, вие сами се лъжете. Когато франкмасоните приемат нов член в обществото си, първо го подлагат на изпит, за да видят дали може да издържи. Първият изпит е на безстрашието (ако не издържи, не го приемат помежду си): срещу него излиза човек с отворена сабя, готов да го промуши. Щом се уплаши, пропада на изпита. Сабята е книжна – като рече да го мушне, тя се прегъва. По същия начин и Бог ни изпитва с книжни саби. Страданията са книжните саби, които, посрещнати без страх, се огъват в гърдите ви и падат на земята – вие оставате здрав, неповреден. И най-големите човешки страдания не могат да се сравнят с бъдещата слава, която ви очаква – започнете още сега да се готвите за тая

слава. Знайте, че страданията са изпити, които ще ви доведат към бъдещата слава.

Какво ще стане с Българския народ? Велико бъдеще го очаква. Той трябва да повярва в Живия Господ и да каже: „Щом Бог е с нас, никой не е против нас.“ Живият Господ ще ни ръководи, Той ще внесе ред и хармония между всички народи. Той ще заличи всички погрешки и престъпления, Той ще изглади всички мъчнотии.

Всичко, което проповядвам, ще се сбъдне. Голямо благо иде за всички – Бог носи това благо от Небето. Едно се иска от всички: да бъдем истински българи. Ако не мислите зло и прилагате Новото учение, Бог ще бъде с вас. Той е всесилен, всемъдър и всеблаг. Не се плашете от страданията, защото пропастта под вас е само петнадесет сантиметра дълбока.

22 октомври 1916 г., София

МЪДРОСТТА

„Но мъдростта, която е отгоре, първо е чиста, после мирна, приветлива, благопокорна, пълна с милост и добри плодове, безпристрастна и нелицемерна.“

Яковово 3: 17

Ще взема този стих във връзка с основата на Живота. Какво отношение има Мъдростта към човешкия Живот? Отношението на Мъдростта към човешкия Живот е такова, каквото е отношението на майката към детето. Какво би се ползвало детето, ако майката беше глупава? Ние никога не можем да се домогнем до онова дълбоко, вътрешно разбиране на човешкия Живот. Той има двояк смисъл – тесен и широк. Тесният смисъл е преходният живот, а широкият смисъл е безсмъртният Живот. Казахме, че Мъдростта и Животът са както отношението на майката към детето, следователно вие ще бъдете неспособни да започнете Живота си, ако Мъдростта не вземе мястото на една майка. Апостол Яков определя каква е Мъдростта, определя едно от нейните качества, един от нейните атрибути, а именно – Чистотата. Ако няма Чистота, няма Мъдрост, тъй както, ако майката няма Любов към детето, тя не е майка. Следователно имаме ли Чистота вътре в себе си, имаме и Мъдрост. Това е първата връзка и всички сполуки в Живота зависят от тази яснота и Чистота. Яснота и Чистота са синоними, защото, ако нашите очи нямаха яснота и чистота, какво бихме правили, тръгнем ли на дълъг път? Разбира се, че ще срещнем големи препятствия. Следователно, ако в Живота си имате препятствия, това показва, че в Мъдростта липсва основният атрибут – Чистотата.

И тъй, ние трябва да положим Чистотата. Тя е необходима и в науката. Всички Велики Учители, които са идвали да просвещават света, са имали тази Чистота, т.е. имали са основния атрибут на Мъдростта. Чистотата подразбира, че никога в човешката душа не трябва да има желания и страсти. Едно от основните неща, характеризиращи Живота, са страстите – те стоят като обръч около мозъка. Три пръста над ухото се намират човешките чувства и емоции. Хора, които обичат литературата, имат емоции. Чувствата съставляват най-високият праг на човешкия Живот. Под *чувства* аз разбирам, че човек чува, т.е. да имаш чувства, значи да чуваш. В Божествен смисъл да чувстваш, значи да чуваш, да преживяваш най-тънките усещания, на които човек е способен. И в храненето, и в четенето, и в писането ние се радваме на това, което преживяваме и усещаме – това е Животът, вън от тези преживявания всичко е невидимо.

Яков казва, че първото качество на Мъдростта е Чистотата. После, Мъдростта е мирна, повърхността ѝ е тиха, спокойна, не се вълнува. Кои хора се вълнуват? Тези, у които страстите вземат надмощие, които живеят в основата на своя мозък – над ушите си. Това място е свързано с един център на човешкото обоняние и щом минеш покрай някоя гостилница, веднага ти се прииква да се понаядеш с месо и да си пийнеш. В този случай ти веднага слизаш отгоре, започваш да мислиш за някоя хубава кокошка, за месото на някой вол, за винце, за други неща и когато всичко това напълни твоя ум, Мъдростта ти излиза. Тогава горко на онзи готвач, който не е сготвил хубаво ядене! Петдесет на сто от всички нещастия произлизат от това малко центърче. Това е епикурейство – такива хора казват, че животът няма смисъл. Човек трябва да е учен, трябва да е банкер, за да нахрани добре това място в мозъка си. И след като яде петдесет,

шестдесет, сто и повече години, най-после това място се разваля – воденицата се поврежда, търговията престава и хората отиват на друга воденица.

Понеже сме дошли на Земята, ние трябва да се стремим към своя вътрешен Божествен живот. Само в него можем да бъдем щастливи и блажени, доколкото можем да спазим Божествения закон. Мнозина се спъват от стиховете на това послание. Когато Яков говореше, той имаше един Божествен Дух, имаше откровение и затова казваше тези неща. Мнозина четат Библията, но не я разбират. За да я разберат, трябва да са преживели това, което апостолите са преживели, да имат техния Дух, душа и ум. Някои казват: „Аз искам"; добре, но три неща са потребни на човека: първо, да търси, второ, да разбира нещата и, трето, да ги прилага. Това е същото нещо, което казва Христос: „Търсете, хлопайте, искайте." Ако не търсиш, не можеш да намериш. Тези три елемента трябва да се съединят в едно, за да се разбират основните причини на нещата. Един добър градинар трябва най-напред да разбира от почвата, после трябва да посее някое дърво, да го обработва, а след години то ще принесе плод. Така е и в Божествения живот: когато посеем една мисъл, след време тя ще даде плод. Божественото желание ще посееш в твоето сърце, а Божествената мисъл ще посееш в твоя ум. Но преди да си ги посял, твоите ум и сърце трябва да бъдат чисти и мирни. Човек трябва да се избави от лакомията, която съществува в света.

Ще ви приведа един разказ, съчинен преди хиляди години. Това се случило по времето на древния цар Харун Он Рашид. Той имал обичай да се преоблича и да посещава града, за да види как живеят неговите поданици, дали има ред и порядък между тях. Бил доста щедър и правел благодеяния. Един ден той среща един просяк и му дава една златна монета. Просякът

му казал: „Господарю, ако ми удариш една плесница, ще ми направиш голямо добро.“ Царят не искал да прави това, но понеже просякът настоявал, заповядал на везира да му удари една плесница. И понеже му се видяло много чудно, че просякът иска плесница, повикал го в двореца си и го запитал кои са дълбоките причини да моли за това. Просякът започнал да разказва своята история: бил син на богат търговец и когато баща му умрял, купил си около осемдесет камили и така забогатял. При едно от пътуванията си срещнал един дервиш, който му казал, че знае едно голямо богатство и му трябват камилите, за да го натоварят и после да го разделят наполовина. Търговецът се съгласил, натоварили богатството, но още в началото дервишът взел една малка кутийка с някаква мас и я скрил. Започнали да делят наполовина, обаче търговецът помолил дервиша да му даде повечето камили, а да задържи за себе си по-малко, разсъждавайки, че на едно духовно лице не му е нужно толкова богатство. Дервишът се съгласил, отстъпил повечето камили и задържал за себе си само десет. След като помислил малко, търговецът пак му казал: „Дай всичките на мен, а задръж за себе си една камила.“ Дервишът и на това се съгласил. След малко търговецът поискал и последната камила, получил я, но понеже забелязал как дервишът скрива кутийката, запитал го какво има в нея. Дервишът му отговорил, че съдържа някакъв мехлем, който има следното свойство: ако се намаже с него лявото око, човек ще вижда всичките богатства в света, а ако се намаже дясното око, ще ослепее. Тогава търговецът помолил да му намажат лявото око и наистина видял богатството на целия свят. После поискал да му намажат и дясното око, но дервишът отказал, предупреждавайки го, че ще ослепее. Търговецът обаче не вярвал, мислел, че ако си намаже и дясното око, ще види нещо много повече, и продължавал да насто-

ява. Накрая дервишът се съгласил, казал, че отхвърля всяка отговорност от себе си, намазал му и дясното око, след което търговецът действително ослепял. Започнал той тогава да вика и да плаче, но дервишът му казал: „Понеже беше много лаком, трябва да понесеш всички последствия.“ Тук просякът завършил разказа за своя живот и казал на цар Харун Он Рашид: „Щом е така, искам да ми удариш една плесница. И всеки друг, който ще ми направи добро, искам да ми удря по една плесница, т.е. да ми намазва и другото око.“

Така и Господ ви е намазал едното око. У мъжа е намазал лявото, а у жената – дясното, но те искат и двете им очи да намажат. И така хората ослепяват – това е човешкото грехопадане. Знанието и Мъдростта, която Господ ни дава, ние не сме в състояние да я почерпим от Живота. Животът на Земята е ясно определен – човек има вътрешен стремеж да въздигне своята душа. Но под думата да *въздигне* аз разбирам да влезе в онзи свят и да почерпи необходимите елементи за своето съществуване. Така например човешкото сърце изисква желания, но някои желания са отровни и когато влязат в човешката душа, я разрушават. Например колко е ненаситно желанието да бъдеш богат и колкото повече забогатява човек, толкова сърцето му повече се втвърдява и най-после става толкова твърдо, че се разсипва. Крайният предел на втвърдяването е това състояние, при което тялото става крехко. А в обществения живот тази лакомия води до изолиране от хората и това разсипва човека. Човек живее, докато е със своите близки, а да живееш индивидуално, значи да си извън Бога. Щом сме в дисхармония с хората, ние сме в дисхармония и с Бога. Казваш: „Аз го мразя“ – мразиш и Бога; казваш: „Ще му взема парите“ – крадеш и Бога. Това са отрицателни състояния и, обратно – правиш ли Добро, ти правиш Добро и на Бога, съработник си с Него.

Мъдростта слиза отгоре, за да научи нас, чадата на Господа, да търсим истинското Знание. Мнозина искат да се научат, но са недоволни и казват: „Защо Господ е направил така?“ Аз казвам: щом си взел да Го критикуваш, ти не разбираш Господа. Дойде ли ти зло, недей пита защо се е случило така, а си кажи, че за Добро е дошло. Когато допуснем, че нещата в света не вървят хармонично, това подразбира, че не разбираме нещата. Например в Америка има пусти места, през които хората вървят, вдигат много прах и мислят, че всичко навсякъде е обвито в прах, а не знаят, че те го вдигат. Така е и с твоите мисли и желания – вдигнал си толкова прах в тях. Нека Мъдростта ти бъде чиста и мирна, нека този прах се утаи и само тогава ще разбираш дълбокия смисъл на твоята душа. Съвременните хора вече две хиляди години проповядват върху Мъдростта, но тя, като че ли не ги е засегнала. По-точно, не е засегнала тези, които са на Земята, а тези, които е засегнала, са на Небето.

Някой казва: „Искам да живея“; добре, но гледай да използваш добре Живота. Които искат да отидат на Небето, трябва да разбират вътрешната Божествена Мъдрост. Коя е причината? Бих желал да видя една църква в света, в която свещеникът да проповядва от Любов. Сега той проповядва, защото има жена и деца, а казва: „Аз проповядвам за Господа.“ Не проповядваш за Бога, а защото жена ти те пече. Някой учител казва: „Аз проповядвам за Господа“ – и ти не проповядваш за Господа, а за твоята жена и деца. Не искам да кажа, че това, което се прави, е лошо. Например един проповедник събрал оттук-оттам материал, наредил добре беседата си, за да изкара повече пари, но слушателите не му дали толкова, колкото му се падало, оценили я за по-малко и в следващата проповед той започнал да кастри хората, които не му дали пари. Проповед, в която парите играят важна роля, не

е чиста; следователно тази мъдрост не е чиста. Говоря за свещеници, които казват, че са Божии служители. Това име трябва да отговаря на целта. Всеки трябва да върши работата си тъй, че да отговаря на името си. Например някой казва, че е търговец на дрехи, и той действително си е такъв. Трябва да сме искрени и чисти. И ако аз не проповядвам Истината, ще кажа: „Извинете ме, аз проповядвам Истината наполовина; днес проповядвам само за пари, защото имам нужда от тях, а един ден ще проповядвам и без пари."

И така, Яков взема думата *мъдрост* в широк смисъл. Много християни казват: „Искам да разбера Божествената Мъдрост." Готов ли си да дадеш всичко за Бога? Христос е казал да се отречеш от себе си, което значи всички богатства, които имаш на Земята, да ги дадеш на сиромасите и заедно с тях да работиш и да ги научиш на труд и постоянство. Някои посочват какво е направил Карнич; смешни са хората, когато вземат Карнич за идеал. Богатството е товар. Има един пример с онова магаре, което го натоварили с много мощи, икони и кръстове и където минело, всички се кланяли, а то си мислело, че поклоните се отнасят за него. Ти може да си в положението на Карнич, а да си едно магаре. Почитанието спрямо теб трябва да е заради твоя дух и мъдрост. Главата ти не трябва да е пълна с библейски стихове и изречения, те трябва да са в твоята душа и да представляват една Божествена тъкан – това е смисълът на истинското християнство. Някой може да ми каже: „Ти не проповядваш добре." Аз нямам нищо против съвременния строй, но гащите на едно петгодишно дете не стават на десетгодишното. И понеже човечеството днес е пораснало, трябват нови неща, нов строй, нови мисли. Малкото момиченце може да си играе с кукли, моите почитания към него, но когато голямата мома си играе, ще ѝ кажа: „Моме, на теб ти трябват живи кукли, другояче трябва

да гледаш на Живота.“ Когато малкото момченце си играе с конче, моите почитания към него, но когато големият момък си играе, ще му кажа, че му трябва истински голям кон. Конят е човешкият ум, а куклата е човешкото сърце.

Когато майката ражда своето дете, това значи, че ражда своето сърце, за да го превъзпита. И когато един стар дядо не може да превъзпита своето дете, той трябва да умре. Затова Господ е казал: „Докато човек не стане като дете, не може да влезе в Царството небесно.“ Човек трябва да прероди своето сърце – да стане малко. Под *малко* се разбира един пластичен елемент, който е в състояние да се развива правилно и не губи еластичността на Живота. Някоя жена казва: „Родих пет деца.“ – Добре, но възпита ли ги? – „Не.“ – Тогава не си научила смисъла на Живота. Някоя пък ще каже: „Аз нищо не родих.“ Трябва да родиш. Мъдростта, която слиза отгоре, казва: „Ти трябва да родиш и твоето дете трябва да е мирно.“ Добре, вие имате деца, но понякога се тревожите, раздразвате се, пламвате от червенина, най-после ви заболява глава, стомах или бял дроб и казвате: „Бързо викайте лекар, че ще умра!“ Отгде знаеш, че ще умреш? Това показва, че не разбираме отношенията и взаимовръзките, между които съществуваме. Всеки, у когото Мъдростта не е чиста и мирна, ще умре, ще се сплуе. А това подразбира, че в Невидимия свят има други закони, според които твърдата материя трябва да се превърне в мека, за да стане годна за живот. Следователно заради другите условия нашето тяло трябва да стане жертва на този закон. Всеки от нас трябва да пожертва своето тяло, както цветът жертва своите листенца, за да завърже. Това значи, че ние трябва да пуснем своите листа.

Сега съвременните хора искат да живеят във физическия свят, но не мислят, че този свят е най-

добър. Във физическия свят отношението ви спрямо Невидимия свят е същото, каквото е отношението на детето в утробата на майка си – то живее в една малка обвивка и за него това е цял свят. Но когато детето се роди, тази обвивка, това тяло трябва да се пожертва, да умре. Следователно по отношение на Духовния този свят е само една утроба и затова човек се чувства в него стегнат и притеснен. Някой казва: „Аз искам да оправя света"; няма какво да го оправяш, излез от майка си навън. Понякога детето се движи вътре в майката, но не иска да излезе навън. Дори когато започне да излиза, пак не му се иска и затова викат акушери да го извадят, затова майката вика, крещи. Така и ние не искаме да излезем, но Господ ни тегли – трябва да излезем от физическия свят и да отидем в Духовния, в който има много повече условия за развитието ни. Сега вие гледате тялото си и си казвате: „След години всичко това ще го изгубя." Или пък се гледате в огледалото и виждате, че сте остарели. Аз казвам: ще излезете от утробата на майка си. Християнството е наука, която посочва как хората трябва да излязат от този свят. То е тесен Път – тесен, за да може само един човек да мине през него.

И така, трябва да се помни, че Чистотата в сърцето и в ума е едно качество, един необходим атрибут. Защото нашият стремеж да бъдем богати е прав, но богатството, което придобиваме, трябва да се пренесе там, където няма да се изгуби. Не трябва да бъдем сиромаси. Някои цитират: „Блажени нищите духом, защото е тяхно Царството Божие." Това не значи, че човек трябва да е беден, но значи човек, който е безсмъртен, който е разбрал Живота. Не на сиромасите е Царството Божие, а на онези, в сърцата на които няма мисъл да заграбят света, които всякога са доволни, който са готови да се жертват, от нищо не се оплакват, за които всичко е Добро. Пратите ли ги в

ада, там им е добре; пратите ли ги на Небето, и там им е добре – такива са хората, които са нищи духом. Някой казва: „Аз искам да съм нищ духом“; добре, още сега можеш да бъдеш. Но ако се поусмихнеш, това показва, че искаш още да си поживееш. Ако си живял месец в утробата на майка си, значи, че има още да си поживееш; ако си живял два-три месеца, още има да си поживееш; ако си живял четири, пет, шест, седем или осем месеца, има още да си поживееш. Но ако си живял девет месеца, трябва непременно да излезеш и ако не излезеш, ще умреш в утробата на майка си. Когато дойде време на човека да умре, трябва да излезе.

И тъй, когато човек умре, душата се ражда. Тя трябва да излезе от физическата си обвивка и около нея да остане една етерна обвивка. След няколко дни тя ще съблече и втората обвивка и ще влезе в своето Астрално тяло, т.е. в Чистилището, докато се пречисти. Когато се пречисти, ще напусне Астралното си тяло и ще се качи в своето Ментално тяло – една много по-фина обвивка и дреха, която не се къса тъй лесно. И когато пристигне в Рая, душата идва в т.нар. будическо състояние – човек, който напълно се е събудил и разбира Божествената Мъдрост и Любов. В това будно състояние няма ни спомен от всички земни страдания, които човек е преминал, а остават само едни приятни възпоменания за нещата, които са се случили. И от тази висота човек ще вижда защо всичко е станало така.

Съвременните хора не разбират себе си. Някои казват: „И аз знам Христос.“ Питам го: „Ти излизал ли си от тялото си?“ – „Не съм.“ – Значи не познаваш Христа. И когато Христос казва: „Аз съм път и истина“, Той разбира възможността на човека да знае как да излиза от своята обстановка и как да се връща. Ако някой християнин сега започне да излиза от тялото си, той припада, бързо викат лекари да го

спасяват. Оставете го да излезе от утробата на своята майка. Например някой човек страда; оставете го, не го смущавате, нека си страда. Тези неща са велико благословение, в тези страдания той изпитва това, което другите, които не са на негово място, не могат да изпитат. Следователно само на страдащите Бог се открива, а за тези, които ядат и пият, Бог остава едно неизвестно същество.

Днес, при сегашните страдания Бог се открива на хората. Едни се бият на фронта, а други се лекуват, т.е. едновременно действат две сили – едната разрушава, а другата лекува. Така се създават условия хората да заживеят добре помежду си. Например двама, които по-рано не са живели добре, сега на фронта се срещат и се сближават. Тъй че докато не се роди от утробата на майка си, човек не може да разбере външните условия. По същия закон, ако и ние не влезем във вътрешния свят, няма да разберем какво Господ мисли. Но това е определено. Страстите са кратковременни – могат да се повдигнат като пожар, но след това ще угаснат и ще настане затишие. Когато понякога се разгневиш, разсърдиш се и се зачервиш, след половин час започваш да чувстваш умора и си казваш: „Колко ме заболя глава!“ Следователно настъпилата страст предизвиква обратна реакция. Утре пак ще се разгневиш и пак ще настъпи обратна реакция. Един вълк улавя една овца, гневи се, докато я изяде, но, знаейки, че след това ще страда, отива да се наспи. Често и мъжете, след като се карат с жените си, отиват в кръчмата, за да забравят всичко, и казват: „Страстите на жената няма да ме убиват“, но след като изтрезнеят, пак започват страданията и пак отиват в кръчмата. Страстите създават пиянството. Трябва да се намерят сили, които да ги изкоренят: страстите трябва да се впрегнат и тогава ще се отстранят. Ако пуснеш едно прасе в градината, ще рови, но то не е виновно за това – впрегни тази своя страст!

Сегашните хора казват: „Искам да се освободя от страстите си“; добре, но когато се освободиш от тях, у теб какво ще остане? Трябва да се впрегнете на работа като една работна жена и да разрешите ребуса на всяка една такава страст. Не питайте защо ви е дадена тя, но опитайте се да я впрегнете. Така постъпват и днешните хора. Искър колко пакости е правил до днес, но съвременните хора са го впрегнали в работа, докарали са го в София и използват водната му сила за електрическа енергия. В този случай няма да кажете: „Господи, освободи ни от този Искър!“ Щом искате да се освободите от вашите страсти, вие ще пресъхнете, защото те са вашите извори. Трябва да се намери основният закон – да се впрегнат страстите на работа, да им се даде един умствен колорит, емоциите да се обърнат в чувства, чувствата – в щастие, щастието – в блаженство, а блаженството – в хармония, в сливане с Бога. Не можеш да бъдеш щастлив, докато не знаеш какво отношение има между емоциите и чувствата. Когато казваме, че човек не може да бъде щастлив, разбираме, че той не знае нещата в света. Но има и щастливи хора, които могат да вземат скърбите на нещастните. При мен дохождат много и аз вземам скърбите им, вземам страстите им и казвам: „Хайде сега на работа!“ Тези прасета трябва да се възпират – страстите трябва да се облагородят, да се превърнат в овце, т.е. в емоции, а после трябва да се превърнат в чувства. После, и аз благодаря на Бога, че ми е дал работа, защото и у щастливите хора има скука. А да си щастлив, значи да помагаш на хората.

Не съжалявайте, че има страдащи хора, а благодарете на Бога за всичко. И когато благодарим, ние ще дойдем до онова истинско разбиране. Благодарете на Бога, че имате пари; благодарете и за това, че са ви ограбили. Сега има много подобни примери. Например някои затлъстяват и хората казват за тях: „Я как

се е поправил!“ Но утре същият получава апоплектичен удар, умира и тогава казват: „Как е възможно такъв здрав човек да умре?“ Не съжалявайте, той сега е станал по-здрав. Друг пък боледува и след това се поправя; това значи, че той се е родил. Тези неща не трябва да ви смущават, те не са съществени. За всяко нещо си кажете: „Изпратен съм с такава и такава мисия“, и веднага ще почувствате Радост.

Сега, аз ще свържа този стих от посланието на Яков с онази притча на Христа, където един баща отишъл при двамата си синове. Единият от тях казал, че ще отиде на нивата, но не отишъл; другият казал, че няма да отиде, но се разкаял и отишъл. Има хора, които ходят на църква, но не вършат Божията воля, а има такива, които казват, че не искат да служат на Бога, а всъщност Му служат. Последните са истинските християни. Затова Христос казва: „Последният в света ще бъде пръв на Небето.“ Новото учение идва не заради църквата, а за големите грешници, за светските хора. Нека не се лъжат онези, които са в църква, че ние сме чада Авраамови. Господ казва: „От тези камъни Аз мога да извадя чада Аврамови“ – това показва, че у нас не трябва да има сектантство и да казваме, че сме това или онова.

Необходимо е да търсиш и да прилагаш. Ще попита някой как. – Най-първо, Мъдростта трябва да е чиста, мирна; после, трябва да е приветлива, благопокорна. Но всеки ще попита кой е пътят, по който ще може да се влезе и после да се излезе. На човек, който няма тези качества на Мъдростта, няма да отговоря нищо. Ще кажете, че това е жестоко. Не е жестоко, но на един глух, който няма да ме чуе, защо да му говоря? Някой ще каже: „Ти се понадигаш.“ Когато казвам *Аз*, под тази дума разбирам Бог. Щом сте чисти, това Божествено Аз всичко ще ви каже. Когато някое дете ми рече: „Аз ще ти кажа“, аз ще се спра и ще отговоря: „Казвай, Господи, аз Те слушам.“ Например някой

си е направил една градина и аз влизам в нея, разглеждам дали е четвъртита или елипсовидна, каква форма имат лехите, какви посадени цветя има, дали са бели, червени, жълти, каква големина имат и т.н. След като разгледам всичко това, аз ще кажа какъв е човекът, който е посадил тази градина. Ако имам едно писмо, ще зная културата на този, който го е написал. Някои възкликват: „Какви шапки имат жените!“ Аз обичам да разглеждам шапките на жените, дрехите на мъжете, защото всичко това е една култура.

Христовото учение е учението, което е вложено у вас – отворете библиотеките си и ще намерите вашите книги. Ако искате да влезете във висшето положение на Живота, ще трябва да намерите Св. Петър – той ще ви даде ключовете, той ще ви даде Христовата книга. Ако искате да слезете в нисшите светове, трябва да слезете долу и в ада ще намерите Христа. Единият ключ е у Петър, а другият е у Христа. Има две Евангелия; когато прочетете и двете, ще ги разберете и ще видите каква е Мъдростта, която слиза надолу. Защо Мъдростта не стои горе? Има причини: тя слиза заради нас, тя е майка и баща, тя е храна и слиза заради нас. Само когато придобиете тази Мъдрост, вие ще намерите вашия Баща, ще видите какъв е Бог. Ще намерите тази Мъдрост, която е чиста, мирна, приветлива, и тогаз ще намерите вътрешния смисъл на Бога, ще разберете какво нещо е Той. Когато влезете във връзка с Ангелите, в Духа и в ума ви ще влезе нова Светлина, ще чуете такава музика, каквато никога не сте слушали, и ще кажете: „Има смисъл, това е дълбокият смисъл на Живота.“

Сега всички, които ме слушате, приложете Чистотата. Престанете да мислите, че сте чисти, и имайте стремеж към Чистота. Някой казва: „Аз съм достатъчно чист, достатъчно мирен“; не, трябва да бъдеш напълно чист и мирен. Под думата *мирен* се разбират най-интензивните сили, които работят в света. Светлината,

която слиза отгоре, е мирна, но произвежда най-велики работи. Под думата *мирен* разбирам силата, която ни дава подтик да работим и да мислим. Аз няма да ви уча как да мислите, но ще ви дам подтик, който да ви кара да работите. Аз бих желал да ви заведа някога на разходка, за да видите какво прелестно чувство се изпитва всред Природата. Вътре в нея се чувства Божественият ум, Мъдрост, Сила, Любов, които работят, които слизат и казват: „Господи, колко Си велик!“

Аз всякога желая да зная повече. Не казвам, че много зная, защото днес имаме едно схващане за нещата, а утре имаме друго схващане, друго разбиране. Следователно в Живота трябва да виждаме Божествената хармония. Някой ще каже: „Остарявам“; и Земята старее – ако не остаряваше, нямаше да има тази прелест. Браздите, долините, реките, планините – това са нейните бръчки. Щом човек има бръчки, той е по-изразителен. Тези черти, разположени нагоре или надолу, показват какъв е бил той, т.е. всяка черта си има значение. А днес художниците и фотографите вземат четката и заглаждат бръчките, те не знаят кое е ценното. Например една книга като Библията днес можете да я купите много евтино или ще я намерите някъде да завиват с нея различни покупки. Ние, съвременните хора, вземаме Божественото, увиваме си с него сиренето и после се чудим защо сме толкова некултурни. Трябва с Божествената Мъдрост да си увием ума, сърцето и душата – тогава ще бъдем силни и мощни хора.

И тъй, идва едно преобразуване в обществения живот. В съвременната наука стават промени, разни теории се явяват. Например допреди години науката смяташе елементите за прости, неразложими тела и учените мислеха, че са стигнали крайния предел. Обаче в съвременната наука, която се развива по-бързо от религията, успяха да разложат атомите на йони[2].

Така например казват, че в атома на водорода има 700 йони, едни от които са положителни, а други са отрицателни. Следователно и там има мъже и жени, които се карат, т.е. има 350 мъже и 350 жени. В един атом кислород има 11 220 йона – значи около 5500 положителни и 5500 отрицателни. Атомът на натрия съдържа около 16 000 йона, атомът на радия съдържа около 100 000 йона. Един ден може да се достигне дотам, че и йонът да се раздели. Ще направя следното сравнение: ако един атом е голям например, колкото църквата „Св. св. Кирил и Методий", то йонът ще бъде голям, колкото един лешник. Между йоните има много големи пространства. Когато се говори за четвърто измерение, това се разбира в пространството.

Затова казва Христос: „Докато не станеш дете, докато не се смалиш, ще останеш един глупец." Пътят на прогреса е да знаеш да се смаляваш, т.е. да знаеш формите, с които можеш да пронизваш света. Горе не приемат големи хора. Някои си мислят, че когато дойде Второто пришествие, ще възкръснат със своите сегашни тела, които тежат например сто и петдесет килограма. Не, човек ще възкръсне по особен начин. Трябва да дойде едно разбиране, тогава в човека ще дойде Божествено тяло, което ще може да става толкова малко, че да преминава всички светове, или пък да става толкова голямо, че да запълва всички светове. Трябва да се научим да ставаме малки и да нямаме желания да заграбваме света. Светът е за нас, стига човек да има желание. Постепенно човек ще мине през всички светове, през всички планети и после пак ще започне да слиза. Затова казват, че Животът е едно движение от центъра към периферията и от периферията към центъра. Това е вътрешният смисъл на Живота, т.е. от Любовта към Мъдростта и от Мъдростта към Любовта, от Истината към Мъдростта и от Мъдростта към Истината, от Правдата към Любовта и

от Любовта към Правдата, от Правдата към Истината и от Истината към Правдата, от Правдата към Доброто и от Доброто към Правдата. Разбирате ли какво означават тези неща? Това е промеждутъкът на цели светове. Когато се каже *Добър*, това е един велик свят; Правдата, Любовта, това са също велики светове. Някои питат какво е Мъдростта; това значи да влезеш да живееш в нейния свят – тогава ще видиш колко е хубаво да живееш там.

Сега, искам тази Мъдрост за всички да бъде чиста и мирна и когато излезете оттук, да можете да я предадете не с думи, а с контакт. Никой не може да предаде на другите това, което го няма у него. Мъдростта чрез Мъдрост се предава, Любовта чрез Любов се предава. Трябва да обичаме всички, без да мислим за себе си, и тогава всички ще ви обичат. Ако не искат да ви обичат, ще има стълкновение; когато всички хора започнат да обичат, тогава ще има хармония. Например сто музиканта се събират в един оркестър, но трябва да си изберат един диригент. Ако започнат да се карат кого да изберат, няма нищо да излезе и няма да има хармония в работата им.

Обърнете се в душата си към Господа, Той е Живот. Той е вътре във вас и разбиранията, които ще ви даде, дължите на Него. Ако Животът се схване така, ще настане голямо преобразувание в света. Тази Мъдрост, която иде в света, е Бог, тя е Христос. Христос слиза сега от Небето. Какво множество от Велики души идва с Него! – „Елате да видите Божественото“ – казват те на хората. Те носят Чистота, Мир, Божественост. Някои питат кога ще дойде този Мир. Идва, аз виждам в човечеството една велика процесия – всички идват и пеят. И когато те дойдат, ще има хармония в света, а заедно с това ще има Мир и Любов. Това е Второто пришествие – няма да има свършек на света, но светът ще се очисти.

Така бих желал всички да посрещнете Христа. И с Радост и Веселие да Го чакате! Нека тази Мъдрост отсега нататък да се почувства. Сега ще трябва да се проучи човешката душа; вие никога досега не сте изучавали какво нещо е тя. Сега ще научите какво нещо е проповедник, свещеник, учител и т.н. Сега Божествената Мъдрост идва, за да ни научи на езика на нещата. И лично за нас всичко ще се превърне в една хармония.

29 октомври 1916 г., София

ХРИСТА ДА ПРИДОБИЯ

„А още и вменявам всичкото, че е щета поради превъзходството на познаването на Христа Исуса Господа моего; за когото изгубих всичко и вменявам всичко за измет, само Христа да придобия.“

Филипяном 3: 8

Аз ще се спра само върху последната фраза: „Христа да придобия.“ Думата *придобивам* е позната и на малки, и на големи, и на учени, и на прости, и на добри, и на лоши, и на умни, и на глупави – всички се стремят към придобиване. Няма същество, което да не се стреми да придобие нещо, колкото нискостоящо и да е то. Друго нещо е дали този стремеж съответства на нуждите, скрити в същността на дълбоките причини на Живота. По-важен е стремежът за придобиване и върху него почива растенето и развиването на човека. Защото тялото, сърцето, умът и Духът си имат свой стремеж на развитие.

Когато говорим за придобиване на Христа, трябва да разбираме какво е това. Аз зная, че имате различни мнения, всички искате да хванете Христа, да го придобиете. Можете да придобиете вол и да го турите в обора, можете да придобиете кон и да му турите юзда, можете да придобиете кокошка и да я турите в курника да я храните, можете да придобиете хубава рокля и да я турите в гардероба, може да придобиете шапка и други неща. Можете да придобиете и едно дете, но него няма да го турите ни в курника, ни в гардероба, а ще го държите в ръцете си, на гърдите си. И тъй, трябва да се прави съществена разлика, трябва да притежаваме качеството да различаваме нещата. Всеки, който е тръгнал в Правия път, в пътя на човечеството или, казано в най-висш смисъл, в Божествения път, той тряб-

ва да различава двете съществени неща – да различава злото от Доброто, лъжата от Истината, неправдата от Правдата, омразата от Любовта, глупостта от Мъдростта. Тези неща са необходими, те са същественото в Живота. Вие мислите, че разбирате нещата; може да мислите, че някои неща са добри, а всъщност те са зли. Когато говорим за Добро или за зло, разбираме отношенията на нещата към разумната човешка душа.

И тъй, какви са стремежите на душата? Някой казва, че е гладен, и вие мислите, че това е съществена нужда. Душата ви не се интересува от това, тя не иска тези твърди вещества. Вие мислите, че човек се състои от ядене, но това показва, че не разбирате нещата. Вие се питате: „Ами когато умра, дали ще ям и пия на онзи свят?“ И като не можете да разрешите този въпрос, започвате да си мислите какъв ли ще бъде онзи свят. В Царството Божие хората не ядат и не пият – това са неща, които тялото изисква за материалния свят. Но тялото и вие са две различни неща и когато тялото придобие тези работи, не считайте, че душата ви ги придобива – това е една илюзия. После, у вас се явяват омраза, завист, отмъщение и други и мислите, че това е стремеж на душата. Това са стремежи на вашето сърце, защото гневът и завистта са неща, приятни на сърцето; окултистите биха казали, че това са стремежи на Астралното тяло. Например някой има няколко къщи и вие му завиждате; завиждате на някого, че е по-красив или по-учен; някой ви отнема слугата и вие се гневите и т.н., а после си казвате: „Аз се разгневих, аз направих това“ – лъжете се, това е стремеж на вашето сърце. След това някой започва да мисли, че е много нещо, възгордява се, мисли, че е много учен, много силен, че много знае, започва да мисли, че той е всичко, че той е човекът, че той е придобил нещо. Той се гордее, защото има много знания, може да учи хората и да им проповядва, мисли, че той е, който знае всичко. Всичко това е вашият ум, това е израз на

вашите мисли. Трябва да различите тези съществени неща на вашия ум.

И така, къде ще намерим Христа? Нито в тялото си, нито в сърцето си, нито в ума си ще Го намерим. Къде тогава ще го намерим? Ще ви кажа. Някои ще ме разберат, а някои няма да ме разберат. Понякога съм давал толкова ясни примери, за да се научите да мислите, и пак не сте могли да се научите. Такъв е примерът с оня пътник, който, падайки в една пропаст, се уловил за клона на едно дърво и стоял увиснал четири-пет часа. А щом отмалял и се пуснал, той останал учуден, когато видял, че пропастта под него била само петнадесет сантиметра. Питат ме сега някои как да се пуснат от този клон в живота си. Имаш ли едно желание, пусни го! Не мисли, че интересите на твоето сърце са и твои интереси, остави ги да си вървят по своя път. Мнозина от вас се намират в положението на онзи турски юнак, който хванал един разбойник и двамата така се вкопчили, че нито той можел да го заведе при баща си, нито разбойникът го пускал. Юнакът казал на баща си: „Тате, аз улових един разбойник.“ – „Пусни го“ – му отговорил бащата. В случая вие сте едно желание, което иска да ви ограби, и нито можете да се освободите от него, нито то ви оставя. Ще запитате как да се освободите от това желание. Ето илюзиите на вашия ум. Стига да искате, ще се научите как да се освободите: идете при един химик, помолете го да ви направи един прост опит – да разложи водата на водород и кислород, накарайте го да ви опише свойствата на единия и другия елемент и да ви покаже начина, по който той ги е отделил. Разсъждавайте и ще се научите и вие да разделяте по същия начин. Вие също имате едно съединение между тялото и сърцето; може да имате съединение и от три елемента – киселините например се състоят от три елемента. Следователно от съединението на вашите тяло,

сърце и ум вие имате една киселина, а всички химици казват, че киселините са опасни за живота. Понякога киселините се употребяват за цяр, но трябва да се дават в малка доза; когато се употребят в голяма доза, те предизвикват отравяне.

Сега, когато ви говоря това, не искам да кажа, че не ви трябва сърце, ум и тяло, но твърдя, че тялото си има свои интереси и то си е в своето право, сърцето си има свой стремеж и то си е в своето правото, умът си има свой стремеж и той си е в своето право. И душата в човека си има свой стремеж – например Милосърдие, Вяра, Надежда, Съвест, Любов към Бога. Те са най-висшите чувства на душата и вие сте в тяхната атмосфера. Душата е атмосферата на самия човек. Следователно, ако искаме да разбираме човека, ако искаме да намерим Христа и ако искаме да образуваме едно хубаво тяло, ние трябва да живеем в тази възвишена атмосфера. Ако служите на тялото си, вие ще бъдете слуга, а то – господар. И един ден ще се разочаровате от него, както момата се разочарова от някой момък. Тя е търсила момъка със сърцето си, а не със своята същност. Казват за някоя мома, че е изгубила сърцето си, но ще го намери, защото сърцето може да се открадне, както могат да откраднат парите ви или кравата ви. Може да се открадне и вашият ум и вашите мисли, защото умът не е нещо съществено; това показва, че вие не можете да владеете ума си. Когато пък сърцето се изгуби, тогава човек се втвърдява и казват, че се е ожесточил. Тялото, сърцето и умът са изучени – вие не търсете тези неща. Който иска да придобие Христа, трябва да мине през тези три свята и да влезе в света на душата. Бих ви го описал: той е един велик свят, населен с толкова благородни Същества. Може би след време, когато хората придобият сетивото да виждат, ще могат да говорят за този свят. И сега можем да говорим за него, говорейки за Правда,

Мир и Любов. Този свят има две подразделения: първо, пълно съзнание и, второ, вътрешно сливане с Бога. Християните го наричат Едемски рай.

И тъй, за да намерите Христа, трябва да влезете в душата си, да се повдигнете и у вас да се зароди първото качество – безкористието. Под думата *безкористие* не разбирам отрицателното качество да не желаеш, но да разбираш кои са съществени неща, какво трябва да придобиеш и какво не. Користолюбие е например, когато искаш да придобиеш неща, които мразиш. Когато си горделив, искаш всички да говорят добре за теб, всички да те обичат. Когато се научите правилно да мислите, т.е. когато в този Божествен, възвишен смисъл вие сте на вратата, на която можете да хлопате, Христос ще ви отвори. Как се придобива Христос? Тялото иска да приеме храна и то приема своите гости, поставяйки ги в устата си, където се приемат всички. Устата има жур фикс, затова там работят тридесет и двама слуги, които на всеки гост, който влиза, му събличат дрехите. На входа има един главен инспектор, който проверява гостите, заповядва на слугите да го наплюнчат, да го сдъвчат хубаво и след това да го пратят в приемната стая. Ако сте гост и ви сдъвчат, минавате по коридора към друга стая, където всички останали са насядали, и след четири часа от вашето съдържание не остава и следа, всичко се преобразува. След това ви изпращат в света през задната врата, но вече в друга форма, а не в тази, в каквато дойдохте. И когато се явите втори път на света, вие ще бъдете едно изверження. Това е стремежът на тялото – приема отпред, изпраща отзад, т.е. всичко приема, а нищо не дава. Не обвинявайте тялото, такива са неговите разбирания. И вие искате да приемете Христа по същия начин. Не, по този начин нищо няма да направите.

Дойдете ли до сърцето, и там е същото – привличате някого и казвате: „Много те обичам“, но щом го намразите, изпущате го през задната врата. И тогава

мъжът или жената се оплакват, че са изгубили сърцето си. Твоят мъж никога не е имал сърце, твоята жена никога не е имала сърце – и двамата не са имали сърца, не са били техни. Същото е и с ума: когато ви приеме, ще ви похвали, но един ден и той ще ви изпрати през задната врата. Затова казваме, че в нашите отношения има една непостоянна цел. Това са степени на развитие. Тялото, сърцето и умът са сили, дадени на човешката душа, които тя трябва да завладее по един Божествен начин. Тялото никога не трябва да ти става господар, а трябва да ти е слуга; на сърцето си също никога не трябва да позволяваш да ти стане господар; същото се отнася и до ума. Някой казва: „Аз обичам със сърцето си"; който обича със сърцето си, той ще те обича днес, а утре ще те мрази. Затова хората казват, че без омраза не може. В света на сърцето има раздвояване. Аз не се лъжа от тези работи. Всички, които по този начин искате да имате възвишен и добър дом, искате да живеете в мир и съгласие, не сте разбрали Живота. Ако живееш един физически, сърдечен или умствен живот, не можеш да бъдеш в Царството Божие. Съвременната химия разглежда състоянията на телата като твърди, течни и въздухообразни: тялото се уподобява на твърдата материя, сърцето – на течната, а умът – на въздухообразната. Следователно вие можете да си служите с тези три състояния на материята – те са три сили, три отношения.

Сега Павел казва: „Всичко считам за измет, за да постигна Христа." В познаването на Христа има други закони. За да разберете законите на тялото, трябва да проучите анатомията и физиологията. Съвременните хора не трябва да бъдат невежи, а трябва да проучват своите промени, да знаят колко пъти в минута бие сърцето им сутрин, на обяд и вечер, т.е. да знаят разположението на своето сърце и денем, и нощем. После, трябва да разбират разположението на своя ум – кога мислят по-ясно и кога по-тъмно. Вие

трябва да имате една по-ясна представа вътре в себе си, да различавате тези три отделни области на вашия живот. И когато започнете да различавате желанията на тялото (защото то понякога иска да се разхожда, а понякога иска да си почива), тогава можете да се качите на своя кон, т.е. на своето тяло, но ще знаете, че тази разходка не е твоя, а разхождаш коня си. А когато си почиваш, кажи, че почива твоят кон. Мразиш ли някого, кажи, че упражняваш сърцето си; обичаш ли някого, пак упражняваш сърцето си, защото то обича омразата и Любовта. Знайте, че може да употребите омразата и завистта като една работа на вашето сърце. Например желаеш да придобиеш много къщи или друго каквото и да е; изведи сърцето си на разходка, покажи му много къщи, кажи му, че ще ги има, кажи му, че ще има всичко, което желае. На следващия ден пък ще се качиш на своя ум и него ще развеждаш; умът ще иска да узнае тайната на Бога, ще се надига, а ти му кажи, че всичко знаеш, че имаш слава, че си написал всички книги на света – той ще се зарадва. А ти ще знаеш, че твоето тяло, сърце и ум работят. След това ще разходиш твоята душа – например ще срещнеш един нещастник и ще му помогнеш колкото можеш, ще му дадеш повече Вяра и Надежда. Първото нещо, което се явява в душата, е това, че тя дава; тогава ще кажеш на тялото си: „Ще ме почакаш малко, за да дам на този човек нещо.“ Ще раздадеш Любов, Вяра, Надежда и когато се върнеш у дома си, ще намериш Христа. Ще кажете: „Колко лесно, тя не била мъчна работа!“ Много лесна работа е: извеждаш тялото, сърцето, ума и душата на разходка и се връщаш.

Под израза „всичко считам за измет“ Павел подразбира, че знанието, което можем да имаме за тялото, за сърцето и за ума, не може да се сравнява с онова, което Христос може да ни даде в съгласие с душата ни, когато се научим да даваме. Когато растенията започ-

нат да цъфтят, обърнете внимание на това, че всеки цвят се обръща към Слънцето. Поставете някое растение, например някоя ябълка, в зимник и наблюдавайте какво ще стане с нея. Растенията живеят на открити места, където има слънчева светлина. Следователно, за да намерите Христа, трябва да осветите вашето сърце, ум и душа. Душата ви от нищо не трябва да се смущава. Например прияде ви се кокошка или си кажете: „Колко лошо говорят за мен“, или си кажете: „Искам да бъда умен и учен“, а след това искате да намерите Христа. Няма да Го намерите, защото сте в един зимник. Или влезете в някоя църква и искате там да намерите Христа – и там няма да Го намерите. Някой казва: „Аз принадлежа към тази или онази църква“; щом допуска, че съществуват много църкви, съвременната църква проповядва многоженство. Колко църкви има в света? Аз казвам, че има само една църква, т.е. една жена. За тази църква Христос казва, че е разумна и мъдра. Отначало Бог е създал един мъж и една жена. Това са най-разумните разсъждения. И ако някой ме пита какъв съм, това значи, че ме пита дали живея в тялото си, в сърцето си или в ума си. Църквата, която аз зная, е била винаги една и през всички векове ще остане само една. Всеки, който иска да намери Христа, трябва да има правилни схващания, правилни понятия за тези неща. Някои могат с хиляди години да ви проповядват, но няма да ви кажат Истината. Свещеник, който ви казва, че тази или онази църква е най-добра, не ви говори Истината. Ако под своята църква той разбира Божествената църква, която като един извор дава от себе си, която излива своето благословение в света, тогава съм съгласен. Но ако църквата събира хора, за да ги използва, тя не е Божествена. Христос дойде между евреите, които бяха избран народ, но тяхната църква беше църква на грабеж. И ако днес евреите са пръснати по света, то е, защото бяха

лакоми и Господ ги прокле и ги наказа. Господ не ги прокле в буквалния смисъл, но те сами си докараха това. Някои мразят евреите; не трябва да ги мразят, а да ги приемат като един добър пример. Аз вярвам, че ако евреите един ден приемат Христа както трябва и дойдат в областта на душата, ще кажат: „В Христа Исуса няма ни елин, ни юдеин.“ Христос обединява нещата в себе си.

Тези неща не са противоречиви, но вие не можете да разделите интересите на тялото от тези на ума и затова у вас се нарушава хармонията на нещата. Например вие се раждате жена и сте недоволни. Какво е жена? Жената живее в сърцето, т.е. сърцето е една къща, в която човешкият Дух е влязъл да живее. Ти си взел тази къща под наем и знай, че в това сърце ти си кираджия и един другар ще имаш сега. Мъжът живее на един по-горен етаж, т.е. жената живее на втория, а мъжът живее на третия етаж, но и двамата са кираджии. Някой казва, че да бъдеш мъж или жена е според закона, който Господ е турил. Жената трябва да е на втория етаж, а мъжът трябва да е на третия. Когато мъжът падне от третия етаж, обрулването му е по-голямо. Затова, за да намериш Христа, трябва да престанеш да мислиш дали си жена или мъж, трябва да излезеш на отворено място, да излезеш в областта на душата. И тогава, когато се обърнете към Бога и препратите вашите истински желания към Него, вие ще цъфнете. Само тогава Божествената енергия и Божествената светлина ще оплодотворят вашия цвят и ще се зачене Божественото у вас. Когато излезете от сърцето, ума и тялото си, само тогава тези цветове ще могат да се оплодят и вие ще имате приятните плодове на Живота. Постарайте се през тази една година да намерите себе си.

Павел казва: „Ако раздадете богатството си и тялото си, пак няма да намерите Христа; вие сте на

пътя, но не и в пътя.“ Когато дойдете в положението на душата си, когато дойдете в петата област на Любовта – да обичате Христа и Той да бъде всичко за вас, тогава вие сте Го намерили. Когато престанете да мислите за себе си, за своето тяло, сърце, ум и душа, когато престанете да мислите как да се спасите, тогава ще намерите Христа. Когато бъдете над тези четири области, ще разберете великия смисъл на Любовта и ще го разберете с едно преживяване. Само когато ви заковат в тази Любов, както заковаха Христа, вие ще кажете: „Прости им, защото те нищо не знаят.“ А сега знам много мъже и жени, които си казват: „Аз ще намеря Христа.“ Жената се моли, а мъжът ѝ я слуша и си казва: „Аз ще взема четири гвоздея и ще я закова“; но тя започва да вика, да се сърди, а той ѝ казва: „Лъжеш като стара циганка, не знаеш ли, че аз живея на третия етаж, а ти си под мен?“ Друг път мъжът се моли, а жената го слуша, взема четири гвоздея, иска да го закове, той се сърди, вика и тогава тя му казва: „Лъжеш като стар циганин.“ И така двамата всеки ден намират Христа. От осем хиляди години насам има приковани хора и аз ги виждам, че се кълнат.

Сега, пита се защо християнството не е напреднало. Човек, който иска да се развива, трябва да разбере този дълбок вътрешен смисъл и да се освободи от тялото си. Ти и без такова тяло можеш да живееш. То е сбор от много клетки, които и без теб могат да си живеят – те са твои слуги и един ден, когато завършиш своето развитие, ще те напуснат. Така е и с твоето сърце и с твоя ум – един ден и те ще ти кажат: „Излез от тялото си, че ще дойде друг господар.“ За отношението на тялото, сърцето и ума ще ви приведа една аналогия, която донякъде ги изяснява: вие имате една каруца, която представлява човешкото тяло, и един кон, който представлява човешкото сърце, а самият човек е вътре в каруцата. Счупи ли се вашата каруца,

вие се качвате на коня; минавате ли през стръмни места, вие ще изоставите и коня и ще тръгнете пеш. Следователно вие трябва да напуснете тези три облекла и да излезете отвън. И когато казва Христос: „Ако някой не се отрече от себе си“, това значи да се отречеш от господарството на тялото, сърцето и ума и да вземеш душата си за другарка. Понеже тя е добра жена, нейните интереси са общи с интересите на Духа и тя всичко дава. Затова Христос казва: „С какво се ползва човек, ако спечели цял свят, а изгуби своята душа?“ Ако си човек без душа, всички тези три неща един ден ще те напуснат и ти ще изгубиш всичко.

И тъй, Павел казва: „Всичко считам за измет, за да придобия Христа.“ Сега, искам тази мисъл да е ясна в умовете ви. Не искам да говоря с празни думи, защото мисълта, която изказвам, е точно определена в моя ум. Аз не искам да ме лъжете. Например аз зная какво представлява фактът, че някои от вас дохождат тук един път; някои дохождат два пъти, други три пъти и т.н. Това нещо представлява за мен наука: например аз мога да узная след колко време някой ще дойде пак. Съществува приказка за един вълк, който изял едно магаре, минали девет месеца и той си казал: „Ще отида пак да видя няма ли някое друго магаре на това място.“ Ако е лятно време, магарето може да е на същото място, но ако е зима, ще е прибрано. Затова на третия път вълкът ще дойде лятно време и ще намери магаре... Това е една приказка, която има много голям смисъл. Някой казва: „Дойде ми много голяма беля“; аз му отговарям: „След време ще ти дойде голямо щастие.“ Някому дойде голямо щастие, доволен е, а аз казвам: „След време ще ти дойде някое нещастие.“ Защо е така? Тези работи трябва да се изучават.

Който иска да намери Христа, трябва да разбира тези дълбоки неща. За мен тези схващания имат двояко значение: например музиката има чисто техни-

ческа и чисто психическа страна. Ако искаш да учиш музика, да придобиеш техника, трябва да си вземеш учител; ако искаш да слушаш хубава музика, изпълнена от един велик музикант, ще трябва да платиш за един билет десет лева. Във втория случай вие се ползвате наготово. Сега, ако искате да ме слушате само, ще ви кажа: моите билети струват десет лева (за бедните може и без пари), но ако искате да учите, ще платите много скъпо. Например искате ли да учите цигулка, ще трябва да плащате и при това всеки ден ще употребявате по няколко часа за упражнение. В цигулката има четири струни и ще трябва да свирите последователно най-напред на първата, после – на втората, на третата и на четвъртата. С всички тези скрибуцания ще омръзнете на майка си, но когато се научите да свирите и на четвъртата струна, ще кажете: „Свърших вече упражненията." За да намерите Христа, трябва да знаете много добре да свирите на цигулка – само тогава Христос ще ви стане Учител.

Съвременната система за обучение е много добре устроена: най-напред се минава през отделенията, после – през класовете, после – през висше училище и само тогава може да се дойде при някой Велик учител. Някой казва: „Аз ще дойда при Христа"; Христос няма време да ви занимава, Той може да ви даде само един концерт. Но ако искате да научите изкуството на Живота, трябва да живеете като един цигулар. Великият цигулар Паганини е свирел по дванадесет часа на ден и това, което той е изпълнявал, днес никой не може да го повтори. Сега казвате: „Придобих Христа"; когато придобиете Христа, тогава ще разберете смисъла на Живота и няма да има нещо невъзможно на този свят. Тогава ще приличате на индийския княз, посетил един индуски светия, който имал много хубава крава: князът много харесал кравата и предложил на светията много пари. Светията обаче не я давал; князът

го заплашил, че ще му я вземе насила, но светията отговорил: „Опитай се.“ Изпратил той цяла армия въоръжени хора, но светията с един поглед повалил всички на земята. След тази случка князът решил да разбере живота на светията. След като го изучавал хиляда години, той придобил някаква сила и знания и пак отишъл с въоръжени хора да вземе кравата, но пак се повторило същото. После още хиляда години проучвал живота на светията, придобил нови сили и знания, пак тръгнал да вземе кравата, но и този път не успял. За пореден път князът се заел да проучва живота на светията, придобил още нови знания и станал толкова силен и добър, че дори всички богове му се покланяли. И накрая, след всички тези три хиляди години на учение князът отишъл при светията и му казал: „Вече не ми трябва тази крава.“ Това значи, че когато излязъл от тялото, сърцето и ума си, кравата вече не му трябвала...

Колко пъти тялото се оплаква от сърцето, защото сърцето греши, а тялото страда; друг път умът греши, а сърцето страда – такъв е законът. Следователно грехът започва от ума. Всички болести идват все от ума, от сърцето и от тялото, затова заболяванията биват умствени, емоционални и соматични. Изпъдете лошите мисли от вас и всички соматични болести ще изчезнат. Внесете тези нови сокове и вашето тяло ще се подобри. Това практикува и съвременната медицина: когато кръвта на някого е много увредена, отварят една негова вена и вена на един здрав човек, преливат кръв от последния в тялото на болния и той оздравява. Соковете на душата непременно трябва да минат през вашия ум, сърце и тяло и тогава вие ще станете техен господар.

За да придобиете Христа, Неговият Дух трябва да се съедини с вашия. И щом се съедините, вие ще почувствате единство, ще почувствате, че цялата вселена е една хармония и всички неща, били те добри

или зли, са на местата си. Добрите и злите неща са такива само по отношение спрямо вас. Но Бог, който е благоволил да вложи в дадено същество Своя Дух, си има причини за това, Той знае например защо е изпратил вълка и не сте вие, които ще Го съдите. Бог казва: „Аз те направих човек, затова не бъди като вълка, като мечката, като змията, но постъпвай като едно разумно същество.“ И тъй, щом мразите, вие сте със сърцето си; щом обичате да похапвате, вие сте с тялото си; щом се гордеете, вие сте с ума си, но вие не сте още с Христа. Човек трябва да се научи кое е същественото в него, трябва да разбере, че неговата храна е друга. Истината, Любовта, Мъдростта, Правдата и Доброто – това е храната, с която ще придобиете Христа. Когато придобиете тези плодове, тогава Христос ще дойде, защото ще има какво да Му сервирате. Щом започнете и вие да се храните с тази храна, всички ще бъдете хубави, а не такива, каквито сега ви виждам. Ще бъдете красиви, стройни и вашето тяло ще каже: „Слава Богу, че моят господар поумня, иначе той и мен искаше да обладае.“ Предназначението на човека е да освободи ума, сърцето и тялото си от всички злини и болести.

Сега, може да кажете за мен, че говоря като един оратор заради ефекта. Мога да ви говоря същото и малко по-тихо, но когато повишавам гласа си, искам да забия този гвоздей по-дълбоко у вас, че да се закачи нещо на него. Когато огладнееш, кажи си: „Това не съм аз“; когато се страхуваш, кажи си: „Това не съм аз“; когато се възгордееш, пак си кажи: „Това не съм аз.“ В такъв случай ще си зададете въпроса: „Тогава кое съм аз?“ Тогава ще дойде душата ти – покажи своето Милосърдие, дай на някого пари. Това, разбира се, още не значи, че го обичаш. Защото, ако дадеш някому пари, той ще може да ги използва на място, само ако е умен. Парите днес вършат най-големите престъпления. Ако проучите и историята, ще видите, че парите са разва-

лили света поради желанието на сърцето да има повече. Така са били създадени съдилища и бесилки, но осъдените на смърт, когато влязат в другия свят, стават по-опасни. Затова аз съм на мнение лошите хора да се турят в затвора, за да се превъзпитат и преобразят. Това трябва да се направи в бъдеще, защото хората, които умират, са по-опасни за човечеството. Ако влеете една отрова в десет килограма вода, тя ще зарази повече хора, отколкото, ако я влеете в няколко грама.

И така, за да познаете Христа, трябва да придобиете онова съществено Знание, което е необходимо за нашия индивидуален живот. Разтревожиш ли се, огладнееш ли, кажи: „Не съм Го намерил още"; обичаш ли славата, кажи същото. Някой казва, че ходи на църква – той обича да яде; не го укорявам, защото и аз ям, но яденето не трябва да съставлява цел в Живота. Питат ме понякога какво ще ям – отговарям: „Дайте на моя кон каквото и да е, дайте му малко боб, сол." Някой път, когато ме канят на гости, приготвят много неща и аз си казвам: „Е, каква голяма почит отдават на коня ми!" Всичко това означава, че не сте намерили Христа. Дайте ядене на бедния, на страдащия. Храна е потребна и на тялото, и на ума, и на сърцето, но и душата трябва да се храни. Под думата *храна* разбирам да нахраниш човек, който се е обезсърчил и е решил да се самоубие. А сега вие мислите само как да се спасите и казвате: „Да отидем при г-н Дънов да ни каже нещо, той знае много неща, много е учен." Защо проповядвам? Ако изворът не тече, той ще се пръсне, защото водата в него трябва да си пробие път. Затова и аз проповядвам – за да бъде благословение за вас. Някой казва: „Аз искам да ме обичат", но суха чешма обича ли се, целува ли се? Пуснете през вашия чучур чиста вода и ще видите как всички ще ви целуват. За да ви целуват хората, трябва да им дадете. Някой се спира пред една чешма и казва: „Колко е ху-

бав този камък"; не камъкът е същественото, а водата – учението, което идва.

Един ден, когато от Невидимия свят ви видя щастливи, ще се зарадвам и ще кажа: „Радвам се, че намериха Господа!" Трябва да се радвате, да играете, защото когато сърцето играе, вие се молите; когато умът мисли, вие се молите. Радвайте се на тялото, когато яде; радвайте се на сърцето, когато чувства; радвайте се на ума, когато мисли – те са уреди, които ще ви упътят. Когато минавате през физическия свят, необходимо е тялото; през Астралния свят е необходимо сърцето, през Умствения свят е необходим умът, а в Душевния свят е необходима душата. Ето защо Павел казва: „Да придобия Христа." Христос е един Велик учител и в каквато форма и да го посрещнете – във форма на жена или мъж, във форма на дете или слуга, Той всякога може да ви покаже пътя на Истината. Нека остане във вашия ум тази мисъл, че Бог е един. Учението може да минава през много чучури, но изворът е един; може да има много движения в света, но изворът е един.

Когато Христос дойде у вас, Той ще ви научи правилно да разбирате нещата, ще научите кои постъпки у вас са добри и кои са лоши. Не трябва да казвате: „Сега съм малко по-добър, малко по-интелигентен"; не малко, но трябва докрай и съвършено да завършите своята картина. Когато един учител дава на ученика си да рисува една картина, той трябва да я нарисува добре. Тялото е един учител, сърцето е един учител, умът също е един учител. А когато влезете в душата си, тогава ще намерите Христа, тогава ще възкръсне тялото ви, сърцето ви, умът ви, тогава ще бъдете господари, а не слуги – всички ще станат едно неразделимо цяло и вие ще бъдете силни в света. Тогава децата ви ще бъдат не като сегашните; сега имате много кираджии и това са вашите деца. Що е тялото? То е една къща и хората влизат в нея. Казва някой: „Детето ми не ме познава";

посочете основната черта на вашето дете. За да познаете децата си, с които сте идвали много пъти на Земята, помежду ви трябва да има общност – майка трябва да се жертва за своето дете и обратно. Ако син или дъщеря не са готови да се жертват за родителите си, те не са техни деца. Бих желал всички синове да се жертват за бащите си, дъщерите – за майките си, слугите – за господарите си, учениците – за учителите си.

Когато дойде Христос на Земята, тогава ще настане истинският порядък, тогава ще има един съвсем друг строй. Това е учението, което може да преформира света – да намерим Христа. Казах ви в миналата си беседа, че Христос идва отгоре като една Светлина над вас и всички, които сте готови да завържете, ще цъфнете. А които не сте готови да цъфнете, ще останете за една друга епоха. Които не сте готови да се жертвате, не се безпокойте, защото никога светът не е бил тъй добър, както е сега. Но ще кажете, че има такава голяма война – нищо от това, не се плашете, войната е чистене на света и на хората. Аз я уподобявам на жена, която става сутрин рано, започва да мете, вдига прах наоколо; тя мисли, че е изчистила къщата, но след четири-пет часа пак ще има прах. Аз виждам, че всички, убити във войната, са паднали от своите коне, но са по-добре, не мислят за захар, за ориз. Някой ще попита какво ли е тяхното положение там горе. Те са по-добре от вас и ще оживеят. Вие ще живеете заедно с тях и с този Христос, който идва и е идвал много пъти на Земята. Някой ще каже, че Христос е бил един път на Земята. Да, но Той пак идва – идва да види какво е състоянието на Неговото учение, да види как съдят съдиите, как живеят мъжете и жените помежду си, да види как живеят военните, иска да види как се изпълняват нещата. Всеки трябва да бъде на мястото си, защото тези неща са турени от Бога. И ако в нас се въдвори тази хармония, ще знаем, че служим на Бога.

Не завиждайте на царете; не съжалявайте бедните – правите им мечешка услуга с това. Възлюбете ги и им кажете: „Братко, ти много добре си учиш урока, радвам се за това“ – тъй говоря аз на нещастните. А вие казвате: „Горкият, колко трепери!“ – щом трепери, дайте му една кокошка, стоплете го. Възлюбете просяка и не мислете за неговите минали грехове. Някои са грешници, защото са имали условия да грешат. Но който не е свършил изпита си и не е имал случай да греши, той трябва да мълчи, защото това още не показва, че той е праведен.

Бъдете бодри, когато мислите, и помнете, че яденето не сте вие, че сърцето не сте вие, че умът не сте вие. Само когато се повдигнете в душата си, тогава ще бъдете една мощна Сила. Аз бих желал всички българи така да разбират нещата. И ако така живеем, ние ще бъдем велики, защото Бог е наш учител и ние сме Негови деца.

5 ноември 1916 г., София

ПЕТТЕ РАЗУМНИ ДЕВИЦИ

„А от тях пет бяха разумни и пет безумни.“

От Матея 25: 1,2

Тия стихове са извадки от великата Божествена книга, от която Христос черпел. И десетте девици – пет разумни и пет неразумни – са предмет на Божествената книга. Малцина са чели и четат тая книга. Ще се спра върху тия стихове, да обясня техния дълбок вътрешен смисъл дотолкова, доколкото е нужно за вас. Защо Христос взема десет девици, а не пет? При това Той прави разлика между тях и казва, че петте били разумни, а петте – неразумни. Защо не са били две разумни и осем неразумни или осем разумни и две неразумни? Значи има известно отношение между числата.

Мнозина се запитват кои са били тия девици? Десетте девици представляват цялото човечество, от което половината са били разумни, а половината – неразумни. Както делим човечеството на разумни и неразумни, така можем да го разделим на бели и черни. Досега са съществували четири раси хора: черна, червена, жълта и бяла. Бялата раса е най-младата. Някога черната раса е била на върха на своето развитие; тогава черните хора са били интелигентни, а не както сега. Грехът се явява за пръв път в черната раса, от която и до днес са останали представители в лицето на петте неразумни деви. Петте разумни деви са представители на Бялата раса, която непрестанно работи за възстановяване Царството Божие на Земята. Казват за някого, че е добър или лош – това е криво разбиране. Човек не може да бъде едновременно и добър, и лош – той е или добър, или лош. Златото не може да бъде едновременно и ценно, и както обикновените метали – неблагородно; златото във всички

случаи е ценен и благороден метал. Скъпоценният камък във всички случаи е скъпоценен – ценното е всякога ценно.

„Петте деви били разумни“ – качество на тия деви е Разумността. Христос употребява думата *разумност* в нейния дълбок, вътрешен смисъл: под *разумност* Той разбира безконечното Божествено начало, което се проявява в човека. Значи Божественото начало се проявява в петте разумни деви, а в петте неразумни не се проявява.

Сега, като се говори за разумни и неразумни хора, изпъква още един контраст – добри и лоши хора. По какво се отличава добрият човек от лошия? Лошият човек има пори, шупли в себе си, поради което лесно кипва или лесно се вкисва. Добрият човек няма такива шупли, той не кипва, не шупва, както лошият. Аз вземам думата *пори* в химичен смисъл, а не в обикновен физичен смисъл. Химията говори за устойчиви и неустойчиви съединения, каквито са азотните. Значи, както порите правят материята неустойчива, така и неустойчивите съединения правят човека лош. В тоя смисъл ние наричаме умрелия човек лош, защото материята му се разлага и се превръща в миризливи газове. При разлагането на тая материя елементите се отделят и всеки отива на мястото си. Когато човек напусне тялото си, всеки елемент се освобождава и отива там, отдето е дошъл. Тоя процес наричаме гниене, разлагане, вкисване, ферментация. Той се извършва на Земята, затова казваме, че Земята е място, дето се образуват различни физични и химични процеси.

Какво представлява Небето? Място на Чистота и на Разумност. Като казвам, че Небето е място на Чистота, това не значи, че Земята е място изключително на нечистота. Добре разсъждавайте, за да не изпаднете в заблуждение: Истината е една, но тя трябва да се приеме с Любов; не се ли приеме с Любов, Истината причинява смъдене, болка в човека, както когато го болят

очите, стомаха, белите дробове. С болката заедно той усеща, че кожата го смъди. Възприемайте Истината правилно, за да не стават обратни реакции във вас. Добрият и разумен човек приема Истината с Любов, затова разполага с елементите, чрез които превръща злото в Добро. Възможно ли е това? Възможно е, разбира се. Някогашната химия се е стремяла да превръща неблагородните метали в благородни, главно в злато; и сегашната химия се стреми към превръщане на елементите един в друг. Религията се стреми към същото – да превръща нисшите мисли и чувства във висши, неблагородните желания – в благородни. В тоя смисъл, религиите не са нищо друго, освен методи за добър Живот, за превръщане на злото в Добро. От това гледище не е важно каква религия изповядвате, важно е тая религия да ви даде правилни методи за добър Живот. Как ще намерим, коя религия ни подхожда? Много просто – как познавате коя храна е добра за вас? Отивате на една гостилница, поръчвате си някакво ядене; ако ви хареса, и вторият ден отивате на същата гостилница; ако не ви хареса, отивате на друга гостилница. Храната може да е скъпа, това не е важно; тя трябва да бъде доброкачествена – това е важно. Ако ви питат защо ходите в тая гостилница, ще кажете: „Тук храната е чиста и доброкачествена, макар и малко по-скъпа от другите гостилници.“ Въпросът не е до парите, до евтинията – обикновено, който продава евтино, стои далеч от Истината. Ако аз продавам нещо, или скъпо ще го дам, или нищо няма да взема – Божественото трябва да се цени. Ще възразите, че Бог дава даром. Какво разбирате под *даром*? Българите имат обичай, когато се жени млада мома, да дарява близките си – на тоя дава кърпа, на оня – риза или друго нещо; мислите ли, че тя дава даром всичко това? Тя дава дар, но очаква да получи нещо от тия, на които дава.

Мнозина очакват всичко от Господа, а те нищо не дават; такъв закон не съществува. Като дава, Бог изпълнява закона за Себе Си – Той нищо не очаква от нас, но ние трябва да даваме, за да се облагородим. Просяците със своето съществуване облагородяват човешките чувства – те подсещат човека да дава; в това отношение те са гостилничари, които канят клиентите си да отидат при тях да се нахранят. Ако добрите и благородни чувства в човека не се подхранват, той ще остане бедна, необработена почва. Докога ще съществуват просяци? Докато хората са в закона на развитието си.

Петте разумни деви и петте неразумни, за които говори Христос, показват именно това, че в човека има едно разумно и едно неразумно начало, които са в постоянна борба. Когато неразумният дойде при разумния да иска от неговото масло за светилника си, последният ще каже: „Не мога да ти дам от своето масло, защото и на теб, и на мен няма да стигне; аз имам масло само за себе си, иди си купи.“ Човек трябва да си достави всичко навреме; рече ли да търси масло в момента, когато му потрябва, ще разбере, че е закъснял. Петте неразумни деви отидоха да си купят масло, но когато се върнаха, вратата беше затворена и те не можаха да влязат. Господ им каза, че не ги познава и не може да им отвори. Светилникът на човека трябва постоянно да гори.

Светилникът представлява човешкото тяло, а маслото – неговото сърце; светлината на светилника е умът на човека. Значи човек трябва да има тяло – светилник, масло – сърце, което постоянно да чувства, и ум – винаги мислещ. Бог познава само ония, които имат светещи тела. На ония, които са лишени от тела, от сърца и от светещи умове, Той казва: „Идете да си купите това, което не ви достига.“ Защо Господ не прие петте деви? Те, макар и късно, отидоха да си купят масло и се върнаха пак при Него. Све-

тът е рудник, дето трябва да се работи; как ще изпратите своите слуги в тоя рудник без масло в светилниците им? Светлина е нужна за тях, без тая Светлина те нищо не могат да направят. А като не работят, те не могат да влязат в Царството Божие. Де е Царството Божие? Пак на Земята, но не на сегашната Земя, а тая, която ще бъде след хиляди години. Една е Земята, но и тя минава през различни процеси на развитие.

Първоначално Земята не е била такава, каквато днес я виждаме; за нея се казва, че е била неустроена и пуста, и Дух Божи се носел върху бездната. Първоначално Земята е била пѝра и огън – това са процеси, през които тя е минала. Значи Земята е минала през вода и огън, докато дойде до това положение, в което я виждаме днес. И човек е минал и продължава да минава през тия процеси – той има в себе си и кръв, и вода, и топлина, но това не е човешката душа. По отношение на Божествения живот човешката душа и Земята са синоними – защо? Защото душата и Земята минават през едни и същи процеси на развитие.

И тъй, петте разумни и петте неразумни деви са в самите вас. От френологично гледище човек има две половини, две естества в себе си, а във всяка половина – по пет центъра, т.е. по пет чувства. Значи човек има всичко десет чувства, т.е. десет сетива: петте са в действие, активни, а петте са пасивни, в запас. Когато и десетте сетива работят едновременно, човек е постигнал идеала на своята душа – той е разумен, добър и справедлив. Вие не знаете колко души са били поканени на сватбата, знаете само, че има жених и невеста, но Христос не е казал какъв е броят на сватбарите. Според мен числото на сватбарите, заедно с младоженците, е било двадесет – десет и десет. Единицата е Бог, а двойката – материал, сбор от всички живи частици, които работят. И човек, като жива частица във Вселената, трябва да работи, да види плода на своя труд.

Дали е разумен, или неразумен, това е друг въпрос. Човек трябва да разчита на своя ум и на своето сърце, на никого да не уповава.

Какво може да направи и най-добрият учител, ако ученикът не учи; какво може да направи добрият лекар, ако болният не изпълнява съветите му и се храни само с отрицателни мисли? Затова Христос казва на болния: „Да бъде според вярата ти!“ Какво представлява Вярата? Качество на разумния човек. Вярата и Надеждата вървят заедно, както крилете на птицата; Любовта е главата на птицата. – „Защо ми трябва Вяра и Надежда?“ – За хвърчене – без тях никой не може да хвърчи. Докато си в Умствения свят, те са нужни за криле; щом слезеш на Земята, те се превръщат на крака. Надеждата и Вярата са необходими както за тоя, така и за оня свят. Петте неразумни деви мислеха, че може да се живее и без масло, т.е. без Вяра и Надежда. Ще възразите, че Бог е щедър и милостив, ще им даде масло. Всичко може да им даде, но условия са нужди.

Много богатства има на Земята, които Бог дава щедро, но за тяхното използване са нужни условия. Например дадено ви е житното зърно, но навреме трябва да го посеете. Като се посее в земята, то възприема жизнените сокове от нея и израства, но това става напролет; пропуснеш ли това време, губиш всички благоприятни условия. Житното зърно представлява човешкият ум, който трябва да се развива навреме, да придобие знание и разбиране. Това значи навреме да извадите екстракта на житото и навреме да го използвате. – Не може ли по друг начин да стане това? Такъв въпрос задава само оня, който или нищо не разбира, или мисли, че всичко знае – на такъв въпрос не може да се даде отговор. Какво правя аз? Изучавам великите Божии закони, без да питам защо е така и не може ли другояче.

Запитали Хермеса, Великия Учител на Египет, защо съществува злото. Той само свил устни, затворил уста и нищо не отговорил. Такъв въпрос не се задава. Питате защо един светия е по-близо до Господа, а друг – по-далеч; вие били ли сте при Господа, за да знаете кой де стои, кой е по-близо и кой – по-далеч от Него? Аз виждам кой де стои, но виждам, че всички светии са на Земята и работят усилено в лабораториите на Живота. Дали вие сте прави, или аз, това ще докаже опитът. Аз казвам това, което зная и което съм опитал.

„Петте деви били неразумни.“ Защо били неразумни? Защото не изпълнили задълженията си към Божественото. Христос казва: „Гладен бях – не ме нахранихте, жаден бях – не ме напоихте, болен бях – не ме нагледахте, затворен бях – не ме посетихте.“ Като казва това, Христос има предвид петте неразумни деви, т.е. оная половина от човечеството, която не изпълни своята задача. Петте разумни деви изпълниха всичко това и навреме влязоха в Царството Божие. Как се изразява неразумността на хората, това се вижда в притчата за талантите: двамата слуги спечелили двойно повече от това, което получили от господаря си, а третият заровил своя талант в земята и, когато се върнал господарят му, той казал: „Господарю, зная, че си жесток, че жънеш, дето не си сял, затова се убоях и заровях таланта, който ми даде. Ето предавам ти това, което е твое.“ Значи, когато ние сме жестоки и неразумни, когато си служим с лъжата, мислим, че всички хора са като нас. Не е така. Да виждаш нещата в един или в друг смисъл, това се дължи на твоя вътрешен свят.

Следователно петте неразумни деви представляват сили в човека, които трябва да се впрегнат на работа. Това е общ въпрос – за всички хора и народи, а не индивидуален. Христос не дойде да отлъчи един

народ от друг, но да обедини народите. Въпреки това, казано е, че Христос ще отлъчи овцете от козите. Кое мляко е по-безопасно за децата – овчето или козето? Козето – не само е по-безопасно, но е и по-здравословно. Козите и овцете са емблема на нещо: под *овца* се разбира разумността и благородството на човека, а под *коза* – неразумността и своенравието. Козата се качва по високи планински върхове, а овцата обича равни места; козата обича приключенията, както неразумните хора. Като знаете това, не питайте защо идат страданията и радостите – всичко в Живота ви е резултат на вашите мисли и желания.

Казвам: всичко, което човек силно желае – Добро или зло, все ще се реализира. За изяснение на мисълта си, ще си послужа с една приказка из персийския живот. Това се случило десетина века преди Христа. Един от персийските царе по това време имал обичай да обикаля столицата си, за да разбере как живеят неговите поданици. Една вечер, както се разхождал с първия си везир, минал край една малка, бедна къщичка, отдето се чувал някакъв разговор. Спрял се пред къщичката да чуе кой говори и какъв разговор се води. Чул, че се разговарят три сестри; първата казала: „Едно желание имам – да се оженя за хлебаря на царя, да се наям на бял хляб.“ Втората казала: „Аз желая да се оженя за месаря на царя – да се наям на месо.“ Третата казала: „Аз желая да се оженя за царския син и да му родя едно разумно, добро дете.“ Царят решил да изпълни желанието на трите сестри. На сутринта той ги извикал в палата си и изпълнил желанието и на трите: първата оженил за своя хлебар, втората – за своя месар, а третата – за сина си. Всичко, което човек силно желае, се сбъдва. Двете сестри били недоволни от положението си и започнали да завиждат на третата, която се оженила за царския син. Защо трябвало да бъдат недоволни, нали се реа-

лизира техният идеал? Ще спра разказа дотук; това е едната страна на въпроса.

Има хора в света, които мислят само за хляб и Бог им го дава. Други мислят само за месо, за пищна храна – и това им се дава; те мечтаят за елементите злато и сребро. Третата категория хора е оная, която има висок идеал: те искат да се оженят за царския син – за Истината, и да родят нещо разумно, те се подвизават в Божествения път. Първите две категории хора мислят само за ядене, както воденицата мисли само за смилане на житото – туряш житото, смелиш го на брашно, измиеш камъка и отново туряш жито. Тия хора са недоволни от Живота и казват, че Животът няма смисъл. Как да няма смисъл Животът? Каквото са пожелали, това са постигнали. Ако искаш Животът ти да има смисъл, пожелай да се ожениш за царския син, да му родиш едно добро и разумно дете.

Казвам: човешката душа трябва да се стреми към Великото, да се свърже с Бога, да роди нещо разумно – само така човек може да излезе от своята личност. Личността на човека е маска, а индивидуалността – неговото висше проявление, на което той трябва да се спре. Не е важно какви са отношенията на човека към хората, важно е какви са отношенията му към Бога и към Възвишените същества – вторите отношения определят първите. Когато свириш в оркестър, никой няма да обърне внимание на красивото ти лице и на меките ти ръце – всеки ще гледа как свириш, дали се хармонизираш с главните музиканти. Да мислиш, да чувстваш правилно, това значи да свириш добре. Да свириш добре, това значи да бъдеш красив. Всеки може да бъде красив при условие, че чувства най-фините вибрации на Любовта. Като мисли добре, човек укрепва, усилва здравето си – само здравият може да бъде радостен и весел. Нещастията и страданията на хората се дължат на факта, че и те, като двете

сестри, са пожелали да се оженят за царския хлебар и царския месар и като постигнали желанията си, казват: „Не заслужава човек да се жени.“ Така е, не заслужава човек да се жени за хлебар и за месар.

Тоя, който е написал приказката за персийския цар и за трите сестри, бил велик мислител. Чрез нея той иска да обясни защо хората на физичния свят се раздвояват в мислите и желанията си, а духовните хора не се раздвояват. Когато Божественото начало в човека се прояви, то ще го научи как да събира маслото в масленицата си, отде да го достави и при какви условия да си служи с него. Придобие ли човек тая Разумност, Христос го приема при Себе Си, т.е. в Царството Божие. Не можеш да имаш масло и масленица, ако не си разумен.

Като изучавате вътрешния смисъл на Живота, виждате, че първата проява на Бога е Логосът, т.е. Разумността, Словото. После се явява Светлината като резултат на Божественото проявление. Това значи да бъдеш една от разумните деви – да пожелаеш да се ожениш за царския син и да родиш едно разумно дете. Това значи да бъдеш господар на себе си. Ако нямаш масло в масленицата си, Христос ще ти каже: „Не те познавам“ – така каза Христос на неразумните деви. И при вас идат много приятели и приятелки: за едни от тях казвате, че ги познавате, а за други – че не ги познавате.

Кои хора познавате и кои не познавате? Вие познавате само ония, които са ви направили някакво Добро или които са ви услужили. Ония, които не са ви направили Добро или които не са се проявили към вас, не познавате. Всеки, който е дал нещо от себе си за вас, е ваш познат; който нищо не ви е дал, минава за непознат. И Христос определя отношенията си към хората в зависимост от закона за даването. Той казва: „Само оня ще влезе в Царството Божие, които Ме нахрани,

когато бях гладен; който Ме напои, когато бях жаден; който Ме утеши, когато бях болен, и посети, когато бях затворен. На тоя човек дължа и него ще взема със Себе Си. Оня, който не е направил нищо за Мене, ще го оставя за друга епоха, когато пак ще дойде на Земята, да работи за Бога." – „Аз искам да бъда на Небето с Христа заедно." – И това е възможно, но запитай се сам пожертвал ли си някога живота си за Христа. Ако си го пожертвал, ще бъдеш с Христа; ако не си го пожертвал, ще останеш вън, за бъдещата епоха, за далечни времена. В кое от двете ще повярвате, това е ваша работа; важно е, че среден път няма. Верните неща сами се проверяват, там важна роля играе опитът. Как ще влезем в Царството Божие? Чрез усилена работа, извършена с Любов. Помнете: в тялото, в мозъка се крият сили, които трябва да разработите. – „Искаме да ни се разкрият тия сили." – Всеки сам може да ги разкрие. Достатъчно е да употребявате по един час на ден за размишление върху велики духовни въпроси, за да прогледате. В който ден се отворят очите ви, ще пожелаете да се ожените за царския син, т.е. да влезете в света на Истината и да станете разумни.

Сега ще продължа приказката: третата сестра, която се оженила за царския син, родила дете. Понеже двете сестри завиждали на сестрата царица, тайно решили да откраднат детето и вместо него да сложат друго дете, сакато, недоразвито. Те изпълнили решението си – царското дете дали някъде да го отгледат, а вместо него, за изненада на бащата и майката, турили едно чуждо, сакато дете. Царят, недоволен от царицата, която не изпълнила обещанието си да роди добро, разумно дете, заповядал да я затворят. Царското дете попаднало в дома на един градинар, който често работел в палата на царя. Детето расло, развивало се добре и станало голям, красив момък. Като се разхождал из местността, дето баща му работел, той чул за името на

една красива царска дъщеря, която се отличавала със способността си да превръща младите момци в камъни. Много царски синове отивали при нея и като се влюбвали, тя ги превръщала на камъни – цялата местност се покрила с камъни. Младият момък, царският син, пожелал да я види; научил името ѝ – тя се казвала Халял Каза. Царският син решил да опита щастието си, да се яви пред нея. Възседнал коня си и тръгнал към двореца на прочутата Халял Каза. Из пътя той се разговарял с коня си и му казал: „Когато чуеш да произнеса името *Халял Каза* трети път, ти ще зацвилиш много силно.“ Той стигнал до двореца и отдалеч още извикал: „Халял Каза!“ Като чула името си, царската дъщеря казала: „Да станеш на камък!“ Царският син се превърнал на камък, но само до колене; от коленете нагоре запазил вида и образа си. Той не се уплашил и трети път извикал: „Халял Каза. Тогава конят зацвилил толкова силно, че царската дъщеря се смутила и забравила да каже на момъка да стане на камък. Като разбрал, че тя не може вече да се прояви, царският син я накарал да го измие, да го възстанови и върне силата му. След това той се качил на коня си, обиколил цялата местност и дето минавал, казвал: „Станете вие, герои на миналите векове, и тръгнете с мен!“ Най-после царският син отишъл при Халял Каза, разказал ѝ историята на трите сестри и предложил и на нея да тръгне с него.

Какво представлява Халял Каза? Тя е човешката душа, а хората около нея са камъни, които чакат времето на своето възкресение. В тоя смисъл казвам, че съществуват два вида хора: живи-умрели и умрели-живи. Аз бих желал всички да бъдете живи. Когато човешкият ум се проникне от Божествената светлина, всяка мома ще каже: „Тоя е, когото очаквам от години.“

Какво искам аз от вас, от сегашните хора? Искам да търсят Господа, а не мен. И Христос е казал:

„Словото, което ви проповядвам, е Господ – Него търсете, а не мене.“ Кой от вас, като чете или слуша притчата за десетте деви, е употребил няколко дена в размишление, за да проникне в нейния вътрешен смисъл? Достатъчно е да пожелаете искрено да разберете нещо повече от това, което четете, за да ви се даде едно откровение. Само така ще разберете, че вие сте една от петте разумни деви. Вие сте първата дева – тялото, в което влизат останалите четири: умът, сърцето, душата и Духът. Петте деви се сливат с Христа в едно цяло. Докато не се качите на височината на своя ум и не влезете в областта на вашата душа, вие не може да разберете Христа, не може да се слеете с Него. Грешката за това не е във вас, но в мястото, на което сте застанали. Качете се нависоко, за да се открие пред вас целият хоризонт, за да видите, че Земята не е мъртво тяло – тя е една светеща жена, която навред пръска Светлина.

Казват, че Земята е голяма грешница. Не е грешница, но от време на време се разтърсва, с което иска да каже на своите немирни деца да мируват. Бих желал и вие да имате търпението на Земята. Кой не се ползва от нея, кой не взема от нейните плодове? Тя се разравя, оре, жъне и нищо не казва. Когато иска да даде някакъв урок на децата си, поразтърси се, затвори всичките си входове и чака известно време да поумнеят. После и тя утихва и се успокоява. Затова казвам: бъдете търпеливи не като Бога, но поне като Земята. Някой казва: „Кога ще напусна грешната земя?“ Според мен Земята е Рай, на нея живеят светии. Мястото, дето обикновените хора живеят, е място на греха – юдол плачевен. Ако сте на Земята, при светиите, радвайте се – тя е Майката-земя, която изобилно ражда. – „Здраво ни е хванала тая майка.“ – Не зная кой кого е хванал – тя вас или вие нея.

Сегашните хора са още слепи, не виждат своята Майка-земя, не виждат грижите ѝ – как ги храни и

приготвя за посрещането на Христа. Ще каже някой, че иска да отиде на друга планета. Дето и да отидеш, ще ти искат свободен билет от Земята; на никоя планета не приемат хора, които не почитат майка си. – „Ще отида на Венера.“ – И там не приемат без свободен билет от Земята. – „Ще отида на Небето.“ – Де е Небето? Никой не може да напусне Земята, докато не плати данъка си. Когато човек не слуша Господа, Той казва: „Пратете го при Майка му, да го възпита“ – тогава тя отваря обятията си и го приема. Всички казват, че еди-кой си умрял и го заровили; близките му плачат за него, а Земята го утешава: „Не се безпокой, аз ще ти приготвя друга дреха, по-хубава от сегашната.“ Ти ще дойдеш отново на Земята, заедно с десетте деви – пет разумни и пет неразумни.

Живейте като царски синове на Земята, без да злоупотребявате със своите права. Трябва ли да постъпвате с ближния си както вълкът постъпва с агнето? Вълк срещнал едно агне и му казал:

– Защо миналата година си говорило лоши думи за мен?

– Как ще говоря лошо за теб, когато миналата година не бях родено?

– Защо ми мътиш водата?

– Как ще ти мътя водата, когато ти си над мен?

– Мътиш ми водата или не мътиш, аз ще те изям.

Колкото агнета и да изяде вълкът, все вълк ще си остане. Като знаете това, не постъпвайте като вълка: днес отмъщаваш на едного, утре – на другиго, докато на лицето ти се явят бръчки. Такива бръчки постави Бог на лицето на Каина, че който и да го срещне, да го познае, никой да не го убие. Каин трябва да живее, иначе той ще бъде по-вреден. Вие трябва да турите на работа своите лоши мисли и желания, иначе те ще бъдат по-вредни.

Индусите казват: „Убий всяко желание в себе си“; аз казвам: впрегни всяко свое желание на работа, не го убивай. Христос казва: „Отречи се от себе си“; аз казвам: възлюби себе си. Ще кажете, че това е противоречие. Питам защо трябва да се откажеш от себе си – време е да възлюбиш себе си. Който не възлюби себе си, не може да влезе в Царството Божие. Да възлюбиш себе си, т.е. Божественото начало в себе си, това значи да бъдеш умен, добър и благороден. Като възлюбиш Бога в себе си, самия Себе или своя висок идеал, това значи да се облагородиш, да станеш разумен.

Като говоря за петте разумни и петте неразумни деви, не искам да си задавате въпроса между кои сте вие и да се плашите. Щом сте дошли да ме слушате, мислете, че сте от разумните. – „От избраните ли сме?“ – Ако остане отсега нататък да ви избират, вашата работа е свършена. По-добре е обаче да не знаете от кои сте и да не се интересувате от тоя въпрос. По-добре е стремежът ви да расте и да богатее, без да знаете, че сте богати. Петте разумни деви имат отношение към човешкия ум и към човешкото сърце. Умът се проявява трояко: като обективен или предметен, външен; като ум, който има отношение към паметта, и висш ум или висш разум. И сърцето проявява главно три вида чувства: висши морални чувства – Любов към Бога; Любов към ближния и Любов към себе си. Едната дева заема задната част на мозъка, втората заема горната част на мозъка, а останалите три деви – предната част, челото. Петте деви заедно образуват един триъгълник. Както виждате, те са в нас и ни заставят да мислим и да чувстваме. Някои казват, че човек има два Ангела; според мен човек има десет Ангела – пет разумни и пет неразумни. Когато се проявят неразумните деви, вие излизате от релсите на своя Живот; когато ви посетят разумните, вие започвате да работите с Любов

и всичко ви върви добре. Първите деви ви събличат, а вторите ви обличат и носят голямо благословение. Дойде ли Божието благословение върху вас, вие не губите равновесие и сте в положението на параход в ръцете на добър, опитен капитан. Колкото и да се клатушка параходът ви, пазете равновесието си. Щом имате стремеж към Бога, всякога ще следвате правия път на Живота.

Какво представлява Животът на Земята? Параход, който пътува под зоркото и вещо око на своя капитан. Параходът е здрав, с добри и здрави машини, с опитни матроси. Вие, като пътник в тоя параход, пътувате по Великия океан. Може да преживеете състоянието на човек, който се страхува да не пропадне, или може да сте тих и спокоен, да разчитате напълно на капитана, на матросите и на парахода. В първия случай ще се свивате, ще се стряскате, ще гледате машините, ще питате капитана и матросите кога ще стигнете, как ще стигнете, има ли достатъчно въглища и т.н. Каквото и да правите, колкото и да се страхувате, нищо не можете да постигнете. За предпочитане е да се оставиш в ръцете на опитния капитан и да наблюдаваш през какви места пътуваш – поне ще научиш нещо.

Земята е голям, здрав, сигурен параход. Всички машини, т.е. всички нейни сили са на мястото си и в края на краищата той ще ви занесе в Божествения свят. Земята може да остарее, може отново да се подмлади и пак да остарее, но никога няма да се разруши. Както човек минава през детинство, юношество, зряла възраст и старост, така и Земята минава през тия четири периода. Всъщност четирите периода на Земята определят четирите човешки възрасти. Казано е в Писанието: „Грешните няма да възкръснат“; с други думи казано, когато параходът стигне на пристанището, всички пътници слизат там, за да покажат паспортите си. Ония, на които паспортите са точно

заверени, имат право да влязат в града; ония, които нямат паспорти, или паспортите им не са редовни, отново се връщат в парахода и продължават пътуването си – те казват: „Близо сме до Небето.“ Първите, които влязоха в града, казват: „Вече сме на Небето, видяхме и разбрахме какво представлява то.“

Каквото става с пътниците на параходите, същото става и с хората на Земята. Вие сте излезли от Майката-земя, пътувате с нея и един ден пак ще се върнете при нея. Тя ще ви облече в по-хубави дрехи, ще ви даде по-добри условия за развитие. Друг път няма, само че едни ще влязат в Божествения свят по-рано, а други – по-късно. Петте разумни деви влязоха в Царството Божие по-рано, а петте неразумни останаха вън да чакат своето време.

Казвате: „Защо трябва да минаваме през толкова мъчнотии и страдания?“ За да създадете условия за влизане в Божествения свят. – „Защо ни е всичко това?“ – Преди всичко знайте, че вие сами си създавате страданията. За да не страдате, съветвам ви да слушате Майката-земя и като изядете един от нейните плодове, кажете: „Майко, благодаря ти за плода, който ми даде; ще се стремя от ден на ден да ставам по-добър и по-разумен.“ Като изядеш един хляб, кажи: „Майко, благодаря ти за хляба, който ми даде.“ Какво правиш ти? Изядеш хляба и казваш: „Лош беше хлябът.“ Бог е строг и взискателен, Той те чува и пита защо не почиташ Майката-земя. Учете се да почитате тая Майка, която е крайно добра, щедра и отзивчива. Тя не е юдол плачевен, както някои я наричат – Бог създаде Земята като част от Небето. Затова, който живее добре на Земята, ще живее добре и на Небето; който живее добре на Небето, ще живее добре и на Земята. Значи Земята и Небето съставят едно цяло. Щом си дошъл на Земята, изучавай всичко, което тя ти предлага – изучавай камъните, растенията и животните. Във всяко животно се крие

известна Добродетел или някакво изкуство. Например мравката е символ на трудолюбие, паякът е майстор тъкач. Всичко в света – растение или животно – има велико предназначение. И паразитите – въшки, бълхи, дървеници, колкото и да са нежелателни, учат човека на чистота. Който не разбира вътрешния смисъл на Живота, на Природата, на всичко съществуващо, казва: „Няма смисъл да живееш, светът е безсмислено създаден.“ Значи всичко е безсмислено, а ти, малкият човек, си смислен. Кой те създаде толкова смислен и единствен в света?

Един американец, любознателен човек от Ню Йорк, срещнал един свой познат, редактор на един от големите вестници, и го запитал:

– Къде си ходил?

– Ходих да видя как обучават бълхите да маршируват.

– Не се шегувай, говори сериозно!

– Наистина видях как бълхите по команда се нареждат на дружини, на взводове, на полкове и маршируват.

Господинът се заинтересувал от тоя факт и отишъл сам да види и провери истинността на тия думи. Сам той казва: „Видях как бълхите се обучават във военното изкуство, почудих се как са постигнали това – не е лесно да отвикнеш бълхата да скача.“ На въпроса как са постигнали тоя успех, диригентът на бълхите отговорил: „Наистина тук срещнах най-голямата мъчнотия: за да отвикна бълхите да скачат, поставях ги между две стъкълца и така ги държах известно време. Като се уверявах, че това е постигнато, вдигах стъкълцата и започвах да ги обучавам.“

Питам, ако бълхата може да изучи военното изкуство, вие не можете ли да изучите Божественото изкуство? И Бог днес постъпва по същия начин: когато пожелае да ви отвикне от стария навик

да скачате и да бягате, Той ви поставя между две стъкла. Те оказват известно напрежение върху ума и сърцето ви и вие започвате да мислите правилно. Само така ще разберете кои са разумните и кои неразумните деви. Първите казват, че всичко в света е разумно и смислено, а вторите казват, че всичко е неразумно и безсмислено.

Сега аз желая да не се жените за хлебари и месари, а да се ожените за царския син и да родите добро и разумно дете. Желая ви да намерите царската дъщеря Халял Каза, да я извикате по име два пъти и на третия път конят ви да зацвили. След това да говорите с царската дъщеря и да превърнете камъните около вас в живи хора.

Мислете върху тия неща, за да придобиете нова Светлина. Сега аз ви давам само скелета на новата мисъл и на новата Светлина, а вие сами ще запълните промеждутъците. Тогава ще дойде Божието благословение върху вас.

16 ноември 1916 г., София [3]

РАЗСМОТРЕТЕ КРИНОВЕТЕ

„Разсмотрете криновете в полето как растат; не се трудят, нито предат.“

От Матея 6: 28

Христос е бил велик не само в големите неща – в създаването на хората и световете, а и в малките неща. Той казва: „Идете и се научете от криновете...“ Какво ще научите? Първо, търпението, второ, тишината. Те не се тревожат за своето облекло и са сиромаси. Те имат само две тела – нямат Тяло на желания и Тяло на мисли.

В Новия Божествен живот първо се изисква спокойствие, когато нямаме нищо, а не когато имаме и не сме в нужда. Вечер, когато си лягате, снемете накита си; войникът вечер оставя пушката си, раницата си и е свободен. Идете и разсмотрете криновете – те имат бял цвят. Не може човек да е спокоен, ако не е бял, чист. От миналото си човек има утайки, а те не носят тих и спокоен живот. Всички хора се безпокоят – проповедници, чиновници, държавни мъже и прочее. Това безпокойство, което имаш, е движение – то е първоначалният подтик на движението. Трябва да разберем закона на движението – той е, че Бог работи във вас. Не се безпокойте. Крина го стъпква магаре, но той пак расте и все по-добър и по-добър цвят дава. Трябва да се спасим с изкуство – кринът е разбрал това изкуство.

Много християни приличат на оня отшелник, който живеел двадесет години на върха на планината и като се помислил за чист и свят, решил да слезе в града при брат си, който бил кундурджия. Отшелникът взел топка сняг и слязъл при брата си да му покаже, че е чист като сняг. Но ето че дошла една мома при брат

му, за да ѝ вземе мярка за обувки. Братът спокойно вземал мярката, а отшелникът погледнал полуповдигнатата пола на роклята ѝ, видял крака на момата и снежната топката почнала да се топи. Брат му казал: „Брате, топката ти със сняг се топи“ – двадесетгодишен свят живот се стопил от крака на една жена. Казал си светията: „Защо двадесет години съм бил глупав и не се ожених да имам деца.“ Така и двадесетгодишният свят живот на една жена се стопява от крака на един мъж, така двадесетгодишният свят живот се стопява за десет оки злато и прочее, и прочее примери. Този паралел не е епизод в живота – ние сме свидетели всякой ден как хората се топят (*Учителя привежда пример с Ибсеновата героиня Ирина*[4], *която избягва заради една мраморна статуя*). Животът не е целувки – и Юда целуна Христа. Колко сърца са разбити от целувки! И котката се усмихва на мишката...

„Идете при криновете – казва Христос, – техният сняг не се топи.“ Краската на Христа не се топи. Евреите бяха избран народ с тридесет и шест хиляди обещания от Бога, но техният сняг се стопи от този женски крак; те колеха говеда и овце, правеха статуи в името на Бога, но снегът им се стопи. Вие искате да се подвизавате в духовен живот и аз ви казвам: научете се от криновете.

Има три положения в света: физическо поле, атмосфера и свят. Физическото поле е основата, атмосферата е влиянието и действието на силите, които работят, а светът е отношението между живите и разумни същества. Господ възлюби света, т.е. слезе да научи хората за отношенията помежду им.

Момата носи кринов цвят и казва на момъка: „Колко е чисто и бяло!“, но като им прочете попът последната молитва, след три месеца белият сняг започва да се топи. Аз искам този крин да расте във вашите сърца. В полето добре расте, но в малко сърца, в малко деца, в малко народи, в малко църкви, в

малко проповедници съм намерил тоя крин. Аз сега съм дошъл, ходя по Земята и съм с вас, за да видя къде какви кринове има и как растат.

Жените са виновни – те станаха причина и изгониха Бога от Рая. Не ви съдя, но казвам една истина. В Царството Божие няма мъже и жени – всички са человеци. Ако там влязат мъжете и жените, ще го развалят. Не ви обиждам, говоря ви така, защото сте человеци и защото трябва да не се топи вашият сняг.

Ако аз бях богат с милиони, щях да имам повече хора около себе си. Моето положение е като на оня дервиш, който влязъл да се къпе в една баня – окъпал се, но нямал пари да плати. Баняджията обаче си искал таксата, а дервишът се помолил: „Господи, или ми дай един грош да си платя, или събори тая баня!“ И ето, че нещо се разтресло, баняджията влязъл да види какво става и дервишът се освободил. После видял един ходжа, че се моли – оня му казал, че се моли за един грош... И хората все се молят да получат пари от Господ, но те не са Негови, не ги е създал Той. Те са в Земята и когато знаем закона, ще ги изкопаем в злато и ще ги насечем на пари.

Но да се повърнем към криновете. Христос праща учениците си при тях. Тяхната чашка е отворена нагоре, т.е. гледа към Бога, към Животворящия Дух и ако вашите сърца са отворени към Бога, те ще бъдат чисти като криновете. Трябва да растем като криновете и не трябва да смесваме Божествения свят със световния. Каквито блага искаме за нас, трябва да ги желаем и да ги даваме на всички други – това е закон, за да растем, да се развиваме и всеки ден да полагаме по един камък.

Най-първото нещо, което ни казва Христос, е да се спрем, което значи да се взрем в себе си. В хората има желания само да вървят на разни страни. Не, спрете се като крина, обърнете се към Бога, взрете

се в себе си. И тогава вашият сняг няма да се топи. От осем хиляди години снегът на хората все се топи. Идват хора и ми казват: „Еди-кой си ми взе мира“, а то означава: „Стопи се топката ми сняг.“ Под израза *женски крак* искам да се разбира една емблема в широк смисъл. Светията носел снега отвън, а снегът на неговия брат обущар бил в него, в сърцето му. Така и вие бъдете – всякога да имате доволства. Сега тия страдания, които има в света, се ръководят: куршумът на войника се ръководи от една умна, интелигентна сила. Щом побеждавате, вие сте на мястото на обущаря; ако сте победени, това значи, че вашият сняг е почнал да се топи.

Външните неща всякога могат да ни се вземат. Кринът всичко получава от Слънцето, от вятъра, от влагата. И ние трябва да се спрем като кундурджията, като крина и Господ ще работи върху нас. Забравете илюзиите на вашия живот, вземете същественото, както преди пътуване вземате не цялата си къща, а само потребното. Носете със себе си само потребната сума и когато ви уловят разбойници, дайте им парите. Не бъдете като оня адвокат, който никога не носел пари със себе си и когато го уловили разбойници на пътя и нямал какво да им даде, те го набили, а той обещал, че вече ще носи със себе си пари. Ако не си учен човек, ако не си виден човек, ако не си богат, не успяваш и прочее, то е, защото твоят сняг се топи. Снегът е емблема на вода – тя не трябва да се изгуби. Никога нашето Божествено желание не трябва да измени своята посока на движение. Всеки Живот расте в известна посока: растението расте в кръг, животните – във вид на цилиндър, а хората – във вид на спирала, която постепенно върви нагоре към Бога. Погледи и целувки за мен са едно и също нещо. Щом раздразните себе си, това показва, че вашите центрове от спиралата на растежа ви не са правилно разположени.

Този крин е един велик Дух-Херувим, който всякога стои пред лицето на Бога и никога не се подкупва. Заключение няма да правя. Бих желал да бъдете в положението и на светията, когато слезе от планината, и на обущаря. Бих желал да бъдете и на мястото на Мойсея при къпината. Идете при този великолепен бял крин, който сега расте в България навсякъде, и вие ще знаете, че ще станете добри, ще слугувате на вашия народ. Амин.

(*Бележки от разговор с Учителя*) Никога не пускай в душата си, в твоята Светая Светих, един нечист човек. Не се старай да го оправиш – нека той се оправи във външния двор, а не в твоя вътрешен двор.

Някой ти говори, ти не искаш да го слушаш; стани, иди си, но не бива да го прекъсваш – той е извор, който тече. Остави да изтече тоя извор и тогава говори, или пък си иди, ако не щеш да го слушаш.

Христос, това е продаденият брат в Египет. После пак Го предадоха на езичниците, но Той пак се върна. Сега пък те отиват към Него, за да Му се поклонят.

Човек трябва непрестанно да се моли, за да бъде във връзка с Бога. Съдбата трябва да се предаде в Неговите ръце с Вяра. Той ще те докара някога на косъм, но не ще те остави.

Бащата е добър, но когато има деца, оставя ги „да се наживеят“, а това е първата му грешка. Каквото е било добро за бащата, това трябва да се прави и за децата. Те са хитри и лесно разбират слабостта.

Хората често пъти започват с Христа, а завършват с Мойсея. Законът е: започни с Мойсея, завърши с Христа. Всякога имай един Господ – един център, а не много центрове. Когато твоят Господ се разсърди, е лошо, но ако друг се разсърди, не се безпокой.

Докато нямаш Господ за Учител, никой не те учи, но когато започне Господ Христос да те учи, вед-

нага ще се явят други учители да те учат на това-онова и да ти показват други пътища. Те са лъжливи, не ги слушайте, а само Христа Господа слушайте в тайна, без да изявявате това на явилите се други учители.

Страданията не трябва да стават причина за обезкуражаване, а наопаки – за окуражаване. Всички писатели са писали своите най-добри творения, когато най-много са страдали.

Солунската акция[5] е троянският кон – гърците го туриха в Солун, българите го потеглиха първи.

Краят, който иде, е добър. Искахте да знаете за новата епоха – ето това е тя.

19 ноември 1916 г., София [6]

ЗАКХЕЙ

„Рече му Исус: Днес стана спасение на този дом, защото и той е син Авраамов.“

От Лука 19: 9
Евреем: гл. 1

По съдържание този стих е един от обикновените. Не трябва да презираме цветята, защото и те имат своето благоухание. Важни са думите: „Днес стана спасението на този дом.“ Когато някой боледува дълго време, животът му минава през важна криза – да остане или да си замине. Лекарят туря ръката си на пулса му, за да констатира биенето на сърцето, и казва, че кризата е минала, че лекарствата са подействали, т.е. настъпила е една криза на спасение. Така е по отношение на физическото тяло, но има подобна криза и в човешкия живот. Такава е преживял и Толстой, преди да премине от стария към новия си живот. Много пъти той е искал да се самоубие, защото не намирал смисъл в живота, и един ден една много малка причина станала повод да се спаси. Когато бил в гората, той си казал: „И разбойникът, който беше на кръста, мина през една криза, но когато каза: „Помилвай ме, Господи“, беше спасен. Той беше един умиращ разбойник, а аз съм един жив разбойник.“

Христос казал на Закхей: „Ти днес стана причина на твоето спасение.“ Коя е била причината за неговото спасение? Макар и богат, той бил нисък на ръст, т.е. в телесно отношение не бил някаква представителна личност. Но в него се заражда едно желание да види Исуса и той избира черницата на пътя и се качва на нея. Всеки човек, когато иска да постигне един идеал, трябва да заеме едно високо положение, да не стои в тълпата. Когато Христос дойде и погледна

нагоре, видя, че в душата на този човек има една идея и му каза: „Слез долу, днес ще бъда в твоя дом.“ У този човек имаше не само желание да се качи нависоко, но в него имаше и дух на справедливост и той каза: „Давам половината си богатство на сиромасите и ако съм обидил някого в нещо с клевета, ще отдам четверократно.“ Тогаз каза Христос: „Днес стана спасението на този дом.“

И вие трябва да се качите на едно високо дърво във вашата душа – трябва да се качите в най-високото положение. Докато ходите заедно с хората, докато споделяте техните възгледи и действате като тях, вие никога не може да намерите Царството Божие. Когато казвам, че не можете да го намерите, има си причини за това. Царството Божие представлява един възвишен живот с други закони. То не е за простосмъртни, то е място за безсмъртни хора, за хора, които искат да служат на Господа. Следователно, който иска да мине от живота на смъртта в безсмъртния Живот, той трябва да се качи на черницата и да даде половината си богатство на сиромасите, а на обидените от него да се отплати четверократно. Само тогава човек ще мине от смърт към Живот.

Докато не се индивидуализира, човек е един молец. Що е индивидуализиране? То е състояние на жертване. Който иска да се издигне в един по-възвишен живот, трябва да намери начини за това. Начините, с които хората си служат на Земята, стават само за нея, но не стават за Небето, защото това, което е полезно за Земята, не е полезно и за Небето. Това, което е полезно за червея, не е полезно и за дървото, защото когато червеят влезе в него, то изсъхва. Това, което е полезно за нашия личен живот, не е полезно и за обществения живот. Човек не трябва да бъде нито червей, нито молец, нито паразит.

Сега, забележете, че Закхей беше нисък човек. Когато човек иска да влезе в Царството Божие, кол-

кото е по-малък, толкова е по-добре. Когато Христос казва, че е по-лесно камила да мине през иглени уши, нежели богат да наследи Царството Божие, това е много вярно. За да влезе в Царството Божие, човек трябва да се освободи от всички свои стари желания и възгледи. Когато една мома се жени, тя не тръгва със старите си дрехи, със съдраните си обуща, а хвърля всичко и се облича с чисто нова премяна. Чудно е, че днешните хора искат да отидат при Бога с дрипите си. И когато проповядвам закона за себеотрицанието, вие се чудите как е възможно това. Възможно е за млади – за моми и за момци, но за стари не е възможно, защото те не се женят. Онези от вас, които са стари, не трябва да се докачват. Човек трябва да бъде млад в стремежите си и никога в живота си да не казва, че нещо е невъзможно. Бъдещето е на младите, защото те са с идеали.

Закхей беше такъв млад човек. Макар и да беше богат, той се качи горе на черницата. Ако вие бяхте на мястото на Закхея, щяхте да започнете да обсъждате какво ще кажат хората, щяхте да си мислите, че заемате такова и такова положение и няма да успеете. Закхей не искаше да знае какво ще кажат хората. И когато Христос мина, видя го на черницата и му каза: „Слез долу, ти си човекът, който в бъдеще ще даде пример. Слез, в бъдещите векове хората от твоята постъпка ще се учат на урок, макар и да си един митар.“ За да оправдае това, Закхей каза: „Половината от имането си давам на сиромасите и за обидите ще се отплатя четверократно.“ Питам вас, които ме слушате, колцина сте готови да дадете половина от имането си на сиромаси и за обидите да платите четверократно? Мнозина искате много евтино да влезете в Царството Божие. Който казва, че евтино се влиза в Царството Божие, той не казва Истината. Човек трябва да бъде млад и в него трябва да има дух на себеотричане, на себепожертване, да бъде честен,

да изпълнява думата си, да не се отрича от това, което веднъж е казал. Ако днес хората изпълняваха честно своята дума, деветдесет на сто от съвременните злини биха изчезнали. Трябва честно да се постъпва, честно да се говори, честно да се продава, да няма двусмисленост в нещата! А ние какво вършим? Щом направим погрешка, търсим начин да се извиним. Не, признай и кажи тъй: „Направих това така." Правото си е право, кривото си е криво. Всичко това има и по-дълбок смисъл. Малкият човек Закхей не беше снажен, но беше благороден по ум и по душа. И казва Христос: „В този дом настана днес спасение."

Един древен гръцки цар, който много мразел престъпленията, издал заповед, според която на всеки, заварен в блудство, да му се извадят и двете очи. За нещастие уловили в блудство царския син и го довели при баща му. Царят казал: „Ще извадите едното око на мен и едното на сина ми"... Това е човек, който държи на думата си. Който върши престъпления, трябва да ги плати. Същото направи и Закхей: той даде половината от имането си, което е едното око. За съвременните хора богатството е техният живот и да им вземеш богатството, означава да им вземеш живота. Днес парите правят хората – който е богат, той е и хубав, и добър. Често момите казват за някой момък: „Глупав да е, но да е богат"; така казва и момъкът за момата: „Глупава да е, но да е богата." А после се питат защо не върви животът им, защо имат толкова нещастия. Защото и двамата са богати, но са глупави. Когато се чувствате недоволни от света, това значи, че сте глупави. Вие искате от Бога пари и богатство, но същественото не искате. Проповедникът иска да го слушат много хора, но никой не желае да го слуша един. Човек трябва да е готов като Закхей да раздаде половината си богатство и да възвърне за обидите четверократно. Питате как да намерите Христос. Приложете този закон – качете се на черницата.

Много пъти съм наблюдавал как покрай овчар, който пасе голямо стадо, минават всички овце, а той се спира само на една, погалва я, говори ѝ. Това показва, че тя му е любима овца. И той ѝ дава едно любимо име, например някой път ѝ вика *Маро* и тя му отговаря. Това показва, че от всички останали тази овца се е индивидуализирала. Тя като Закхей се е качила горе на черницата и овчарят си я познава. По същия закон и ние трябва да се индивидуализираме. Трябва да се простим с всички свои стари навици и стари привички. Това е целта на съвременната култура. Всяка наука има за цел да преустрои човешкия ум. Науката работи в ума, а религията работи в сърцето – те са два метода за изправяне на човешката душа, за подготовка към пътя на възвишения Живот. Защото гордостта се явява от ума, а злото – от сърцето. Понякога мислите, че може да оправите света, или ви е мъчно, че хората не ви зачитат. Гордостта се явява, когато човек започва да се индивидуализира.

Сега, препоръчвам ви да държите един пост от петшест дни, за да опитате колко е вашата сила. Обикновено минат ли два-три дни от поста, повече не издържате. Христос опита Своя живот – Той пости четиридесет дни, за да узнае Своята душа. Ако не можете да гладувате, значи нямате Сила и не може да намерите Христа. Съвременните хора са натрупали това богатство, защото мислят, че трябва да ядат и пият, и са станали роби на кухнята. Жената е слуга на кухнята. Свещеникът също от сутрин до вечер само разпореждания дава какво и как да се приготви за ядене; и колко слуги са наказвани с бой само за това, че не са приготвили яденето хубаво и навреме – дохожда първосвещеникът и веднага пита приготвено ли е яденето. Това е идеалът, към който хората се стремят. Не ме разбирайте погрешно, не говоря против яденето, но лошо е, когато то се издига в култ на живота. Сега например дават по четвърт килограм

хляб на човек (едно време това не ставаше, но днес и с толкова се минава). Онзи ден срещнах един господин, на когото дали от фурната всичко три четвърти килограм хляб. Той се чудеше как ще задоволи цялото си семейство, след като това количество едва на него само би стигнало, и си казваше: „Какви времена дойдоха!" Казвам: трябва да се качиш на черницата.

И днес Христос минава през света, около Него всички се тълпят. Това е едно брожение и Христос иска да види колко души ще бъдат горе на черницата. Този образ трябва да се разбира вътрешно. Докато душите ви не минат през онзи голям път на себеотрицание, вие не може да влезете в Царството Божие. То е място за силни хора. Казано е: „Който победи" – да победиш, значи да дадеш. Злото в света произлиза от това, че ние искаме само за себе си. Бог ни е изпратил не да завладяваме нещата, не да завладяваме природните сили, защото всичко принадлежи Нему. Да завладяваш, значи да управляваш разумно. Ще дойде един ден, когато собствеността, която имате, ще ви се вземе. Къде ще бъдат вашите тела след двадесет-тридесет години? Ще дойдат, ще ви изпъдят и ще ви кажат: „Излезте си!" Защо? Ако бяхте се качили на черницата, Христос щеше да ви каже: „Днес стана спасението на този дом" – Закхей няма да бъде изпъден от никого. Онзи, който изпъжда хората от света, не е Господ. Когато Бог изпрати човека на Земята, даде му слуги да му служат, но човек ги разврати и днес те го изпъждат. Микробите са тези, които го развалят и го изпъждат. И право казват хората, че както човек изяжда другите, така и те го изяждат. Ние сме създали в себе си ред паразитни мисли и желания, които са в състояние да ни убият. Често пъти само една мисъл е в състояние да убие човека; една лоша мисъл е в състояние да измени пулса и настроението ни. Знаете ли колко струва една дума? Тя може да предизвика цял пожар в света. И затова, когато станем господа-

ри, трябва да се пазим от злото, да се пазим от тези фалшиви монети, които развалят света. Това са паразити, които храним в себе си. Ако храним едно малко змийче в утробата си, когато стане голяма змия, то ще прояде корема ни и ще излезе (казват, че имало такива малки змийчета, които прояждали корема на майките си). Ако такива лоши мисли и желания действат като живи във вашата душа, те ще ви проядат и вие ще умрете. Тогава цялото изкуство на науката ще остане безполезно, цялата философия не ще може да ви ползва. Спасението става само тогава, когато Христос влезе в този дом. Защото у Закхей имаше дух на себеотрицание.

И така, не може да стане спасение в света, без да влезе Христос. Както болният не може да оздравее, ако в къщата му не влиза светлина, така, ако не влезе Христос във вашия ум, няма спасение. Спасението е прерогатив само на Бога. За да се спасиш, трябва да разбираш, трябва да владееш тези Сили. Може да кажеш, че имаш стремеж, че знаеш – опитай се да видиш колко знаеш. Един френски офицер искал да се противопостави на един закон, но преди това отишъл при един приятел и му казал: „Бий ме, колкото искаш!“ Когато му ударили две яки тояги, той казал: „Стига толкова, ще видя колко ще мога да издържа в това, което съм намислил“... Ако не можете да победите една лоша мисъл или желание, как ще можете да победите света? Ако не можете да владеете своя език, няма да владеете и света. Някой казва: „Дъщеря ми е станала много лоша“ – тя не е станала лоша сега, аз зная, че беше такава още преди да се роди и ти трябваше да знаеш каква ще бъде тя. Това, което виждаме сега, е вътре в нас, не е външно.

Ще попита някой защо Господ позволява тези велики изпитания. Той е един Велик учител и ни изпитва. Той употребява тоягата и казва: „Прострете го този син на земята, ударете му двадесет и пет тояги!“ И

ако този син стане и прегърне баща си, значи познава законите. Господ казва: „Всичките ви желания, мисли и действия, всичките ви стари дрипи не ги искам, това не е бит пазар.“ Тази работа не става нито с молитви, нито с четения. Много чудни са хората! Дохожда при мен един господин и ми казва: „Моля ти се, повлияй да спечеля на лотария петдесет хиляди лева, от които двадесет и пет хиляди ще дам на църквата и за благотворителни дела.“ Не, Царството Божие не е лотария. Трябва рязко и ясно да се определи защо Христос отделя козите от овцете. Христос сега отделя хората един от други, тъй както в химията едно съединение се разлага и един елемент се отделя от друг. Вие трябва да вземете или положението на Закхей, който е човекът на бъдещето, или положението на тълпата, която не принадлежи на бъдещето. Закхей е колективно същество – хората, които могат да се отрекат от себе си и да си подадат ръка един на друг, това е Закхей.

Аз съм посещавал църквите (макар че ме обвиняват, че не ходя на църква), зная всички хора и всички свещеници, тъй както зная себе си. Ще уподобя съвременните религиозни хора на онзи цар, който преди да тръгне на едно дълго пътешествие, повикал десетте си министри и разделил царството си на десет части, за да ги управляват всеки от тях, докато се върне. Когато се завърнал, царят се преоблякъл като беден просяк, отишъл при първия си министър и му казал:

– Беден съм, няма ли какво да ми дадете?

– Жено, дай му скъсаните ми панталони, та да се отърва от тях – казал министърът.

– Благодаря – отговорил просякът.

– Ще благодариш, разбира се – отвърнал министърът, – те за теб са добри.

После царят отива при втория министър:

– Синко, нямаш ли някоя дрешка да ми дадеш?

– Жено, дай му съдраната дреха!

Отива при третия министър – и там му дават скъсана риза. При четвъртия министър му дават скъсана шапка, при петия – скъсани обуща, и т.н. Всички му дали по нещо. Най-после царят пристигнал официално в двореца и поканил всички свои министри на угощение. „Какви ли подаръци ни носи царят?“ – помислили си те. Всички се облекли с парадните си дрехи, наредили се около трапезата и зачакали. А царят започва да ги дарува: на първия министър дал скъсаните гащи, на втория – палтото, на третия – шапката, на четвъртия – ризата, и т.н. Така и Христос, който има много съдрани гащи, ризи, обуща и шапки, ще ви събере на едно угощение и на всички ще подари по нещо от тези скъсани неща. Сега ще кажете: „Слава Богу, ние не сме от тях.“ Не зная, има един стих, който казва: „И мислите им ходят след тях...“

Преди хиляди години някой си овчар имал много овце, а в местността, където те пасели, имало един вълк, който постоянно посещавал стадото. Овчарят го гонел и биел, но той успявал сегиз-тогиз да си вземе по една овца. По едно време в тази местност се появила някаква болест по животните, която отнела живота на всички овце. Когато чул за това, вълкът започнал да плаче, отишъл при овчаря и му казал: „Какво голямо нещастие ни сполетя и двама – на теб ти измряха овцете, тъй че ти изгуби и вълна, и мляко, и месо, а пък аз изгубих възможността да си вземам понякога по една овца.“ Овчарят рекъл: „Защо плачеш, нищо, че ни постигна такова нещастие, едно време живяхме като неприятели, а сега ще живеем като приятели.“ А вълкът казал: „Бих желал всякога да ме гониш, но овцете ти да са живи...“ Това не е благородна идея, това е идея на користолюбие – да имат другите хора, за да имаме и ние. Така възникнаха съвременните кучета: този вълк е бил първият, превърнал се на едно овчарско куче. Този стар едновремешен вълк държи и

до днес на обещанието си и той е, който върви с овчаря. А овчарят му казва: „Не бой се, аз всякога ще ти давам от овцата, когато я заколя, само ти не кради!“

И Христос влезе в дома на Закхей, за да го повдигне. Ако Христос влезе във вашата душа, Той ще ви повдигне. Ако Христос влезе и каже: „Днес ще бъде спасението на този дом“, вие ще станете знатни за всички Ангели, за всички хора. За тогавашните хора Закхей не стори нещо необикновено, но за нас той е един идеал – той направи една благородна постъпка. Аз бих желал и у вас да се яви този стремеж и бих желал Христос да ви намери на тази черница. Някои питат какво ще правят, когато умрат. Гледайте да ви намери Христос на черницата и да ви каже: „Ела, Закхей, днес стана спасението на твоя дом.“ И когато дойде Христос, не трябва да се криете, но трябва да кажете: „Давам половината си богатство на сиромасите и ще се стремя да поправя всички свои погрешки.“

Колко години трябва да се чака, за да станат хората благородни? Ако имате смелостта на Закхея, можете да станете благородни за един ден, т.е. в един живот. Ако нямате тази смелост, ще минат много дни, много животи, но все пак ще трябва да се качите на черницата, т.е. на Божественото дърво. Змията се качи на едно дърво и излъга Ева, а Закхей се качи на Дървото на Живота и Христос го повика. Сега и вие трябва да се качите на Дървото на Живота. Кое е това дърво? То е съзнателният Живот, който Толстой описва – да живеем за Бога и да скъсаме всички връзки със старото. Старото е една ненужна и отровна храна за нас. С какво сте пълни сега? Ако ви разчепкам, ще намеря във вашите килери и гостилници завист, омраза, гняв, песимизъм, маловерие, неблагоразумие. Ще кажете, че това е обидно. Аз бих желал да надникнете и в моите килери, за да видите какво има там. Всеки човек трябва да отвори своята душа, за да види светът

какво има там, тъй както Природата всяка пролет отваря своята душа. Всеки трябва да отвори душата си, да отвори извора си и да покаже какво има.

Сега, казват за някоя мома: „Не я мириши, защото носът ще ти окапе“; или за някой момък казват: „Като го помиришеш, носът ще ти окапе.“ Вчера срещнах в Борисовата градина един млад момък и една млада мома, които се разговаряха, но и там те бяха нещастни – момъкът стоеше отляво на момата и тя му каза: „Изменил си се, не си както по-рано.“ Ако те отсега са се изменили, какво остава за по-нататък, когато се оженят? Христовото учение не е такава наука. В тази наука и мъжът, и жената трябва много добре да се познават. Ако познавате мъжа си, само тогава ще намерите любовта му. Не се ли познавате, не се женете. Не познаваш ли мъжа си, не се жени; не познаваш ли жена си, не се жени; не познаваш ли детето си, не се жени. Ако искаш да се жениш, качи се на черницата. И когато се жениш, гледай да намериш момъка или момата на черницата и те да кажат: „Половината си богатство давам на теб и четверократно ще ти се отплатя, ако съм те обидил.“ Съвременните моми и момци се женят, за да се осигурят. Господ не ви е пратил на света да се осигурявате, пратил ви е да се учите. Иска ли някой да е съдия, турете го на тази длъжност, ако е бил на черницата; иска ли някой да е свещеник, турете го, ако е бил на черницата, ако дава половината си богатство на сиромасите; иска ли някой да е владика, трябва да е бил на черницата. Тогава Христос ще каже: „Слез долу, днес ще бъда в твоя дом.“ В този случай деветдесет на сто от вашия избор ще бъде правилен.

Мислете за Дървото, за което ви говоря – то е великолепно, то е Дърво на Спасение и всеки, който се качи на него, ще се спаси. Човек трябва отвисоко да разглежда какви са Божиите закони, какви по-

следствия ще имат постъпките ни не само засега, но и след хиляди години, какво последствие ще имат моите думи в бъдеще. Затова ще продължавам да ви говоря. Не искам нито един от вас да ме упрекне, че не съм ви казвал какво трябва да правите. Когато ви срещна един ден, където и да е, ще ви кажа: „Аз ви говорих всичко, което трябваше да направите." Било като грешен или добър, аз пак ще ви срещна. Но не искам тогава да приличате на онзи американец, за когото ще ви разкажа. През 1895 г. в Америка се явил един виден човек от американски произход, на име Шлятер. Обхванат от Божествен дух, той тайно минавал за пратеник Христов и успешно лекувал много хора. Един ден той тръгнал за Сан Франциско и се срещнал по пътя с един болен просяк. Шлятер имал в себе си само десет долара, но половината от тях дал на просяка. Преминали заедно през една река, отседнали в хотела на един град, а през нощта просякът откраднал парите и гащите на американеца и избягал. Събужда се оня и вижда, че дрехите му ги няма. Но след един месец Шлятер пак се срещнал с просяка, който пак бил болен...

Колко пъти и вие сте задигали парите и гащите на Христа и после Той ви е намирал пак бедни, болни и страдащи. Трябва да се оставите от стария навик да крадете, от стария навик на користолюбие – той е причина за нещастията. Когато Христос дойде и раздели с вас парите Си, не Му задигайте гащите. Да ограбиш един беден човек, значи да му вземеш гащите; да продадеш къщата на бедната вдовица, значи да ѝ вземеш гащите. Виждам мнозина, които продават гащите на Христа – това е старата култура. Новата култура иска друго нещо: не само че не трябва да вземаме гащите на Христа, но трябва и десет нови да Му дадем. Христос може да се яви у вас като ваше дете, като брат, като сестра, като приятел или неприятел, а вие Го очаквате да дойде от Небето. Щом ви намери

като просяк, Той ще ви каже: „Е, приятелю, пак ли си болен?“; ако ви намери като царски министър, ще ви каже: „Ето вашите подаръци.“

Казвам: идва Христос. Някои твърдят, че не му е времето. Не зная дали му е времето, но когато цветята цъфтят и ухаят, време му е. За това, че Христос е дошъл в света, няма и съмнение, но дали ще Го видите, е друг въпрос. Казвайки *света*, аз разбирам вашия свят. Когато Христос дойде с Ангелите, които са носители на добри мисли и идеи, тогава ще имаме нова култура, ще имаме благото, което очакваме. Мнозина очакват Христос да дойде отвън, но Той няма да дойде по този начин. Може да ме наречете еретик, това е ваша работа. Когато Христос дойде като син на един дърводелец, не Го признаха, а днес Му кадят тамян. След две хиляди години намират, че е велик, а след четири хиляди години ще бъде още по-велик. И когато срещнете този Христос, трябва да бъдете на черницата. Нека Закхей оживее у вас, нека всеки да бъде Закхей – дребен по тяло, но велик по сърце и ум. Колко е приятно да срещнете човек с просветен ум и с благородно сърце, какво мощно влияние има той! Какво благословение е, когато съществува хармония в този свят и когато има спасение в такъв дом! Тук е Христос.

Дървото, за което ви говоря, е толкова голямо, че всички може да се качите на него. Всички можете да цъфнете като цвета на това дърво и тогава ще ви посетят Божествени пчели, ще завържете, ще станете плодове и тогава Христос ще каже: „Тук ли си, Закхей?“ – „Тук съм, Господи.“ – „Ела, днес ще стане спасението на този дом.“ Сега вие какво намирате в този плод? Намирате семенца и правите каквото искате с тях – най-често ги давате на кокошките, хвърляте ги, не ги цените. Но когато дойде Христос, Той ще тури това богатство в една кутийка и тогава ще почувствате неговия вътрешен и дълбок смисъл.

Сега, аз се старая да ви говоря половинчато, защото ако направя мисълта си ясна, ще ослепеете – както Павел ослепя и не можа да види Христа, и трябваше да мине много време, за да паднат люспите от очите му. Вие казвате: „Г-н Дънов говори, но работата не е точно така“ – имате право, люспи имате на очите си. Някои казват: „Щом си излезем оттук, пак ще си бъдем каквито сме си.“ Опитвайте, аз не искам нищо да приемате, без да сте го проверили, без да сте приложили думите ми на опит. Това, което проповядвам, е едно учение на Божествените закони, учение на Ангелите, на светиите, на благородните хора – опитайте го. Вие не можете да дадете богатството си някому, докато у вас не се роди тази Любов, тази мисъл. Момата не си дава сърцето, докато не се роди у нея любов. Старите хора често казват: „Вие се оженете, пък любовта после ще се появи“ – това е лъжливо учение. Докато не любите, не се женете; докато не обичате една мисъл, едно желание и едно действие, не го извършвайте. Нека всеки подтик в Живота ви да е подтик на Любов и тогава вие ще бъдете в Божествения път, и това, което извършите, ще се благослови.

Не искам безусловно да приемете моето учение като истина – проверете го и после го приемете. Приемете това, което е Божествено, а което не е Божествено, не го приемайте. Моите думи са опаковани – хвърлете опаковките и вникнете в съдържанието им. Днес, когато слушате, вие не сте сами, с вас са вашите близки от Небето – Ангелите. Те всички ви гледат и следят как ще приложите тази задача – те си казват: „Чакай да видя аз дали моят познат ще се качи на черницата.“ Защото, ако не се качите на черницата, не можете да намерите Христа. Той ще мине и ще замине, ще отиде при други хора, които Го приемат, и ще им даде името да се наричат Синове Божии. Тази черница е във вашата душа. Всички ваши прадеди ще

ви следят и ще гледат дали ще излезете от калпака. Ще кажете, че това се отнася само до мъжете – в това учение няма мъже и жени, за мен има само души. Казват за някого: „Той е проповедник, свещеник, офицер и т.н.“ – не трябва да се мамим от нашето звание; днес може да си майка, а утре може да си друго нещо. Всеки трябва да е Закхей и да каже: „Господи, аз давам половината си имане на сиромасите.“ Само когато постъпвате така, ще настане Мир.

Аз познавам хората – за новото учение те имат и нови имена, но всяко име трябва да има и съдържание. Ние трябва да бъдем богати в мисли и в чувства. Когато излезете оттук, всички ще трябва да се замислите и да започнете да гледате на този свят като на училище. И трябва да мислите, че това училище е само за вас, не е за другите, защото, ако вие станете Закхей, в света ще появи един по-добър работник и положението ще се подобри. У евреите се намери само един Закхей. Когато Господ посети Авраама, преди да унищожи Содом и Гомор, той го запита: „Ако намериш десет като Закхея, ще изгориш ли тези градове?“ Господ обаче не намери и толкова, поради което градовете пострадаха. Закхей беше само един.

Добре би било в България да има повече от един Закхей. Ако отидете във Франция, Англия, Германия и другаде, колко Закхеи ще намерите? Днес Христос гледа колко Закхеи има по света. Днес се разиграва една велика драма, драма на страдания и сълзи. Защото, ако у евреите имаше десет Закхеи, нямаше да ги сполетят тези нещастия. Евреите – това са всички сегашни народи. Хората, които знаят само да се бият и да се трепят, са братята ви, които се наричат културни – това са все християнски народи. Христос не одобрява постъпката на евреите и намира, че всички са виновни. Той ще дойде да тури ред на Земята и да наложи Божествения закон. И тогава ще познаете може ли Той да наложи

този Мир, или не. Христос си запазва още две неща, с които ще наложи Мира в света, ако хората сами не разрешат този въпрос: ако не настане Мир, ще дойде много голям глад, какъвто никога не е бил по Европа, и ще настане голямо земетресение, което ще разтърси цял свят. Тогава ще дойде Христос, ще изтрие сълзите на дъщери, на майки, на бащи, на сестри и ще каже: „Какво правите вие, стари евреи?“ Тогава ще замлъкнат оръдията, ще престане това бучене и хората ще заживеят тъй, както Христос иска. Но казвам: всеки от нас трябва да бъде един Закхей.

И когато казвам тези думи, това е решението на Небето. Земята и Небето ще преминат, но това, което е казал Господ, няма да премине. Доброто в света ще възтържествува, Закхей на Бялата раса ще дойде да се качи на черницата и Христос ще каже: „Ще дойде спасението на този дом.“ Аз бих желал всички свещеници да заговорят на този език и тогава ще видят народите дали Господ работи, или не. Господ се е събудил, Той дава още една година време на Съглашението и на Централните сили[7], за да се реши този въпрос. До 1921 година той ще се реши окончателно. Това е новият Дух. Всички Ангели идват да въздействат и светът ще усети това, което никой не е усещал. Въпросът е в какво състояние ще намерят нас? Един ден ние ще напуснем тази Земя и с какво ще посрещнем Христа?

Аз ви оставям с мисълта да бъдете истински братя и сестри, да се обичате, да знаете, че имате един Баща, един Брат, който ви обича. Имате един Закхей и трябва да го последвате. Мъже, жени, деца, братя, сестри – всички трябва да го последвате. Това е Новото учение – учение на възраждане, с което се внася Радост и веселие в страдащата душа.

Да, на това Дърво бих желал България да има повече от един Закхей. Това, което ви казвам, идете и го разкажете – разкажете го на себе си! Иде Христос за вас – иде, иде и ще дойде, ще чуете гласа Му. На едни,

като Закхея, Той ще каже: „Ела с Мен“, а другите ще остави. Тези, при които Христос ще дойде, са отгоре, а тези, които ще остави, са отдолу. През тези, които са отдолу, Той ще мине и ще ги остави, тъй както изворни води минават през някоя местност и отминават.

Днес да бъде спасението на вашия дом!

26 ноември 1916 г., София

ЩЕ ВИ ВЪЗДИГНА

„И както Мойсей издигна змията в пустинята, така трябва да бъде издигнат Син человеческий, за да не погине всякой, който вярва в Него, но да има живот вечен.“

От Йоанна 3: 14,15

Подобно на змията, която Мойсей е издигнал, така и Син Человечески ще бъде издигнат... Западните народи изобщо не са запознати със символичния език на източните. Културата на Изтока се различава от тази на Запада. Може да се каже, че културата на източните народи е била инволюционна, т.е. тя слиза от горе на долу, а нашата, западната култура, е еволюционна, т.е. върви от долу на горе. Следователно методите за разбиране на тези две култури имат двояко значение и тези, които не са запознати с този двояк процес, често намират противоречие. Следователно противоречието не е в културите, а в нашите разбирания.

И тъй, имаме две култури – култура на змията и култура на Сина Человечески. И двете трябва да бъдат издигнати. Ще попитате каква култура може да има в змията. Във всички народи змията е играла важната роля на една велика култура. У българите тя е останала в преданието за змейовете: „Змей ме люби, мамо“, се споменава в българските народни песни. Това са остатъци от тази древна култура на източните народи. Как може змей да люби? Той представлява културата на хора, които са слизали от Невидимия свят надолу, а сегашните хора се качват от долу на горе. Тези бележки са необходими, за да ви станат ясни мислите, които ще представя пред вас.

Често в живота на хората се срещат големи противоречия. Ако искате хубав копринен плат, за да си

ушиете рокля, няма да го търсите при някой овчар или при жена, която обработва вълна, а ще го търсите при търговеца, който продава такива платове. За да се създаде хубавият плат, колко труд се изисква от хората да хранят малките копринени буби, да им събират черничеви листа, за да могат те да изпредат тези хубави нишки, та съвременните моми да се кичат с копринени дрехи. В този смисъл, ако иска хубав материал, човек трябва да отиде при добри хора – там са добрите платове, а ако иска лош материал, трябва да отиде при лоши хора. Това е вярно и в Природата: корените се занимават с почвата, с един необработен материал, а клоните се занимават с по-добрата материя. Искам да ви накарам да не мислите, че едни хора са добри, а други са лоши. Когато разглеждаме нещата философски, не трябва да ги разглеждаме тъй, както сега се гледа на тях, защото Доброто е Добро в едно определено отношение, а злото е зло пак в едно определено отношение. За да се докаже това, не се изискват много доказателства. Например, ако очите ви са здрави, щом излезете сутрин на слънце, гледката ще ви прави добро впечатление. Но ако очите ви са болни, гледката ще ви прави лошо впечатление и ще трябва да се затворите в някоя тъмна стая, понеже при болни очи лекарите често пъти препоръчват това. Тъй че, в това отношение светлината е зло за човека и трябва да се премахне, да ѝ се тури препятствие, докато очите дойдат в нормално състояние и започнат да възприемат нейните вибрации. Така могат да се разглеждат нещата от философска гледна точка, но когато се дойде до Живота, тогава е по-трудно.

Всеки ден хората правят опити, всеки ден вие въздигате и змията, и Сина Человечески. За да издигнат тази змия, Господ извади евреите от пустинята. Но този народ, който беше свикнал с такава една култура, каквато беше египетската, тези еврейски богаташи и аристократи (макар че простият народ дълго време

беше правил само кирпич), трябваше Мойсей да ги води четиридесет години из пустинята, за да ги направи смел и решителен народ. И с това Мойсей си създаде голяма беля – започнаха да роптаят, че нямали краставици, нямали лук, че вода нямали и т.н. С роптанието си евреите направиха така, че се явиха много змии, които ухапаха смъртоносно голяма част от тях, и за да ги избави, Мойсей направи тази медна змия, че да се излекува всеки, който я погледне. Защо тази змия беше направена от мед? Медта спада към т.нар. прости метали. Старите алхимици я причисляваха към Меркурий – един от основните елементи на човешкото тяло, а с името *Меркурий* древните наричаха гръцкия бог Хермес – секретаря на боговете, носителя на мислите в света. Следователно Мойсей искаше да покаже на хората, че месото не е толкова необходимо за човека и от гледище на своето тяло човек трябва да бъде умен. Мойсей издигна змията, т.е. нисшия човешки интелект или това, което сега наричаме човешки егоизъм – човек, който мисли само за себе си. И право казват хората: „Докато не издигне змията, докато не погледне на нея, човек няма да оздравее."

Сега ще поставя въпроса в друг смисъл: да допуснем, че сте мързеливи и очаквате някой приятел да ви даде нещо, мързи ви да се умиете, да се вчешете и т.н. Питам тогава тези змии няма ли да дойдат около вас? Тогава трябва да станете малко егоист, т.е. от гледна точка на старата култура, от гледна точка на самосъхранението вие трябва да защитавате себе си. Това е закон, който еднакво засяга и човека, и семейството, и обществото, и народите, и човечеството. И който разбира този закон за себе си, може да го приложи и за другите. Затова в Писанието се прави паралел: както Мойсей издигна змията, така трябва да се въздигне и Син Человечески – Христос, за да може човек да научи другата култура. Не че тези две култури са в про-

тиворечие, но те трябва да се съединят в едно, за да се даде начало на една трета култура, която сега иде.

Казва се: „За да не погине всеки, който вярва в Него“ – кое да не погине? Това, което е благородно в човека. Сега, преди да мина нататък, ще ви дам една схема, т.е. учението на старите. В тази схема имаме следните три начала: свободна воля, провидение и неизбежност или съдба. Свободната воля е бъдещето на човека, провидението е настоящето, а неизбежността е миналото на хората. Това са учили както в Египет, така и в Гърция, така ще учат и в бъдеще. Провидението е основната точка, от която произлиза неизбежността. Когато човек е в несъгласие с провидението, той няма свободна воля, а ако е в съгласие с Бога и с Неговите наредби, той има свободна воля. Тогава много лесно ще разрешите въпроса защо ви преследва съдбата – защото сте в несъгласие с провидението. Защо не ви преследва съдбата? Защото сте в съгласие с провидението. Под *воля* подразбирам Божествената воля. От нея имаме три принципа: тяло, човешки разум и душа. Положителната страна на душата е Добродетелта, а отрицателната е порокът; положителната страна на разума е Знанието, а отрицателната е невежеството; положителната страна на тялото е инстинктът, а отрицателната е озверяването. Съществува още една категория от три неща: чувства, съгласие и усещания. Положителната страна на чувствата е Любовта, а отрицателната е ненавистта; положителната страна на съгласието е Истината, а отрицателната е заблуждението; положителната страна на усещанията е удоволствието, а отрицателната е страданието.

И тъй, имаме две сили: когато турим провидението като меридиан на нашия Живот, от едната страна ще имаме едното полушарие, а от другата страна – второто полушарие; от една страна, имаме положителната страна на Живота, а от друга – отрицателната страна на Живота. Каквото и да се мисли, както и да се

философства, няма друго положение. Аз приемам философията, но тази, която може да гради Живота, може да съгради Добродетелта и да ѝ създаде условия да се прояви. Под *разум* разбирам човек да може чрез волята си да създава условия за проява на Знанието. Под *разумен човек* разбирам такъв, който може да създаде условия да се прояви инстинктът. Под *чувства* разбирам човек да може да създаде условия за проява на Любовта и Истината, да даде воля на сетивата да се проявят като истински усещания. А щом сте в разрез с провидението, непременно ще се явят невежество, порок и незнание. Следователно всеки един трябва да се стреми да бъде в съгласие с провидението. Щом имате свободна воля, у вас ще се явят най-благородните зачатъци, които от милиони години стоят в дремещо състояние. Затова трябваше да бъде въздигнат Христос!

Змията се въздигна у вас, когато започнахте да страдате, за да придобиете съзнание, за да бъдете в съгласие с провидението. Вие не сте хора, вие сте роби на вашите желания и страсти и затова ще страдате. Влезте в съгласие с провидението и вашите страдания ще се превърнат в удоволствие. Трябва да въздигнете Христа и Той ще произведе точно обратен процес – когато влезе във вас, Христос ще роди всички Добродетели. Мойсей издигна змията в пустинята, за да отмахне порока, невежеството, озверяването, ненавистта, заблуждението и страданието. Трябваше Христос да бъде въздигнат като тази змия, за да се роди у нас тази Добродетел, Знание, Истина, Любов и истинско удоволствие. Добродетелта е по отношение на душата, Знанието е по отношение на разума, Любовта – по отношение на чувствата, Истината – по отношение на съгласието, а удоволствието – по отношение на усещането. Христос трябваше да бъде въздигнат, за да се възползват хората от тези велики блага.

В съвременното общество, в съвременните народи съществува противоречие между тези две култури и затова възникна войната. Тя произтича от това, че Мойсей е дигнал змията, която хапе сега народите. И тя трябва да се издигне, за да дойде Христос – това е един жив закон. Не мислете, че в света хората сами уреждат своите съдбини. Те ще забележат, че сега Господ много лесно урежда съдбата им. Ако балканските народи бяха послушали Господа, ако сърбите не бяха ограбили Македония, ако гърците не бяха завладели чужди страни, ако Румъния не беше отнела Добруджа, нямаше да станат тези нещастия. Затова Господ наказа Сърбия, затова наказва Гърция. А за Румъния Той казва: „Ударете ѝ сега двадесет и пет тояги!“ – и затова днес бият Румъния. Така трябва да бъде бит всеки лъжлив крадец, който и да е той. Господ днес не спи и затова трябва да сме внимателни. Той на всички народи гледа като на Свои синове, но не е като другите бащи – не ги гали, а когато заслужават, наказва ги.

Сега ще приведа един разказ за обяснение на мисълта си. Сюжетът му е от старата българска история, още преди християнството. Една майка обичала много своя син и затова, каквото и да направел той – добро или лошо, тя всякога го хвалела и никога не намирала нищо лошо в постъпките му. Хвалила го, хвалила го тя, докато най-сетне синът ѝ станал голям злодей и за престъпленията му го осъдили на смърт чрез обесване. Когато го довели до въжето, той казал: „Повикайте майка ми, за да я целуна, преди да си замина.“ Дошла майка му и той ѝ рекъл: „Много те обичам, майко, искам да те целуна по езика.“ Майката извадила езика си, синът го прехапал и казал: „Ако не беше този език, аз нямаше да бъда в това положение; ако беше го употребявала както трябва, нямаше да бъда на въжето...“ Следователно не трябва винаги да се хвалим един други.

Когато гледаха ограбването на малките държавици, европейските сили намираха, че всичко това е хубаво. Румъния дойде в България уж да наложи мир, да тури равновесие, но затова сега и на нея, и на другите държави този син прехапва езика. Те трябваше да кажат: „Не е хубаво това, което се върши.“ Не е хубаво да заграбиш земята на един народ. Земята на един народ е неговото тяло, а хората, които я населяват, са неговата душа. Следователно от чисто Божествено гледище, никой няма право да взема земята на един народ, в която той ще се учи и упражнява. И когато хората не постъпват както трябва, дохождат страданията.

Когато казвам, че Христос ще дойде, мнозина могат да ме разбират криво. Старайте се да разбирате добре, защото Христос е една вътрешна Светлина. Вие всички сте любили. Когато се заговори за любов, всички се усмихват и това е естествено – трябва да ѝ се усмихват. Но в своите прояви тя е различна. Ако човек се води по Мойсеевия закон, тя ще се прояви по един начин. Например мъжът обича жена си, но я ревнува (това е типично у българите) и само ако погледне към друг, той ще ѝ каже: „Ти защо го поглеждаш?“ Жената обича мъжа си, но и тя го ревнува, и ако поглежда към други жени, тя го пита: „Ти защо я погледна?“ Защо е направен светът? Злото не е в поглеждането, а в пожелаването, което се явява. Следователно, докато нямаме доказателства, не трябва да се боим от нищо.

Ще ви дам един пример от българския народен живот: една млада мома сънувала една вечер, че се оженила и родила едно много хубаво дете, което после умряло. Става момата сутринта и започва да плаче. След това разказала съня на майка си, която също започнала да плаче. Мъжът бил на нивата и когато се връща у дома си, заварва и двете, че плачат. Разказали му те, че дъщерята сънувала, че родила дете и то умряло, а бащата решил да избяга от тях и рекъл:

– Толкова глупави хора не съм виждал. Ако не намеря по-глупави хора от вас, няма да се върна, но ако намеря по-глупави, ще се върна.

Тръгнал той и на едно място видял един господин, който си бил ушил нови гащи за Великден, но не знаел как да ги обуе. Намислил да се качи на едно дърво и се канел да скочи оттам, че да влезе в гащите си. Пътникът му извикал:

– Стой, ще се удариш. Аз ще те науча как да ги обуеш, но ще ми обещаеш, че ще ми дадеш тези гащи.

– Ще ти ги дам, ти само ме научи – отвърнал другият.

След това бащата продължил пътя си и на едно място вижда, че пред една къща са се събрали сватбари и плачат, защото булката била много висока, не можела да влезе през вратата и за да влезе, трябвало да ѝ се отреже главата. Пътникът им казал:

– Какво е това смущение? Аз ще я накарам да влезе само ако ми дадете един наниз.

– И два наниза ще ти дадем, само я накарай да влезе.

Тогава той взел пояса на свекъра, завързал с него главата на булката, дръпнал я надолу, тя си навела главата и влязла в къщата... Като слушате това, вижда ви се смешно и глупаво, но често и вашите мисли са такива – често плачем за деца, които ги няма, често обуваме гащите си със скок от дървото, често искаме да отрежем главата си, за да влезем вътре. Затова българите казват: „Преклонена главичка остра сабя не я сече.“ Понякога тази поговорка се разбира в лош смисъл, но тя има и добър смисъл. Например, когато приижда порой, ти не трябва да казваш: „Аз няма да бягам, не е достойно за мен“ – трябва да бягаш, защото иначе ще те завлече. Когато близо до теб пада скала, трябва да бягаш и това не е недостойно. Има времена, когато човек трябва да бяга, а има времена, когато трябва да стои.

Мойсей издигна змията, за да я види израилският народ. По този закон на внушението сега някои правят муките. В малко вода може да турите само една хилядна част от използваната сол и да излекувате болния, стига да вложите в нея вашата добра мисъл. Следователно законът на внушението е необходим и с него ние ще успеем, ще се повдигнем и ще бъдем добри. Мислите ви всякога трябва да се настройват в положителен смисъл. Например, когато кажете: „Аз ще си отмъстя“, вие сте от старата култура – тогава Мойсей ще издигне за вас змията и вие ще страдате. Ако сте от новата култура, ще издигнете Христа във вас и ще се повдигнете като Христос. Защото Той не страдаше за своите грехове, а страдаше за греховете на другите хора, за да се повдигнат. Живеете между народ, който може да не е културен, може да има пороци, но трябва да бъдете търпеливи като Христос, за да му помогнете. Могат да ви прикачат много неща, но това не трябва да ви отчайва.

Аз съм изследвал психологията на българите и съм дошъл до следното заключение: покрай другите добри черти в българите има една отличителна черта – когато му проповядват каквото и да е учение, българинът най-напред иска да знае с пари ли проповядват, или не. Ако му проповядваш с пари, той ще ти каже: „Аз знам защо проповядваш, за пари и аз мога да проповядвам“; и след това ти не можеш да имаш пред него никакво влияние. Българинът казва: „Не отварям вратата си за теб, аз знам защо проповядваш“, но щом научи, че проповядваш без пари, ще рече: „Защо ли проповядва той без пари, има нещо у този човек“... И наистина българинът е прав. Много пъти евангелистите ме питат защо нямат успех между този народ – казвам им: „Защото проповядвате с пари.“ – „Ами може ли без пари?“ – „Тогава оставете тази работа на свещениците, вие не сте по-добри от

тях. Но ако искате да имате успех и този народ да ви слуша, направете му добро и го оставете той да си работи.“ Аз схващам думата *проповедник* в следния смисъл: този, който може да вземе най-добрите семена, а после да посреща всички хора и да им ги раздава. Питам ви какво е вършил Христос? Ако един човек дойде между един народ, както и Христос беше между хората, и започне да отваря очите на слепите, да лекува болните и т.н. и целият народ тръгне подир него, питам той лошо ли прави? Ако този човек може да даде всички добри семена, ако може да внесе мир и съгласие, лошо ли прави? Следователно всеки, който идва в света да носи Божественото учение, трябва да държи в ума си, че това е Христос вътре в нас.

Сега ние се готвим за друга една култура, за културата на онзи свят. Какво е онзи свят? Онзи свят ще бъде този, който идва след настоящия. Той няма да бъде на друго място – когато отмине този свят, ще дойде другият. Вземете например театъра: имате една сцена, изиграва се първото действие, сменят се декорите, играе се второто действие. Мястото и на двете действия е същото, но обстановката е различна. Някои мислят, че когато отидат на другия свят, ще обитават на някоя друга планета, но вие нямате пари за това, всички сте бедни. За да отидете до звездата Алфа-Центаурус например, ви трябват четиридесет и три милиона лева, като за всеки километър трябва да плащате по три стотинки. Кой от вас е толкова богат? В онзи свят не може да те занесат даром, трябва да имате пари. Давайте даром това, което даром ви е дадено, но не и вашето. Ако ме пратят да раздам сто хиляди лева на бедни, аз трябва даром да ги дам, защото даром са ми дадени. Но ако взема да поставям условия и да искам в замяна да ми дават я масло, я яйца, я вълна и т.н., това не е Божествено, не е Христово учение. Когато проповядвам учението за Христа, аз разбирам цялото

човечество. И когато говоря за свещениците, говоря за цялото свещеничество, а не за отделни личности. Един закон е общ за всички народи, за всички семейства. Такъв е и законът за Ангелите.

Казвам: за да не погине всеки, който има жива Вяра вътре в себе си. Този Христос, за когото проповядвам, е жив, Той е между хората на Земята – тъй Го виждам аз, тъй го зная, тъй съм говорил с Него. Той е между хората. Но ще каже някой, че това не е сигурно, защото друго казват светите отци. Аз съм говорил и с тези хора – всички са тук, на Земята, и работят. Казва Христос: „Идете, проповядвайте и Аз ще бъда с вас до скончанието на века." Под израза *докато Аз дойда*, подразбирам „докато науча хората". С това Христос казва: „Сега работя отвътре, а когато изляза отвън, ще видя какво е направено, има ли някакъв дефект и после пак ще вляза." Това има своя смисъл в Небето. Под *Небе* разбирам *Божествен свят*.

С това искам да ви кажа, че не само това, което виждате, е този свят. Какво познавате от този свят? Пред вас има една завеса и ако се вдигне, ще видите колко скрити неща има. Ако се отворят очите ви, ще видите колко ваши близки има около вас сега – ваши баби, прабаби и т.н. Ще кажете, че между нас има умрели – не са умрели те, живи са. С други думи, има два вида живи: живи-умрели и умрели-живи. Вие сте от първите, т.е. живи-умрели. Следователно минало, настояще и бъдеще няма, това са само отделни аспекти на нещата. Някой казва: „Това вече е минало." Що е миналото? Например аз съм сега тук и тръгвам за друг град – сега съм в София, а след малко мога да бъда в Пловдив, но София не е минало нещо, тя съществува едновременно с Пловдив; и Пловдив не е бъдеще, а съществува заедно със София, т.е. и двата града съществуват в настояще време. Ако се кача на една планина, ще видя и миналото, и бъдещето, а планината е

настоящето. Ако видим нашето минало, това е нашият живот, който не сме довършили. Животът, който сега имате, сте го плели, плели и колко милиони години има, докато го изплетете.

Следователно има два вида плетене. Едното е плетенето на змията, която излъга Ева и изпъди човека от Рая. После дойде Христос, качи се на Дървото на Живота, разпнаха Го и Той сега казва: „Ево, вземи от този плод.“ Кой е този плод? Свободната воля, провидението и неизбежността – душа, разум и тяло. Вземете от Любовта, от Истината и от удовлетвието на Божествения живот – тези плодове дава Христос. Както Ева, когато яде от този плод, оголя, тъй и вие, когато въздигнете Христа, ще се облечете. Вие всички ще възкръснете. Народ, който яде от този плод, ще бъде един велик и избран народ. Кой е избран народ? Народ, у който има Любов, Истина, Мъдрост, разум и тяло.

Когато хората казват: „Господ да не ни взема земицата“, те са прави. Българинът е много практичен, защото земята е нашето тяло. Следователно в днешната война Христос идва да каже: „Всеки ще трябва да възкръсне и да си вземе своята земя.“ Затова българите са готови всички да измрат, но да не дадат земята си. Значи всички проповедници, свещеници, всички народи трябва да си подадат ръка по Христовия закон – не според закона на змията, а според Новото учение. Според това Учение, ако си силен, ще трябва да бъдеш в подкрепа на слабия; ако си умен, ще трябва да учиш другите, които нямат това знание. И само по този начин ще съградим нашия бъдещ живот – той е пред нас.

Сега вие чакате Христа да дойде. Да, идва Христос, за вас идва. Той ще дойде един ден да похлопа като младоженец, ще изпрати сватовници. Какво правят хората днес? Когато изберат момата, изпращат стари хора, сватове, които насядат около огнището, но

не пристъпват направо към целта, а заговарят по други въпроси. Започват например така: „Вие имате хубава нива, хубави волове, искаме да ги купим“, и най-после казват, че искат момата. Тогава пък родителите на момата започват да се докарват от своя страна, не отговарят направо, а казват, че първо ще разберат за момъка и тогава ще отговорят... Така и Христос ще дойде, за да види каква е момата. За да се сгодите за Христа, трябва да имате Добродетели, Знание, инстинкт, Любов, Истина и удоволствие – нямате ли тези неща, няма да стане сватовщина. Може да сте член на която и да е църква, сватовщина няма да стане. Не е достатъчно човек да бъде само член на една държава, но той трябва да има права. Следователно не трябва само да влезем в разумния Божествен свят, но трябва да станем граждани, да гласуваме и да избираме. Но за това се изисква голямо безкористие.

Веднъж един чужденец, по професия лекар, ми разказа един опит из своя живот. Искал да прави добро на хората, работил десет години и всички пари, спечелени от пациентите, събирал в една касичка и търсел начин как да помага на бедните. Един ден при него дохожда млада вдовица с детенце и му казва:

– Аз съм много бедна, не можеш ли да ми помогнеш с нещо?

Лекарят ѝ дава ключа от касичката си и ѝ казва:

– Отвори я и вземи колкото ти трябват.

Вдовицата задига всичките пари, построява си с тях къща и прави зестра на дъщеря си, за да я ожени. Зетят обаче излязъл лош човек, изял и изпил всичко, нищо не останало и след всичко това вдовицата пак дошла при лекаря и го попитала:

– Не можеш ли с нещо да ми помогнеш?

Той казал:

– Ето ти ключа, вземи си от касата колкото са ти потребни.

– Ама там няма нищо – отговорила жената.

Тогава лекарят ѝ рекъл:

– Сега трябва да се научиш да работиш, на друг закон трябва да се научиш. Аз имам една градина – ще ви дам инструменти, ще я копаете, ще я уреждате и каквото изкарате, ще го вземете за вас.

Сега и ние сме изяли всичко от Божествената каса и трябва да отидем да копаем. Христос идва да ни научи да работим. И право казва Христос: „Човек, който не работи, не може да се повдигне.“ Непременно трябва личен труд на самопожертване и работа. Трябва да се създаде работа и на мъжа, и на жената, и на децата. Не оставяйте децата без работа. Не им давайте книги, които не са за тях – това е твърда храна, която те не могат да асимилират. Всеки автор прокарва някаква идея в своята книга, но тази идея не е за това малко момче или момиче.

Най-голямото нещастие, което ни сполетява днес, е липсата на почит. За бащата няма по-голямо нещастие от това, да не се почита от сина си, за майката няма по-голямо нещастие от това, да не се почита от дъщеря си, за учителя няма по-голямо нещастие от това, да не го почитат учениците му, а за господаря няма по-голямо нещастие от това, да не е почитан от слугите си. Казва Мойсей: „Почитай баща си и майка си.“ Как ще се въведе послушанието? Послушанието е резултат на Мъдростта, а покорството е резултат на Добродетелта. Когато искаме някой да ни почита, трябва да внесем в сърцето му Любов. Няма ли Любов, няма почитание; няма ли Мъдрост, няма послушание; няма ли Добродетел, няма покорство.

По какъвто начин и да вървите в света, ако не възприемете Христа в този смисъл, няма да придобиете нищо. В това учение Добродетелта и Разумността са живи неща. Добродетелта е общество от духове, които живеят. Те не са духове сенки, а са реалност. Ако

бихте видели едно същество на Добродетелта, сърцето ви веднага би се разтуптяло и меланхолията ви веднага би изчезнала. Колко красиви са тези същества на Добродетелта! Да видите само какви са очите на човека, който изразява Добродетелта, да видите какъв е носът му, каква е устата му, какви са косите му! Да, косите показват доколко сме добродетелни или не. Побарайте четината на една свиня и ще видите колко е добродетелна, побарайте бодлите на един таралеж и ще видите колко е добър. Докоснете ума на един човек и ще видите колко той почита, докоснете сърцето на един човек и ще видите колко той обича. Така пред очите ви ще се открият много същества на Добродетели, както пред очите на един астроном се откриват милиони слънца в пространството, защото той наблюдава с телескоп, докато с невъоръжено око те остават за него скрити. Когато погледнете по този начин, ще разберете какво е Божествената Мъдрост. Щом погледнете през нейния телескоп, когато видите тези милиарди същества и влезете в Божествената вълна на Мъдростта, вие ще се повдигнете. Тогава няма да ви чувам да пеете: „По-близо да съм до Господа“ – който е съчинил тази песен, не е разбирал това нещо. Не ние трябва да сме по-близо до Господа, а трябва Той да е до нас. Този Господ трябва да слезе отгоре, Той трябва да бъде близо при мен. Например някой е паднал в калта и идва друг да го спасява – не падналият отива при избавителя си, а този, който ще го избавя, отива при него.

По-близо да си, Господи, до мен със Своята Сила, Мъдрост и познание. По този начин ще бъде силен всеки народ, по този начин ще бъде силен и българският народ. Ако българите слушат Господа, народ и половина ще бъдат. Употребявам българския израз *човек и половина*, което значи много добър и умен човек. Всеки трябва да носи тази мисъл със себе си: обе-

динение и единство навсякъде. Някои мислят, че съм дошъл да разединявам. Не, да съединявам, да обединявам – затова ме е пратил Господ тук на Земята. Даром съм взел – даром ще ви го дам. Не искам друго, освен вие да любите Господа. А за мен нищо не мислете. Аз бих желал българите да приемат това учение, а после нека заличат името ми, нека ме забравят. Знаят ме тук като г-н Дънов, а не знаят какво е моето истинско име. Един ден как ще ме търсят?...

Само Господ е безсмъртен. Имайте упование в Господа, не туряйте упованието си в хората. Мъжът трябва да има една жена – това е учението, многоженство не се позволява. Един мъж трябва да имате, един Господ. И чрез Неговите очи ще погледнете към външния свят и ще разберете, че и вашите братя и сестри също страдат. Аз ви познавам всички, виждам ви, че страдате, неприятности имате, падате, ставате. Ти си паднал; казвам: „Стани, поправи се!“ – „Кракът ми се е счупил.“ – Нищо, ще се оправи. – „Стомахът ми малко се е развалил.“ – Нищо, пий малко вода, приемай лека храна и ще мине. Не бой се, всичко ще се оправи. Ако приемете Христовото учение, всички ще бъдете смели и силни. Искам вие, българите, да сте добри. За вас говоря, защото и други българи има, но те са на онзи свят и искат да знаят какво правите вие, как живеете. Те са в Божествения свят. Всеки ще бъде в Божествения свят, откъдето ще изпраща свои посланици. Един ден ще оставите други на Земята, а вие ще отидете горе.

Искам Христос да се въздигне у вас! Но не да се въздигне в смисъл на змия, тъй както някоя мома изгубва своя живот, сърце, ум и се умопобърква. Изведете тази мома, повдигнете я, пратете я на училище, възвърнете ѝ сърцето и ума, очистете я съвършено – това значи да я въздигнете. Този Христос, когото сме потъпкали, трябва да Го очистим и да

Го въздигнем. Този Христос ще ни въздигне и ще каже: „Елате, българи от този и от онзи свят, които Ме въздигнахте, които Ме очистихте, елате, Аз ще ви въздигна!“ Да се въздигне змията – това сме ние, а да въздигнем Христа – това е Той, който е вътре в нас. Тогава ще бъдем едно с Христа.

3 декември 1916 г., София

СПАСИ НИ

„И ето, буря голяма биде на морето, така, що вълните покриваха ладията, а той спеше. И пристъпиха учениците му, та го събудиха и казаха: Господи, спаси ни, погинваме!“

От Матея 8: 24, 25

Сега ще си зададете въпроса какво толкова има в тази ладия. После и Галилейското езеро не е толкова голямо – то е едно от обикновените езера, но във времето на Христа е било едно от най-големите. Но в този стих има три неща, върху които ще ви обърна вниманието, а именно: лодката, учениците и Христос. Езерото е основата. Лодката е човешкото тяло, учениците представляват Астралният свят, Христос представлява висшият принцип у човека, а езерото е Животът, то е светът. Това е аналогия, от която искаме да изведем един закон, който да се приложи в Живота.

Според мен всяко нещо, което не може да се приложи в Живота, е хипотеза, гадание. А който разбере тази наука, ще може да я приложи и в Живота. Ако я приложите, когато морето ви се вълнува, и казвате: „Ще се свърши с нас, ние погинваме“, вие ще трябва да събудите вашия Учител, т.е. висшия принцип, който спи у вас. Когато бръщолевите, Учителят ви спи; когато се гневите, Учителят ви спи; когато скучаете, Учителят ви спи. А когато товарът ви стане толкова тежък, че не можете да го носите, вие събуждате висшия принцип и казвате: „Хвърли този товар.“

Сега, може ли да кажете в коя част на Палестина стана това събитие? В североизточната част, в Галилея. Палестина се подразделя на Иудея, Самария и Галилея. Йерусалим представлява нисшият принцип

у хората и затова там разпнаха Христа. Всички се покланят на този Йерусалим, когато седнат в кухнята при пиленцето и при винцето – и в този Йерусалим те разпъват Господа. Има хаджии, които смятат за най-голямо достойнство това, да отидат в Йерусалим – в този свят няма по-голямо удоволствие от това, да бъдеш поканен на обяд или вечеря от някое високо място. Да, но в този Йерусалим Господ ще бъде разпнат. Самария е психическият принцип у човека, а Галилея е висшият принцип.

В символиката на Писанието езерата, реките означават Живота, защото и Животът, и реките се движат, следователно има аналогия между тях. Казва се, че езерото се развълнувало. Не е лошо, че то се вълнува, защото трябва да се обнови, т.е. непременно трябва да дойдат ветрове, иначе водата в него ще се застои. Движението произвежда Живот – по същия закон и в човешкия живот трябва да има движение. Не е лошо, че настъпва буря във вашия мозък, във вашия стомах, във вашите гърди – това е обновление, което може да се докаже с факти. При сегашните условия в света болестите са най-голямото благословение и ако хората не боледуваха, щяха да се разплуят. Следователно бурята трябва да се яви, за да се събуди Този, който спи в лодката. Всички вие сте хора на удоволствието, искате всичко да ви идва наготово без борба, да имате по десет слуги или слугини, да имате всички средства и всичко да става, без да се мърдате от мястото си. Когато казвам *вие*, подразбирам всички, цялото човечество.

И така, в практическия живот ще дойдат бури и недоразумения. Те съществуват в държавата, в църквата, в дома, в училището, в търговията – навсякъде тези бури съществуват. Аз бих желал да има някой, на когото морето да не се вълнува, но той ще бъде светия, няма да е от мира сего. Затова, когато някой

казва, че не се вълнува, той лъже – няма човек на Земята, който да се не вълнува, и ако твърди това, той не говори истината. Колкото и да се повдигне, човек все ще се вълнува, защото това е Животът. Някои мислят, че когато отидат на Небето, там няма да има вълнения – и там ще има, но вълненията са различни. Когато преживявате приятно чувство, това е едно вълнение; когато преживявате скръб, това също е вълнение, но неприятно, така че вълненията биват приятни и неприятни. Ако сте ясновидци и разглеждате светлината, ще видите, че тя е едно движение на вълни – ако нямаше тези вълни, светлината не би се образувала. Вашият мозък съответства на етерните вълни и ако той не се вълнува, въобще не би имало мисли. Когато енергията, произвеждана от Слънцето, дойде до очите ви, тя се разбива и щом стигне до зрителния нерв, вие усещате светлина. Светлината е акт от психическия свят. Движенията са физически, но понятието за светлина е духовно – то е акт на Духа. Следователно ние виждаме само чрез Духа.

Сега, защо Христос спеше в лодката? Спането е един закон – човек трябва да спи, за да си почине. Уморен от дневната си работа, Христос влезе в лодката и заспа, но ветровете не Го оставиха да спи и му казваха: „Стани, помогни на тези хора.“ По правило бурята се повдига, когато човек заспи, т.е. когато стават катастрофи, Господ спи. И днес Господ спи. Христос спи в лодката, но бурята, плачът на хората ще Го събудят. И когато Той се събуди, войната ще престане. Христос ще вдигне ръцете си, бурята ще престане, моретата ще утихнат и лодката ще излезе на другия бряг.

Ще ви приведа един пример, за да направя мисълта си по-ясна. Римският военачалник Тит, след като покорил Йерусалим, влязъл в храма, задигнал всичкото му богатство, повдигнал златната плащаница, която покривала кивота, извадил пергамента, на който

били написани Мойсеевите заповеди, и казал: „Къде е еврейският Бог, нека покаже силата си тук!“ Натоварил Тит всичкото богатство на корабите си и тръгнал за Рим. Първоначално времето било много хубаво, но насред пътя се явила голяма морска буря, корабите започнали заплашително да се наклоняват насам-натам. Тит скръцнал със зъби и казал: „Еврейският бог е силен само по море, и фараоновите слуги по море измряха, но нека този Господ се опита да се бори с мен по суша!“ Бурята утихнала, времето се оправило и Тит забелязал, че небето просветнало, и се чул глас: „Нищожни червею, ще Ме познаеш!“ Тит слязъл на суша, въодушевен, че се избавил, и си казал: „Къде е еврейският бог?“ Тръгнал той към Рим, но по пътя един комар му влязъл в носа, оттам проникнал до мозъка му и започнал да му причинявала големи безпокойства. Така продължило цели седем години и никой лекар не могъл да му помогне. Един ден, когато минавал покрай една ковачница, ковачите чукали върху наковалнята така силно, че комарът се уплашил и престанал да го безпокои. Тогава Тит извикал ковачите и ги настанил в двора си, та като удрят върху наковалнята да плашат комара. Обаче той привикнал и на този звук и продължил да го безпокои...

Какво показва тази история? Вие може да се борите в себе си, може да ограбвате плащаницата, може да си казвате, че няма Бог, но този комар ще дойде и никой няма да го избегне. През тази война комарът ще влезе във всички – и в учители, и в проповедници – и няма да намерите никакъв цяр. У всички, които са тъпкали Божиите закони, ще влезе този комар. Някои, които ме слушат, ще си кажат, че се занимавам с небивалици, но вие ще опитате тези неща, всинца ще ги опитате. Писанието казва: „Бог поругаем не бива.“ Втори път Христос няма да бъде разпнат. Той само веднъж биде разпнат за хората, а отсега нататък

вие ще бъдете разпъвани и никой не ще може да ви помогне, ако имате характера на Тит.

Вие трябва да събудите Христос, който спи вътре във вас. Само по този начин ще разберете вътрешния смисъл на вашия Живот. Всеки има по един Христос вътре в себе си, това е индивидуално за всеки. Но питам кое е за вас Христос? Това прилича на онези майки, които се хвалят с децата си. Едната казва: „Я виж какви красиви очи има моето дете, колко е хубаво то!“ – „Не, моето е по-хубаво“ – отговаря другата. Работата не е във външната форма на детето, а зависи какъв ум, какъв мозък, какво сърце има то. Ако събудите този Христос, който живее във вас, и Той може да утеши вашето море, той е Господ, когото търсите. Утихне ли морето, вие сте на правия път и дръжте се за вашия Господ. Този, който не внася Мир в душата ви, не е Господ. Може да е облечен с мантия, може да е със златна корона, но той е само един идол. От памтивека човек страда от идоли – пазете се от тях, те носят нещастие.

И тъй, вие ще познаете Христа, защото Той ще внесе Мир във вашето сърце и във вашия ум, ще ви направи знатни на Небето. Всинца искате да сте знатни на Земята, но това е смешно – колко знатен може да бъде един корен? Стремежът на корена е надолу в земята, следователно колкото си по-знатен, толкова по-надълбоко ще отидеш. С други думи, колкото си по-богат и знатен на Земята, толкова си по-далеч от Бога. Има четири вида хора: добри, които Добро не правят; лоши, които зло не правят; добри, които Добро правят, и лоши, които зло правят. Последните два вида са постоянни, а първите два са преходни. Питам ви кои ще предпочетете, кои са по-добри от първите два вида? Тези видове трябва да се кръстосат един с друг, да се съединят и така ще се произведе един добър резултат. Някоя жена казва: „Добра съм, но не

мога да правя Добро“ – оженете я за един лош мъж и тя ще стане светица. Обратно – оженете една лоша жена, която зло не прави, за един много добър човек и тя ще се повдигне. Така работят тези два принципа. Първите два вида са хора без воля, а другите два вида са хора със силна воля. Учениците Христови прилича-ха на тези, които са добри, но Добро не правят, защото нямаха сила.

„И пристъпиха учениците, та го събудиха“ – след всяка почивка идва активен живот. И понеже бурята произвежда условията, след които Животът може да се яви, трябваше да стане буря, за да се яви Христос. Законът е такъв: за да се яви Христос, непременно трябва да стане буря. Могат някои да ви кажат: „Ти си тръгнал по Бога, а едно след друго ти се сипят нещастия!“ – това именно е привилегията. Стопанинът, който отглежда лоза и се грижи за нея, често ще я посещава, ще подрязва пръчките ѝ, а лозата ще плаче. Някои казват: „Изтекоха ми очите от плач“; аз съжалявам хора, които не са плакали – значи, че не са подрязвани. Ако Господ постъпва така и реже пръчките, значи Той се е събудил и ще ви помогне. Вие ще Му кажете: „Господи, стани, защото погинваме, помогни ни!“ Когато вашият Господ се събуди, как ще Го посрещнете? Може да Го посрещнете като онази жена, на която мъжът се връща от работа и носи нещо, а тя го нахоква, че това не взел, онова не взел. Когато вашият Господ се събуди, вие ще започнете да се оплаквате, че това не е взел, онова не е взел и Той ще каже: „Аз трябваше да спя още дълго време, защото тези хора искат да спят в гробовете си.“

От цитираните два стиха интересен е последният, 25-и стих: „Господи, спаси ни, погинваме!“ Под думата *погинване* разбирам асимилиране на висшия принцип от нисшия. Когато разумът стане жертва на вашия стомах, това е нисшият принцип. Съвременни-

те хора много се радват, когато започват да затлъстяват, а това е най-голямото нещастие. Тогава те стават едно угоено прасе, което господарят им ще изяде. Когато надебелеете, ще бъдете изядени от дявола – ще бъдете като една пуйка, а дяволите ще се съберат и ще си кажат: „Този човек го хранихме толкова години, но месцето му си струва.“ Това е смъртта. Затова трябва да събудите Христа.

За да не бъдат изядени, учениците събудиха Христа – това е вярно и в преносен смисъл, и де факто. За всички, които разбират религията, това значи, че един висш принцип може да бъде погълнат от нисш и това е слизане надолу. Ако искате, можете да го кръстите „изяждане на прасе“, но така или иначе един нисш принцип изяжда един висш. Когато човек изяжда прасе или кокошка, всъщност висшият принцип ги изяжда, но същевременно човекът се принизява. И когато казвам, че човек не трябва да яде месо, това значи, че силите на нисшия живот противодействат на нашия живот. Затова растителната храна е по-добра. Ако иска да бъде силен, човек трябва да яде месо, а ако иска да стане духовно силен, трябва да яде растителна храна. Когато човек не яде месна храна, това значи, че Христос е събуден у него. Под *месо* разбирам всички нисши мисли и желания в човека и ги сравнявам с кокошки, пуйки и т.н. Някой ще каже, че не обича свинско, но обича кокошчица, агънце и други – няма разлика. Вие никога не сте питали това агънце дали иска да го изядете. Колко пъти вие сте изяждали човешкото Агънце! Връща се мъжът вкъщи весел, носи едно агънце, но излиза жена му с ножа насреща, разваля настроението му и той изгубва агънцето си. Колко пъти сте клали агнета! Ще каже някой, че никога не е колил агне – лъжете всички. Казва Господ: „Който без причина се гневи на брата си, той коли Агне.“ И Господ ще потърси тези агнета.

Искам от днешната беседа да се научите да не колите агнета – на това мнение съм аз. Когато мъжът или жената носи това Агне, посрещнете го, приемете го, дайте му малко трева и вода. Това Агне е Христос, който носи Радостта. Когато Христос се събуди, събуждат се следните пет принципа: да следвате Истината, да ходите с Правдата, да се учите в Мъдростта, да дружите с Добродетелта, да се радвате в Любовта. Някой казва, че ходи с Правдата, но не е с Любовта. Непременно трябва да ходиш с Правдата, да се радваш в Любовта, да се учиш в Мъдростта, да следваш Истината и да дружиш с Добродетелта – това е висшият принцип. Един ден, ако сме живи, т.е. ако не ме заколите като някое агне, ще ви говоря върху Добродетелта, Любовта, Правдата и т.н. Тази любов, която вие имате, е направена от картофи, и от нея аз имам цели книги. Любовта, за която аз говоря, крепи цял свят, крепи цялото Небе – в нея живее Бог и всички Ангели живеят в нея. Тя не се мени и никога не е на два ума. Когато човек има тази Любов, очите му имат голяма дълбочина. А вие приличате на плитки блата. Гледам, че у някои любовта е дълбока петнадесет-двадесет сантиметра, аршин, а трябва да бъде до десет или двадесет километра – поне толкова, колкото са дълбоки океаните. Ако Животът ни е толкова дълбок, никоя буря не е в състояние да размъти водата му. Галилейското езеро беше плитко и затова стана такова вълнение, на дълбоки места не стават такива явления. На човек, който много се тревожи, бил той философ или проповедник, любовта му е дълбока петнадесет сантиметра. В това отношение аз не се лъжа, въпреки че досега мнозина се мъчат да ме излъжат. С този аршин аз постоянно меря и моята Любов. И вие трябва да я мерите.

Когато се събуди, Христос каза: „Маловери, защо се боите?“ Писанието казва: „Съвършената Любов из-

пъжда всеки страх“ – там, където е дълбоко, катастрофи не стават. И тъй, когато се жените, изпитвайте човека, когото сте избрали. Ако много се тревожи, дъното му е плитко и много бури ще има в него – не се возете в такова езеро. Някоя мома казва: „Когато се оженя, аз ще го преобразя“ – не, ти ще намериш дъното. И целия свят да ви обещава, не се качвайте на неговата лодка – и проповедник да е, и свещеник да е, и търговец да е, и съдия да е, не се качвайте на неговата лодка. Христос пита защо нямате тази Любов. Онзи, който ви праща бурята, ви изпитва да види колко е голяма тази Любов, Мъдрост и Истина. Например има християни, които за пет гроша няма да излъжат, но за сто ще излъжат. Имаше един господин, който казваше: „Аз не бих се продал, не бих излъгал за десет лева, за сто лева, но ако ми дадат повече, бих излъгал.“ Аз пък не бих излъгал, дори ако ми дават цял свят и всичката слава – за всички тези богатства даже косъм от брадата си няма да сваля, няма да излъжа. Един косъм от брадата ми струва повече от всичко и ако бих дал някому косъм от брадата си, той човек ще стане.

На човешката глава има двеста и петдесет хиляди косми. Под *косъм* аз подразбирам *закон* – затова жените имат дълги коси. А сега вие се решите и не знаете какво е правилото на тези коси, т.е. на тези закони. Мислите, че Господ просто Му е скимнало, та е турил косми на брадата, на главата и т.н. Господ си знае работата, когато е турил космите, но аз не искам да разкривам тези книги на Бога; мога да ви ги разкрия, но ще ви подложа на цял изпит. Знаете ли защо беше всичко това, за което Христос се мъчеше на кръста? Яви се лукавият, изкушаваше Го и казваше: „Колко такива като теб са дохождали!“ И Му показваше как ще го плюят хората и как ще вършат лоши работи в Негово име. Тогава Христос се обърна към Господа и Го запита: „Защо ме оставяш, Господи?“

Тогава Господ Му проговори дълбоко в душата и Христос каза: „Господи, свърши се, разбрах Те.“

Сега, някои от вас слушат беседите ми седмица подир седмица и си казват: „Не правим нищо добро.“ Аз ви считам за хора добри, които Добро не правят. Казвате, че нямате условия да работите и да се занимавате. Господ е вложил всичко във вас, затова не оставяйте неизползван нито един ден. Качвате се на една лодка и си казвате: „Ще покорим морето“ – вие трябва да събудите Христос в лодката, в която Той живее. Във вашия ум сега има доста духове, които се плашат, но наближава времето, когато един ден за всяка казана от вас дума ще ви съди Господ. Най-напред ще съди праведните, а после ще съди грешниците. Всеки ще се яви и ще покаже какво е работил за толкова хиляди години. Може в живота си да сте направили само едно Добро, но то е в качеството, а не в количеството. Когато дойде Христос и отвори книгата, ще види колко агнета са заклани. Всеки ден колите тези агнета и затова няма мир в домовете ви.

Господ, за който ви говоря днес, казва: „Да се събуди Христос у вас!“ Сега аз може да ви говоря, но това е глас, въпиещ в пустиня. Когато се събуди Христос, вие ще възкръснете, ще се озовете в Галилея, а не в Йерусалим, страданието ви ще престане, ще се превърне в приятно вълнение и ще се намерите в една атмосфера, благоприятна за вашето развитие. Нисшият и висшият живот са свързани, но нисшият трябва да се подчини на висшия. Не оставяйте стомахът, сърцето и умът да ви са господари – те са слуги. Повдигнете всяко желание, за да слугува на този Божествен принцип. Вие смятате, че ще разберете този Христос, за когото често ви говоря, понякога се напъвате да Го видите, но аз ви питам утихна ли вашето море, излязохте ли на суша? Не, това е лъжливият Христос, вие още не сте Го видели. Когато Той се яви,

вие ще бъдете на вечната канара на Добродетелта, ще бъдете в рамките на Правдата, ще бъдете в същинската майка на Любовта, която никого не съди и от никого не се отвращава. Любовта не дели хората на праведни и грешни, тя еднакво живее и на Небето, и на Земята, живее и в ада, и горе, за нея еднакво радостно и весело е да изпълнява своята длъжност където и да е. Казваш: „Не мога да търпя еди-кой си“ – ти си от добрите хора, но Добро не правиш. Някой казва: „Бива милостиня, милостиня, но роб няма да ѝ стана“ – и ти си от същите.

И тъй, сега е време да послушате какво ще ви говори вашият Христос в лодката, в която се возите в това бурно море. И това, което Той ви каже, трябва да го държите като една светиня и никому да не го казвате. Когато ви разказвам историята на Тит, вие си казвате: „Това аз не съм сторил.“ Колко пъти, щом се разгневите, вие казвате, че Господ зле е направил света, задигате плащаницата и всъщност вие сте този Тит, който разрушава Йерусалим. Ще кажете: „Колко жесток е бил този човек!“ Колко пъти сте се опълчвали против Господа, а Той казва: „Червейче, знаеш ли от каква смърт ще умреш?“ Някои Му дават съвети – Господ няма нужда от никакви съвети. И ако всички народи схванат така света, ако така приложат това учение, само тогава ще дойде Христос.

Аз бих желал всички проповедници, свещеници и съдии така да мислят – всички да ходят с Правдата, да се радват с Любовта, да се учат от Мъдростта, да следват Истината. Само така може да напредне един народ, всички други възгледи са суета. Само тогава всички неща ще придобият смисъл. И в готвенето, и в прането има смисъл. Някой пере и си казва: „На мен ли се падна тази работа?“ Например снахата пере дрехите на свекъра и свекървата и си казва: „Тези стари няма ли да се махнат? Разбирам, ако дрехите са само

мои, а то и дрехите на старите!“ Не, когато перете, кажете си: „Както изпирам тази риза, така и Ти, Господи, ме направи така чист!“ Ако аз пера, ще кажа: „Господи, тези хора ме опетниха, но Ти ме изпери!“ А ако седна да пиша някоя работа, ще кажа: „Както аз върша тази работа, така Ти, Боже, ме напъстри!“ Ще каже някой, че са почернили книгата – докато една книга не се почерни, тя не се научва.

Ако в думата *милост* разгледате буквата *м*, ще видите, че тя има четири резки, които образуват два планински върха и една долина. Следователно, за да бъдеш милостив, трябва да имаш два върха, на които да се крепи тази долина. Така и човешкият Живот не може да се състои само от върхове, а трябва да има и долини – долините са тъмни места, сенки. Понякога очите ви не са добре. Преди няколко седмици при мен дойде една госпожица, която си беше внушила, че долните ѝ клепачи са почернели – беше си втълпила това и не можеше да се освободи от тази мисъл. А причината беше тази, че очите ѝ са малко изпъкнали и хвърлят сянка при различните ъгли на осветление... По същия начин и вие, щом видите някаква сянка, започвате да мислите, че сте големи грешници, че нищо няма да излезе от вас – това са издатини и вдлъбнатини, които само произвеждат сенки. Господ ви е пратил да служите някому – например да наглеждате няколко сирачета, а вие искате да заемете първо място, да станете министър-председател и да управлявате България. Кажете ми кой министър е оправил България, кой министър е оправил Германия, Англия или други? Когато вашият Господ се събуди, тогава всички бури ще утихнат и вие с Него заедно ще имате тази сила и власт. Без Христа нищо не може да се направи. За да бъдете силни, Христос трябва да се събуди. А Той ще се събуди само по пет начина: когато бъдете едно с Добродетелта, Правдата, Истината, Мъдростта и Любовта.

Сега, ако ви дадат един милион, пет, десет милиона лева, ще се колебаете ли? Представете си, че ви дават всички богатства – тогава ще се колебаете ли? Да не заприличате на онзи каменар, който живял в първите векове на християнството в Египет? По това време живеел и един много благочестив отшелник, който изработвал кошници и ги продавал в Александрия. На връщане оттам всеки път той срещнал този беден каменар, който го спирал, поканвал го в къщата си, измивал му краката и го нахранвал. На отшелника му домиляло за този добър каменар и един ден запитал Господа дали може да му се помогне с нещо. Господ му отговорил:

– Може, но ако животът му се измени.

– Ами ако му се дадат пари, животът му нали ще се измени? – запитал светията.

– Е, добре – отговорил Господ, – на едно място има заровени пари, изкопай ги и ги дай на каменаря.

Отшелникът намерил парите и ги дал на каменаря, който бързо се издигнал, направил си хубав палат, заживял богато и в скоро време бил избран за пръв везир. Един ден отшелникът отново срещнал каменаря, но оня толкова се бил възгордял, че се направил, че не го вижда. Това много огорчило отшелника, той продължил нататък по пътя, обаче го срещнал един Ангел, хубаво го набил и му казал: „С твоята помощ ти погуби една душа.“ Започнал тогава отшелникът отново да се моли на Господа да спаси душата на каменаря. Захванали се клевети, интриги и гонения по адрес на везира, който скоро изгубил всичкото си състояние, загубил високия си пост и се принудил пак да дяла камъни. Един ден, докато работел, той видял пак отшелника, спрял го и го заговорил: „Аз тогава те познах, но бях се възгордял от положението си. Помоли пак Господа втори път да ми даде пари!“ А отшелникът отвърнал: „Не искам втори път да ме бият“...

И вие като този отшелник искате да дадете преимущество на низшето, но ще дойдат Ангелите да ви набият и тогава ще трябва да издигнете висшето в човека. Аз ви говоря това, за да бъдете напълно добродетелни, напълно справедливи, тъй истинни и тъй мъдри, както е сам Господ. В нашия Живот трябва да постъпваме тъй, както Господ постъпва спрямо нас – често ние сме недоволни, но Той веднага изпраща Своето благословение. И винаги самите ние ставаме причина за своето нещастие. Ще си послужа с един пример: веднъж Настрадин Ходжа се качил на едно дърво и започнал да сече клона, на който бил седнал. Като го видял, един минувач му казал:

– Не прави това, защото ще паднеш!

– Ти отгде знаеш това? – го запитал Настрадин Ходжа и продължил работата си.

И наистина – отсякъл клона и паднал на земята. Тогава ходжата станал, настигнал минувача и го запитал:

– Щом можа да ми кажеш, че ще падна, я ми кажи кога ще умра.

Минувачът отговорил:

– Ще умреш след три дни, затова си изкопай гроб под една круша, легни там и чакай.

Настрадин Ходжа се простил с жена си, изкопал гроб под една круша, легнал, от дървото падали плодове, а той ги вземал и си похапвал. Така три дни чакал да умре, а на третия ден минало покрай него стадо камили. Когато го видели, животните се подплашили и се разбягали, за което пастирите хванали ходжата и го набили добре. Тогава той се върнал вкъщи, а жена му го запитала:

– Какво има на онзи свят?

– Много е хубаво на онзи свят – крушите падат и ти ядеш, но когато подплашиш камилите, тогава е лошо.

Често пъти и вие подплашвате камили, често пъти вкарвате комар в носа си, често пъти сечете клона, на който седите. Събудете Христа и Той ще ви научи как да живеете – който не е събудил Христа, той не знае как да живее. Трябва да дойде висшият принцип и да ви освободи от това робство. Вие сте роби един на друг: мъжът чака спасение от жена си, жената – от мъжа си, синът – от баща си, дъщерята – от майка си. Не се надявайте на хората, събудете Христа в тази лодка и веднага ще разберете вътрешния смисъл на нещата. Когато учениците видяха, че Христос може да укротява бурята в морето, разбраха, че Той има власт да регулира нисшия принцип.

Пожелавам ви да се събуди вашият Христос и да ви въведе във вашия Мир, да ви даде Мъдрост и Знание, за да можете да свършите на Земята мисията, която Господ ви е определил.

17 декември 1916 г., София

ЩЕ БЪДАТ НАУЧЕНИ

„И всички ще бъдат научени ат Бога. И всякой, който слуша и се научи от Отца, иде при мене.“

От Йоанна 6: 45

„Всички ще бъдат научени от Господа.“ Идеята, скрита в тоя стих, е проста. За да се обясни същината на Бога, трябват дълги обяснения, дълбоко проникване в стиха. Понятието *Бог* е отвлечено, достъпно само за философски умове, за хора с висока култура. Тоя въпрос още не е достояние на съвременните хора. Ще възразите, че и вие сте носители на културата. Вие сте от арийската култура, от културата на Доброто и на злото – хората от тая култура не са в състояние да разберат тоя стих. Ако на съвременния човек кажеш, че ще бъде научен от Господа, той ще се види в чудо – не може да разбере как и отде ще дойде Господ да го научи.

Какво е Бог? Той е Първата Причина на нещата. Думата *причина* е съставена от две срички – *при* и *чина*. Казваме: „Чина нещо“, т.е. правя нещо – значи Бог е Оня, който прави първите неща. Вие, както и всички хора, сте първите работи на Господа, но не в тоя вид, в който сте сега. Като казвам, че вие сте първото дело на Господа, имам предвид вашата душа, която е скрита във външната обвивка – тялото.

„Ще бъдат научени.“ За да бъде научен, човек трябва да има вътрешен стремеж, подтик към онова, което ще учи. Ученик, който има вътрешен подтик към ученето, лесно ще намери Учителя си; момък, в душата, на когото има Любов, лесно ще намери своята възлюбена. Следователно, за да намерите Бога, който ще ви учи, първо Той трябва да проговори в ума, в сърцето и в душата ви. Тогава ще намерите и Мене. Какво разбирам под *Мене*? Синът Человечески.

Казваш: „Аз желая да бъда Син Божи.“ Няма по-велико нещо от това. Да бъдеш Син Божи, това значи да служиш и да знаеш как да служиш. Който не може разумно да служи на Бога, не може да се нарече Син Божи. Служенето не е само към едного. Първо ще служиш на своята душа, после на своя дом, на обществото, на народа си, на своето племе и най-после – на цялото човечество. Това са задължения, които човек трябва да научи и да изпълни, това е велика наука. Да станеш музикант, да свириш добре на цигулка, това значи предварително да си минал цяла школа, в която да си научил правилно да държиш лъка и цигулката. Много време ще се упражняваш, ще теглиш празни струни, докато най-после пристъпиш към по-сериозни упражнения. Който се учи да свири на пиано, първата работа е да се постави ръката му и да знае какво положение да даде на пръстите си. И това не е лесна работа. Ще кажете, че тия неща са прости и вие ги знаете. Лесно се говори за неща, които не сте опитали.

Задачата на всеки човек е да се запита Син Божи ли е той, или не е. С други думи казано, всеки трябва да се запита служил ли е на Господа, или не. Ако може положително да си отговорите на тоя въпрос, всички останали въпроси се разрешават лесно. Това значи да си научил вече да управляваш лъка и да пристъпиш към другия урок – да теглиш празни струни. Ще кажеш, че това е още по-лесна работа. Какво нещо е лъкът? За женената жена лъкът е нейният мъж – ако е научила урока си как да управлява лъка на своята цигулка, тя ще живее добре с мъжа си и разумно ще управлява своя дом. Рече ли с лъка да гони мухите, да бие децата, тя не може да управлява дома си – казваме, че тая жена не може да свири на цигулка. И мъж, който не може да управлява своя лък, не е музикант, нито е в състояние да управлява своя дом.

Както учителят по музика дава елементарни уроци на новите си ученици, така и Бог започва с всеки,

който иска да се научи от Него. Първо Той ще преподаде начина, по който се управлява лъкът, после – как се държи цигулката, и най-после ще пристъпи към упражнения върху цигулката. Той ще каже: „Вземи цигулката си, застани мирно и започни!“ Когато научиш да свириш леки упражнения, постепенно ще пристъпваш към по-сложни, докато станеш господар на всички позиции – това значи да бъдеш научен от Бога. Вие сте дошли на Земята като във велико училище. Който се научи да свири, ще стане велик артист; който не се научи, ще остане зад сцената – такъв е великият закон. Защо е дошъл човек на Земята? За да научи закона на Милосърдието.

„Ще бъдат научени от Господа.“ Ще обясня тоя стих с легенда, в която се говори за създаването на света. Бог създал Небето и Земята, растенията и животните и решил да си почине. По едно време Му дошло на ума да направи човек, който да представлява връзка между Небето и Земята. Като се научили за това решение, Ангелите се изредили пред Господа да Му дадат мнението си за съществото, което е решил да създаде. Пръв се явил пред Господа Ангелът на Истината и казал: „Господи, не създавай това същество, то ще завладее света.“ Втори се явил Ангелът на Правдата и казал: „Господи, не създавай това същество, то ще бъде жестоко и неотзивчиво, ще мисли само за себе си, никога няма да влиза в положението на страдащите.“ После дошъл Ангелът на Мира и казал: „Господи, не създавай това същество, то ще напои света с кръв, с неговото явяване ще настанат големи кръвопролития.“ Бог се отказал от желанието си да създаде човека. Най-после се явила при Господа най-малката дъщеря на Милосърдието и казала: „Господи, както си намислил, така направи – създай това същество. Даже всички да се откажат от него, аз ще му покажа как да люби, как да прояви Милосърдието.“

От тия думи лицето на Господа светнало и Той казал: „Ще създам това същество, ще го направя по образ и подобие Свое.“ Значи човекът бил създаден заради Любовта на малката дъщеря на Милосърдието. И до днес още, който познава тая дъщеря, той запазва образа на Оня, който го е създал; който не познава тая дъщеря, той е осъден на изчезване. Малката дъщеря на Милосърдието е Христос.

Казвате: „Как е възможно Христос да символизира дъщерята на Милосърдието, може ли Той да се уподоби на мома?“ Христос съдържа в себе си двата принципа – мъжкия и женския. Под *мъж* се разбира разумно същество, което мисли, което носи в себе си едно от великите качества на Бога – Милосърдието. Казано е: „Всички ще бъдат научени от Господа.“ На какво ще бъдат научени? На Милосърдие. Това е велика наука – това значи да си научил правилно да теглиш лъка, правилно да свириш. Ще дойде ден, когато от ученик ще се превърнеш на Учител, който ще преподава на другите.

И тъй, изучавайте Христовото учение като учение за човешката душа – само така човек ще познае отношенията си към Бога и ще се определи. Някой иска да изучава астрономия; той трябва да се запита какво отношение има астрономията към неговата душа. Тя говори за ония вечни условия, при които душата може да живее в безпределното пространство. Само оня може да живее в безпределното пространство, който се е научил да управлява лъка и да свири. – „Искам да придобия Духа Божи в себе си.“ Как се постига това? Когато дадеш път на Милосърдието в своя Живот. Не можеш ли да направиш това, ще дойдат Ангелите на Истината, на Правдата и на Мира пред Господа, за да кажат, че са били прави, когато са Го съветвали да не създава човека. Когато един от тия Ангели види, че човек греши, той си казва: „Аз знаех,

че ще бъде така.“ Милосърдието и Доброто трябва да работят дълго време върху човека, докато възстановят оня образ в него, който някога му е бил даден. Доброто в човека е в отношение 1:3 – единицата е Доброто, а тройката – трите неприятели, които му се противопоставят: те са заблуждението, себелюбието и жадността да пролива кръв. Ще кажеш, че не си проливал кръв; няма човек в света, който да не е проливал кръв. Миналият век е век на проливане на кръв. Иде Милосърдието в света, което работи за повдигане на човечеството. Друга култура трябва да дойде в света: културата на Милосърдието, което ще определи отношенията на човека към Бога – това е първото отношение, първото изкуство. Придобие ли се това изкуство, другите идат сами по себе си – всички тайни се откриват сами по себе си.

Лъкът на цигулката символизира човешката воля. Ако волята не е възпитана, човек не може да изрази правилно своите мисли и чувства. При невъзпитана воля можем да говорим за неправилен и дисхармоничен живот; при възпитана воля имаме правилен и хармоничен Живот. Мислите и чувствата са тоновете, които цигуларят предава чрез своята цигулка. Кой цигулар се харесва на публиката? Който свири хармонично. Защо някои мъже и жени не могат да се търпят? Защото цигулките им не са нагласени. Какво трябва да се направи, за да се търпят? Трябва да се обърнат към Милосърдието – в него се крие изкуството да помирява хората.

Казваш: „Искам да науча как е създаден човекът“ – това не мога да ти разкажа. Мога да ти покажа как да държиш цигулката, как да употребяваш лъка, но ти сам трябва да се упражняваш. Лъкът и цигулката трябва да бъдат доброкачествени, а ти да се стремиш да свършиш работата си докрай. На всеки човек е дадена по една цигулка и по един лък, всеки трябва да

се запита: „Тегля ли правилно лъка, държа ли добре цигулката?“ Всеки ще си отговори и ако не е доволен, ще се изправи. Ще държиш цигулката в хоризонтално положение, т.е. в пасивно, възприемащо положение. Какво ще възприемаш? Божествените тонове. Ако наклоняваш цигулката, ти си в един от активните процеси. Тоновете, които излизат от ръката ти, това са светлинните лъчи, които постоянно се развиват.

„Ще бъдат научени от Господа.“ Веднъж имаш ли стремеж, Знанието иде само по себе си. Ако стремежът е насочен нагоре, човек започва да се учи от Господа – за такъв човек казваме, че е музикален. Колкото по-силен е стремежът на човека, толкова по-голямо е съдействието му – всички добри хора му съдействат. Няма човек в света, който да не се отзовава на Божественото – то се проявява във вид на Милосърдие. Дето е Милосърдието, там почвата е обработена, без него човек е подобен на пустиня. Казва се, че пустинята нищо не ражда, тя е бездетна жена – за бездетния се казва, че е жесток. Като знаете това, пазете се от жестокостта, която спъва човешкото развитие.

Когато Навуходоносор завладял Йерусалим, решил да посети еврейския храм. Като влязъл вътре, той видял, че близо до храма клокочела кръв. Крайно учуден от това, той извикал свещениците да ги пита отде иде тая кръв. Те му отговорили, че причината за кръвта се дължи на жертвите, които евреите принасяли на Бога – значи кръвта била от животни. Навуходоносор взел една чаша, пълна с кръв, и я сравнил с тая на животните – оказало се, че кръвта около олтара не била животинска. Настоял да му кажат истината – какво излязло? Той разбрал, че преди години в тая местност живял един добър, благочестив свещеник, на име Захарий, който често им говорел, че не живеят добре; те го намразили и за да се освободят от него, убили го. Ядосан, Навуходоносор заповядал да убият всички

свещеници и да турят телата им в кръвта, която клокочела, обаче кръвта не престанала да извира. Тогава той заповядал да убият много деца и да ги хвърлят в кръвта – и след това кръвта не престанала да извира. Чудел се Навуходоносор каква е тая кръв, че от нищо не се насища. Най-после заповядал да убият много моми и момци – кръвта пак не престанала да тече. Дълбоко замислен, Навуходоносор си казал: „Чудно нещо, само един човек е убит и кръвта му с нищо не може да се насити, тогава как ще се насити кръвта на хилядите невинни хора, които аз убих?“ Той се разкаял за погрешката си и заплакал. Няколко сълзи паднали на мястото, отдето извирала кръвта. Голяма била изненадата му, когато кръвта престанала да клокочи – само една сълза била в състояние да утоли кръвта на убития Захарий.

Питате защо плаче човек. Какво е предназначението на сълзите? Една сълза, излязла от окото на човека, може да го спаси от престъплението, което е извършил – тя е сълзата на Милосърдието. Христос казва: „Всички, които са научени от Бога, идат при Мене“ – оттук започва истинската Култура, истинското Знание. Под *култура* в широк смисъл разбираме това знание и изкуство, което да хваща Целокупния Живот – тя обхваща проявите на ума, на сърцето, на душата и на Духа. При тая култура всяко същество има своето определено място и предназначение, всяко същество има условия за своето развитие. Първото съзнателно същество, което се явило през тая култура, било човекът, т.е. мъжът. Под *човек* разбираме същество, което мисли. През тая култура е живял само мъжът, тогава жената не е съществувала. Как може Животът без жени? Няма да се впускам в подробности, но казвам, че тая култура може да се счита като една от забележителните култури на света, тя е култура без страдание – човекът е бил свързан с

Бога, другар му е бил Бог. В тая дружба човек придобил големи знания, но станал ленив. Ще кажете, че старият е ленив. Важно е, че леността го е заставила да търси другар да му помага – той пожелал да му даде Бог един другар. Желанието му било задоволено, Бог му пратил другарка – жената. Дошла жената, но скоро се наситила на Адама, намерила, че е стар, и си потърсила млад другар. Тя намерила такъв в лицето на змията – черния адепт. От тоя момент започва втората култура – на познаване на Доброто и на злото. Сегашната култура е на жените, мъжете са безгласни букви – *лукови глави*, както шеговито се наричат.

Иде Новата култура на света, която ще съедини двата принципа – на мисълта и на Живота. Тя е културата на Милосърдието или културата на Любовта. Първата култура е била на Мъдростта, втората – на Правдата, а третата – културата на Любовта. Тая култура ще съедини мъжа и жената в едно цяло. Ще кажете, че съединяването подразбира обезличаване. Не е така – да се съединиш, това значи да се увеличиш, да се хармонизираш, да станеш по-силен. Българите поддържат девиза: „Съединяването прави силата"; една дума липсва на тоя девиз: „Съединяването в Любовта прави Силата." Стремете се всички към това съединяване – мъже с жени и жени с мъже – съединяване в името на великата Божия Любов. Ще кажете, че това е едно и също съединение; не, две съединения се образуват: първото съединение е мъжът на първо място, а жената на второ, т.е. според времето на тяхното слизане на Земята; второто съединение е жената на първо място, а мъжът на второ. Двете съединения се събират на едно място и дават общ сбор – Живота.

Днес всички хора, мъже и жени, имат желание да живеят добре. Жените мислят как по-добре да се наредят, да се украсят с гердани от бисери, с диадеми като корони на главите. Добре е това, но тия

гердани и диадеми не могат да се запазят за дълго време – мъжете ще ги заложат. Колко мъже са опропастили жените си! Когато момъкът реши да се жени, търси богата мома; като се ожени за нея, в скоро време изяжда парите и скъпоценностите ѝ и я оставя последна беднячка.

Един американец получил голямо наследство от баща си, който цял живот пасъл говеда – наследството му било три милиона долара. Като видял толкова пари, той се предал на удоволствие, на ядене и пиене с приятели и за шест месеца изразходил всичко. При това положение нищо друго не му оставало, освен да следва занаята на баща си – говедар. Той накривил шапката си, взел тоягата и тръгнал да пасе говедата – това значи, че се заел с изучаване на Живота.

Много от сегашните жени обичат мъже, които разполагат с големи суми – ядат и пият. В скоро време те изгубват всичко и стават говедари. Да бъдеш овчар, това значи да знаеш как да пазиш своите мисли и чувства. Както овчарят пази овцете от вълците, така всеки човек трябва да пази мислите и чувствата си в Чистота. Вълците в човека са неговите лоши мисли и чувства, които той понякога отхранва. За да не развалят настроението му, той не трябва да ги допуска в себе си – неговата кошара трябва да бъде много здрава.

Сегашните хора ще бъдат научени от Бога как да живеят. Той и сега ги учи – как? Чрез своите мисли. Влезе в ума ви една възвишена мисъл, но вие се стеснявате, не смеете да я реализирате, казвате: „Дошла е в ума ми една малка, детинска мисъл.“ Не е детинска, тя е Божествена мисъл. – „Тя е за млади хора.“ – Дай ход на своята мисъл и не се стеснявай – Божествените прояви имат отношение към младите. Казано е в Писанието: „Ако търсиш Мъдрост, ще я намериш в старите; ако търсиш Сила, ще я намериш в младите.“ Мъжът е стар, жената е млада – те трябва да се съ-

единят, да създадат хармонията в Живота. Мъжът е първата цигулка в оркестъра, а жената е втората цигулка. Мъжът и жената са двата принципа, които се допълват, но човек може да бъде едновременно мъж и жена, жена и мъж. Жената казва: „Защо не съм мъж?“ – тя не знае, че в човека се съдържат и двата принципа едновременно. Значи в човека е вложена възможността да греши. Защо греши? Защото има свободна воля. Ако не знае да управлява лъка, той ще взема фалшиви тонове и ще прави погрешки. Като слушаш как свири, казваш: „Ето един човек, който не знае да свири, а иска нас да учи.“

Мнозина запитват: „Как да познаем каква е сегашната култура?“ Идете по селата да видите как се отнасят селяните с говедата, които им работят, идете по фурните да видите как продават хляба, идете в семействата да чуете – и там викове и плач. Това е културата на ожесточаването. Когото и да срещнете, ще видите, че се е демагнетизирал, очите му – хлътнали, лицето му – посърнало. Каква култура е тая?

Днес Милосърдието учи хората как да прилагат Мъдростта и Силата – в това се заключава Христовото учение, в това се изявява Христос, който иде вече на Земята да научи хората. Някои очакват Христа да слезе на Земята с множество Ангели. Какво представлява Ангелът? Човек има физическо тяло, Тяло на желанията и Умствено тяло, Ангелът обаче е лишен от Тяло на желанията, поради което той няма възможност да греши. Значи Христос се придружава от Ангели и светии, т.е. от хора без Тяло на желанията. Ако искаш да станеш Ангел или светия, трябва да се откажеш от своето Тяло на желанията.

В черквите проповядват, че Христос иде да накаже хората. Не е така, Христос ще дойде да тури всяко нещо на мястото му, да тури ред и порядък в света – само така светът ще се оправи, и то мигновено.

Какво означава думата *мигновено*? Тя е образувана от миг, мигане. Кога човек мига? Като затваря и отваря очите си бързо, той мига. Така и котката понякога мига – иска да докаже на мишката, че няма вече Тяло на желанията, да не се страхува от нея; мишката повярва на котката и свободно влиза и излиза от дупката, докато стане жертва. Така постъпват някои хора, когато се молят – те затварят очите си, правят се, че нищо не виждат, и казват: „Господи, ние нямаме Тела на желания, дай ни това, от което се нуждаем.“ Когато получат отговор на молитвата си, отварят очите си и всичко забравят. Човек трябва да се освободи от ненужните желания, от постоянните роптания, че това или онова няма – само тогава Бог ще го научи на това, което му е нужно. Човек трябва да се освободи от Тялото на желанията. Ако двама момци обичат една мома, как ще разрешат въпроса? Днес го разрешават чрез убийство. Защо единият да не отстъпи момата на другия и отдалеч да ѝ се радва? Някоя жена не обича мъжа си и обиква друг мъж; или мъжът не обича жена си, обиква друга жена. Оня, който се счита изоставен, намира, че това е грешно, неправилно. Добре е, наистина, и двамата да се обичат, но Любовта не се подчинява на човешки закони. Добре е жената да обича мъжа си, но как ще го обича, ако той я бие всеки ден?

Един виден английски реформатор, Йоан Веслей [8], се оженил. Понеже имал връзка с много хора, мъже и жени, жена му била недоволна от него и започнала да го бие. Още на третия ден след женитбата си той казал на другарите си: „Не струва човек да се жени.“ Такива са отношенията на хората от сегашната култура – това е резултат на желанията на физическото тяло в човека. Докато детето е малко, то е тихо, кротко, няма желания; щом започне да се развива Тялото на желанията, детето става капризно, своенравно – това се забелязва особено от седем- до четиринадесетгодишна възраст.

От четиринадесет години нататък децата започват да поумняват; когато пораснат, те работят повече с ума си, стават разумни и от двадесет и осем-тридесетгодишна възраст те стават съзнателни – започват да търсят Бога и Христа. Сега и на вас проповядвам Новото учение, което ще ви заведе при Христа.

Днес, като наблюдавам живота на хората, навсякъде виждам дисхармония – в домовете, в обществата, в училищата. Това ме кара да се измъчвам и страдам. Днес всички хора се карат, сърдят се – мъже и жени, ученици и учители, свещеници с пасомите си. В това отношение всички хора са герои мъченици. Защо са мъченици? Защото са дали първо място на своето Тяло на желанията, а са изместили Бога от себе си. Днес никой не слуша Господа. Всички хора искат да бъдат щастливи, учени, умни, богати. Ако разделите богатството на Земята поравно, на всеки човек ще се падне само по четиридесет лева – можеш ли да бъдеш щастлив с четиридесет лева? Ще кажете, че ви са нужни поне четири хиляди лева месечно – отде ще вземете тия пари? Трябва да ощетите други, за да задоволите себе си. Това не е разрешение на въпроса, тоя въпрос се разрешава с труд и работа. Ако се трудиш и работиш, всичко ще имаш; ако не се трудиш и не работиш, нищо няма да имаш – тоя закон е верен не само за физическия свят, но за всички светове. Направете следния опит: турете в ума си мисълта да работите изключително за Бога с Любов и ще видите, че в продължение на няколко години материалното ви положение ще се подобри. Ако опитът ви не даде резултат, елате при мен, аз ще изплатя всичките ви дългове – готов съм на всичко, само да докажа верността на тоя закон. Ако всеки народ се реши да служи на Бога, хората нямаше да воюват. Понеже не служат на Бога, сегашните хора разрушават това, което са създали. Един ден те ще видят погрешките си.

Сега няма защо да съжаляват – те вървят по закона на необходимостта. Важно е в бъдеще да се избягват тия разрушения.

Аз бих желал българите първи да дадат пример. Нека свещениците се решат да служат на Бога с Любов. Ако искат, нека дойдат при мен да им предам това Учение, те да го проповядват; аз съм готов да отида на друго място, като им предам всичките си права и привилегии. Важно е българският народ да се просвети духовно и да заеме достойно своето място между другите народи. Ако всички приемат Новото учение, пътищата им ще се оправят, семействата и училищата ще се повдигнат. И тогава ще ти бъде приятно да минаваш от единия край на България до другия – ще бъдеш като в Рай, ще вървиш и ще се радваш, че служиш на Бога. Дето минеш, дърветата и цветята ще ти се усмихват и по-добре ще цъфтят, плодовете сами ще ти се предлагат, моми и момци ще те посрещат с радост и веселие, навсякъде ще се чуват песни и игри (аз не съм против играта), всички ще бъдат добре облечени и украсени. Не съм и против украшенията – носете гердани и диадеми, носете и корони на главите си, но всичко да става с Любов. Това значи да бъдете научени от Господа.

Днес религиозните очакват да дойде Христос втори път на Земята. Това е невъзможно, Той е опитал любовта на хората. Един руски губернатор казал, че ако Христос дойде на Земята, той ще го арестува. Христос знае това. Ако влезе в черквата да проповядва на хората, свещениците ще Го изгонят, като кажат: „Писано е, че всеки пророк или проповедник, който дойде след Христа, е антихрист и лъжепророк.“ Ще кажете, че Христос може да дойде като цар; малко ли са царе на Земята, че и Христос трябва да се яви като цар? Ако Христос дойде като цар, това значи да внесе смут между народите. Христос казва: „Моето царство

не е от тоя свят.“ Сегашните царе са на мястото си. Ако те, както и техните поданици, изпълняват Божията воля, хората ще бъдат щастливи. Това означава стиха: „Всички ще бъдат научени от Господа.“

„Ще бъдат научени от Господа“ – тоя е основният принцип на Живота. Кога ще бъдат научени? Когато служат на Господа. Милосърдието има отношение към закона на служенето. Решете се и вие да служите на Бога – това е Новото учение, което всеки може да приложи. Преди да пристъпите към служенето, трябва да примирите мъжа и жената в себе си – ще им кажете: „Или ще се примирите и заедно ще служите, или ще напуснете моя дом.“ Както жената дава ултиматум на мъжа си или да се откаже да ходи с чужди жени, или ще го напусне, така всеки човек да даде ултиматум на мъжа и жената в себе си да се примирят. Когато мъжът в жената и жената в мъжа кажат, че ще служат и ще се примирят, тогава и ти ще приемеш Новото учение и ще служиш на Бога с Любов. Жената в мъжа трябва да се подчинява на мъжа, но и мъжът в жената трябва да се подчинява на жената – това е Божественото учение. Лявата страна в човека е женска, а дясната е мъжка; лявата е по-малка от дясната, т.е. от мъжката. Тия два принципа се виждат и в ръцете, и в лицето, и в очите на човека. Лявата ръка и лявата страна на лицето са женски, а дясната ръка и дясната страна на лицето са мъжки – затова лявата страна на лицето е по-нежна от дясната. Светлината, която излиза от дясното око, е по-груба от тая, която излиза от лявото око. Долната устна е женска, а горната – мъжка; долната част на носа е женска, горната е мъжка. Дългият нос е мъжки, късият – женски. Ако има нещо грубо в женската или мъжката половина на човешкото тяло, то е резултат на миналите култури. Първата култура е образувала дължината на носа, а втората – неговата широчина; така се е създал кръстът.

„Ще бъдете научени от Господа.“ Вие, научените от Господа, правете наблюдения върху себе си, за да знаете кой във вас – мъжът или жената – не е разположен. Ако се гневиш, ще знаеш, че жената в теб е виновна, понеже гневът е порок на жената; ако се гордееш, мъжът е виновен, понеже гордостта е порок на мъжа. Гневлива жена и горделив мъж, събрани на едно място, къщата ще запалят – ние не се нуждаем от такива хора. Това не е за осъждане, но за обяснение. Под *мъж* и *жена* аз разбирам служби на човечеството. Когато влезете в Третата култура, т.е. културата на Любовта, тогава ще разберете какво нещо е мъжът и какво – жената. Тогава ще разберете отде произлизат и двамата.

Сега аз ви говоря за Милосърдието. Тая дума е от среден род, а всъщност представлява жена. Милосърдието е най-високата проява на човека, който живее на Земята. Аз говоря за Милосърдието на сегашното общество, на сегашните християни, на вас, които ме слушате; аз говоря на ония, които от две хиляди години търсят Христа. Аз ви проповядвам днес, защото всички искате да бъдете щастливи. И аз желая да бъдете щастливи, да бъдете научени от Бога. Вие искате да бъдете силни – и аз желая да бъдете силни, защото без Сила човек не може да работи. Милосърдието, за което ви говоря, не е нещо отвлечено, мъртво – то е реално и живо. Всеки ден то слиза на земята, то е първият лъч, който сутрин ви събужда. Милосърдието внася първата мисъл във вас за работа – ако не приложите тая мисъл, ще сгрешите. То ви нашепва какво да правите, а вие отлагате. Милосърдието казва: „Няма време за отлагане.“ Ако отложите, ще пропуснете условията. Идат условия за нова работа – ако не сеете, гладни ще останете.

„Ще бъдат научени.“ От кого? От Господа, от Първия принцип, който е вътре във вас и ви учи. По-

сле иде Христос – Вторият принцип, който определя вашите взаимни отношения. Най-после и аз ви говоря. Вие мислите, че аз съм дошъл да пропагандирам някаква секта – аз съм дошъл да ви науча да работите. Де ще работите? В църквата, в училището, в дома, в обществото. И когато се научите да работите, каквото придобиете, ще бъде ваше. Когато господарят се научи да благодари на слугата си за работата, която е свършил, той може да се нарече Син Божи. Да бъдеш Син Божи, това не е привилегия само за едного – всички можете да бъдете Синове Божии. Направиш една малка услуга – не искай никакво възнаграждение за нея.

Желая ви да проявите Любовта и да възкръснете. Аз зачерквам от книгата на Живота всички мъже и жени, всички учители, всички съдии, всички проповедници и свещеници със старите разбирания. Бог да благослови добрите проповедници, добрите майки и бащи, добрите синове и дъщери, добрите учители, които се стремят към новото. Да бъдат научени от Господа!

Да дойде Божието благословение върху вас!

24 декември 1916 г., София

ОТДАЙТЕ БОЖИЕТО БОГУ

„Тогаз им каза: „Като е тъй, отдавайте кесаревите кесарю, а Божиите Богу. И като чуха, зачудиха се и оставиха го, и отидоха си.“

От Матея 22: 21, 22

„Отдайте кесаревото кесарю, а Божието – Богу.“ Христос, без да иска, е засегнал един обществен въпрос – трябва ли да се дава дан. Тоя въпрос и до днес занимава хората. Той може да се разгледа и в широк, и в тесен смисъл, щастието на човека зависи от правилното разрешаване на тоя въпрос. Това е една сложна задача с десет неизвестни. Учениците лесно решават задачи с едно, с две, до три неизвестни; натъкнат ли се на задачи с повече от три неизвестни, отказват се да решават. Обаче Животът предлага на хората сложни задачи с десет и повече неизвестни. Хиляди години са нужни, за да решат тия задачи. Всички хора плачат и се смущават все от неизвестното.

Запитаха Христа: „Трябва ли да се дава дан на кесаря?“ – Той отговори категорично: „Отдайте!“ В цялата глава Христос е вложил велики идеи, за разбирането на които трябва дълго време да се копае, както ботаникът и минералогът трябва дълго време да изследват едно растение или едно камъче, за да го изучат. Не е лесно да се домогнеш до вътрешния смисъл на изказаните стихове от Христа. Много от сегашните християни седнат на стол и започват да мислят върху разрешаването на един или на друг въпрос. Само с мислене въпросите не се разрешават – нужно е усилие, труд и работа. Жената пита: „Трябва ли да се готви на мъжа?“ Христос отговаря: „Трябва, мъжът е твоят кесар, ще му готвиш.“ Като сготвиш на мъжа си добре, той ще отиде на работа, а ти ще останеш

вкъщи сама, ще имаш възможност да служиш на Бога. Жената казва: „Мъж да съм!“ И мъж да си, ще отдадеш на кесарицата нейното (значи има един кесар и една кесарица). Ако си мъж, ще отдадеш на кесарицата нейното и на Бога – Божието. Едно и също нещо се иска и от мъжа, и от жената. С други думи казано, като човек ти имаш задължение и към тоя свят, в който живееш, и към Бога. Ако отидеш на бал, ще се съобразиш с изискванията на бала: жената трябва да се облече според изискванията на модата – с бяла, светла рокля, със специални обувки, ще се напудри и т.н.; мъжът ще облече черни, официални дрехи, с нови хубави обувки, с бели ръкавици. – „Аз не обичам тия работи.“ – Щом не ги обичаш, не отивай на бал. И при Господа да отидеш, трябва да туриш огърлица на врата, диадема на главата, гривна на ръката. Огърлицата на врата – това е Любовта, диадемата на главата – това е Мъдростта, гривната на ръката и на крака – това е Добродетелта. В Румъния някои жени носят часовници на краката си – за да види колко е часът, тя повдига крака си; мнозина се шокират от това...

Казвам: отдайте кесаревото кесарю – на Земята сте, това изисква земният живот. Някой се гневи, завижда, не може да се примири с живота; щом не може да се примири тук, нека отиде на Небето. Който роптае, че няма захар, че дават малко хляб – по четвърт килограм, да отиде на Небето, какво търси на земята? Кесаревото – кесарю, ще му отдадеш данта. Толкова дава кесар – нищо повече.

Първата задача на човека е да разреши правилно Живота. В разрешаването на тая задача се крие Силата на самия Живот. Който не може да си даде отчет какво представлява Животът, той е пигмей, той е нищожество, той е микроб. Не е въпросът само да се надуваш, както някои змии, кокошки, пуяци – достатъчно е да се приближи човек до тях, за да се надуят. Не им се

сърдете, така разбират – така постъпват. И вие не се сърдете, че ви говоря Истината. Казвам: докато сте на Земята, мислете и работете, за да разрешите правилно въпросите на Живота.

Когато Бог изпъди човека от Рая, остави вън един Ангел да пази. Какво пазеше Ангелът? Разумността на човека, т.е. Божественото начало – Разумността остана в Рая. Змията излъга Ева и тя яде от забранения плод, после даде и на Адама да яде. Тогава Бог ги изпъди от Рая и каза: „Понеже не заслужавате Живота, ще напуснете Рая. Един ден, когато разберете Живота, ще се върнете при Мен.“ Хората искат да бъдат щастливи; няма щастие за хора, които разсипват бащиното си имане. С това аз не ви изобличавам, но изяснявам един принцип; ако е за обида, няма защо да се обиждате. Вие, които седите пред мен, още не сте истинският човек. Аз виждам пред себе си хора, облечени в дрехи, с определено тегло и форма, но това не е човекът. Аз имам високо мнение за човека – във вас се крие нещо велико, което и вие сами не съзнавате. Един ден Божественото в човека ще се прояви и вие ще разберете какво е Животът, какво е самият човек.

Христос казва: „Отдайте кесаревото кесарю, Божието – Богу.“ Когато отдадете кесаревото кесарю, тогава ще се освободите. Всяка лоша мисъл, всяко лошо желание не са ваши, те са на кесаря – отдайте ги на кесаря. Кой е кесарят в човека? Дяволът. Казваш: „Днес се разсърдих.“ – Отдаде ли кесаревото кесарю? Отдай кесаревото кесарю. Отдавайте не само кесаревото кесарю, но и Божието – Богу. Кесаревото е човешкото, ние сме длъжни на човешкото, следователно на всеки човек трябва да отдадем това, което му дължим. Това значи да разбираме смисъла на Живота.

Един отшелник живял много години в пустинята. Най-после решил да отиде при един светия да го попита как да разбере смисъла на Живота. Светията

му казал: „Иди днес в едно от близките села да прекараш цял ден между селяните, да видим какво ще научиш от тях.“ Отшелникът отишъл в селото и попаднал в дома на един селянин, който се готвел да отиде на нивата. Той решил да отиде с него заедно. На тръгване за нивата селянинът казал: „Божичко!“ Целият ден работил, орал с воловете си, сял и като се върнал у дома си, седнал да си почине и пак казал: „Божичко!“ Отшелникът се върнал при светията да каже какво видял в селото.

– Какво научи?

– Нищо особено, видях един селянин, който два пъти през деня изговори думата *Божичко*.

След това светията дал на отшелника едно кандило, пълно с дървено масло, и му казал: „Ще обиколиш с това кандило цялото село, но ще внимаваш да не разлееш нито капка.“ Отшелникът изпълнил добре възложената работа и се върнал при светията, който го запитал:

– Колко пъти си спомни за Господа?

– Нито един път.

– Защо?

– Всичкото ми внимание беше отправено към кандилото, гледах да не разлея нито една капка от маслото.

Тогава светията му казал:

– Видя ли как селянинът, който храни и семейството си, и нас, намери време да си спомни поне два пъти през деня за Господа, а ти, отшелникът, не можа да си спомниш нито един път за Господа.

Питам сегашните учени и философи по колко пъти на ден си спомнят за Господа. Причината за нещастията на сегашните хора се заключава именно в това, че не си спомнят за Господа. Затова Христос казва: „Отдайте кесаревото кесарю, а Божието – Богу.“ Казвам: трябва да мислите за себе си, за своите ръце

и крака, за ума и за сърцето си, за своето развитие, но трябва да мислите и за възвишеното, за подобряване на оня Живот, който ви очаква след смъртта. Днешният живот е наш, утрешният принадлежи на Бога. Как ще бъдете щастливи, ако не отдадете Божието на Бога? Нещастието на хората се дължи на това, че те дават само на кесаря – той само взема, а не дава. Бог се отличава с това, че дава и взема – Той ще вземе детето на една майка, но след една-две години ще ѝ даде друго, по-добро дете. Някой мъж бие жена си – Бог ще вземе тоя мъж и ще ѝ даде друг, по-добър от първия. Тъй щото, когато Бог вземе нещо от вас, не съжалявайте. Той е всеблаг, справедлив и милостив – в замяна на това, което е взел, ще ви даде нещо по-добро. В това отношение Господ е пример на даване.

Христос казва: „Така да просветнат делата ви, че който ви види, да прослави Отца вашего.“ Защо досега светът не се е оправил? Защото вашите дела не прославят Господа. Отговорността за това лежи върху учените и духовните хора. Много учени има на Земята, които на Небето не са учени; много светии има на Земята, които на Небето не са светии; много благородни хора има на Земята, които на Небето не са благородни – привидност и същина не са едно и също нещо. За да влезе в правия път, човек трябва да различава същественото от несъщественото. Човек трябва да бъде свободен от всякакви амбиции за завладяване и обсебване.

И тъй, четири неща са нужни на човека, за да влезе в Правия път: да различава същественото от несъщественото, да се освобождава от лични амбиции, да има добра обхода и добър Живот, да има Любов в себе си. Докато не придобие тия неща, Ангелът няма да го пусне в Рая. Господ казва: „Вие сте се научили да служите на кесаря, но не и на Мене – колкото и да се сърдите, не мога още да ви приема за Свои слуги.“ Кой

добър музикант ще приеме вашето недоразвито дете да изучава музика? Той ще каже: „Нямам време да се занимавам с вашите недоразвити деца.“ Като пренебрегна невежеството, Бог остави невежите да се лутат в своето невежество. Днес, когато хората са по-готови да Го разберат, Той изпраща своя Син между тях.

Какво прави сегашният човек? Като стане сутрин от сън, той се измие, вчеше се, облече се чисто и после започва друга работа – първата му работа е служене на кесаря. След това се запитва: „Трябва ли да служа на Кесаря?“ – Ще служиш на кесаря, защото си в неговото царство – справедлив ще бъдеш. Някой казва, че не трябва да се грижи за тялото си – кой ти каза това? Ако живееш в една къща под наем, трябва да я мажеш и чистиш. – „Аз съм свят човек.“ – Дали си свят човек, или не, трябва да се чистиш – щом си дошъл на Земята, и светия да си, ще се чистиш. Учителят поставя слаба бележка на някой ученик, ученикът е недоволен от учителя си, заканва се да го бие – много учители са бити от учениците си. На ученика казвам да учи, за да няма слаби бележки; на учителя казвам да проверява по няколко пъти ученика си и тогава да му пише бележка. Учителят трябва да бъде разумен във всяко отношение. Като живеят добре, и ученикът, и учителят си поставят по-добра основа за служене.

Бог е милостив и благ, но ако Му служиш, ще служиш в Дух и Истина – за това се иска съвършенство. Лесно се служи на Бога, но само ако имаш дълбок, вътрешен стремеж за това; нямаш ли тоя стремеж, мъчно се служи на Бога. Казваш: „Искам да отида при Господа, при Него да се уча.“ – И това е възможно, но достоен трябва да бъдеш за Господа. Жена бие мъжа си по няколко пъти на ден и въпреки това, иска да отиде при Бога – не може да отиде. Защо? Още не се е справила с мъжа си. Мъж бие жена си, но и той иска да отиде при Бога – пътят му към Бога е затворен.

Мъжът и жената са два принципа, които трябва да се примирят – ако си мъж, ще отдадеш данта си на кесарицата; ако си жена, ще отдадеш данта си на кесаря. Това, което става с мъжа и с жената като външни форми, става и вътре в човека – кесар и кесарица са вън от човека и вътре в него.

Мнозина казват, че светът е лош. Не вярвам в това, повече вярвам, че хората са лоши, а добрината и лошавината на света се определя от тях – светът е толкова лош, колкото и хората. Като говорите за света, разбирайте своя личен свят, но не света, създаден от Бога. Ако ти не си разположен, не мисли, че всички хора не са разположени. От твоето разположение или неразположение ти нямаш право да вадиш заключение за всички хора. Що се отнася до кесаря вътре в тебе, ще бъдеш внимателен и учтив към него – ще му отдадеш своята дан, ще научиш характера му и ще постъпваш с него добре. – „Той е бирник." – Нищо от това, ще се извиниш, че си закъснял и ще му дадеш парите. Няма да го ругаеш, да му се сърдиш, ще бъдеш тих и спокоен. Ако си нервен тук, и горе ще бъдеш нервен – какъвто си на Земята, такъв ще бъдеш и на Небето. Там са крайно строги – за едно навъсване на веждите и за едно намръщване на лицето могат да те изпъдят вън. На Земята можеш да се мръщиш колкото искаш, но на Небето това не се приема. Само за едно намръщване един Ангел бил изпратен на Земята, дето трябвало да прекара цели хиляда години. В това отношение кесарят е по-отстъпчив, той не вижда малките навъсвания, които човек прави.

„Отдайте кесаревото кесарю, а Божието – Богу" – това значи: изпълнете длъжността си и към Бога. Ако не изпълните задължението си към Бога, ще приличате на оня американец, който живял само за пари, но като дошъл часът за оня свят, съзнал положението си и казал на синовете си:

– Не следвайте моя пример, аз живях само за богатство и на оня свят не разчитам на никого. Затова турете в сандъка ми от всичките видове пари, дано и там ми помогнат.

Като отишъл на оня свят, скоро усетил глад и спрял при един бюфет, дето имало печени кокошки, риби, плодове. Той попитал, колко струва кокошката.

– Едно рупче, тук всичко е по едно рупче.

– Добре ще бъде, с тая евтиния лесно ще се мине – извадил двадесет лева, срещу които поискал от всичко.

– Тук тия пари не вървят, разменната монета при нас е рупчето.

Богаташът веднага отишъл при синовете си и им казал:

– Тук вървят само рупчета, пратете ми една торба от тях.

Получил рупчетата и отишъл да си купи нещо от бюфета.

– Тук такива рупчета не вървят – и тоя път го изпъдили.

„Отдайте кесаревото кесарю, а Божието – Богу“ – само така човек ще се освободи от страданието. Всеки, който заминава за другия свят неподготвен, страда. Важно е, че трябва да се живее. Как трябва да се живее? Разумно. Някой се гневи за нищо и за никакво. Вземете пример от Слънцето – когато го посрещате сутрин, то ви се усмихва и поздравява. Вечер, когато залязва, дава ви гръб – трябва ли да му се сърдите? Вие често се сърдите един на друг, без да имате право. Вие се сърдите, че някой не ви приел, както трябва.

Един писател отишъл в дома на един богаташ да иска пари на заем. Богаташът се скрил от него и казал на слугата си: „Кажи, че ме няма.“ Писателят чул гласа на богаташа, но нищо не казал, нито се раз-

сърдил. Един ден богаташът имал нужда от писателя и отишъл в дома му. Потропал на вратата, писателят отворил, показал се пред богаташа и казал:

– Няма ме тук.

– Как тъй, аз те виждам и чувам, а ти казваш, че те няма.

– Чудно нещо – отговорил писателят, – аз повярвах на думите на твоя слуга, а ти не вярваш на мен. Тук съм, но не за теб.

В бъдеще, когато отидете при Христа, Той ще каже:

– Няма ме тук.

– Как така, ние Те виждаме!

– Тук Съм, но не за вас.

Като знаеш това, не се гневи на Слънцето – то нито изгрява, нито залязва. Изгревът и залезът не са нищо друго, освен една илюзия по отношение въртението на Земята около нейната ос. Така се върти и моята, и вашата земя. Като идеш при мен, трябва да знаеш върти ли се моята земя, или не, изгрява ли моето слънце, или залязва – ако слънцето ми залязва, не дохождай. Ти посещаваш някого навреме и без време, затова се явяват недоразумения, обиди, страдания. Казваш: „Еди-кой си умрял." – Умрял, защото слънцето му залязло – значи смъртта подразбира залязване на слънцето. На една страна залязва – значи човек остарява и умира, на друга страна изгрява – ражда се човек. На запад е старостта, на изток – младостта. Ще кажете, че това е алегория – не, това е алхимия. Един ден, като научите това изкуство, ще се преобразявате според желанието си – ще ставате млад или стар, мъж или жена. Същото става и в театъра: там младият се превръща на стар, старият – на млад; това е законът на илюзиите.

„Отдайте кесаревото кесарю, Божието – Богу." Така ли постъпват всички хора, така ли постъпват

християните? Има християни, които не спазват тоя закон, въпреки това критикуват другите хора – това показва, че те не са научили законите на света. Светът и светските хора са на място, те имат велико предназначение. Аз уважавам светските хора, много от тях са искрени – ако искат да кажат нещо лошо за теб, ще ти го кажат в очите, а не зад гърба (мнозина говорят и зад гърба ти). Ако говориш лошо за някого, бъди искрен, бъди кавалер, кажи му го право в очите. Светските хора обичат чистотата, те се мият често, преобличат се и след това се пръскат с парфюми – обичат аромата на цветята. Религиозните се отказват от това, считат го грешно. Ако не се парфюмират, поне често да се къпят, да не миришат. Ние трябва да се преобразим – това изнесъл Христос в притчите си. „Като чу царят, че званите на сватбата се отказват да дойдат, разгневи се и проводи войските си, та погуби ония убийци и града им изгори“...

Казвам: забравете вашата личност и разсъждавайте добре. Ще кажете, че ви дялам, т.е. карам ви се; не се карам на никого, не съм пратен за това, аз не съм научил тоя майсторлък. Да дялаш, това е опасна работа, то е една хирургична операция, за която се иска вяра и смелост. Това, което ви говоря сега, е висша математика, тя борави с числата от *1* до *10*. Като разберете вътрешния смисъл на тия числа, ще определите и своите отношения към Бога и ближните си. Най-голямото число е единицата – като разберете единицата, ще разберете всички отношения; останалите числа са получени от единицата чрез делението ѝ на по-малки числа.

И тъй, единицата е дървото, а останалите числа са клончета, листа, пъпки, цветове на това дърво. Като не знае своята стойност, човек вдига шум, гневи се, роптае. Той не подозира, че е само клонче, лист, пъпка или цвят на главното дърво – колкото и да

вика, неговата дума не се чува. Ако си лист, ще се стремиш да приемеш повече жизнен сок; ако си коренче, ще се стремиш да изпратиш повече храна на дървото. – „Искам да зная, какво мислят хората за мен.“ – Щом си част от дървото, ти си служител на Бога. Не е важно дали си красив, важно е, като стоиш на дървото, какво трябва да правиш. Не гледай към падналите листа на земята, не ги осъждай – те не са паднали по своя вина, някаква външна сила ги е откъснала от дървото преждевременно. Въпреки това, те ще отдадат своята дан на кесаря; след време те отново ще се явят на дървото и тогава ще отдадат Божието Богу. Така трябва да разсъждавате и вие. Тогава пак ще имате мъчнотии и страдания, но страданията ви ще бъдат съзнателни. Съществуват два вида страдания: съзнателни, при които човек знае защо страда и се ползва от страданията, и несъзнателни, при които човек вика, роптае и повече увеличава страданията си. Следователно умен, религиозен, културен е оня, който се справя със страданията и разумно ги използва.

Под *култура*, в истински смисъл на думата разбирам прилагане на религията във всяко отношение. Истински религиозен е оня, който живее и с душата, а не само с ума и сърцето. Културата подразбира разредяване на религията, а религията – сгъстяване на културата. Като казвам, че човек трябва да бъде културен, разбирам да се разреди, да научи всички отношения, които съществуват между хората: да изучи устройството на държавата, да знае нейните изисквания, нуждите на всички институти и учреждения – това е културата на кесаря. Когато човек дойде до дълбоките вътрешни отношения към Бога и Природата, да различава същественото от несъщественото, тогава той ще разбере правилно Христа и ще Го познае. Христос е учил хората как да проявяват културата и как да прилагат своята вътрешна религия. Кесар е култура-

та, а Бог – религията. Казвам: отдайте на културата нейното, отдайте и на религията нейното – религия без култура нищо не струва.

Човек трябва да започне първо от видимото и постепенно да върви към невидимото. Какъвто си като културен, такъв ще бъдеш и като религиозен – ако си нервен, ако обичаш да послъгваш в културния си живот т.е. във видимия, такъв ще бъдеш и в религиозния си живот. Да послъгваш, това значи да скриваш Истината. Чист, искрен трябва да бъде човек – той всеки момент се намира пред лицето на Бога. Как ще погледнете към вашия гост, който ви носи зараза? Вие го каните в дома си, радвате му се, а той носи в себе си бацилите на някаква опасна болест и заразява целия ви дом – ще бъдете крайно недоволни от него. Знайте, че всяко посещение, което правите на своя ближен, е явяване пред Бога – чисти трябва да се явявате пред Бога. Има религиозни хора, които носят проклятие на света – най-страшния бацил. Това може да е несъзнателно, но те трябва да го имат предвид, да се чистят. Следователно, ако си неразположен и гневен, не посещавай приятеля си. Посещавай приятеля си само когато Бог е в теб – това е проповядвал Христос на хората.

Какво представлява Христовото учение? То е Божествената книга, от която всеки може да чете. Аз всеки ден преглеждам тая книга. Някой казва, че се е разговарял с Христа – възможно е това, но само оня може да се разговаря с Христа, който се е повдигнал на едно високо стъпало и се е очистил. Ще кажеш, че си учен човек, че имаш достъп до Христа; може да си учен по отношение на средата, която те обикаля, но не и по отношение на Христа – твоята ученост не ти отваря път към Христа. Смирение е нужно на човека. Като знаеш толкова, кажи колко години ще живееш, колко деца ще имаш, какви ще бъдат те. – „Не зная нито колко години ще живея, нито колко деца ще

имам.“ – Ти не знаеш неща, които се отнасят до теб, а говориш за неща далеч от теб. Трябва да се учиш: има учение за сърцето и учение за ума. Сърцето е кесарево, а умът – на Бога; понякога е обратно: умът е кесарев, а сърцето – на Бога. Следователно отдайте на ума това, което е негово, и на сърцето това, което му принадлежи. Не спирайте течението на изворите, не спирайте течението на реките – поправяйте коритата им, свободно да текат. Не пресушавайте вашите реки, не изсичайте вашите гори. Много трябва да се говори на съвременния човек, за да разбере той нещата според степента на своето развитие.

Съзнанието се проявява в три посоки: като механично, физиологично и психично. В механичното съзнание процесите се извършват отвън навътре. Тия процеси стават и в Природата – много реки отвън се стичат в едно и образуват една голяма, мътна река. В механичното съзнание процесите не са Божествени. Във физиологичното и психичното съзнание процесите се извършват отвътре навън – няма нужда да пускате кофата си вътре, за да вадите вода, тя сама по себе си изтича. Благодарение на това течение отвътре навън мътилките излизат навън и изворът се изчиства – върху тоя извор работи Христос, него иска да прокара у вас. Щом видите това желание на Христа, вие веднага се противопоставяте и запушвате извора. И в края на краищата вие се задоволявате с малките рекички, които се сливат в една по-голяма, и казвате: „Достатъчно съм голям.“ – Голям си, но мътен. По-добре бъди малък, но чист извор, отколкото голям и мътен – тоя е пътят, който води към Царството Божие.

Правете свободен избор и сами решавайте голям извор ли да бъдете, но мътен, или малък и чист извор. От вашето решение зависи вашето благо. Това значи: отдайте кесаревото кесарю, а Божието – Богу.

31 декември 1916 г., София

РАСТЕТЕ В БЛАГОДАТ

„Но растете в благодатта и в познанието на Господа нашего и Спаса Исуса Христа.“

Второ Петрово 3:18

Растенето е процес на развитие. Кое трябва да расте? Често казват: „Трябва да расте ябълка, дърво, клончета, листа, цветове – трябва да растат и да се развиват.“ Но в цитирания стих се подразбира, че трябва да расте човешката душа. Човешката душа да расте, а човешкият Дух да достигне познанието на Благодатта. Коя Благодат? Божията. Думата *благодат* е обширна – тя подразбира условията, в които човек трябва да живее горе на Небето и долу на Земята. Земята, за която често се говори в свещените книги, е толкова голяма, че на нея може да живеят безброй много хора – в Писанието тя е наречена *Обетована*. Вие се стремите, именно, към тази земя, която Бог е създал първоначално. Тази Земя, на която вие живеете, е толкова малка, микроскопична, че сравнена по големина, тя не съставя даже остров, например като Крит.

Павел и Петър казват, че Небесата ще се разгорят и Земята ще мине през огън. Мнозина тълкуват Огъня като разрушителен елемент. Той наистина разрушава, но същевременно и гради. Огънят, който е слязъл отгоре, от Слънцето, той е съградил нашата Земя, той е съградил вашите тела, този Огън е вложил мисли и желания вътре във вас. Без Огън всичко се смразява. Значи думата *растеж* подразбира и Огън. Огънят, който разрушава, е грубият огън. В съвременната наука са правени такива опити: ако се подложи човек на електричество от две-три хиляди волта, той умира и затова на някои места, когато искат да екзекутират някого, подлагат го на такъв силен ток.

Обаче, ако се прекара през човека десет-петдесет хиляди волта електричество, всички болести у него изчезват, лицето му става свежо, с една дума, човек се напълно подмладява. Според съвременните понятия на логиката при този Огън човек би трябвало да изгори. Огънят, който разрушава човека, това са неговите страсти – те разрушават едновременно тялото и душата. Няма ли човек страсти, ще рече, че не се грее на разрушителен огън. Павел, като казва *растете*, подразбира действие под влиянието на Божествения огън – тези десет-петдесет хиляди волта, които, като минат, ще пречистят и обновят хората.

Думата *познание* иска да каже: да се разберат законите, според които този растеж може да стане. А растежът е двояк – и нагоре, и надолу. Когато се оглеждате в огледало, вие имате отражение. Ако някой ви запита по какви закони става това отражение, лесно ще отговорите – има отражение; но аз бих желал да зная онзи основен закон, който образува това отражение. Физиците обясняват механическата страна на предмета, тъй както и астрономите обясняват механическата страна на Вселената, например какво било Слънцето, какви били елементите му, каква била температурата му и т.н., но какво в действителност е Слънцето, това е една тайна. От Земята ние можем да предполагаме и едното, и другото, но когато човек стане духовен, той ще бъде в състояние да провери истината за това растене, за което Павел говори. Искаш да знаеш има ли живот горе на Луната, или не, има ли вода, или не, ще вземеш торбичката си и билет, и за няколко часа ще може да провериш тази истина. Така може да се отиде и до Слънцето, за да се провери какво е то. А сега ние изучаваме нещата само чрез отражение – тъй, както то става, но отраженията не са винаги верни. В едно отражение има външна и вътрешна страна: вие имате само външната, а вътрешната за вас

е скрита. – „Познавам този човек.“ – Познавате неговата сянка. Казвате: „Неговите очи са черни.“ – Това е неговата сянка. – „Бяла му е брадата.“ – Това е сянка. – „Красив е.“ – Всичко е сянка – този човек, който ви се вижда денем красив, вечер е черен. Ако в известно отношение се измени светилникът, ще се измени и светлината на човека. Това е растене на сенките, защото и сенките растат: една сянка може да се намали и да се изгуби – например сутрин, когато изгрява Слънцето, сянката е по-голяма, а към обед сянката съвсем се смалява, а когато залезе Слънцето, съвсем изчезва. Аз ви правя тази аналогия, защото сте хора на сенките – изучавате нещата на кинематографа. Ако ви говоря другояче, вие ще кажете: „Докажи това нещо.“ Но за да ви го докажа, ще трябва да ви взема билет, да дойдете с мен, да отидем на Слънцето, на Луната. Вие сте хора на сенките, вие сте същества фиктивни, а не реални. След петдесет години вие сами ще видите, че сте фиктивни – де ще бъдете тогава?

За да не бъдете сенки, вие трябва да минете от временното към вечното, да потърсите Бога – подразбирам да търсите Светлина и Топлина. И тази Светлина ще внесе във вас онзи идеал, за който копнеете. Човек се ражда малко детенце, става голям – все е недоволен; иска да се ожени, търси хубава мома, мисли, докато я намери, но като я намери, пак е недоволен – била зла като змия. След това искат деца – имат ги, но се оказва, че и те били лоши; надяват се на децата, дано те, като се оженят, да се оправят, но и от това нищо не излиза. И тъй животът на съвременните хора е само в сенките, а в сенките няма никаква реалност. То е един приятен живот, но в него няма никакъв растеж, няма никакъв Божествен процес.

И тъй, под думата *растене* подразбирам Духът да расте и се развива, т.е. само реалното, неизменното. Може да стават милиони вечни промени в тази

субстанция, която е вложена в нас – тя се изменя сама по себе си, това е велик Божествен закон. Някой път ви се навява лоша мисъл – това е сянка. Казвате: „Аз мразя някого“, например: „Мразя Ивана“ – как може да го мразиш, като не го познаваш? Също как можеш да искаш пари от човека, ако никога не си му давал? Сенките в света съществуват само по една необходимост – да може Битието на нещата да изпъкне. Колкото повече сенки имаме в света, толкова повече нашият ум ще изпъкне и ще бъде основа за познаване на нещата, защото без сенки Знание не може да съществува. Вие казвате, че страдате – това е една сянка, за да изучите себе си. Умирате – това е една сянка, за да изучите условията на Новия живот. Следователно растежът е причина на всички промени, които сега стават и вътре, и вънка.

И тъй, когато разберем Живота, ние ще дойдем до самата Реалност, т.е. да проверим нещата. Когато едно учение е съгласно със самата Реалност на Битието или е съгласно със законите, които Бог е вложил в света, всякога може да се направи опит. Дойде един лекар и казва: „Аз имам едно лекарство, което може да лекува тази болест“; ако това лекарство е истинско, трябва, щом се даде, да излекува болния; ако това не стане, то не е лекарство и този лекар заблуждава. Дойде един човек и каже: „Аз имам едно учение и като го приемете, ще се подигнете“ – ако ви подигне, то е истинско.

И тъй, растенето е един процес, необходим за съграждане на нашето Духовно тяло. Физическото тяло е необходимо като една скеля отвън – ако то се не подигне, Духовното тяло не може също да се подигне. И най-напред е направен физическият свят, като една скеля, а Духовният свят постоянно се съгражда и устройва. Има в Писанието стихове, които казват, че първоначално е било създадено Небето, а то е Божест-

вен свят; после е създадена Земята – физическият свят. Земята не е била още устроена, Господ и до днес я строи. Той създаде света в шест дни, в шестия направи човека, а в седмия си почина. Сега пак е на работа. Мойсей казва: „Господ си почина“, Христос казва: „Отец Ми работи“ – и сега Той е още на работа. Почивката на Бога е да излезе от Своето битие, за да разгледа оттам всичко, което е създал; и после пак се връща да продължи работата. Сегашната Му работа носи със себе си Огън – Той казва: „На този свят не му достига Огън.“ Когато дойде този Огън, ще дойде растенето и познанието в благодат.

Когато говоря за света, аз разбирам всякога човека. За вас светът е толкова познат, колкото имате съотношение с него. Всички елементи от външния свят в Природата са свързани с вашето тяло и вашия ум и всички промени, които стават с вас (някое неразположение, което става във вашия Дух), зависят от промяна в природата. Един вълк, като не яде три-четири дни, седмица, изгладнее и моли Господа за храна; вие долавяте неговата мисъл, че този вълк страда – страдате и вие заедно с него. Та всички неща са свързани – и радостите, и скърбите еднакво ги преживявате. Някой казва: „Не мога да търпя този човек“ – ще го търпиш, защото той е част от теб; ако го съсипеш, ще съсипеш и себе си. Прочее, в това растене подразбирам растене на нашето Духовно тяло, от което ние съставляваме единица в тази Божествена хармония.

Казвате: „Светът не е устроен още.“ Не е устроен, но за да се устрои, ще трябва да се работи, а ние сме фабриките, които трябва да работят – ние възприемаме и обработваме материалите и ги даваме на Господа. Изядеш някоя кокошка, овца, агне – това съставлява частица от теб и всичко отива да съгради света. Един ден всички страдания ще се оправдаят от това гледище. Всички в света сме страдали, но затова

пък ще живеем всички заедно. Някога ще видите, че и буболечките са ваши братя; когато буболечка ви ухапе и смуче от вас кръв, тя казва: „Аз трябва да направя това нещо за съграждане на тази къща.“ Всички същества имат съзнателен и несъзнателен процес. Съзнателният процес е толкова силно развит, че вие в кратък период трябва да израстете, както житото през месец май, и в кратък период трябва да завържете, защото растенето има предвид цвета, а цветът има предвид плода. Растенето е Живот – в него се проявява цъфтенето, връзването и узряването. Без цвета няма плод и узряване. Цъфтиш ли? – „Не.“ – Няма да се проявиш. И в хората, както в цветята, само тогава има проявление, когато те цъфнат и завържат плод. Любовта се проявява само когато растенията цъфтят – така е у хората. Когато има цъфтене на физическо поле, има физическо узряване, физическа любов; когато мине този процес, има духовно цъфтене и узряване в човека. Човек трябва да цъфне най-малко седем пъти, т.е. да завърже най-малко седем плода; трябва да цъфне едновременно в седем светове, а това цъфтене става последователно.

И тъй, когато у вас цъфтенето във физическото поле изгуби смисъл, вие ще трябва да пренесете това цъфтене горе. Защо умираме? Умирането не е нищо друго, освен отиване в по-висок свят на растеж. Когато нямате условия за растене, вие умирате, а когато има условия, вие се раждате. Онези, които не са запознати с дълбокия смисъл на Живота, намират, че в цъфтенето на клоните и растенето на корените има известно противоречие. Когато водата от един извор излиза, няма ли тази вода да се пръсне по всички посоки? Вземете едно въздухообразно тяло: в едно гърне имате водни пари; като отворите това гърне, няма ли парите да се пръснат по всички посоки едновременно? Значи Животът, който е излязъл от центъра, праща корени на-

долу. Науката казва, че денем ние сме с главата нагоре, а вечер, когато Земята се обърне, сме с краката нагоре. Така е и с дървото: за двадесет и четири часа най-напред клоните са обърнати нагоре, а по-после корените са нагоре. Ще кажете: „Ние сме нагоре"; човек е двойно дърво: има корени горе, които означават Божествения свят, има корени долу в стомаха, които означават физическия свят. Когато Земята се обърне, вие се обръщате с краката си към Бога – тогава корените на вашия стомах са към Бога. Тъй че на всеки двадесет и четири часа и краката, и главата ви се обръщат към Бога. Главата и краката имат еднакво значение пред Бога, защото ако влезете в Духовния свят, основа на нещата – това са краката, върху тях почиват нещата. Казват някои: „Защо ми са краката?" – Защо ви е основа? За да съградите вашата къща. Следователно те са почва, върху която градите вашата къща, и почва, върху която вашето битие може да расте.

Сега, в това растене ние трябва да обичаме всички хора в себе си – живи и умрели, които имат отражение и живеят вътре в нас. Вие имате един Иван вътре и един вън; имате един Ангел вътре и един отвън; имате един дявол отвътре и един отвън – и Небето, и Земята едновременно живеят във вашата душа. У вас има добри и лоши духове, които се спогаждат. Някои хора, които мразят лошите духове, казват, че има спор между тях и Ангелите и мислят, че те се карат. Спорът е само когато ние се намесим, а иначе между тях има равновесие. Щом ние се намесим, има борба. Когато има спор между два духа, вие само ги слушайте – спорът е разговор между тях. На учениците не е позволено да се месят в работите на Учителя, а лошите и добрите духове са велики Учители. Нямате право да съдите, вие трябва само да слушате – законът е такъв. Ако се намесите в тая работа, ще ви бият – ще ви кажат: „Слушай, ти си едно

бебе, не трябва да се месиш, а да слушаш!“ Често някои се оплакват, че ги нападнали лоши духове, но аз им казвам: „Тези лоши духове не искат да знаят нищо за вас, те не искат да знаят за вашето съществуване; те под сянката на вашето дърво само са се спрели да разговарят, а вие сте ги подслушали; вие сте бебета, още не сте се родили.“ – „Казват ми лошите духове това и онова да направя.“ – Те не го казват на теб, а на себе си и ти си казваш: „Чакай да го направя.“ Затова апостол Павел казва: „Растете в благодатта Христова, за да познаете духовете.“ Досега светът все заклинания отправя към злите духове, църквата с Василевите молитви все заклинания изпраща към тях, а те все пак си съществуват. Затова казва Христос: „Не противи се злому.“ Лошите духове си имат своя работа – когато си я вършат, оставете ги, нека си я вършат. Слушал съм някои християни да се карат често помежду си: „Ти си невежа, аз зная всичко, аз съм свършил университет.“ Ако си свършил университет и си научил нещо, ти ще мълчиш, защото в мълчанието има разговор, то е сила, растене. Който не знае да мълчи, той няма никакво Знание – знае само да яде бой. Мълчанието наистина е растеж; така растат и растенията: те мълчат, само вечер се чува някакво слабо пукане – те тихо си шепнат. А не като хората: направят някакво добро – цял свят ще ги чуе. Тъй е и с кокошката: снесе едно яйце, закудкудяка – всички я чуят. Какво от това, че е снесла яйце, то ѝ е дълг. И въпрос е още дали тя го снесе, или ѝ го снесоха. Когато един осел го натоварят с драгоценности, той пренася товара и казва: „Аз ги пренесох.“ Ние трябва да знаем, че в света сме служители на Бога. Някой казва: „Човек има свободна воля“; само който живее в този съществен, неизменен свят, дето Бог живее, който служи на Бога и разбира Неговите закони и повеления, само той е свободен, само той може да има свободна воля.

Ние трябва да намерим време да ускорим този растеж, за който говоря, т.е. съграждането на нашето тяло. Често давате причини за неслушане, като казвате: „За това няма време, за онова няма време.“ Един английски проповедник посетил едно бедно момче метач и го запитал:

– Идва ли някой да те посещава?

– Да, Гладстон.

– Кой?

– Английският държавник.

– Чудно нещо – си казва проповедникът, – при многото си работа, която той има, имал време да посещава този беден метач!

Защо, кой живее вътре в този метач? Гладстон съзнава, че в него живее негов брат, и казва: „Трябва да го посетя.“ Сегашните хора, като се повдигнат малко, не познават дори баща си и майка си, като мислят, че тяхното положение и величие ще се накърни. Няма по-голямо величие от това да познаваме своите длъжности. Най-великата черта у Бога се състои в това, че като е зает с толкова много и велики работи, винаги намира време, като Гладстона, да посети някоя грешна душа. Господ всякога намира по няколко минути свободни да посети някого, да остави една добра мисъл, да даде Своя помощ. И когато всички се нахвърлят отгоре ви, както често комарите се нахвърлят върху човека, Господ се явява и казва: „Не бой се, Аз Съм тук, Аз Съм с теб, Аз ще ти помогна.“ А когато Господ направи това, казвайте Му: „Дай ни сила да растем – да се освободим от преходните неща, да познаем Твоята воля“, а не казвайте: „Те се нахвърлиха върху мен, ама ще видят!“ Често четем Господнята молитва: „Да бъде волята Твоя“; ти не познаваш Името Божие, Царството Божие, а искаш да изпълниш Волята Божия. Човек, който не познава Името Божие, не може да изпълни Волята Божия – ти ще приличаш

на онази майка, която прави ризи и гащички за деца, които няма още на света. В този процес – търсенето на Името Божие, Царството Божие и Волята Божия – ще дойде Царството Небесно.

Трябва да имаме доблестта на онзи руски цар, за когото Толстой разказва една легенда: убийството на Павел I, в което бил замесен Александър I, възбудило съвестогрижене и помрачило душата на последния, който нийде не намирал покой. Блясъкът на трона и суетните удоволствия не могли да го развлекат и успокоят. Той все повече и повече се затварял в себе си и най-сетне решил да абдикира и заживее в Таганрог като обикновен гражданин. Веднъж, като се разхождал извън този град, видял, че се трупат много хора около войници, наредени по пътя в две редици, без оръжие, а с тояжки. По едно време докарали стар войник, вързали му ръцете за дръжката на една пушка, смъкнали му ризата и под биенето на барабан подложили го на страшното наказание „минаване през пръчки“. Александър се вгледал в лицето на нещастния войник и бил поразен от чудната прилика между войника и него. Попитал за вината на войника; казали му, че последният, когато се научил, че баща му в село бил на умиране, поискал позволение да отиде да го види за последен път и като му отказали, опитал се да избяга; арестуван, сполучил да избяга пак, но го хванали отново и за това второ бягство го осъдили да мине между войниците под ударите на осем хиляди пръчки. Това наказание означавало сигурна смърт. Александър, като слушал глухия шум на пръчките, смесен с воплите на нещастника, който скоро изнемогнал и млъкнал, ужас го обзел. „Боже мой – помислил си той, – поискал да види баща си, да му целуне ръка и да изпроси последна бащина благословия; и само затова тъй жестоко го мъчат, и то в мое име!“ Сравнил своето поведение спрямо баща си

с онова на войника спрямо своя и видял колко ниско стои той пред войника, и горко заплакал. Когато се осведомил от лекаря, че войникът не ще живее след нанесените му четири хиляди удара, нагласил с лекаря войникът да бъде скришно облечен с неговите дрехи и отнесен в неговата квартира. А той, с облеклото на войника, се подложил на останалите четири хиляди удара, които издържал, понеже войниците, които мислели, че е изнемощелият войник, от пробудено съжаление удряли по-слабо. Преоблеченият в императоровите дрехи войник, отнесен в квартирата на Александра, наистина се поминал, а приликата му с последния послужила да се обяви официално, че императорът се поминал, когато всъщност той се изгубил и се предал на богоугодни дела. И Толстой завършва разказа за смъртта на Александра със следните думи: „Какъв тържествен момент трябва да е била неговата смърт!... Какво висше освобождение на душата!...“ Аз питам колко от моите любезни слушатели биха били готови да понесат поне десет удара? И ние имаме претенции – готвим се за Небето!

Ето какъв е вътрешният смисъл на растенето – човек да разпознае сенките от самите неща, да освободи своята душа, като понесе всички страдания. И когато крушата и ябълката растат, те растат само по една причина – да дадат място на един плод, който ще завърже ново същество. И вие също сте дошли тук, на Земята, да дадете живот другиму. Някои искат да се женят и народят деца – защо? Ще ви кажа защо: искат да се оженят, защото са вече уморени, не могат да вършат друга работа; като се оженят, ще им се роди син или дъщеря, които ще довършат тяхната работа. Някой казва: „Аз не искам да се женя“ – ще рече, ти си силен; но не можеш ли да свършиш сам работата си, трябва да се ожениш. Да не мислите, че това е алегория, това е една истина. Под *развитие* под-

разбирам работа, която Бог ни е предал и която или трябва да свършим, или да дадем мястото си на други да я свършат. Ето защо хората на Земята се раждат и превъплътяват – слизат и възлизат. Един ден, като кажеш, че си се уморил, ще те пита Господ искаш ли да отстъпиш твоето място на брата си, той да свърши твоята работа – това е. Тези познания са елементарни; в бъдеще вие ще научите нещо повече.

Бог вече е започнал преустройството на света. В тази епоха на растене ние се намираме при най-благоприятни условия, при действието на Божествения огън и в този Божествен огън по-твърдите вещества ще се стопят, материята ще се префини и Господ ще образува с нея свят с други порядки. Онези, които не ще завършат своето развитие, Господ ще изпрати на друго място. Погинване в света няма, има само лишаване от длъжност – от работата, която не вършим. В нашите училища ще те задържат в известен клас две-три години, докато го минеш – същото е и за самия Живот. Желателно е тази мисъл да стане централна във вашия ум. Не е важно каква работа вършиш, математик ли си, химик ли си, доктор ли си – това са сенки, форми в Живота; същественото е осветяваш ли Името Божие, влагаш ли Волята Божия в душата си? Човек, който иска да бъде силен, трябва да държи тези неща отпред: Името Божие, което е най-висшето благо, Царството Божие – по отношение на човешката душа, и Волята Божия – по отношение на земния живот.

Духовният свят има връзка с физическия: човек едновременно е същество духовно и физическо – тези два елемента съществуват едновременно. Има една връзка между единия и другия, която ги съединява и управлява, и тя е душата, която е полудуховна и полуматериална. Това състояние вие никога не може да измените. Под думите *физическа материя* раз-

бирам света на формите, необходими за проявата и битието на нещата; под *Духовен свят* подразбирам онези сили, които работят за създаване на тези форми, а под *душа* разбирам условията, които подготвят съграждането на тези форми. Следователно без форми Животът не може да се прояви. Всяка душа трябва да има тяло в света, за да се прояви като индивид, единица. Тя трябва да има тяло, за да я посети Господ – без къща може ли да повикате гости? Когато човек иска да се ожени, най-напред трябва да си направи къща, тъй както птиците, преди да снесат, си приготвят гнезда. – „Втасахме я!“ – ще си рекат ония, които нямат къщи. Да не схванете думите ми буквално – аз разбирам да си имате къща в Духовния свят. В Небето без такава къща няма да ви приемат, трябва да имате такава. Под *растене* подразбирам да имате в тази къща градина, плодни дървета и цветя, които да я красят. За да растете, трябва да забравите вашите сенки, вашите недоразумения. Всички неща, които сега съществуват в света, са сенки; като заспите дълъг сън, всичко ще изчезне – и Франция, и Англия, и Германия ще изчезнат из вашия ум, няма да има никакви войни, ще забравите и за захар, и за ориз, ще забравите вашите дългове – всичко ще забравите, защото всичко това са сенки. За да познаваш човека в същинския смисъл, трябва да го любиш – само който люби, той познава хората. Но ще каже някой: „Аз любя, но страдам, страхувам се“; щом се страхуваш, няма Любов – Любовта не търпи страх при съществуването си.

Всички противоречия в едно или друго направление създават неприятност. Човешкият Дух без мъчнотии в света не може да се развива. Това Учение трябва да се проповядва на сегашните, на културните хора. Само тогава домовете ви ще се освободят от страдания, които всъщност са фиктивни. Има маг-

нетизатори, които, като хипнотизират някого, теглят пред него линия и му кажат, че щом дойде дотам, ще срещне стена; и хипнотизираният действително не може да я премине, докато вие не виждате там никаква стена. Духне ли магнетизаторът, тази стена изчезва. Сега дяволът е издигнал такава стена в умовете на хората – просто една линия; и вие виждате много мъчнотии, които всъщност са сенки, а не действителност. Няма нищо невъзможно в света – всичко е възможно. – „Как е възможно всичко?“ – ще попита някой. Например, ако съм гладувал няколко дни и се помоля на Бога за парче хляб, Той ще ми даде; ако Му поискам седем-осем самуна, няма да ми ги даде. Казвам ви верни неща, които вие сами можете да опитате и проверите. Трябва да се откажете от лакомия, да не искате повече от онова, което ви трябва. Например имате едно кило захар – задоволете се с него и не искайте два-три и повече кила. Може ли всички хора да бъдат едновременно милионери? Както растенето на едно дърво има предел, така е и с човека на физическото поле: като стигне човек на една височина до двадесет и първата си година, започва да расте вече не тялото му, но неговият ум, душа и Дух. Това са велики неща и когато ви се отворят очите, ще ги разберете.

Някой път трябва да се помолите на Бога да ви отвори очите, тъй както едно време направи един от израилските пророци – Елисей. Сирийският цар изпратил против Елисея през една нощ голямо войнство, за да го уловят и доведат при него. Слугата на Елисея на сутринта, като видял войнството, уплашил се и казал:

– Какво ще правим сега, господарю?

– Не бой се, защото повече са онези, които са с нас, отколкото тези, които са с тях.

Помолил се Елисей и рекъл:

– Господи, отвори, моля Ти се, очите на слугата ми, за да види.

Отворил Господ очите на слугата и видял той гората, пълна с коне и колесници около Елисея. Когато дошли към него сирийците, Елисей се помолил Господу и рекъл:

– Порази, Господи, тези хора със слепота.

Завел ги след това Елисей в Самария и рекъл:

– Отвори, Господи, очите на тези да прогледнат.

Отворил Господ очите им и се видели всред Самария, при израилския цар. Като ги видял, израилският цар казал на Елисея:

– Да ги поразя ли, Отче мой?

А той рекъл:

– Не ги поразявай, нахрани ги и ги изпрати при господаря им.

А ние, съвременните хора, казваме: „Какво ли ще стане с нас?“ Които са с нас, са повече, отколкото онези, които са против нас.

Кои са против нас? Нашите мисли – нашите сенки, които ние създаваме от години. Кажете си: „Тези мисли, тези вълци и мечки аз съм си ги създал – не се боя от тях.“ Някои казват, че са силни във вярата; бихте видели колко е силна вярата им, ако биха ги турили при мечки или вълци в някоя менажерия. Щом се страхуваш, щом се съблазняваш, щом мразиш, Господ не е с теб. Юнаци трябва да бъдат християните, юнаци се искат за този свят. Трябва да понасяме твърдо всички нещастия и да кажем: „Да се свети името Божие и да дойде благодатта Божия.“ Ще речете: „Измряха толкова хора.“ В моите очи те не са измрели, а възкръсват. Аз бих желал да отида с тях – славно нещо е да отидеш на Небето! Някои хора се боят от смъртта; обичат Господа, но когато дойде смъртта, търсят лекари – Господ не е с тях. Наближи ли смъртта, кажете: „Ида, Господи, приготви ми там друга работа.“ Всички, които ме слушат днес, искам да не сте страхливи. Влезте между вашите лъвове,

тигри, змии и ги погладете; докато не се научите да гладите змията и милвате крокодилите, Господ не е с вас. Вземете за пример Даниила, който беше между лъвовете – той не пострада от тях, а си каза: „Господ, който е с мен, ще укроти лъвовете.“ Аз бих желал и вие да повикате Господа, когато бъдете между вашите лъвове – да затворите устата им. Бъдете по-решителни, а не малодушни.

Трябва да се проповядва навсякъде равенство и братство, но не само наглед, а и в действителност. Хората на науката и великите хора трябва да дадат пример как трябва да се живее. Химик ли си, астроном ли си, съдия ли си, свещеник ли си – впрегни всички свои сили за благото на човечеството. Не сме далеч, Огънят иде – сгорещяване голямо ще бъде. Но не бойте се, онези, които са с нас, са повече, отколкото тези, които са против нас. Нека всички знаят, че Господ иде в света да тури ред, законност, справедливост. И вие, мъже и жени, които Бог ви е кръстил с тези хубави имена, ще се подчините на новия ред. По-хубаво име от *мъж* и *жена* няма в света. Но сега и мъже, и жени се оплакват от своето положение. Мъжете казват: „Горко нам, мъже, дето сме се родили такива, да ходим на война!“; жените пък казват: „Горко нам, дето сме се родили жени, да раждаме!“ Не е горко никому, напротив – благословение голямо е, че сте се родили такива, че сте определени за такава работа. Подайте си само ръка вътрешно. – „Как да се помирим?“ – ще рече някой. – Не говори нищо за него, вътре в душата си се примири с всички свои братя, свои поданици, които имаш. Призови Господ да се освети Името Му и да се прослави Духът вътре в теб. И поискай да пораснеш, за да може да изпълниш това, което Бог е определил за теб.

Няма да умрете. Отсега нататък идват добри условия и наука за вас – ще изучавате астрономията, математиката и прочее. Някои казват: „Математи-

ката е много лесна наука до числото *10*.“ Но колко милиони съотношения има между тези десет числа! Някои казват: „Да бъдем добри – то е *1*, да бъдем справедливи – то е *2*, да бъдем любящи – то е *3*, да бъдем мъдри – то е *4*, да бъдем истинолюбиви – то е *5*. До *5* сме стигнали. Хайде да бъдем добри и справедливи – то е *1* и *2*; хайде да бъде добри, справедливи и любящи – то е *1* и *2*, и *3*; хайде да бъдем мъдри – то е *1* и *2*, и *3*, и *4*. Туй не е никаква наука. При *едното* трябва да разберем закона на едното – почвата, елементите; трябва да употребим химията, за да видим какво расте в едното и после ще кажем: „В него растат ябълки, череши, грозде, жито, ориз, зеле, моркови и др.“ В това *едно* ще се намерят колко елемента са потребни за ябълките, за крушите. И в нашия ум може да си кажем: „Да бъдем добри“, но за да бъдем добри, трябва да работим. – „Справедливи да сме“ – може, но ще трябва да работим. Добро, Справедливост, Мъдрост – всичко иде отгоре. Казвате: „Искаме да бъдем добри“ – елате при мен, аз ще ви науча, ще ви кажа как да бъдете добри. Ще взема един гвоздей, ще го нагорещя, той ще стане добър. Де е огнището? То е вътре във вашето сърце. Вземете огъня, духалото, въглища, турете гвоздея – вашите мисли – и ги сгорещете. Това е процесът, по който трябва да работим в себе си. Християнството в този смисъл е алхимическа наука.

Вие ме слушате и си казвате: „Мен ми е тежко, мъчно ми е“ – защо? Защото сте затворили прозорците и не пускате Божествената светлина през тях – Господ живее, но не сте Му отворили прозорците да влезе. Някой път Той може да ви плесне – кажете: „Боже, благодаря, че Си ме посетил.“ Тълкувайте плесницата на мъжа си така. Защо брулите ореха? За да паднат орехите. Така и Господ дохожда и пита: „Имаш ли плод да Ми дадеш?“ Като те плесне някой брат, вземи го, напои го, нахрани го – нахрани го с Новото учение.

Ако го научиш на това Ново учение, той ще вземе полека с ръка да къса орехите, а иначе той ще ги брули с камъни. Така е днес навсякъде: мъже, жени, учители, ученици, свещеници, проповедници – всички се брулят с камъни. Сегашните страдания са най-великото благословение.

Аз благодаря на Бог за много неща; благодаря, че Той е цар, а пък аз съм слуга. Като е Той цар, това е най-голямото благо – както за мен, тъй и за другите. Сега вие сте слуги, но ако искате да сте в бъдеще истински царе, царици, приложете Божественото учение. Всяка сутрин, като станете, кажете си: „Боже, благодаря Ти, че съм останал жив, за да мога да Ти служа и днес.“ Как ставате сутрин вие? Някой стане с лицето, друг с гърба си нагоре. Внимавайте как вашите деца стават сутрин. Никога не ставайте нито вие, нито те с гърба си нагоре. Каква трябва да е първата ви мисъл, когато станете? Кажете: „Благослови, Господи, душата ми, благодаря Ти, че съм станал днес, за да свърша работата си както трябва, дето и да е, и да мога да израсна толкова, колкото трябва.“ Това е първото основно учение. А какво правите вие? Ако някой от вас е учител, казва: „Ех, днес имам да поправям четиридесет-петдесет тетрадки!“; ако е съдия, казва: „Днес имам толкова дела“; проповедник ако е, ще каже: „Ех, днес проповед ще трябва да се държи, нищо не съм приготвил!“; майка ако е, ще каже: „Тези деца какво са се разплакали!“ Господ не е при тях и работата им през целия ден не върви добре. Духнете и кажете: „Хууу, очисти ме, Боже, от лошите мисли, благослови душата ми!“ Опитайте това нещо.

Някои казват: „Бог е бил толкова милостив, че кръвта Си проля за нас, заковаха Го.“ Как бе закован? С главата нагоре. Затова, когато ставате сутрин, трябва да ставате с главата нагоре, а не надолу. И когато излизате, да се покажете с главата към Господа, не с

краката си да излезете. Аз бих ви обяснил по-подробно това, но няма време сега. С главата си да излезеш и да благодариш в душата си на Бога – тогава всички Светли духове ще те заобиколят, ще добиеш Сила, Мъдрост и ще възрастеш. Господ е, Който възраства нещата.

Защо аз ви говоря сега това? Господ е, който върши работите чрез хората. Някой път, когато аз ви говоря, казвате: „Господин Дънов тъй казва." Туй, което аз говоря, това са го казали отгоре, това го говори цялото Небе. Повтарям, че Господ иде чрез Огън да очисти Земята, да съблече старите дрипи на хората, да им даде нови тела, да внесе Любов в сърцата им, да повдигне умовете им, да отстрани от тях всяка злоба, омраза – това възвестява Божественото учение в новата епоха. Сутрин, като станете, направете опит и кажете: „Благодаря Ти, Боже, за голямата благодат, която имаш към нас. Ние Те познаваме, че си добър, всемилостив, всеистинен и всемъдър." Повтаряйте това всеки ден в продължение на един месец и елате при мен – ще видите каква ще бъде температурата на душата ви тогава. Това е всичката тайна. Ако го повтаряте десет месеца, ще бъде още по-добре. Това е *а*-то, началото. Едно време, когато бях на вашите години, когато учех тази наука, като ставах, тъй започвах: „Благодаря Ти, Боже, за всичко, което Си ми дал и Си ме научил" – и вие започнете така.

Това е Велико учение. Ако не започнете с него, вие ще бъдете във вечна тъмнина, вечен мрак наоколо си; ако го приложите, и Господ, и Ангелите, и светиите – всички ще ви се усмихнат и ще ви помогнат да станете синове Божии. Да понесете четири хиляди удара на вашия гръб и когато дойде Христос, да каже: „Нека Той отиде на моето място, аз ще понеса останалите." В преносен смисъл разбирам това и така ви говоря. Разнесете това Учение на народа – само така, а не по друг начин, всеки народ ще може да се издиг-

не. Който иска да опита, нека приложи това Учение и ще види резултатите – то е една положителна наука. Всеки народ, всяко общество, всеки дом, който работи така, ще бъде благословен. Това е благовестието, което преди две хиляди години Христос донесе за обновление на човечеството.

Който има уши да слуша, нека слуша.

7 януари 1917 г., София

МАРТА И МАРИЯ

„А Марта се мълвеше за многото слугуване; и застана, та рече: Господи, не брежиш ли, че сестра ми ме остави сама да слугувам? Речи ѝ, прочее, да ми помогне. Отговори Исус и рече ѝ: Марто, Марто, грижиш се и мълвиш се за много неща; но едно е потребно, а Мария избра добрата част, която няма да се отнеме от нея.“

От Лука 10: 40-42

Върху Марта и Мария много се е говорило. Те представляват два принципа в човешката душа – активният и пасивният. В Марта и Мария ние имаме две жени, два противоположни характера, две състояния на човешкото сърце. Едното състояние е тихо, спокойно, безмълвно – ум, отправен към един вечен принцип, крепящ се на една вечна основа, а другото състояние е като на морските вълни, като на малките клончета на дърветата – постоянен кипеж, постоянно клатушкане. Христос обаче посочва на Марта кое е същественото, като ѝ казва: „Ти се мълвиш за много неща, които не са съществени, които са извън действителността, но Мария избра нещо по-съществено.“

Мнозина от вас спадат към тия два характера: някоя е Марта, друга – Мария. *Мариите* изобщо са благородни жени; те са добри, имат отлично телосложение, лице – красиво, поглед – мек, чело – симетрично, нос – правилен, а по сърце те са меки, нежни, отзивчиви към страданията на хората, готови да помагат. *Мария* на еврейски значи солена вода; *Мария* всякога посолява света – благодарение на нея той не се разваля, не се вкисва, не гние. И когато вие имате марииния принцип у вас, вашето сърце не се разлага. *Марта* из-

лиза от *мара*, което значи горчив, кисел, буен, тъй че този горчив принцип у вас постоянно се люти, гневи, недоволен е. И това той го прави не от зла мисъл, но защото е един принцип много активен, който, откъдето мине, иска отворен път. Ако е *Марта*, ще видите, че сутрин, като стане вкъщи, всички слуги са на крак, вик, крясък; вдигне ли метлата, всички бягат на половин километър; тя казва: „Всичко тук трябва да бъде в ред и порядък.“ Тази *Марта* е и в черкви, и в училища, и в съдилища – навсякъде я има, тя е необходима. Но не давайте преимущество нито на нея, нито на другата – нито на единия, нито на другия принцип.

С тези два принципа ще свържа други два, които формулирам така: принцип на висшето и принцип на низшето. Принципът, който се олицетворява в Мария, представлява висшето, което показва как да служим на Бога, как да сме в хармония с Висшите същества, светиите, Ангелите, които знаят повече от нас, знаят да се подчиняват – ще седнем тихо и спокойно при нозете на Учителя да се учим. Ще кажете: „Колко са Учители?“ Един е Той, един Учител аз познавам. Той може да има двеста и петдесет хиляди косми на главата, но това не ще рече, че са двеста и петдесет хиляди Учители. Едно дърво може да има много клончета, но те не са дръвчета; обаче в дървото и клончетата му прониква един Живот – така трябва да стои единството в ума ви. И когато дойде Учителят, Духът, който е във вас, независимо дали сте мъже, или жени, трябва да слушате дълбоко в себе си този глас на меката нежност, на Любовта.

Любовта не е кисела. Кое обичате в Живота? Да си представим, че всичко в света е само от *Марти* – вдигнали метли, вдигнали прах, викове... Каква музика ще бъде то? Вярвам, че къщите щяха да бъдат добре наредени, щеше да има хубави мебели, хубави дрехи, всичко щеше да бъде в ред и порядък, щяхме да

имаме прекрасни форми, но Живот не щеше да има. Обратно, ако бяха само *Марии*, тогава всичко щеше да бъде сол. Но ако нямаше *Марти*, какво щеше да се осолява? Тази *Мария* има отношение към нещо друго, към някакъв друг принцип, към някаква друга основа: висшият принцип, *Мария*, ни показва пътя, по който трябва да служим на Бога индивидуално. В това служене ще намерим смисъла на нашия Живот. И доколкото разбираме вътрешния смисъл на нашата душа, ще разбираме и другите същества, които живеят около нас. Щом научим първия, висшия принцип – да се подчиняваме на Бога, тогава ще научим и другия принцип – да подчиняваме всички низши елементи, да подчиним низшия принцип у човека. И когато съвременната наука твърди, че иска да подчини Природата, аз подразбирам, че тя иска да подчини *Марта*, която вдига толкова шум. Трябва да се научим да бъдем добри господари. Онзи, който не се е научил да се подчинява, да слугува на Бога, не може да бъде господар. И всеки от вас, който иска да бъде господар, най-първо трябва да научи да бъде слуга, слуга на Бога, да се подчинява – да научи този висш закон да седне, както Мария, при нозете на Христа. И казва Христос: „Тази добра част на Мария няма да ѝ се вземе."

Ще приведа един пример за обяснение на тази идея (може да е легенда). Разправят за великия цигулар Паганини, че един ден в обиколките си по Европа, дето давал концерти, по пътя си в един град забелязал един стар шестдесетгодишен цигулар, с треперещи ръце, с премрежени очи. На земята пред него стои копанка, цигулката – също, понеже не може да свири. Паганини се спрял пред стария цигулар, взел цигулката му и като започнал да тегли лъка, мало и голямо се събрало наоколо му. Свирил две, десет, двадесет минути и всички хора започнали да тургат в

копанката златни и сребърни монети; свирил, докато копанката се напълнила. Ето тъй Паганини принесъл своя дар на бедния старец. Този беден старец стоял при нозете на Паганини, както Мария – при нозете на Христа, и не е казвал: „Чакай да видя какво ще излезе“, а е слушал как майсторът свирел. – „Да – казал е, – виждам сега моя Велик учител, майстор на Живота.“ Копанката – това е съсъд, в който са се сипели велики добри мисли.

Когато и у вас дойде да засвири този Велик учител, вашата копанка ще се напълни с благородни мисли и желания. И вие няма да бъдете кекави и немощни, но млади, свежи, добри и силни. Аз бих желал в даден случай и вие да направите това; не да посветите целия си живот на това. Защото Христос, като похвалява Мария, иска да ни каже: „Аз не искам да Ми дадете всичкото си време, а само това, което не знаете как да употребите, па колкото малко и да е това време. А другото време, през което сте заети, свободни сте, вършете си своите длъжности в живота.“ Великото Учение ни най-малко не подразбира да оставим другите си длъжности в живота, но онзи час, който е определен за *Мария*, трябва да го дадем. Този Паганини не всякога се спира, то е рядкост – оставя цигулката и си заминава. Така и Христос ще се спре някой път при вас в Живота ви, когато сте обременени, отегчени, когато мислите, че вашият живот няма смисъл, не сте полезни, като че изкуството, което учите, няма цена; тогава Той ще се спре и ще посвири с вашата цигулка. Там е щастието – да чуеш един Велик учител как свири или да видиш един велик художник как рисува. Това учение трябва да учим – ученето да благоговеем пред Бога и да Му се подчиняваме, в което подчинение ще научим велики Добродетели.

От какво произлизат съвременните стълкновения между хората? От това, че хората са кисели, не

са меки, нежни. Ако всички хора бяха меки, нежни, Животът би бил щастлив – вътрешно и външно. Ако хората биха се взаимно почитали, ако имаха взаимна отстъпчивост, щеше да има велика хармония в Живота. Аз не облажавам хора, които всеки ден се карат един с друг – те всеки ден роптаят против Бога. Слушам само роптания: и на учени, и на свещеници, лекари, професори, проповедници – всички роптаят. Свещеници, лекари, като им дават пари, недоволни са от даденото, малко било, Господ на други дал повече, а на тях по-малко – това вече е роптание. Ако е овчар, ще каже, че кошарата му е малка, иска повече – и това е роптание. Ученият и той роптае, че малко способности му са дадени. Кой е виноват? Все Господ. Не само за вас говоря, които сте тук, а и за онези, които са отвън – всички роптаят. Законът на висшето е винаги да блика благодарност и обич към Бога.

Някои питат: „Къде е Господ, как да Го намерим?“ Господа могат да намерят и малките деца. Две хиляди години вече става, откак философите аргументират да докажат де е Господ – на Небето ли е, на звездите ли е, на Земята ли е, или в човешкото сърце. Още Го търсят, никой не Го е намерил. Проповедниците казват, че е в човешкото сърце; астрономите – че е във Вселената като теготение; някои казват, че Го има, други казват, че Го няма. Ще ви представя една фигура, за да видите на какво се базират вашите философи. Представете си, че Господ, както Слънцето, изгрява и залязва всеки двадесет и четири часа от изток към запад; представете си още, че когато Господ изгрява, вие заспивате и спите, докато Той залезе, и когато залезе, вие се събуждате и Го търсите цяла нощ. Като не Го намерите, вие отново заспивате, когато зора пукне, и като залезе, отново цяла нощ Го търсите. Минава ден, два, месец, година, десет години, много време минава – вие все Го търсите и не Го

намирате никъде. Аз казвам: изменете само отношенията на нещата – спете вечер, а бъдете будни сутрин, когато изгрява Слънцето, и ще видите Господа, ще Го намерите. Аз Го виждам всеки ден – спя вечер, а сутрин, като пукне зора, ставам да Го посрещам. Ето философията на Живота – Господ като Слънце изгрява. А какво правят сегашните хора нощем? По концерти, балове, театри, а когато Господ изгрява, спят – аристократи от благородното „добрутро“.

Всички хора, които спят сутрин и денем, са от културата на бухалите – ето защо те страдат. А тази нощна култура трябва да се замести с дневната култура: щом се пукне зора, ще станеш, ще се изправиш и ще чакаш най-малко половин час. Господ след това ще се покаже на твоето лице, ще почерпиш от Него сила, енергия, здраве и през целия ден ще бъдеш бодър и силен да се бориш. Някои философи пък казват: „Господ е аристократ, Той не приема всички, трябва да се облечем пред Него.“ Аз ще ви представя друга фигура за възражение: когато Слънцето изгрява, всички животни, и добри, и лоши, и красиви, и грозни, всички излизат със своята премяна, каквато имат. Господ огрява всички – и змиите, и гущерите, и комарите, и всички гадове, които правят толкова злини; Той не им казва: „Ти трябва да се скриеш в дупката си.“ По същия начин явете се и вие пред Бога и напечете се – това е смисълът на Живота. Ние не страдаме от това, че на Земята има много змии – тяхното число е определено, те са на мястото си, а когато станат два пъти повече, отколкото трябва, непременно ще се унищожи излишното число. Когато вълците са определено число, те са на мястото си, но когато се намножат, излишното число пак трябва да се унищожи.

И тъй, ако не впрегнете всяка мисъл и всяко желание вътре в себе си, т.е. ако не сте се научили да служите на Бога, тази мисъл, това желание ще ви

заповядва. И тогава по същия закон, както вие се противите на Бога, така и вашите желания и мисли ще ви противодействат. Това, което ви говоря, ако може да го приложите в Живота си, ще видите колко е ефикасно.

Някои казват: „Да възпитаме света, хората.“ В този смисъл аз не вярвам във възпитанието, защото всички хора са индивидуални клетки на Божествения организъм, на Божественото тяло, та всеки отделно трябва да възпита сам себе си. Аз не мога да ви заповядвам, то би значило да светотатствам – да лъжа Бога. Аз не искам да заповядвам – защо? Защото тези хора са Господни, нямам право да заповядвам и злоупотребявам с чуждите неща. Имам право да бъда господар само на моите мисли и желания – на тях мога да заповядвам, но на всичко, което е извън мен, ще трябва да слугувам. Така и вие трябва да правите.

Тогава ние ще слезем към низшите елементи – към неразумното. Какво казва Библията в първа глава? – „Бог създаде Небето в първия ден, а после – Земята.“ *Небето* – разбирам Мария, а *Земята* – Марта. Земята била неустроена, значи кисела. Учените хора казват, че когато тази *Марта* се явила, около нея имало буря, ураган, огън, издигане на п□ра. И тогава Бог казал на *Марта*: „Марто, Марто, много шум вдигаш, прогресът не е там; Мария избра добрата част – погледни нагоре.“ Земята, *Марта*, погледнала нагоре и започнала да се върти около себе си и около Слънцето. Така се образувал Живот около нея, образували се много Същества и най-после – човекът. Като свършил Господ работата Си, казал: „Всичко около *Марта* е добре.“ И стана ден първи, а след това дойде ден втори до седми.

Сега, някои от вас са *Марта* – вдигат шум, от сърцето и от ума им излизат пламъци. Няма *Марта* езера, ни реки и Великият учител казва: „Марто, Марто, не се смущавай, само едно е необходимо – Небето, разумното, великото в света; погледни нагоре, то е,

което ще ти даде смисъл.“ Когато и вие повдигнете погледа си, веднага вашият Дух ще почне да се движи правилно около своя център, а вие ще намерите смисъла на Живота. Да имаш смисъл в Живота, то значи да имаш център, около който да се движиш, който център всеки ден да изпраща необходимото и нужното за теб.

И тъй, Бог е създал едновременно в нас и Мария, и Марта – те са двата полюса на човешката душа. Аз бих могъл да ви обясня някога вътрешния смисъл на тези два принципа, които действат в света. Но от многото казано знанието, когато се натрупа и не се прилага, образува известни утайки и хората почват да се смущават кое да вършат. Един ученик от едно евангелско училище при един урок по българска граматика, която малко разбирал, като дошъл учителят, за да се оправдае, казал: „По български език има много граматики – от Икономов, Григоров и други, по коя да уча?“ Веднъж, дваж, най-после учителят му отговорил: „Слушай, приятелю, какво говори граматиката на Икономов, на Григоров аз не искам да зная, ти ще учиш по моята.“ Като дойде Господ, казвате Му: „Има философи като Кант, Шопенхауер, Толстой, които еди-какво си казват, но има противоречие в тях, какво да следваме?“ Господ ще ви рече: „Ще следвате това, което Аз ви казвам.“ И когато искате да следвате Божествената Истина, трябва да се вдълбочите във вашата душа – тогава ще разберете Живота в друг смисъл. Във вас ще се образуват други способности, ще видите, че около вас има други Същества, много по-велики, които творят, и ще кажете: „Колко сме били слепи!“ Питам вас, които разсъждавате, ако бяхте в положението на една мравка и ако един философ стъпеше върху вас и ви смачка, какво щяхте да мислите за неговите крака? Щяхте да кажете: „Една канара падна върху нас и ни смачка“;

а тази канара съставлява малка частица от този гигант. Някой ден казвате: „Съдбата ме преследва, гони“, а това не е нищо друго, освен кракът на някой велик философ, който ви е настъпил. Не трябва да се изпречвате на пътя на философите, на учените хора, те няма да се спрат заради вас – те вървят по своя път и ако се изпречите, кракът на философа ще ви смаже. Когато ми се оплаквате, ще ви кажа: „Не ви е мястото на този философски път, вие сте мравки, други пътеки си изберете.“ Ето философията на Живота: когато гледам нещастието на един човек, поглеждам нагоре и виждам един гигант, който го е настъпил и смазал.

И така, Господ е направил света, всички светове. Има в Млечния път осемнадесет милиона слънца и всяко едно от тях се движи по своя определен път, и между слънце и слънце има по двадесет и пет милиона километра разстояние, за да не стане сблъсване – Господ е начертал тия пътища. И около вашия Живот Той е начертал известен път, известно пространство и ви казва: „Никога да не преминете границата на вашето царство.“ Вие искате да направите договор с други някои царства: мъжете и жените от две царства направиха договор, за да образуват едно царство, и се скараха. Защо се карат? Нека всеки царува в своето царство. – „Ела – казва някой – да си турим парите на едно място и да си ги пазим.“ Всеки да си държи парите в своята кесия, никому не поверявайте парите си. На Земята, комуто и да ги поверите, ще ви ги задигне. Затова казва Христос: „Внесете богатството си горе.“ Горе, горе – това е истинският смисъл на Живота.

И тъй, ние сме криви за това, че искаме да изопачим живота си, който Бог е наредил. Аз зная, някои хора мразят някого и го носят навсякъде със себе си. Оставете го, дръжте само Бога – Той е, който

осветява, Него пуснете в своята Светая Светих. Днешните хора са многобожни – имат богове на труда, на славата, на силата и им кадят тамян. Вземете вашия чук и всички тези идоли изхвърлете вън или ги строшете. Седнете след това при нозете на вашия Учител и вие ще разберете вътрешния, дълбокия смисъл на вашия Живот. Това е, което Христос иска да каже, че Доброто, което Мария има, няма да ѝ се отнеме. Ти се тревожиш за много работи, казваш: „Туй имам, онуй имам“ – ти си господар на тези неща, вземи ги и ги изхвърли! Аз съм забелязал: някои господари, седнали на стол, като мен сега, и заповядват. Иска да му се подаде нещо, което и той сам може да си вземе, дрънка звънеца: „дрън“ – никой не се явява. Вика един път, вика два пъти и най-после ще излезе да се кара. А бе, приятелю, стани, вдигни си сам това нещо, може да си го направиш сам. Обувките му са на пет крачки от него – „дрън“, да дойде слугинята да му ги донесе; ще вика и ще се сърди. Вземи си ги сам, защото спокойствието и мирът, които имаш, струват повече, отколкото това, че слугинята не е донесла навреме обувките. Може и сам да го направиш – вземи си обувките, а после дай един морал на слугинята да идва навреме. Това е, което Господ изисква, защото тази слугиня не е слугиня на вас, а е някому другиму слугиня. Някой път аз ви казвам, че съм слуга, но не на вас, не на хората аз съм слуга, а на Бога.

В град Лондон един баптист проповедник отива при друг проповедник, на име Спърджън, и за да си даде по-голяма важност, написва на картичката си: „Един твой брат во Христа те чака вън да те види.“ Спърджън написва на другата страна на картичката: „Кажете му, че сега имам работа с Господаря му.“ Дойде ли някой отвън и ти каже: „Твой брат в Христа те чака вън“, ти му кажи, че се разговаряш с Господаря му. И тази слугиня, която ти си викал отвън за

обувките, тя имала работа с Господаря си и ако ти нарушиш нейното спокойствие, Господарят ѝ ще те хване за ухото. Това е най-великата философия, която съвременните хора трябва да изучат – слуги трябва да бъдем на Бога. Когато научим този велик закон, отношенията между нас ще дойдат в нормалния си път.

Аз следя хората: разположен ли си, всички хора ти са приятни; неразположен ли си, станал ли си неправилно, излязъл ли си с краката навън, през целия ден хората са ти криви – това състояние може да продължи седмица, месец; него ние наричаме нова философия – песимизъм, а хората – песимисти. За да оправдаете неговия недостатък, казвате: „Той е песимист, според думите на Шопенхауер.“ Всички сте философи, българите стоят по-високо даже и от Шопенхауер – у всички има тази отсянка на песимизъм. Българинът скоро се обезсърчава, отчайва и тогава дохожда философията на Шопенхауер – дохожда Марта. Аз казвам само едно: ти си длъжен да се подчиниш на Бога. Не Му слугуваш и затова всички тези неща са те сполетели, никаква друга съдба няма в света. И в деня, когато ти се подчиниш на Бога, на съдбата си, всички други ще ти се подчинят. Това е учението за Мария и Марта. *Мария* – това е Небето, *Марта* – Земята; *Мария* – това е висшето в сърцето, *Марта* – низшето в сърцето; *Мария* – то е висшето в ума, теософите го наричат *висш манас*, *Марта* – то е *низшият манас* и т.н. Вие, като отидете във вашите домове (аз ги виждам, те са величествени), тогава кажете си: „Ела Марто, ела Марийо, вие сте две добри сестри.“

Христос – Той е висшият Дух, висшият Принцип. Ако Мария отговореше на Марта, трябваше да каже: „Чакай малко да послушам, после ще ти помогна.“ Христос говореше, затова Мария нищо не работеше. Като се върнете сега вкъщи, ако се раз-

сърдите, развикате, ще кажете: „Марто, знаеш ли какво казва Учителят – ти трябва да се подчиняваш.“ Мария трябва да бъде благородна, деликатна, да говори сестрински, да ѝ каже: „Чакай малко, сестро, аз после ще ти бъда в услуга“ – така трябва да говори Мария. И когато сестра ѝ говори троснато, тя да каже: „Колко хубаво, колко приятно говориш!“, защото между благородното и неблагородното има известна хармония, между Любовта и омразата има сродство. Аз ги зная и двете тия сестри, но който влезе между тях, те от обич го задушават – задушават го, а като умре, казват: „Какво направихме!“ Но Любовта казва: „Хайде да го възкресим.“ Омразата казва: „Аз ще го заровя.“ – „Добре“ – казва Любовта. Турят му пръст, но после дохожда Любовта и като го напече, хоп, изскочи – възкресява го. Омразата и Любовта постоянно работят в света, а вие имате толкова лошо мнение за омразата, за завистта. Те са змии, гущери, но приятни в някои случаи. Какъв би бил светът без гущери, змии, мушички и т.н.? Покажете такъв свят – де е вашият по-добър? Не, тъй, както е направен този свят, е велик по своите замисли, велик по своите изражения. А това, от което постоянно се оплаквате, то е дисхармонията, която е вътре във вас. То е Марта, неустроената Земя – този шум, който постоянно вилнее в нас, той именно нарушава тази хармония. Дух Божи трябва да слезе и да си каже думата.

И тъй, Духът е слязъл и заповядва – Той работи. Имайте Вяра непреодолима в този велик принцип, който живее в Мария; имайте Вяра и в принципа, който живее в Марта; имайте Вяра в Христа, защото Христос, който седи върху тях, ги съединява. Съединете и вие тези три – вашия Дух, вашата *Мария* и вашата *Марта*, и започнете новата година с това.

Аз не довършвам, оставям една голяма междина между всичко казано, за да видя как ще

решите ребуса. Аз съм ясновидец и като гледам на вашето бъдеще, виждам как едни стават, други падат, виждам как едни вървят по пътя, а други криволичат, но всички в края на краищата ще бъдат добре, само че ще има клатушкане и закъсняване. Когато се качат на някой голям параход в океана, някои от клатушкането на парахода повръщат, а други – не. Колко са интересни тези аристократи в океана: в първия ден – напети, облечени, украсени с пръстени, гердани, всички весели, доволни; но като се залюлее параходът, всички стават замислени като философи, като че слушат някоя важна проповед. Втория ден започват да усещат някакво разстройство в корема, почва яденето на лимони, лягане по пода и повръщане. Но като излязат на суша: „Как минахте океана?“ – „Благополучно.“ Охо, този океан от Земята до Небето докато го минете, колко пъти ще повръщате! Ще кажете: „Много мъчна работа е!“ Но като излезете на суша, ще имате отличен апетит, защото много хубаво ще бъдете пречистени. Тази *Марта* в океана вдига голям шум наоколо си, разтърсва параходи, създава викове, плач, но щом излезете на брега, щом дойде *Мария*, вие казвате: „Слава Богу, минахме благополучно.“

Не бойте се, бъдете винаги при вашия Велик учител, за да може да разрешите въпроса на Живота. Много сложни задачи имате в Живота: възпитание на децата, отношения на мъжа и жената един към други, отношения към обществото, отношения към човечеството. Много задължения имате – как ще ги завършите? Някои мислят, че като станат християни, нямат задължения. Не, тъкмо обратното – християнинът има повече и трябва да изпълни много добре своите задължения. И когато завършва деня, трябва да усеща велико спокойствие, че е свършил онова, което е трябвало да свърши, а което

не е направил, да го тури в програмата си за другия ден. Един ден ще бъдете *Марта*, друг ден – *Мария*, а когато бъдете при нозете на вашия Учител, тогава нека и *Марта*, и *Мария*, всички да утихнат – за един час всичко да утихне. Там е учението и мисълта, която Христос прокарва. Научете се да служите на Висшето, за да бъдете господари на низшето.

14 януари 1917 г., София

ДВАМАТА ГОСПОДАРИ

„Никой слуга не може на двама господари да слугува.... Не може да работите на Бога и на Мамона.“

От Лука 16:13

В света работят два разумни принципа. Като казва, че не може да служите едновременно на тези два принципа, Христос подразбира, че не може да бъдете два пъти по-активни, отколкото може да издържите, т.е. в един котел не може да се произведе по-голямо напрежение, отколкото той може да издържа. Тези два принципа не могат да се съберат в един котел.

В окултизма тия принципи се наричат *първи* и *втори*, а в науката *положителен* и *отрицателен*. Положителният принцип е всякога по-силен, а отрицателният – по-слаб. Творческата сила всякога се проявява предимно в слабия принцип. Това, което гради в света, то не е силното, а слабото. Затова онези хора, които разрушават, всякога са по-силни, отколкото добрите, меките хора. Вие може да усетите тези два принципа у вас едновременно. Например, когато станете активни, когато се разгневите и извикате: „Скоро ред и порядък!“, тогава всички слуги, жени, деца се изплашват и се подчиняват. Но този принцип не е творчески, той нищо не създава. Само когато се оттеглите вътре в себе си, когато се успокоите, тогава всичко взема своя нормален ред.

Първоначалният принцип, от който произлиза злото, омразата и лъжата, сам по себе си не е лош. Вие имате особени понятия за омразата и лъжата. За да може човек да лъже, трябва да е умен; глупав човек не може да лъже – това е най-голямата философия, а в съвременното общество наричат я *висша дипломация*. Тази дипломация и жените я нямат. Когато

мъжът е по-силен в първия принцип, жената ще го глади, ще го нарича *миличък* и най-после с мекота ще го укроти, за да асимилира този висш принцип. След като се уравновесят тези два принципа, почват да работят заедно – първият принцип от излишъка си дава на втория.

Христос казва: „Не може да служите едновременно на Бога и на мамона, не може да служите едновременно на първия и на втория принцип, не можете да служите едновременно на омразата и Любовта.“ Това са две неща, които се изключват, понеже са диаметрално противоположни – не се движат в една посока. Вземете например двама търговци: те могат да работят заедно, защото имат еднакви интереси, движат се в една посока, но един търговец и един лекар не могат да работят заедно.

Под думата *Господ* се разбира най-възвишеното, най-благородното Начало, което твори. Този принцип е мек и пластичен, но с това той не е ограничен и е безсмъртен – в този принцип, втория, не съществува смърт. В първия принцип съществува смърт – и то само затова, защото силният, със силата, която има в себе си, сам се разрушава. Само силните хора могат да се самоубиват. Вземете за пример скорпиона: ако бъде заобиколен с огън и не може да излезе оттам, той извива опашката си и се самоубива – той предпочита да се самоубие, отколкото да изгори жив. Първият принцип е създал Космоса, материалния свят, всички видими светове с вашите тела и техните енергии и сили, които са необходими за съграждането им. Когато искате да се откажете от първия принцип, вие трябва да върнете всичко, което той ви е дал. А като му върнете всичко, какво ще остане във вас? Вие ще се върнете във втория принцип, ще станете едно с Бога. Няма да има тогава ни Иван, ни Драган, няма да има ни Ангели, ни дяволи и в света ще настане едно общо

състояние на тишина и спокойствие. Няма да става въпрос коя от двете воюващи страни ще победи, какво ще стане след войната – всички тези въпроси ще се разрешат, всичко това ще се слее в първия принцип и той ще се оттегли в себе си.

Когато човек иска да стане енергичен, трябва да се подсоли – злото в света е подсоляване, и човек трябва да стане лош, за да се осоли. Когато човек се обезсоли, Бог изпраща първия принцип, за да образува солта. Но човек не трябва да слугува на този принцип. Христос го взема, както се проявява на Земята, а не както се проявява горе, между Ангелите. Човек не може да бъде едновременно богат и благочестив – аз не вярвам на такова благочестие. Когато кесията на един човек е пълна със злато, със сребро и той претендира да е светия, съмнявам се в неговата святост. Всички богатства на света принадлежат на Господа и в момента, когато помислиш, че силата, влиянието, което имаш, е твое, ти слугуваш на първия принцип. Тоя принцип е индивидуален, той разединява всички същества, защото не е майстор да обединява, а да разединява. Той може да създаде хиляди хора, но не може да създаде условия, при които те да живеят; и най-после той се разгневява, започва да бие и ги умъртвява.

За обяснение на тая мисъл, ще ви разкажа един анекдот: един селянин нямал никак деца и често молил Бога да му подари деца. Един ден взел един чувал, в който имало цяла крина житни зрънца, и се помолил на Бога да превърне тези зрънца в деца. Бог чул молбата му и всички зрънца се преобърнали в деца. Като станал сутринта, всички деца започнали да викат, плачат – искат да ядат. Това много разгневило селянина и той казал: „Тези деца ще ми изядат главата“ и взел да ги бие и избива. Едно от децата успяло да се скрие зад вратата и като дошъл неговият ред, започнало да плаче и да му се моли: „Остави поне мене живо.“

Това е първият принцип у вас – злото, което действа, и когато дойде, казва: „Аз ще руша.“ Но когато дойде в света вторият принцип, който хората наричат *Любовта*, майката, силата на нещата, той веднага смекчава първия принцип и, съединени така, двата раждат най-великото, най-възвишеното в света. Като служите на Господа, само чрез Него може да влияете на първия принцип – само Господ е в сила да ви избави от смъртта. Не служите ли на Господа, ще бъдете погълнати от първия принцип, защото законът е такъв. Откъдето изтича водата, пак там се връща; откъдето излизат парите, пак там се връщат; откъдето излиза силата, пак там се връща – всичко се връща назад. Всички тези неща са излезли от първия принцип. А в Любовта имате едно проявление на Абсолютния Бог в света, когото никой не знае какъв е – незнаен Бог, за когото хората нямат никакво понятие в света. „Този Бог, когото вие не знаете и му се покланяте, Него аз ви проповядвам“, казва Павел. Само Той държи в себе си тези два велики принципа, чрез които се проявява.

И тъй, понеже единият принцип разрушава, а другият гради, вие не може едновременно да разрушавате и да градите. Като мразите, разрушавате, а като любите, градите, създавате. Някои подразбират, че първият принцип има наглед у хората желание да съгражда, но той пак поглъща. – „Обичам те, обичам те, но ще те изям“ – така котката си играе с мишката, найпосле я стисне и погълне. Това наричат хората любов! Някои, като говорят за индуската философия, под *нирвана* разбират сливане с Бога, а не съграждане. Това отчасти е вярно – ще има и сливане, и съграждане. Трябва да се влезе в съгласие с втория принцип и да се живее с него. Във втория принцип има вечен стремеж да докара всички същества в едно, да ги обедини – то е стремежът на Христа, да се прояви Бог индивидуално във всяка душа. Бог иска да създаде в света малки къ-

щички, в които да живее. Велико е онова същество, което може да разбере този дълбок принцип.

Мнозина съвременни философи са оплетени от тези два принципа. У всички песимисти, анархисти и тем подобни, като ги вземете в религиозно и обществено отношение, първият принцип е взел надмощие. Аз следя тези неща и имам за това цяла статистика: мъж и жена се оженят, но след две-три години жената го изтощи, разсипва, уморява го и втори път се оженва. Уморява и втория мъж, оженва се трети път, но и с него става същото. Най-после казват: „Тази жена е кутсуз." Случва се и обратно: мъж не може да живее с жена – в него първият принцип е надделял и като вземе жена, ще я умори. За такъв мъж и за такава жена вторият принцип трябва да е толкова силен, че да се уравновеси с първия. И в религиозните общества често се срещат такива спорове, в които изпъква първият принцип. Например често се явява въпрос кой да заеме първо място до олтара в църквата. На физическо поле не е възможно да има много столове до олтара и ако речете да си наредите всички горе пред олтара столове, свещеникът няма да се вижда. Същите въпроси се пораждат и между учители – кой да бъде директор. Колко директори може да има? Само един. Подобни въпроси се пораждат между военни, между проповедници – все за първенство. Тази борба е естествена, тя е един велик Божествен процес, през който са минали всички Ангели. Много от тях са минали изпита – минали са през първия принцип и са влезли във втория, и сега служат на Бога. А други не са го минали, паднали са и са останали да служат на първия принцип, на мамона, затуй ги наричат демони. И между хората има служители на първия и на втория принцип.

След време, когато човечеството завърши своето развитие, вземе своя венец, всеки ще отиде на мястото

си. Затова Христос казва: „Без Мене (подразбира втория принцип) нищо няма да направите.“ Тук е дълбокият смисъл: останете ли сами да се борите в света, ще станете слуги на първия принцип и тогава ще се проявят във вас всички отрицателни качества – умора, завист, отвращение, недоволство, които постоянно разрушават. В този принцип не може да намерите благо за света, не може да видите никакъв смисъл в Живота. Затова казва Христос: „На Бога и на мамона едновременно не може да служите.“ Ако служите на мамона, ще бъдете в дъното на ада, ще бъдете във вечно недоволство и никога няма да разберете дори защо сте мъж или жена. Може да минете през всички форми на създанието, но всякога ще бъдете недоволни, понеже човек сам по себе си никога не е доволен. А под думата *недоволство* се разбира, че не може да бъдеш доволен от своя външен изглед. Защо човек е недоволен? Неговият Дух е много по-велик, изисква по-широка дейност от онази, която проявява. Имаш малко тяло, а Духът иска по-голямо – започва една вечна борба. И в тази борба казвате: „Правото е на силния“ – то е първият принцип; а когато кажете: „Правото е на слабия“, то е вторият принцип. Някой направил престъпление, но като даде на съдията две-три хиляди лева, той го оправдава също както в средните векове с индулгенция – щом си купиш индулгенция, прощават ти се греховете.

Обаче в съграждането на нашия живот Христос не търпи разединение. Щом сте разделени в себе си, трябва да се дигнете над туй разединение и да работите вътре в Бога. Само тогава ще разберете вътрешния смисъл на тия сили, които действат във Вселената. Онези, които са тръгнали в Пътя, посветените, имат по-голяма опитност. Защо? Те страдат повече, отколкото светските, защото в християнството едновременно с първия принцип се усилва и вторият. Дето се проявява

Любовта, ще се прояви и първият принцип, който остава само една сянка – сянка на Битието. Под *сянка* разбирам принцип, който умъртвява. Първият принцип сам по себе си е тъмен и носи тъмнина, а вторият принцип всякога носи Светлина на ума. Щом дойде първият принцип, усещате голяма скръб, безсмисленост в живота, дойде ли вторият принцип, веднага се разполагате, подигате се. В първия принцип търсите изход и ако не го намерите, дохожда ви мисълта на скорпиона – да се самоубиете, за да се освободите от неблагоприятните условия на живота, които сами сте си създали.

И тъй, първият принцип е крайно алчен, ненаситен, в него желанията нямат граница. Какъв живот може да има в това, което е ненаситно? Какъв смисъл може да има един живот, който се движи постоянно в права линия? Например пътувате през Вселената с бързината на светлината – какъв смисъл може да има за вас това движение? Да влезеш в една, две, три и повече къщи няма смисъл. Има смисъл да се запознаеш с ония, които живеят там, да встъпиш в общение с техния ум и сърце. Запознаване, приятелство в света е да влезеш в съгласие с този Божествен принцип, който тук, на Земята, е изразен в Христа.

Първият принцип е създал много илюзии в човешкия ум. Понеже той носи всички сенки, той е силен, създал е комбинации, с които може да даде възможност да се изрази Божествената Любов – Любовта намира в него израз, той ѝ става почва. Неговото желание е да подчини втория принцип – Любовта, но тя не се подчинява. Тя е закон, който регулира нещата в света. Първият принцип се бои от втория, защото когато се изпречи пред втория, проявява се Светлина и като види своя образ, почва да се плаши. Също, когато отидете при някого, който ви обича, сърцето ви почва да тупа; той казва: „Дохождате при майстора си – тъй

мнозина съм поглъщал.“ Мъже, жени, деца – на всички треперят сърцата. Мъж или жена, и двамата имат скрита мисъл – първият принцип – искат да владеят. Но като усетят, че този принцип не се поддава, казват: „А, тук е моят майстор“ – тук е вторият принцип, Божественият, който носи израз на Живот и безсмъртие.

Писанието казва: „Любовта изпъжда вън всеки страх.“ И за да бъдем щастливи, непременно трябва да се съединим с Христа – иначе пътят ни е изгубен. Щом не служим на Бога, ще служим на мамона. Ако служим на Бога, съборили сме мамона; ако не служим на Бога, ще дойде мамон и ще каже: „Ти ще ми служиш!“ Това всеки от вас трябва да знае. Някои казват: „Аз искам да съм свободен“ – свободен ще си, ако служиш на Любовта, иначе ще слугуваш на мамона и ще бъдеш роб. Едновременно на Бога и на мамона не можете да служите – по никой начин! Често някои казват: „Аз да го набия, та да ми има страх“; ти можеш да го набиеш, можеш да го наплашиш, но той няма да те обича. Аз бих желал да видя някого от вас, който чрез бой е обикнат от друг – такъв човек не съм срещнал. Това го говоря не само аз, говорили са го всички велики хора, всички светии.

Когато първият принцип вземе надмощие в човешкото сърце, човек става сух, корав, започва да затвърдява. У него всичко закоравява – сърцето, мускулите, ръцете, краката, артериите и т.н.; тогава лекарите казват, че в такъв човек се е явила болестта атеросклероза. Аз казвам, че това се дължи на първия принцип, който е втвърдил сърцето и е обсебил човека. Като забележи, че първият принцип е завладял човека, Бог започва да разединява, т.е. започва да действа втория принцип. Когато влезе в първия принцип Любовта, почва да го организира в себе си – това е борба, която действа механически в света. Тя се явява във всички слоеве на обществото, в умовете на философите, в ре-

лигиозните общества – навсякъде. Тя ще се явява, докато вторият принцип вземе надмощие и организира нашите сърца, нашите тела и ние станем безсмъртни. Желанието на Христа, желанието на втория принцип е да вземе надмощие над клетките, монадите и да ги направи неразрушими, безсмъртни. Само тогава ще минем от преходното към неизменното, ще влезем в областта на вечното съединение – вечната Божествена хармония. Затова е създаден светът, за да минат сърцата и умовете на хората от първия принцип във втория – процесът е от ляво на дясно.

Как работите вие например? Отивате наляво, за да действа дясната ръка по-силно. Има и изключения – някои са левичари, но изобщо, когато се работи, отива се от ляво на дясно. Този принцип е станал причина да се измести сърцето малко на лява страна. Съвременните физиолози обясняват изместването на сърцето с това как е лежало детето в утробата на майка си, но причината не е тази. След време сърцето трябва да се премести в средата между двата бели дроба и само тогава ще има хармония между Мъдростта и Любовта. Сега, като говоря за вашето сърце, подразбирам такава хармония и между вашите мисли и желания. Всякога вашите желания имат надмощие над вашия ум. Вие мислите много добре и казвате: „Аз ще направя това, ще направя онова“, но като се разсърдите, разрушавате всичко. Мъж и жена се обичат, но един ден жената среща друг мъж, по-красив от нейния, с хубави мустачки, черноок, и казва: „Намерих го, най-сетне!“ – и този дом, който се гради двадесет години, се разрушава. Тази жена е нещастна – намерила е тя първия принцип. Същото нещо се отнася и за мъжете, и за децата: едно дете намира баща си глупав, лош, и казва: „Онзи баща е по-добър от моя.“ Често някои деца сравняват своята майка с други майки и казват: „Майката на онези

деца е по-хубава, по-добра от нашата“ – и веднага в техния дом се явява дисхармония, промъкнал се е първият принцип.

Аз ви говоря за тази философия не в нейната дълбочина, но само да ви изтъкна колко сте слаби. Пред мен вие сте такива, както ви виждам, слаби – вие сте още гвоздеи, които тепърва трябва да се забиват от чука. Като дойде чукът, ще ви пита: „Познаваш ли ме?“ – „Познавам те.“ Ще се забиеш и даже навън ще излезеш – ще познаете, че сте гвоздеи и че силата не е във вас, а в чука. Чукът пък казва: „Видиш ли, като те ударя, накъде отиваш?“ Силата обаче е в дръжката на чука, а не в чука; тази сила е в ръката, а не в дръжката; ръката пък казва: „Силата е в мозъка, а не в самата ръка – ако мозъкът не даде заповед да се дигне ръката, какво ще стане с нея?“ Така е и с хората: двама приятели, два гвоздея, се събират и се разговарят; единият казва: „Аз съм забит двадесет сантиметра, знаеш ли колко товар закачват на мен, никой не може да ме изтръгне, най-голяма работа върша аз!“ – това са разсъждения на гвоздеи. Влиза някой християнин в църква и казва: „За Господа аз направих еди-какво си, обърнах едного към Господа.“ Обърнал си го! Ти си като крадец, който вземе кесията на някого и я отвори – бръкнал си в сърцето му и си го задигнал, и оставяш онзи човек да си оплаква дните и живота. Някои майки смятат, че са дали живот на детето си, и го изпращат в майчин дом. Дала си му живот! Ти не трябва да лъжеш това дете, вторият принцип не търпи лъжа. Между лошите хора лъжата, силата, омразата, завистта, всички тези неща са съвместими – те са естествени неща и когато двама лоши се набият, усещат временно удоволствие. Така е и с един вълк, лъв: когато те разкъсат и изядат една овца, временно са доволни; след пет-шест часа обаче те имат нужда да разкъсат друга жертва.

Такива примери има много и в съвременната цивилизация. Случило се е нещо подобно в Америка, констатирано от съдебните власти в Ню Йорк. На един американски лекар му правело голямо удоволствие да убива хора и действително, в късо време той убил двадесет и пет души. Взел той една жена за своя секретарка и първо нея убил. И как? Започнал да я реже парче по парче, като наблюдавал ефекта от своето дело – отрязал ѝ пръстите на краката, на ръцете, извадил очите ѝ, отрязал носа, ушите, докато най-после я умъртвил. Това същото направил и с други двадесет и четири души, след което ги турял в една печка и ги изгарял. В този човек е настъпвало животинско озлобление, когато е умъртвявал жертвите си. Той бил изследван френологически в Нюйоркския затвор – челюстите и очите му били обезобразени. Той е бил под влиянието на първия принцип. Често в такива престъпници се явява желание да пуснат големи бради – голямата брада е признак за присъствието на първия принцип. От това не искам да отидете в друга крайност и да ме разберете криво; голямата брада дава повече сокове в човека, обаче в престъпника тя ще бъде остра, груба.

Когато вашите косми станат остри, първият принцип е взел у вас надмощие. За да познаете колко сте добри, опитвайте всяка сутрин вашите коси, вашата кожа. Когато кожата ви стане суха и почне да надебелява, у вас е първият принцип. Този принцип ще ви погълне тъй, както змията поглъща жабата. Той ви улавя за краката и ако се не обърнете към Господа, ще слезете в дъното на ада, ще познаете другата философия на Живота, ще познаете какво е да служиш на мамона. Никой не може да избегне от тази вечна съдба на нещата. Затова Христос казва: „Обърнете се към Мене."

Животът в съвременното наше състояние се проявява в две посоки – в доволство и недоволство, в

качване и слизане; други посоки на мисълта няма. Право е, че богат човек не може да бъде светия, но и сиромах не може да бъде светия, ако е недоволен. Под думата *богат* разбирам човек, който е недоволен от себе си; *сиромах* – човек, който е доволен от себе си. Като забогатее, човек става недоволен от положението си – купува една къща, втора, трета, мебели, търси начини да разшири този кръг. Недоволен – богат, доволен – сиромах. Но като казвам *доволен*, не разбирам да си индиферентен, тъй както в Индия има факири, които се хипнотизират и заспиват. Имало един, който в продължение на двадесет години съсредоточавал мислите си и стоял неподвижен дотолкова, щото птиците го смятали за дърво и започнали да правят гнезда на главата му. Не разбирам такова състояние на доволство – да се завъдят птички в главите ви. Бог е създал за тази цел дърветата, а ти, за да си доволен, трябва да работиш за Бога, да слугуваш Нему. Да си доволен, то значи, ако днес си спечелил три лева, радвай се за това и благодари на Бога; утре, като станеш, ако спечелиш пак три или четири-пет лева, пак благодари на Бога. Не казвай: „Малко спечелих.“ – „Доста е на деня неговото зло.“ Един грош спечелиш – благодари на Бога, десет гроша спечелиш – пак благодари на Бога, достатъчно ти е това. Едното прави човека щастлив; двама като те любят, не могат да те направят щастлив – ще бъдеш нещастен. Любовта може да съществува между двама души, между трима тя не съществува. За да се прояви третият елемент, и двамата трябва да вложат по равно количество и тогава ще произлезе тяхното дете. Бащата казва: „То обича мен повече“, майката казва: „Не, мен повече обича.“ Някой път бащата се намръщи – защо детето обича повече майката; или обратно. Защо ли? Защото този принцип у двамата не се е уравновесил.

Вашите добродетели, вашите сили всякога ще съответстват на вашето вътрешно състояние – ни

повече, ни по-малко; това е цяла истина. Когато хората говорят за мен, казвам: „Заслужавам си го, пада ми се.“ Онзи, който говори лошо за мен, не му се сърдя – той работи върху мен. Нека той да ми направи Добро и аз трябва да му благодаря. Затова казва Христос: „Любете вашите врагове.“ Ти не можеш да победиш този враг, първия принцип, с друго, освен с Любов – зло със зло не се побеждава. Да се снишаваш, да се гушиш, то не е Любов, а да го любиш с всичката си душа – ще кажете: „Този човек има право да ме мрази.“ Не мислете, че вълкът, като хване една овца и я изяде, Господ му казва: „Не направи добре“ – не, Господ му казва: „Много добре правиш.“ Овцата, като се оплаче на Господа, Той ѝ казва: „Хубаво правиш, че плачеш – ти си длъжна да плачеш, а той е длъжен да те изяде.“ Овцата излезе на полето, откъсне трева и я изяде; Господ ѝ казва: „Това е твоята работа, ти изяде тревата, един ден теб вълк ще изяде.“

Това е сегашната еволюция в живота, но това не е Живот в истинския, дълбокия му смисъл. Да трошиш хиляди години камъни, за да правиш пътища да носиш вода, това не е Живот. Може да бъдеш някое товарно животно, да пренесеш през живота си десет хиляди тона злато, но какво от това? Това не е Живот. – „Чел съм еди-какво си, бил съм на църква и съм слушал един проповедник“ – какво от това, що знаеш? Пренесъл си десет хиляди тона злато – какво знаеш? – „Знам, че елементите могат да се съединяват и как се съединяват.“ – Какво от това? – „Аз зная повече.“ – Какво от това? Ако бих знаел от колко частици е съставен материалният свят, какво ще ми допринесе това знание? Ако имам много богатство и не умея да го използвам, каква облага от това богатство? Ако имаш жена, която те обича, а твоето сърце е закоравяло и децата ти, когато те целуват, не чувстваш нищо, каква облага от това, че имаш жена и деца?

Философията в Любовта е да дадеш и да вземеш едновременно, та обмяната да бъде правилна. Казвате: „Той не ме обича“ – това е първият принцип; „Той е недоволен“ – това е пак първият принцип; съмняваш се – това е пак първият принцип; „Няма Господ“ – това е пак първият принцип. Когато казват философите, че всичко в света се движи, това е вярно, защото първият принцип е във вечно движение. Животът се проявява във втория принцип – в правилното съграждане на нещата. Вторият принцип действа във вас. Всеки трябва да съедини тези два принципа с Христа; така само ще бъдете навсякъде полезни – на обществото, на народа, на жените, на децата си и т.н. Това е казал Христос на евреите преди две хиляди години, но те приеха първия и отхвърлиха втория принцип и затова ги сполетя голямо нещастие. И днес хората с тази война изпитват първия принцип на гърба си; и той ще действа, докато хората се изтощят. След като си свърши работата, той ще прояви Любовта, т.е. Бог.

Хората казват: „Който много мрази, много люби“ – това е наполовина вярно. Бог предоставя енергията си на втория принцип и когато тя дойде, разумният Му Дух почва да гради. Не можеш едновременно да любиш и да мразиш – не се лъжете, това е лъжлива философия, лъжливо учение. Когато дойде Божественият принцип в нас, само тогава можем да любим и да кажем: „Бог е Любов.“ Само тогава ще разберем истинския смисъл на материалния свят, понеже Любовта е необходима за развитието на нашия Живот. Както къщите са необходими за хората, както гнездата – за птиците, така и този принцип е необходим за света. Някои питат: „Защо Господ направил така света?“ – То не е ваша работа – другояче не можеше да бъде направен. Питат някои: „Защо Господ не направи онова?“ – Защото не можеше Той да измени на Своето естество. – „Защо Той не се изяви?“ – Защото не можеше да измени на Свое-

то естество. – „Защо не направи света по-добър, защо не ни тури на правия път?“ – Той ви е турил, но вие не Го разбирате, защото мислите по своему, а между вашите мисли и Божиите има такава разлика, каквато от Земята до Небето. Карат се двама и казват: „Защо, Господи, не слезеш да ни примириш?“ – Господ не е в разделението. Когато един ден се очукате и станете на пясък, Господ ще погледне отгоре с окото Си и ще види дали ще може да стане нещо от този пясък. Като гледа Господ на днешните хора, като гледа на тези земни философи и на враждуващите царства, поусмихва се малко и оставя тези деца да се борят, чукат и плачат. Искаме някой път да жегнем Господа, като някой комар да Го поухапем – да почувства. Той, разбира се, е спокоен и не иска да знае от това, но ни чуква с пръста Си и нас ни закарват тогава на гробищата – там ни изпраща Бог. Царе, князе, полковници, съдии, свещеници, проповедници и философи Господ ги чука безразлично. И за вас е същото нещо – ако много философствате, ще хвръкнете. И вие сте като комарите – гледате да поужилите някого, но като тръгнете да отидете при Господа, не бива да мъкнете и своето жило, жилото на комара, а да се спрете, да си дигнете нагоре очите и да въздъхнете. Не мислете, че Господ спи и не вижда – още когато сте тръгнали от Земята, Господ ви вижда. И ако сте тръгнали с Любов към Него, Той ще ви погледне, ще се смили и ще каже: „Разбрал си смисъла на Живота – ела при Мен.“ Който обича да хапе, Господ го оттласква, докато си научи урока.

Аз ви давам тези мисли, за да разсъждавате и да съградите вашия Живот не тъй, както сте го градили досега. Най-първо, откажете се да хапете. Когато се оплаква мъжът от жена си, че тя хапе, Господ какво ще направи? Ще я чукне, тя ще умре и той ще се освободи. Когато жена се оплаква от мъжа си, Господ какво ще

направи? Ще го чукне и мъжът умира. Син извадил своето жило – Господ го чукне и той умира. Така постъпва Господ. Някои мислят, че Господ постъпва като хората, че прави каквото Му скимне; това не е вярно. Той не прави абсолютно никакви погрешки – в това отношение Той е всемъдър. И Неговото дълбоко, вътрешно желание е да се примирим, да живеем братски, да не се изнасилваме, да не крадем и т.н. – „Какво има да се примиряваме, какво сме изяли и изпили в този свят?“ – питате. Срещнете някой човек – не ви поздравява и се обиждате. Какво ви е длъжен – и двамата сте еднакво малки буболечки, които се движите по земята. Друг казва: „Ама ти трябва да бъдеш кавалер, не ме тласкай!“ – друга е силата, която тласка. Ако вземете сто хиляди малки песъчинки и ги бълникате в едно шише, те ще се питат: „Защо се тласкаме, защо се караме?“ Ако влезете в този първи принцип и той ви клатушка, вие ще питате: „Защо, Господи, ни мъчиш?“ Като се пръсне шишето, вие се разсипвате, Господ ви освобождава – така Господ се е заел сега да чука. Той чука със средния пръст – средният пръст е законът на Сатурн, на съдбата. В закона на Божествената Правда всеки ще пожъне, каквото сее.

Искам да бъдете свободни от вашите стари навици и очите на вашия ум трябва да са отворени, когато Господ почва да чука. Щом си извадил жилото, Господ ще те чукне. Ако те чукне вечер, няма да осъмнеш, а когато те поглади, помилва, ти ще възкръснеш. Бих желал Господ да поглади всички хора, т.е. вторият принцип да ги поглади – това е християнската философия и с нея може да се обяснят всички противоречия, които съществуват между хората. Недоразуменията произлизат от това, че ние не си разбираме от езика. Искате да ви дам факти – какви факти мога да ви дам? Ако ти давам пари, не мисли, че те обичам – може да кроя да ти задигна къщата. Мъж дойде при някой беден, пома-

га му; жената на този беден човек е красива – знаете ли какви побуждения има този благодетел, отде знаете, че той е искрен, че няма да задигне жената, какво доказателство имате за това? Само едно доказателство има, а то е: откакто се е родил, докато умре, ако не направи никаква пакост, той е искрен, няма измама – по-силно от това доказателство в човешкия живот няма. Така всеки трябва да живее. Ако философствам само и не живея както трябва, това е лъжа в моя живот. Ако живея съобразно с този велик закон в Живота, няма лъжа. Вие всичко това го знаете.

Гледам някои, като идат отвън, сериозни са, а като влязат, поухилят се – това е изкуствено. Знаете ли как турците казват за жена, която се усмихва? Те казват: „В очите ми се засмя“ – мислят, че тя е вече с тях. Усмихването за тях е лош признак, а ние го смятаме за добър признак. Да, ама ако ви хване за крачето, като жаба ще ви погълне. Не визирам вашия личен живот, а просто констатирам един факт, който става вътре в мен, става и във всички вас. Студът и топлината, светлината и тъмнината аз ги усещам – тези неща произлизат вън от нас, това не сме ние, това са неща отделни от нас. Светлината и тъмнината не представляват нашия живот, но когато те се съединят в един принцип, проявява се Животът, т.е. третият принцип. И този принцип може да се прояви само на екватора на Живота.

Прочее, не можем да служим едновременно на Бога и на мамона. Ако служим на Бога, ще бъдем щастливи, а ако служим на мамона, ще бъдем нещастни; ако служим на Бога, ще бъдем здрави, ако служим на мамона, ще бъдем болни и бедни; ако служим на Бога, стомахът ни ще бъде здрав, ако служим на мамона, ще бъде разстроен; ако служим на Бога, ще бъдем почитани от обществото, ако служим на мамона, хората ще ни презират; ако един народ служи на Бога, ще бъде възвишѐн, а ако служи на мамона, ще се

снишава и изражда; ако служим на Бога, умът ни ще се развива правилно, ако служим на мамона, умът ни ще се смущава и потъмнява – това са двата принципа. Ставаш сутрин, смутен си – ще отидеш при Господа, ще отправиш ума си към Него и ако Той положи ръката си отгоре, ще вложи равновесие и ще измени настроението ти. Затова казва Христос: „Елате при Мене всички, които сте обременени, и Аз ще ви успокоя и утеша.“ За да избегнете лошите последствия от първия принцип, който носи нещастие, всеки ден дружете с Христа. Първият принцип сам по себе си не иска да носи нещастия, а ги туря на другите – такова е неговото естество.

Днес научихте да се пазите от средния пръст на Господа. Като благославят, свещениците съединяват палеца и безименния пръст и вдигат другите два нагоре, но те самите отдавна са изгубили ключа, забравили са смисъла на Божията наука. За това ще ви държа друга беседа, то е цяла философия, която е съществувала десет хиляди години преди християнството. Но ще кажете: „Преди толкова години светът не е бил създаден, какъв свят имаше преди Адама?“ Преди падането на Адам имаше друг Адам, една друга велика култура. Като падна Адам, хората се изродиха и сега ние казваме: „Ние сме първият Адам.“ Вашият първи Адам е ягорида, която само на края на опашката си е Божествена и после еволюира. Като нямало от що, Господ взел малко пръст, направил от нея Адам и го оставил да живее в един малък Рай като градинар. Казваме, че нашият първи баща бил гол. Гол е бил, защото мъж, който се оставя да го води за носа една жена, е глупав; жена, която се оставя да я води една змия, и тя е глупава – то е още по-смешно даже. Не е син Божи този Адам, когото вие знаете. Христос е бил преди Адама, преди Авраама – Той е, който се нарича Син на Бога Живаго. Христос, когато дойде, каза: „Аз

съм онзи, който беше преди Адама и Авраама.“ Той живеел в онази велика епоха, велика култура, когато Ангелите са пели в Божествената зора на Живота, в златния век на човешкия Живот. Когато дойде грехът в света, тогава дойде великият баща – дяволът, който живее сега вътре във вас, и затова вие сте чада на дявола. Ако не познаете, че сте в греха си, ще умрете, всякога ще служите на мамона и никога няма да бъдете щастливи. Когато казвам *Вторият Адам*, разбирам Христос. Той е втори по отношение към закона на Любовта, но по изявлението на Бога Той е първото начало.

Сега вярвам, че като се върнете у дома си, ще започнете да търсите в себе си третия принцип. Онези, който малко се занимават с математика, да започнат да изучават уравненията и тогава в резултата на едно уравнение ще намерят третия принцип. В първата част на уравнението ще турите вашия ум, във втората част – вашето сърце, а в третата част ще влезе вашето тяло и в тия отношения ще намерите какъв ще бъде вашият Живот. Турете в умовете си мисълта да се съедините с Христа – Животът е в съединението и в хармонията. Всяка горчива дума, всяко недоволство да изчезне и всяко желание да ухапете вашия ближен да изгасне – това значи да служим на Бога. Какво служене ще бъде, ако искам в дадена беседа да ви изоблича, като имам пред себе си вашите грехове, и да ви кълва? Това е лъжливо учение. Кълването е много лесно нещо: то значи да взема един чук и да ви удрям, а един ден вие ще издигнете същия този чук върху моята глава – „С каквато мярка мериш, с такава ще ти отмерят.“ Тъй че от това, което слушате, не мислете, че аз ви кълва, защото аз мога и да мълча, но аз ви говоря една велика Истина, която след дълги години вие сами ще я научите. Това съм научил аз след дълги години, които съм прекарал в материята тук на Земята.

Оплаквате се: „Лош е моят мъж“ – ще кажа: първият принцип е у него; мъжът казва за жената, че е зла – казвам: първият принцип е у нея; дъщерята е недоволна – първият принцип е у нея; българският народ се бие – първият принцип е у него. Ще разсъждавате защо се бият хората и защо светът е лош, ще разсъждавате върху всичко това и кога да е, ще го разберете. „Да бъдем добри“ – то е вече вторият принцип. Когато се укроти всичко, когато настане Мир, ще дойде третият принцип.

И тъй, турете си мисълта да служите на Бога – там е вашето спасение.

Да бъде благословението на Любовта на Живия Господ с всички ви.

21 януари 1917 г., София

ВСЕ, ЩО Е ПИСАНО

„Защото тези са дни на отмъщение, за да се изпълни все, що е писано.“

От Лука 21: 22

В този стих думата *отмъщение* звучи странно, което показва, че не е на мястото си. Засега по-сполучлива дума, която да изрази смисъла на Христовите думи, няма нито в българския език, нито в чуждите езици. Донякъде тази дума може да се замести с думите *отчет*, *равносметка*, *ликвидиране*, *равновесие*. Христос, когото и до днес още считат за идеал по чувства, мисли, постъпки и стремеж, е казал някои горчиви думи. Колкото и да са неприятни тези думи, те действат здравословно върху човешката душа, както горчивите хапове върху организма на болния. Как би могъл човек да изправи своята изопачена мисъл, ако на пътя си не срещне противодействието на правата мисъл? Много християни и до днес още мислят, че могат да живеят както разбират, да правят погрешки, без да си дават отчет за тях, без да носят последствията им – те мислят, че като се разкаят и обърнат към Бога, веднага греховете им ще се заличат. Погрешките се заличават само когато се изправят.

Истинският идеален Живот изключва всички погрешки и престъпления. Грехът, погрешките са случайни, вметнати неща в Живота. Те стават понякога несъзнателно, а понякога – съзнателно, или според езика на съвременната юриспруденция – с умисъл или без умисъл. Следователно задачата на хората не се заключава в правене на погрешки и престъпления. Те са дошли на Земята по една необходимост на своето развитие. Те имат велика мисия и предназначение – да завладеят Земята, да бъдат господари на всички живот-

ни. Какво значи да владее човек, кой може да владее и да бъде господар? Да владееш Земята, това значи да я обработваш както трябва, да туриш ред и порядък навсякъде. Да бъдеш господар на животните, това значи да ги ръководиш, така да се грижиш за тях, че и те да бъдат доволни от теб. Само разумният, добрият и свободният човек може да владее Земята и да бъде господар на по-слабите същества.

„Защото тези са дни на отмъщение, за да се изпълни все, що е писано.“ Този стих може да се разгледа в широк смисъл – по отношение на цялото човечество, и в тесен смисъл – по отношение на личния живот на човека, както и по отношение на неговото тяло. Човешкото тяло представлява неговата Земя, с всички растения и животни по нея – риби, птици, млекопитаещи. Всичко това човек трябва да завладее, но тъй като принадлежи на друг Господар, той носи отговорност за съществата, които стоят под него и на които става временно господар. Христос казва: „Господи, тези овце, които ми даде, са Твои, затова Аз полагам живота си за тях.“ Ето защо човек трябва да знае, че за всяка власт, която му е дадена, носи отговорности. Всеки иска да бъде силен, но придобиването на тази Сила има смисъл само когато се употребява за нещо Добро и велико, иначе тя е безпредметна. Силата, както дарбите и способностите на човека, се придобиват постепенно с развитието на човека, а не изведнъж. Знаете ли колко хиляди години е работила гъсеницата, докато придобие изкуството да преде, да се завива в пашкул и да се превърне в пеперуда. Които не са запознати с естествената история, ще кажат, че Бог е създал всичко. Бог е дал условия на всички живи същества да се развиват, но те сами трябва да правят усилия да подобрят живота си, т.е. да минават от по-ниско на по-високо стъпало. Който иска да проследи пътя на развитието, което става с някои същества,

нека вземе едно бубено семе и да го наблюдава първо под микроскоп, после – с лупа, да види през какви процеси минава, как се диференцират клетките, докато се превърне в малко червейче, след това – в буба, в какавида и най-после – в пеперуда. Ще кажете, че развитието на бубеното семе е несъзнателен процес. На Земята бубата живее несъзнателно, но в друг някой свят, по-висок от този на Земята, бубата е съзнателно същество. Затова е казано в Писанието: „Където е сърцето ти, там ще бъдеш и ти"; с други думи казано, където е съзнанието ти, там живееш. Ако съзнанието на бубата не присъства на Земята, тя минава за нас като несъзнателно същество.

Бубата живее несъзнателно на Земята, но какво ще кажем за човека, който минава през опитността на блудния син? Той се отделил от Бога, скъсал връзката си със своето висше съзнание и тръгнал по света да странства. Има ли право човек да се отделя от Бога? Щом се прекъсне връзката между Божественото и човешкото съзнание, човек има право да се отдели от Бога, има право да странства по света, има право да изяде и изпие богатството на баща си с леки, повърхностни приятели и приятелки, има право да стане свинар, да ходи окъсан и бос; най-после, когато се пробуди съзнанието му, има право да се върне при баща си и да каже: „Приеми ме като един от твоите слуги, не съм достоен да се нарека твой син, сгреших пред теб и пред Бога, прости ми." И бащата има право да посрещне сина си с радост, да го прегърне и целуне и да заповяда в негова чест да заколят най-угоеното теле. И по-големият брат има право да се сърди, че баща му заклал най-угоеното теле за по-малкия си син, който изял и изпил всичко, и се върнал при баща си гол и бос, като последен сиромах. Такава е съдбата на всеки човек, на всяко семейство, на всяко общество и на всеки народ, които са се отклонили от Бога. Това става днес по целия свят.

Казано е в Писанието, че Син Человечески ще дойде втори път на Земята. С какво ще се ознаменува идването на Христа? С пробуждане на човешкото съзнание. Когато човек осиромашее, когато изгуби всичкото си богатство и тръгне гладен, гол и бос по света, тогава ще съзнае, че е сгрешил, че е взел крив път, и ще започне да очаква идването на Христа – това означава пробуждане на човешкото съзнание. Това е процес, който се налага вече на хората: всеки трябва да се върне при своя Баща, да съзнае погрешката си и да се разкае. Само така човек ще види последствията на своя живот както в миналото, така и в настоящето. И блудният син си даде сметка за своя минал живот, разбра какво е придобил и какво загубил и едва тогава реши да се върне при баща си. Той разбра, че със свинарство нищо не се постига; най-после гладът го застави да се върне при баща си, да стане негов слуга. Ще кажете, че е страшно положението на човека, когато тръгне по света гладен, гол и бос. Ако сте дошли до това положение и сте се разкаяли и върнали при Баща си, радвайте се, че вътрешните ви дрипели, т.е. вътрешните ви недостатъци са излезли навън – сами да ги видите и изправите, радвайте се, че сте поумнели. Когато поумнее, човек е отвътре сит, облечен и обут, а отвън – гладен, окъсан и бос. Благодарете, че Разумността е влязла във вас и вие можете вече да се върнете при Баща си и да кажете: „Отче, прости ме, сгреших пред Теб, но научих великия закон, че на всеки се отдава заслуженото."

„За да се изпълни все, що е писано" – тези думи се отнасят и до всички съвременни общества, държави и народи. Европейските народи ще оголеят, ще изгубят силата си, ще настане глад на Земята – кокошки, пуйки, агнета, прасета ще намалеят, почти ще изчезнат. Не само това, но и хлябът ще се намали, ще се дава дневно по двеста-триста грама на човек, може

да се случи и да гладувате по два-три дена. Всеки ще се пита: „Защо дойдоха тези времена до главата ни?“ Кой е виновен за бедствията по света? Виновникът не е един – всеки сам за себе си е виновен за лошите последствия. Когато ти яде и пи с приятелите си, те ли са виновни за твоето пропадане? Те бяха твои гости, ти ги покани да се повеселиш с тях, ти им даде средства да ядат и пият с теб, да прекараш по-весело – на кого се сърдиш сега? Както си ял и пил, без да мислиш за последствията, сега ще бъдеш герой да понесеш закона за възмездието върху себе си – ще благодариш на този закон, че ти дава възможност да се изправиш.

Религиозните хора се готвят, като заминат от този свят, да отидат в друг, по-организиран и съвършен. Ако от плодните дървета падат незрели плодове, къде ще отидат – ще ги изнесат ли на пазара, ще ги сложат ли на трапезата на някой богат човек, ще ги видите ли в джоба на някое дете? Незрелите плодове ще останат при дънера на стъблото, докато изгният – за тях другият свят е затворен; незрелите плодове ще останат дълго време на дървото – тукашния свят, докато узреят. Следователно за неподготвените хора този и онзи свят е един и същ. Дълго време човек ще живее на Земята, дето ще се учи, ще расте и ще се развива, докато свърши развитието си. Тук той ще следва първоначално училище, после – прогимназия, гимназия и университет, след това ще влезе във великата житейска школа да приложи наученото и най-после, когато завърши и последната, житейската школа, тогава ще влезе в организирания свят, наречен *Небе*. На Небето приемат само учени хора, които са напълно узрели. Който отиде там, веднага ще му се даде работа, която трябва да свърши добре – там не приемат хора без работа. Който влезе неподготвен в онзи свят, ще го оставят два-три дена като гост и след това ще му възложат някаква работа – не може ли да я свърши, ще го изпратят отново на Земята.

Една баба сънувала, че отишла на онзи свят. Първото нещо, което видяла там, било една голяма маса, покрита с бяло, и пред нея седели няколко белобради старци с книга в ръка. Тя разбрала, че четат нещо, занимават се. Това я смутило, понеже не знаела какво да говори и как да се обърне към такива учени хора. Един от тях я запитал:

– Бабо, защо си дошла? Знаеш ли да четеш и да пишеш?

– Не зная, синко, не съм учила.

– Щом не знаеш да четеш и да пишеш, ще носиш вода.

– Е, синко, цял живот носих вода на Земята, дотегна ми вече, а вие и тук ме карате на същата работа.

– Ако не искаш да носиш вода, ще се върнеш на Земята да се научиш да четеш и да пишеш.

Докато е на Земята, човек минава през три области на Живота. Първата област е стомахът. Живее ли още в стомаха, човек се съобразява с неговите правила и закони. Стомахът дава угощения и кани гости: всички се нареждат пред трапезата и очакват да се сложи онова, което домакинята е приготвила; започват да слагат едно след друго супа, печена кокошка или пуйка, пържоли и от време на време по една-две чаши шестгодишно винце, да се развеселят сърцата на гостите – всички ядат и благославят Господа за благата, които им е дал. Така се разбира Животът от гледището на стомаха. Ако запитате човека защо яде кокошки, агънца, прасета, ще каже, че така е определено от Бога – да владее животните и да им бъде господар. Той вкарва всички животни в стомаха си и се чувства доволен. Като влязат вътре, те започват да го питат: „Господарю, какво да работим тук?“ Всяко животно започва да се проявява по своему: свинята започва да рови, волът – да боде, кокошката – да разхвърля каквото намери, пуйката – да се надува. Не се минава

много време, стомахът на господаря се разстройва, храносмилането му се затруднява, той страда, пъшка, вика лекар да му помогне и се чуди какво е станало с него. Много просто: животните, които са влезли в него, не могат да се помирят – те създават разстройство в организма. Лекарят предписва очистително, господарят повръща, пречиства стомаха си и се облекчава.

Какво означава думата *повръщане*? Според мен думите *повръщане* и *одумване* са синоними – както преяждането разстройва стомаха, така лошите и нечисти чувства разстройват сърцето. Като знаете това, не допускайте нито да влизат в сърцето ви, нито да излизат от него отрицателни чувства. Защо трябва да се одумвате едни други? Влезе ли някое отрицателно чувство в сърцето ви, веднага го повърнете назад. Някой ял развалена храна и тръгва от къща на къща да разправя каква била храната, докато най-после я повърне и се освободи. Ако не разправя за себе си, ще говори за своите близки, че яли лоша храна. Не яжте нечиста храна, да не става нужда да разправяте на другите какво сте яли; не говорете нито за себе си, нито за близките си. Устата е създадена да приема чиста, здравословна храна, а не да изхвърля нечистата навън. Две врати има човек: от едната приема, от другата изхвърля. Ако от една и съща врата приема и изхвърля нещата, той е нарушил хармонията в своя организъм. Този закон е общ и за физическата, и за духовната храна: от една врата ще приемаш, от друга ще изхвърляш. Допуснете ли нещо да излезе през устата, то трябва да бъде най-хубаво. Не е позволено на човешкия език да си служи с отрицателни и горчиви думи – затова е казано в Писанието: „За всяка празна дума ще давате отчет."

Същото се отнася до мислите, чувствата и постъпките на човека. Човек е свързан с Разумния свят,

със Същества от висока култура – светии, Ангели, Архангели, които държат сметка за всяка негова постъпка, за всяка мисъл и чувство, които излизат от ума и сърцето му. Един ден той ще отговаря за всичко, което е допуснал в себе си. Човек дохожда на Земята, ражда се, яде, облича се, учи; изразходва се грамадно количество слънчева енергия – светлина и топлина, различни елементи – кислород, водород, азот, фосфор, желязо, сребро, злато и т.н. Всичко това струва милиони и милиарди. Ние виждаме, че човек расте, развива се, но колко струва той на Природата не знаем; колко енергия са изразходвали Разумните същества, като са работили и работят върху него, и това не знаем. Направете сметка колко коства един човек, който е живял сто години на Земята, за да разберете има ли право той да злоупотребява с онова, което му е дадено. Който злоупотребява с правата, които му са дадени, лишава се от благоприятните условия на Живота да се ражда и прераждa. Да не може човек да се прераждa, това значи да бъде завинаги затворен.

Днес няма вече условия за злото. Син Човечески дойде на Земята именно затова – да освободи човечеството от злото, от лошите хора и животни. С други думи казано, всички обикновени човешки идеали ще изчезнат и ще се заместят с вечни; всяка мисъл, всяко желание, които не се основават на някакъв велик идеал, сами по себе си ще изчезнат. Само една мисъл да остане в главата ви и едно желание в сърцето ви, но да са безсмъртни. Какъв смисъл има, че сте родили десет деца, които не изпълняват Божията воля? Какво дете е това, което не обича баща си? Без Любов не могат да се проявят нито Вярата, нито Надеждата – Любовта е първият и най-силен стимул за човека. Любовта на Бога към човечеството, към всичко живо Го заставя да дойде в света, между хората. Обикновено Бог посещава света в усилни и тежки

времена, когато човечеството минава през големи кризи. Днес времената са тежки, хората и народите минават през големи изпитания, поради което Бог е най-близо до тях.

Като се говори за прераждането, мнозина не го признават, но това не е важно. Какво от това, че някой не признава известен факт – независимо от това фактът е налице. Хората са съществували и преди историческите времена, съществуват и днес; те се раждали и прераждали, благодарение на което придобивали по нещо ново, усъвършенствали се. Човек се прераждa, но с нови имена. Същото става и с народите. Сегашните народи, наречени германци, англичани, руснаци, французи, българи и др., съществували едно време под други имена. Колко време е живял човек на Земята, точно не се знае – различни мнения има по този въпрос. Според Библията човек съществува от осем хиляди години, според окултистите – от осемнадесет милиона години.

Бог иде на Земята не да съди хората, но да пречисти света. Как ще го пречисти? Чрез Огън. Затова е казано в Писанието: „Всяко дърво, което не дава плод, ще се изкорени и в огън ще се хвърли.“ Дървото не може да живее на камениста почва, пръст му трябва; следователно всеки човек, който не дава плод, ще се изкорени и ще се хвърли в Огъня. Кога човек дава плод? Когато живее според законите на Любовта – вън от Любовта няма Живот, няма никакво постижение. През дългия живот, който е прекарал на Земята, човек имал грижата да си създаде почва, която да разоре, обработи и посее, както прави земеделецът със своите ниви; върху тази почва са паднали голям брой нечисти мисли и желания, които са я покварили, тя трябва да се пречисти – как? Като се преобърне няколко пъти с ралото и се остави известно време на Слънце да се пече, докато стане плодородна.

За да помогне на човека в пречистване на неговата почва и освобождаване от греха, Разумният свят, т.е. Провидението му изпраща страдания. В този смисъл страданието е плугът, чрез който се разорава нашата почва. Тя трябва да се разоре няколко пъти и да се изложи на Слънце, докато се пречисти – така именно тя става годна за посяване на чисти мисли и чувства. Хиляди години наред Божията Любов трябва да действа върху човешката душа, за да върже най-после плодове. Докато узреят плодовете, естествено е човек да бъде недоволен, кисел. Първоначално плодът е кисел и горчив; колкото по-дълго време се излага на Слънцето, той става все по-сладък, докато узрее напълно и стане сладък и ароматен – процесът на узряването е свършен. Тъй щото, когато някой човек е кисел и недоволен, ще знаете, че той се намира в началото на своя Живот – в зародишно състояние, едва е завързал. След няколко Божествени години той ще узрее и ще стане сладък – недоволството му ще се превърне в доволство.

Не е лошо човек да се гневи и да е недоволен – гневът и недоволството са на място, когато почиват на принципиална основа. Всяко нещо има смисъл, когато е на място, т.е. когато има основание. В турско време българите са имали голям страх от ошурджиите, т.е. бирниците, които са събирали големи данъци. Докато ошурджията не е дошъл, българинът бил спокоен; той излизал пред пътната врата, вземал пръчка и нож в ръка и на едро дялал, като разисквал по различни въпроси. Обаче ако дойдел някой и кажел: „Ошурджията иде!“, веднага българинът се стряскал, обръщал пръчката към себе си и започвал да дяла ситно и да мисли как ще плати данъка си. Преди това той свободно си размишлявал и се произнасял, че Бог не съществува; щом дойде ошурджията, Бог съществува – тоягата, т.е. Правдата се налага. И той обръща тоягата към себе си.

Като имаш пари, княз си, бей си; като нямаш пари, и титлата губиш.

Един млад, красив момък се радвал на свободата, която имал – дружел с моми и момци и се чувствал независим. Момите го харесвали и за голямата свобода, с която се ползвал, го наричали *княз на князете*. Един ден той решил да се сгоди – момите го наричали вече само княз, след това се оженил – сега го считали за обикновен човек като всички хора, най-после той се развел с жена си и всички започнали да гледат на него като на посмешище, на човек, който стои по-долу от обикновените хора.

Бог изпраща хората на Земята свободни, да се чувстват независими и да живеят като князе. Какво правят те? Намерят някой мъж или някоя жена и се обвързват – те изгубват свободата си и падат по-долу от княз, после се оженват – стават обикновени, най-после се развеждат – стават за посмешище на хората. Щом са направили погрешка, ще я изправят. Мъжът дяла пръчката на ситно, жената – също, мислят как да платят данъците си на ошурджията. Не се свързвайте с хора, които имат да плащат на ошурджията.

„За да се изпълни все, що е писано“ – с други думи казано, съд Божи иде в света. Кога ще дойде Божият съд? Когато Божествената светлина влезе в умовете на хората и те започнат да виждат ясно всичко, каквото са направили в сегашния и в миналия си живот. Те се намират вече пред нова задача – да изправят Живота си, да изправят всичките си погрешки. Благодарете за Светлината, която ви е дадена, и бъдете готови като блудния син да се обърнете към Бога с разкаяние и смирение, и кажете: „Господи, бъди милостив към нас, не изпълнихме Волята Ти, но сега сме готови да станем слуги, да Ти служим с Любов.“ Помолете се на Бога да напише имената ви в книгата на Живота. Откажете се от лъжата, на която сте служили с години, и приемете Истината.

Ако не сте готови да служите на Бога от благодарност, вие ще се намерите в положението на един гръцки цар, който отговорил на своя добър лекар с неблагодарност. Гръцкият цар, за когото се говори в разказа, страдал от проказа. В царството му дошъл един знатен лекар, някой си Дубан, който се заел с лекуването на царя и в скоро време го излекувал. В знак на благодарност царят назначил лекаря на една от първите служби в царството. От завист към него неприятелите му започнали да правят различни интриги, които достигнали до ухото на царя. Той повярвал на интригите и за да се освободи от лекаря, заповядал да го екзекутират. Преди да се изпълни заповедта на царя, лекарят се явил при него, разказал му истинското положение, в което се намирал, и го помолил за милост. Царят не се съгласил и потвърдил присъдата. Тогава лекарят казал: „Ще ви оставя една книга, в която ще намерите отговор на всички трудни въпроси, които ви вълнуват. Като прелиствате книгата, заедно с отговорите на въпросите ще чувате и моя глас – главата ми ще проговаря.“ Царят взел книгата и се зарадвал, че ще има възможност да прави интересни наблюдения. След екзекутирането на лекаря обещаната от него книга била вече на царската маса. Царят всеки ден обръщал по един лист на книгата да чете написаното в нея. Обаче колкото повече прелиствал книгата, толкова повече положението му се влошавало – листите били напоени с някаква отрова. Когато отворил последния лист на книгата, царят чул, че се говори: „Това е възнаграждението на всеки човек, който за направеното добро отговаря с неблагодарност.“ Така завършил живота си неблагодарният цар.

Кой е лекарят, който лекува човешката проказа? Христос. Вместо да благодарите, вие ще отрежете главата Му, за да се освободите от Него. Тогава ще дойде

при вас дяволът, чиито интриги слушате, и ще ви даде книгата, която всеки ден ще прелиствате, за да четете от нея мъдрите му съвети. Листите на тази книга са пропити с отрова; като четете мъдрите дяволски съвети, постепенно ще се отравяте, докато дойдете до последния лист. Тогава ще чуете гласа на дявола, който ще ви каже: „Това е възнаграждението на всеки грешник, който за направеното му добро отговаря със зло – той не заслужава да живее."

Мнозина се оплакват от неправдите в Живота и отдават всичко на Бога – щом мислят така, неправдата е в тях. Ако е даден само един живот на човека, има право да се оплаква. Но какво ще кажете, като знаете, че много пъти живеете на Земята – не мислите ли, че вие сами сте създали неправдата? Вие живеете по Божия благодат, Бог е толкова снизходителен към вас и въпреки това вие пак роптаете. Нова епоха иде, нова култура, нови условия. Новата епоха се ознаменува с това, че Бог иде в света да тури ред и порядък, да отдели смъртните от безсмъртните, грешните от праведните. Всеки сам си определя категорията, в която ще живее. Грешният със своите изопачени и нечисти мисли и желания ще си създаде съответно тяло, със съответен мозък, бели дробове и стомах – мислите и желанията на човека се въплътяват в такава форма, която отговаря на тях. Тъй щото не се чудете защо съществуват различни форми – мечки, вълци, тигри, лъвове, змии и др. Формите се създават според мислите, чувствата и желанията. Не се чудете защо съществуват добри и лоши хора, защо някои са здрави, бодри и енергични, а други – болни, хилави и неспособни за работа; не се питайте защо съществуват микробите, които рушат човешкия организъм. След всичко това лекарите се събират да обмислят този въпрос, да намерят начин как да се справят с микробите. Има микроби, които в двадесет и четири часа могат да изпратят човека

на онзи свят, в света на мъчението – микробите са страшен бич за човека.

„Тези са дни на отмъщение, за да се изпълни все, що е писано.“ Питате: „Отмъщава ли Бог на хората, чрез микробите ли трябва да им отмъщава?“ Не отговарям на въпроса ви, но питам какви ще бъдат отношенията ви към вашия съсед, който съзнателно пуска свинете си да ровят във вашата добре наредена градина? Вашата градина не е за свинете на съседа ви, вие сте работили в нея с Любов и Радост за своите близки и приятели. Който ви обича, нека влезе в градината ви да се разходи, да се порадва на хубавите цветя и плодове.

Представете си, че бащата на едно семейство бил в странство. Като се връща в дома си, той купува хубави подаръци на четирите си дъщери и на жена си. Едва пристигнал, двете му дъщери спират вниманието си върху подаръците и накитите, които баща им носи, разглеждат ги, любуват им се, но на баща си не обръщат никакво внимание. Че той е уморен, че трябва да се измие, да си хапне и почине – това не се отнася до тях. Обаче другите две отправят всичкото си внимание към него: едната му носи вода да се измие, дрехи да се преоблече; другата приготвя ядене да си хапне и почине – те не мислят още за подаръците. Бащата е внимателен и към четирите си дъщери, но към първите две има едно отношение, а към вторите – друго. Той няма да изрази отношението си външно, но вътрешно вече има някаква разлика. Оттук вадим закона: Любовта Любов ражда. Омразата не може да роди Любов – от страх можеш да дадеш вид, че обичаш някого, но щом се махне причината, която произвежда страха, омразата се увеличава. Любовта изключва страха, обаче безлюбието, омразата раждат страха. Само лошите, тъмните духове се страхуват, а не светлите и добрите; следователно щом влезе някой лош, тъмен дух във вас, вие веднага започвате да се

страхувате. Изпъдете лошия дух от себе си – нека той стане ваш слуга, а не господар. Щом го изпъдите, вие ставате силни, смели, повдигате съзнанието си и влизате в една светла област, дето цари Любов и съгласие, Светлина и Мир.

Какво ще стане със света? Не мислете за това, мислете за себе си. Друг е бил досега господарят на света, но днес той е вързан. Той трепери сега, страхува се, съжалява, че е изгубил властта си – ще го изпратят долу, в низшия свят, да се научи да работи. Той е ял и пил, но работа се иска от него – друго спасение няма. Щом е вързан главният господар, с малките господарчета лесно ще се справите – всеки ще върже малкото господарче в себе си и ще го тури на работа. Не се страхувайте от този господар, неговото царство е свършено. Турете Христа за глава на вашето царство и вървете по Неговия път – само така Ангелите ще ви бъдат приятели и вие ще ходите в Светлина. Това иска Бог от всички – слушайте гласа Му и бъдете готови да изпълните Неговата воля. Дошло е време вече за скъсване връзките със стария господар и да възстановите връзките си с Онзи, който ви е създал, който ви обича и мисли за вас.

Религиозните хора се готвят, когато отидат на онзи свят, да минат през всички планети и да се установят на Слънцето. И това ще бъде, но не сега – вие още не сте готови за другите планети. Има смисъл да обиколи човек всички планети и звезди, но да придобие нещо, да се измени, да стане нов човек. А тъй да мине и замине само, да види нови неща, без да разбере смисъла им, не заслужава да се изразходва толкова енергия. Ще дойде ден, когато човек ще пътува свободно от една планета в друга, но не със сегашното си тяло. Ново тяло трябва да си създадете, което да може да се разглобява и отново създава, за да го пренасяте от едно място на друго. Ще дойде

ден, когато човек ще пътува по Земята без тренове, без автомобили и аероплани – той ще има ново тяло, устроено по нов начин. Сам той ще разполага с нова Светлина и Знания, ще познава законите на Всемира и ще ги прилага. Тогава той няма да оре и копае земята, както днес прави, но ще се храни по особен начин, който днес и най-учените не познават.

Христос казва: „Иди си сега и повече не греши.“ Да не греши човек, това значи да не престъпва Божия закон. Който реши да служи на Бога, той изпълнява Неговия закон. Щом влезеш в обществото на Ангелите, ти се повдигаш. Голямо благословение е за човека да има приятелството на Ангелите, на светиите, на добрите хора в света – всеки ще се надпреварва да ти даде нещо. Страшно е обаче да попаднеш между неприятели – всеки гледа да вземе нещо от теб, да те ограби и погуби. Царството Божие не погубва човека – там живеят хора в пълно обединение, в служене на Любовта. Там всички живеят един за друг, а днес всеки живее за себе си. Под думата *себе си* разбираме низшето в човека – млекопитаещи, птици, риби. Затова именно Христос казва: „Който не се отрече от себе си, не може да бъде Мой ученик.“ Като се откаже от низшето, човек има възможност по-бързо да еволюира. Законът за еволюцията е общ за всички същества – и за хората, и за животните. Колкото по-грешен е човек, толкова по-бавно еволюира; той е изложен на големи страдания, за да се пробуди съзнанието му. Същият закон се отнася и до животните – тази е причината, дето едни животни страдат повече от други. Колкото по-тежки са страданията на едно същество, толкова повече има да плаща.

Като изучавате естествена история, виждате как формите постепенно минават от една в друга и се усъвършенстват. Разбира се, това е дълъг процес, който се извършва в продължение на хиляди години. За нас не

важи времето, а резултатите; ето защо, като дойдете до животните, не гледайте на тях с пренебрежение, но знайте, че един ден и те ще се изменят, ще се повдигнат. По съзнание, по материални условия животните са по-долу от човека, но и те един ден ще се повдигнат. Ако знае как да влезе във връзка с тях, човек може да се разговаря и с коня, и с вола, и с кучето, даже и с по-нискостоящите животни. Овчарят, който живее в колиба, и царят, който живее в палат, се намират при различни физически и духовни условия, но вие можете да се разговаряте и с двамата. Има хора, които по съзнание не стоят по-високо от животните; има и животни, които по съзнание са като хората. Ето защо не трябва да се влияете от външната форма на нещата, но да обръщате внимание на съдържанието и на смисъла им.

Истината разкрива произхода на човека. Един ден, когато влезете в Духовния свят, вашите мисли и чувства ще станат обективни и като ги видите, ще се засрамите от себе си, ще разберете, че не сте готови за този свят, и ще пожелаете по-скоро да слезете на Земята, за да работите за съграждане на своето светло бъдеще. Затова именно човек се преражда – работа се иска от него. В каквото положение да ви поставят, трябва да знаете, че това е вашата съдба – работете върху себе си, за да подобрите съдбата си. Това се постига само по един начин: като служите на Бога с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си душа и с всичката си сила – с други думи казано, да служим на Господа с всичките си мисли, чувства и действия. Да служим на ближния си като на себе си. Кой е твой ближен? Който ти помага и работи за теб. Значи волът, конят, кравата са твои ближни. Бог знае езика на всички животни и се разговаря с тях, както с хората, а ти се срамуваш да разговаряш с твоя вол, който по цели дни оре на нивата ти. Понякога Бог предпочита

да се разговаря с един вол, отколкото с един надут грешник, който сам си причинява страдания и обвинява Бога, че му дава толкова страдания и мъчнотии. Волът по цели дни тегли хомота на своя господар, но никога не го обвинява, че му причинява страдания. Бог е дал на човека хиляди блага и продължава да му дава. Кой е виновен за страданията му? Той сам. Като злоупотребява с благата и Божието благословение, страданията неизбежно го следват. Какво трябва да направи, за да се освободи от тях? Да прегледа Живота си и да го изправи.

Единствената сила, която може да изправи човешкия Живот, е Любовта. Приложете Любовта и Животът ви сам по себе си ще се изправи. Коя Любов? За която вие сте готови. Любовта има триста и петдесет милиона форми – задача на човека е да изучава формите на Любовта и да ги различава. Тъй щото, когато някой каже, че ви обича, вие трябва да знаете каква е неговата Любов – като на червея, на паяка, на комара, на кокошката, на кучето, на мечката, на вълка, на вола, на коня или като на майката, на светията, на Ангела и т.н. Не е позволено на човека да си служи с любовта на паяка, да смуче кръвта на своята възлюбена или на своя възлюбен; не е позволено да си служи и с любовта на хищника, който разкъсва своята жертва. Бог слиза на Земята не да съди хората, но да ги поучава. Той разтваря книгата на Живота пред всеки човек и го заставя да чете – сам да види своите погрешки. Къде греши човек най-много? По отношение на Любовта. Като види и съзнае погрешките си, той ще каже като блудния син: „Прости ме, Отче, ида при Теб окъсан и бос, гладен и сиромах. Всичко, което ми даде, изядох и изпих, съгреших пред Теб и Небето, но готов съм да Ти стана слуга и да Ти служа.“ Това е съдбата на света, която днес се прилага: Бог ще приеме блудния син с Любов, ще заповяда да го окъпят и облекат в

нова премяна, ще го прегърне и целуне и в негова чест ще заколи най-угоеното си теле. Но дяволът, т.е. по-големият брат ще бъде недоволен – той ще каже на Господа: „Толкова години работих за Теб, но Ти нищо не ми даде.“ Дяволът не говори Истината – всичкото богатство на света е негово. За дявола е казано: „Не дойде да помага на Ангелите, а на семето Авраамово.“

И тъй, със слизането на Христа в света хората ще се повдигнат, ще чуят гласа Му и ще възприемат новата мисъл. От който край на света и да говори Христос, навсякъде ще чуват гласа Му. Праведните едновременно ще Го чуват и виждат, Той ще бъде навсякъде – това значи да бъде човек ясновидец, да е развил шестото чувство в себе си. Ако Христос слезе втори път на Земята в плът, хората пак ще Го разпнат. Този път Христос иде в такава форма, която нито от храна се нуждае, нито кръст я хваща. Той се нуждае от плодовете на вашето дърво: като ви погледне, Той ще види има ли плодове вашата душа и като намери плод, ще каже: „Да бъде благословена тази душа!“ Казвам: блажена е онази душа, на чието дърво има поне един узрял плод. Като дойде Христос при вас, ще Му предложите своя плод да се нахрани. Така Той ще познае, че вие сте работили градината си с Любов, добре сте разкопавали и поливали плодните си дръвчета. Много мъже, жени и деца поливат своите градини със сълзи, които идат от дълбочината на техните сърца – един ден от тези сълзи ще се родят сладки, вкусни плодове. Не се плашете от сълзите си, не казвайте, че плачете, но кажете, че поливате своята градина; не казвайте, че сърцето ви се разкъсва от скръб и страдание, но кажете, че разоравате нивата си. Разоравайте и поливайте Божествената нива, за да даде изобилно плод – това е смисълът на Живота, затова иде Христос в света.

Какво е състоянието на сегашното човечество? То се намира в положението на движещия се параход: преди да тръгне, параходът се разтърсва, полюлява се и когато движението се предаде по всичките му части, той започва спокойно и плавно да се движи по повърхността на водата. Христос иде на Земята, за да раздвижи спрелия в пътя си параход. Той ще му даде голям тласък, ще го разтърси, ще го залюлее, но ще го застави да тръгне, да поеме правата посока на своето движение. Следователно идването на Христа ще се ознаменува с движение на човечеството в права посока – всички хора ще започнат да мислят, да чувстват и да действат право, както параходът се движи в права посока и върви към строго определена цел. Мъчно е да си представиш как ще стане това, но когато пр□рата разтърси твоя параход, когато мислите ти станат ясни, определени, когато съзнаеш целта на твоя Живот, ти ще видиш Христа пред себе си така ясно, както машинистът вижда и знае, че трябва да тури въглища в огнището, за да тръгне параходът.

Мнозина са виждали и виждат Христа весел, засмян, с ореол на главата, че отива към Йерусалим, като символ на свято място. Христос е във всички светове, а не само на Земята. Които са по-чувствителни, съзнават това, възприемат го и с ума, и със сърцето си. Няма човек, който да не чувства поне най-малкото раздвижване в себе си. Който чувства това раздвижване по-силно, той се страхува, безпокои се да не стане нещо страшно с него. Нищо страшно няма да стане – вашият параход се движи напред, върви в определена посока, към Божественото пристанище. Аз не ви говоря за гроба, напротив – щом параходът ви се подвижи, вие ще излезете вън от гроба и ще възкръснете. Това означава стихът, който Павел е казал: „Ние няма да умрем, но ще се изменим.“ Какво ще стане с нас? Ще си легнете като буба и на сутринта ще станете като какавида; втората

вечер ще си легнете като какавида и на сутринта ще бъдете пеперуда, която свободно ще кацва от цвят на цвят да събира сладкия нектар на цветята. – „Какво стана с нас?“ – Преобразихте се – Бог отне вашите стари, корави сърца и ви даде нови, меки, от фина материя, на които днес пише Своя закон. Той отне изопачените ви умове и ви даде нови, светли, които да разбират Неговите мисли и да ги прилагат. Душата ви ще бъде храм Божи, а сърцето ви – Негов олтар, на който ще принасяте жертвите си; Духът ще бъде Божият служител. Това значи да служиш на Бога с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си душа и сила. Това значи съдбата на света – да съдиш, това значи да намериш истинския път, по който, като човек в обществото, като народ в човечеството, да научиш задълженията си към Бога и да ги изпълниш. Тогава ще се познаваме ли? Повече, отколкото днес се познавате. Ще се обичам ли? Повече, отколкото днес се обичате. Тогава ще бъдете радостни и весели, със засмени лица и отворени сърца. Днес лицата на хората са замрежени, облаци има върху тях – кой е виновен за това?

Едно дете видяло изгрева на Слънцето, скрито под мъгли и облаци – неговият червен облик едва прозирал. – „Защо ме гледаш така навъсено и гневно?“ – запитало детето. Слънцето отговорило: „Вината не е в мен, облаци ме засенчват, мъгли пречат на лъчите ми, но минат ли те, аз пак ще ти покажа моя весел и засмян образ.“ Сега и на вас казвам: не питайте защо образът на Христа е мрачен и сърдит – облаци и мъгли го засенчват. Когато те се разсеят, вие ще видите светлия и засмян образ на Христа, от който лъха Любов и Светлина, Радост и Веселие. Любовта на Христа отчасти може да се уподоби на красивия и светъл слънчев образ. Когато почувствате Неговата Любов, земният ви живот ще се осмисли – тогава ще разберете защо се раждате и умирате, защо сте жени

и мъже, защо раждате и отглеждате деца. Не само ще разберете тези неща, но те ще се осмислят за вас.

„Тези са дни на отмъщение, за да се изпълни все, що е писано.“ Страшен е този стих. Който не разбира дълбокия му смисъл, ще ви прати в ада; който го разбира и тълкува правилно, казва: „Христос иде в света със своята Разумност и Любов.“ Той казва на всички хора по лицето на Земята: „Мир вам!“ Чрез Разумността и Любовта на Христа всекиму ще се даде заслуженото – кой за каквато работа е готов, такава ще му се даде. Има ли нещо страшно в това? Пригответе се всеки на своето време да посрещнете Христа. Облечете се в нови дрехи. За едни Христос ще дойде още днес, за други – утре, а за трети – след години – кой когато е готов, тогава ще Го посрещне.

Очаквайте всеки ден Христа – все ще Го видите, от вас зависи това. Кога ще Го видите, не мога точно да определя. Вие трябва да бъдете на местата си, както астрономът стои на мястото със своята тръба и наблюдава. Астрономът може да наблюдава една планета, която е много далеч от Земята, но той я вижда, докато обикновените хора не подозират нищо за нейното съществуване; когато планетата се приближи до Слънцето, тогава всички хора могат да я видят. Защо да не бъдете и вие такива астрономи – да виждате Христа отдалеч, когато обикновените хора още не Го виждат? Значи има хора, които и днес виждат Христа; други ще Го видят по-късно, когато се приближи до тях; трети и тогава няма да Го видят – те ще продължават спокойно и блажено да спят.

Желая ви да бъдете будни, за да видите Христа отдалеч. Ако не Го видите отдалеч, поне отблизо, но непременно да Го видите. Той ще ви говори и ще Го чувате така, както днес чувате мен.

28 януари 1917 г., София

БЛАЖЕНИТЕ

„Блажени гоненитe заради правдата, защото е тяхно царството небесно.“

От Матея 5: 10

Ще взема от този стих думата *блажени*. Христос не казва: „Блажени са онези, които имат много пари, които имат много къщи, които са много учени, които са силни на деня“, но казва: „Блажени са онези, които са гонени заради правдата.“ Думата *гоня* има добро и лошо значение. Ако човек не бъде гонен, няма да прогресира – трябва да има движение в света. Когато един българин иска да овършее своето гумно, своето жито, той гони конете си – тази гонитба защо е? За да може да се овършеят снопите. Всички неща в Живота имат смисъл. Онези, които разбират вътрешния смисъл на Живота, няма защо да се спъват от противоречията, които съществуват в света. Всички тия противоречия са израз на една велика Истина, която има две страни, две лица – страдания и радости; страданията – това са тъмната страна на тоя живот, а радостите са най-възвишените неща, светлата страна на Живота. Всичко туй е съобразно със законите на Природата. Земята си мени лицето в продължение на двадесет и четири часа: едната страна е светла, а другата – тъмна. Следователно в двадесет и четири часа на вашия живот вие ще бъдете тъмни и светли, ще страдате и ще бъдете радостни. Туй е неизменен закон, който обаче няма нищо общо с греха. Някой път грехът се преплита със страданието, но тези две неща не бива да се свързват.

Страданието е един велик закон; няма човек, който да не е страдал и да не страда. Дори Бог страда заедно с нас, никой не страда повече от Него. Когато

някой каже, че страда, аз казвам: „Ти едва си започнал с тази наука.“ Не е лошо да страда човек; с тези чувства, с които може да изпитате най-приятните неща в света, ще изпитате и най-неприятните. Когато вашето око е разстроено, не е в хармония със светлината, ще изпитате най-неприятните усещания от светлината, но когато вашето око е нагласено в хармония с нея, то ще изпита най-приятните чувства. Следователно, когато във вас се яви някоя дисхармония, това показва, че вие сте разгласени – само чрез страдания може да се нагласявате. Онези, които свирят на китара, често настройват китарата си за известни песни, ще рече, вършат известно нагласяване. Страданието и то е известно нагласяване – трябва да се промени гамата от мажорна в минорна или в хроматическа. В хора, които се стремят към благородното, този стремеж е свързан със страдание.

Страданието и Радостта са два противоположни полюса в Живота. Всеки, който иска да се развива, трябва непременно да страда – страданията са врата, необходимо условие за Радостта. Не искате ли да страдате, няма да имате Радости в Живота. Радост и скръб са две дъщери на Бога. „На кой Бог?“ – ще запитате. На Онзи, който е изявен на човечеството. Вие ще кажете: „Бог има ли дъщери?“ Има, Той има дъщери и синове тук на Земята и горе на Небето. Думите *брат* и *сестра* са Божествени идеи, те са много по-велики понятия от онези, които ние схващаме и разбираме. Нашето братство и сестринство се е издигнало само една педя. Когато на някого някой брат вземе една педя земя от неговата нива, скарват се и братството се разваля. Вземете лекари, търговци, учители, свещеници, проповедници и други – само до една педя е достигнало братството. Ето съвременния обществен растеж, до който сме дошли в схващане на братство.

Христос се обръща и казва: „Блажени сте, когато ви гонят за правда.“ Ще кажете: „Защо ме гонят?“ Аз

пък питам защо да не ви гонят. Често се казва, че мътната вода е много по-приятна за почвата, отколкото бистрата: тя, като мине през почвата, оставя известни утайки, от които растенията се ползват. Така река Нил всяка година нанася милиони тонове чернозем, от който старият Египет е произвеждал грамадни количества жито. Страданието е също онази Божествена утайка, която слиза от висотите и като се утаи във вашите полета, наторява ги и Бог казва: „Сейте сега." И от тези ваши утайки – грехове, недоразумения – ще излезе най-добър хляб и вие ще кажете до време: „Слава Богу, много хубаво е било всичко това." Ако няма страдания, няма да има и хляб. Христос казва: „Аз съм живият хляб" – и действително, Той е жив хляб, защото всеки ден Го ядат хората.

„Блажени сте, когато ви изгонят и когато върху вас рекат всяка зла реч на лъжа заради Мене." Ако кажат за вас зла реч, когато я заслужавате, то не е похвала – щом сте виновни и ви осъждат, заслужавате го. За правдина, за права Бога трябва да страдате; сега мнозина страдат за крива Бога. Аз питам: ако Христос днес би дошъл, какво учение би дал на света? Всички хора искат да са щастливи, блажени, да имат добри мъже, добри жени, добри деца, но отде ще вземете всички тези добри мъже, добри жени, добри деца? Посадете най-хубавото жито в пясъка, то ще стане хилаво; турете тор на този пясък, след време житото ще започне да се подобрява – аз разбирам този закон вътрешно. Какво става вън в света? Там всичко си върви нормално – става, каквото трябва да стане.

Апостол Павел казва на едно място: „Всички живеят и се движат вътре в Бога." Ако се движите и живеете вътре в Бога, от какво се плашите? Стоите вътре в една лодка в морето, дигне се буря и вие се уплашите – питам де е вашата вяра? – „Ще потънем." Ако сте грешни, ще потънете; ако приличате на злато,

сребро, желязо, ще потънете, но ако сте една лека перушинка, ще останете на повърхността, а другите ще потънат, защото носят голям товар – горко на тях. Следователно недейте товари умовете си никога с такива мисли, които да ви обременяват. Не е важно какво мислят хората за вас, важно е какво Господ мисли – Той, който е живял. Господ е навсякъде, дето има разумни същества; Той не е в мъртвите, не е и в грешните. Под думата *Бог* аз разбирам приятните чувства, мисли, които усещате, изпитвате в себе си – вашето съзнание да разберете Бога. Той живее в нас и има Сила да ни възкреси. Ако Господ не е във връзка с мен, ако Той не може да ме оживява, защо ми е този Господ и каква полза, че имало някакъв Господ? Затова казва Христос на едно място в Писанието: „Ако думите Ми пребъдат във вас и вие пребъдете в Мене, всичко, каквото попросите, ще ви се даде, ще оживее." Христос казва, че Той е живо Слово: „Думите, които Аз ви говоря, те са вътре във вас, те са живи." Ето защо Христовото учение, което е вътре в нас, само по себе си има Сила.

„Радвайте се и веселете се, защото е голяма на Небеса вашата заплата" – това значи, че такива ги чака бъдещ Живот. Кое подразбира бъдещ Живот? Някои мислят, че като умрат, ще отидат в друг свят; не, няма да отидете в друг свят, но просто ще преминете от едно състояние в друго, както става с бубата. Бубата, като стои на листа и го чопли, мисли, че това е нейният свят, но като се превърне в пеперуда, получава крилца и почва да посещава цветята и изменя своите възгледи за света. И ние, докато чоплим листата на материалния живот, сме червеи, но като минем през пашкула и станем души, облечени с хубави дрехи, ще схванем Живота в по-високото му проявление. Без да се обиждаме, мнозина сега са гъсеници, т.е. те са в положението на една гъсеница. Казват: „Трябват

бели пари за черни дни“ – гъсеница е; „Трябва къща за черни дни“ – гъсеница сте, защото на гъсеницата е необходим този лист. Питам, ако гъсеницата стане пеперуда, за какво ѝ са тези листа? Като почнете да се издигате, ще кажете на братята си: „Аз оставям тези листа на вас – подарявам ви ги.“ Затова Христос казва: „Това, което не ти е потребно, дай го на другите, които са в твоето положение – нека те да се ползват.“

Христовото учение е наистина за всички, но не всички хора са еднакво готови да го схванат и приложат; то може да се приложи само според степента на развитието на всеки човек отделно. Ще рече, трябва да съзнаем своето положение. Ония, които са назад или напред, не трябва да ги осъждаме, нито да им завиждаме – един ден всички ще минем по този път доброволно или по необходимост. Ако не вършеете доброволно, Господ ще дойде с камшик, ще ви върже като кон на вършачка и ще овършеете гумното – и първия, и втория ден, и така нататък с години; като ви питат защо сте станали коне, ще отговорите: „Да вършеем житото.“ Гледам, мнозина от съвременните хора вършеят на Божественото гумно. Като гледам някой кон, че вършее, казвам: „Той върши добре работата си.“ Питам и аз себе си върша ли и аз добре своята работа. Ако искате съвременните хора да разбират добре Христовото учение, трябва да се въдвори Божествената хармония между тях. Може ли да опитате доколко сте блажени? Може. Хората постоянно се оплакват и казват: „Аз съм най-нещастен“; отговарям: „Ти си най-блажен, защото Христос казва: „Блажени нещастните.“ Боледуваш – що е болест? Признак, че Божественият живот работи върху теб и иска да те възкреси. Имаш мъчнотии в своето развитие, не можеш да разрешиш някой въпрос – Божествената мисъл иска да те повдигне, да те осветли; стяга ти се сърцето – Божественият живот работи, иска да омекчи твоето сърце. Господ работи вътре в нас.

Съвременните хора приличат на онези деца, които обичат да дигат прах из училищните стаи – като влезе учителят, вижда прах навсякъде и започва да киха. И аз виждам навсякъде кихане: учители, проповедници, майки, бащи, всички кихат – защо? Прах има. Отворете прозорците, проветрете стаите, измийте пода – ще престане това кихане. Гледай стаята ти да е изчистена, тогава няма да има кихане. Кихане – значи има прах, подозрение, съмнение. В света трябва да има Светлина, за да се разбере смисълът на Живота. Питам ви вие от колко време сте на Земята, преди двеста години де бяхте? Вие, баща ви, дядо ви, прадядо ви, баба ви, прабаба ви преди хиляда години де бяхте? Ще кажете: „Не ни трябва да знаем това." Не ви трябва, но когато дядо ви остави наследство, как ходите по банките да го търсите, да научите всичко за наследството! Защо? Защото има да наследите нещо. Но ако дядо ви е направил дълг, вие се правите, че не го познавате, защото иначе ще плащате зарад него – това не е кавалерство. Не си кавалер – значи не можеш да яздиш кон, не можеш да управляваш своя ум, не си способен да управляваш своята мисъл, не си умен човек.

Христос казва: „Блажени са онези, които разбират така смисъла на Живота." Богатството е скрито в нашия мозък, в нашата мисъл, в нашето сърце. Някой богат момък се влюбва в някоя бедна мома – тя може да е бедна, но има богатство скрито в нея, то е изразено в нейното лице. Има хиляди примери, когато царе и други знатни и богати мъже са се влюбвали в бедни момичета, които по този начин са се издигали; но те имат едно вътрешно богатство, което Бог е вложил в тях. Когато човек е добродетелен, справедлив, когато у него има Божествена Любов, Мъдрост, Истина – всички тези неща живо изпъкват в него. Аз съм срещал Добродетелта, разговарял съм се с нея – какви блага бликат от нея! Знаете ли каква красива дъ-

щеря е тя на Бога? Аз съм срещал и Божествената Правда – тя е много красива, но строга, не прощава погрешките. Но ще ѝ кажете: „Аз съм слаб“; слаб или силен, ти не трябва да престъпваш заповедта на твоя Баща. А Любовта – тя е много хубава и нежна, тя не вижда хорските погрешки – пред нея каквото и да направиш, даже и най-лошото, тя ще те целуне, поглади, очисти, преоблече и ще те заведе у дома си. Мъже и жени трябва да се любят. Някои казват: „Жена ми не ме люби“ – не си намерил онази, която те люби; твоята жена на Земята е сянка на Любовта. Жената казва: „Ще го взема, ще се оженя за него, защото е богат, има десет хиляди лева приход и къща“ – тази жена взема, но не дава, тя не може да направи мъжа си щастлив. Мъжът казва: „Аз се ожених за нея, защото е богата, макар и да е грозна“ – и този мъж не може да направи жена си щастлива, защото всяко учение, което взема, а не дава, не може да прави хората щастливи.

В основата на християнското учение е самопожертването. Има два вида жертви: или сам ще се пожертваш, или ще те пожертват. Например на Гергьовден защо колят агнета? Турят им венец, осветяват ги и после ги колят – защо дават тази жертва? За ядене. Има духове в света, които и на вас един ден ще ви турят венец, ще ви поставят на жертвеника, ще ви заколят – ще умрете. Ще кажат: „Еди-кой си умрял“, но аз казвам: той не е умрял, жив е. И вие ще бъдете един ден на трапезата на смъртта и там ще ви изядат – ще кажат: „Колко е хубаво, добре угоено това тяло! Ами мускулите, сърцето, дробовете му, ох!“ Хората умират, защото има месоядство. Господ учи хората и духовете да не ядат месо – когато престанат да ядат месо, няма да има смърт на света. Месото на грешните е много крехко – така е и с всички долнокачествени дрехи. Дреха, която е направена от хубави нишки, е здрава, не се съдира – месото на праведните е здраво, жилаво и затова не го ядат; за праведните няма смърт.

Това Божествено учение ще създаде у нас здрави мисли, здрав ум, здраво сърце. Всеки, който се опита да погълне и унищожи една добра мисъл, едно Божествено желание, той сам ще се унищожи – такъв човек ще дойде в положението на крокодил, който поглъща малките жабчета. В река Нил има малки жабчета, които крокодилите често поглъщат: крокодилът си отвори устата, жабчето, като скача, попада вътре в устата му и като е малко, той го гълта цяло. Обаче като влезе в корема на крокодила, жабчето иска да излезе навън и за да си пробие път, лека-полека прояжда корема му и излиза; тогава коремът на крокодила се напълва с вода, той обръща гръб и умира. Някои хора се оплакват и казват: „Изядоха ме"; ако Бог е с вас, нека се опитат да ви изядат – те ще платят скъпо за това. Ако човек има Вяра, не трябва да се страхува от нищо – Живият Господ е с него.

Духът на Бога слиза вече отгоре, както Светлината. Иде Той и велика Виделина носи със Себе Си, Огън и Живот, който ще пречисти света. Съвременните хора ще опитат тия неща, ще бъдат свидетели на въдворяването Царството Божие на Земята. Със слизането Си Бог ще съедини хората и злобата постепенно ще изчезне.

Всички недоразумения произлизат от недоверие и подозрение един към друг. Ще ви приведа пример за студа, вятъра и Слънцето, които искали да направят опит с един овчар – кой от тях ще успее да му снеме кожуха. Започнал студът, разразил се в най-силна форма, дърво и камък се пукали, и казал: „Аз сега ще му снема кожуха." Овчарят обаче, като видял голям студ, загърнал се здраво в кожуха си и закрачил бързо за дома – не успял студът с опита си. Започнал вятърът: засвирил той от всички страни, изкоренявал дървета, замитал всичко по пътя си, но кожуха на овчаря не можал да свали, даже овчарят по-добре се увил. Слънцето най-после рекло: „Вие направихте вашия опит, сега и

аз на свой ред ще направя своя.“ Усмихнало се Слънцето благо и весело, изпратило то всичката своя Любов, започнал овчарят малко по малко да се стопля, докато се сгорещил силно и свалил кожуха си.

Проповядват се два вида учение – на студа и на вятъра, но сега остава учението на Любовта – то ще свали кожуха. Някои ще попитат: „Ти какво мислиш?“ Погледни ме в очите и ще видиш какво мисля. Като ви срещна, не питам какво мислите, аз зная какво мислите – мислите за някоя къща на два-три етажа, с повече мебелирани стаи, мислите да се ожените, да имате деца и т.н. Срещам някой учен – какви мисли виждам у него? Прави изследвания. Срещам някого, който мисли да краде – всичко, що мисли, е изписано на лицето му. Господ е отворил вече книгата и всичко ясно се вижда. Ако Христос реши да съди света, веднага ще издаде присъдата – ще каже: „Според еди-кой си член от Божия закон, за това и това, което сте направили, тази ви е заслугата.“ Но друга е сега мисията на Христа: Той призовава човечеството на трезвен живот. Не трябва да мислим, че сме много свети – това искам да кажа. Светията трябва да бъде отличен човек, да знае да слугува, да има здраво тяло, здрав мозък, да има здрави крака, ръце, мускули, да няма нищо в ръцете си, т.е. да не е богат, да не е и сиромах, обаче да бъде в положението на Толстой – да раздава, да помага на бедни; такъв е истинският светия. На Небето Господ класифицира светиите на големи и малки. Онези, за които най-много е говорено, които най-много са страдали и са изнесли достойно всичко, те са светии.

Защо днес хората почитат Христа? Защото Той изплати всички дългове на хората, понесе всички техни грехове. Ако Христос не беше пострадал, ако не беше дал нищо от Себе Си за хората, Той щеше да бъде обикновен човек. Всеки трябва да слугува на Бога и да знае, че има свое място на Земята. Ще кажете:

„Апостол Павел е бил велик човек, еди-кой си е бил също велик човек.“ Ако вие изпълните своята роля на Земята добре, и вие ще бъдете един ден велик човек. Една жена, която е живяла двайсет години със своя мъж и е носила неговия тежък ярем, готвила му е и той я е малтретирал, а тя всичко е понасяла с търпение, ще бъде светица; така е и с мъжа: един мъж, ако понася търпеливо всички несгоди, предизвикани от жена му, ако тя го малтретира, той ще бъде друг светия – такива мъже и жени на Небето ще бъдат светии. Виждам всеки ден тук на Земята жени, окичени с разни диаманти, огърлици, живеят охолно, безгрижно; на онзи свят те ще бъдат бедни, с окъсани дрехи.

Един ден вие ще се намерите в положението на онази богата и скъперница госпожа, която имала слуга, който, макар да получавал шестдесет лева, раздавал всичките си пари на бедните. Тя често му казвала: „Не бивай толкова глупав, не си раздавай парите, защото ще ти трябват за черни дни.“ Една вечер госпожата сънувала жив сън: вижда един много хубав палат, мраморна постройка – отличен.

– Чий е този палат? – пита тя.

– На твоя слуга.

– Ами такъв бедняк отде има толкова пари да си построи този разкошен палат?

– Всичко, каквото има той, го изпраща, за да си съгради на онзи свят палат.

По-нататък тя вижда една малка колибка:

– Ами тази колиба чия е?

– Твоя е – ѝ отговорили.

Вие можете да сте много големи личности на този свят, но на онзи свят Господ ще ви съди по делата и ще ви отдаде заслуженото. Не трябва да се заблуждаваме, но трябва да знаем Истината, да поставим една рязка граница между Божественото и човешкото.

Вие казвате, че разбирате думата *Любов* – не, не я разбирате. Не само думата *Любов* не разбирате,

но не разбирате Правдата, Истината, Мъдростта. Когато вляза в една къща и видя разгневена жена, това Мъдрост ли е? Когато се изговори думата *Мъдрост*, трябва да настъпи известна промяна в състоянието. Трябва да се разбира смисълът на всяка дума. Ако влезете в един театър, дето има хиляди души, и извикате: „Пожар, пожар!“, всички ще се втурнат да бягат навън, ще се внесе суматоха, всички ще изпитат ужаса на приближаващата се смърт – това е, защото всички разбират смисъла на тази дума. Но ако някой дойде между тях и каже думата *Любов*, всички ще се спогледат, ще се изсмеят и ще вземат този човек за смахнат – ще кажат: „Какво иска да каже този човек с тази дума?“ Това показва, че не разбират дълбокото значение на думата *Любов*, защото инак и тя би трябвало да произведе същия ефект, както думата *пожар*, само че в обратен смисъл. Ако видя човек натъжен и изрека думата *Любов*, трябва всички страдания и недоволства у него да изчезнат, той трябва да се зарадва и засияе като Ангел, да се превърне от червей в пеперуда. Ние често казваме: „Господи Боже!“, но и тези думи не разбираме. Аз рядко произнасям Божието име в душата си; само когато имам голям товар, тогава го произнасям и целият товар ми се смъква надолу – за мен тази дума съдържа всичко. Аз заменям тази дума на български с думата *мога*. Никога не казвайте *слаб съм*, а – *мога*.

На едно място в Писанието се казва: „Всичко мога чрез Христа.“ Турете настрана всичко друго, а вземете Христа. Вие ще разберете Христа, ще разберете Бога само чрез думата *мога*. Не се смущавам от тъмнината, когато се обръща Земята през денонощието – това си е в реда на нещата. Когато на някой човек е тъмно в ума, казвам: неговото Слънце е залязло, в ума му има тъмнина, затова нека си легне, да си почине и да не се безпокои – след двадесет и четири часа Слънцето

ще изгрее за него, ще дойде неговият Господ. Тогава ще дойде в него Любовта и той ще почне да разбира дълбокия смисъл на Живота. Така е учил Христос порано, така учи и сега.

Всички чакат да дойде Христос от Небето; един път е слязъл, Той няма да слезе втори път на Земята в безчестие. Бог слезе отначало на Земята, когато я създаде, когато направи света; Той и до днес работи върху света. Ще стои Той тук дотогава, докогато всичко уреди, и ще се върне на Небето заедно с всички Свои чада. Този Бог е винаги с нас и работи заедно с нас. Той ще ни събере и ще образува онова Дърво на Живота, на което ние ще съставляваме коренчета, клончета, листа и плодове; всеки лист ще бъде за изцеление и всеки плод – жива храна. Тогава ние ще бъдем едно с Господа, тъй както всяка клетка, всяко коренче, всяко клонче и всеки лист съставляват части от това Дърво.

„Блажени сте, когато ви гонят“ – блажени сте, защото тогава вие се движите напред, защото работата, която вършите, е за доброто на човечеството и голяма ще бъде вашата заплата на Небесата. Когато те срещне някой и ти каже: „Лош си“, право ти е казал – стани добър; „Грозен си“ – право ти е казал човекът, стани красив; „Злобен си“ – право ти е казал, стани благ. Колко пъти за мен хората говорят какви ли не думи и ако бих обръщал внимание на всичко казано, щяха да ми опадат всички косми от главата. Казвам си: „Прави са тези хора, аз съм опасен човек.“ Защо? Аз съм огледало и като ме срещне някой, огледа се в мен и казва: „Ти си вагабонтин.“ – Право казваш. – „Ти си шмекер.“ – Право казваш. Огледай се и се оправи! Хората приличат на онзи американски проповедник, който полудял и един ден, като се огледал в огледалото, не се познал и казал: „Ти трябва да се покаеш, иначе Господ ще те прати в пъкъла.“

И мен ми е приятно да се оглеждам в хората; и аз искам, като срещна някой добър човек, да се огледам в него, да видя какъв съм – затова и аз се оглеждам. Трябва да има два вида огледала: едни, в които ние да се оглеждаме, и други, нашите, в които други да се оглеждат – само така ще изправят хората грешките си. Горко на онзи народ, общество, църква, които нямат огледала! И съвременните лекари употребяват в практиката си огледала – например, когато преглеждат гърло дали има някаква болест, употребяват огледало. И Христовото учение носи огледало, за да се разбере дълбокият смисъл на страданията – че са необходими за нашето щастие и блаженство в бъдния живот. Страданията са най-голямото благо, което Бог изпраща на хората. Ето що казва Христос: „Когато някой от вас страда и е много отегчен, нека дойде при Мене, Аз ще откупя неговите страдания, като му дам нещо друго – ще направим обмяна на чисто братски начала.“ И тъй, Христос слиза на Земята в слава, за да отнеме този товар на хората, и затова казва: „Възложете си товара на Господа.“ Ще направите една обмяна: Господ ще вземе вашите страдания, а в замяна ще ви даде Радости. Като е слязъл на Земята, Той е искал да ви направи щастливи, но за да бъдете щастливи, трябва да бъдете умни, мъдри.

Произнасянето на думата *Мъдрост* да става само когато не можете да разясните някой труден въпрос. Произнесете думата *Мъдрост* и постойте десет минути – след това ще настъпи известно прояснение. Ще приличате на някой слепец, когато проглежда и вижда красотите на света – той тогава казва: „Виждам всичко в света хубаво и разбирам колко е велик Господ!“ И ние трябва да благодарим Богу, че е създал този свят, че е създал дом, братя, сестри, майки, бащи, жени, деца, па и нещастия покрай това – за всичко трябва да Му благодарим. Онези, които са тръгнали в Христовия

път, трябва да благодарят на Бога за всичко. Като благодарим на Бога, тогава всички ще се разберем. И като произнесем думата *Любов*, тъжни ли сме, веднага ще почувстваме Радост, Топлина, която ще се разлее по тялото ни, и нашите вкочанясали членове ще започнат да се размърдват. И ще видим наистина Ангели да слизат отгоре – това значи да станеш ясновидец. Някои чакат, като умрат, тогава да видят всичко – да станат ясновидци. Не чакайте да умрете, а докато живеете, трябва да възкръснете в Господа. Не казвайте: „Като умра", а кажете: „Като си променя дрехите, като се обърна от червей в пашкул и от пашкул – в пеперуда." Вие казвате: „Ще умра, ще ме заровят в черния гроб и като ме нападнат червеите, какво ще стане с мен?" Червеите – то са вашите по-малки братя; ще дойдат те и ще кажат: „Я да ви вкусим малко; Христос беше за вас жив хляб, а вие ще бъдете за нас жива храна." Но човеците не са в гробовете, това да не ви плаши, аз не ги виждам в гробищата.

Пак ще ви повторя, има два вида хора: едни *живи-мъртви*, каквито срещаме всеки ден из София, а другите – *мъртви-живи*. Христос казва: „Блажени мъртвите живи, които умряха за Господа", а никъде не е казано: „Блажени живите мъртви." Последните са гъсеници; мъртвите живи са пеперуди и са безопасни, не ядат листата на дърветата, понеже листата са необходими. Когато във вашия Живот влезе някоя мисъл, която ви разрушава, тя е една гъсеница – изпъдете я навън; а когато влезе мисъл, която ви повдига, тя е една красива пеперуда – задръжте я. Следователно всеки ден изхвърляйте навън мислите, които изяждат листата на вашия Живот – това е учението на Христа.

Христос казва: „Блажени сте, когато ви гонят, защото голяма е вашата заплата на Небеса." Ще ви обясня дълбокия смисъл на тези думи: като посеете едно житно зрънце, то започва да гние, нападат го много врагове – микроби, но щом излезе нагоре към

светлината, огрее го Слънцето, враговете му се разбягват. Следователно и вас трябва да ви гонят, за да излезете нагоре. Христос, като казва „Блажени гонените“, подразбира, че блажени са онези, които израстват, пускат коренчета, листа, цветове, плодове, защото голяма е тяхната заплата, когато дойде Господ и намери узрелите плодове. Има ли смисъл това учение? Има – това значи да бъдеш гонен за Христа. Ако ме гонят и аз нямам никакъв плод, заслужавам да бъда гонен; ако бъда гонен, за да дам плод на Бога, и имам такъв, това гонене има смисъл на растене – то ще даде необходимия импулс, подтик. Като мислим така, ще влезем в правия смисъл да разберем защо живеем тук на Земята. Затова трябва да се молим за всички хора.

Писанието казва: „Благославяйте, не кълнете, казвайте истината направо в лицето като на брат, на приятел, никого не одумвайте.“ Одумването е повръщане от стомаха; устата пък е създадена не за повръщане, а за сладките слова на Любовта. Това е учението, което носят светиите отгоре; това е учението, което праведниците от хиляди години проповядват на света; това е учението на малките Ангели, които слизат на Земята. Като дойде Христос, и Той същото учение ще донесе. Белият кон, на който Той иде, е символ на Неговото светло учение: блажени онези, които са познали Господа, които са израснали и са се развили, които имат коренчета, клончета, листа, плодове, защото Господ ще ги посети и възнагради.

Аз бих желал всинца да сте в това положение: блажени да сте, да намери Господ плод във вашата градина, да Го поканите да гостува в дома ви – вашето сърце. Тогава Той ще ви даде духа на Новото учение.

Блажени сте, когато ви посещава Господ – голяма е вашата заплата на Небеса.

4 февруари 1917 г., София

ДЕЦАТА

„Истина ви казвам, ако се не обърнете и бъдете като децата, няма да влезете в царството небесно.“

От Матея 18: 3

За да обясни кой може да влезе в Царството Небесно, Христос взема една обикновена форма, понятна за всички, която съществува от създанието на света – децата. Това, което радва домовете, което радва света, то са децата. Дом без деца – това е пустиня без извор, без трева. Защо човек трябва да стане като малко дете, та да стигне Небето? В Христовите думи под *дете* се крие по-дълбок смисъл, отколкото ние разбираме под тази дума. Христос не казва: „Ще влезеш в Царството Божие, ако си някой скъпоценен камък, поставен на короната на някой цар, ако си някой милионер“, а казва: „Ако не станеш като дете, няма да влезеш в Царството Небесно.“ Той влага тук идеята на смаляване.

Детето е символ на едно пасивно състояние или, тъй да се каже, то представя потенциална енергия, енергия в спящо състояние. Но тази енергия не е в бездействие, защото вътре в нея са складирани всички условия за нейното развитие – тя е едновременно в потенциално и кинетично състояние. Потенциалната енергия се превръща в кинетична и обратно. Кинетичната енергия има по-голяма сила на активност, но нейните размери са по-малки, когато пък потенциалната енергия има размери на безгранично развитие. Разликата между детето и възрастния човек е същата: възрастният човек е по-малко активен и има по-малки размери на развитие, отколкото детето.

В идеята на детето има и друг смисъл: ако дървото не се обърне в малка семка и не се посади наново

в почвата, не може да започне своето ново развитие. Развитието на дърветата става по два начина: едни се развиват, никнат чрез семена, а други – чрез издънки, присадки. Има голяма разлика между растение, което се развива чрез присадки, и онова, което се развива чрез семка. Когато растението е от семка, то съдържа по-голяма сила от онова, което е излязло от издънка. Христос казва: „Ако не се обърнете на семе в Живота, няма да влезете в Царството Божие“, защото там се присаждат не дървета, а само семки. Господ няма нужда от стари хора – в Царството Божие няма стари хора. Думата *стар* е синонимна с човек безсилен, а младите, децата са синонимни с думата *богати*, по ум и по сърце. Така тълкувам и аз: ако нямате ума и сърцето, сиреч невинността и чистотата на дете в себе си, вие не може да влезете в Царството Божие, защото условията, при които трябва да растете, изискват вашият ум и вашето сърце да съдържат Божествения живот в себе си.

Едно от най-големите заблуждения в съвременните духовни движения е това да мислим, че сме големи. У всекиго от вас, у самите деца даже, които са едва на пет години, има идеята за големство. Често съм срещал деца на пет-шест години, у които се е зародила мисълта, че са големи, че са грамадна сила и че могат много нещо да направят. Срещал съм и религиозни деца, които мислят, че са много големи: „Не ме закачайте – казват те, – че като махна с пръст, всичко мога да направя.“ Такива деца, като ги накарате да вдигнат някой чувал, не могат – защо не могат да го дигнат? Само защото мислят, че са големи, когато в действителност не са; ако мислеха, че са малки, те щяха да могат да го дигнат. Това можете да го проверите: останете вътре в себе си в положението на дете, вложете в ума си една мисъл – ако не се тревожите, тя ще има десет пъти по-голяма активна сила, отколкото ако се постоянно тревожите.

Когато се изправите пред ключа на електрическа лампа, какво се изисква от вас? Само да завъртите ключа. И тази сила, която ще употребите, е много малка. Светът е тъй устроен от Бога, че ви пращат само да завъртите този ключ. А какво правят мнозина? Спират се пред ключа и започват да философстват – така никаква светлина няма да блесне. Не ви трябва никакво философстване тук – едно движение на ръката и светлината (условие, за да може да четете) ще блесне. Същият закон е и сутрин, когато се събудите – завъртвате вашия ключ и казвате: „Виждам." И душата, като влезе в човешкото тяло, и тя има ключ, и като го завърти, казва: „Виждам Слънцето." Ако забравите да завъртите вашия ключ, вие ще бъдете в тъмнота, сиреч умът ви ще бъде смътен, неспособен за работа. Някоя сутрин ставате и забравяте да завъртите ключа на вашето сърце, на вашия ум и цял ден животът ви е в безпорядък – намирате, че няма никакъв смисъл в него и т.н. Аз казвам: вие сте в положението на дете с големи идеи, което, като мисли за големи работи, забравя да извърши най-малкото – да отвори малкия ключ, от който иде Светлината в света.

Постоянно срещам хора с незавъртени ключове, с големи идеи, мечтаят за много къщи и къщи с много етажи, а са слепи. Не ви трябват тези къщи, първо завъртете ключа, а след това си направете къщи. Станете дете на послушанието – само тогава Бог ще заговори и вие ще разберете отношенията, които съществуват между Бога и вас. Съвременните хора са изгубили отношенията си към Бога – мислят, че са свободни, че имат право да вършат това или онова, че имат право да критикуват дори Бога. Аз питам такъв човек: „Като стана тази сутрин, завъртя ли ключа?" – „Не съм." – „Да се върнеш вкъщи да завъртиш ключа, защото инак през целия ден ще бъдеш в тъмнота и неразположение на духа, животът дотогава няма да има

смисъл за теб.“ Този същият закон е и в отношенията на хората: завъртял си ключа – всички те обичат, забравил си да завъртиш ключа – всичко върви в дисхармония. Голям човек, голямо величие си – никой няма да те обича, никой не обича хора, които много искат. Законът на Небето има символ в децата – в тяхното безкористие. Да носиш много на гърба си и да имаш малко в стомаха си, са две различни неща. Ако носиш сто килограма жито на гърба си и половин килограм жито в стомаха си, де ще бъде силата? Съвременните икономисти, които товарят държавата с големи дългове, вършат това, защото не разбират Божествения закон. Бих желал по-добре да дадат всекиму половин килограм жито в стомаха, отколкото сто килограма жито на гърба. За предпочитане е сто грама знание в мозъка, отколкото сто килограма товар на гърба. Може да има някой 100 тома книги, но петдесетте грама знание в мозъка, като потенциална и кинетична енергия, струват повече, отколкото това, което е извън него.

И тъй, под думата *дете* Христос разбира особено вътрешно състояние – да бъдем в съгласие, във връзка с Духовния свят, с всички Сили, с всички Същества. Започнеш ли да мислиш, че си някое велико същество, изгубваш тези връзки. Когато един велик Ангел от Небето, който е живял милиони и милиарди години, който има в себе си опитност повече, отколкото цялото човечество, на когото историята е много по-велика, отколкото на целия човешки род, реши да слезе на Земята и да се въплъти, той ще вземе формата на детенце, ще се смири – оттам той ще започне своето развитие, за да разбере величието на Бога. Затова питаха Христа: „Може ли стар човек да влезе в Царството Божие?“ И Ангел да е, и Бог да е, не може. Всеки, който иска да влезе, трябва да се смири – да стане като дете. Всички вие, които ме слушате тук, искате да влезете в

Царството Божие, каквито сте си. Казвам: не, никога това не е било и няма да бъде. Ако не добиете вътре в себе си свойствата на детето, а именно – пластичност на ума и на сърцето, няма да разберете вътрешния смисъл на Живота.

Но вие сте много близо до Царството Божие: междината, която дели този свят от онзи, е една стомилионна част от милиметъра – само толкова е разстоянието от единия до другия свят. Когато човек тръгне в пътя на развитието, той се движи много бавно. Всички, гледам, които тръгват в духовния път, тръгват като големите хора, а не като децата. Ако човек започва да върви с големи крачки, той няма да постигне целта си. Видите ли човек да излиза от вкъщи и да бяга, той няма да постигне нищо; но ако тръгне полека и постепенно ускорява хода си, той е в положението на дете. Христос казва: „Не започвайте работите си с бързане, движете се като малките деца – постоянно вървете и ускорявайте хода си с две, три, четири, пет и шест, и тогава ще намерите смисъл във вашия живот.“ Докато сте в положението на малки деца, няма да дойде никаква болест, а щом сте в положение на стари, ще ви нападнат всички болести. Който е смутен, той е стар; който има тежест на сърцето, той е стар. Станете млад. Казваш: „Тежко ми е на душата“ – стар си. – „Какво да правя?“ – Стани млад! – „Как?“ – Не мисли за велики работи в света, тури само половин килограм хляб в стомаха си, сто грама знание в мозъка си и пет грама в сърцето си – това ти е достатъчно.

Момиче, когато ги любят десет-петнадесет момци, започват да се корят, да се надигат и стават нещастни. Преди няколко години бе убита в София една мома от своя годеник, защото му изневерила. Защо любите двама? Един ви беше достатъчен. Всяка мисъл си има своето място; ако не любите някого, не го лъжете, кажете му истината и той ще си намери друга. И в

религиозно отношение хората страдат от същата любов. Казват: „Да любим“, но знаете ли как се изразява любовта? Човек, който желае много, прави грях, а който направи грях, страда. Който греши, е лош човек, но който греши и не се разкайва, е по-лош; който греши и не се разкайва, нито се моли, е още по-лош, а такъв, който не се разкайва и се моли, е лицемер, а лицемерът е най-лош човек в света. Има в света две лъжи, два вида грехове: като казвате, че любите някого, а го лъжете, постъпвате като крокодилите – те, когато обичат някого, облеят го със сълзите си, за да стане по-гладък, та да могат по-лесно да го гълтат. Не такава любов трябва, а любовта на малките деца – малко дай, но от сърце го дай. Ако мъже и жени бяха приложили тази философия в живота, домовете и обществата щяха да се изменят на добро.

Баща, майка, деца, учители, свещеници, съдии – всички за велики идеи мислят, велики хора са на този свят, по-велики от тях няма. И питате ме защо страда светът. Страда от „велики“ хора и идеи. – „Отличен проповедник е – казват, – велики идеи проповядва.“ Да, от „велики идеи“ страдаме всички. Евреите, и те имаха велики идеи богати да станат, възгордяха се от това, че са избраният народ, тридесет и три хиляди обещания имат от Бога, но Христос им показа, че величието на един човек седи в това да стане малък като дете – само тогава Бог ще бъде на негова страна. Не съм видял досега нито една майка да носи в утробата си някой стар дядо, ако ще да ѝ заплатят и милиони, а едно малко дете всеки го носи, без да му платят нещо – защо? Защото то носи в себе си велики блага. Всяка Божествена идея, колкото малка и да е, като влезе, тя носи Мир, Радост, величие – ето защо всеки може да носи малките деца.

Някои от вас мислят, че великите идеи раждат щастие в света. За пояснение на тази мисъл ще ви

разкажа една легенда. Един осиромашал германски принц искал да се ожени за една красавица, но тя му казала:

– Аз съм жена с големи претенции, ще ми построиш великолепен палат и каквото ми се доще, ще трябва да ми го набавиш. Ако се съгласяваш на всичко това, ще те взема. Готов ли си?

– Готов съм на всичко, защото с теб ще бъда щастлив – отговорил принцът.

Оженил се той и тръгнал да търси богатства чрез окултизма – да търси духове. Намерил принца на гномите и му казал:

– Ожених се за една много взискателна жена и ми трябват много пари, ще можеш ли да ми услужиш?

– Мога, но с едно условие: за всяка кесия пари ти ще ми даваш по десет косъма от главата си.

– Достатъчно имам, ще ти дам повече.

– Не, само по десет ми трябват. Всеки път, като дойдеш, по една торба злато ще вземаш.

„Е, осигурихме се – рекъл си той, – дойде най-после денят на щастието в моя дом.“ Започва той неделя след неделя, месец след месец да посещава принца на гномите, взема пари – дава косми. Минават се година, две, три – главата му оголява. Отива пак да вземе пари, но няма вече косми.

– Да ти дам друго нещо? – му казал той.

– Не, косми, косми ми трябват.

Само тогава той разбрал, че в тези косми се крие човешкият характер. Малките наглед неща той е пожертвал уж за по-големи.

Всеки косъм е благородна мисъл, пожертвана за нищо и никакво. Ако имате в продължение на десет години такъв стремеж, вие жертвате всичко благородно от себе си и оставате една гола пустиня. Тогава вие се превръщате на старо голямо сухо дърво, което е символ на пропаднал човешки характер.

Да не се обиждаме от истината. Аз зная, мнозина се обиждат, когато им се каже истината, но всякой, който се обижда от истината, Бог го счита за стар човек. Такъв е законът пред Бога: Господ досега никак не се е обиждал. Няма друго същество, което да е пренесло по-големи поругания от Бога, но Той никога не Си е даже вежди навъсвал. Тихо и спокойно гледа Той и казва:

– Тези деца ще разберат закона; сега трупат грехове и затова ще носят този товар.

– Тежко, много е тежко – сиромашия. Какво ще правим?

– Ще работите.

– Другояче не може ли?

– Не може, ще работите.

– Големи сме.

– Ще се молите – ще станете деца.

Когато се върнете дома, опитайте се да станете деца и ще видите как ще се подмладите. Остарели сте – защо? – Защото носите света на гърба си. Когато сте в един параход, който се клатушка, и се страхувате, каква полза имате от страхуването? Стойте спокойно, имайте доверието на едно дете – Този, който е направил парахода, ще се погрижи за вас. Пароходът ще се поклатушка и най-после ще спре. Гръм има, буря има – не се бойте. Птиците, които са в небесното пространство, също се клатушкат, но те разбират много по-добре този закон, отколкото вие.

Ще ме извините за всичко това. Ако сте стари, ще се обиждате; ако сте млади, ще ви поздравя. Когато говоря истината, никой да се не докача. Който е тръгнал бос през някое каменисто място, ще му кажа: „Обуй си цървули, защото ще ти се наранят краката и сред пътя ще се принудиш да се върнеш – цървулите ще те спасят.“ Ако е някоя дама, тя би предпочела да се нарани, но без цървули да е, за да може ней-

ният любезен да я хареса. Опасно е да ходите боси. Децата са всякога обути. Вижте и пеперудите, тия малки деца на Господа, каква отлична премяна имат: някоя земна царица да би я имала, щеше да се счете най-щастлива. Тези пеперудки, макар и да живеят мимолетно, Господ добре ги облича. Защо Господ ги облича така? Защото са деца. А защо Господ дава нещастия на хората? Защото са стари. Защо Господ дава благословение на някои? Защото са малки деца. Майката прощава на децата си много грешки, но ако мъжът ѝ направи погрешка, ще каже: „Този дъртляк не го ща вече.“ Така и Небето прощава всички грехове на малките деца, но към старите то е строго и казва: „Скоро вън!“ Тогава какво се заражда в нас? Недоволство, отчаяние и омраза спрямо живота, понеже срещаме съпротивление и неблагоприятни условия за нашето развитие. За да бъдем обичани от Бога и от хората, единственото нещо е да възприемем вътре в себе си тази Божествена идея – да бъдем малки пред Бога, да имаме отзивчиви ум и сърце.

Любовта има степени в своята сила: стоиш при някоя печка на разстояние два метра от нея – усещаш много приятна топлина, но ако поставиш ръката си отгоре на нея, ще те изгори. Старите хора са нажежени печки – по някой път изгарят; те са обикновено користолюбиви. Не мислете, че говоря за вас; аз говоря за ония стари хора, за които говори и Писанието. Стар човек е онзи, който има мисълта, че е голям, велик, и от такъв човек именно трябва да се пазим. Това е проповядвал Христос, когато е казал: „Да станете като малки деца.“ Когато изследвате Природата, ще видите, че най-скъпоценните работи не са големи. Например брилянтът: едно време веществото, което го е образувало, е било въздухообразно – газ, който е заемал голямо пространство и е трябвало да се сгъсти. Господ го е сгъстил, превърнал го е в твърдо тяло, но

същевременно е намалил обема му – станал е малък по обем, но скъп по цена. Знаете ли колко енергия, колко материя е пресирана в един атом? По същия начин, по същия закон и ние трябва да се смалим, да станем малки като деца, защото велик е само Бог. И за да бъдем като Него, трябва да научим изкуството на преходните неща в Битието, стадиите на преходния живот – защо малките неща минават от малки към големи. Едно узряло зрънце, колкото малко и да е, щом падне на почва и има условия за своето развитие, израства в голямо дърво, но един лист, един гнил плод, колкото и да е голям, падне ли на почвата, изсъхва.

Това е смисълът на Христовите думи. Той е говорил едно време за хората на просветения век, за вас – за онези, които могат да го разберат, които могат да приложат Неговото учение. За онези, които не Го разбират, които не могат да приложат Неговите мисли, Той не говори. Когато някой велик музикант свири, той свири за онези, които имат ухо да го слушат; когато някой ваятел извае статуя, той я предлага на онези, които я разбират и оценяват; когато някой писател напише книга, тя има значение за онези, които я разбират. Господ е направил света и е написал Своя закон за онези, които Го разбират. Онези, които не Го разбират, ще носят товара на гърба си и ще бъдат „велики хора“. Едно време, когато Бог е създал света, духовете, които са слезли на Земята, са искали да бъдат големи, велики – затова те са имали грамадни тела и затова са били създадени и грамадни животни. Ако грамадните животни бяха останали на Земята, щяха да я оголят и опустошат – да изпоядат всичко. Господ е трябвало да учи тези въплътени духове, че не трябва да имат грамадни тела, защото величието на едно същество не седи в грамадното тяло. Една идея е велика не когато е голяма по обем, но когато носи нещо, което е велико за развитието на другите. Ако

посадите един орех, след десет-дванадесет години той ще бъде грамаден, но като умре, той ще дойде пак в първоначалното си състояние. Говоря ви да станете като малките деца и да направите опит с това. Внесете тази Христова идея в ума си и постарайте се да бъдете малки пред Бога. Представете си, че сега започвате вашия живот в Царството Божие.

Вие можете да мислите, че сте видни, знатни хора, но колко велики царе, колко знатни хора е имало едно време, за които сега и помен няма. Ние се заблуждаваме, мислим, че хората, които ни заобикалят, са много видни, знатни, но при едно нещастие познава се колко сме знатни. В едно варненско село имаше преди четиридесет-петдесет години един чорбаджийски син, много знатен, цялото село говореше за него – като кажеха *Петран чорбаджи*, всички го знаеха. Всяка седмица събираше хора за гуляй, заколваше агне и веселбите се продължаваха дълго време. Случи се, че го постигна нещастие, от което той изгуби и стана последен бедняк – всички започнаха да го изоставят и да го подтикват. Този Петран чорбаджи си мислеше, че е знатен човек.

Що е знатен човек? То е мъртъв вол. Когато умре, нахвърлят се псета върху него; и тогава пак говорят за него, но докато го изядат – след това няма нищо вече да се говори. Хората говорят: „Хау-хау“, докато има какво да ядат, какво да им дадеш; когато умреш и не остане нищо от теб, престават да говорят за теб. Това са нещастията на нашия външен живот. Отвън ние сме много красиви, но важна е другата красота – на сърцето и ума. Затова чистете сърцето и ума си и не се лъжете с „хау-хау“. Станете малки деца, за да влезете в Царството Божие – да наследите Новия живот. Хората на Земята са мъртви, изпояждат ги псета, гарвани и орли, защото са „велики“. Като прочетете *Откровението*, ще видите, че Господ вика всички орли и им

казва: „Елате, вие малки, да си вземете своя дял, елате да се наситите от плътта на юнаци, войводи – все велики хора.“ Какво означава това? Когато някой голям дъб изгние и се преобърне на пръст, Господ изпраща малки семенца, треви и им казва: „Вземете си дела от този дъб, защото едно време той пречеше на вашето развитие.“ Затова Христос казва: „Ако не станете малки деца, няма да влезете в Царството Божие, Бог няма да вземе вашата страна.“

При новите условия, при които живеете, трябва да турите нов морал, нови религиозни принципи, които да са по-силни, отколкото сегашните. Тези принципи, с които досега сте си служили, са слаби, не могат да издържат. Имате едно въже, което вдига десет килограма, но вие искате то да вдигне сто килограма – какво трябва да направите? Ще го направите десет пъти по-яко. Въжето е моралът – вие трябва да го направите десет пъти по-силен от по-раншния, за да издържи новите условия. Затова именно по закона на нещата ние трябва да изменим нашите мировъзрения. И най-лошият човек, ако стане малко дете, ще се измени и вие ще го залюбите.

Между трева и дъб не може да има борба, но между два дъба всякога ще има такава. Посадете ги един до друг, ще видите борбата между тях – кой да стане по-висок, да види слънчевите лъчи. Който излезе отгоре, той ще успее, а който остане отдолу, ще каже: „Аз останах малък.“ Малък, но с големи идеи. Не че си станал малък, а ще чакаш, докато ти дойде редът, и ще кажеш: „Аз ще ти стана син, жълъд.“ А другият ще ти отговори: „Аз съм ти баща.“ – „Е, татко, аз ти благодаря за грижите, които ще имаш към мен.“ И този жълъд един ден ще стане голям и ще размени ролята си с баща си. Христос изисква, щото всеки от нас да стане един вид дърво и върху това дърво да има плод – семка, върху която ще се положи Царството Божие.

Ще кажете: „Тези неща са отвлечени.“ Не, вложете тази мисъл: „Аз искам да стана малко Божествено дете, затова помогни ми, Боже, да реализирам тази си мисъл.“ Мислете върху тази мисъл дванадесет месеца и ще видите как ще се измени животът ви. Но не тръбете за това нещо, аз виждам, че сте малки. Когато някой голям бук дойде и каже: „Аз съм малък“, той не говори истината. Когато някой богат каже, че няма пари, то е, защото се бои да не го оберат; когато някой беден каже, че има пари, и той лъже. Нека всеки казва правото. Имайте вяра в този велик Божествен закон на това дете и Господ ще бъде с вас. Ако Бог ви кредитира, Той ще ви направи велики, но ако сами се правите велики, вие сте в положението на един лъжлив търговец, който говори, че има пари, а всъщност няма.

Това е дълбокият смисъл на този стих: „Да станете малки деца.“ Не искам да остане у вас мисълта: „Нима ние нищо не сме?“ Оставете тази мисъл настрана. Какво сте били досега не е толкова важно, какво ще бъдете отсега нататък – това е важно. Знае се какви са били хората досега – да спи зло под камък. Да бъдем малки Божествени деца – ето бъдещия идеал. Желал бих да бъдете деца на Бога, да използвате великите блага, които Царството Божие ви дава. Желал бих всички да сте умни, щастливи, добри. Казвам ви какво виждате – начина как да бъдете такива. Ще речете: „Как да гледаме ей на тази малка капка?“ Не се смущавайте, тя ще порасне – дъждът не завалява изведнъж, а капка по капка, сетне се усилва. Но тези малки капки принасят полза на света. Малките деца не знаят що е страх, бабите им ги плашат: „Каракон-джо ще те изяде.“ Също и слугините, за да се любят с някого отвън, плашат децата с каракон-джо, за да ги накарат да заспят. Майките, за да отидат на бал, също залъгват и сплашват децата си с нещо. Долу вашите каракон-джовци – не лъжете малките деца, не лъжете

и себе си! Бъдете откровени спрямо себе си и спрямо другите – само по този начин ще се подмладите и разхубавеете. Щом Божествената идея дойде във вас, всичко ще се измени – и устни, и вежди, всичко. В Европа има дегизиране на устни, за да станат по-червени, защото червенината показва богатство и чиста кръв – нека тя дойде по един естествен начин. Да бъдем малки деца, значи да престанем да лъжем Бога.

Някой не вярва в Бога – може да има сериозна причина за това неверие. Някой казва: „Няма Бог" – не си завъртял ключа, ще кажа аз; „Животът няма смисъл" – не си завъртял ключа; „Ама хората са лоши" – не си завъртял ключа. Ключът на малкото дете е вътре и по-хубава, по-велика идея от тая няма.

Някои искат да знаят кой е Христос. Думите, които Той е казал, това е Христос; може ли да ви ползват тия думи, за да станете щастливи – това е Христос. Силата на Живота не е в буквата, а в Духа. Аз съм внимателен, съобразявам се с Божествената Истина – говоря винаги това, което е вярно. Не трябва да играем ролята на онзи Сократов ученик, който за да се покаже смирен, отишъл един ден при учителя си със съдрани гащи; учителят му обаче му казал: „Твоята гордост се вижда и през съдраните ти гащи." Ние трябва да сме внимателни. И както виждате, аз спрямо вашите сърца съм внимателен – никога не съм казал това, което не е вярно. Всяко нещо, което ви казвам, е истина, може да го проверите. Ако нямате резултат, аз ще се запретна заедно с вас. Кажете си само: „Тази година искам да бъда малко Божествено дете."

С тази идея ще ви пратя да си идете: да бъдете малки Божествени деца. Бих желал всички българи да бъдат малки, Божествени деца. Всички европейски държави да бъдат такива деца – тогава ще дойде истинският, Божественият мир в света.

11 февруари 1917 г., София

ВСИЧКО МИ Е ПРЕДАДЕНО

„Всичкото ми е предадено от Отца моего; и никой не познава Сина, тъкмо Отец; нито Отца познава някой, тъкмо Синът.“

От Матея 11: 27

„Никой не познава Сина, освен Отец; и никой не познава Отца, освен Синът.“ Думата *познаване* има отношение към човешкия ум. Ако не е подготвен да схване смисъла на великата идея *познаването*, умът не може да разбере отношението, което съществува между Сина и Отца. Тук имаме две величини – Отец и Син. Те могат да се разглеждат като числата *1:3*. Какво разбирате под числото *1*? – Това число е символ, който за едни хора има значение, а за други няма – това зависи от състоянието на техния ум. Когато кажете *един*, *една*, *едно*, можете да разберете един мъж, една жена, едно дете, но можете да разберете един кон, една крава, едно теле и т.н. Когато кажете думата *човек*, вие мислите, че знаете какво нещо е човекът, но ако ви накарат да дадете точно определение за човека, ще се намерите в трудно положение. Лесно е да кажете *син ми* или *дъщеря ми*, но и тези думи са неразбрани за вас. Вие имате понятие за сина или за дъщерята дотолкова, доколкото разбирате отношенията, които съществуват помежду ви. Обаче истинското отношение се определя от връзката, която съществува между вашата душа и душата на онези, които наричате ваш син или ваша дъщеря. Единицата представлява бащата, а тройката – детето, т.е. синът или дъщерята. Като математическо отношение, числата *1:3* представляват отношението на диаметъра на окръжността към нейната дължина, т.е. Д:П. Числото π е равно на 3,14 – значи диаметърът се съдържа в

окръжността 3,14 пъти. Ние вземаме само цялото число – *3*; значи бащата показва размера на човешкия път, а синът – обиколката на този път.

И тъй, когато казваме, че никой не познава Сина, разбираме всевъзможните комбинации, през които Той минава. Когато диаметърът се върти около себе си, образува сфера или кълбо, което показва възможностите и условията, които носи Синът. Не мислете, че е лесно да познаете Сина, да го завъртите като колело един път и да кажете, че сте разбрали неговото движение. И като кажете *диаметър*, пак не сте разбрали дълбокия смисъл на единицата. По отношение на тройката, т.е. на дължината на окръжността, единицата е диаметър, но тя е единица и по отношение на безброй още числа – в математиката всички числа започват от единицата. Изговаряме числата *1*, *2* и т.н. – те представляват диаметрите, прекарани в един кръг; числото *7* представлява диаметъра на Вселената. Това са отвлечени, мистични неща, които човек ще разбере тогава, когато проникне в дълбокия смисъл на Живота.

В този смисъл, всеки трябва да разбере своето място и положението, което заема в Природата. Човек може да бъде в положението на минерал, на растение, на животно и най-после – в положението на истински човек. Докато дойде до последното положение, той изучава нещата да ги познава и разбира. Той минава през минералите, изучава ги и като научи свойствата им, отделя скъпоценните камъни от обикновените и започва да се украсява с тях. Като минава през растенията и животните, също така ги изучава – отглежда ги, храни ги, радва им се, докато един ден започва да ги къса и коли, употребява ги за храна. Мъжът се връща от работа недоволен и сърдит, но като види, че жена му е сготвила кокошка или агънце, сложила на трапезата плодове, той става весел, разположен и яде с охота. Той

мисли, че е разбрал жена си, но това е за няколко часа. А стомахът отново се изпразва и се явява ново брожение, ново недоволство, докато пак се нахрани. В същото положение се намират и жената, и децата – всички се оплакват, че не се познават и разбират, правят опити да се познаят и все непознати остават.

Какво означава познаването? Да познавате нещата, значи да ги владеете, да станат част от вас – ваша плът и кръв. Да познаваш коня, не значи да му туриш юлар и да го водиш след себе си; да познаваш елементите, това не значи да ги туриш в шишенца и да ги държиш затворени. Познаването подразбира съзнателна, вътрешна връзка между нещата. Такава връзка е възможна само при Любовта. Значи имате ли Любов, ще познавате нещата; нямате ли Любов, нищо не можете да познаете. Някой казва, че умира от Любов – той може да умре, без да разбере Любовта, с умиране Любовта не се намира. Когато момата не може да постигне своя идеал, т.е. не може да се омъжи за онзи, когото обича, тя казва, че ще умре – това подразбира, че тя иска да влезе в Любовта, но Любовта не се постига със смърт. Когато се говори за дом, за майка и баща, за деца, разбираме известни отношения на души, които са свързани чрез Любовта; когато говорим за църквата, също така разбираме отношение на души към нещо, което представлява Божието присъствие или присъствие на Любовта. Някой казва, че вън от църквата няма спасение; аз превеждам този израз: вън от Любовта няма спасение – без Любов нещата са мъртви, безсъзнателни, механически.

Христос казва: „Никой не познава Отца, тъкмо Синът“ – значи, който няма Любов, не познава Отца; който има Любов, той може да Го познае. Казано е: „Бог е Любов“, следователно само Любовта познава себе си. Ти можеш да познаеш един предмет, ако имаш неговите качества; ти можеш да познаеш приятеля си,

който е знаменит философ, само ако имаш философски ум, за да разбираш неговите идеи. Двама души, от които единият има сърце и душа, а другият – не ги е проявил още, не могат да се разберат – защо? Защото нямат еднакви качества. Някоя жена се оплаква, че мъжът ѝ не я разбира; той още Бога не е познал, а тя иска нея да познае. Докато не познае Бога, човек не може да познае никого. Който не познава Сина, не може да познае мислещите същества, не може да познае и Бога. Приемете тази мисъл в ума и в сърцето си и я приложете в своя Живот.

Христос казва: „Дойдете при мене всички отрудени и обременени, аз ще ви успокоя. Вземете моето иго на себе си и се научете от мене. Моето иго е благо и моето бреме е леко.“ Христос призовава при Себе Си всички обременени, за да ги научи на изкуството да носят леко своето бреме. „Никой не може да дойде при мене, ако Отец ми не го привлече.“ – Синът е обект, към който всяка душа се стреми, а Отец е Силата, която привлича душите към този обект. Когато момъкът се привлича от някоя мома, тя е обект на привличането, а Силата, която го привлича, е Любовта, т.е. Отец, за когото Христос говори. Човек трябва да изучава Любовта – Бога. Как ще я научи? Чрез Сина. Значи Синът, т.е. вътрешната интелигентност в човека, трябва да го научи да познава Отца си, за да разбира отношенията си както към себе си, така и към своите ближни.

Съвременните хора се занимават с много въпроси, но деветдесет и девет от тях са маловажни и несъществени. Само един от стоте въпроса е съществен – около него именно се движат всички останали, затова те представляват храна за този съществен и централен въпрос. Ако разгледате внимателно едно яйце, ще видите, че в него има съществена и важна клетка – зародишната, около която се въртят всички

останали клетки. Те представляват условия и среда за нейното развитие – от нея ще излезе животът. На същото основание казвам: много неща са необходими за познаване на Сина, но едно е същественото – да вземете Неговото иго. Игото подразбира отношение към външните и вътрешните условия на Живота. Следователно вие можете да познаете Бога само тогава, когато вземете Неговото иго и сте готови да Му служите. Да служите на Бога, това означава готовност да изучавате с Любов всички предмети. Външният или обективният свят, с всички свои прояви, представлява предметно учение за онзи, който е готов да служи на Бога. Не е ли същото и в училищата на Земята? В каквото училище и да влезете, първоначално, гимназия или университет, учителите и професорите ви дават уроци и задачи, които трябва да решавате – те са предметно учение за вас. Който е готов да служи на учителите си с Любов, той ще учи всичко, което му преподават. Бог е създал света за нас, а не за Себе Си, следователно всички одушевени и неодушевени предмети, които ни заобикалят, имат своето дълбоко предназначение. Че е така, виждаме по нашите удове: ние имаме две очи, две уши, нос, уста, брада, ръце и крака с по пет пръста – всичко това има своето велико предназначение. Ще кажете, че ушите са дадени на човека, за да чува и възприема звуците; очите – да вижда и да различава нещата. Освен това външно предназначение, очите и ушите имат вътрешно, психическо значение. И наистина, срещаме хора, които виждат и чуват, но не разбират нито това, което чуват, нито което виждат.

„Никой не познава Сина, тъкмо Отец.“ Под думата *Син* се разбира разумното начало в човека. Малко бащи днес разбират синовете си. Някой баща се радва, че му се е родил син, за да му работи – това показва, че той гледа на сина си като на слуга. Много

бащи имат криво разбиране за синовете си; те мислят, че синовете им са длъжни да понасят всичко, каквото бащите правят – даже да правят дългове и да пропият имането си, те казват: „Синовете ще останат след мен да плащат.“ Такива бащи нямат правилни отношения към синовете си, но и синовете им нямат правилни отношения към тях. Правилни отношения са тези, които почиват на закона на Любовта. Синът не трябва да разчита на богатството на баща си, но и бащата не трябва да злоупотребява с Любовта на сина си, да очаква от него. Обаче и двамата трябва да са готови да се жертват един за друг. Щом има Любов между тях, естествено е, че и двамата ще работят заедно и взаимно ще си помагат – това са правилни отношения между син и баща.

Желая в бъдеще, когато момък и мома се женят, да не се питат обичат ли се, или не – това са въпроси, които Любовта не търпи. Често момъкът и момата се женят, без да се обичат, а казват, че се обичат – това не се позволява, Любовта изключва всякаква лъжа и лицемерие. Не питайте обичате ли се, но питайте онзи, за когото се жените, готов ли е да се жертва за вас. Ако каже, че иска да си поживее, той не е за вас. Вътрешният смисъл на Живота се заключава в жертвата, в самопожертването, тъй щото вътрешното познаване на Сина подразбира закон на жертва. Само онзи може да се пожертва, който познава Сина. Когато се жертва, човек става силен. Като турите вода в котел и я нагреете като п□ра, тя става по-силна, отколкото е била първоначално като вода. Самопожертването подразбира закон, чрез който може да се измени едно състояние в друго, една отрицателна мисъл – в положителна, и едно отрицателно чувство – в положително. Ако твърдото тяло се превръща в течно и течното – във въздухообразно, тук участва законът на жертвата; ако можеш да превърнеш отрицателната

мисъл и отрицателното чувство в положителни, тук същият закон взема участие. Ако не се самопожертваш, как би превърнал омразата в Любов? Ще кажете, че мразите някого – щом го мразите, вие сте лед. Не остава нищо друго, освен да се пожертвате, т.е. да се подложите на огън, който ще превърне леда във вода, а водата – в п□ра. Докато има вода в Природата, и Живот ще има – растенията, животните и хората ще се ползват от нея.

„Никой не познава Сина, тъкмо Отец." Какво се разбира под думата *никой*? *Никой* е всеки, който не е готов да се самопожертва. Значи, който не може да се жертва, не познава Сина. Синът е закон на самопожертване. По отношение на този закон кокошката стои по-високо от онзи човек, който не е готов на никаква жертва – този човек е мъртъв. Кокошката, която се жертва за човека, има голяма цена пред Божието лице. Казано е в Писанието: „Нито една птичка не пада на земята без Божията воля." Бог взема участие в живота на всички същества – от най-малките до най-големите. Ако пред Лицето на Бога вие сте една птичка, която е готова да се жертва за другите, трябва ли да се плашите от Живота? Бог се грижи за вас. Ако мислите само за себе си – как по-добре да наредите своя живот, Бог няма да се грижи за вас. Да мислиш за Бога, това значи да живееш за най-великото нещо в света. Да мислиш за себе си, това значи да живееш в ограничения – няма по-тежко нещо за човека от затвора и ограниченията. В самопожертването се крие познаването на Сина – който познава Сина, той е свободен. Христос е говорил за жертвата като велик процес, който се извършва в човешкото съзнание. Докато не стане този процес в човека, не може да се говори за познаване на Христа. Какво познаване е това, ако не разбираш дълбокия смисъл на Христовите думи? Христос казва: „Аз съм истинската лоза" – кой знае

историята на лозата? Всяка година лозата се жертва, но малцина признават нейните жертви.

Христос казва още: „Аз съм живият хляб, слязъл от Небето“ – колцина разбират смисъла на този хляб? Въпросът за хляба е социален – той се разрешава от всички общества и народи, всички хора ценят хляба и съзнават, че без него няма живот. Един млад човек разправя своя опитност, от която разбрал истинската цена на хляба. Така се случило в живота му, че трябвало да гладува четири-пет дена. Той огладнял толкова много, че търсел случай да намери отнякъде хапка хляб да задоволи глада, който страшно го мъчел. Като вървял по пътя, видял едно куче да носи парче хляб в устата си. Без да мисли много, той се навел, взел един камък и ударил кучето. Изненадано от удара, кучето почнало да бяга и в страха си изпуснало хляба. Момъкът веднага се спуснал към хляба, взел го и радостно започнал да яде. В заключение той казва: „Трябваше да гладувам няколко дни, за да разбера и оценя хляба.“

Христос казва: „Аз съм вратата, аз съм добрият пастир, аз съм Син Човечески, аз съм Учител и Наставник“ – това са отношения на Сина към своя ближен, на Божественото към човешката душа. Като говоря за Бога, не разбирам някакво далечно, отвлечено понятие, но имам предвид Онзи, който е създал съзнателния Живот и когото всякога можем да опитаме. Достатъчно е да се помолим искрено на Бога за оздравяването на някой болен, за да чуе молитвата и да ни отговори. Помощта иде много бързо, ако ние служим на закона на жертвата. Молете се на Бога, без да Го изкушавате. Кога изкушава човек Бога? Когато мислите му са в разрез с Божиите, когато води порочен живот и т.н. Който не мисли за бъдещето, той не иска да знае добър живот ли води, или лош. Докато е на Земята, това не го интересува, но един ден ще

се яви пред Онзи, който го е създал, за да даде отчет за живота си – какво ще отговаря тогава? Божията Светлина е толкова голяма, че всичките ви мисли, желания и постъпки ще се осветят, ще станат обективни, ще тръгнат след вас, както малкото дете върви след майка си – как ще се справите с това положение? Тогава ще разберете, че няма нищо скрито-покрито. Докато сте били на Земята, много неща сте скривали даже и от себе си, но пред голямата Светлина нищо не може да се скрие. Тогава ще разберете, че не е безразлично дали сте живели добре или зле.

„Никой не познава Сина, тъкмо Отец“ – кой е този *никой*? Който живее за себе си и не познава закона за жертвата. Пръв Бог се пожертва – Той даде Сина Си в жертва, за да не погине всеки, който вярва в Него. Чрез Сина Той изяви Своята Любов към човечеството, а Синът се пожертва, за да изяви Отца Си – това са взаимни отношения на Любов и жертва, които трябва да се разберат. Когато разберем отношенията на Бога към нас, като наш Отец, и нашите отношения към Бога, като Негови Синове, тогава Животът ни ще се осмисли напълно. Обаче не можем да бъдем Синове на Бога, докато не се пожертваме.

Вложете в ума си мисълта, че вън от Любовта Живот не съществува, вън от Любовта никаква църква не съществува, вън от Любовта никакви семейства, общества и народи не съществуват. Единствената църква, която може да обедини човечеството, това е Божията Любов, това е Любовта на самопожертването. В нея влизат всички идейни хора, т.е. хора на безкористието.

Какво представляват користолюбието и безкористието? Те могат да се уподобят на богатия и на бедния, които се явили пред Господа да изкажат желанията си. Пръв се явил богатият, който започнал да нарежда:

– Господи, искам голяма къща палат, добре мебелирана и наредена, десетина слуги, да ми работят и всеки ден да слагат на трапезата ми вкусни, богати яденета, плодове и доброкачествени пития – да ям и да пия, за нищо да не мисля.

– Да бъде според волята ти! – отговорил му Бог.

След това се явил сиромахът и казал:

– Господи, имам само едно желание – всякога да гледам Твоето лице.

– Да бъде според волята ти!

И двамата, доволни от това, което им било обещано, слезли на Земята и всеки заживял по свой начин. Богатият живял в палат, обиколен от грижите на слугите си, ял, пил, разхождал се, чувствал се доволен и щастлив. Така се изминали дни и години, докато един ден той почувствал, че започва да се задушава. Дошло му на ум да се помоли на Господа:

– Господи, задушавам се, дотегна ми това положение, научи ме какво трябва да правя!

Веднага дошъл един Ангел при него, отворил едно малко прозорче на неговия палат и му казал:

– Погледни навън!

Богатият погледнал през прозорчето и видял една висока стълба, на върха на която стоял бедният и гледал някъде към необятния простор.

– Какво прави този там? – запитал богатият.

– Той пожела всякога да гледа Божието лице – отговорил Ангелът. – Години наред той гледа Божието лице, диша свободно, радва се на Божия свят и още не се е наситил.

Две перспективи се представят на човека: да бъде в положението на богатия и да се задушава от богатството си, или в положението на бедния – всякога да съзерцава лицето на Бога и да не се насити да Го гледа. Да стоиш на върха на стълбата, отдето да гледаш Божието лице без насищане, това значи да познаваш Бога.

Време е вече да познаем Христа, за когото от две хиляди години вече се проповядва. Мнозина минават за християни, но и те още не са познали Христа. Какво християнство е това, когато брат брата изнудва, ограбва и изнасилва, Любов ли е това? В Любовта няма насилие, няма страх, няма огорчения. Страхливият не познава Любовта. Някои се страхуват от смъртта – какво страшно има в смъртта? Любещият не се страхува нито от смъртта, нито от злото. Само един Бог съществува в света, от когото всичко излиза – от какво ще се страхуваме тогава? Който се страхува, той не познава Любовта, не познава Бога. Бог е Любов – щом е така, не се страхувайте нито от смъртта, нито от злото. Бог е Живот – ако живееш в Бога, смърт не съществува.

Благодарете за злото, защото Бог го е турил на работа – да подтиква човека към дейност, да преработи инертната материя в него. Злото създава в човека противоречия, съмнения, за да се произведе в него търкане, което образува огън. Огънят стопява твърдите тела, прави ги активни. Когато две твърди тела се съприкосновяват, между тях става търкане и се произвежда огън. Радвайте се, когато се сблъскате с твърдата, инертна материя в себе си, за да се получи Светлина и пламък. Какво представлява огънят и Светлината в човека? Огънят е резултат на неговите страсти и желания, а Светлината – на неговите мисли. Без огън и Светлина няма Живот. На огъня се топят мъчно топимите метали, огънят изгаря нечистите неща и ги превръща в пепел; на Светлината зреят плодовете, при Светлината се придобиват Знания. Който разбира нещата така, Животът му се осмисля. Радвайте се и благодарете за всичко, което Любовта носи. Докато тя е с вас, вие сте блажени; напусне ли ви, и Радостта ви напуска. За да не ви напусне, мислете върху отношението ви към Бога по сърце и по

Дух. Христос казва: „Само чистите по сърце ще видят Бога.“ Виждането подразбира познаване, познаването подразбира вътрешна връзка с Любовта.

„Дойдете при мене всички, които се трудите и сте обременени, аз ще ви успокоя“ – Христос показва как може обремененият човек да се успокои. Преди години един американски мисионер пътувал из Америка да събира пари за благотворителни цели. Като събрал значителна сума, решил да се върне назад, за да предаде парите, дето трябва. За да съкрати пътя си, той се качил на един кон и минал през една планинска местност. Като чул, че мисионерът носи голяма сума в себе си, един прочут разбойник се притаил в една гъста гора, отдето трябвало да мине мисионерът, с намерение да го убие и да вземе парите. Мисионерът наближил до мястото, дето бил скрит разбойникът, и почувствал някаква тежест в гърдите си, като че нещо го задушава. Той си обяснил това притеснение като лошо предчувствие и веднага слязъл от коня, помолил се на Бога и продължил спокойно пътя си. Едва изминал няколко метра, той видял в гората един човек, добре въоръжен, но спокойно го отминал. След няколко години същият мисионер бил повикан да изповяда един умиращ. Последният го погледнал внимателно и после го запитал:

– Познаваш ли ме?

– Не те познавам – отговорил мисионерът.

– Аз пък те познавам и ще ти разкажа при какъв случай те срещнах. Това беше преди няколко години. Аз реших да те причакам в гората, когато ти носеше голяма сума пари в себе си. Исках да те убия и ограбя, но не се реших, защото заедно с теб яздеше на бял кон още един човек, добре въоръжен. Аз се разтреперих и не посмях да посегна върху теб.

Значи в случая разбойникът е бил ясновидец – той видял това, което и мисионерът не могъл да

види. Човекът, който яздел бял кон, бил от Невидимия свят, изпратен да пази мисионера.

Съвременните хора не признават съществуването на духове, въпреки това те четат Свещеното писание, дето се казва: „И ангелите Божии слизат и възлизат.“ Както Ангелите слизат и се качват, така и дяволите слизат и се качват – значи и едните, и другите вършат Божията воля и се подчиняват на Божествените закони. Няма Сила в света, нито същество, което да не се подчинява на Бога. Разумният човек се ползва и от добрите, и от лошите духове – той знае закона за превръщането и го прилага.

Христос казва: „Вземете моето иго на себе си и се научете от мене, защото съм кротък и смирен по сърце, и ще намерите спокойствие на душите си.“ Мнозина мислят, че владеят света, че имат голяма власт, но като се намерят пред изпитания, тогава виждат докъде са достигнали, каква власт притежават и какво могат да направят с нея. Съвременният човек не е още напълно оформен, той не трябва да се заблуждава от временните си успехи. Един ден, когато очите му се отворят, той ще види, че всичко около него е живо – тогава той ще разбере защо съществува омразата и Любовта, злото и Доброто, лъжата и Истината. Това означава познаване на Бога и на Христа. Христос казва: „Ако думите ми пребъдват във вас и вие – в мене, каквото попросите в мое име, ще ви се даде“ – значи, ако разбирате разумното Слово, ако разбирате какви трябва да бъдат отношенията ви към Бога, Животът ви ще бъде благо както за вас, така и за вашите ближни.

Отец и Син, това са числата *1* и *3*. Като извадите единицата от тройката, получавате числото *2* – Божията Любов, майката на нещата. Това наричат в християнството Дух Свети, т.е. вътрешната Сила в човека, която пречиства ума и сърцето му. Едно се иска от всички

хора – да се свържат с Христа. Свържете ли се веднъж с Него, Той ще бъде с вас до скончанието на века, във вашите радости и скърби, в Живота и в смъртта. Той е врата, която води човека от преходното към непреходното, от видимото към невидимото, от омразата към Любовта. Христос е живият хляб, носител на Живота. Христос е Учителят, който ни учи на Божествените закони. Когато разбере правилно Христовото учение, човек се чувства силен да изпълни задълженията си към Първата причина, към своя ближен и към себе си.

„Дойдете при мене всички, що се трудите и сте обременени, и аз ще ви успокоя." Само онзи може да отиде при Бога, който е свързан с Него. Връзката се основава на Любовта и на Разумността – не може да има връзка между двама души, които не се обичат; не може да има връзка и между онези, които не се разбират. Само онзи може да отиде при Христа, който прилага закона на самопожертването. Изобщо връзка съществува само там, дето има нещо общо. Например външно диамантът и въгленът не си приличат – диамантът е твърд и кристален, въгленът е черен и не кристализира, но вътрешно те имат нещо общо: и двата са едно и също вещество, именно въглерод. Въгленът може да се превърне в диамант; на същото основание и човешката душа може да се превърне от въглен в диамант, т.е. да мине в най-високото си положение – в свръхсъзнателен Живот. Когато двама души се повдигнат до това състояние, до свръхсъзнанието си, те всякога ще се познават и разбират. Като се срещнат, те няма да се питат: „Познаваш ли ме, какво мислиш за мен" и т.н. – това са въпроси, които съществуват само между хора с обикновено съзнание. Когато не се познават, хората са готови да се съмняват един в друг – всеки търси в ближния си задни мисли.

Как познаваме кой човек се е обърнал с лице към Бога и кой стои далеч от Него? Направете опит

първо със себе си – да знаете с лице към Бога ли сте, или стоите далеч от Него. Това се познава по сянката ви: когато сянката ви пада зад вас, вие сте близо до Бога, с лице към Него; когато сянката пада пред вас, вие сте далеч от Бога. Не е въпрос да нямате сенки, но те трябва да бъдат зад вас. Всеки трябва да проверява къде е сянката на неговия ум, на неговото сърце – зад него или пред него – и да си дава отчет за положението, в което се намира. Изобщо сянката трябва да пада зад вас, за да изпъква лицето ви. Когато човек греши, сянката му пада отпред; щом изправи погрешката си, тя веднага отива назад. Който обича, който говори Истината, сянката му е отзад; който мрази и не говори Истината, сянката му е отпред. Казано е в Писанието: „Делата им ходят пред тях“ – от този стих вадим заключение, че делата на някои хора вървят след тях. Как познавате кога сенките ви са пред вас и кога зад вас? Ако дойде в ума ви една лоша мисъл или в сърцето ви – лошо желание, и веднага ги превърнете в благородни, сянката ви е зад вас, и обратно, ако светлата мисъл и благородното чувство превърнете в неблагородни, сянката ви е пред вас. Желая ви да се обичате и познавате – това значи сенките ви да бъдат зад вас, а не пред лицето ви. Прилагайте Любовта в Живота си като велик, основен закон на Битието – това иска Бог от всички хора и от всички народи на Земята.

„Никой не познава Сина, освен Отец“ – защо? Защото Синът се пожертва за Отца си. И Синът познава Онзи, за когото се е жертвал – който познава закона на жертвата, познава Отца си. Който е готов да се самопожертва, ще намери Пътя; с други думи казано, без самопожертване вратата на познанието е затворена. Дето похлопа човек, на вратата на науката, на изкуството, на музиката – навсякъде ще удари на камък. Без вътрешно познаване на Отца и Сина, всичко се превръща в прах и пепел, всичко се руши и гние, както

гният корените на дърветата. Кое дърво може да вирее без корен? Приложете закона на самопожертването, за да се домогнете до Божествения живот.

Като се говори за закона на жертвата, мнозина се страхуват да не осиромашеят, да не изгубят богатството. Нима е щастлив онзи, който има милиони в банките? Той носи голям товар в ума си – гърбът му е натоварен извън силите му и всеки момент може да се пречупи. За предпочитане е да носиш половин килограм в стомаха си, отколкото сто килограма на гърба си; за предпочитане е да бъдеш беден, но доволен и щастлив от положението си, отколкото да си богат и постоянно да носиш в ума си мисълта, че ще те ограбят и убият. Вътрешният Мир е за предпочитане и пред най-голямото външно богатство. Обаче, когато срещате богати, учени, красиви хора, радвайте се, че има такива хора; ако срещате лоши, невежи хора, пак се радвайте. Какъв щеше да бъде светът, ако нямаше добри и лоши хора, учени и невежи, красиви и грозни? Щом Бог търпи и лошите, и грозните, и невежите, и ние трябва да ги търпим. Като прилагате закона на самопожертването, ще разберете защо някои хора са лоши.

Преди години в един кантон в Америка един бивол се разлудял толкова много, че никой не могъл да излезе срещу него – той бягал, ритал, изпоплашил всички хора около себе си. Най-после дошло едно момче, което могло да чете мислите на животните и да се разговаря с тях. То турило ръката си на главата на бивола, помилвало го няколко пъти и започнало да се разговаря с него:

– Какво ти стана, че започна да лудееш?

– В задния ми крак е влязло нещо, което ме мъчи страшно.

Момчето веднага се навело, повдигнало задния крак на бивола и видяло, че вътре има забит голям, дебел трън. То извадило тръна, измило крака на бивола,

превързало го и го оставило на спокойствие. Биволът престанал да лудува.

Чувате да казват, че някой мъж или жена полудели – не са полудели, но трън е влязъл в ума или в сърцето им. Приближете се към тях, турете ръката си на главата и бързо изтеглете тръна навън – щом извадите тръна, те ще дойдат в първото си състояние. Какво правят повечето хора днес? Те носят чук и гвоздей в ръката си и когото срещнат, забиват по един-два гвоздея в него. Защо забивате гвоздеи в ближните си? Ще кажете, че искате да опитате доколко могат да търпят. На Христа забиха четири гвоздея и умря; Той беше велик, силен Дух и не издържа на човешките гвоздеи. Как мислите, обикновените хора повече ли ще издържат? Не забивайте гвоздеи в тялото на своя ближен, не си създавайте излишни страдания. Не е лесно да турите човека на кръста, да заковете ума, сърцето, душата и Духа му с гвоздеи и да искате след това той да живее – това е невъзможно. Вместо да забивате гвоздеи в човека, своя ближен, вадете гвоздеите, които други са забивали. Видиш ли, че ближният ти лежи болен, помогни му. – „Но той бил голям грешник." – Това не е твоя работа, ти си длъжен да му помогнеш, да му дадеш поне чаша вода. Да помагате на ближните си – в това се заключава Учението на Христа, който дойде на Земята и се пожертва за цялото човечество.

Идат вече времена на изпитания, тежки и усилни, за които се говори в Писанието. Казано е там: „Гневът Божи иде в света." Всички ще чуят гласа на Бога и ще разберат съществува ли Правда в света, или не, съществува ли Добро, или не, съществува ли Любов, или не. Това не трябва да ви плаши, но знайте, че Божественото колело постоянно се върти, следва своя път и за никого няма да спре. Всички трябва да бъдете готови навреме да се качите на

колелото – затова именно сте дошли на Земята, като във велико училище. Като свършите училището, ще се върнете при Бога да държите изпитите си. Там ще проверят дали сте научили законите на Доброто и на злото, на Любовта и на омразата, на Истината и на лъжата. Който е научил уроците си, ще остане там да учи и да работи; който не ги е научил, ще го върнат отново на Земята да свърши добре училището и да се усъвършенства. Това значи да държи човек матура. Който издържи отлично изпитите, ще възкръсне и ще бъде назначен на велика служба. Да издържиш матурата си отлично, това значи да си научил, разбрал и приложил петте велики Добродетели.

От хиляди години се говори и проповядва за Възкресението. Желая ви да издържите матурата, да възкръснете, защото светът се нуждае от възкръснали хора. Ако българският народ издържи матурата си, ще възкръсне и ще заеме високо положение; ако не издържи, нищо няма да придобие. Това ще опита всеки човек, всяко общество, всеки народ. Бог казва: „Призовете ме в ден скръбен и аз ще ви помогна.“ Молете се за себе си, за ближните си, обичайте и враговете си – така е казал Христос. Защо трябва да обичаме врага си? За да не станете подобни на него, да не слезете до неговия уровен. Отнасяйте се към всички с Любов, а не с омраза. Който отговаря на злото със зло, той следва пътя на падналите духове; който мрази, той е в съгласие с онези, които вървят в широкия път. Любещият възлиза нагоре – по тясната пътека; който мрази, слиза надолу – по широкия път.

„Всичко ми е предадено от Отца моего; и никой не познава Сина, тъкмо Отец.“ Синът е зародишът на Божественото, което всеки трябва да полива, да обработва, за да израсте и да даде плод. От Божествения зародиш излиза Новият човек, готов за нова работа и нов Живот. Този зародиш живее във всяка душа, но се

нуждае само от условия и простор за своето развитие. Колкото повече вярвате в своите вътрешни сили и възможности, толкова по-скоро ще се развиете. Каквито мъчнотии и препятствия да срещнете на пътя си, всякога казвайте в себе си: „Мога да бъда справедлив, любещ, кротък, смирен, добър, ученолюбив – всичко мога да преодолея и да постигна с Божественото в себе си!“ Когато хората започнат да спрягат глагола *мога* в сегашно време, светът ще се оправи. Не се занимавайте нито със своите грехове и погрешки, нито с чуждите – те са тор за Божествената нива. Ако брат ти е сгрешил, не го съди, не го отблъсквай от себе си, но помогни му да се очисти, да се облече в нова премяна. Ако брат отблъсне брата си, мъжът – жена си, жената – мъжа си, те вървят в разрез с Христовото учение. Обичайте се едни други заради Господа. Някой казва, че иска да обича, но не може – защо не може? Защото не е дал място на Бога в себе си. Само Бог люби, затова е казано, че Бог е Любов. Мъж и жена, които в името Божие са живели един за друг, умират с Радост, както мъчениците умират за Господа – тяхното име не се забравя. За да бъдеш щастлив, достатъчно е само един човек да те носи в паметта си като жив паметник, достоен за подражаване.

Христос иде вече в света, възседнал бял кон, да проповядва Божието Слово. Гласът Му ще се чува навсякъде, по целия свят и като огнен меч ще прониква умовете и сърцата на хората. Който не може да издържи Неговата Светлина, ще ослепее. И злото не може да издържи на тази Светлина – то ще се стопи и изчезне. Иде краят на злото в света. Божествената Светлина ще произведе обратни резултати: на Земята ще настане голям мрак и тъмнина, а в душите на хората ще внесе голяма Светлина. Не става ли същото и със земното кълбо? Когато едното полукълбо се осветява от Слънцето, другото е в мрак. Това не трябва да ви

смущава, но помнете: когато се изпречват противоречия на пътя ви, Божественото Слънце е изгряло вече. Има дни на сенки, които временно закриват неговата Светлина. Бъдете готови да използвате благата, които Бог носи за своите избраници. Кои са Божии избраници? Тези, които имат светли мисли и благородни чувства и желания.

Днес проповядвам за живия Христос, който ще проговори чрез хиляди уста. Много проповедници, свещеници, учени, философи, музиканти ще призоват хората към работа, която ще им донесе великото вътрешно освобождаване. Всички заедно ще запеем химн на Божията Любов. Само така ще разберем какво представлява Любовта, която ще ни заведе при Сина и при Отца. Само Любовта е в състояние да прероди човека. Ще кажете, че не трябва да си въобразявате неща, които не могат да станат; важно е какво си въобразява човек. Има въображение, което води човека нагоре, към Бога; има въображение, което го сваля надолу и отдалечава от Бога. Астрономът със своята тръба вижда и най-отдалечените звезди, докато обикновеният човек и с телескоп даже нищо не вижда – той се чуди как може астрономът да вижда толкова неща и в края на краищата казва: „Всичко е въображение." Насочете и вие своя телескоп нагоре, за да видите Бога и величието, с което е обиколен. Стремете се да Го видите и познаете, за да станете граждани на Царството Божие. Стремете се да намерите мястото си като уд в Божествения организъм. Щом намерите мястото си, не се борете да заемете първото място. Който изпълнява службата си както трябва, той е на първо място. Къде ще бъде нашето място? Като българи, вие ще бъдете поставени в дупката, която евреите направиха в ребрата на Христа – тя и до днес още е отворена. На всички хора, на всички народи е дадена една и съща задача – да запушат дупката в ребрата на Христа, която от две хиляди години още зее.

Христос е близо вече до Земята. Той носи Своето учение, с което е решил да обърне Земята с главата надолу, но да изпъди дявола. Той носи нова табела, на която е написано: „Царството Божие иде на Земята.“ Каквото и да стане със света, Царството Божие ще се въдвори на Земята – това е решението на Бога, на Ангелите, на всички Възвишени същества. Който не вярва, нека се моли да доживее това време – да види Царството Божие, реализирано на Земята. Като види, ще повярва на думите ми. Който вижда нещата, не се нуждае от доказателства, той вярва на очите си.

Как ще постъпят съвременните религиозни с Христа, ако се въплъти на Земята? Щом Го видят, веднага ще поискат да прегледат проповедите Му, да знаят какво ще говори. Христовата проповед не може да се ревизира, тя не търпи човешки преценки и ревизии. Това се отнася не само до Христа, но до всеки, който следва Неговия път. Който говори в името на Христа, думите му се приемат безрезервно; който говори в Негово име, но злоупотребява с Името Му, той е лъжец и измамник. Лъжата може да царува най-много сто години, след това тя се хваща и от нея нищо не остава. Думите, които ви казвам, са истинни и верни не само за днес, но и за бъдещите векове. Днес ви давам семена, които трябва да посеете във вашите градини. Семената не са мои, но на Онзи, който ви е създал и пратил на Земята да учите. Христос иде вече на Земята да донесе Божията Любов за всички хора. Когато те си подадат ръка за взаимна Любов, за братство и равенство, Христос ще влезе в своята неръкотворна църква да научи хората на закона на самопожертването по Любов, а не с насилие. Бог ще повдигне всяка душа и ще я тури на мястото ѝ – това значи да разбере човек вътрешния смисъл на Живота.

Желая ви да познаете Сина и Отца не както хората ви учат, но според вашата вътрешна опитност.

Можете ли да кажете, че хлябът е доброкачествен, ако не сте го опитали? Опитайте го сами и тогава се произнасяйте – и в Писанието даже е казано: „Всичко опитвайте, доброто дръжте.“

В заключение ще ви дам следното правило: ако искате да знаете дали сте близо до Бога, или далеч от Него, вижте къде е сянката ви. Ако е зад гърба ви, вие сте близо до Бога; ако е пред лицето ви, тогава сте далеч от Него.

Стремете се да познаете Христа като лоза, като жив хляб, като врата, като пастир, като Син Човешки, като Учител и Наставник.

18 февруари 1917 г., София

СПАСЕНИЕТО

„Ако ищеш съвършен да бъдеш, иди, продай имането си и дай го на сиромаси; и ще имаш съкровище на небеса; и дойди, та ме последвай.“

От Матея 19: 21

Културните хора на XX век, светски и религиозни, имат смътно схващане както за Мойсеевия закон, така и за Христовия. От две хиляди години насам християните разчепкват Учението на Христа и така са го охлузили, че ако погледнете на него с окото на ясновидец, ще си го представите като дърво с олющена кора. Всички критици и писатели, всички проповедници говорят за спасението чрез добри дела, чрез изпълнение на Божиите заповеди, но Спасението произтича от един основен закон в Природата, който съществува не само от времето на Христа, но много по-рано – от началото на Битието. Следователно това, което става днес в човешката душа, в обществата, в народите, в цялото човечество, произтича от самото Битие, от първичния източник на Живота.

Думата *спасение* има много значения. Паднал някой във вода и като се давел, някой го извадил навън – всички се радват и казват: „Спасен е този човек“; някой боледувал от тежка болест и оздравял – казват: „Спасен е“; някой се отклонил от правия път, но след време изправил живота си и заживял добре – и за него казват: „Спасен е.“ В обикновен смисъл думата *спасение* подразбира връщане на човека от лошия в добрия Живот или излизане от мъките и несгодите на Живота и влизане в по-добри условия на Живота. В широк смисъл на думата *Спасението* подразбира влизане на човека във Вечния живот. Всеки търси условията на Вечния живот, много естествено. Не е

достатъчно за човека да бъде спасен от удавяне, а след време да умре от глад; не е достатъчно да се освободи от една тежка болест, а след време да заболее от друга – това значи да се спаси от едно зло и да налети на друго. Човек се нуждае от истинско Спасение – да възстанови връзката си с Първата причина на нещата. Докато не възстанови тази връзка, той не може да бъде спасен – вън от това никакво Спасение не съществува. Така се разбира Спасението днес, така го е разбирал Христос, така го разбират всички светии, праведни и добри хора на Земята.

Христос казва: „Ако искаш съвършен да бъдеш, иди, продай имането си и дай го на сиромаси; дойди, та ме последвай.“ Който не разбира Спасението така, той сам се заблуждава – той ще греши, ще пада и става, ще се обезверява и т.н. Законът за Спасението е постоянно действащ закон. Някои мислят, че човек се спасява само веднъж – спасен един път, повече не трябва да мисли за спасението. Човек трябва да се спасява всеки момент – значи спасението е многократен, вечен процес. Ние не вярваме в еднократните процеси; както яде, пие вода и диша постоянно, така човек трябва постоянно да се спасява. Между човешката душа и Бога съществува постоянна връзка, наречена *връзка на Спасение*. Често хората се запитват: „Спасен ли съм?“ Днес може да си спасен, но утре ще те хване някой за врата; днес може да си сит, но утре ще бъдеш гладен; днес имаш добра мисъл, но утре ще те нападне някоя лоша мисъл. За да не бъдете днес в едно положение, утре – в друго, пазете връзката си с Бога.

Христос дойде на Земята да създаде здрава, постоянна връзка, от една страна, между хората и Ангелите, от друга, между хората и Бога. На въпроса на младия човек какво да прави, за да наследи Вечния живот, Христос каза: „Не убивай!“ Значи убийството е в състояние да скъса връзките на човека с Бога, с

Ангелите, с неговите напреднали Братя. По-нататък Христос продължи: „Не прелюбодействай, не кради, не свидетелствай на лъжа, почитай баща си и майка си и люби ближния си, както себе си“ – това са законите на Духа, които имат отношение към сегашната епоха. Казва момъкът на Христа: „Всичко това опазих от младостта си, що ми още не достига?“ Рече му Исус: „Ако искаш съвършен да бъдеш, иди, продай имането си и дай го на сиромаси; дойди, та ме последвай!“ С първите няколко заповеди Христос обяснява причините, които могат да скъсат връзката на човека с Възвишения разумен свят; с вторите заповеди Той обяснява причините, които възстановяват скъсаната връзка.

„Не убивай!“ Думата *убийство* има широк смисъл и значение. Като слушате тази заповед, ще си кажете: „Слава Богу, че досега никого не съм убил.“ Аз пък казвам: няма човек в света, който да не е убивал. Да убиваш, това не значи само да отнемеш живот. Съзнателно или несъзнателно човек всеки ден убива една своя добра мисъл, добро чувство или желание; също така човек убива добрите мисли, желания и постъпки на ближните си. Например срещате човек, който вярва в Бога, но вие успявате да го разубедите във вярата му – това не е ли убийство? Вие убивате едно свещено чувство в него. Отде знаете, че Бог не съществува? Който отрича Бога, той иска да вземе Неговото място. Следователно кажете ли за някого, че не е богат, добър, красив, учен, това значи, че вие задържате тези качества за себе си. Отричането на Доброто, на красивото, на великото отдалечава човека от Бога – с тези неща вие късате връзката си с Него и сами се излагате на смърт. Ще кажете, че хората ви обичат – това нищо не значи. Хората могат да ви обичат и пак да страдате, да се мъчите – зависи каква е тяхната любов. Любовта на повечето хора е любов на орли и гарги. Това не трябва да ви обижда, но знайте, че любов, която не гради,

е животинска. Заповедта *не убивай* има отношение именно към тази любов. Ще кажете, че любовта се възпява; коя любов трябва да се възпява – която руши или която съгражда? Колко моми и момци с благородни мисли и желания са се разочаровали в любовта, колко моми и момци са посягали на живота си след женитбата си! Защо се разочарова момата? Защото не намира в своя възлюбен онези елементи, необходими за нейното развитие. И момъкът се разочарова от своята възлюбена по същата причина. Не става ли същото и с религиозните убеждения на човека? Срещате някой религиозен – радостен, вдъхновен, но вие го разубеждавате в неговата вяра, доказвате му, че животът е само на Земята, и той се разочарова, изгубва разположението си. Ще дойде ден, когато съзнанието на хората ще се пробуди и те ще влизат от един живот в друг – те ще разберат, че няма смърт, че Животът е вечен и непреривен.

Сегашните хора имат различни вярвания и разбирания за този и за онзи свят, но всичко не са изпитали и проверили. Някои поддържат мисълта, че животът е само на Земята – човек умира, изчезва, нищо не остава от него. Те отричат Възкресението. Кой от тях е ходил на онзи свят, да знае какво има там? Само онзи може да отрича или поддържа една идея, който я е опитал. Само мъртвият може да говори за смъртта – живият говори само за живота. В това отношение има мъртви хора, които са живи и продължават да живеят. Има живи хора, които са мъртви – те се движат между живите, но не признават Живота; това са хора, които се движат механически, без мисъл и чувства. Хиляди години трябва да минат, за да възкръснат. Те гледат, но не виждат; чуват, но не слушат – спящи хора са те. Обаче има хора и на този, и на онзи свят, които виждат, слушат, разбират законите на Живота и ги прилагат – те са живи и се радват на Живота, проявен във всички светове.

„Не убивай!“ – това значи: не разрушавай нито една добра мисъл, нито едно добро желание, които Бог е вложил в теб или в твоя ближен. Вместо да руши и да обезсмисля Живота си, човек трябва да гради. Смисълът на човешкия Живот се заключава в отстраняване на лошите качества в себе си и в култивиране на добрите, които го повдигат и му създават условия за Спасение и за единение с Бога. Как може да се освободи човек от лошите качества? Като премахне от пътя си всички условия, които прекъсват връзката му с Божествения свят. Да скъса човек тази връзка, това значи да спре развитието си на Земята. Човек трябва да мине първо през Мойсеевия закон, който казва: „Почитай баща си и майка си и люби ближния си както себе си.“ Като изпълни този закон, той е готов да изпълни и Христовия.

Христос казва: „Аз съм истинната лоза и Отец ми е земеделецът. Всяка пръчка в мене, която не принася плод, отрязва я; и всяка, що дава плод, очиства я, за да даде по-много плод.“ Това значи: всяка пръчка в Христа, която не се е отказала от желанието си да убива, не принася плод – Отец я отрязва и хвърля настрана. Какви са признаците, по които познаваме кой човек убива? Вкисването, т.е. недоволството – започне ли човек да се вкисва, да се дразни, да бъде недоволен, той е готов да убива. Христос казва още: „Не кради!“ – какво да не крадем? Добрите мисли и желания на хората. Готов съм да дам всичкото си богатство, но в никой случай да не ми се откраднe или да не откраднa нещо от ума и от сърцето на човека. Както не трябва да убиваш добрите мисли и желания на своя ближен, така не трябва и да крадеш.

Христос казва: „Не свидетелствай на лъжа!“ В отношенията си на вземане и даване, човек трябва да бъде абсолютно честен, да не допуска никаква лъжа. Ако получи една добра мисъл или едно добро желание, трябва да отговори със същото; даде ли срещу

една добра мисъл една лоша, той си служи с лъжата. Ако на Доброто отговаряте със зло и мислите, че сте приложили Доброто, вие покварявате първо себе си, а след това – семейството си и обществото. Не е позволено на човека да убива, да краде и да лъже. Жена или мъж, които си позволяват да крадат ума и сърцето на другия, са на крив път – няма да мине много време, и те ще видят лъжата, в която са живели. Дето е лъжата, там е и убийството, и кражбата. Освободете се от навиците и пороците на миналото си, за да обикнете баща си и майка си, да обикнете и своя ближен. Как трябва да обикнете своя ближен? Като себе си.

Кой сте вие, коя е вашата майка и кой е вашият баща? Тялото ви – това сте вие, душата ви – вашата майка, а Духът – вашият баща. Човек е чадо на своята душа – значи тялото е дете на душата. Тя полага майчини грижи за него, за да го отгледа и възпита. Някои питат дали със сегашното си тяло ще живеят и на онзи свят; това значи има ли връзка тялото с душата и с Духа, т.е. с майка си и с баща си. Синът трябва да бъде порядъчен, да радва майка си и баща си – той трябва да ги почита и уважава. Майката и бащата са в самия човек, а не вън от него. В който ден престъпите Божия закон и престанете да почитате майка си и баща си, да любите ближния си, вие сте вън от условията на Живота. Прилагайте Христовото учение всеки момент в Живота си, за да видите, че то е Учение на Живот и на Сила. Ако сте неразположени, обърнете внимание на живота си, за да видите коя от трите заповеди сте нарушили. Достатъчно е да бъдете искрени към себе си, за да разберете коя заповед именно сте престъпили – „не убивай“, „не кради“ или „не лъжесвидетелствай“.

Христос казва: „Ако искаш съвършен да бъдеш, иди, продай имането си и дай го на сиромаси; дойди, та ме последвай.“ На кого ще раздадеш имането си?

На твоите мисли и желания. Кого ще последваш? Великия Учител на Живота. Когато четат този стих, хората започват да разискват върху него. Те се страхуват, че ако раздадат имането си, ако се откажат от къщата и от парите си, ще осиромашеят, ще се лишат от условията за развитие. Бог не иска вашите имоти, Той не се нуждае от вашите къщи и пари. Под думата *имане* се разбира друго нещо: само онзи може да раздаде имането си, който е готов да прояви Доброто, което е вложено в него – Доброто в човека е неговото имане. Доброто е свързано със закона на Любовта: когато Милосърдието и Любовта действат в човека, той е готов вече да прояви Доброто, да прави добри дела. Вън от Милосърдието и Любовта, Доброто не съществува, т.е. не може да се прояви. Няма човек в света, който може да прави Добро без добра мисъл и добро желание в себе си. Казано е: „Почитай майка си и баща си“ – майката и бащата представляват обектът на твоята Любов, а ближният ти е стимулът, който те кара да проявиш Любовта. Майката и бащата са символ на силното, а ближният – символ на слабото. Човек може да люби само нежното, слабото, милото, което се нуждае от помощ. Силния можеш да почиташ и уважаваш, а слабия – да любиш.

Казано е в Писанието: „Бог е Любов“ – кой познава Бога като Любов? Слабият, грешният, немощният. Следователно, ако сте слаб, радвайте се, защото имате възможност да познаете Любовта и силен да станете; ако сте грешен, радвайте се, защото имате възможност да познаете Любовта и праведен да станете. Казано е в Евангелието, че когото Бог обича, него наказва; в този смисъл, може да се каже: когото Бог обича, прощава греховете му – това е закон, който съществува и в Природата. Наблюдавайте животните, за да видите, че и те са внимателни, нежни към слабите същества. Този закон действа и между хората. Радвайте се, ако

попаднете в ръцете на силен, но благороден и добър човек. Той ще ви помага и повдига. Тежко на онзи, който попадне в ръцете на груб, неблагороден и жесток човек; той е подобен на октопод – забива смукалата си в слабия, изсмуква соковете му и го изхвърля навън. Така постъпват някои религиозни и светски хора – като намерят някой слаб, добър човек, забиват смукалата си в него, обърнат кесията му и после го напускат, като казват: „Обърнахме го към Господа“ или „Въведохме го в Живота, дадохме му Знания.“ Това не е никакво обръщане към Бога, това не е никаква наука – той няма да помисли втори път за вашия Бог, нито за вашето Знание. Ако искате да помогнете на човека, никога не обръщайте кесията му; никога не обръщайте неговото сърце и ум към Бога – оставете го той сам да потърси Бога и да се обърне към Него. Ако искате да помогнете на човека, намерете ключа на неговата врата и му кажете: „Вземи ключа, който някога си изгубил, отвори вратата на къщата си, изчисти я, отвори всички прозорци, за да влезе Слънцето в нея, да я освети.“ Естествена длъжност на човека е всеки сам да изчисти къщата си, да не оставя слугините си да я чистят – вашата къща е храм Божи, съграден само за вас. Какво ще стане, ако всички храмове се съберат на едно място? Това значи, да се произведе смущение в целия свят. За този храм именно Христос казва: „Влез в тайната си стаичка и се помоли на Бога, който вижда в тайно.“

Тайната стаичка е храм на човешката душа. Да влезе човек в храма на своята душа, това значи да отхвърли от себе си всякакъв гняв и недоволство, всякаква омраза и завист. Гневът и недоволството водят към убийство, убийството – към кражба, а двете заедно – към лъжа, най-големия порок в човешкия живот. Първите четири заповеди – „не убивай“, „не крадй“, „не прелюбодействай“, „не свидетелствай на

лъжа“ – показват на човека какво не трябва да прави. Вторите три заповеди – „почитай баща си и майка си и люби ближния си като себе си“ – показват какво трябва да прави. Значи човек трябва да почита баща си и майка си и да люби ближния си. Ближните на човека са неговите добри мисли и желания – чрез тях той може да изкорени лошите мисли и желания, да ги постави при добри условия, т.е. да ги възпитава и облагородява. Да обичате ближните си, това значи да посадите в градината си най-добри плодове, чрез които да превръщате лошите мисли и желания в добри. С тези заповеди Христос искал да обърне внимание на евреите към смисъла на Живота, да се възлюбят едни други, за да се откажат от убийството. Според техните закони те се убивали за нищо и никакво – тази е причината, дето те нямали дълготрайно царство. Всички хора, всички народи, които и до днес още прилагат старите еврейски закони, постоянно убиват, крадат и лъжат. Проследете историята на европейските народи, за да видите колко войни са водили, колко кръстоносни походи са предприемали с цел да освободят Йерусалим. Йерусалим ще бъде свободен, когато хората престанат да убиват, да крадат, да прелюбодействат, да свидетелстват на лъжа.

Нека всеки от вас проследи живота си от начало до край и си каже: „От днес турям кръст на всякаква лъжа, кражба, убийство и прелюбодеяние!“ След това обърнете се към Христа и Го запитайте какво ви не достига, за да наследите Вечния живот. Той ще ви отговори: „Иди, продай имането си и дай го на сиромаси; дойди, та ме последвай.“ Кои са сиромасите? Вашите ближни. Ставате сутрин весели, разположени, доволни от живота – коя е причината за разположението ви? Това се дължи на ближните ви, които живеят във вас. Следователно, ако искате да поддържате разположението си, трябва да обичате ближните си. Благо-

родното, светлото, което носите в ума и в сърцето си, представляват за вас велик свят – вашето щастие. Ако търсите Христа, ще Го намерите във вашите добри мисли, чувства и желания – те представляват истински връзки на вашия Живот, от тях можете да оплетете въжето, по което да стигнете до Небето. Казано е в Писанието; „Привлякох ви с Любовта си“ – значи Любовта е сбор от връзките на Доброто, на Разумността, на Правдата, които водят човека във Възвишения свят. Само Любовта е в състояние да въведе човека в Царството Божие. Приложете Любовта в Живота си, ако искате да бъдете щастливи – така ще опитате Силата на Христовото учение.

Сегашните хора се оплакват от страдания и нещастия, търсят начин да се освободят от тях. Те могат да постигнат това само ако изменят мисълта си – старите мисли трябва да се заместят с нови. Като мисли право, по нов начин, човек разбира, че това, което вчера му е причинявало страдание, днес може да му причини Радост. Че изгубил имането или общественото си положение, това не го плаши. Богатството му, достойнството му зависят от него – той носи в себе си условия да бъде богат, силен, здрав. Даже и майка си, и баща си да изгуби, той знае, че не са изгубени, те са в него. Външният баща и майка са отражение на вътрешните, които живеят в самия човек – всичко е скрито във вас. Достатъчно е да държите добри мисли и чувства в ума и в сърцето си, за да разполагате с богатството на целия свят. И тогава няма да бъдете сиромаси, но ще давате от себе си, както изворът непрестанно дава. Отворете съкровищницата на своя Живот – душата си, и щедро давайте. Тя е пълна с блага и с добри семена, които трябва да сеете на Божествената нива. Не мислете, че сте сиромаси – Бог всичко ви е дал, но не знаете как да използвате благата на Живота. Не мислете, че щастието се крие в материалното богатство.

Разумност се иска от човека; разумният използва правилно благата, които му са дадени, затова минава за богат. Нещастието на човека не се дължи на липсата на блага, но на това, че той спира добрите мисли и чувства в себе си, не ги проявява навън – с други думи казано, той не дава възможност на Бога в себе си да се прояви. Бог тихо ви нашепва: „Направи едно добро дело.“ – „Не искам.“ – „Остави тогава Аз да го направя.“ – „Не позволявам.“ Може ли при това положение да бъдете щастливи и да намерите Бога? Къде е Господ? Във вас. Отворете сърцето си и Той ще се прояви. Като не съзнава богатствата и благата, които носи в себе си, човек плаче, страда, обезсърчава се – това подразбира българската пословица „Вода гази, жаден ходи.“ Ако възлюбите Господа, ще придобиете всичко, каквото желаете. Без Бога човек не може да запази нито богатството, нито Силата си.

В една народна приказка се разказва как Бог и св. Петър обикаляли света, слизали между хората, за да видят как живеят. Като обикаляли градове и села, те попаднали в един краен квартал и влезли в една бедна къща да пренощуват. Домакините, прости и сърдечни хора, ги приели добре, сложили им да вечерят и след това ги поканили да си починат. Доволен от приема на добрите домакини, на излизане от техния дом, св. Петър се обърнал към Бога с думите:

– Господи, защо не помогнеш на тези добри хора да се освободят от сиромашията си?

– Да бъде според желанието ти! – казал Бог.

Веднага малката бедна къщичка се превърнала в голяма къща, добре наредена, а домакините – в богати господари, добре облечени и обиколени с много слуги. Домакинът, потънал в богатство и разкош, се предал на лек живот, на ядене и пиене – ял, пил и нищо не работил. Бог и св. Петър продължили обиколката си по света. След няколко години те по-

паднали в същия град, дето някога посетили бедното семейство, и св. Петър пожелал да отидат при тях, за да видят как живеят сега, като богати. Почукали на вратата на богатата къща и скоро се показала добрата домакиня. Тя ги приела любезно, нагостила ги и ги оставила да пренощуват в дома ѝ като странници, дошли от далечен път. Лицето ѝ било посърнало, тъжно, като на човек, който страда и се мъчи. Като им посочила стаята за нощуване, побързала да ги предупреди, че ако чуят среднощ някой да вика, да тропа и да буйства, да не се стреснат.

– Това е мъжът ми – добавила тя скръбно. – Той пие, връща се пиян и не може да се въздържа, прави големи пакости.

Като легнали да спят, Бог казал на св. Петър:

– Легни ти на края към вратата, Аз ще легна навътре.

Едва заспали, те чули тропане, викове, буйство – мъжът пристигнал от гуляй. Той отварял вратите на всички стаи, удрял, блъскал, сам не знаел какво иска. Най-после той влязъл в стаята, дето били гостите. Като видял, че чужд човек спи в леглото, той взел една тояга и го набил добре:

– Ще ти дам да разбереш как се спи в чужд дом без мое знание!

Като поутихнал малко, св. Петър казал на Господа:

– Хайде да сменим местата си, да не дойде втори път пак да ме набие.

Сменили местата си, обаче домакинът не се успокоил окончателно – той пак се върнал в същата стая и си казал:

– Чакай да му ударя още няколко тояги, да ме помни!

Като вдигнал тоягата, св. Петър мръднал малко и се издал. Домакинът се взрял и макар че било тъмно, забелязал още един човек в леглото:

– А, сега иде твой ред – преди малко набих единия, сега ще набия теб, който си навътре.

И в този случай набил пак св. Петър. На разсъмване св. Петър казал на Господа:

– Да си вървим, Господи, да не дойде и трети път да ме набие.

Набързо се облекли, измили очите си – били готови за път. В това време Бог махнал един път с кърпата си във въздуха – къщата се запалила и изгоряла. Така св. Петър се освободил да не бъде бит и трети път.

Кога човек живее само за ядене и пиене? Когато даде предимство на плътта си, т.е. на низшите чувства в себе си. Тогава, ако св. Петър се моли за вас, ще бъде бит по няколко пъти на ден. Следователно не се молете за придобиване на материални блага, преди да сте се свързали с Бога. Колкото и да храните вълка, все вълк ще си остане; колкото и да се грижите за змията, за комара, за въшката, няма да измените тяхното естество; каквито грижи и да полагате за грешника, няма да го изправите. Единствените неща, които могат да изправят грешника, това са гладът и страданието – когато дойде до крайния предел на страданието, той съзнава положението си, започва да се разкайва, да се моли и постепенно се изправя. Видите ли, че някой много роптае против страданията и изпитанията си, ще знаете, че той е още в началото на мъчнотиите си. Той трябва много да страда, за да се смекчи характерът му, да се разкае и след това да започне смиряването му.

Задачата на човека е да работи върху себе си, да бъде здрав, силен и разумен. Добрите мисли и желания дават възможност на човека да придобие здраве, Сила, да прояви своята Разумност. Това се иска от всички хора – мъже, жени и деца. При това положение обществата ще се преустроят магически – когато

частите са в изправност, и цялото е в изправност. За обикновените хора нещата стават бавно, а за мъдреците – изведнъж; те знаят законите и не злоупотребяват с тях. Ако обикновеният човек работи с великите закони на Битието, в един ден ще разруши света. Бог не дава великото Знание на обикновените хора, защото те прилагат още Мойсеевия закон – убиват, крадат, лъжесвидетелстват и т.н. Какво трябва да направи човек, за да излезе от обикновения живот? Да се свърже с Бога, който работи сега в света. Работете и вие с Него, за да имате дял в Царството Божие. Да работи човек заедно с Бога, това значи да прилага Любовта – Божествената майка, за която Христос казва, че трябва да се почита. Който люби, само той може да почита майка си и баща си – той е добър, праведен, благороден човек.

Някой се оплаква, че хората не го обичат – как ще обичате човек, който не почита баща си и майка си? Горко на онази мома, която се омъжи за момък, който не почита майка си и баща си; горко на онзи момък, който се ожени за мома, която не почита майка си и баща си. Мома и момък, които почитат майка си и баща си, и Бог ги обича и благославя. Който иска Любовта на ближния си, трябва да почита майка си и баща си – това е закон, който действа в Битието. Вън от този закон Любовта не се проявява. Почитайте душата и Духа си, почитайте душата и Духа на ближния си, за да бъдете любими чада на Бога. Когото Бог обича, и хората го обичат. Който не почита баща си и майка си, той е нещастен човек; който не люби ближния си, също е нещастен – той е грешен човек, осъден на страдания. Това искал да каже Христос в стиха: „Ако искаш съвършен да бъдеш, почитай баща си и майка си, т.е. Духа и душата си, люби ближния си като себе си, раздай имането си, дойди, та ме последвай.“

Кого трябва да последва човек? Този, от когото излиза всичко – Първичния източник на Живота. Да

следваш Бога, това значи да осмислиш Живота си, да превърнеш страданията в музика, глада и сиромашията – в приятна задача. При това положение човек не се страхува от глад и лишения. Той не се безпокои дали ще има хляб, или няма да има, той знае, че Бог го е осигурил – отде и как ще дойде хлябът, това не го смущава. Как прекараха евреите четиридесет години в пустинята? Който ги освободи от робството, Той имаше грижа за тях да ги нахрани и напои. Източникът, от който човек черпи храната си, не е един – раздай имането си и не мисли отде ще дойде другото. Докато не излееш вмирисалата вода от шишето, не можеш да го напълниш с чиста. Изпразнете кесиите си, за да ги напълните отново; изпразнете шишетата и кесиите си, за да ги напълни Бог с чиста вода и чиста храна; изпразнете сърцата си от старите чувства, за да внесе Бог нови чувства, нова топлина, която да ги преустрои – това означава стихът: „Ще отнема каменните им сърца и ще им дам нови."

Съвременните хора се страхуват от условията на Живота, искат да знаят какво ще стане с тях. Българите искат да знаят какво ще стане с България. Нищо лошо няма да стане – България ще продължава своето съществуване. Бог казва днес: „Ако хората Ме слушат, само една дума ще кажа и войната ще престане. Понеже не слушат, ще ги оставя да се бият, докато се вразумят." Много хора, които не почитат баща си и майка си, не любят ближния си, те още живеят според законите на Мойсея. И до днес още има между хората паразити; ние не се нуждаем от паразити. Светът има нужда от добри хора, от красиви цветя, които надалеч разнасят своето благоухание; светът се нуждае от благородни души и сърца, от разумни майки, бащи и деца – това иска Бог, това е проповядвал Христос преди две хиляди години.

Днес хората се делят на религиозни и светски: първите вярват в Бога, а вторите Го отричат. Иде

време, когато ще им се даде още едно доказателство, че Бог съществува – тогава и слепите ще прогледнат, но ако не са готови да приемат новата Светлина, ще станат по-нещастни, отколкото са били по-рано. Тази е причината, дето очите на някои слепи не се отварят – Разумният свят ги щади, оставя ги слепи, за да не страдат повече. Затова именно всички хора не могат да бъдат богати. Не давайте пари на онези, които не знаят как да ги използват – ако забогатеят преждевременно, те ще причинят големи пакости както на себе си, така и на своите ближни.

Ето защо, през каквито изпитания и мъчнотии да минавате, знайте, че всичко е за ваше Добро. Вие се нуждаете от жива, непоколебима Вяра, с която да преодолявате всичко. Работете върху себе си, работете и върху света, за да го облагородите. Едно време хората бягаха от света – те отиваха в горите и пустините, там да се подвизават в служене на Бога; днес на всички се казва да влязат в света, там да работят. Едно време хората бягаха от ада, страхуваха се от него; днес те живеят в ада и работят за повдигане на онези души, които са паднали и са се отклонили от правия път. Време е вече да се откажете от старите си убеждения, да съборите старите си къщи – старото се събаря, ново вече се гради. Сцената трябва постоянно да се подновява, не може една и съща драма да се играе, Бог не обича еднообразието. Докато живее в Мойсеевия закон, човек служи още на злото, в което се прилага убийството, лъжата, кражбата, прелюбодейството и т.н.; докато служи на злото, човек живее в закона на раждането и прераждането. Откаже ли се от този закон, той служи на Доброто и влиза вече в закона на вселяването. Този закон подразбира прилагане на следните заповеди: „Почитай баща си и майка си, люби ближния си и раздай всичкото си имане на сиромасите.“ Който спазва седемте заповеди, той живее

в безсмъртието – той почива вече, защото е придобил Спасението на своята душа. Това подразбира връзка на човешката душа с Бога, като източник на всички блага в Живота.

Сегашните хора се страхуват от нищо и никакво, затова мислят само за осигуряване. Търговецът купува проста стока, продава я за доброкачествена и печели повече, отколкото трябва, с единствена цел да се осигури. Защо не каже истината, че платът, който продава, не е чиста вълна, но смес от памук и вълна? Ако всякога казва истината, търговията ще му върви по-добре, отколкото, ако си служи с лъжата. Каквато служба и да изпълнявате, вие трябва да бъдете честни и истинолюбиви. Ако искате да бъдете свободни, всякога говорете Истината. Не насилвайте човека да прави това, което душата му не желае; не насилвайте и своята душа. Някой момък не иска да се жени, но близките му го залъгват по някакъв начин и го заставят да се ожени – след това той съжалява, че се е поддал на чужди съвети. Не насилвайте другите, за да не насилват и вас; не лъжете другите, за да не лъжат и вас. Бъдете верни на своята душа и на своя Дух, бъдете верни на своя Учител. Бъдете верни на Онзи, който ви е дал всичко. Той ще влезе във вашия храм, ще измие ръцете и краката си и ще ви поднесе подаръци – елей, ливан и смирна, и ще каже: „Дойде часът на вашето Спасение – изчистете своя храм, за да приемете Спасителя в него.“ Искате ли да изчистите храма си, вие трябва да гледате с добро око на своя ближен – мислете за него само Добро. Лошото, което виждате, има отношение към неговия минал живот – днес той се стреми към Доброто и ще стане добър. Лошите хора ще станат по-добри от тия, които днес минават за добри. Аз съм си поставил за задача да помогна на всички хроми, слепи, сакати, за да оздравеят и да се радват на Живота. Всички пустини

трябва да се превърнат в оазиси на Живота, дето умореният пътник да си почине и уталожи жаждата. Всички празни пространства трябва да се насадят с плодни дръвчета, че който мине край тях, да му се даде нещо – странникът да спре пред тях и да си хапне от сладките и вкусни плодове.

Освободете мисълта си от всички отрицателни прояви – съмнение, колебание, подозрение. Във всички можете да се съмнявате, но в Бога – никога. Той е благ и неизменен. При всички условия на Живота ви, при всички ваши отношения и постъпки Той остава един и същ. Ако сте готови да Го слушате, Той всякога ще ви помага; не Го ли слушате, ще ви остави да понесете последствията на своя живот и на своите погрешки, да опитате какво значи да живее човек без Бога. Няма по-голямо страдание за човешката душа от това да се отдалечи от Бога.

Как може да се върне човек в Правия път? Вижте какво прави детето, когато огорчи майка си: като разбере, че я е огорчило, то само отива при нея и започва да плаче – плачът е неговата молитва. То плаче, моли се на майка си отново да го приеме в прегръдките си. Сега и на вас казвам: идете сами при Бога, както детето отива при майка си – Той е ваш Баща и ваша Майка. Ако искате вашите синове и дъщери да ви почитат, направете връзка с Бога. Ще видите, че няма да се мине една година даже, и животът ви ще се подобри. Щом направите опита, нови мисли ще дойдат в главата ви и вие ще прогледате. Тогава ще имате не две очи, а сто: отпред на главата и отзад, отляво и отдясно, отгоре и отдолу и т.н. Някой се оплаква, че много работи, а още не е прогледнал; не е прогледнал, защото няма онази жива Вяра, която отваря очите на слепия. Аз вярвам във вашата душа, вярвам във възможностите, които се крият във вас, и зная, че един ден ще прогледнете. И да направите нещо лошо, да сгрешите, да направите някаква пакост, душата ви няма да се измени.

Аз обичам грешните хора, които се разкайват, затова подавам ръката си за помощ към всички слаби, невежи, грешници. Това може да е слабост, но и Христос имаше слабост към грешниците. Той дойде в света за тях – да им помогне, да ги повдигне и освободи. Той издържа изпита си, остави се да Го ругаят, да се подиграват с Него, да Го разпнат, но на третия ден възкръсна. Желая и вие да имате същата слабост – да обичате каещите се грешници и да им помагате.

„Дойди, та ме последвай!“ – казва Христос. В какво? В това, което говоря.

25 февруари 1917 г., София

СОЛТА

„Вие сте солта на земята; а ако солта избезсолее, с какво ще се осоли?“

От Матея 5: 13

Своята реч на планината Христос започва с деветте блаженства. Блаженствата, за които Той говори, имат отношение към друг свят, те не се отнасят към земния живот. За земните хора Христос казва: „Вие сте солта.“ Аз ще говоря за солта, защото на Земята живот без сол не може да съществува. Физическият свят е свят на солта, а не на Светлината, която е пък свят на Ангелите. – „Вие“ – кои *вие*? Не вземайте тази дума в ограничен смисъл. Само за онези, които вярват, *вие* подразбира всички, у които има пробудено Божествено съзнание – всички хора, у които е пробудено това съзнание, са солта на Земята.

Всички окултисти, кабалисти, мистици под думата *сол* разбират *сила на равновесие* – онзи елемент на силата, който държи нещата в равновесие. За да ходите по улиците, трябва да имате равновесие; когато построяват морските параходи, на дъното им турят товар – сол, за да ги държи в равновесие, за да се не обърнат в морските вълни. Под думата *сол* разбират онази сила, която сгъстява материята, пази я от разлагане и дава условия, за да може по-висшите сили в света да работят. Солта е един необходим елемент на Земята за здравословното състояние на човешкото тяло. Когато организмът изгуби солта си, той изгубва своята основа и вследствие на това се явяват всички болести. Казват за някого: „Той е неврастеник“ – аз казвам: той е изгубил солта си, неговата нервна система е изгубила солта си, у него енергията изтича. Ако бихме разгледали с окото на ясновидец нервите,

артериите на един неврастеник, ще видим на много места пукнатини, от които изтича енергията. Такъв човек е слаб – защо? Защото е изгубил Божествената сол, която е основна сила за крепене човешкия живот на Земята.

Кои са причините за изгубването на тази сол? На първо място това са необузданите човешки страсти. След всяка страст, от какъвто и характер да е тя, човек чувства слабост – вие всички сте изпитали това. Страстите не са потребни за хора, които имат сол, а само за онези, които нямат сол. Христос казва на своите ученици: „Вие сте солта и ако солта изгуби своята сила, т.е. обезсолее, тя не струва нищо, освен да се хвърли навън и да се тъпче от човеците." А защо именно да се тъпче обезсолялата сол? Тъпкането е реакция, за да се осоли пак солта. Когато страдате, това е тъпкане: изхвърлят ви Ангелите навън между хората и вие ставате слаби, защото сте обезсолели – ако сте били богати, осиромашавате; ако сте били умни, оглупявате. Изгубвате солта си, а щом изгубите солта, изгубвате и смисъла на Живота и тогава се явяват всички противоречиви учения дали хората да се женят, да имат ли деца, да обичат ли жените си и т.н. Явява се епикурейската философия, според която човек трябва да има много жени, да опита всичко. Може да опитате всичко, но тогава ще бъдете изхвърлени и тъпкани от всички разумни хора, докато се осолите. И след това ще дойде вторият процес – ще дойде Светлина, ще просветне в ума ви и тогава ще разберете защо страдате. Ще разберете, че тези неща не са в съгласие с Живота.

Всяка мисъл, всяко желание, което не служи за съграждане на човешката душа, което руши, то не е необходимо желание, то е обезсоляване. Турете това желание да се потъпче малко, за да се осоли. Когато някой мъж тъпче жена си, нека тя си каже: „Тъпчи ме, за да се осоля!" Мъж, който е тъпкан от жена си,

показва, че няма сол. Често у българите, когато някой боледува и дойде мечкаринът, ще даде на мечката да го потъпче, за да го осоли, и ще оздравее. Тази сила се крие у всички хора. Съвременните учени хора са я нарекли различно, а окултистите са я кръстили с много имена, едно от които е названието *магнетизъм*. Като има тази сол, човек е магнетизиран. Щом имате тази сол, ще чувствате под лъжичката приятна топлинка – сутрин ставате с приятно разположение; ако нямате сол, ставате неразположени и първият, който ви се яви насреща, ще го нагрубите – скачате отгоре му, гневите се. А това гневене подразбира, че този човек ви моли да го потъпчете малко, за да се осоли. Този, който дойде да го потъпче, има тази сол и веднага ще възстанови равновесието на разгневения.

Аз искам да проверявате на опит беседите, които ви говоря, и да видите техния резултат. Силен е само онзи човек, който има дълбоко убеждение за нещата, има преживян опит, защото ако вярвате на всички, вие сте без сол. Аз вярвам, че Бог говори на хората според солта, която те имат. Ако имаш сол, Той ще ти каже: „Като станеш, ще отидеш на лозето си да го прекопаеш, ще отидеш на нивата си да я посееш"; ако си съдия, ще разгледаш делата си и т.н. – и вие ще Го разберете. Ако нямаш сол, ще те потъпчат, ще те ограбят, ще ти вземат парите, жената, децата, къщата. – „Тъпкане трябва – казва Господ – на тези хора, които не могат да вършат работата си на Земята."

Често хората се питат защо светът не върви тъй добре. Няма сол в света. Сол дайте на хората! Не се изисква много сол – трябва ви една четвърт килограм от тази сол, за която ви говоря. С нея може да осолите целия български народ и той да стане един отличен народ най-малко за сто години. Знаете ли колко време трябва да работят вашите фабрики, за да се добие тази сол? Един учен е правил изчисления за първобитната

материя, от която е създаден светът, и доказва, че тя е хиляди пъти по-лека от водорода и за да се добие само един грам от тази първична материя, трябва всички фабрики да работят три хиляди години. Вие сте солта и за да добиете тази сол, трябва да посветите целия си живот. Ако имаш един грам от тази сол, ще бъдеш най-богатият човек на света и отдето минеш, ще лекуваш хората. Като влезеш в някоя къща, дето мъжът и жената се карат, не се спогаждат, дай малко от тази сол – веднага мирът и съгласието ще настане. Деца се карат – дай малко сол; съдии се карат – дай малко от тази сол; воюват народи – дай малко от тази сол и веднага ще настане между тях мир и съгласие. Казвате си: „Какъв алхимически елемент е тази сол, каква мощна сила има тя!“ Свещеник, който има тази сол, като влезе в църквата, всички ще млъкнат, ще се обърнат към него. Сол искат хората, а ако нямате такава, никакъв успех не може да имате. Това като ви говоря, не е за осъждане, никого не осъждам, а само цитирам един недостатък, който не е само у българите, а го има у всички. Всеки, който е на Земята, има недъзи; ако бяхме съвършени, щяхме да бъдем между Ангелите, при Бога. Но понеже трябва да се възпитаме, Бог ни е изпратил на Земята, мястото на Мъдростта, дето се изучават тези велики уроци.

Днес ви проповядвам за солта – защо? Всички искате да бъдете щастливи. Наистина, всеки може да бъде щастлив, но трябва да придобиете изкуството да задържите това щастие, а не само да го придобиете. Ставате сутрин, имате добро разположение и казвате: „Колко съм щастлив!“; минават пет-десет минути и вие изгубвате това разположение, това щастие – защо? Нямате сол в себе си. Под *сол* се разбира светът с всички свои форми. Защото вие не можете да задържите една есенция без форми, затова казвам, че светът е реален-действителен и реален-недействителен.

Реален-действителен е този свят, който има всички форми с тяхното съдържание, а реален-недействителен – който има форми без тяхното съдържание. Има хора, които са реални-недействителни, защото имат тяло, а нямат сол. Ако нямате сол, не може да разберете какво нещо е Божествената Виделина, Божествената Доброта и Любов. Само чрез сол, само чрез равновесие на вашия ум и сърце, като бъдат в едно спокойно състояние, ще може да проумеете този Божествен свят.

Христос казва: „Сол, която е обезсоляла, трябва да се изхвърли навън и да се тъпче." Затова много пъти съм говорил, че страданията са необходими – те са пътят към осоляването, осоляването е пътят към Виделината, Виделината – към Любовта, а Любовта – към Бога. Встъпим ли в Пътя да търсим Бога, веднага светът ще вземе друг вид от този, който е имал досега. Всички, които ме слушате тази сутрин, понякога мислите, че светът има смисъл, а понякога – че няма, че е много тягостен. Имате приятели – не ви разбират, деца – не ви обичат, между вярващи сте – не ви разбират. Изкуството е сега да разберете у кого е грешката – те ли нямат сол, или вие. Дето има сол, там е правото; дето няма сол, няма право. Щом нямаш сол, ще кажеш: „Трябва да ме потъпчат." Всички хора са частички от Бога, от Неговия велик организъм и като такива, безразлично е кой ви тъпче; не забравяйте, че това е от Бога – във всички случаи Божествени ръце или крака ви тъпчат. Това е хиляди пъти по-приятно, отколкото да ви тъпче някоя мечка, както българите практикуват.

Един англичанин разправя една своя опитност: отива той в Индия с цел да изучава живота на индийците. Като любител на спорта, взема един ден пушката си и отива в една непроходима гора на лов. Носел си пушката в дясната ръка и по едно време силен удар в лявата му ръка го повалил на

земята. Ударът бил причинен от една тигрица, която го взема и отнася в своето леговище, при малките си тигърчета. Тигрицата казала на децата си: „Дръжте този англичанин, потъпчете го добре, дайте му един добър урок и ако се опита да си вдигне главата, вие го тъпчете отгоре.“ Англичанинът поискал да си вдигне главата, да види какво правят наоколо му, но тигрицата рекла: „Не гледай нагоре, няма нищо, аз уча децата си.“ „Не ме беше яд – казва англичанинът, – че ми счупиха лявата ръка, но че ми бе стъпкана главата и нямах възможност да гледам.“ Всеки, който няма сол, ще попадне в ноктите на тигъра.

Когато някои млади се вземат по любов, отиват на църква, свещеникът им чете молитва, всички ги целуват. След един месец те се разделят – тигърът взел невестата или младоженеца. Тези хора са обезсолели и ще бъдат изхвърлени. Ако стане развод между тях, те са обезсолели и такива хора не трябва да се събират на едно място. Мъж или жена – нека се потъпчат. Българите се лекуват, като се тъпчат – то е един приятен масаж, приятна разтривка.

Тази сол е необходима за вас, тя е необходима за организма на физическото поле, за вашите чувства и мисли. Законът е общ както за физическия свят, тъй и за Ангелския, тъй и за Божествения. Съвременните философи кръщават качествата от Духовния свят различно, например човек със сол те го наричат *морален*, а човек без сол – *неморален*. Казват за някого: „Този човек е високоинтелигентен, разумен“ – подразбира се, че у него има закон за равновесието, има сол. Разумността е сол, т.е. под думата *разумност* се разбира онова състояние, когато всичките човешки способности са в условия за работа. Солта съставлява почвата. Без сол не може да има нищо в света, па и Земята без сол би била една пустиня, всичко би изгинало. Солта е тор, който се е набрал от години. След нея идат други сили,

които градят нашия организъм. За да не изгубите солта си, вие трябва да се пазите от незаконни пожелания.

Ще ви приведа един митически разказ: някога в миналото, в един царски двор се родила дъщеря, най-красивата мома на света. Като пораснала, баща ѝ намира другар, за да се оженят – млад, добър момък. Тези млади били толкова обични на Небето, че Господ изпратил един Ангел-представител, за да присъства на тяхната сватба на Земята. Като дошъл на Земята, Ангелът се влюбил в момата и не искал да се върне на Небето – започнал да обмисля начин как да има тази мома. Чакал го Господ ден, два, месец – Ангелът не се връща. Като разбрал каква е работата, за да покаже на Ангела лошите последствия от незаконните пожелания, Господ го преобърнал на пойна птица – да ходи от клон на клон между всички птици и те да я избягват. Хвърка той от един клон на друг, но всички птици го избягват. Той не могъл да си обясни тези страдания. Един ден кацва на едно дърво и започва да окайва своя живот; в това време под дървото дохождат четирима разбойници да си поделят плячката. Разделили си всичко поравно, след това двама от тях решили да отидат в града да накупят храна и хляб, та да си устроят пир. Те отишли, купили храна, но из пътя им дошла мисъл да турят в храната отрова, та като ядат другите двама, да се отровят, а те да си разделят и тяхното богатство. Двамата разбойници под дървото, докато чакали другарите си, решили, когато се завърнат другите двама, да ги застрелят и да вземат и тяхното богатство. Ангелът знаел какво зло намислили и едните, и другите. Когато наближили двамата разбойници от града, отдалеч още ги застреляли, останалите яли от храната, но се отровили. Едва сега Ангелът разбрал какви са последствията от незаконните желания и защо той страда.

Когато Господ ви изпрати на сватба, в която Той взема участие, да нямате окото на този Ангел. Ако си

мъж, пази се да не кажеш: „На мен ще е тя“, или ако си жена – „На мен ще е той“, защото ще пеете на дървото горе дълго време. Питам ви, не сте ли вие такива птици, изхвърлени от Небето? Някои питат: „Я ни кажи защо сме слезли от Небето?“ Всички сме слезли, за да научим, че незаконните желания имат лоши последствия и да разберем, че човек, който няма сол, е далеч от Бога.

Хората искат Свобода, затова Господ ги праща на Земята, но им казва: „Живейте според закона на Моята Свобода.“ А лошо е у хората това, че всеки иска свобода само за себе си. Според Божия закон, трябва да разбираме отношенията, които съществуват между нас. Законът на солта е туй: което желаеш за себе си, не го отказвай на другите – давай им възможност и те да развият своите способности. Ако някой има нива или лозе, не му завиждай, а благодари за това, че си има всичко. Виждаш, някой язди кон; не казвай: „Ех, да е на мен този кон!“ – благодари, че си има кон, той е достоен за него. Виждаш хубава къща, добре мебелирана – не я пожелавай. Ако имаш сол, ще имаш всичко, което ти е потребно и необходимо. Кажете на Господа: „Сол искам отсега нататък.“

За да убедиш съвременните хора в тази велика истина, ще трябва дълго да аргументираш, с някои може да се направи опит, а с трети изведнъж можеш да се разбереш. На хора, у които духовното зрение не е развито, трябва да се аргументира – то е пипане в Духовния свят. Чрез чувството на последователност, стъпка по стъпка, те ще си съставят ясно понятие за нещата, които не могат да схванат изведнъж. В разсъжденията си за Бога ние употребяваме същата аналогия, за да си съставим понятие за Него. Всички философски школи, с техните дебели томове, в които се третират въпроси за Бога, са все пипания – едни по-близо, други по-далеч от Истината. Някои са напи-

пали малкото пръстче на Бога и казват: „Какви малки пръстчета има Бог!“; някой напипал ръката Му и казва: „Каква голяма ръка има Бог!“; някой е напипал плешката или главата Му и според това има и познания за Него. Но това е само външната страна на Бога – проявената Природа. Ще бъде чудно, ако някой, като се качи на керемидите на моята къща, каже: „Аз разбирам сега господин Дънов – той е твърд, защото напипвам твърди керемиди.“ Ако някой напипа нещо меко, ще каже: „Колко е мек господин Дънов!“ Аз мога едновременно да бъда твърд и мек. Под *твърд* какво разбирате – твърд като камък или твърд в своите убеждения? Следователно от външните пипания ние не можем да имаме верни понятия за нещата, а само ще имаме смътни схващания.

Ако нямате достатъчно количество сол, ще бъдете безсолни и ще кажете: „Животът не е нищо, освен ядене и пиене.“ Не съм аз против яденето, не мислете това, защото, като е дошъл човек на Земята, ще яде и ще пие. Не препоръчвам гладуването, неестествения пост; аз разбирам пост в друго отношение – всеки да яде толкова, колкото е необходимо за обновление на неговото тяло. Всеки ден трябва да употребяваме известно количество хляб, вода и въздух за съграждане на нашето тяло. Някои мислят, че като не ядат, ще станат по-добри; не, ако не ядеш, по-лош ще станеш. Искаш да направиш човека по-добър – нахрани го, ако е гладен; напои го, ако е жаден. И като го нахраниш с хляб и вода, дай му малко от твоята солчица и той ще се подобри; ако не го нахраниш, ще направиш престъпление. Ако срещнеш някого, който се е отчаял и иска да се самоубие, не му давай съвети, че това не е добре, че не трябва да се отчайва, но вземи го у дома си, нахрани го, напои го според твоя обичай и след един-два часа, като му се смели храната, кажи му: „Хайде сега да се поразговорим.“ Накарай човека

да се поразположи и да се изкаже защо животът му е толкова мрачен. Дай му указания и му посочи пътя, по който да върви – затова Господ ти го е изпратил през този ден. Често ние се молим: „Отче наш, който си на небето, да се свети името Ти, да дойде царството Ти, да бъде волята Ти“, но ако не изпълниш волята Му така, както Той ти посочва, значи ти си без сол през този ден. Може да направите този опит: ако сте неразположени, срещнете своя близък, който е още по-неразположен, извикайте го у дома си, нахранете го и няма да забележите как Бог и двама ви е осолил. Една жена, недоволна от мъжа си, срещне друга още по-нещастна – когато се съберат двете да се поразговарят, Бог ще осоли и двете. Това е положителна християнска философия.

Често казват: „Не трябва да ядеш много фасул, много месо – утайки остават“, но се запитайте защо хората ядат тъй много. За да придобият сол. Когато добият достатъчно сол, няма да ядат много. Когато станете нормални, тогава ще може да се говори за една по-висша философия на Живота. Може да направите следния опит, защото всички сте от реалния свят. Може да си кажете: „На Дънов му дошло на ума да ни говори за солта! Та ние не знаем ли от каква необходимост е тя за нас?“ Говоря ви за солта, за да направите този прост опит: спрете се, помислете пет-десет минути за солта, за нейното влияние върху организма, чувствата, душата и ума. И вижте тогава дали ще стане у вас някакво изменение и какво ще почувствате.

Защо именно солта е толкова активен елемент? Често хора ми се оплакват, че били неразположени, нещастни, а аз им казвам: „Знам това, защото и аз съм на Земята.“ – „Да, но твоето положение е съвсем друго от това, в което сме ние.“ Разликата е само в това, че аз имам повече сол. Ще ти дам от моята сол, но ще трябва добре да я използваш, да я разпределиш

добре. Когато имаш малко подкваса, ще си задържиш от нея за друг път; като ядете мляко, оставете си от него подкваса, а не да казвате, че децата я изяли. Препоръчвам на съвременните хора да не дояждат, защото такива хора Бог ще ги задигне. В такъв случай ще приличате на онзи българин, на когото дали пари назаем и той тръгнал да си накупи с тях непотребни предмети. Заемодавецът, като видял това, поискал парите си назад, за да ги преброи, но повече не му ги върнал, като казал: „Ти не си човек, който може да използва парите, и затова не ги заслужаваш." Когато Бог види, че вие не употребявате Живота на мястото му и злоупотребявате с него, Той си го взема. Колцина от вас сте били здрави, весели, щастливи, но сега сте отпаднали – защо? Защото не умеете да използвате Живота. Когато имате сол в себе си, ще бъдете здрави хора – със здраво сърце и тяло.

Съсредоточете ума си към солта, към този елемент на равновесие и повдигане, и постарайте се да го схванете. Този елемент индусите наричат *прана*, т.е. сила, която носи Живот в себе си. Той се намира във въздуха, в храната и във водата – оттам се извлича. Сега ще ви кажа как да ядете (ще започнем в този свят с яденето): когато започнете да ядете, първото условие, което ви се налага, е да изхвърлите от себе си всяко недоволство. И малко хляб ако имате, ще трябва да го обикнете, за да може тази енергия, която се съдържа в него, да проникне във вашия организъм, след което вие ще почувствате една приятност. А сега какво става? Жената готвила цели четири часа, какво ли не е турила в яденето за вкус и действително, отлично ядене е приготвила; дохожда мъжът отвън недоволен, намръщен – жената остава като попарена и ето че всичката сол отива. На втория ден – жената пък е недоволна от нещо. Ядете и не усвоявате нищо от тази сол, защото сте недоволни. Недоволни са и

мъжът, и жената. Мъжът казва: „Жена ли е това?“, децата казват: „Майка ли е това?“ Втория път мъжът купува месо, масло и яйца – пак недоволни всички вкъщи. За да си доволен, приготви се и си кажи: „Всичко е отлично, жено.“ Като дъвчете храната, тогава ще видите колко вкусна ще бъде тя, каква приятност, какво щастие и доволство ще изпитате. Сега се оплаквате: „Как се живее с четвърт килограм хляб?“ В четвърт килограм има достатъчно сол, за да се живее, но нашето недоволство създава неприятностите. Казвате си: „Празен ли ми е коремът, нищо не разбирам от това ядене“ – празен е не твоят корем, а твоят ум и сърце. Правил съм различни опити с храната, ял съм по две ябълки и малко хляб, и съм бивал доволен. Не е в многото, а някой път и малкото с благодарност се благославя. Не пренебрегвайте тази малка сол в света – тя е като малкото житно зрънце, от което се раждат велики неща.

Първото нещо, което ни предстои, то е да превъзпитаме това чувство на недоволство, което съществува у нас. Мъжът донесъл четвърт килограм месо, четвърт килограм хляб – да се благодари на Бога за това. Тогава ще се умножи, защото в живия магнетизъм има една сила, според която всички частици, които имат еднакви вибрации с централния магнетизъм, се привличат. Ако сте доволни от храната, която употребявате, ще можете да съберете отвън толкова елементи, колкото са необходими, за да ви задоволят. Някои казват: „Не трябва да се пие вода, тя е за жабите, за нас е винцето.“ Ще пиете вода, и то на гладно сърце – от сто до сто и петдесет грама на глътки. Ще изпивате на ден по половин до един килограм вода, от която ще извадите необходимата храна за вашите артерии. Ще дишате дълбоко, и то през носа, а не през устата, за да не поглъщате много прах. Като се научат съвременните хора да приемат така тези елементи – храната, водата и въздуха, другото благословение ще дойде само по себе си.

Не мислете, че у вас, във вашата душа, нещата тепърва ще се създадат. Не, у вас има много заспали чувства. Човешката душа е богата и чака условия, за да се развие. Първото, което трябва да се развие у вас, то е благодарността за всичко, което имате. Пазете си окото да не бъде като окото на оня Ангел, за който ви разказах. Ако всички приложите този велик закон за благодарността, то най-малко петдесет процента от всички работи на Земята ще се уредят. Па и Ангелите, като погледнат отгоре, че сме тръгнали из Пътя, ще дойдат да ни помогнат – не мислете, че вие сами работите в света. Разровете Земята и вижте колко червейчета помагат на орача, колко микроби приготвят почвата заедно със земеделеца и колко други още елементи образуват житното зърно. При всичко това ние сме деца, които, каквото и да донесе баща им, все са недоволни. Всяко дете трябва да благодари на баща си за всичко, което той му донася. Дете, което не целуне баща си, когато той му донесе нещо, то няма сол. Някои родители казват: „Моето ангелче“ – ангелче е то, но без крила. Дъщеря, която не благодари на баща си и майка си и не ги целуне, тя е ангел без крила.

Вие, които ме слушате, ще говорите на другите по същия начин. Тогава ще проверим чрез опит, че тази сол е необходима за всички. Днес Господ тъпче хората, осолява света – и англичани, и германци, и руси, и французи, и други. Отсега нататък иде Доброто. Желая ви, като си отидете вкъщи, да добиете поне един грам солчица, за да бъдете полезни членове на вашето семейство, общество, народ, да сте благодарни за всичко. И само тогава ще придобиете благо. Тогава ще бъдете умни, добри, трудолюбиви и работливи.

25 март 1917 г., София

ВИДЕЛИНАТА

„Вие сте виделината на света.“
От Матея 5: 14

В миналата беседа говорих за солта – първия Божествен елемент в Живота, а днес ще говоря за втория елемент – Виделината. Ще се постарая да предам думите Христови на съвременен език, който се говори в XX век.

Какво подразбира Христос под думата *виделина*? Всяка дума има свой смисъл. Само когато тя произвежда известен ефект в ума или сърцето на човека, само тогава е разбрана. Ако вземете кибритена клечка, може да разберете нейния ефект само когато я запалите, иначе тя е безсмислена. Следователно думите в говоримия език са кибритени клечки и всеки трябва да има своя кутия и запалка, за да може да запали навреме своята клечка, т.е. всяка дума да може да произведе своя ефект. Не трябва да бъдем като малките деца – само да вадим клечки от кутията, да ги палим и да ги хвърляме, това не е философия. Има много съвременни писатели, които постоянно вадят клечки, палят ги и ги хвърлят. Питам какъв ефект могат да произведат техните тъй запалени клечки? Вие сами съдете какъв е ефектът от такова палене.

В бъдеще речта трябва да бъде осолена, да съдържа в себе си Виделина. За Виделината имате още смътно понятие. Думите *светлина* и *виделина* са от един и същ корен, но Светлината е отражение на Виделината. Виделината е съединение на онзи Божествен елемент, който се отнася вече към човешкия ум, т.е. който ни прави да разсъждаваме разумно, да имаме логика, съдържание и смисъл в нашата мисъл. В съвременната наука физиците спорят върху светлината – дали иде от

Слънцето, или е нещо друго. Има учени, които оспорват, че иде от Слънцето, а поддържат, че тя е особена енергия, която, като дойде до земната повърхност, разбива се о нея и дава отражение на светлина. Виделината е един вътрешен процес – тя е един елемент, който може да се опита всякога. Виделината е най-реалното нещо в света, тя е хиляди пъти по-реална от този свят – тя създава човешката мисъл, желанията, тя е проводник в Духовния свят и съществува във вид на съвременния етер. Тя е обвивка на човешкия Дух, на човешкия ум и без нея никой не може да мисли и да чувства. Всички, които са следвали в училище, минали са през гимназия, изпитали са трудности при решаване на някои задачи, знаят, че отношенията на тези задачи не се проясняват от един път, но като поработят няколко време върху тях, светне им някаква светлина и отношенията се проясняват – Виделината именно прояснява.

Ще ви дам някои правила, за да можете да проверявате всичко, защото не ви говоря само на теория, а ви говоря върху положителна наука, която може да се провери на опит. Виделината е здравословното състояние на човешкия ум – атмосфера, в която човек трябва постоянно да живее. Когато писателите изгубят тази Виделина, те стават безплодни; когато учителите я изгубят, изгубват своите методи и не могат да преподават; когато майките я изгубят, липсва им търпението и Любовта и не могат да възпитават. Ако нямате Виделина в себе си, не може да се прояви у вас Любов, Истина.

Христос казва: „Вие сте Виделината“ – кои *вие*? Първият елемент е солта – законът на равновесието, който държи всички сили в равновесие; вторият елемент е Виделината – тя въздига и възраства нещата, т.е. всички мисли и желания растат във Виделината и се развиват по-правилно. Човек, който живее във Виделината, е като плодно дърво, което расте на плодо-

родна почва – в него всички плодове узряват. Когато във вашия ум има брожение на философски мисли, не се радвайте още – това е може би едно цъфтене. За да опитате дали имате Виделина, проверете дали вашите мисли ще завържат, ще хванат корени. Когато човек не е готов да умре за една своя мисъл, това значи, че тя не е родена в него.

Преди да пристъпя да ви разясня по-надълго този въпрос, ще ви наведа един пример из българския живот. Аз имам за задача да оживя тези примери, да им дам съдържание. Този пример, който ще ви дам, е от мнозина слушан, но аз ще му дам нов характер. Разказват, че някой турчин, във време на потисничеството върху българите, посетил един български чорбаджия. Като влязъл в стаята му, видял на стената три икони и до тях – едно горящо кандилце. Иконите били на св. Богородица, св. Георги на кон и св. Никола.

– Защо ти са тези три картини? – запитва той чорбаджията.

– Те ме пазят от всички злини и досега зло не ме е сполетяло – му отговорил чорбаджията.

– Чудно нещо, аз имам толкова слуги, плащам им богато, но те не ме пазят така – казва турчинът. – Колко струват тези икони?

Купил той трите икони, занесъл ги вкъщи и поставил пред тях запалено кандило. Изпъдил от къщата си всички слуги и казал: „Вече не ми трябват слуги, аз си намерих верни хора, които да ми пазят къщата.“ Но една вечер влезли крадци в къщата му и го обрали. Пристъпил той към св. Богородица и ѝ казал: „От теб няма какво да се оплаквам, ти си млада жена, имаш и малко дете, има с какво да се занимаваш.“ Обърнал се към иконата на св. Георги и казал: „И от теб няма какво да се оплаквам, ти си млад човек, трябва да си яздиш коня, да си правиш удоволствие.“ Обърнал се най-после към св. Никола и му казал: „Ти си стар човек,

нямаш нито дете, нито кон да яздиш и затова теб ще накажа.“ И наистина, обърнал иконата на св. Никола надолу с главата. След това св. Никола намерил по някакъв начин ограбеното богатство и с това било отменено наложеното му наказание. И турчинът казал: „Така те искам!“

Какво представлява св. Богородица? Тя представлява жената с нейното сърце – детето е сърцето, което тя възпитава. Човек е дошъл в света да възпита, да възроди своето сърце, да го отгледа като дете. Питате защо жените раждат. Чрез закона на раждането Бог ви учи как да възпитате своето дете, т.е. как да отглеждате вашето сърце. Ако майката даде на детето си чисто мляко, то ще бъде здраво, но ако млякото е покварено, детето ще умре. Какво представлява иконата на св. Георги? Св. Георги представлява човешкият ум, а конят – неговото физическо тяло. Човек трябва да язди своя кон – който не язди коня си, той ще го изгуби. Трябва добре да храните коня, но не и да го прехранвате, да не преяжда. Какво представлява иконата на св. Никола? Св. Никола представлява човек с добро сърце и добър ум, който се е качил на най-високото положение на Живота, на разумния Божествен живот. Той трябва да се занимава с възпитанието на цялото човечество, за него всички хора трябва да бъдат като деца – той трябва да се жертва за другите, тъй както майката жертва себе си за децата си. Както св. Георги глади и добре храни своя кон, тъй и разумните стари трябва да отглеждат младите и със своя ум и сърце да ги подтикват към Разумен живот.

Затова казва Христос: „Град върху планина не може да се укрие.“ Ако вие имате Виделина, ще можете да го откриете. Ако някой хиромант ви разгледа ръката, ще ви каже имате ли Виделина, или не, тъй както, когато влезете в един европейски град, по наредбата на града, по къщите познавате какви са хората. Като вле-

зете в една къща, познавате какво обича домакинята: ако преобладава червеният цвят, тя е жена на желанията, променчива е. Ония, които носят червени шапки и пояси, схващат, че светът е поле за борба, че трябва да се борят. Не отричам борбата, но тя трябва да бъде основана на Божествен закон – тя трябва да съгражда Живота; разрушава ли го, тя е анархия. В борбата се цели Свобода, а Виделината има за цел тъкмо това – да ни направи свободни. А под думата *свобода* се разбира Божествена хармония в нашите мисли и желания – да се уреди всичко в света, т.е. всеки да бъде на своето място, всеки да използва условията, които се крият в неговия мозък, в неговото сърце.

Съвременните учени постоянно теглят мозъците на умрели хора за разни изследвания. В мозъка именно се отбелязва човешката мисъл. Той е градина – каквато е почвата в човешкия мозък, такива ще бъдат и неговите мисли. В човешкия мозък има същите зони, както върху Земята – в него мислите растат, тъй както на Земята растат цветята. Всяка мисъл си има форма, която може да носи характера на овца, на вълк, на мечка, на лисица, на змия, на паяк, на мравка, и всички тези форми са качества, които образуват човешкия характер. И тази Виделина влиза по същия закон, както Светлината слиза отгоре и въздига всичко у човека – издига и добрите, и лошите животни, безразлично дали те са вълци или овци. И когато тези животни се оплакват на Виделината, че има страдания, тя им казва: „Не бойте се, догодина аз пак ще ви създам, само поработете малко.“ Когато се оплакваме, че в нашия живот има страдания, Виделината казва: „Внимавайте, аз ще създам у вас необходимото.“ Но тя не търпи съмнение, малодушие, безверие – това са отрицателни качества. Виделината е един живот на Божествена хармония и само човек, у когото има тази хармония, може да изпита величието на Виделината. Виделината е един разумен елемент.

Съвременните физици казват за светлината: „Ако се срещнат светлини от два противоположни полюса, с различни дължини и вибрации, те се неутрализират и тогава се образува тъмнина.“ Същото е и с Виделината: мъжът е единият полюс на Виделината, жената – другият; събират се, за да образуват една Божествена хармония. Те ще образуват такава хармония, ако дължините на техните вибрации са еднакви. Тогава се създава у нас чувството Любов, тогава ние усещаме разширение на ума, на сърцето. Но непременно двамата трябва да произвеждат Виделина.

Като казва: „Вие сте виделината“, Христос подразбира всички други; когато казва: „Аз съм виделината“, Той подразбира: „Аз и Отец Ми.“ Един човек не може да оправи света и когато казва някой: „Аз ще оправя света“, той не разбира закона. Трябва всякога двама, четирима, шестима, осмина и така нататък двойки – само двойки трябват, от които учениците плачат. Двойките са законите на съграждането. Тези двойки са в стълкновение с единиците. Турете към тях една единица – ще имате тройки, които след това ще станат на четворки и т.н., постоянно ще прогресирате.

Да допуснем, че вие сте интелигентен човек – срещнете някой ваш приятел, заподозрете го в нещо, без да знаете защо. За да заподозрете някого, трябва да имате факти. Не допускайте съмнение без научна основа. Някой, като се съмнява, казва: „Не знам защо, но нещо чувствам, усещам и затова се съмнявам“ – туй усещане не е още доказателство. Например някой пияница казва: „Слаб ми е стомахът, ще си пийна малко винце“; и разсъждава по-нататък: „Защо да си не пийна повече? Като пих малко, чувствам се вече добре.“ Но това чувстване не е постоянно, то е само временно, защото утре ще се чувствате зле. Като приложите това правило, че малко винце да се пие е добре, после злоупотребявате и с това разваляте ефекта, действието

на виното. Човешкият организъм е така нагоден, че не търпи нищо излишно. От химията е известно, че всеки елемент се съединява с друг в точно определени тегловни отношения или един елемент се съединява с друг с точно определено число атоми, и то толкова, колкото са необходими, за да образуват едно здраво, постоянно съединение – това е закон. Така и човешките мисли се съединяват по същия закон на Виделината. Тази Виделина в Духовния свят има също своите краски. Те могат да бъдат пасивни и активни: пасивна е краската, която е отражение, а активна е, която иде направо от самия източник. Всяка мисъл, която произведе във вашия ум раздвояване, не е Божествена, тя е само отражение на Виделината. Например искате да градите къща, да станете инженер, да станете писател, да учите медицина – това раздвояване показва, че този предмет, към който се стремите, не е за вас.

Преди освобождението на България, когато имаше само няколко професии, бащите съветваха синовете си да станат лекари (защото тази професия е по-доходна, доставя повече пари) или ги съветваха да станат инженери, но не да учат професии, които не са доходни. Какъв лекар или инженер, или свещеник ще стане той, когато у него няма вътрешно влечение към работата? Ще прилича на онзи лекар в средните векове, който имал много лесен метод на лечение – лекувал своите пациенти с пускане на кръв и им давал да пият топла вода, след което пациентът умирал. Той се чудел: „Нима всички други лекари лекуват сполучливо своите пациенти?“ Така е и със съвременните лекари – дадат някое лекарство и болният умира, а след това казват, че болният имал слабо сърце, или пък намират друга някаква причина, за да се оправдават, но не е там причината. Този лекар трябва да разбира човешкия организъм, темперамента на всеки свой пациент и да дава лекарства съобразно с това. Санг-

виникът и холерикът не могат да се лекуват по един и същ начин – защо? Защото в единия и в другия организъм има различни елементи, които реагират по свой особен начин. Според мен всички болести, които сега съществуват, се дължат на дисхармонията, която се явява в Божествената виделина.

Колцина от вас вярват, че има задгробен живот? Ще кажете: „Тъй е писал еди-кой си велик човек, тъй е казал апостол Павел“, но каква опитност имате вие за тази реалност? Ще кажете: „Като умрем, като отидем на онзи свят, тогава ще разберем има ли задгробен живот.“ За да се разбере тази Виделина, трябва да имате духовно зрение. Всички хора, у които е развито това чувство, имат известни белези в очите – около зеницата имат известни петна, които показват до каква степен е развито това чувство у тях. У съвременните западни хора това чувство е започнало да се явява като интуиция, предчувствие и т.н. Един ден и пред вас ще се открие един велик свят, в който Виделината съществува. Тази Виделина иде отвътре, а не отвън. Съвременните окултисти казват, че който има тази Виделина, той има магнетизъм – такъв човек е мек, отстъпчив, у него има Любов и той скоро прощава.

Това, което разрушава и разваля съвременните хора, са следните седем елемента: гордостта, гневът, сладострастието, лености, скъперничеството, завистта и лакомството. Гордостта не е от Бога – Бог е създал човека да се самоуважава, но той се е отдалечил от Него с гордостта. На такъв човек лицето, ръцете, носът имат белези на гордост. Няма да се впускам да ви обяснявам какви са те, вие сами трябва да изучавате тези неща – има много автори, които са писали по това. Когато почувствате в себе си гордост, че сте много нещо в света, идете пред огледалото и запомнете чертите на лицето си, очите си, запомнете цялото ваше разположение. Когато имате разполо-

жение на Любов, благост, пак се огледайте. Христос казва: „Няма нищо скрито в човека“ – за слепите хора всичко е прикрито.

Някои казват, че аз съм ви чел някакви мистерии. За онези, които имат очи, няма никаква мистерия. В моята кесия имам една ябълкова семка – ето я, тя е мистерията. Посейте я – след десет години ще видите нейните цветове, плодове и тогава ще разберете тази мистерия. Ще кажете: „Може да има нещо страшно във всичко това“ – страхливите няма да влязат в Царството Божие. По какво се отличава добрият от лошия човек? Който лъже, той говори бързо, а който говори Истината, той говори тихо, спокойно и иска казаното от него да се провери. И аз искам да проверявате всички неща.

Мога чрез тази Виделина да се съобщавам с напредналите американци, китайци, японци, с вашите, заминали за другия свят – света на Божествената хармония. Щом имаш Любов към онзи, който е заминал за другия свят, можеш да говориш с него интелигентно, разумно. Има някои медиуми, които не разбират езика на духовете, и като се мъчат да убедят другите, че говорят с духове, почват да изопачават истината и да послъгват. Не лъжете, кажете си истината, защото на лъжата краката са къси. Истината се движи с голяма бързина и нейните крака са дълги, за да може да помага на нещастните духове. Когато някой казва: „Моите крака са дълги“, аз казвам: „Щастлив си, но бих желал краката на твоята душа, на твоето сърце също да са дълги, за да носиш тази Виделина.“ Ако може да се развие у нас тази Виделина, ние ще можем да избегнем деветдесет процента от тези злини, които сега стават.

Виделината е един от основните елементи за отглеждането на добри синове и дъщери. На всички жени препоръчвам това правило: да не допускат в своя

ум мисли, който носят отрицателни качества. Онези, които са изгубили смисъла на Живота, нека да посрещат всяка сутрин изгрева на Слънцето. Наблюдавайте изгрева на Слънцето в продължение на един месец, и вижте тогава какво ще почувствате. Напролет, когато цветята никнат, дърветата цъфтят, наблюдавайте ги и проверявайте резултата – в това ще намерите смисъла на Живота. Какво правят съвременните хора? Спят до десет часа сутрин и надвечер, когато Слънцето залязва, излизат да се радват на неговите загасващи лъчи; наесен, когато листата падат, тогава излизат на разходка. Трябва да се изучава Природата в своето време. А сега на какво приличат хората? Някой чете Евангелието и се чуди какво е искал да каже Христос с известни думи. Христос е чел много добре тази книга на Божествената Природа. Аз чета книги и се питам винаги има ли писателят Виделина, или не, и какви краски липсват у него. След прочита на всяка книга аз мога да ви опиша какъв е нейният автор – каква глава има, какво е лицето му, какви са ръцете му, какво мисли и прочее.

Някои искат да знаят кой и какъв съм аз. Аз съм това, което ви говоря. Ако ви окрада, такъв съм; ако ви излекувам, такъв съм. Ще питате: „Защо той да ни лекува?“ Безразлично е кой ще ви помогне, аз или друг някой. Според мен аз трябва да дам някому излишъка от моите знания, от моя живот, защото той не е мой – тази Виделина, която иде отвътре, трябва да я препратя навън.

„Всички вие сте Виделина“ – от две хиляди години християните четат този стих и не могат да го разберат. Затова хванете вашия св. Никола и го обърнете с главата надолу; той е длъжен да пази вашата къща и имането ви, защото той е вашият разум – кажете му: „Ти или добре ще разсъждаваш, или с главата надолу ще те обърна.“ Питате какво нещо е Виделина. Когато

влезе тя във вашата душа, лицето ви ще бъде красиво, очите – блестящи, от ръцете ви ще излиза една приятна топлина, ще изпускате хубава миризма. А как миришат съвременните хора? Лошо, много лошо. Теменужките и другите цветя ви помагат да замаскирате вашата естествена миризма. Тази теменужка, която вие употребявате, говори: „Бог се проявява в скромността на живота, а не в гордостта; ако вие сте долина и имате добра почва, Бог ще насади във вас най-добрите семена, а ако сте гол, горделив връх, няма да има нищо по вас, освен вечни снегове.“ Този е езикът на теменужките и когато хората се пръскат с техния парфюм, нека научат езика им. С това обаче не ги обвинявам – бих желал всички да имате тази миризма и краска на теменужката. Като изкажете една дума или напишете нещо, в него трябва да има прекрасна миризма. Според схващанията на тази Виделина, всички хора са цветове. Що е един учител, проповедник, земеделец, баща, майка, брат или сестра? Те са велики Божествени цветя. Разбрали ли сте какъв цвят има майката? Като влезете в живота на Виделината, ще разберете какъв цвят е майката. По-прекрасни цветове от майка, от баща, от братя, от сестри, от ближни в света няма. Имате ли тези цветове вътре в себе си? Кой досега не е изпъждал Виделината десет пъти от себе си, кой не е осакатявал цветовете на майка си, на баща си, на ближните в себе си? Отсега нататък трябва да градим, да градим.

И ако искате да повдигнете българския народ, трябва да градите. България се нуждае от сол и от Виделина, която възраства нещата, и затова учените хора трябва да мислят върху това. Без сол и без Виделина няма България. Българският народ има един корен долу в Земята и един клон в Божествения свят – този народ трябва да роди плодове на клона си горе. Само така може да се охарактеризира един народ или една

душа. Душите, наистина, са индивидуални, но са едновременно и колективни – колективността е закон на хармонията. Виделината можем да чувстваме с душата си, със сърцето си, с волята си.

Друго нещо, което руши Виделината, е гневът. Гневливият човек е човек без воля. На едно място в Писанието се казва: „Гневете се, но не съгрешавайте." Гневът е известна енергия, неизползвана в добро направление – всеки е изпитвал след гняв едно отслабване, което показва, че е настанало демагнетизиране.

Трети елемент, който спъва Виделината, е сладострастието; то е гробът на Любовта – колко млади момии момци са отишли преждевременно в гроба от него! Любовта е хармония, а сладострастието – отрова.

Четвърти елемент, който съсипва Виделината, е лености. Ако отидете в Америка, ще видите, че в училищата, освен наука, децата учат и съответни за тях занаяти. Там всеки работи, всеки сам си изкарва прехраната и счита за унижение да очаква подаяния; там уважават всеки момък или мома, които работят. Бих желал в България всеки да се стреми към труд; това се отнася до гражданите, защото за тях се явява опасност от лености, а не за селяните.

Пети елемент, който руши Виделината, е завистта. Завистта и гордостта са брат и сестра – човек, който завижда, е и горд. Оня, когото е обладала завистта, се наслаждава, когато гледа, че другите страдат. Спомняте си за оная Шекспирова драма[9], дето скъперникът евреин сключил договор да се отреже месо от длъжника и настоявал за изпълнението на договора, макар длъжникът да е бил вече в положение да плати. Има и много други примери, дето се проявявала тъй злорадо завистта: двама се съдили и съдът, като ги изслушал, произнесъл се, че на единия ще наложи наказание, два пъти по-тежко, и ги запитал какво наказание

искат да им се наложи. Онзи, комуто предстояло по-малко наказание, предложил да се извадят очите на другия.

– Но и на теб ще извадим едното око – казал съдията.

– Нека – отговорил той, – но затова пък на другия ще се извадят и двете.

Човек с такава жестокост не може да има Виделина. Завистта се явява и у политическите хора – в България такива има доста много. Дайте място на благородните хора!

Ако у някой човек има споменатите пет порока, спънете го, той не е на мястото си. Като казва: „Вие сте виделина“, Христос разбира хората на бъдещето. Когато Господ създаде света с неговите звезди, Луна, Слънце, Той каза: „Това е за бъдещите хора.“ Някой ми казва: „Кажи ми какъв е миналият ми живот“ – той е написан на теб. Сега може да имаш разстроен организъм, това обаче не значи, че си болен – щом се махнат условията, които пречат на Виделината, това разстройство ще изчезне.

Друг порок, който пречи на Виделината, е лакомството – да имаме много. Ще ви приведа един пример за лакомство: в Испания имало един милионер, който заробил цели области. Всички се оплаквали от него и затова испанският цар заповядал да го затворят. В затвора, когато искал вода или хляб, вземали му по хиляда лева за чаша вода и късче хляб.

– Това е най-голямата жестокост, която се върши спрямо мен – казвал затворникът.

– Това е твоето наказание – му отговорил царят. – Иди си сега и не прави друг път това, което не искаш и на теб да правят.

Затова Бог ви праща всички тези злини. Казвате за някого: „Той се е родил малоумен“ – не е вярно, че майка му и баща му са го родили такъв, той сам си е

майка и баща. За това нещо има две теории: едни казват, че майките предавали своите качества на децата си, други – че детето съществува в Невидимия свят като разумно същество и си избира подходяща майка, подходяща среда и влияе на майка си, като ѝ внушава добри мисли. Бременната майка може да определи какъв ще бъде нейният син според това какви мисли я вълнуват. Ние можем да се противим на Божествения свят, но когато законът му започне да действа, силата ще премахне нашето безразсъдно съпротивление.

Вие, мъже и жени, които сте тука, сте Виделина. За мен злото не съществува; аз разбирам, че в Божествената хармония зло не съществува, но извън Божествената хармония има зло. Ако решите да водите добър, благороден живот, вие ще имате тази Виделина, тя ще бъде с вас. Тази Виделина е разумна и всички стари мистици, които имат тази Виделина, виждат необятен свят, пълен с най-хубавите цветове, с които се пълни тяхната душа. Когато сте разположени, имате тази Виделина, само че не можете да я задържите задълго.

Някой път си мислите, че аз добре проповядвам, но казвате: „Кой знае каква цел има." Целта ми е да изпълня Волята Божия. Не съм от онези, които лъжат – досега никого не съм лъгал, нито са ме излъгали. С нищо друго не може да ме подкупите, а само с Добро, Истина, Любов и Мъдрост. Ако искате да служите на Бога и решите това да правите, само тогава Бог ще слезе от Своето величие и ще ви направи добри хора и велики Духове. Аз ви проповядвам за живия Господ, за Господа на XX век, който събаря затвори, пуска затворниците и носи хармония, ред и порядък, Радост и Веселие. Той носи такива блага, за които хората не са помисляли. Ще превърне тази Земя в райска градина и вие, българите, ще живеете в нея. Всички ще бъдете живи, пак ще ви срещна и ще видите дали е вярно

това, което ви говоря, или не – това не са илюзии, както може да си мисли някой. В илюзиите има следното качество: например може да храните някого с илюзии, като му казвате, че сте му дали да яде, но след четиридесет-петдесет дена той ще отслабне и ще умре. С илюзиите човек отпада и оглупява, но ако вашата душа се храни, ободрява, живее от някаква мисъл, това не е илюзия. Желал бих всички българи и българки да бъдат велики – велики в Добродетел, велики в Любов, велики в Правда, велики в Мъдрост, велики в онази Божествена Истина на Виделината, за която аз ви говоря. Разсъждавайте за Виделината – тя е с вас, опитайте я. Бъдете самостоятелни, влезте като пчелите във всеки цвят, за да си съберете медец. Не оставайте там да пренощувате – то е сладострастие, а вземете си меда и идете във вашия кошер.

Това е искал да каже Христос с думите: „Вие сте Виделина“ и „Град, поставен на планина, не може да се укрие.“ Когато влезете в този град, ще разберете смисъла на вашия земен живот. Вие си въобразявате какъв ще бъде бъдещият ви живот – той е вътре във вас и зависи от сегашния ви живот. Същото е и с всяка буба, която има в себе си всички елементи, необходими за превръщане в пеперуда. Няма да се мине дълго време, и вие ще бъдете като тази пеперуда. Сега вие вървите по земята в права линия и се питате има ли друг живот; когато станете пеперуди, вие ще видите, че има друг Живот. И с вашите крилца, вашия ум и вашето сърце на Виделината ще кацнете на най-хубавото Божествено дърво, Дървото на Живота, ще разберете смисъла и ще бъдете радостни и весели.

1 април 1917 г., София

ЯКОВ И ИСАВ

„И видя сън, и ето стълба, поставена на земята, на която върхът стигаше до небето; и ето, ангелите Божии възлазяха и слазяха по нея.“

Битие 28: 12

Яков и Исав – интересен предмет за разискване. Който е чел Библията, познава тези два характера. Яков и Исав са двама братя: Яков е по-малкият, Исав – по-големият; разликата във възрастта им е малка, няколко часа. От разказа за двамата братя могат да се извадят седем характера. За Яков и Исав било предсказано, че от тях ще произлязат два народа, от които по-големият ще слугува на по-малкия. Още в утробата на майка си те се борили, с което ѝ причинявали големи смущения. Казва се, че пръв се родил Исав, а втори – Яков, който държал петата на брата си. Външно те се различавали много: Исав бил космат, а Яков – гладък; с други думи казано, Исав бил мъжествен, а Яков – женствен.

От физиологическо гледище Исав е човек на Природата – откровен, чистосърдечен, импулсивен, живее от ден за ден, не цени Живота; той представлява низшата култура. Много хора приличат на Исав: като се нахранят добре, те казват: „Благодарим Ти, Господи, че ни нахрани; утре пак ще се погрижиш за нас“ – те изказват благодарността си само по отношение на яденето. Яков е женствен, но е смел; има някои отрицателни черти в характера си – хитрост и лукавство. Яков прилича на сарафите, които всякога печелят – каквато работа предприеме, той иска непременно да спечели.

Според еврейския закон Исав, като първороден, трябвало пръв да получи благословението на баща си,

обаче у Яков се явило желание да вземе първенството на брата си. Той търсел случай да реализира желанието си – такъв скоро му се представил. Един ден Исав се връщал от нивата много изморен и гладен и видял, че брат му яде леща; той поискал от брата си една чиния леща, за да се нахрани.

– Ще ти дам – отговорил Яков, – ако ми отстъпиш първородството си.

– Ще ти го дам, заклевам се, дай ми само да ям. Какво струва моето първородство пред глада ми?

Тук се явяват още два характера – майката и бащата. Майката обичала повече Яков, който приличал на нея по ум и по стремежите на сърцето си. Бащата обичал повече Исав – естествен човек, с обикновено съзнание. Майката представлява умът на човека, а бащата – разумът, който в човешкото лице е достигнал най-високото си развитие. Майката имала същото желание, каквото и Яков, да вземе първородството на брата си. Но бащата, който обичал повече Исав, считал, че е законно, като първороден, той да получи благословението. Понеже бил вече стар и сляп, бащата казал на Исав:

– Ето, аз вече остарях, не зная деня на смъртта си; вземи сега оръжието си, излез на полето и улови ми лов, сготви ми вкусно ястие, каквото обичам, и донеси ми да ям, за да те благослови душата ми, преди да умра.

И отиде Исав на полето да улови лов и да го донесе. Ревека чу какво говореше Исаак на сина си Исав; тогава тя рече на Яков:

– Чух разговора на баща ти с Исав, затова послушай съвета ми: иди в стадото и донеси оттам две добри ярета от козите, за да направя вкусно ястие за отца ти, както той обича; и ще ги занесеш на отца си да яде, за да те благослови преди смъртта си.

И рече Яков на майка си:

– Исав е мъж космат, а аз съм мъж гладък. Може да ме попипа баща ми и ще се явя пред него като

прелъстник, и ще навлека на себе си проклятие, а не благословение.

– Нека бъде проклятието на мен, ти само ме послушай – отговорила майката.

Яков взе яретата, занесе ги на майка си, за да сготви вкусно ястие, както обичаше бащата. Ревека пък взе дрехите на Исав и облече с тях Яков, с кожите на яретата покри ръцете му и гладкото на шията му. Така Яков получи благословението на баща си вместо Исав, за което понесе последствията на своята постъпка.

Няма мисъл, чувство или постъпка, добри или лоши, които да не принесат своите плодове – това е закон, който всеки човек може да провери. Хората на XX век не признават този закон и живеят както намират за добре – ядат и пият и не мислят за последствията на своя живот. Мъжът и жената не са в съгласие помежду си, но не мислят за това, те очакват добри деца. Ако децата им не излязат добри, те се чудят на кого приличат – те не подозират, че причината се крие в тях. Божественият закон гласи: за да бъдат децата добри, бащата и майката трябва да са в пълна хармония помежду си. Това не значи, че те трябва да бъдат съвършено еднакви, но да имат допирни точки помежду си, да се обичат и разбират. Има тънкости, които различават мъжа и жената, но мъчно се схваща различието. Видни философи, учени, писатели са правили опити да опишат разликата между мъжа и жената, но в края на краищата не са успели – отчасти могат да направят разлика, но не напълно. Обикновено в жената преобладават кръгли линии, а в мъжа – прави и счупени. Кръглите линии внасят в характера мекота, а правите – твърдост и острота. В мъжа преобладават повече хроматическите гами.

В разказа за Яков и Исав виждаме какъв съвет дава майката на сина си: за да вземе Яков благословението на баща си, тя го заставила да излъже. Щом дава такъв съвет, това показва, че тя и друг път си е слу-

жила с лъжата. Някой казва: „Днес излъгах“ – значи ти си лъгал и друг път. Лъжата не съществува само от днес – тя носи началото си от далечното минало, от незапомнени времена. Кой е първоизточникът на лъжата – човекът или животното? Кога е влязла лъжата в човешкия живот – при възлизането му или при неговото слизане? Когато излъгал брата си, Яков бил на тридесет и две години, периодът, през който човешкият характер се оформя. Значи Яков бил на такава възраст, когато съзнателно откраднал благословението, което се падало на Исав. По съвета на майка си трябвало Яков да отиде при чичо си Лаван, да се скрие от Исав, за да не се стовари върху него гневът на брат му. Яков напуснал бащиния си дом и тръгнал на път. Още първия ден, след залязване на Слънцето той сънувал сън: видял стълба, поставена на Земята, а върхът ѝ стигал до Небето; и ето, Ангелите Божии слизали и възлизали по нея.

Бог видял постъпката на Яков и му отдал заслуженото. Това показва, че Той вижда всички мисли и желания на човека, всичко отбелязва и всяко нещо възнаграждава или наказва. Яков отиде в дома на чичо си Лаван, човек хитър и практичен, който му стана учител. В този дом изпъкват още три характера: Лаван и двете му дъщери – Лия, по-голямата, и Рахил, по-малката. Преди да стигне в дома на чичо си, Яков срещнал при кладенеца Рахил, на която помогнал да си начерпи вода, целунал я и казал, че са роднини. От този момент той се влюбил в Рахил. Като практичен човек, Лаван запитал Яков каква заплата иска за времето, през което ще остане в дома му да работи. Яков отговорил, че обича Рахил и иска да я вземе за своя жена – това е неговата заплата. Името *Рахил* е съдържателно – то представлява идеалното и възвишеното в човека. Лаван обещал да даде Рахил на Яков, но с условие да му работи седем години за нея – Яков се

съгласил. След изтичането на седемте години, вместо Рахил, Лаван дал Лия, по-старата си дъщеря, за жена на Яков. Едва сутринта той разбрал, че бил излъган, и запитал чичо си:

– Защо ме излъга, та не ми даде Рахил според обещанието си?

Лаван отговорил:

– Според нашите закони първо се жени по-старата сестра, а после младата. Работи ми още седем години, за да ти дам и Рахил.

Тук виждаме закона за възмездието: Яков излъга баща си и брата си, затова и Лаван го излъга. За двете лъжи той трябваше да слугува четиринадесет години: седем години, дето излъга баща си, и седем години – за лъжата към брата си.

Мнозина мислят, че са свободни от грешките на Яков, че никога не лъжат. Докато е на Земята, човек все ще играе някаква роля: или ролята на Исак и Ревека, или на Яков и на Исав, или на Лия и на Рахил, или на Лаван. Това са седем различни характера със специфични роли.

Често хората продават своите мисли и желания, както Лаван продаде двете си дъщери, за да се обогати. Светът представлява стълба, по която хората слизат и се качват, лъжат се, преследват се, гонят се, обичат се и се мразят. Които се обичат, не могат да се оженят – вместо по Любов, те се женят за пари. Лия представлява жена, която е взета за парите ѝ, а не по Любов. За да вземе Рахил, Яков е трябвало първо да се ожени за Лия. Същото става и в живота на сегашните хора: някой млад момък обича една мома, но не може да се ожени за нея – и двамата са бедни. Като не може да постигне желанието си, той среща една богата мома, която го поддържа в странство да учи. Той ѝ обещава, че ще се ожени за нея – тя е Лия, за която след време се оженва, а първата оставя, като ѝ казва:

„Хубава, добра и благородна си, но в този свят само с красота и благородство не се живее.“

Лаван бил хитър човек, но Яков владеел изкуството да забогатява. След като слугувал при чичо си четиринадесет години за двете му дъщери, той останал да му работи още седем години, за да придобие богатство за себе си. Така той придобил голямо богатство – овце, кози, камили. Когато силните овце и кози зачевали, Яков турял в поилата им пръчки с бели резки, та като ги гледали, раждали агнета на пръчки и капчици; след това той отделял своите овце и кози от Лавановите. Така забогатял Яков и придобил много стада, роби и робини, камили и осли. Най-после, след като прекарал двадесет и една години при Лавана, Яков се върнал при брата си.

Мнозина искат да бъдат богати, но за това е нужно изкуство. Който иска да бъде богат, трябва да притежава смелостта на Якова. Яков имал и лоши черти в характера си, но Бог го поставил на големи изпитания и страдания, докато се облагороди. Колко пъти горко е оплаквал съдбата си! Макар и възрастен, той трябвало да пасе стадата на чичо си и за всяко загубено яре или агне да отговаря пред него. Чрез страдания и изпитания Яков придоби способността да съзерцава. Той се свърза с Бога – молеше се и разговаряше с Него, докато един ден реши да вземе жените си, синовете и дъщерите си, и всичкия си имот, да напусне дома на Лавана и да се върне в бащиния си дом при брата си Исав. Той избяга от Лавана и тръгна на път. Когато наближи дома на отца си, Яков изпрати посланици до брата си и цяла нощ прекара в молитва. В това време дойде при него човек, с когото се бори цяла нощ до зазоряване. Като видял, че не може да го надвие, човекът се докоснал до става на бедрото му и я изместил, като му казал:

– Остави ме да си отида, защото се зазори вече.

Яков отговорил:

– Няма да те пусна, докато не ме благословиш.

– Кой си ти, как ти е името?

– Яков.

– Отсега нататък няма да бъдеш Яков, но Израил, защото си бил в борба с Бога и с человеци, и си надвил.

Човекът, с когото Яков се борил цяла нощ, бил Ангел.

Какво означава името Яков? Запинател – той се опъвал, т.е. противопоставял и на Бога, и на човеци. Понеже характерът му се изменил, трябвало да се промени и неговото име. Ако името на човека не се изменя, и в характера му не става никаква промяна. За да се измени лицето му, трябва да се измени и характерът, а оттам – и неговото име. В онзи свят формата и името на човека са две еднакви неща. От колко букви е името на човека, в какъв ред са поставени гласните и съгласните – това оказва влияние върху характера и силата му, както и върху качествата на неговата душа. Например името Ревека, майката на Яков и Исав, има две противоположни значения, в зависимост от двата народа, които излязоха от нея. Тогавашните народи са вървели по пътя на инволюцията, а сегашните – по пътя на еволюцията. Обаче и до днес още има две култури – култура на интуицията и култура на чистия разум. За да се примирят тези култури, трябва да се примирят и теченията, които ги предизвикват. Много естествено, когато искате да определите известно растение към кой клас се отнася, вие трябва да го изучите – какъв е коренът му, какво стъбло има, какви са листата му и т.н. Като изучавате човека, виждате ясно двете течения в него, т.е. двете различни прояви – проявите на Яков и на Исав. Исав представлява грубата човешка природа – той не цени

първородството си и за нищо и никакво продава своето благословение. Той казва: „Защо ми е благословението, животът е на Земята, тук е всичко – важен е днешният ден, няма защо да приготвям условия за утрешния.“ Исав не подозирал, че между миналия и сегашния живот има връзка – сегашният живот е резултат на миналия, а бъдещият се разглежда като последствие на сегашния.

Помнете: човек не иде за пръв път на Земята. Ако сте за пръв път на Земята, как ще си обясните противоречията във вашия характер? Ако за пръв път излизате от Бога, трябва да бъдете чисти, да Го познавате – така ли е всъщност? Повечето хора не познават Бога, защото са се отклонили от правия път. Значи човек не е излязъл сега от Бога, но преди хиляди години. Турят някого в затвор и след време го пускат на свобода; всички казват: „Този човек излезе от затвора и влиза вече в живота“ – за пръв път ли влиза той в живота? Преди да влезе в затвора, той е бил пак в живота. Много пъти човек влиза в затвора и излиза от него, докато научи нещо и облагороди характера си. Като четете *Клетниците*, виждате, че Жан Валжан прекара известно време в затвора, но придоби нещо ценно, облагороди характера си. Всеки човек влиза в Живота, след като е прекарал няколко години в затвора – в долните сфери на Астралния свят. За да бъде в затвор, това показва, че е трябвало да мине известна школа, за да се облагороди, да стане по-добър. И като излезе от затвора, човек трябва още много да работи върху себе си, за да изгради своя характер. Наблюдавайте с какви характерни черти се раждат децата, които току-що идат от затвора: в първо време те са егоисти, мислят само за себе си. Дайте на едно тригодишно дете ябълка и вижте какво ще направи – то ще скрие ябълката, ще я задържи за себе си. Дълго време трябва да се възпитава детето, за да придобие нещо меко и

благородно в характера си. Някои деца не се поддават на възпитание, остават си все така груби и егоисти. Ще кажете, че детето носи тези качества от родителите си – ами те отде ги носят? Това не е нито наука, нито философия. Лошите желания и прояви на човека се дължат на неразбиране на нещата.

Исав и Яков искаха да постигнат едни и същи неща, но се различаваха в методите си. Яков приложи насилието, но за да разбере, че методът му не беше прав, трябваше да мине през големи страдания. Значи някои хора постигат желанията си чрез страдания, които ги облагородяват. Други пък не се нуждаят от страдания – те постигат желанията си по друг път и пак се облагородяват. За да извае една статуя, скулпторът чука дълго време върху нея, обаче Природата вае своите статуи и по друг начин, не с чук. И чукането е култура, но ниска, груба – за предпочитане е културата, с която си служи Природата. Зреенето на плодовете е също така култура, но тук Природата не работи с чук. Прилагайте и вие този метод – само така можете да постигнете своите желания. И по друг начин можете да ги постигнете, но с големи разходи и мъчнотии. Дайте условия на добрите подтици в себе си и не се безпокойте дали ще се реализират, или не – оставете ги на грижите на Природата, тя има всичко предвид. Ако скулпторът работи върху вас, ще му дадете чук – да удря както знае; ако Природата работи върху вас, оставете я свободно да се прояви. Като се изучавате, ще видите, че един ден Бог работи върху вас, на другия ден – вие; така постоянно става смяна. Осем часа ще работите вие, а останалото време – Бог. В смяната на работата, именно, човек получава красиви подтици и се проявява като велик и способен.

Когато човек спи, Бог работи усилено върху него. Затова, когато се приготвя за сън, човек трябва да остави настрана всичките си раници, да се успокои,

за да може Духът свободно да работи върху него. Като се събуди, може да вземе раниците си и да продължи работата си. Сънищата действат възпитателно върху човека. Ако сънува някой лош сън, той може да изправи някоя своя погрешка – съзнанието му се пробужда и той вижда, че се отклонил някъде. Колкото по-добре спи човек, толкова по-здрав става. Направете опит в продължение на един месец да спите спокойно, без никакви смущения в мислите и чувствата си, и ще видите, че състоянието ви се е подобрило – ако страдате от неврастения, ще се излекувате.

Ако искате да бъдете здрави, пазете се от лоши мисли и желания. Хората сами си създават страдания и мъчнотии: като видят, че някой техен познат се е издигнал, заел висок пост, те ще търсят начин да го очернят, да го свалят от поста му. Смисълът на Живота не се заключава в търсене на погрешките на хората, нито в свалянето им от високия пост, но в работата, която вършите. Ако сте скулптор, вършете добре работата, за която сте определени; ако спите, оставете Природата да върши свободно работата си. Този сън е Божествен, при него човек се успокоява и получава Божието благословение. Божествен беше и сънят на Яков, който заспа и се пробуди с мисълта за Рахил. Този практичен, хитър човек, като мислеше за Рахил, постепенно се облагородяваше. Докато не мислеше за Рахил, Яков работеше за пари; щом започна да мисли за нея, той беше готов да работи без пари.

Тъй щото, ако хората питат кога ще се оправи светът, казвам: светът ще се оправи, когато всички хора – учители, свещеници, проповедници, майки и бащи, започнат да работят без пари. Всеки трябва да работи даром, от Любов. Който не служи на Бога, не може да се облагороди. Така и Яков разбра какво значи да служи човек на Бога, т.е. на Любовта. Къде ще намерим Бога? В Рахил, която представлява Любов-

та. Човешкият характер се изпитва чрез Рахил, т.е. чрез Любовта.

Един французин живял дълго време в Африка, дето спечелил голямо богатство. Най-после той решил да се върне във Франция, там да прекара до края на живота си. Той имал двама братовчеди, при които мислил да живее, защото нямал намерение да се жени. За да разбере при кого от тях да остане, той намислил начин да ги изпита, за да види кой от двамата е по-добър и безкористен. Той извикал двамата си братовчеди и казал:

– Бях богат, спечелих много пари в Африка, но всичко изгубих и се връщам в Париж, за да умра в родния си град. Кой от двамата ще ме вземе при себе си?

Единият от тях казал:

– Ела при мен за известно време.

Обаче още на първата седмица той му казал:

– Търси си друго място, не можеш да останеш при мен за повече време.

Той отишъл при втория си братовчед, който му казал:

– Братко, остани при мен колкото време искаш. Моят дом е и твой, разполагай с всичко като със свое.

Като минали няколко месеца, той решил да открие истинското си положение и казал на братовчед си:

– Аз исках да ви изпитам, да разбера кой от двамата е истински човек, за да остана при него да живея. Ти прояви безкористие и любов към мен. Аз съм богат, нищо не съм изгубил от спечеленото и ще го оставя на теб.

Когато научил истината, първият братовчед отишъл при роднината си, когото изпъдил от дома си, извинил се и го поканил да отиде при него и да остане колкото време желае.

– Късно е вече – отговорил богатият роднина.

Ще дойде ден, когато Бог ще се яви на всички хора във вид на бедна вдовица, беден момък или

някоя страдаща душа и ще ви изпита доколко сте готови да Го приемете с Любов и безкористие – Той ще ви изпита доколко сте верни на вашия идеал. Само така и вие ще разберете дълбокия смисъл на Живота, както Яков разбра значението на високата стълба, по която слизаха и възлизаха Ангелите Божии. Тази стълба и до днес още стои изправена и по нея слизат и възлизат Ангелите Божии. Днес тя е по-голяма и по-разклонена. Бих желал всеки от вас да види тази стълба и когато дойде до първото ѝ стъпало, да разбере смисъла на земния живот и на страданията, които му се дават. Страданията не са нищо друго, освен обвивка, в която са скрити благата на Живота. Както семето е обвито в своята черупка, за да не се изгубят хранителните сокове на зародиша, така и страданията обвиват благата, за да се дадат на човека тогава, когато той може да се ползва от тях. Ето защо, който търси щастие и блаженство в света, първо трябва да мине през страданията.

Христос казва: „Който има уши да слуша, нека слуша.“ Аз пък казвам: който не вярва в думите ми, ще ги опита – като мине през изпитания и страдания, ще разбере, че в тях се крият благата на Живота. За една лъжа Яков трябваше да слугува на Лаван двадесет и една години, а Мойсей за едно убийство трябваше да слугува на еврейския народ цели четиридесет години – всяка погрешка, всяко престъпление се изкупват чрез страдания. Като знаете това, нека жената не се запитва защо мъжът ѝ се отнася лошо с нея – някога, в миналото тя се е отнасяла лошо с него; и слугинята нека не се запитва защо господарката ѝ се отнася толкова жестоко с нея – в миналото тя е постъпвала зле със своята господарка. Такъв е законът на кармата; проследете историята на човечеството, на народите, на обществата, на семействата и ще видите, че този закон действа навсякъде планомерно и безпощадно.

Ако в бъдеще искате да имате добри синове и дъщери, приложете закона на Любовта – кармата се разрешава само чрез Любовта. Яков имаше дванадесет синове, но само Йосиф беше роден по закона на Любовта. Яков работи седем години за него, след което се ожени за Рахил, която роди само един син – Йосиф. Който може да слугува седем години с Любов, той ще роди Йосифа. Който се жени по обикновен начин, без Любов, той ще вземе Лия, която не обича, и от нея ще му се родят много синове.

Законът за прераждането е закон за изкупване и освобождаване на човека от погрешките на миналото. По същия закон човешкият ум и човешкото сърце се раждат и прераждат. Един американски писател описва деня, в който умът му се прояснил – голямо тържество било за него това прояснение. Това не е нищо друго, освен момент на Новораждане. Радостта на този човек е била толкова голяма, колкото радостта на майката, която е родила син или дъщеря. Както детето извиква, когато се роди, така всеки човек извиква, когато се пробудят умът и сърцето му. Велик е моментът, когато човешкият ум вземе кормилото в ръцете си и направлява съдбата на собствения си Живот.

Това, което Яков видя преди няколко хиляди години насън, се отнася до сегашните хора, т.е. до хората на XX век. Днес вече слизат и възлизат Божиите Ангели – нова култура се ражда, ново сближение става между хората и народите. Страданията, през които съвременните хора минават, показват, че те се намират в положението на жена, която ражда; щом роди тя, Ангелите един след друг започват да се въплътяват в човешките умове и сърца. Бог, който изпраща своите Ангели, следи за последствията. На всеки човек ще се даде възможност да чуе как Бог говори. Излезте рано сутринта през пролетта, когато Природата се събужда, когато цветята цъфтят, и се вдълбочете

в себе си, за да чуете тихия говор на Бога. Ако слухът ви е развит, ще чуете тиха, едва уловима музика, която внася Мир, Спокойствие и Радост в душата. Ако отидете в гората, ще чуете тихото шумолене на листата, което се излива в нежна, приятна мелодия. Колкото по-развит е слухът на човека, толкова по-голяма възможност се открива пред него да чуе тихия глас на Бога. Той не говори много – една дума ще каже, но тя остава паметна във вековете. Ако младата мома и младият момък не могат да забравят думите, които си пишат или казват, колко повече остават паметни думите на Бога. Коя мома и кой момък са забравили двете думи *обичам те*, които някога са си казали?

Един млад човек разправял своята опитност: по известни причини той дошъл до голямо отчаяние в живота си и решил да се самоубие. В този момент в съседната стая се чул тихият глас на неговия приятел. Той се вслушал в песента, която долитала до ушите му, и ясно разбрал смисъла на следните думи: „Аз за теб само мисля и никога не ще те забравя.“ Те произвели преврат в него и той се отказал от решението си да се самоубие, като си казал: „Има Един, който мисли за мен – това е в състояние да ме застави да живея и да се радвам на всичко, което ми е дадено.“

Като знаете, че има някой да мисли за вас, не се обезсърчавайте. Ако само една мисъл може да ви застави да обикнете Живота, колко повече трябва да го обичате, като знаете какви грижи, усилия и труд се полагат за вас не само от едно, но от много същества. Вслушвайте се в думите на всеки човек, за да проникнете в смисъла им, за да разберете зова на човешката душа, която вика за освобождение. Чувате ли някой да се оплаква от живота и желае да умре, ще знаете, че той иска да умре като цвят на дървото; но той трябва да завърже и плодът му след време да узрее. В този смисъл смъртта е символ – преминаване от един

живот в друг. Когато умира, човек се ражда наново; когато се ражда, той наново умира.

Следователно, който иска да живее, да бъде свободен, трябва да се откаже от всекидневните грижи на живота. Това не значи, че не трябва да мислите – мислете, без да се тревожите. Всеки трябва да определи програмата на Живота си, да се стреми към реализирането ѝ, без да се безпокои. Ако имате баща като Яков и майка като Ревека, кажете им: „Моля ви се, не ме учете на лъжа – не се нуждая от такъв урок.“ Ако имате чичо като Лаван, кажете му да не злоупотребява с Любовта на ближните си. Много моми и момци са станали нещастни по единствената причина, че родителите им са се противопоставяли на техния избор – оставете всеки сам да си избере мома или момък, които да отговарят на сърцето му. Ако направят някаква погрешка, те ще страдат и сами ще изправят погрешката си – поне ще страдат от Любов. Няма човек в света, който да е бил свободен от страдания. Идейните страдания имат смисъл, те повдигат човека. За предпочитане е човек да страда за някаква идея, отколкото да няма идея. Когато жената ражда и децата ѝ живеят дълго време, мъките и страданията ѝ са оправдани; обаче, ако децата ѝ умират, страданията ѝ не са на място. Мислите и желанията на човека също така се раждат, живеят известно време и умират. Ако те умират веднага след раждането, такъв живот е безсмислен. Дайте възможност на добрите мисли и желания във вас да живеят дълго време, за да дадат плодове, на които да се радвате и вие, и ближните ви.

Човек има душа, която иска да люби; човек има ум и сърце, които искат да се развиват правилно. Какво ще стане с вас, ако убиете живота на ума, на сърцето и на душата си? Какъв Живот е този, в който умът, сърцето и душата не вземат участие? Проявявайте се свободно, без лъжа, кражба и убийство, защото всеки

получава заслуженото. Всяка изопачена, крива мисъл, родена от човека, ще го следва през целия му живот – и на Земята, и на Небето. Работете правилно и разумно както за себе си, така и за своите ближни, и за своя народ. Като работите по този начин, вие пак ще дойдете на Земята, но при по-добри условия. Какво ще стане с един или с друг народ, това да не ви смущава – душата е по-важна от народа. Един човек, който носи мир, благоденствие на хората, струва повече от цял народ, който носи скръб, страдания и разрушение за човечеството. Къде е великата Римска империя? Тя се разпадна, но римлянинът не изчезна. В това време живееше един истински Човек в света, когото разпнаха наред с разбойниците, но Неговите идеи и до днес още съществуват и владеят света. Той струва повече от цялата Римска империя – този велик човек беше Христос.

Днес всички българи искат да знаят какво ще стане с България. Ако следва Божиите пътища, нищо лошо няма да ѝ се случи. Всеки трябва да се грижи за своето индивидуално развитие, да дава ход на добрите си мисли и желания, като постепенно се освобождава от страха – колкото по-добри ставате, толкова и страхът ви ще се намалява. Ако имате характера на Яков, непременно ще пострадате. Ревека, Лаван и всички останали типове жънат своите плодове. Днес повечето хора са взели ключовете на материалния свят в ръцете си и дето и да отидете, ще ви кажат: „Платете си разноските"; ако някой проповядва, също иска да му се плати. Трябва да съществува поне едно звание, за което хората да работят без пари. Няма по-свещено звание за човека от това, да служи на Бога с Любов. Който служи на Бога, всякога говори Истината – от такива хора се нуждае светът; те произлизат от Рахил. Това се иска и от съвременните жени.

Можете ли да играете ролята на Рахил – да пасете овцете си като нея? Можете ли да живеете между

овчари и да бъдете почтени? Колко мъже трябва да има една жена и колко жени един мъж? Един мъж и една жена; с други думи казано, човек трябва да има един ум и едно сърце. Два ума, две сърца раздвояват човека, а всяко раздвояване причинява зло; един ум, едно сърце и една воля водят към Доброто. Когато жената разлюби мъжа си, крилата ѝ падат; когато мъжът разлюби жена си и пожелае друга някоя, той прелюбодейства. Любовта трябва да бъде чиста и безкористна. И Лаван обичаше Яков, но го използва. Жената трябва да се стреми да бъде като Рахил – да роди Йосифа. Ако мъжете и жените раждат синове като Йосифа, те ще бъдат избрани жени и мъже, ще образуват избран народ.

„Божиите Ангели слизат и възлизат по нея.“ Те питат българските моми: „Готови ли сте да раждате синове като Йосифа?“ Те питат и българските момци: „Готови ли сте да раждате синове като Йосифа, готови ли сте да живеете добре? Ако сте готови, ние ще дойдем в България.“ Йосиф дойде в Египет и спаси жителите му от погибел – от гладна смърт. Кога ще дойдат Ангелите в света? От вас зависи – те могат да дойдат след един час, но могат да дойдат и след години. Когато дадете място на душата и на Духа си да се проявят, Ангел Господен ще слезе при вас. Той ще ви познае, и вие ще го познаете. – „Грешни сме.“ – Не мислете за греховете си – ние не се занимаваме с минали неща, не се занимаваме и с настоящето. Миналото и настоящето са важни като условия за бъдещето. Пред вас се открива велико бъдеще – за него работете. Ако ми донесат една нечиста риза, аз не питам защо се е изцапала, на кого е, но я турям в коритото, заливам я с чиста вода и я пера, докато стане чиста. Ако ризата ви е чиста, пазете я да не изгуби чистотата си. Стремете се към Любовта, която чисти и повдига човешкото сърце.

Кой очисти и повдигна Яков? Неговата възлюбена – Рахил. Бог му каза: „Давам ти Рахил, нея люби и за други жени да не мислиш.“ Яков, който днес се нарича Израил, живее по нов начин, не както е живял по-рано. Тази е причината, дето той минава между избраниците, между висококултурните и учени хора, които носят Светлина на света. Те са се пожертвали за човечеството.

Днес всички хора стоят пред стълбата и гледат към върха, отдето Бог ги пита: „Като слизате и възлизате по тази стълба, как мислите да живеете? Ще лъжете ли още братята и сестрите си, бащите, майките и ближните си? Ще търсите ли други мъже и жени, или ще любите само онези, които Бог ви дава, като условие на вашето растене?“ После се обръща към майките и бащите и ги пита: „Ще продавате ли още синовете и дъщерите си?“ – „Много се измъчихме, Господи.“ Бог не жали хората, когато се мъчат – Той се радва, защото знае, че ще родят. Бог казва: „Както се радвам на цъфналите цветя в градините, така се радвам на вашите деца, които играят, скачат и се веселят, които се радват на Божия свят.“ Велико нещо е да живее човек за Любовта, да се радва на света. Тогава животът на всички хора – мъже, жени и деца – ще се превърне в песен и молитва, светът ще се превърне в Райска градина. Това ще стане, но едно се иска от човека – да слиза и възлиза по стълбата, на която върхът стига до Небето. Който стои при стълбата, той се ползва от благата на Живота. Той се намира в положението на онези дървета, които растат покрай реки – те се ползват от водата на реките и се развиват добре; тези, които са далеч от реките, са изложени на загиване. Божествените блага – Любов, Мъдрост, Истина, Правда – слизат по Божествената стълба, бъдете будни да ги използвате.

Прекарайте в градините си по една вадичка, за да приемете поне една струя от голямото изоби-

лие – само така ще измените живота си и ще влезете в Новото, което иде вече в света. Новото прилича на месец май – всичко се е събудило, излязло е от зимния сън, от своя пашкул. И хората излизат вече от гробовете си, за да възкръснат. Казано е в Писанието: „Излезте, вие, мъртвите, да влезем ние, живите." Какво означава този стих? Това значи: „Излезте, вие, мъртвите, които сте живи, за да влезем ние, живите, които сме мъртви, и да се осолим." Дали сте живи-мъртви, или мъртви-живи, не се страхувайте – и за едните, и за другите е добре. Който излиза от гроба, той е чист вече; който влиза, ще се очисти и отново ще дойде, но вече чист и обновен. Радвайте се на Живота и благодарете, че живеете.

В разказа за Яков и Исав изнесох седем характера, от които единствена Рахил заслужава подражание. Бих желал всички жени да бъдат като нея – да внасят красиви и велики идеали във всички мъже, жени и деца. Бих желал и мъжете да бъдат като Рахил. Стремете се към Новото учение, което Христос носи чрез жената – то ще изтрие сълзите на страдащите. За коя жена говоря? За тази, която има характера на Рахил. Тя ще цъфти, ще завързва и плодовете ѝ ще зреят. Обаче който има характера на Лия, дълго време още ще се пресажда. Жените трябва да спасят света и ще го спасят. Само майките могат да спасят света – който мисли, че светът може да се спаси и подобри вън от майката, той се самоизлъгва, той е на крив път. Всички свещеници, проповедници, учители, управници трябва да се обединят около майката. Най-възвишената, най-силната дума в света е *майка*. Думите *Бог*, *Господ* подразбират Божествената майка.

Всички хора говорят за Любовта, но не я познават. Ние имаме предвид Любовта на Рахил, която изисква от човека готовност към самопожертване. Без тази Любов Природата остава скрита за човека. Както

човек се отваря за онзи, когото люби, така и Природата отваря своите тайни скривалища за онези, които я любят и които тя люби. Който носи в себе си ключа на Любовта, той може да прониква във великите тайни на Битието.

В заключение на всичко казвам: в сегашния свят работят шест сили – Ревека, Исак, Яков, Исав, Лаван и Лия. Те създават мъчнотиите и страданията на човечеството и го обезсоляват. Нова Сила иде в света – Рахил, която носи Светлина за човешките умове. Отвсякъде се чува зов: „Да излязат жените на фронта!" Когато мъжете останат в тила, а жените излязат на фронта, светът ще се поправи. Бог, Ангелите, светиите имат голяма вяра в жените – и аз имам голяма вяра в тях. Следователно светът ще се оправи, когато мъжете станат любими синове и братя на жените.

8 април 1917 г., София

РАДВАЙТЕ СЕ

„Исус ги срещна и рече: „Радуйте ся!“
От Матея 28: 9

„Радвайте се!“ Това е една обикновена дума, но съдържателна. Идеята, която се крие в думата *радост*, има Божествен произход. Радостта не е качество на хората от сегашния век, а още по-малко на животните. Тя подразбира пробуждане на висшето съзнание в човека или вътрешна връзка с естествените отношения на истинския Живот, който се отличава с непреривност в своите прояви. Животът има отношение към три свята: към физическия, в който живеят хората; към Духовния, в който живеят Ангелите, и към Божествения, в който живеят Съвършените същества. Радостта принадлежи към Божествения свят или т.нар. номинален, а не феноменален свят.

Ако разгледаме буквите, от които е съставена думата *радост* на български език, виждаме на първо място буквата *Р*, която е образувана от единица и един малък кръг горе – кръгът означава Божествена идея. Значи буквата *Р* подразбира човек, обременен с една Божествена идея – за такъв човек казват, че държи нещо здраво в ръката си. Когато не разбира законите на Живота, той обръща буквата надолу и тя се изменя в буквата *Б*. И тогава, вместо да бъде бременен с Божествена идея, човек се обременява от стомаха си и постепенно слиза в материалния свят. Когато стане бременен на физическия свят, човек затлъстява. Ако не може сам да се освободи от забременяване, т.е. от затлъстяване, той търси лекар. За такъв човек казваме, че е пометнал; щом не може да носи тежестта си, той непременно ще пометне. Обаче Радостта няма нищо общо нито със затлъстяването, нито с помятането. Тя се отнася към друг свят.

Втората буква в думата *радост* е *А*. Тя означава двойна бременност – на Духа и на ума. Тя е съставена от един ъгъл, обърнат с върха нагоре – човешкият нос, който символизира човешката интелигентност. В Битието е казано, че Бог вдъхна в ноздрите на човека и той стана жива душа. Значи вдъхва се на човека през носа, а не през устата; също така той вдишва през носа, а не през устата. Буквата *Д* е образувана от един триъгълник, т.е. от три сили, които не са се хармонизирали напълно, защото триъгълникът не е равностранен – те са силите на ума, на сърцето и на волята. Затова именно сегашният човек минава през един преходен свят, в който силите постоянно се организират. Буквата *О* представлява условията, при които известна идея се развива. Буквата *С* означава закон на промени, чрез който идеите се усъвършенстват. Буквата *Т* изразява кръста, т.е. принципите на мъжете и на жените, според които те живеят на Земята.

„Радвайте се – казва Христос, – защото Духовният свят се открива пред вас.“ Така именно се отваря път за минаване от физическия в Духовния свят. Какво по-голямо благо очаква човек, ако може да минава свободно от един свят в друг? Това предизвиква небивала Радост в неговата душа. Без Радост човек не може да се нарече истински човек, нито може да се развива правилно. Няма сила в света, която може да помрачи истинската Радост – защо? Защото Радостта върви заедно с Любовта – те са като брат и сестра, като мъж и жена. Аз не говоря за тези жени, които по цели дни готвят в кухните и мислят как да задоволят мъжете си; не говоря и за тези мъже, които по цели дни стоят затворени в дюкяните си и гледат да спечелят повече, за да задоволят нуждите на семейството си.

„Радвайте се“ – казва Христос. Кой човек може да се радва истински? Свободният. Само свободният по ум, по Дух и по сърце може да се радва. Сегашните

жени, заробени в кухните си, и сегашните мъже, заробени в дюкяните си, не могат истински да се радват. Ще кажете, че човек не може да живее без кухня и дюкян. Нима кухните и дюкяните са необходими за щастието? Къде са кухните и дюкяните на птиците? И те се хранят, и те живеят, но нямат нужда от кухни и дюкяни. Съвременните културни хора поставят като девиз на своя живот мисълта: „Не може без кухни и без дюкяни." Отгоре на този девиз аз пиша: „И без Радост не може." Едно от условията за придобиване на щастието е разбирането на Любовта. Човек трябва да разбира и прилага Любовта, но не както сегашните хора – половин ден да любиш и половин ден да мразиш. Това не е Любов, но робство. Любовта е непреривна. Христос е говорил на учениците Си и на слушателите Си да се радват. И аз говоря на съвременните християни да се радват, но въпреки това те не могат още да се радват, както трябва. Те минават за християни, чели са Евангелието, но в края на краищата не могат да се радват. Това не значи, че Радостта е неприложима в сегашния Живот, но тя се нуждае от подходяща почва, за да се прояви. Духовният елемент в човека е почва, условие за проява на Радостта. Един ден, когато хората разберат законите на Живота, ще си създадат естествена, модерна кухня, като тази на Ангелите. Каква е кухнята на Ангелите, какви са техните дюкяни? За да разберете какви са кухните и дюкяните на Ангелите, трябва да изпратите една комисия при тях, за да донесе образец оттам. Като изучавате културата на другите народи, вие мислите, че тя представлява нещо особено – колкото и да е висока тази култура, все пак е човешка. Ако искате да знаете какво нещо е култура, идете при Ангелите, там ще научите много неща. Обаче мъчнотията се заключава в това, как ще отидете при тях.

Културата на сегашните хора се отличава с голяма критика и съмнение. Те казват, че за да бъде философ, човек трябва да бъде критик, да подлага всяко нещо на опит. Някои проверяват нещата и вярват в тях, но какво ще кажат онези, които проверяват и не вярват? Те пипат нещата и пак не признават, че са реални. В Евангелието се говори за неверни Тома, че след като видял Възкресението на Христа, пак не повярвал – трябвало да си тури ръката между ребрата на Христа, да напипа отворената дупка и тогава да повярва. Като не разбира Божествените закони, човек всякога може да бъде излъган. Лъжата е сянка на Истината; както сянката е признак за съществуването на даден предмет, така и лъжата е признак за съществуването на Истината. Съмнението пък е признак за съществуването на някаква Реалност; съмнение без причина не може да съществува. Отричането на Бога показва, че Той съществува – не можеш да отричаш нещо, което не съществува. Следователно човек отрича само това, което съществува. На какво се дължи отричането? На недостатъчната Светлина. През деня човек вижда дърветата, камъните, изворите, но вечер не ги вижда. При това положение човек може да ги отрича, може и да признава съществуването им, обаче това не показва, че те не съществуват. Тъй щото, когато някой поддържа мисълта, че Бог не съществува, това показва, че неговото Слънце е залязло. След дванадесет часа Слънцето ще изгрее и вие ще измените убежденията си. Преди дванадесет часа сте отричали всичко, а след дванадесет часа казвате, че Бог съществува, душа съществува, задгробен свят съществува и т.н.

Един български учител, голям безверник, участвал във войната с гърците. При едно голямо сражение една рота от нашите войски отстъпила и се разпръснала на разни страни. Като се видял сам, той потърсил място да се скрие; намерил една пещера и там останал

цели три дена, гладен, жаден, без да подаде главата си навън – страшен огън се развивал около него. В това положение, изоставен от всички, най-после той се обърнал към Бога със следните думи: „Господи, досега не Те признавах, но понеже съм чувал за Теб, моля Те да ми помогнеш, да ми дадеш доказателство за Твоето съществуване.“ Не се минало половин час, той видял, че една костенурка се приближава към пещерата и в устата си носи парче хляб. Тя се спряла пред пещерата, оставила парчето хляб пред входа и се върнала назад. Учителят се навел, взел хляба, задоволил глада си и благодарил на Бога за милостта, която проявил към него. Като се върнал в града, дето бил учител, казал на учениците си: „Деца, ще знаете, че Бог съществува – даде ми се доказателство за това.“ От този момент той проповядвал Бога пред всички свои близки, като им разказвал своята опитност. Отде знае той, че Бог съществува? Костенурката го убедила.

Когато човек изпадне в положението на този учител и прекара в пещерата три дена гладен и жаден, сам ще се убеди, че Бог съществува. Щом Бог съществува, има и душа, и задгробен живот – всеки сам може да опита тези неща и да се убеди в тяхното съществуване. Това са неща, които съм проверявал хиляди пъти; по-скоро ще се усъмня в съществуването на хората, които ме окръжават, отколкото в съществуването на Бога и на онзи свят. Аз живея едновременно и в този, и в онзи свят, разговарям се едновременно и с хора, и с духове. Като говоря за себе си, имам предвид всички хора. Човек живее едновременно в двата света – във физическия и в Духовния, само че не всякога съзнава това. Някои се страхуват от духовете, не искат да ги виждат. Не са страшни духовете – те са интелигентни, разумни Същества, с голяма култура; те представляват училище за хората. Една от причините за смъртта на хората се дължи на факта, че

духовете ги привличат – те отиват при тях да изучават културата им, да придобият нещо ново.

Къде е Духовният свят? Да се задава такъв въпрос, това е все едно някое малко животно да пита къде живее човек. Дето е животното, там е и човекът, но понеже разбиранията му са много ограничени, по съзнание то се намира далеч от хората. Светът, в който живеят всички същества, е грандиозен, той не се заключава само в това, което виждаме. Някоя мома мисли, че животът няма смисъл, и се обезсърчава, но щом срещне един красив момък, веднага животът ѝ се осмисля, не иска вече да умира; същото преживява и момъкът. Коя е причината, че животът им се осмисли? Техните сърца и умове: сърцето им се изпълва с Топлина, а умът – със Светлина, и те започват да виждат нещата по особен начин. Те казват, че сърцата им туптят, животът им придобил смисъл. Животът не се заключава в туптене на сърцето – туптенето е само средство за предаване на мислите и чувствата в Духовния свят.

Христос казва: „Радвайте се“ – защо трябва да се радват хората? Защото Нова култура иде за тях. Христос казва на учениците си: „Идете и проповядвайте на хората Новото учение – да устроят домовете си по нов начин, без кухни и дюкяни.“ Представете си, че цялата Земя се превърне в овощна градина, пълна с доброкачествени плодни дървета – ще има ли нужда от кухни и дюкяни? При това положение трябва ли човек да прекарва с часове и дни затворен в своите кухни и дюкяни? Днес хората се нуждаят от различни стоки, храни, осветление, отопление и т.н. В бъдеще, когато човек придобие права, положителна мисъл, няма да се нуждае от нищо. Чрез мисълта си той сам ще си създаде Светлина, а чрез чувствата си – Топлина. Човек ще има собствена електрическа енергия, няма да очаква на общината или на електри-

ческите дружества те да му я доставят. С мисълта си той ще се движи от едно място на друго, няма да се нуждае от превозни средства.

Христос казва: „Радвайте се“ – защо трябва да се радват хората? Защото иде новото Знание, което ще ги освободи от робството и заблужденията. Днес хората се чудят на грандиозните американски здания – от десетки етажи, с големи сводове; всички казват, че това е последната дума на културата. Това не е истинска култура. Преди всичко, тези здания не са хигиенични, в тях Слънцето не прониква, благодарение на което повечето американци са нервни. Големите и високи здания говорят за грандиозната идея на американците да направят нещо особено, но липсва нещо в тази идея – насока. Те трябва да насочат ума и сърцето си в друго направление – към нещо възвишено и велико. Когато една Божествена идея не може да се разбере добре и вземе крива насока, това показва, че културата на тези хора е отживяла своя век.

В бъдеще, когато жените зачеват, трябва да внушават на детето си мисълта, че човек не живее само за кухни и дюкяни. Под думата *кухня* в широк смисъл разбирам чрезмерно задоволяване нуждите на стомаха. Сегашните хора живеят повече за стомаха – как да го задоволят и как да го лекуват, когато заболее. Наистина, когато заболее стомахът, трябва да се лекува, защото той е свързан с главата. Когато стомахът страда, и главата страда, и обратно – ако главата боледува, и стомахът боледува. Но за да не се разстройва стомахът, човек не трябва да го претоварва. Сегашният човек яде по три пъти, а някога по четири пъти на ден – ще кажете, че Бог е наредил така. Аз оспорвам това твърдение – стомахът има и друго предназначение, не само да приема храната и да я обработва.

Съвременният ред в света е изопачен от хората – той представлява карикатура на Божествения

свят. Едно време, когато Бог създал света, всичко било в пълен ред и порядък – и растенията, и животните, и хората живеели добре, всичко било хармонично. Днес не е така. Пияницата пие, разпилява богатството си, продава жена и деца и казва, че Бог е създал едновременно и човека, и лозата, следователно човек има право да пие вино, да се ползва от соковете на лозата. Едно е вярно: човек има право да пие някаква течност, да уталожва жаждата си – тази течност е водата. Дето и да отидете в Природата, навсякъде ще намерите вода, но вино – никъде.

Като казвам да съборите кухните си, това не значи, че трябва да ги разрушите, преди да сте направили новите си къщи. Направете първо новите къщи и тогава разваляйте старите – иначе ще развалите старите и ще останете без нищо. Първо направете опит, за да видите как ще живеете без старите кухни и ако видите, че можете да живеете по нов начин, развалете кухните си, радвайте се и веселете се. Радвайте се, че сте придобили нещо ново, че можете да задоволите нуждите на стомаха си по нов начин. Радостта е резултат на вътрешен, Божествен подтик в човека. Тя вдъхновява човека, дава импулс на ума, на сърцето и на волята. Истинската Радост разширява човека, дава импулс за работа, за проява на творческите сили в него. Като знаете това, радвайте се на всички, които се радват. Умът на човека трябва да е пълен със светли мисли, сърцето – с благородни чувства, за да бъде лицето му всякога светещо и отворено. Външно лицето му може да бъде прашно, почерняло от Слънцето, но отвътре да свети, да отразява живота на душата. Защо да не се радва човек, има ли причини за това?

Ето днес Христос ви среща на пътя и казва: „Радвайте се.“ Веднага се отправят към Христа въпроси: „Как да се радваме, когато нашите синове, братя и мъже умират на бойните полета? Как да се радваме,

когато животът е тежък, няма достатъчно хляб, дрехи и обувки? Как да се радваме, когато направихме големи дългове? Ти можеш ли да превърнеш камъните на хляб?“ Христос отговаря: „Човек живее не само с хляб, но и с всяко живо и благо слово, което излиза от устата на Господа, както и от устата на всеки добър и праведен човек.“ Сегашните учени търсят начин да създадат хапчета, които да задоволяват глада на човека – те мислят, че по този начин ще разрешат важните икономически въпроси. Не е този пътят, по който трябва да върви науката. Преди всичко, човек трябва да се домогне до живия хляб, който се крие в Словото Божие. Щом намери този хляб, той ще разреши въпроса и за хляба от камъни. Словото Божие е висша, духовна материя, от която могат да се извадят екстракти за поддържане на човешкия Живот. Затова, именно, Христос казва, че човек се храни не само с хляб, но и с всяко Слово, което излиза от устата на Бога. Той взе пет хляба и пет риби и нахрани пет хиляди души, с което доказа Силата на Божието Слово. Възможно ли е това? Възможно е – нима от едно житно зрънце не излиза цял клас? От една ябълкова семка израства голямо дърво, което след две-три години дава стотици и хиляди килограма ябълки. Ще кажете, че всичко излиза от Земята. Не само от Земята, но и от Слънцето. Сама по себе си, Земята е резервоар, в който се складират нещата и ако Слънцето не ги привлича нагоре, те ще останат дълго време заровени в земята и ще изгният.

Един ден, когато хората се научат да умножават хляба, както Христос направи, всички икономически въпроси ще се разрешат. Казват, че и без това Знание има много милионери в света. Те са книжни милионери. Какво може да направи човек с книжното си богатство? Ще кажете, че богатството е нужно за Земята. Какво ще правите с това богатство, когато

смъртта дойде при вас? Тя ще ви хване за врата и ще каже: „Върви след мен!“ Ти ще ѝ даваш от своите милиони, но тя не признава книжните пари – колкото и да си богат, тя ще те вземе със себе си. Ако срещнеш на пътя си Христос, Той ще те пита защо си толкова окъсан. За оправдание ще кажеш, че си живял и работил с единствената цел да се осигуриш на Земята, да направиш живота си по-лек и радостен. Христос ще ти каже: „Криво си разбрал Моето учение, криво си разбрал Радостта.“ Радостта се основава на великите Добродетели, а не на парите – само добродетелният човек може да се радва. Задачата на човека не се заключава в печелене на пари, но в прилагане на Истината, Правдата и Добродетелта. Ако човек не говори Истината, не постъпва справедливо и не прилага Доброто, ще дава отчет за делата си. Той не се е родил да живее и да работи само за пари.

Сега се обръщам към жената, виновница за събуждане в мъжа на стремеж към придобиване на книжно богатство. Всяко богатство, придобито по неправилен начин, не се благославя. Всеки човек и всеки народ, който придобива богатството си по неправилен начин, ще изчезне, помен няма да остане от него. Всеки, който носи с търпение своя кръст и не ламти за забогатяване, той се благославя. Христос казва: „Събирайте съкровища не за земята, но за небето, дето нито ръжда ги разяжда, нито молец ги разваля.“

„Радвайте се “ – можем ли да се радваме? „Който изтърпи докрай, той ще бъде спасен.“ Само спасеният може да се радва. Затова имайте търпението на гръцкия философ Епиктет[10], който чрез търпение от роб станал философ. Епиктет се отличавал с голямо постоянство и издръжливост. Той бил роб при един римски патриций, който изтезавал много робите, между които и Епиктета. Последният понасял всичко с голямо търпение, без никакъв протест и негоду-

ване. Като виждал това, господарят му често го биел, измъчвал, за да го предизвика, но не могъл. Един ден той натиснал крака му силно, за да види няма ли поне този път да протестира, но Епиктет равнодушно го погледнал и казал:

– Господарю, не натискай толкова силно крака ми, защото ще се счупи и не ще мога да ти служа както трябва.

Господарят продължавал да натиска, докато счупил крака му.

– Видя ли, господарю, че счупи крака ми? Сега и да искам, не мога вече да работя, както по-рано.

За характера и доблестта му римският патриций го освободил, като му казал:

– Ти заслужаваш да бъдеш свободен!

Епиктет отишъл в отечеството си, Гърция, дето в скоро време се прочул като виден философ. Едно счупване на крака му станало причина да се освободи, да стане свободен гражданин и прочут философ в Гърция. Как постъпва обикновеният човек, ако някой натисне крака му и го счупи? Нека се осмели някой да натисне и счупи съзнателно крака на един обикновен – той ще разбере с кого е имал работа!

Христос казва: „Радвайте се“ – защо? Защото отсега нататък господарите ви няма вече да чупят краката ви. Радвайте се, защото отсега нататък няма да имате нужда от неправилно придобити богатства. Да се радват добрите и праведните хора, защото Небето работи за тях. Някой казва, че изорал нивата си – нищо особено не е направил той. Благодарете на червеите, които неуморно разорават земята и помагат на земеделеца – без тях човек малко работа би свършил. Който прилага Христовото учение, малко ще работи, големи придобивки ще има. Според това Учение човек трябва да работи най-много девет часа през деня: три часа физически труд, три часа за ума и три

часа за сърцето си. При това положение животът на хората ще бъде приятен и ще се осмисли – човек няма да умира, но ще се видоизменя.

За да разбере Христовото учение и да го приложи, човек трябва да има будно съзнание, да работи върху себе си, да се освободи от вътрешния страх. Това не става изведнъж; духовните работи стават бавно, а човешките – бързо. Божественото започва от малките работи и постепенно върви към големите; човешкото започва от големите работи и отива към малките. Затова именно човек иска, като започне една работа, в скоро време да види резултат. И това е възможно, но така свършена, работата не дава големи знания. Може да направите опит с едно житно зърно: ако го посаждате в земята деветнадесет години наред и се грижите за него, то ще израсте по-голямо, по-богато на хранителни вещества от другите; обаче за този опит се иска вяра и търпение. Затова Христос казва: „Ако имате вяра, колкото синапово зърно, можете планини да местите.“ Защо се сравнява Вярата със синаповото зърно, а не с житното? Синаповото семе има свойството да образува пришки на кожата и да изтегля простудата от човешкия организъм. Човек трябва да има положителна Вяра, която да действа върху ума така, както синаповото семе върху кожата – да изтегля всички отрицателни мисли, да освобождава човека от съмнението, подозрението, колебанието и т.н.

Вярващият никога не се лъже. Няма ли Вяра, човек всякога може да бъде излъган. Той се намира в положението на двама гръцки художници, които излезли на конкурс със своите картини. Първият нарисувал един грозд, а вторият – богинята Диана, наметната с було. И двамата изложили картините си вън на площада, за да ги гледат всички хора. Като видяла хубавия грозд, една птица се спуснала към него да кълве – значи гроздът бил толкова естествено нарисуван, че птицата се излъгала. Първият художник, като

гледал картината на своя другар, толкова се увлякъл в нея, че посегнал да вдигне булото, за да види богинята по-добре. Първата картина излъгала птицата, а втората – художника. Сегашните хора лъжат повече птиците, но не и себе си.

Каквото и да прави, човек не може да излъже себе си. Когато е гладен, човек се смущава, иска по някакъв начин да залъже стомаха си. Не е нужно да го залъгва, нито пък да му казва, че няма хляб, няма ядене. В стомаха има около десет милиона клетки работници, които се смущават и от това стомахът се разстройва. Кажете на стомаха си да има вяра, да не се тревожи – вие ще му приготвите храна. Пазете се от смущенията, защото те причиняват не само физически болести, но и сърдечни, и умствени.

Днес всички хора се страхуват за себе си, за отечеството си и постоянно питат какво ще стане с тях. Българите се интересуват за България, русите – за Русия, германците – за Германия, италианците – за Италия, англичаните – за Англия, и т.н. Знайте, че след сто години най-много всички народи ще бъдат много по-добре, отколкото са днес. – „Кой ще живее още сто години, да види това?“ – Смърт не съществува; човек не умира, но се съблича – както гъсеницата излиза от какавидата и се превръща в пеперуда. Ще дойде ден, когато и човек ще излезе от какавидата си, ще се превърне в Ангел, който ще се явява, дето иска, и ще изчезва. Ще кажете, че това е свойство на змейовете, на лошите духове; така е за невежите, обаче за учените не е така – те знаят, че това е свойство на добрите и праведните хора. И Христос имаше способността да се явява, дето иска, и да изчезва, когато пожелае.

„Радвайте се“ – казва Христос. Кога трябва да се радва човек? В сегашните времена, когато човечеството страда най-много. Никога хората не са изпитвали такава нужда от Радост, както сега. Да се радва човек,

това е толкова лесно, колкото за грънчаря да духа в своите грънци. Лесно е за майстора грънчар, но не и за чирака. Един млад българин изучавал няколко години грънчарство и мислел, че знае всичко, затова казал на майстора си:

– Господарю, искам да работя самостоятелно, да си изкарам малко пари, че да се оженя, да се наредя, както всички хора.

Майсторът му казал:

– Щом искаш да бъдеш самостоятелен, бъди свободен.

Той му дал каквото му се падало и му пожелал добър успех. Момъкът си купил нужните материали и започнал да работи сам: омесвал глината, правел грънци, изсушавал ги известно време и след това ги поставял в пещта да се пекат. Каква била изненадата му, когато видял, че след опичането, всички грънци се пукали. Той веднага отишъл при майстора си и го запитал:

– Майсторе, защо моите грънци се пукат при печенето?

– Не си изучил изкуството. Трябва да стоиш при мен още три години, за да научиш изкуството да не се пукат грънците.

Момъкът останал при господаря си и внимавал какво прави той, че грънците му не се пукат. И забелязал, че преди да постави гърнето в пещта, господарят духвал в него, като се чувал звукът *ху*. И наистина, след духането, гърнето не се пукало. Момъкът казал:

– Чудно нещо, за едно *ху* трябваше да стоя чирак още три години!

– Не е достатъчно да духнеш в гърнето, да кажеш *ху*, но трябва да знаеш кога да го кажеш – добавил майсторът.

Човек трябва да знае да прилага нещата на тяхното време, т.е. когато има условия и когато Божественият закон работи. Правете опити и вие да изговаряте

това *ху*, за да видите какви резултати ще имате. Ако сте неразположен физически или душевно, казвайте по три пъти на ден *ху* – ще видите, че след известно време неразположението ви ще изчезне. Когато кладе огън или гаси свещ, човек пак духа – значи той знае изкуството на духането, опитал е силата на това *ху*. Старите българи прилагат това изкуство и при случай, когато някой изгори пръста си: веднага той го хване в ръката си, духне, каже *ху* и след известно време изгорялото място преболява. Ако ви заболи сърцето, пак духнете и кажете *ху*; няма да се мине дълго време и болката на сърцето престава. Ще кажете, че това е глупава работа, и ще тръгнете по лекари, за да ви съветват как да се лекувате. Ако сте богати, извикайте лекар, дайте му своята дан за лекуването; ако не сте богат, откажете се от лекари и приложете моя съвет. Човек може да се лекува и без лекари, особено при сегашните условия – при скъпия живот и при липса на лекари. При нормални времена, можете да се лекувате както искате, с лекари или без лекари – това е ваша работа. Лекарите допринасят много за усилване Вярата на човека. Някой минава за безверник, отрича Бога, отрича всичко в Живота, но когато заболее сериозно, веднага вика лекар – каквото му препоръчва лекарят, той изпълнява точно и с вяра. Щом види опасността, той започва да вярва. При лекуването Вярата и волята трябва да вземат живо участие.

Една американка заболяла тежко и според мнението на лекарите била в последните дни на живота си. Те предупредили мъжа ѝ да се приготви за този удар. Той решил да каже това на жена си, за да уреди работите си – да се приготви за часа, когато трябва да се яви при Бога. Като чула тези думи, жената се разплакала, но най-после казала:

– Няма какво да правя, ще се примиря с положението си, но едно нещо искам от теб: да ми обещаеш, че след смъртта ми няма да се ожениш за друга.

– Виж, не мога да ти обещая това. Искам да бъда честен: аз те обичам, но мога да срещна друга жена, която да обикна и да се оженя за нея.

– Щом е така, аз няма да умра – отговорила младата жена енергично.

Тя предизвикала всички скрити сили в организма си, подтикнала ги към дейност и за няколко дена здравето ѝ се подобрило.

Сега и на вас казвам: когато се намирате в мъчнотии, спрягайте глагола *мога*. Не се страхувайте от смъртта. Който греши и не търси Бога, само той умира; който изпълнява Божията воля, той не умира. Болни хора има, но умрели не съществуват – досега аз не съм срещал умрели хора. Кой от вас е умирал, за да знае какво нещо е смъртта? Ако никой не е умирал, няма право да говори за другите хора, че умират. – „Ще умрем един ден." – Това не е никаква философия. Човек трябва да казва: „Ние ще заспим, ще съблечем старите си дрехи, ще се изменим" – така трябва да се гледа на смъртта. Христос доказа на хората, че смърт не съществува. Той казва: „Радвайте се" – това значи: „Радвайте се, защото смърт не съществува. Ето, Аз съм пак между вас. Разпнаха Ме, но Аз възкръснах и се разговарям с вас. Бъдете свободни и не се страхувайте от смъртта."

Днес, на Великден, ви желая да бъдете положителни хора – с положителни умове, а не с отрицателни. Който не вярва в думите на Христа и в моите думи, нека докаже неверието си. Това, което ви говоря, всеки може да го опита – достатъчно е да направите един малък опит, за да се уверите в истинността на моите думи. – „Като отидем в онзи свят, тогава ще проверим нещата." – Не отлагайте работите, защото още днес можете да проверите Истината. Някой минава за състрадателен човек и казва, че не може да понася пъшканията и страданията на ближните си; няма

защо да се измъчвате, знайте, че който страда, ще се благослови. Бог работи върху него, както грънчарят върху своите грънци – достатъчно е да каже *ху*, за да се подобри състоянието му. Болестите са необходими за сегашния човек, те изгарят физическата и духовната нечистота в него. Знаете ли какво представлява дом, лишен от духовна Радост; знаете ли какво е състоянието на човека, лишен от духовна Радост? Те представляват печална картина – дето и да се обърнете, навсякъде виждате нечистота. Затова, както чистите къщите си, така чистете умовете и сърцата си. Не допускайте в ума си нито една лоша мисъл и в сърцето си – нито едно лошо чувство, защото те не носят никаква Радост. Те покваряват човешкия Живот, както ръждата разрушава желязото.

Какво трябва да прави човек, за да придобие Радостта? Той трябва да отвори ума и сърцето си, за да се прояви Духът чрез него. Само Божият Дух може да свързва хората и да ги накара да се обичат разумно. По какво познавате Божията Любов? Ако влезете в един дом, дето всички са скръбни, недоволни и в няколко минути можете да смените състоянието им, вашата Любов е Божествена. Затова Христос казва: „Радвайте се“ – когато Любовта действа между хората и повдига душите им, те се радват и веселят. При това положение не съществуват болести, противоречия, разочарования. Направете опит в продължение на една година всяка сутрин да изговаряте по десет пъти думата *Радост*, за да видите каква промяна ще стане с вас. Всяка дума крие в себе си известна сила, особено когато се произнася правилно. Например, ако чуете думата *пожар*, вие веднага настръхвате – тя произвежда страх в човека; като чуете думата *ура*, веднага ще се зарадвате – тя внася радост в човешките сърца. Всяка дума е мощна, когато се приложи навреме и на място. Радвайте се, когато думите и делата ви са на

своето място и време. По какво се познава истинският християнин? По делата си.

Една вечер Настрадин Ходжа отишъл да обере един дюкян, но за да отвори вратата, трябвало да изпили ключа. Един минувач го запитал:

– Какво правиш, Настрадин Ходжа, там?

– Свиря на кемане.

– Защо не се чува гласът му?

– Утре ще го чуете.

Наистина, на другия ден се разнесло из града, че дюкянът на еди-кого си бил обран.

Помнете: каквото правите, каквато работа вършите, един ден гласът ѝ ще се чуе – казано е в Писанието: „Няма нищо скрито-покрито под небето." Следователно, ако постоянно мислите за Радостта и изговаряте думата *Радост*, един ден лицето ви ще светне от вътрешната Радост, която ви обладава. Ако гледате мрачно на хората и на света, лицето ви ще се помрачи – без да искате, вие се свързвате с тъгата и скръбта на хората. Ако вашият свят се развълнува, ако вашият хоризонт се заоблачи, започнете да работите върху своите мисли и чувства, както разумната и съзнателна майка се грижи не само за тялото на децата си, но и за техните умове и сърца. Мислите и желанията на човека са неговите деца, т.е. нивата, която той трябва да разоре, очисти и посее.

Христос казва: „Радвайте се" – защо да се радвате? Защото няма смърт. Бъдещето на човека е велико. Неговата душа живее в друг свят, а не на Земята. Радвайте се, защото идат светли Духове на Земята. Това са Възвишени същества, които слизат на Земята, за да работят върху всички хора, да ги приготвят за Новата култура. Писано е в Свещената книга, че след две хиляди години Божиите Ангели ще слизат и възлизат, ще работят върху хората. Това време е наближило вече. Вярно ли е това? Не само, че е вярно, но е факт; какво мислят хората, това е друг въпрос. Факт е, че за

пет минути човек може да измени състоянието си от добро в лошо и от лошо – в добро. Достатъчно е един магнетизатор да прекара ръката си по лявата част на тялото ви, за да смени състоянието ви в Добро; ако прекара ръката си по дясната страна на тялото ви, доброто състояние се сменя в лошо.

Ще кажете, че това е внушение. За да внушите на човека нещо, думите, с които си служите, трябва да съдържат сила в себе си. Значи не е достатъчно да се говори за внушение, за хипнотизъм, но трябва да знаете какво представляват те, как се прилагат и т.н. Само разумният, просветеният човек може да си служи с внушението и хипнотизма, защото знае силата на думите и кога да си служи с тях. И тогава, ако бащата каже на сина си: „Синко, ти ще станеш добър, учен, способен човек“, наистина ще стане такъв; ако жената, като бременна, отправя към детето си мисълта: „Ти ще станеш добро дете, ще пораснеш, ще се изучиш, ще обичаш хората и ще им помагаш“, детето наистина ще стане такова, каквото майката го е пожелала. Вярвайте в Доброто, за да бъдете и вие добри. Така ли постъпват сегашните жени? Когато са бременни, тогава те ще проявят всичкото си недоволство от живота, от положението, в което се намират, и ще търсят начин да се освободят. Те не знаят, че всяко насилие върху себе си носи освен физически, още и духовни последствия.

Днес ви оставям думата *радвайте се*. Нека Радостта влезе в ума и в сърцето ви, за да се свържете с великите Божии Духове и да кажете в себе си: „Ето, виждам ги!“ Повтаряйте често думата *Радост*, за да се свържете с Христа, за да разберете великите истини, които Той носи за човечеството, за да разберете смисъла на думите, с които Той си служи. Турете хляба в стомаха си и не мислете за него – той ще свърши своята работа. Изговаряйте думата *Радост* с Вяра и не

мислете какво ще произведе тя във вас – Духът ви ще извлече нейните сокове и ще ви направи мощни. Като изговаряте думата и видите резултата, благодарете на Бога за нея.

Желая на всички българи – на българския цар, на всички управници, на всички свещеници, майки и бащи, търговци – да изговарят думата *Радост*, за да се разнесе като вълна между всички народи. Когато всички хора като едно цяло изговарят думата *Радост*, Божият мир ще дойде и Христос ще слезе на Земята.

15 април 1917 г., Великден, София

БОЖИЯТА ВОЛЯ

„Който прави волята на Отца моего, който е на небеса.“
От Матея 7: 21

Думите *Божията воля* или *Волята на Отца* са класически. Когато се каже *Божията воля*, много от съвременните хора се усмихват – защо? Защото се колебаят дали съществува Бог, или не.

Светът има двояк израз – съзнателен и несъзнателен. Когато дойдем до хаотичното състояние на света, на материята, на силите и на законите, които се проявяват в него, казваме, че сме в несъзнателния свят. Той е свят без закони или ако има такива, те са механични, неразумни. Когато Христос казва, че не всеки, който казва *Господи*, *Господи*, ще влезе в Царството Божие, разбираме оформения свят, съзнателния свят – на законност, на ред и порядък. Следователно само онзи може да влезе в съзнателния свят, който изпълнява Божията воля. Тя е свързана с Разумността в човека – само разумният може да изпълнява Волята на Бога. Във физическия свят тази Воля се изразява чрез закона на необходимостта, т.е. чрез механичните закони. Движенията на колелото във фабричните машини е механично – човек не може да му противодейства. Веднъж пуснато в движение, никой не може да го спре, докато не се натисне бутона, който го е накарал да се движи – каквато молитва и да му четете, то не разбира. Достатъчно е да ви закачи с единия си зъбец, за да ви завърти около себе си и да ви смачка – колелото се подчинява на механичен закон, т.е. на закона на необходимостта, в който няма Разумност. Ето защо всички хора, които служат на своята воля, гледат на света като

на сбор от случайности. Под думата *случайности* те разбират свят на безпорядък, т.е. такъв свят, който няма отношение към личния живот на човека. Както колелото, което действа във фабриките, няма отношение към човека, така и механичните закони в света нямат отношение към човека. Когато говорим за изпълнение на Божията воля, разбирам Разумния живот, който има отношение към човека. В този Живот действат разумни, съзнателни закони. Когато говорим за култура, за Добродетели, за ред и законност в света, ние имаме предвид Разумната воля, т.е. Божията воля, която прониква в съзнанието на индивидите, на обществата и народите поне дотолкова, доколкото те са в съгласие с нея. Аз не говоря за личната воля, защото Божията воля е над всичко.

Христос казва: „Който не изпълнява Божията воля, не може да влезе в Царството Божие.“ Само онзи може да изпълнява Божията воля, у когото е пробудено висшето съзнание; само онзи може да изпълнява Божията воля, който има чувства и способности, за да разбира същността на нещата. Когато изучава математика, ученикът трябва да разбира математическите отношения между числата и действията, които се изразяват чрез тях. Всяка формула, с която си служи математиката, е жива величина, а не мъртва, както привидно изглежда. Докато семето не е посадено в земята, то минава за мъртво, не проявява никакъв живот; обаче щом се посади, то проявява живот. Благоприятните условия дават възможност да се прояви Разумният живот във всяко същество. От това гледище всеки човек е зародиш, който очаква благоприятни условия за своето развитие. Какъв зародиш представлява човек не е важно (той може да бъде семка от ябълка, круша, лоза, трендафил и т.н.), важно е, че като живо същество, той представлява нещо разумно.

Изобщо, всички хора, които съдържат сладчина в себе си, са разумни и съзнателни; които съдържат горчивина, са неразумни и несъзнателни. Горчивината в хората трябва да се превърне в сладчина, както горчивите, киселите и стипчивите сокове в плодовете постепенно стават сладки. По вътрешен начин и човек трябва да превърне горчивината си в сладчина. Тъй щото, когато човек казва, че животът му е тежък, непоносим, трябва да знае, че в него преобладават горчивите сокове. Нека се излага повече на Божествената светлина, за да узреят плодовете му и да превърне горчивите сокове в сладки. Тогава, именно, човек ще влезе в Съзнателния живот, ще стане гражданин на Царството Божие – за него няма да съществуват невъзможни неща.

Като изучават човека, философите се спират върху трите основни елемента в него – ум, сърце и воля. Волята е израз на вътрешната хармония между ума и сърцето; значи волята подразбира принцип, който свързва две противоположни сили – силите на ума и на сърцето, като ги заставя да действат в една разумна посока. Чрез силата на волята, подкрепена от ума и сърцето, човек проявява способността си да превръща низшето в себе си във висше, неблагородното – в благородно. Културата на човечеството се дължи именно на индивидуалната и колективната човешка воля. Дали действа колективното или индивидуалното съзнание, законът е един и същ.

Думата *воля* на български се състои от четири букви. Първата буква *в* е образувана от единица и два полукръга. Кръгът означава Божествения живот, свързан с единицата – посоката, по която трябва да се движим нагоре, към главата.

Мнозина оспорват съществуването на Бога и питат къде е Той. Бог е там, дето е главата на човека. Който има глава, не може да отрече Бога; ако няма

глава, всичко отрича. Ако няма друга сила, която да противодейства на земното притегляне, човек би се обърнал с главата надолу. Благодарение на тази сила главата на човека е отправена нагоре към центъра на Слънцето – благодарение на тази сила човек ходи изправен. Като знаете това, пазете главата си чиста, хранете я с чист въздух и Светлина, с чисти мисли и желания. Не внасяйте в ума си мисли, които смущават и разколебават.

Всички се плашат от войната, искат час по-скоро да се свърши. На какво се дължи войната? На неизпълнение на Божията воля. Коя е причината за пропадането на Ниневия? По онова време Ниневия беше висококултурен център, но жителите на този град водеха лош живот, не изпълняваха Волята Божия, поради което бяха осъдени на загиване. Също така Асирия и Вавилон бяха културни центрове, но пропаднаха. Между културата на асировавилонците и сегашната има известно сходство. Те знаеха много неща, познаваха елементите и техните свойства, но злоупотребиха със знанието си, приложиха го там, дето не трябва. Те отваряха войни и се изтребваха едни-други – същото правят и сегашните народи. Тази е причината, дето старите народи загинаха, като им се взе Силата и Знанието. Ако и сегашните народи вървят по техния път, и те ще изчезнат; ако европейските народи не се опомнят, очаква ги същата участ, каквато сполетя Ниневия. Който престъпва Божията воля, лишава се от Неговото благословение. Както човек изхвърля нечистите вещества от организма си чрез изпотяване, така Бог ще изхвърли от своя организъм всички хора и народи на съвременната култура, които не изпълняват Неговата воля. Това е Божествен, разумен закон, който регулира Живота.

Какво ще стане с нас? Нищо лошо няма да стане – който живее в Божествения свят, не трябва да се

страхува. Мислете право и от нищо не се страхувайте. Казвате: „Какво зависи от мен?“ – Много нещо зависи. Достатъчно е да поставите едно житно зърно на едно от двете блюда на везните, уравновесени с еднакви тежести, за да отклоните едното от тях. Отде знаете, може би вие сте последният човек, който със своето присъствие изменя движението на Божественото колело в една или в друга посока. Въпреки това всеки мисли, че Бог трябва да дойде на Земята, за да оправи света. Вярно е, че Бог ще оправи света, но чрез хората. Що се отнася до изправянето на света, човек е пряко заинтересуван, а Бог – косвено. Светът е създаден за човека да учи, да се възпитава и забавлява. Доколкото ние съзнателно учим и пазим Божиите закони, дотолкова и Бог се интересува от нас. В който ден развалим отношенията си с Бога, като Първа причина на нещата, и Той престава да се интересува от нас.

Човек е свободен да изпълни или да не изпълни Божията воля, но ще носи последствията на своята свободна и неразумна воля. В това отношение пророк Йона представлява пример за неизпълнение на Божията воля: Бог го изпрати в Ниневия да проповядва на жителите да се покаят, но той се отказа под предлог, че Божията милост ще се простре върху тях, ще ги помилва, а той ще се изложи като лъжец. Йона казва: „Не искам, Господи, да се излагам на присмеха и на поруганието на тези културни хора. Аз ще им проповядвам Твоите думи, Ти ще ги помилваш и в края на краищата ще изляза лъжец. Зная Те, Господи, че си милостив и благоутробен.“ Йона си купил билет за Яфа с намерение да отиде в града Тарс, качил се на един кораб и тръгнал на път. Какво станало по пътя? Морето се развълнувало и като изкупителна жертва трябвало да хвърлят Йона във водата. Градът Ниневия се намирал на река Тигър – красив град, с култура, подобна на сегашната. По онова време Ниневия имал

около един милион жители, между които не по-малко от сто и двайсет хиляди деца, които не различавали лявата си ръка от дясната – малки, невинни още деца. Когато жителите на града се разкаяли и се обърнали към Бога за милост, Той отменил наказанието си, главно заради невинните деца.

Какво представляват корабът и морето? Корабът представлява организирано общество, а морето – светът с неговите прояви. Йона избяга от лицето на Бога и се скри в кораба, т.е. в едно организирано общество, между културни хора, които, увлечени в ядене и пиене, забравят Бога и казват: „Ние сме господари на себе си, никой не може да ни заповядва.“ Но морето, т.е. светът се развълнувал и корабът започнал да се обръща на една и на друга страна. С кораба заедно и човек се вълнува и губи вече влиянието си между членовете на обществото. Когато прекъсне връзката си с Бога, човек губи умствените и нравствените си сили, започва да остарява, към него се отнасят с пренебрежение и търсят млади, способни хора. Такова било положението на Йона, когато се качил на кораба и тръгнал по морето, т.е. в света – понеже не познавал закона на Светлината, пътуването му било фатално. За да се прекрати бурята, решили да хвърлят Йона в морето, дето бил погълнат от кита. Йона не познавал изкуството да плува, затова попаднал в устата на кита – китът представлява смъртта, която поглъща онези, които не изпълняват Божията воля. Тук Йона трябвало да прекара цели три дена, отдето отправил гореща молитва. Той се молел: „Господи, освободи ме от устата на кита, т.е. от устата на смъртта, за да изпълня Твоята воля.“ Бог послушал молбата му и заповядал на кита да го изхвърли на брега. След това Йон отново отишъл в Ниневия да изпълни Божията воля – да проповядва на хората разкаяние.

Това, което се случило с Йона, се случва с всекиго: човек се качва на кораба и поради отказването

му да изпълни Божията воля го хвърлят в морето. Единственото нещо, което може да ви спаси, това е да отправите към Бога гореща молитва, както е постъпил Йона. Ще кажете, че човек трябва да си поживее малко. Като влезете в утробата на кита, ще видите как се живее; с други думи казано, като влезете в гроба, ще видите как се живее. И там човек запазва съзнанието си и докато се освободи от тялото си, минава през големи мъчнотии и страдания. Човек е свързан с този свят с една, с няколко или с хиляди здрави нишки – не е лесно да се освободи от тях. Праведният е свързан само с една нишка и лесно я скъсва; грешникът е свързан с много нишки, затова не може лесно да се освободи от връзките си. Тежко е положението на Духа и на душата, докато се освободят от връзките на тялото. Кога се късат тези нишки? Само когато човек изпълнява Божията воля. Всяка нишка представлява известен атом, който оказва действие върху материята и по този начин я обработва и преобразява – в този смисъл те са необходими. Ако не можете да поставите тези нишки в движение, за да въртят колелото на Живота, вие приличате на фабрика, която отдавна е престанала да работи – всяка такава фабрика е осъдена на фалиране. Ако нишките, които действат в стомаха, престанат да работят, човек се намира пред голяма тревога – той веднага вика лекар, за да възстанови прекратената дейност на милионите нишки, които работят в стомаха му. Ако бяхте ясновидци, щяхте да видите, че целият свят е преплетен с нишки като паяжина. Това не е никаква паяжина, но пътища, по които Бог работи, и начини, по които човек може да изпълнява Божията воля.

Христос казва: „Не всеки, който казва *Господи, Господи*, ще влезе в Царството небесно.“ Този стих се отнася не само до тогавашните хора, но и до сегашните, които живеят две хиляди години след Христа.

Тогава те са били в зародишно състояние, във вид на семки, но Христос е говорил и на семките. Той искал да ги предупреди, че един ден, макар и след две хиляди години, когато се намерят в трудни положения, при големи изпитания и страдания, за да излязат от този хаос и да се повдигнат, трябва да знаят как да изпълняват Волята на своя Баща. Кой е нашият Баща? Четете Исаия, който се обръща към израилския народ с думите: „Израилю, познай Господаря си!“ Обаче Израил не позна своя Господар, своя Баща и Бог.

Често философите се спират върху въпроса кой е съществувал по-рано – кокошката или яйцето. По този въпрос има две мнения: едни казват, че кокошката е съществувала по-рано, а други – че яйцето е съществувало по-рано. Според мен по-вярно е първото твърдение. Да се задава този въпрос, това е все едно да се пита кое е съществувало по-рано – причината или последствието. Първо се е появила причината, а след това последствието; значи кокошката е причината, а яйцето – последствието. Под думата *кокошка* се разбира стар човек – низшият човешки ум. Като символ на висшия ум вземат гълъба. Чрез висшия си ум човек може да изпълни Божията воля, ето защо той представлява най-големият дар, най-голямото благо, дадено на човека. Като знаете това, пазете ума си всякога чист, за да не се поквари. Най-малката ръжда, която влиза в ума, е в състояние да го поквари. Който е покварил ума си, той е загубен за Живота; физически той може да живее, но не се ползва от Живота – Светлината не прониква през неговия ум.

Христос казва: „За да не изгубите смисъла на Живота и да не се лишите от него, изпълнявайте Божията воля.“ В какво се заключава Волята на нашия Велик Баща? Един от Неговите закони гласи: „Не прави на другите това, което не искаш да правят на теб.“ Под думата *закон* разбираме проявеното, оформеното в

света; с други думи казано, законите не са нищо друго, освен форми, по които може да се изпълнява Божията воля. Според мнението на окултистите само онзи може да изпълнява Божията воля, който е проявил своята разумна воля – той вече може да бъде господар на себе си, на окръжаващите и на Природата. Който се е свързал с Бога, той става едно с Него и свободно може да каже, че развитието и напредъкът на цялото човечество е и негово развитие, благото на всички хора е и негово благо. И обратното е вярно: неговият успех е успех на цялото човечество, неговото благо е благо и на цялото. Това подразбира правилно отношение между човешката душа и Бога. И тогава Бог желае да ни предаде всичкото Знание, всичките блага, които носи в Себе Си – Той казва: „Моето благо е ваше, а вашето благо е Мое." Това е истинското отношение между Великия Баща и Неговите деца.

Как се познава кога отношенията между човешката душа и Бога са правилни? Това всеки може да провери. Представете си, че някой заболее сериозно; нека се опита да се свърже с Бога – достатъчно е да се обърне към Него с гореща, искрена молитва, за да получи отговор. Всеки отговор на молитвите ви показва, че сте свързани с Бога и Той ви слуша. Кажете: „Господи, помогни ми в този тежък час да се освободя от болестта, за да Ти служа с Радост. Искам да посветя Живота си в служене на Любовта, в изпълнение на Твоята воля." Като се помолите така, веднага ще получите отговор – температурата ви ще почне да спада, състоянието ви ще се подобри и след няколко дена вие ще бъдете съвършено здрав. Сегашните хора, без да изпълняват Волята на Великия Баща, очакват големи резултати – това е невъзможно. Това е механичен живот, който не може да задоволи човека – тази е причината за неговото недоволство от Живота. При това положение болестите не само не се намаляват,

но се увеличават. Един германски лекар изучавал нервните болести и изследвал около четиристотин различни прояви на нервни заболявания. Той им дал различни наименования и когато дошъл до четиристотин и първия начин на проява, не знаел какво име да даде, затова от четиристотния случай нагоре той ги нарекъл с общото име *американичи*.

На какво се дължат нервните болести? На порочния живот на хората. Неврастеникът е изложен на голямо изтичане на нервна енергия от него, поради което той обеднява. Срещате хора, които живеят добре, изправни са по отношение на своя организъм, но са неврастеници – те носят последствията от лошия живот на своите деди и прадеди. Сиромахът пита какво да прави, за да забогатее, да оправи объркани те си сметки; той трябва да работи разумно – само така може да подобри положението си. Болният пита какво да прави, за да възстанови здравето си; здравето зависи от Разумния живот – като живее разумно и изпълнява Божията воля, болният скоро ще възстанови здравето си. За да се научи човек да живее разумно, в помощ му иде религията. Да бъдеш религиозен, това не значи, че трябва само да ходиш по църкви, да слушаш хубави проповеди, хубави музикални пиеси, но и да изпълняваш това, което слушаш. Доброто трябва да обхване цялото същество на човека и да проникне в Живота на всички хора – от царя до пъдаря, от най-богатата до най-бедната къща. Всички хора трябва да имат еднакви права и задължения.

Какво виждаме в съвременните общества? Всички хора, всички общества и народи се стремят да станат богати, силни, да имат власт. Добър е стремежът им, но не е добре приложен. Когато стане богат, човек започва да мисли само за себе си; когато стане силен, започва да изнасилва слабите и бедните; когато придобие власт, започва да заповядва на окръжаващите.

Не знаете ли, че Бог помага на слабите, на бедните, на страдащите? Следователно бъдете като Него: ако сте богат, помагайте на бедните; ако сте силен, покровителствайте слабите; ако имате власт, заповядвайте първо на себе си. Който заповядва на себе си, може да заповядва и на другите, тъй щото не избягвайте случаите да помагате на слаби, бедни, страдащи, малоумни и т.н. Днес някой е идиот, но един ден Бог ще го повдигне, ще го направи философ – затова е казано, че невъзможното за човека е възможно за Бога.

Бог е всемогъщ – Той превръща гъсеницата в пеперуда, а пеперудата – в гъсеница. Едно време вие сте били пеперуди, днес сте гъсеници. Това не трябва да ви обижда. Под понятието *гъсеница* аз имам предвид материалистичното схващане за Живота. Като се качи на листа, гъсеницата си казва: „Яж колкото искаш; ако ядеш много, голям ще станеш; ако ядеш малко, малък ще останеш.“ За състоянието, в което днес се намира, това е право; ще дойде ден, когато тя ще изгуби разположението си към ядене на листа и всички ще кажат, че стомахът ѝ се разстроил, не може повече да приема храна. Не се е разстроил стомахът ѝ, но тя минава в друго състояние, в състоянието на пеперуда – следователно като пеперуда не ѝ трябват нито листа, нито лекарства, за да лекува стомаха си. Преди да дойде до фазата на пеперуда, тя снове, прехвърля нишки от една страна на друга, докато изработи своя пашкул, в който прекарва известно време, без храна и без движение. След известно време тя пробива пашкула и отново излиза на бял свят, но вече като пеперуда, снабдена с хоботче, и тръгва от цвят на цвят да смуче сладък сок от цветята.

Има болни, които през време на боледуването си не ядат нищо – защо? Те минават от едно състояние в друго, както гъсеницата – в пеперуда; през това време те не се нуждаят от храна. Който не

разбира състоянието им, безпокои се, търси лекар да им помогне. Ако човек не яде, това не показва, че е болен – има хора, които издържат на глад, на мъчнотии, на изкушения и са по-здрави от онези, които се хранят, които избягват мъчнотиите и изкушенията. Характерът на човека се калява в мъчнотии, изкушения и страдания. Някой минава за честен, защото не се е изпитал. Като го поставят на изпит, тогава вижда своята честност: дават му хиляда лева подкуп, за да извърши някаква нечестна постъпка, но той се отказва, под предлог че е честен; дават му десет хиляди лева, пак се отказва, обаче като му дадат сто хиляди лева, затваря очите си и се продава. Значи някой е честен до хиляда лева, друг – до десет хиляди, а трети – до сто хиляди; това не е честност. Истинските Добродетели са абсолютни в своите прояви, а не относителни. Един французин бил подкупен с един милион лева, за да извърши едно престъпление; като го съдели, той казал: „Господа съдии, нямате право да ме съдите, защото това, което направих, е продажба – аз се продадох за един милион лева."

Христос е дошъл на Земята именно за продадените хора – да ги откупи. Те сами са се продали на тъмни сили и не могат да се откупят. Когато срещне някой продаден, Христос го запитва: „На кого си продаден и за колко?" – „За един милион." – „Щом е така, Аз ще те откупя." Почти всички сегашни хора са продадени на някого. Че това е така, нека всеки се запита къде са неговите майка, баща и деца. Ще кажете, че са умрели. Що е смъртта? Нищо друго освен продажба. В този смисъл смъртта подразбира продаване. Кокошката, която живее в курника на господаря си, свободна ли е? Една вечер господарят ѝ пъхне ръката си в курника, хване я и постави ножа на врата ѝ – кокошката изкряка един-два пъти и всичко се свършва с нея. Същото става и с вас: една вечер

дойде господарят ви, хване ви за врата, тури ножа и всичко е свършено с вас. След това дойде свещеникът и ви чете заупокойна молитва. Как ще ви успокои Господ? Като изпълнявате Неговата воля. Казвате, че смъртта е страшна; страшна е, когато човек не изпълнява Божията воля – тогава той се разлага и започва да мирише. Ако изпълнява Божията воля, когато заминава за онзи свят, той съблича старата си дреха и прекъсва връзката си с нея – значи церът против разлагането е изпълняването на Божията воля. Направете опит, за да видите, че думите ми са истинни. Защо човек, като е дошъл на Земята, не изпълнява Волята на Онзи, който го е изпратил да се учи и работи между хората? Ще кажете, че ако правите опити, изкушавате Господа. Като грешите, не Го ли изкушавате?

Когато се говори на хората за учене, за работа, те казват, че не могат да се борят със злото и с дявола в света. Свърши се царството на злото и на дявола. Днес Христос иде в света, придружен от светли и възвишени Същества, от добри Духове. Щом дойдат те, светът ще се оправи, хората ще бъдат здрави и бодри. Църквите ще бъдат пълни с истински богомолци и служители на Бога. Тогава Христос ще ги пита: „Какво правите?“ – вярващите и религиозните ще кажат, че искат да обърнат света към Бога. И крадецът, като пипне кесията ви, обръща я нагоре – светът не се нуждае от такова обръщане. Вие трябва да бъдете мощни, радостни, за да дадете добър пример на света – когато скърбите и страдате, пак да се радвате. Това значи да изпълнява човек Божията воля – да живее без страх от смъртта. За онзи, който е свързан с живия Господ, смърт не съществува – той чува Божия глас и изпълнява Волята Му. Ако направи някаква погрешка, веднага чува тихия Божи глас в себе си, който му говори: „Не постъпваш добре, изправи погрешката си!“ Който се противопоставя на този глас и не го слу-

ша, ще понесе последствията. Слушайте Бога, докато ви говори бащински, с Любов; не Го ли слушате, Той се отдалечава от вас и законът ви хваща.

Човек трябва да има смелостта на онази американка, която се самопожертвала за своя възлюбен, който се върнал сакат от бойното поле. Той отишъл на бойното поле да защитава отечеството си, но в едно голямо сражение бил ранен и отрязали единия му крак. Той писал на възлюбената си: „Отрязаха ми единия крак; за да не страдаш с мен заедно, бъди свободна, намери си друг възлюбен, здрав и силен човек.“ Тя му отговорила: „Приемам те такъв, какъвто си.“ Всъщност той пострадал много повече, отколкото ѝ писал, но не искал изведнъж да ѝ каже окаяното положение, в което се намирал. След време той ѝ писал: „Отрязаха и втория ми крак.“ – „Приемам те с по-голяма Любов.“ – „Останах само труп, отрязаха и двете ми ръце.“ – „Сега те приемам с още по-голяма Любов.“ Колко мъже и жени ще си останат верни при това положение, колко хора могат да издържат на това изпитание, колко жени и мъже биха издържали този изпит? Много рядко ще срещнете такива, които са готови да си услужват с Любов и търпение, ако единият от тях заболее и се задържи в леглото няколко години. Една българка гледала болния си мъж цели двайсет години и всякога казвала: „Един момент даже не ми е дотегнало да му услужвам.“ – „Защо?“ – „Обичам го.“ Тази българка, както и американката носели Божественото в себе си – Любовта.

Не може човек да влезе в Царството Божие, ако сърцето му не е изпълнено с Любов. Докато човек мисли само за ядене и пиене, за обличане, за удоволствия, за богатство, никога няма да познае Любовта – сърцето му ще бъде празно, умът му – обременен. Защо човек не отвори ума, сърцето, душата си за великото в света, да се изпълни с Божията Любов? Защо не влезе в този

велик свят, пълен със слънца и планети? Днес Христос се обръща към душите на хората и казва: „Изпълнете Божията воля, за да станете господари на своя ум, на своето сърце и на своята душа“. Как ще постигнем това? Като обърнете буквата *К* нагоре с пръчиците ѝ – в това положение тя представлява лодката на човешкия живот. Пуснете лодката си по вълните на морето, вдигнете платната и пътувайте свободно; вземете кормилото в ръцете си и тръгнете, в каквато посока желаете. Ако сте нервни, турете вашето *К* с гърба надолу и започнете да плавате. Всички нервни хора – мъже и жени – да отидат на фронта, там да се обновят. Какво проповядваше Йона на жителите на града Ниневия? Обнова – той казваше: „Излезте всички на фронта, за да се обновите!“ Йона и днес още проповядва на всички хора, на всички народи да напуснат старите си къщи, да приемат новите Божествени идеи, да излязат на фронта, т.е. начело, за да се обновят. Бог обича смелите, самоотвержените хора. Не можете да обичате страхливия човек, не можете да обичате и студения като камък човек. Само онзи може да бъде обичан, който носи Любовта в себе си и щедро я раздава. Който не дава, не може да взема.

Всички хора, всички семейства, общества и народи трябва да се обновят. И българите като народ трябва да се обновят. Дали ще ме слушат, или не, това е тяхна работа – аз съм длъжен да им кажа Истината. Като я кажа, ще си отида – къде ще отида? Ще започна от корените на дървото и постепенно ще вървя нагоре: към стъблото, към цветовете, към плода, към семката, оттам към Ангелския свят и най-после към Божествения свят – там е моята крайна цел. Ще кажете, че отивам много далеч. Божественият свят не е далеч от хората, но е богат, пълен с енергия – който отива там, придобива много енергия и големи богатства. И аз отивам да придобия повече енергия, за да се

върна отново между хората, да работя между тях и да им помагам. Приятно е да работи човек между хората и за тях. Дали го разбират те, или не, дали са богати, или бедни, това не е важно. Нима детето разбира майка си, която го храни, къпе, отглежда и възпитава? Докато е малко, то не я разбира, но един ден, когато порасне, ще я разбере. Разумният разбира нещата и благодари за всичко, което му е дадено и което хората правят за него. Колкото повече расте детето, Бог го благославя и просвещава да стане разумен човек и да разбира Живота правилно.

Желая ви да бъдете добри, разумни и справедливи. И като ви срещна, да бъда доволен, че виждам хора, с които мога да се разговарям, да споделям своите мисли и желания. Какво по-голямо благо за човека от това да среща добри и разумни хора, с които да се разбира? Като говоря така, някои се питат какво мисля да правя. Едно от двете: или Добро, или зло; или Истината да ви говоря, или да скрия Истината от вас. Ако скрия Истината, това показва, че живея в свят на безпорядък; ако говоря Истината, живея в съгласие с Божията воля. Какво печели човек, ако служи на злото и на лъжата? Не само че нищо не печели, но губи всичко и се разрушава. Какво нещо е лъжата? Сянка на Истината, сянка на цялото Битие – лъжата е подобна на фалшивите скъпоценни камъни.

Един търговец идвал от Мала-Азия, той носел торба, пълна със скъпоценни камъни, които продавал евтино. Един евреин, също търговец, пожелал да купи всичките камъни, но мислел, че не може да ги вземе, защото нямал много пари. Обаче търговецът на скъпоценните камъни му казал: „Приятелю, продавам цялата торба за десет хиляди лева. Нося ги контрабанда, затова ги давам толкова евтино – гледам да се освободя от тях, за да не пострадам.“ Евреинът помислил, че щастието иде пред краката му, и за да не

го изпусне, купил всичките скъпоценни камъни. Като отишъл у дома си и ги прегледал внимателно, разбрал, че бил излъган: само няколко камъни били истински, т.е. скъпоценни, а останалите – фалшиви.

Днес много хора носят торби, пълни с фалшиви скъпоценни камъни, които представят за истински. В края на краищата и те, и окръжаващите се убеждават, че са се лъгали. Такова е и знанието на тези хора – те мислят, че носят пълна торба с истинско Знание, но един ден сами се убеждават, че са се лъгали. Какво знание е това, с което човек не може да спре падането на бомбите? Отиде някой учен на бойното поле, крие се, бяга от бомбите, а не може да ги спре – къде остава знанието му? Ще кажете, че само Бог е в състояние да спре бомбите. Който живее в съгласие с Бога и изпълнява Волята Му, той може да ги спре – щом слушат Бога, и теб ще слушат. Някои очакват папата да каже думата си и мирът да дойде. Не очаквайте на никого, но се обърнете към Бога и кажете: „Господи, Ти си наш Баща, Ти ще спреш войната“ – признайте Бога за ваш Баща, Той ще чуе гласа ви и ще ви помогне. Вие не вярвате в своята сила и мислите, че човек нищо не може да направи пред големите събития, които стават около него. Който върши Божията воля, всичко може да направи. Ако всички хора – българи, руси, французи, англичани, германци – повдигнат гласа си към Бога, войната ще спре и мирът ще дойде. Защо воюват хората? За нищо и никакво – някакви търговски сделки ги заставят да се бият. Едно трябва да знаят всички хора и народи: светът не е някаква анархия, но разумен свят, дето Бог е изпратил всички хора да живеят и работят разумно, да си помагат братски.

Бог изпрати Христа, своя Единороден Син, в света, за да покаже на хората как трябва да живеят. Време е вече да се приложи Христовото учение и да се прекратят всички спорове и недоразумения. Нека

всички майки и бащи, всички деца, управници, свещеници, учители, работници пожелаят да изпълнят Божията воля, да влязат в Царството Божие като негови граждани и мирът ще дойде. Новата култура, която иде сега, ще постави основа за изпълнение на Божията воля. Когато се приложи тази Култура, тогава хората ще разберат какво е представила сегашната култура – те сами ще се чудят как са живели, как са допускали войните и самоизтреблението помежду си. Обаче при сегашното развитие на човечеството войната се явява като неизбежен процес – тя представлява минаване на човека от едно състояние в друго, както гъсеницата неизбежно минава в пеперуда. Няма сила в света, която може да спре този процес, следователно няма сила в света, която може да спре войната – докато човечеството не мине от състояние на гъсеница в състояние на пеперуда, войната ще продължава.

По какво ще се различават хората на Новата култура от сегашните? Те ще бъдат със силна воля, разумни и добри. За такива хора няма невъзможни неща – те могат да постигнат всичко, каквото желаят. Затова, именно, Христос казва: „Не всеки, който казва *Господи, Господи*, ще влезе в Царството небесно, но онзи, който изпълнява Божията воля.“ Направете опит в продължение на един месец по няколко пъти на ден да си казвате мислено, че ще изпълнявате Божията воля, и ще видите, че Онзи, който ви е създал, ще се прояви. Той ще просвети ума и сърцето ви, за да разберете Живота и да изпълнявате Волята Му. Всеки сам трябва да направи опита – доброволно, без никакво външно насилие; само така той може да очаква някакъв резултат.

Казано е в Писанието: „Иде време и сега е, когато истинските поклонници ще се кланят на Бога в дух и истина.“ Казвам: иде време и сега е, когато бъдещите хора ще изпълняват Божията воля, ще бъдат здрави

по ум, сърце и тяло, и каквото кажат, ще го направят. Те няма да се нуждаят от полици и поръчители, както сегашните – думата им ще бъде закон, защото излиза от устата на Бога, който ще бъде истински поръчител за тях. Светът ще се оправи, когато Бог стане поръчител за всички хора, общества и народи, както и за цялото човечество.

Да изпълнява човек Божията воля с Любов, това е девизът, това е религията, от която всеки човек трябва да се ръководи в Живота си. Така трябва да живеят и българите. Един ден, като ви срещна, ще кажа: „Щастливи сте, че изпълнявате Божията воля и Бог е ваш поръчител."

Идете си по домовете с мисълта да изпълнявате Божията воля, да живеете без човешки полици и поръчители. Бог да бъде ваш поръчител и Неговата сила да пребъдва във вас.

22 април 1917 г., София

ЧИСТОСЪРДЕЧНИТЕ

„Блажени чистосърдечните, защото те ще видят Бога.“
От Матея 5: 8

Мнозина питат защо преди беседите се прави молитва и се пее. В основата на Живота лежат три важни елемента – ядене, молитва и пеене. Те са вложени в човешкия Живот не от днес, но отпреди хиляди години. При започване и при свършване на една работа, хората всякога са се молели и пеели. Само така може да се очаква успех. Започвате ли една работа без молитва и песен, не очаквайте добър резултат. Една българска пословица казва: „Който пее, зло не мисли.“ Каквато и да е песента, тя е на място – няма лоши песни. За добрия човек всички песни са добри – зависи как гледа той на нещата.

Следователно яденето, пеенето и молитвата са три важни и необходими елемента в човешкия Живот. Българите казват: „Гладна мечка хоро не играе“, ето защо, преди да започне някаква физическа работа, човек първо яде, после работи; когато се умори, почива си малко и пак започва да работи. Каквото представлява яденето за физическия живот на човека, такова нещо е пеенето и молитвата за неговото сърце, за неговия ум и за душата му – душата на човека се храни с пеене и молитва. Когато работи умствено и сърдечно, човек пее, моли се и почива.

Сегашните хора имат криво разбиране за молитвата – те мислят, че само простите хора се молят. Всъщност само онзи човек се моли, който се е домогнал до едно от великите изкуства на Живота. Голямо изкуство е да знае човек как да се моли; когато хората научат това изкуство, Царството Божие ще дойде на

Земята. В този смисъл молитвата е Божествен закон, който съществува в цялото Битие. И като яде, и като работи, човек трябва да се моли. Ако работите му не вървят добре, нека пее – песента отваря пътя му към светлия и възвишен свят.

„Блажени чистосърдечните, защото те ще видят Бога“ – това е едно от блаженствата, за които Христос е говорил. Под думата *чистосърдечни* Той разбирал чистите по сърце. С това Христос искал да обърне внимание на Чистотата като важен и необходим елемент в човешкия Живот. Казано е в Писанието, че само чистите по сърце могат да видят Бога – да види човек Бога, това значи да бъде щастлив. Днес всички хора искат да бъдат щастливи, но не знаят как и в стремежа си да придобият щастието по неестествен път те стават нещастни. Пътят за придобиване на щастието е много прост и естествен – да бъдеш чист по ум, по сърце и по дела. Законът за Чистотата е един от основните закони на Битието – от него зависи здравословното състояние на майки, бащи и деца, на общества и народи, от него зависи хигиената на душата.

Що е хигиена? Закон на Чистотата. Всички заразни болести се дължат на нечистотата. Както съществуват микроби във физическия свят, така съществуват микроби в Духовния и в Умствения свят – те са причина за големите сърдечни и умствени катастрофи, които човек преживява. Съвременните лекари изброяват хиляди микроби, а някои учени отиват дотам, че отдават и ръждясването на желязото на особен вид микроби – те казват, че както микробите изяждат човека, така изяждат и желязото. Понеже са живи същества, и микробите искат да живеят – това учените наричат *борба за живот*. Някои изказват тази борба в следната формула: „Човек за човека е вълк.“ Това е вярно само петдесет на сто, а не сто на сто – Животът не е само борба, но и работа. Борят се само пехливани-

те, атлетите, които искат да покажат своето физическо надмощие; за останалите хора Животът е работа, защото по този начин се повдига цялото човечество. Повдигането на човека е стремеж, вложен в неговата душа. Когато човек не разбира Живота, работата се превръща в труд и колкото по-долу слиза, превръща се в мъчение.

Христос казва: „Блажени чистосърдечните, защото те ще видят Бога.“ Чистотата е естествено, праволинейно състояние на материята. За да премине от един свят в друг, енергията на Чистотата трябва да се трансформира. За това се изискват специални условия, които наричаме духовни методи и закони. Който знае тези методи и може да си служи с тях, той се ползва от енергията на Чистотата и става чист във всяко отношение. Не става ли същото и със слънчевите лъчи? За да се ползваме от светлината и топлината на Слънцето, неговите лъчи минават през неколкократно пречупване и тогава ние ги възприемаме – колкото по-чиста е средата, през която те минават, толкова по-правилно се пречупват и толкова по-добре се отразяват върху човека. Външно атмосферата изглежда чиста, но разгледана с увеличително стъкло, в нея виждаме милиони и милиарди микроби, прашинки, нечистотии от различен характер, които трябва да се премахнат чрез дъжд, чрез електричество, за да може човек да се ползва от благотворното влияние на слънчевите лъчи. Порочният човешки живот произвежда особени нечистотии, които отиват в атмосферата и с това препятстват на онзи Живот, изразен в мисли и чувства, който слиза отгоре. Не само това, но тези нечистотии произвеждат и различни физически и психически болести. Това се забелязва особено във време на войни и след войните: лошите мисли и чувства, които народите, обществата и отделните хора си отправят едни към други, стават причина за сериозни и тежки физически, умствени и психически заболявания.

„Блажени чистосърдечните, защото те ще видят Бога.“ Какво разбираме под думата *сърце*? Като говори за сърцето, Христос разбира онази вътрешна среда в човека във вид на физически етер, която служи за проводник на възвишените Сили, идещи от Духовния свят. Ето защо когато вътрешната, централната част на сърцето е чиста, човек непременно ще види Бога. Под думата *Бог*, *Христос* разбирам всички разумни възможности, които се крият в човека. Щом тези възможности минат чистата среда на сърцето, човек става щастлив, блажен и здрав. Да види човек Бога, това не значи да Го види като някаква външна форма, но да придобие онова благо, което го повдига умствено и духовно – щом се повдига умствено и духовно, човек става и физически здрав. Като знаете това, работете върху себе си, за да станете вътрешно чисти – по ум, по сърце и по дела. Да се чисти човек, това е една от главните задачи на неговия живот.

Като се говори за Чистотата, човек естествено се натъква на противоположното понятие *нечистота*. Има два вида нечистота – физическа и психическа, в която влизат умствената и сърдечната нечистота. За първата нечистота, физическата, човек не е отговорен – колкото и да се чисти физически, той не може да бъде абсолютно чист. Например, когато се храни човек, една част от храната се асимилира от организма и се превръща на хранителни сокове и кръв, а друга част не се асимилира и се изхвърля навън във вид на нечиста материя – това е неизбежен процес. Природата се грижи за освобождаването на човека от нечистата материя; за тази цел тя си служи с различни методи: филтриране или прецеждане, разлагане, сгъстяване, разреждане, дестилиране. Както песъчливите пластове в Природата служат като филтри за прецеждане на мътната и нечиста вода, също така чрез различните органи и системи в своя организъм

човек се пречиства и освобождава от непотребните и нечисти вещества. Това пречистване се постига по физически начин, обаче за психическото пречистване на човека служат психическите филтри – семействата, обществата и народите. Те са условия за пречистване на човешките мисли, чувства и постъпки – щом мине през тях, той излиза на повърхността на земята като чист извор, без никакви мътилки и нечистотии.

Нечистата вода се освобождава от примесените и разтворени в нея вещества и чрез дестилация, т.е. превръща се във водни пари и парите ѝ отново се охлаждат във вода. Това се постига или чрез огън, или чрез слънчевите лъчи. Следователно който иска да се пречисти психически, трябва да мине през огън или да се изложи на действието на слънчевите лъчи. Страданията, нещастията представляват огъня, през който човек минава.

Пречистването на човека е свързано с процесите утаяване, прецеждане и дестилиране. Някой изгубил богатството, общественото си положение, жената, децата, приятелите си и казва: „Загубих се, потънах дълбоко в земята, нищо не ме радва, никаква светлина не виждам.“ Не съжалявай за това; ти си потънал дълбоко в земята между земните пластове, за да се пречистиш и след време ще излезеш на повърхността във вид на чист планински извор – който мине край теб, ще се спре да уталожи жаждата си от твоята чиста вода и ще те благослови. Това значи да те обичат не само хората, но и всички живи същества – да те търсят и да ти благодарят за направената услуга.

Тъй щото, когато някой казва, че хората не го обичат, това показва, че той не разбира законите на Разумната Природа. Той се е спрял пред някоя нечиста, мътна вода, вижда, че не може да пие от нея и страда. За да те обичат хората, приложи търпението си – да почакаш няколко дена, докато минат през

песъчливите пластове и се пречистят. След това те ще излязат отново на повърхността на земята като чист планински извор и сами ще ти предложат да пиеш от тяхната чиста вода и да задоволиш жаждата си. Ще пиеш от тази вода и ще кажеш: „Има Любов в света, обичат ме хората."

Павел казва: „Ние няма да умрем, но ще се изменим" – аз казвам: човек не умира, но като водата на моретата и на океаните се изпарява, т.е. напуска света и влиза в земята между песъчливите пластове, за да се пречисти и отново да се върне на земята. Това повторно връщане на човека към Земята, вече пречистен и свободен, наричаме Новораждане или Възкресение. Следователно радвайте се, когато се изпарявате и сгъстявате, защото се раждате отново. И майката се радва на своето новородено дете, което излиза от Земята като чист извор и ѝ предлага да пие от неговата чиста, бистра вода. Някога това дете е било нейният възлюбен и след като се пречистил, той иде като нейно любимо дете.

Като слушат тези неща, мнозина се запитват вярно ли е всичко това, може ли наистина човек да се ражда и преражда. Не само че е възможно, но това става всеки момент в Живота. За невежите, които не разбират законите на Живота, това е невъзможно, обаче за онези, които разбират законите, всичко е възможно. Наблюдавайте живота на птиците, на млекопитаещите и ще видите, че в известно отношение те стоят по-високо от човека. Малкото птиченце чисти, маже, глади перцата си – познава закона на Чистотата; когато влиза в дома на господаря си, котката мие, чисти краката си, особено ако преди това е минала през нечисто място – и тя познава закона на Чистотата. Малкото дете обаче не може само̀ да се чисти – дълго време трябва майката да го къпе, чисти, облича, докато му предаде урока по чистотата и то започне да го прилага. Колко

хора днес влизат в Божия храм с чисти ръце и крака? Колко учители, свещеници, проповедници, съдии, управници влизат в собствения си дом, в своята тайна стаичка с чисти ръце и нозе? След всичко това хората се оплакват от болести, от епидемии и се чудят отде са дошли те и как да се освободят от тях. Няма болести в света, но има нечистотии, носители на зараза, на болести и на смърт.

Следователно съвременните хора се нуждаят от хигиена в тесен и широк смисъл на думата. В тесен смисъл на думата, хигиената изисква абсолютна чистота на тялото и на къщата, в която човек живее; в широк смисъл на думата, хигиената изисква Абсолютна чистота на ума, на сърцето и на душата. Моите почитания към лекарите, които обръщат внимание на хигиената на тялото, но те трябва да направят стъпка напред, да обърнат внимание на хигиената на сърцето. Сегашните хора се къпят по няколко пъти в месеца, някои се къпят всеки ден; всички хора отиват на баня, всички се грижат за физическата си чистота, но колцина мислят за духовна баня? Повечето хора не подозират даже, че съществува духовна баня. В Духовния свят има баня, топли и студени душове, както и на Земята. Същества от Духовния свят знаят как и кога да се ползват от душовете. Те не минават рязко от горещи в студени душове и обратно – от студени в горещи, защото знаят законите за преминаване от едно състояние в друго. Като не познават тези закони, някои хора отиват на баня и се обливат ту със студени, ту с горещи душове и в края на краищата заболяват от ревматизъм или от друга някаква болест – след това търсят причината вън от себе си. Невежият не може и не трябва да се движи в контрастите на Живота – това могат да правят само Възвишените същества. Само Бог, който стои нависоко и знае законите на слизането, може изведнъж да слиза и да се качва. Само онзи, който има криле, т.е. който има знания, може изведнъж да

слиза и да се качва; който няма криле, който не разполага със знания, да не прави такива опити, защото ще си счупи главата. Не е достатъчно да се качи човек на аероплан, но трябва да знае да го управлява – не може ли да го управлява, ще падне на земята и ще се убие. Мислите ли, че можете изведнъж да обикнете целия свят? Който си постави такава задача, ще опита резултата на своето грандиозно желание: той ще мине от горещия душ в студения, ще се втвърди преждевременно и ще се натъкне на недоволство и безсмислие в живота – страшно е човек да обезсмисли живота си, страшно е да преживее недоволство от себе си и от окръжаващите.

Един млад американец получил от баща си голямо наследство. Като не знаел как да го използва, той се предал на ядене и пиене, на лек живот. Така изпитал всички удоволствия, докато дошъл до състояние на отегчаване от живота и станал ипохондрик – нищо не го задоволявало, в нищо не намирал смисъл. Най-после намислил да се самоубие, но не се решавал да тури край на живота си, страхувал се. Той нямал смелостта на онзи англичанин, който се самоубил вместо един италианец. Англичанинът пътувал през Италия и попаднал във Венеция в един хотел, дето пренощувал заедно с един италианец. През нощта той се събудил и видял, че италианецът стои прав пред масата с револвер в ръка и ту го туря, ту го вади от устата си.

– Какво правиш, приятелю? – запитал англичанинът.

– Направих големи дългове, опетних името си, честта на своя графски род. Искам да се самоубия, но не се решавам да направя това.

Англичанинът извадил една голяма сума от джоба си, подал я на италианеца и казал:

– Вземи тези пари да изплатиш дълговете си.

След това той взел револвера от ръката на италианеца и се убил вместо него. Американецът при своята

ипохондрия не се решавал да се самоубие, той нямал смелостта на англичанина.

Когато се говори за самоубийство, ние имаме предвид убиване на пороците, на слабостите. Човек трябва да бъде смел – да гръмне с пушката или с револвера си върху някой свой порок и да го убие. Някой обича да краде, друг – да лъже, трети – да пиянства, четвърти – да развращава хората; нека всеки бъде смел – да гръмне срещу своя порок, за да го унищожи. Порокът ограничава и заробва човека, без да принася някаква полза. Той е мъртъв труп, който се разлага и мирише, внася проказата в човека. Какво ще придобиете от едно умряло куче или от един умрял лъв?

Да се върнем към примера с американеца, който страдал от ипохондрия: за да се излекува от болестта си, той жертвал всичко, каквото имал, но не могъл да намери лекар, който да му помогне. Най-после той чул, че някакъв знаменит доктор лекувал ипохондрията. Отишъл при него и му разказал положението си. Като го изслушал, лекарят казал:

– Обещавам да те излекувам, но с условие да не протестираш срещу метода, който ще приложа към теб.

– Готов съм на всичко, само искам да ме излекуваш.

И двамата подписали договора. Преди да пристъпи към лекуването, докторът поискал от болния двайсет и пет хиляди долара. Последният дал исканата сума и влязъл в болницата. Още на другия ден болният бил опериран – отрязали му десния крак под коляното. Като се събудил след упойката, болният се ужасил, като разбрал, че кракът му бил отрязан. Той започнал да вика, да отправя различни хули против лекаря. Постоянно поглеждал към отрязания си крак и си мислел: „Какво ще правя сега без крак? По-рано

яздех кон, посещавах балове, концерти, вечеринки, а сега не мога да се движа, вързан съм за леглото.“ Когато лекарят дошъл да го види, той започнал да плаче, да се моли да му даде револвер да се самоубие. Лекарят го утешавал, като му казвал, че ще му направят хубав крак, с който ще може да се движи свободно. Най-после той се успокоил, примирил се с положението си и започнал да разсъждава философски върху Живота. По този начин той се излекувал от ипохондрията. Дал на лекаря още двайсет и пет хиляди долара, с които му направили хубав гумен крак и напуснал болницата съвършено здрав, с права и трезва мисъл за Живота и предназначението на човека. Той разбрал какво представлява Чистотата за човешкия Живот.

Какво става днес в света? Същото, каквото с ипохондрика. Много ипохондрици има на бойните полета и за да се излекуват, Бог е изпратил своите асистенти лекари да ги оперират. Те започват своята работа: на едного отрязват ръката, на другиго – крака, на трети – носа, на четвърти – ухото, и т.н. Отвред се чуват викове, стенания, плачове, докато най-после утихнат и се примирят с положението си. Всички започват да мислят право, радват се, че иде нова култура в света – култура на Любовта, която разширява човешката душа, сближава хората и им дава възможност да се развиват правилно. Новата култура подразбира приложение на Божествения план. Само така човек ще съзнае, че трябва да бъде абсолютно чист, както са чисти Ангелите. Да придобие човек Чистотата на Ангелите, това значи да бъде готов да служи на Бога, да изпълнява Неговата воля. Днес малко хора изпълняват Божията воля – защо? Защото нямат нужната Чистота. Само чистият може да види Бога и да Му служи.

Христос казва: „Блажени чистосърдечните, защото те ще видят Бога.“ Като знаете това, стремете се към Чистотата, за да видите Бога и да Го познаете. Не

можете да Го познаете, ако не Го видите. Всеки може да види Бога поне три пъти през живота си, но при условие да живее в Чистота. Живели ли сте няколко години наред в Чистота? Ще кажете, че това е невъзможно, защото живеете между грешници. Ако хората около вас са грешници, и вие сте грешник – човек не трябва да се оправдава с окръжаващите. Всеки за себе си трябва да реши да живее в Чистота и да върши Божията воля. Не казвайте като Давида: „В грях ме зачена майка ми."

Коя е причината за съществуването на греха? Вътрешната сиромашия в човека – когато обеднее вътрешно, човек започва да греши. Колкото повече греши, толкова повече губи надежда да изправи Живота си. Когато човек се види в невъзможност да изправи Живота си, Бог слиза от Небето и го оправя. Най-много за сто години Бог ще оправи света, а с него заедно и Живота на хората. Ще кажете, че сто години са много, че няма да бъдете живи да видите този ден. Сто години представляват един Божествен ден. Това, което за хората е много и невъзможно, за Бога представлява един момент, в който невъзможните неща стават възможни. Нещата са относителни, ние живеем в относителен свят. Понякога човек преживява минутата като ден, а някога – деня като минута; това зависи от условията, в които е попаднал. Ако влезете в съзнанието на онзи, когото ще бесят след една година, това време ще му се види като един ден; обаче ако очаквате своя възлюбен, минутата ще ви се види ден. Затова казваме, че понятието за време е относително – то се определя от интензивността на нашата мисъл. За да схване нещата в тяхната Абсолютност, човек трябва да живее едновременно в съзнанието на всички живи същества – от висшите до низшите; само така той ще си състави ясно понятие както за животните, така и за хората.

„Блажени чистосърдечните, защото те ще видят Бога.“ Да видиш Бога, това значи да можеш да се качваш във висшите светове между Разумните същества и да слизаш долу между низшите същества, без да се поддаваш на техните влияния, без да се заразяваш от техните слабости и пороци. Това значи да бъдеш чист по ум, по сърце и по тяло, т.е. да бъдеш вътрешно чист – по Дух, по душа и по тяло. Всеки може да опита силата на Чистотата и да се увери в думите ми. Какво прави градинарят, когато иска да присади някое дърво? Той прави ред опити, докато най-после научи изкуството да присажда. Щом научи това изкуство, той вече не се страхува дали присадката ще се хване, или не. Същевременно той трябва да спазва времето за присаждане – не всяко време благоприятства за присаждането. Като прерязва кората на дървото, за да закрепи пъпчицата, човек му причинява известно страдание, но без това не може – невъзможно е човек да се чисти и облагородява, без да мине през страдания.

Който е минал през процеса на чистенето, той е познал страданието. Страданията биват два вида: възходящи и низходящи. При първите страдания човек се повдига и облагородява, а при вторите се понижава и ожесточава. За да се справи с ожесточаването, човек не трябва да спре на едно място, но да се движи – щом е тръгнал надолу, трябва да върви в тази посока, докато стигне до дъното. Същият закон се отнася и за възходящите страдания: щом започне да се повдига, човек трябва непрестанно да се качва, докато дойде до най-високата точка. Изобщо, не се позволява никакво спиране – нито при възлизането, нито при слизането.

Един пътник минавал през една планинска местност. Нощта го заварила в планината, но той продължил да пътува с надежда да стигне до някоя колиба и там да се приюти. Понеже тъмнината все повече се уве-

личавала, той не виждал вече къде стъпва. По едно време кракът му се подхлъзнал, но той успял да се хване за клона на едно дърво и увиснал надолу. Така останал няколко часа, през което време преживял голям ужас: ръцете му постепенно отслабвали, всеки момент силите го напускали. Да се отпусне от клона не се решавал, представял си, че голяма пропаст има под него. Той се молел, плакал и като видял, че не може повече да издържи в това положение, простил се мислено с жена си, с децата си и си казал: „Ще се пусна в пропастта, да става каквото ще, не ме държат вече ръцете." Спуснал се надолу, но каква била изненадата му, като видял, че разстоянието било само петнадесет сантиметра. Той въздъхнал спокойно и си казал: „Човек трябва да бъде герой – ако пада и греши, да падне до дъното и оттам да започне да пъпли нагоре."

И тъй, истински герои са онези, които слизат до дъното и възлизат до най-голямата височина. Първите са герои, защото, след като паднат до дъното, имат смелост и воля да се качат до най-голямата височина. И вторите са герои, защото, след като стигнат до най-горното стъпало, имат смелостта да слязат до дъното и отново да започнат да пъплят нагоре. Философията на Живота се заключава в слизането и качването. Като се говори за слизане, някои се плашат и казват, че предпочитат да не се качват, но не искат да слизат – това е материалистическо схващане за Живота. Щом е дошъл на Земята, човек ще слиза и ще се качва – важно е да знае как да слиза и как да се качва. За онзи, който не разбира законите, опасност съществува и при слизането, и при качването.

Същият закон има отношение и към яденето: не е достатъчно човек само да яде, но трябва да знае как да яде. Като яде съзнателно, с приятност и разположение, човек е здрав. Някои хора ядат вкусни яденета, по няколко на едно хранене, разнообразни и добре

сготвени, но въпреки това не са здрави – защо? Недоволството убива вкуса им. За такива хора казваме, че вкусът им е лишен от Чистота. За да се възстановят вкусът и апетитът при яденето, човек трябва да гладува няколко часа или няколко дни. Ето защо, когато детето се сърди и не иска да яде, майката трябва да го подложи на глад – тя трябва да го остави гладно двадесет и четири, тридесет и шест или четиридесет и осем часа, за да усети глад и желание да яде. Когато човек изгуби смисъла на Живота, нека започне да гладува – като не яде няколко дена, състоянието му ще се подобри и Животът му ще се осмисли. По същия начин постъпва и Природата: тя изпраща на човека различни болести, чрез които организмът му се пречиства и обновява.

Сегашните хора прилагат различни методи при възпитанието и самовъзпитанието, но пренебрегват методите на Природата. Казвам: откажете се от всички човешки и преходни методи, следвайте методите на Природата. Изучавайте законите, на които се подчиняват растенията и животните и се ползвайте от тях; наблюдавайте изгряването на Слънцето, изворите, посоката на течението им и т.н. Ако сте неразположени, не се обезсърчавайте – неразположението ви е временно, то се дължи на някакъв облак, който засенчва Слънцето на вашия Живот. Ще духне вятър, ще разпръсне облака и Слънцето ви отново ще изгрее. Не става ли същото и с физическото Слънце? Днес виждате небето мрачно, покрито с облаци – след няколко часа се разведрява, Слънцето изгрява и в душата ви става светло и радостно. Мъчнотиите, страданията, неуспехите в живота ви се дължат на облаците, които покриват вашия хоризонт. Те имат велико предназначение – чрез тях човек се чисти от вътрешните наслоявания.

Един наш познат, богат търговец, разправяше една своя опитност. Той казваше, че откак започнал

търговията, работите му вървели добре – само печалби имал, не познавал какво значи да губи човек. Един ден се събудил от сън, но не могъл да стане от леглото си – едната половина на тялото му била парализирана. Веднага извикал лекар. Като го прегледал, лекарят му казал да почива две-три години, нищо да не работи. Той полежал един-два месеца и като се усетил по-добре, започнал работата си, но каквото предприемал, всичко губел – за една година изгубил десетки хиляди лева. Колкото повече губел в търговията, толкова по-добре се чувствал със здравето си; като престанал да губи, той бил вече съвършено здрав. Това показва, че трябвало да даде някъде тези пари – на бедни, на сирачета, за благотворителна цел и други. Понеже не направил това доброволно, Природата му дала една болест, чрез която да се изчисти от събралата се в организма нечиста материя. Загубите, които претърпял, представляват цирей, който лекарят прерязва, за да изтече през него нечистата материя.

Христос казва: „Блажени чистосърдечните" – кои са чистосърдечни? Които нямат цирей. Всеки човек трябва да се вгледа в себе си, да намери цирейте си и да започне да ги лекува. Ще каже някой, че няма цирей; няма човек в света, който да е свободен от цирей – ако не много, поне един ще има. Човек не трябва да крие слабостите си – той трябва да бъде искрен в себе си, да признава погрешките и греховете си. Велико нещо е да признава човек погрешките си – така той се повдига. Той се обръща към религията, която дава методи на човека за изправяне и повдигане на неговия ум и неговото сърце.

Като се ражда и преражда, човек изучава закона на жертвата. Той е готов да се жертва за благото на своите ближни, които един ден ще съзнаят всичко, което той е направил за тях, и ще кажат: „Имаше един велик човек между нас, който направи големи

жертви както за отделни хора, така и за нашия народ. Той беше извор, от чиято вода черпехме всички и уталожвахме жаждата си.“ Блажен е той, защото жертвата, която правеше за ближния си, определи неговия живот нагоре. Той направи жертвата точно навреме, когато всички се нуждаеха от чистата вода на неговия извор.

Без жертва няма растене. Затова именно законът на жертвата съществува не само между хората, но между растенията и животните – в цялата Природа. Как се изявява законът на жертвата между растенията? В стремежа им да се повдигнат нагоре. Благодарение на този стремеж семето, специално житното зърно, е готово да се пожертва – да бъде посадено в земята, за да изникне един ден на повърхността и да започне своето развитие. Обаче нито стремежът е достатъчен, нито почвата; има още три елемента, необходими за развитието – те са топлина, светлина и влага. Същите елементи са необходими и за развитието на човека: влагата представлява Животът, Топлината – Любовта, а Светлината – Истината. Какво са всъщност Любовта и Истината, не може да се определи в няколко думи. Ако искате да знаете какво представлява Любовта, изговаряйте тази дума по няколко пъти на ден – в определено време и в продължение на един месец, за да видите какви сили се крият в нея и как действа тя върху човека.

„Блажени чистосърдечните“ – посейте тези думи в съзнанието си, както градинарят сее плодове в своята градина, и наблюдавайте какви резултати ще имате. След известно време думата *чистосърдечен* ще оживее във вас и ще се ползвате от плодовете ѝ. Всяка дума трябва да се посее, за да даде добри плодове. Това значи да проверявате всяко нещо, за да създадете в себе си убеждение. Не мислете, че думата *чистосърдечен* е отвлечена – тя има отношение към ума, сърцето и тя-

лото на човека. Блажен е човек, когато има условия да възлиза и да слиза и може да използва тези условия. Думата *чистосърдечен* е съставена от две думи – *чист* и *сърце*. Сърцето е център на Живота, затова чистосърдечният знае отде иде и накъде отива. Той разбира процесите на слизането и качването – той знае, че е дошъл от Слънцето и пак ще се върне там. Разликата между него и останалите хора се заключава в това, че той знае отде иде и къде отива, а те не знаят.

Като говоря за Слънцето, имам предвид седемте планети: Венера, Юпитер, Марс, Сатурн, Меркурий, Уран, като елементи на Живота. При слизането си на Земята човек постепенно се сгъстява, след което отново се разрежда, минава през планетите и се връща там, отдето е дошъл. Това наричат хората *смърт*, а ние го наричаме *заминаване*. Човек се явява на Земята и изчезва, както кометите. Преди години се яви Халеевата комета[11], която предизвика различни тълкувания между учените; някои се произнесоха, че тя предсказва свършването на света. Светът не се свърши, но се обяви Общоевропейската война[12], която донесе катастрофа на народите. Със своята опашка тя помете много хора.

„Блажени чистосърдечните.“ В този стих Христос обръща внимание на Чистотата като условие за връзка на човешката душа с Бога. Чистотата повдига човека, а нечистотата го понижава. Един италиански художник искал да нарисува образа на Христа; дълго време търсил подходящ образ, докато най-после срещнал един 21-годишен младеж, с чисто, свято лице и го помолил да дойде в дома му да му позира. Младежът се отзовал на поканата на художника, който нарисувал образа на Христа и останал доволен от своята работа. След десетина години художникът намислил да нарисува образа на Юда и търсил лице, което да напомня Юда. Не се минало много време,

той срещнал един трийсетгодишен човек, спрял го на пътя и му казал:

– Съгласен ли сте да ми послужите за модел?

– Съгласен съм.

Художникът започнал работата си и като свършил картината, благодарил на младия човек, че му услужил да нарисува образа на Юда. Крайно изненадан от думите на художника, младият човек го запитал:

– Господине, как е възможно преди десет години да ви позирам за Христа, а днес – за Юда?

– Ти сам ще отговориш на този въпрос – спокойно казал художникът.

Коя е причината, че едно и също лице може да представи и Христа, и Юда? В кого се крие погрешката? В самия човек. Докато е живял чист и свят живот, той напомнял Христа; щом изопачил живота си, той приел чертите на Юда – вината е в младия човек, а не в художника. Тъй щото, не се сърдете, ако някой художник вижда в лицето ви чертите на Юда. Блажени сте, ако в лицето ви той намира чертите на Христа. Имайте търпението да ви нарисува той, за да видите сами чертите на лицето си – живо свидетелство на вашия живот. Добрият и лошият живот се отпечатват върху човешкото лице – затова е казано, че няма нищо скрито-покрито в света.

Човек трябва да работи върху себе си, за да придобие смирение, да бъде готов да се изправи – не можеш да станеш велик човек, ако не си смирен. Един знаменит художник рисувал портрета на едно видно лице. Портретът бил в естествена големина, от главата до краката; когато дошъл до обувките, затруднил се, не му се удала тази работа. Той бил смирен, затова се обърнал към един голям майстор обущар да тури няколко линии върху обувките на модела, за да изправи погрешката му. Поласкан от това, обущарят със свойстве-

ния замах на добър майстор направил своите бележки и картината била завършена. Обаче той взел четката на художника и пожелал да тури още няколко линии и на други места на картината. Художникът дръпнал четката от ръката му и казал: „Приятелю, останалата работа не се отнася до твоята специалност."

Смирение е нужно на човека – да знае коя работа е за него и коя не е. Ако дойде при вас една майка и ви представи добри методи за възпитание на децата, изслушайте я внимателно – тя има право да говори по въпроса за възпитанието; ако дойде при вас един съдия и ви изложи начини за изправяне на човечеството, както и на отделния човек, изслушайте и него внимателно – той е работил в тази област, има опитност и може да говори върху това.

„Блажени чистосърдечните" – защо са блажени? Защото те виждат Разумността, която работи в света. Те я разглеждат като велик закон на целесъобразност, който има предвид повдигането на цялото човечество. Който познава този закон, той не бърза с разрешаване на въпросите. Защо трябва да се бърза? Ще кажете, че има много въпроси за разрешаване и трябва по-скоро да се разрешат. Радвайте се, че има много въпроси за разрешаване – ще имате работа за много години. Ако хамбарът на земеделеца е пълен с жито, трябва ли да бърза по-скоро да го изяде? Всеки ден ще яде колкото може, а останалото ще посее, ще раздаде на сиромаси – и те да се радват на изобилието в Живота. Някои мислят, че като отидат на онзи свят, ще почиват, ще пеят и ще се веселят; и почивка ще има, но и работа ще има – даже повече, отколкото на Земята, дето има мъчение, труд и работа. Христос зове при Себе Си именно тези хора, които са познали мъчението и труда, за да могат да работят – Той казва: „Елате при Мене, вие, отрудените и обременените." Това са хората, които са познали мъчнотиите и са ги победили. Бог е доволен от онзи, който побеждава мъчнотиите и излиза над тях.

„Блажени чистосърдечните“ – защо трябва да бъде човек чист? За да се кали. Чистотата придава устойчивост на характера. В много български песни липсва именно устойчивост в характерите. В тези песни виждаме недоволството на жената от живота, от богатството – и търси щастието си по пътя на сърцето. Тя среща човек, който ѝ предлага да бягат, но после бяга от нея. Ще изнеса няколко песни, за да видите разочарованието на жената.

Първа песен – „Петър и Янка“:

Боже ле, велики Господи!
Горо ле, разстави ми се,
водо ле, достави ми се,
Петре ле, обади ми се!
Нито се гора разстави,
нито се вода достави,
нито се Петър обади.

Втора песен – „Балю и Вела“:

Вели се дрямка додряма,
та па си Вела полегна
на Балювите скутове
и си сладко заспала.
Нали е Балю бекрия,
извади остри ножици,
та си скутове отреза.
Ограби злато и сребро,
па си от Вела побегна.

Трета песен – „Стоян и Кирушка“:

Видиш ли оназ рътлина?
Зад нея село голямо,
там имам либе и друго –
с малко мъжко детенце.
Кирушка си му думаше:
Стояне, проклет Стояне,
как си ме хитро измами.
Нямаш ли братче по-малко,
та нему да ме дадете?

Като четете тия народни песни, виждате смелостта на онези, които са описали характера на българина, какъвто го знаят. Но българин, който се проявява като Балю, Петър и Стоян, не е чист.

Чистота е нужна на всички хора – това не е за упрек, но чист трябва да бъде човек. Всеки трябва да си зададе въпроса чист ли е, или не. Каквото положение и да заема човек – учител, свещеник, съдия, управник, трябва да си задава въпроса: „Чист ли съм, или не? Изпълнявам ли добре длъжността си, или не?“ Мъжът трябва да се запита чист ли е по отношение на своята жена; жената трябва да се запита чиста ли е по отношение на своя мъж; синът и дъщерята трябва да се запитат чисти ли са по отношение на родителите си.

Мнозина четат произведенията на велики писатели и цитират еди-кой си какво писал. И това е добро, но хубавото и великото трябва да се прилага. Убеждение трябва да има човек. Като е дошъл на Земята, той трябва да знае, че смърт не съществува – това значи да бъде човек чист. Щом не съществува смърт, не може да се говори за разлагане; дето не става гниене и разлагане, там царува Чистота. Хората са недоволни от живота си, когато липсва влага в организма им – влагата подразбира Любов към хората. Обичайте хората, ако искате да придобиете повече влага. Това не значи, че трябва да образувате мочури около себе си. Определено е колко влага трябва да има в даден организъм – щом мине мярката, водата се застоява на едно място и образува блата и мочури.

Пазете се да не минавате границата на нещата.

29 април 1917 г., София

ВЗЕМАНЕ И ДАВАНЕ

„Крадецът не иде, освен да откраднe, да заколи и да погуби; аз дойдох, за да имат живот, и да го имат преизобилно.“

От Йоанна 10: 10

Думата *крадец* е обикновена и общопозната. Кое дете не е пооткрадвало по една-две бучки захар от кутията, кое дете не е бъркало без позволение в гърнето с меда, кое дете не е пипало кесията на баща си без негово разрешение, кое дете не се е качвало по чуждите дървета да си къса ябълки и круши без позволение? Обаче Христос не говори за този род крадци, но за онези, които се проявяват трояко – те идат да откраднат, да заколят и да погубят. Интересно е да се знае как се е създало желанието у човека да краде. Забелязано е, че детето се ражда със затворени, със стиснати на юмрук ръце; човек умира обаче с отворени ръце. Какво означава юмрукът? Не е все едно дали възрастен човек отправя към вас юмрука си, или новороденото дете.

Думата *крадец* е обикновена, общопозната, но и съдържателна. Коренът ѝ *cor* се крие в санскритски език – той означава причини и последствия, тъмнина, дисхармония. И в турски език думата *крадец* има същия корен – *карас*, който прилича на индуската дума *карма* – съдба. Понятията *причина* и *последствия* имат по-дълбок смисъл, отколкото този, който се крие в думата *съдба*. Светлината и тъмнината, като прояви на Природата, съдържат в себе си различни качества – светлината е носител и на топлина, докато тъмнината, т.е. крадецът, в широк смисъл на думата, отнема топлината. Тази е причината, дето вечер след залязване на Слънцето се усеща хладина. Значи тъмнината поглъща Топлината, в която е скрит елемен-

тът на Живота. При охлаждане на въздуха и растенията губят част от топлината си; за да я запазят, те възприемат част от топлината на Земята, поради което тя изстива. В резултат на общото понижаване на температурата се явяват различни атмосферни течения. Нощта се различава от деня по намаляване на Топлината и Светлината.

Като разглеждат проявите на своя живот, хората казват: „Това е култура.“ Култура е, но култура на тъмнината, т.е. механична култура. Всяка механична култура е преходна, несъществена – тя взема повече, дава по-малко. В широк смисъл на думата, ние наричаме тази култура *култура на крадци*. И прасето е опитало тази култура: докато се угои и стане голяма свиня, господарят го обикаля по няколко пъти на ден, дава му изобилно храна; щом затлъстее и порасне, той взема ножа, туря го на врата и докато свинята извика няколко пъти, всичко се свършва с нея – тя е опитала на гърба си културата на своя господар. Докато стане свиня, прасето представлява фабрика за господаря си – събира материал на гърба си; господарят пък е крадецът, който иде с ножа си да обере материалите, които работникът е придобил. От Божествено гледище крадецът представлява човек, който се отдалечава от Бога. В процеса на отдалечаването си от Бога човек проявява егоизма си, понеже е изгубил своята вътрешна Светлина и Топлина. Христос определя качествата на крадеца като човек, който краде, коли и погубва. Срещне ли те такъв човек, първо ще те погуби, ще отнеме живота ти и след това ще те обере. Различаваме три вида крадци: крадци във физическия свят – които обират касите и кесиите на хората, в Духовния свят – които обират сърцата и чувствата на хората и в Умствения свят – които обират човешките мисли.

Когато се разглежда известен въпрос (както ние разглеждаме въпроса за крадеца), хората се спират

върху логиката и търсят има ли такава в мисълта, или няма. Важно е каква логика търсят. Има три вида логика: на формите, на съдържанието и на смисъла. Логиката на формите е механичен процес; например казваме: „Човек е двукрако същество и кокошката е двукрако, следователно кокошката е човек.“ Религиозните пък казват: „Кръвта Христова спасява, човек се е умил с тази кръв, следователно той е спасен.“ Питам, кръвта, в която човек се е умил, принадлежи ли наистина на Христа? Това е логична мисъл, вярна по съдържание, но не и по смисъл. Човек трябва да знае изкуството да превръща кръвта в енергия, в Сила. Религиозният трябва да изучава духовния език: кръвта е червена – какво означава червеният цвят? В духовно отношение червеният цвят е носител на Живота – дето има Живот, там има и Топлина. Значи Христовият живот спасява хората, а не Неговата кръв – това е логика по смисъл. Кръвта е символ, форма на нещо, а Животът, облечен в символа на червения цвят, носи спасението на човека. Като живее по законите на Любовта, т.е. по Христовото учение, човек може да се спаси – това е дълбокият смисъл на Христовата кръв.

„Крадецът не иде, освен да открадне.“ Кражбата влиза в културата на ленивия, на мързеливия човек. Който не обича да работи, той се ползва от труда на другите; понеже не може доброволно да получи това, което му е нужно, той прилага кражбата като насилие. Ще кажете, че това е строго казано. Не е строго, но е по логиката на формите, на съдържанието и на смисъла – понеже говоря Истината, прилагам и трите вида логика; тук логиката на смисъла има предимство над другите две. Освен трите вида логика, има още четири, за които днес няма да говоря. Изобщо, една мисъл е вярна, когато включва трите вида логика. Тъй щото, понятието *крадец*, за което говори Христос, е вярно,

защото крадецът се проявява и в трите свята, като отнема формата, съдържанието и смисъла на човека; той отнема също и Живота, чувствата и мислите му. Ако разчитате само на физическата логика по форма, вие непременно ще се излъжете. Например виждате, че някой човек плаче, и вие мислите, че страда, обаче сълзите не подразбират всякога страдание.

Един селянин много обичал печени яйца, но жена му не позволявала да яде яйцата – искала да ги продава, за да спечели повече пари. Случило се, че тя заболяла тежко и умряла; селянинът си отдъхнал спокойно и си казал: „Сега вече ще ям печени яйца до насита.“ Едва се върнал от погребението на жена си, той взел няколко яйца, турил ги в жаравата и предвкусвал удоволствието, което ще изпита, когато седне да ги яде, несмущаван вече от жена си. В този момент няколко съседки дошли да изкажат съболезнованието си за голямото нещастие, което го постигнало. Понеже бил наплашен от жена си, той забравил, че тя не е вече между живите, набързо извадил яйцата от огъня и ги турил в пазвата си. Горещите яйца така го парели, че започнали да му текат сълзи. Като гледали как очите му се пълнели със сълзи, съседките казали:

– Е, братко, голям огън те сполетя.

– Голям е този огън, но по-голям е в пазвата ми – отговорил селянинът.

Това изречение е вярно по форма, но не и по смисъл, защото селянинът не плаче за жена си, а за огъня, който причинявали горещите яйца, скрити в пазвата му.

В едно евангелско училище един млад момък, като четял Библията, постоянно плачел. Окръжаващите виждали това и си казвали: „Добър проповедник ще излезе от този момък.“ Защо плачел момъкът? Той постоянно поглеждал към прозорците на женското училище, дето се учила неговата възлюбена. Той оби-

чал една ученичка, но тя не отговаряла на чувствата му – това го карало да скърби и плаче, а окръжаващите мислели, че плаче от умиление към Словото. Този момък заслужава уважение, защото чрез сълзите изразява чувствата си, но хората не разбирали съдържанието на неговата скръб и вадели криво заключение.

Ще приведа още един пример, за да видите какви са религиозните убеждения на някои хора и на каква логика почиват. Един млад господин отишъл при един евангелски проповедник и започнал да плаче и нарежда:

– Голяма е скръбта ми, ще се пукна от мъка. Помоли се, моля ти се, за мен, да ми помогне Бог да постигна желанието си.

Проповедникът помислил, че младият човек е дошъл до някакво разкаяние – съзнал погрешките си и желае да влезе в правия път на живота. Той се обърнал към страдащия с думите:

– Ела при мен, заедно да се помолим.

Започва проповедникът да се моли:

– Господи, помогни на този каещ се грешник, очисти го от греховете му, просвети ума и сърцето му, приеми го в нашата кошара.

След това запитал младежа:

– Каква е скръбта ти?

– Голяма е моята скръб: обичам една мома, искам да се оженя за нея. Ако не я взема, ще се самоубия, не мога да живея без нея. Ако Бог ми помогне да постигна желанието си, ще повярвам в Него; ако не ми помогне, няма да вярвам.

След това младият човек си отишъл с надежда, че молбата му ще бъде чута. Не се минало много време, той пак посетил проповедника и му казал:

– Благодаря на Бога, че не изпълни желанието ми. Бях на една вечеринка и видях, че моята възлюбена игра през цялата нощ с един млад офицер,

без да обърне най-малко внимание на мен. Не искам такава мома.

За такива моми и момци турците имат пословица: „Камък, който се търкаля, темел не хваща."

Да бъде човек религиозен, това не значи, че трябва да принадлежи към някаква секта или да влиза в някаква кошара. Ако един господар има десет хиляди овце, той може да ги тури в десет кошари, а не в една. Когато изучава вътрешния смисъл на Живота, човек дохожда до убеждението, че като мислещо същество той първо принадлежи на Бога, а след това – на човечеството, на своя народ, на семейството си и на себе си. Следователно, ако някой ме пита българин ли съм, отговарям: „Аз съм мислещо същество, което първо принадлежи на Бога, после – на човечеството, на своя народ, на дома си и най-после – на себе си." Този е логическият път на правата мисъл за всеки, който иска правилно да разреши дълбокия смисъл на Живота.

Аз-ът, личното, егоистично начало в човека има отношение към земния живот. Тъй щото да живее човек първо за себе си, това значи да мисли само за стомаха и за дробовете си. Обаче смисълът и предназначението на човека не е нито само в главата му, нито в белите му дробове, нито в стомаха. Значи Аз-ът е форма, която трябва да бъде в съгласие с всички форми, в които има съдържание и смисъл. С други думи казано, както между всички хора трябва да има съгласие и единство, така и между главата, белите дробове и стомаха също трябва да има пълно съгласие – това наричаме волев човек, в когото разумната и съзнателна воля обединява ума, сърцето и тялото. Под *воля*, в широк смисъл на думата, разбираме вътрешното съдържание на човека, вътрешната сила, която трябва да вземе участие при създаване на формите. Всяка форма се създава, за да се влее в нея известно съдържание. В такъв случай, каквото е отношението между формата

и съдържанието, такова е отношението между съдържанието и смисъла на нещата.

„Крадецът не иде, освен да открадне, да заколи и да погуби; аз дойдох, за да имат живот, и да го имат преизобилно.“ Христос изнася два противоположни образа – крадец и пастир. Крадецът се отличава с три качества: краде, коли и погубва; пастирът – с едно: дава Живот, и то преизобилно. Думата *живот* означава движение; волята дава импулс на човека да се движи и да живее. Когато създал първия човек, Бог вдъхнал в ноздрите му Живот и той станал жива душа, започнал да се движи и да живее. Под думата *Изобилен живот* се разбира съзнателен, възвишен Живот, в който разумната воля се изявява в права посока. Като говори за крадеца, който взема, и за пастира, който дава, Христос има предвид не само външната логика на нещата, не само теорията на знанието, но и неговото практическо приложение. Като живее и прилага нещата, човек различава формите и придобива истинско Знание – той знае вече кой е крадец и кой е пастир на овцете.

Обърнете внимание не само на теорията на Христовото учение, но и на приложението му, за да придобиете положителното Знание за Живота. Теорията е сгъстено знание, а практиката – разредено; теорията е сгъстена Мъдрост, а практиката – разредена, т.е. приложена в Живота. Следователно всяка теория за Живота, колкото и да е права и вярна, колкото и да е добра, щом не се приложи, остава неразбрана. Логичността на нещата се изпитва в Живота и чрез Живота. Например някоя мома иска да се ожени и казва: „Ще се оженя за този момък, ще родя няколко деца, ще ги възпитам добре, ще се отнасям добре с мъжа си и т.н.“ Добре мисли момата, теорията ѝ е права, но логиката и е крива – момъкът, за когото тя мисли да се ожени, е развален човек, тя не може да го изправи. Колко

бащи и майки казват на синовете и на дъщерите си да вървят в правия път, но те не слушат и неоправени си отиват. Това не е за обезсърчение, но трябва да знаете, че кривият човек не може да се оправи. Крив човек е онзи, който съзнателно се отдалечава от Бога. Това са хора, които живеят само за себе си – те разглеждат Живота от гледището на физическата логика, поради което се отдалечават от Бога и не могат да се оправят. За себе си те са прави, защото живеят по своя, себична, ограничена логика, но другите не трябва да се заблуждават и да мислят, че могат да ги оправят. Досега никоя мома не е оправила един крив мъж, нито един момък не е оправил една крива жена. Единственото същество, което може да оправя кривите мъже и жени, момци и моми, това е майката.

Изкуството, науката да оправяш кривия е достояние само на майката. Кога майката може да направи това? Не след като роди детето си, нито като бременна, а най-малко сто години преди да стане майка. Ще кажете: „Отде ще намери тези деца, как ще ги възпитава, когато не ги вижда?“ Ще изясня мисълта си със следния пример: когато химикът описва свойствата на някое въздухообразно, безцветно, невидимо вещество, хората не вярват на думите му, защото нищо не виждат, обаче това ни най-малко не показва, че веществото не съществува. След като проучи всичките му свойства, химикът го сгъстява, превръща го в течност и после – в твърдо вещество; в това състояние то става видимо за всички хора и те вярват в думите на химика. Същото се отнася и за децата, които още не са родени и на които майката предварително може да въздейства. Като невидими, те съществуват във вид на желания и мисли, с които тя е живяла в далечното минало; достатъчно е да сгъсти желанията и мислите си, да ги превърне в течни и твърди тела, за да станат реални и видими за всички.

„Крадецът не иде, освен да открадне, да заколи и да погуби“ – какво ще открадне? Най-ценното в човека, а именно, неговите мисли, чувства и желания. Страшно е, когато дойде крадец при вас и открадне сърцето ви. Какво прави крадецът, докато открадне сърцето на човека? Той започва да го обикаля, да му казва, че е добър, умен, красив човек, че като него друг няма и т.н. Ако той се поддаде на тези ласки, сърцето му ще отиде; после ще плаче, ще съжалява, че е повярвал на думите на този ласкател. Един петел намерил някъде парче сирене и се качил на едно дърво да го изяде спокойно. Отдалеч го зърнала лисицата и дошла под дървото, отдето започнала да се разговаря с него:

– Голям красавец си, петльо, не съм виждала друг като теб! А гласът ти – звучно и кръшно се извива, само да слушаш и да не се наслушаш! Запей ми една песен, да се порадвам и развеселя.

Поласкан от думите на лисицата, петелът отворил устата си и започнал да пее. Сиренето паднало на земята и отишло в устата на лисицата, която веднага избягала – не дочакала да чуе кръшната песен на петела. Приятел ли е лисицата на петела, или крадец?

Много такива крадци има и между хората, но днес ловят главно тези крадци, които обират пълните кесии, а не онези, които обират сърцата. Последните крадци са по-опасни, защото никой не вижда кога и какво крадат – те са невидими крадци. Дето и да отидете днес – между учените, в училищата, в съдилищата, в църквите, навсякъде ще срещнете крадци, които обират хората, но минават незабелязани. Не търсете крадеца в лицето на своя ближен, но огледайте се сами, за да видите, че той се крие във вас някъде и, ако го намерите, работете върху него, за да го възпитате. Човек трябва да бъде искрен към себе си и към своите ближни. Изправете първо себе си, а после – своите ближни. За това се иска чист, свят

живот – да бъдете запалена свещ, около която всички да се събират. Ако хамбарът ви е пълен с жито, хората ще ви обикалят, ще се трупат около вас. Сърцето на добрия човек трябва да бъде пълно с добри чувства и желания, умът му – със светли и възвишени мисли, а волята – с благородни постъпки; това значи да бъде човек съвършен.

Ако умът, сърцето и волята на човека са изопачени, Природата е турила знак на специфични места – на носа, на устата и на брадата. Ще кажете, че никой не вижда това. Цялото Небе вижда и ви познава – то знае какви мисли, чувства и постъпки ви вълнуват. Жителите на Небето, на Разумния свят ви наблюдават чрез хората – тази е причината, дето хората се разглеждат от главата до краката. Като срещнете някого, вие го разглеждате внимателно и казвате: „Искам да видя какво е писал Бог на брадата, на устата и на носа на този човек.“ Главата е книга, на която е написан целият Живот на човека. Както по дома познавате какъв е човекът, който живее в него, така по главата му ще познаете какви мисли го вълнуват – домът подразбира тялото на човека.

Христос казва: „Аз дойдох, за да имат живот, и да го имат преизобилно.“ Кои могат да имат Живот? Които искат да го разберат, да проникнат в неговия вътрешен смисъл. Човек трябва да разбира Живота така, както днес се проявява, а не както се е проявявал преди две хиляди години. За нас е важен днешният Христос, а не Този, който е живял преди две хиляди години. Ще каже някой, че това е богохулство. Питам от коя ябълка се интересувате повече – от днешната или от тази, която е расла в градината ви преди десет-петнадесет години? На времето си тя е давала плодове, от които сте се ползвали, но за вас са важни плодовете, които тя днес дава. Сегашният Христос е по-важен за нас, защото живее между много народи,

а преди две хиляди години е живял само между евреите – тогава Той се е оставил да Го разпнат, но днес никой не може да Го разпне. И тогава Христос е бил силен, но съзнателно се пожертвал – Той казвал: „Готов съм за смисъла на нещата да пожертвам тяхната форма и съдържание.“ Понеже сегашните хора търсят вече смисъла на Живота и го разбират, Христос казва: „Сега изисквам от хората да разберат съдържанието, което е вложено в Живота, както и формите, чрез които той се изявява.“ На времето си Христос искаше да обърне вниманието на хората към логиката, скрита в смисъла на нещата; днес иска да им обърне вниманието към логиката, скрита в съдържанието на нещата; в бъдеще Той ще създаде логика на формите. Следователно човек става съвършен, когато съчетае в себе си трите вида логика – логика на смисъла на нещата, логика на съдържанието на нещата и логика на техните форми.

Съвършеният човек представлява запалена свещ, която гори с бяла Светлина – без дим и сажди. Срещна ли човек, който се препоръчва за духовен, питам го: „Твоята свещ гори ли, спасява ли твоите ближни, оправя ли умовете, сърцата и волята им? Имаш ли тайна стаичка или храм, светилище в себе си?“ Чуя ли, че някой нарича баща си и майка си изветрели, обезумели, зная вече, че той няма светилище на душата си. Един баща се оплакваше от синовете си, че след като им дал нужното образование, те го наричали простак, невежа; той казваше: „Наистина, аз съм прост и невежа, но съзнавах, че човек има нужда от духовна просвета, и дадох такава на синовете си.“ Една майка се оплакваше от дъщерите си, че след като ги изучила, те станали учителки и я наричали простачка; тя казваше: „В бъдеще, ако стана майка, ще туря дъщерите си на стана да се научат да тъкат, да ценят онова, което нямат.“ Добре е да дадете на невъзпитаните си синове

и дъщери мотика в ръка – да копаят, да научат логиката на съдържанието.

Ще каже някой, че не говоря в духа на Евангелието. За кое Евангелие говорите вие – за писаното или за неписаното? Христос е говорил много и от всичко говорено е напечатано малко нещо – къде е скрито останалото Знание? Донесете онези книги, в които е запазено Словото на Христа, за да видим кой е прав и кой крив. Христос е говорил много, разглеждал е въпросите в техния широк смисъл – къде е всичко това? Който държи за Христовото учение, нека пръв даде пример – да покаже как се работи с ума, със сърцето и с волята. Който може да работи така, той е постигнал нещо велико и дето влезе, носи Божието благословение. Без да са постигнали нещо, хората само спорят – когато се срещнат, едни-други се запитват: „Ти правоверен ли си, вярваш ли в Бога, в Неговото троеличие?“ Какво се разбира под думата *троеличие*? Тя е отвлечена, неразбрана дума. Които спорят по този въпрос, нито Бога познават, нито троеличието Му. Затова Христос казва: „Никой не познава Отца, освен Син Человечески.“

Религиозните поддържат религията, учените – науката, и всички правят усилия да внесат нещо ново. Новото не е във формата и съдържанието на нещата, но в трите вида логика, която се отнася до формите, до съдържанието и до смисъла на нещата. Важно е човек да пресъздаде живота си според трите вида логики – да влезе в положителния, истински Живот. Когато преустрои живота си, човек се е справил с външните условия – за него не съществуват външни неприятели, външни крадци и разбойници. Той престава да воюва със съседите си и със своите ближни; той знае, че по-опасни неприятели и крадци от тези, които са в него, не съществуват – те разпнаха Христа. В какво обвиниха Христа? В желанието му да стане

цар, да прави реформи. На времето си Той минаваше за политически престъпник, човек, който се противопоставя на реда и порядъка на Римската империя. Христа разпнаха, но где остана Римската империя, спаси ли се тя? Съвременните хора трябва да мислят правилно – според трите вида логики, за да не повтарят погрешките на миналите поколения.

Христос казва: „Аз дойдох, за да имат живот, и да го имат преизобилно.“ Който признава и приема Христа в себе си, постоянно говори за Доброто, което Той е направил на човечеството – че го изкупил, че дал Живота си за хората. Не е достатъчно само да констатирате какво е направил Христос, но трябва да приложите Неговата Любов в Живота си, да я опитате. Ако само говори и не прилага, човек нищо не се ползва. В такъв случай с по-голямо уважение се ползва пияницата, който, за да опита доброто пелиново вино на някой кръчмар, напуска жена си, децата си, дома си и обикаля целия град, за да се убеди в доброто му качество. Колко християни са напуснали спокойствието си, отказали са се от блага и привилегии с единствената цел да опитат Любовта на Христа? Колко християни са отишли да опитат доброто вино на Христа? Ще кажете, че не говоря на свещен език. Пак повтарям: опитайте доброто вино, т.е. Христовото учение – сами да направите разлика между първото и второто. Физическото вино упоява, зашеметява главата на човека, а Христовото – избистря и освежава. Който пие от Христовото вино, той се свързва с Любовта и обиква хората, както и всички живи същества – той обича и него обичат.

Христос казва: „Дойдох, за да им дам живот, и то преизобилно.“ Този Живот действа вече навсякъде в света, между всички живи същества, от висшите до низшите. Които не са свързани с Любовта, все още очакват да дойде Новият живот отвън, отгоре някъде; много още ще го очакват, но по този начин той няма

да дойде. Къде е Христовият живот? Навсякъде. Ако Го търсите в житното зърно, в царевицата, и там ще Го намерите; ако Го търсите в животните, и там ще Го намерите. Обаче въз основа на закона за подобието, който гласи, че подобното подобно привлича, всеки ще се ползва от този Живот, който му отговаря, т.е. който го привлича. Може ли двама млади да се оженят, ако не се обичат; може ли един писател да напише някаква книга, ако няма идея, която да го въодушевява? Човек може да привлече към себе си само онзи предмет, който обича. Не можете да отглеждате цветя, ако не ги обичате – цветята имат свой език, който разбират само онези, които ги обичат. Направете опит да проверите истинността на моите думи: вземете една саксийка, посадете в нея карамфил или друго някое цвете и започнете да го поливате, разкопавате, да го отглеждате с Любов. Ще забележите, че когато цъфне, мирише много приятно; престанете ли да се грижите за него, то не мирише вече толкова приятно. С това цветето иска да ви каже, че колкото Любов му давате вие, толкова ще ви даде и то. Старите българи са знаели този закон и са го прилагали – те обработвали нивите си с Любов, посаждали житото и го отглеждали с Любов, затова се радвали на плодородие. Който не знае причината за голямото плодородие, намира, че този човек е магьосник; никакъв магьосник не е той, но прилага Христовото учение, дава живота си за тази нива. И нивата му отговаря по същия начин – дава изобилно плод. Направете и вие същото: вложете своите добри мисли и чувства в ближните си, за да се облагородят и повдигнат.

Какво виждаме днес в света? Отношенията между хората изобщо се основават на някакъв интерес. Рядко ще срещнете човек, който да обича истински – повечето хора обичат някого или за знанието, или за богатството му, или за положението, което той заема в обществото. Каже ли някой, че ви обича, пи-

тайте го за какво ви обича; пък и сами ще разберете, че той ви обича или за знанието, или за богатството, или за външността – изгубите ли тези качества, и любовта му изчезва. Следователно обичайте човека заради същинския човек в него, който представлява лъч, излязъл от Бога. Намерите ли истинския човек, вие можете да го обичате, без оглед на външните му качества – той е ваш брат и ваша сестра. Светът ще се оправи, когато хората се обичат по този начин. И тогава стихът, в който се казва: „Аз дойдох, за да имат живот“, се осмисля – Христос дойде да даде Живот на бедните, на страдащите, на онеправданите, защото те имат условия да проявят същинския човек.

Бог казва: „Ще им отнема каменното сърце и ще им дам ново, на което ще напиша закона си, и те ще ме познаят.“ Новото сърце днес се създава: Бог събира кръвта от бойните полета и с нея пише закона си върху Новото сърце. Какво представлява днешната война? Съдба на човечеството – значи днес се съдят всички хора, но не на Небето, както те очакват, а на Земята. Някои религиозни мислят, че човек живее на Земята известно време, след което умира и отива на Небето, дето го очаква съд Божи. Съдбата на човека е на Земята: няма защо да излиза от гроба, дето е затворен, и да отива при Бога на съд, когато той е затворен в тялото си – още на Земята човек е в затвор и тук ще бъде съден.

Какво трябва да направи човек, за да подобри Живота си? Той трябва да отвори прозорците на своята къща, т.е. да се пробуди съзнанието му. Ако прозорците му са тесни, трябва да ги разшири – човек се нуждае от повече Светлина. С други думи казано, разширете мисълта си, отворете съзнанието си, за да влиза повече Светлина. Много идеи, вярвания и убеждения имат съвременните хора, но те трябва да ги разширят, да им турят големи, широки прозорци.

През големите прозорци може да влиза и малко, и много светлина, но през малките ще влиза малко светлина; в големите идеи влизат и малките, но малките изключват големите – няма място за тях. Време е вече да се отворят широко прозорците на църквите, на училищата, на домовете, на съдилищата. Да се определят истински и правилни отношения между човешката душа и Бога, между свещеници и пасоми, между учители и ученици, между мъже и жени. Да влезе повече Светлина в умовете и в сърцата им, както излиза от душите им и ги озарява. Желая ви да отворите Библията и Евангелието на своя ум и на своето сърце и да четете в тях всичко, което Бог е написал преди хиляди векове.

Христос казва: „Крадецът не иде, освен да открадне, да заколи и да погуби“ – какво иска да открадне крадецът? Вашата свещ. Щом открадне свещта ви, вие оставате в тъмнина, а в тъмнина не се чете. Мнозина живеят в тъмнина и казват: „Така е наредено, няма какво да се прави, ще се примирим.“ Това е турско разбиране – турците казват: „Седем ката нагоре, седем ката надолу – няма какво повече да мислим, Господ е наредил така.“ Това не е правилна логика, така не се мисли. Бог не е създал вълците, мечките, лисиците и лошите хора – Той е създал добрите и мислещите хора. Не мислете, че всичко, което съществува, е все от Бога създадено – Бог е допуснал злото, но Той не го е създал. Когато срещнете човек, който иска да се сближи с вас, запитайте се първо от кои хора е той – от онези, които Бог е направил от пръст, или от онези, които е създал по образ и подобие Свое. Сегашните хора са направени от пръст – тяхната култура е култура на пръстта, на калта. Бог взе пръст, направи от нея човек и вдъхна в него дихание, и той стана жива душа. Бог вложи в човека Живот, за да живее, да се учи, да разбере, че Животът има по-дълбок смисъл, отколкото той си представя. Като говори за крадеца, Христос иска да пред-

пази човечеството от него – всеки да се вгледа в себе си, да разбере, че злото е в самия него, в неговите изопачени разбирания.

Следователно, за да възпитавате хората, а себе си да самовъзпитавате, трябва да приложите Христовото учение – учението на Любовта. Ако имате някое своенравно, упорито дете, направете опит с него – приложете метода на Любовта. Обикнете това дете и никога не мислете за неговите отрицателни черти; мислете, че то е добро, разумно, и ще видите, че след известно време то ще се оправи.

Един ден Архангел Гавраил забелязал, че всяка сутрин Бог се усмихва на някого и му говори меко, любовно. Той се заинтересувал от постъпката на Бога – искал да знае коя е тази душа, към която Бог излива толкова мекота и Любов. Тръгнал по света да търси тази душа; влизал между учени, проповедници, свещеници, но никъде не намерил тази душа. Качил се пак горе, за да види коя е тази душа. Най-после пак слязъл на Земята и тръгнал по всички кътове на света. Един ден попаднал в едно капище, дето видял един идолопоклонник, прост, див човек, който се кланял на своя идол и се разговарял с него – тук той намерил Бога, който се усмихвал на идолопоклонника и меко се разговарял с него. Едва сега Архангелът разбрал, че формата на неговата логика е крива. Той мислел, че Бог може да се усмихва само на някой учен, духовен или възвишен човек, а не и на някой прост, който няма истинско понятие за Бога. Една българска пословица казва: „Бог не гледа на лице, но на сърце."

Съвременните религиозни, които принадлежат към различни църкви (православна, евангелска, католическа, будистка), считат себе си за правоверни. Те не подозират, че има хора вън от църквите, на които Бог говори меко, любовно. Защо? Защото мислите и чувствата им са правилни, стремежът на душата им е насочен към Бога. Стремежът на душата определя

положението на човека – от стремежа зависи как Бог ще погледне към човека. Ако Бог гледа благосклонно към хората, те са спасени. Онзи, който има правилен стремеж, Бог ще говори с него меко, любовно.

Желая на всички българи да имат стремежа на идолопоклонника в капището, за да им говори Бог меко и с Любов. Ще кажете, че той имал криви разбирания; разбиранията му са криви, но стремежът му е прав. Радвайте се, ако имате криви разбирания и заблуждения, защото Бог е решил да бъде мек и благосклонен към всички слаби, куци, неми, страдащи, онеправдани, заблудени и т.н. Той е Бог на сираките, на бедните, на вдовиците, на страдащите, а не на богатите, ситите, високопоставените. Едно време Бог е бил Бог на Авраама, на Исаака и на Якова, а сега е Бог на бедните, на страдащите, на вдовиците. Бог казва: „Моите слуги не извършиха работата ми на Земята, както трябва; сега Аз сам слизам на Земята, за да свърша работата Си, да оправя света." Светът ще се оправи, защото Бог работи вече в него. Той слиза на Земята да даде Живот на всички, за да приемат и приложат Неговото учение – не единично, но за цялото човечество. Ще кажат някои, че са бедни, сакати, слепи; не се страхувайте, за вас иде Бог. За богатите не иде ли Бог? За тях не иде, защото те нямат нужда от Него. Той се обръща към всички сакати, хроми и слепи, като им казва: „Работете всички колкото можете, за да възприемете Моето учение, за да станете здрави, силни и богати. Моето Учение е богата трапеза, на която са сложени вкусни ястия." Яжте от всички Божии блага, радвайте се и веселете се.

Желая ушите на всички да бъдат отворени – да слушат и да прилагат Словото Божие. Който не е изпълнил работата си както трябва, нека да я изпълни. Когато се обърне към Бога, Той ще го научи как да живее и да разбира думите Му.

Иде съдбата на света – Бог слиза на Земята да съди хората и да отдаде на всеки заслуженото. Ако окото на някого е извадено, Той ще заповяда да му турят ново око; ако кракът му е отрязан, Той ще заповяда да му турят нов крак; ако ръката му е отрязана, Той ще заповяда да му турят здрава ръка. Ако обикновеният съдия съди и отдава на всекиго заслуженото, колко по-справедлива и разумна ще бъде съдбата, която Бог отдава на човека. Бог ще задоволи всички и ще им даде условия да се развиват правилно по ум, по сърце и по душа. Стремете се към този Бог.

Мнозина запитват къде е Бог и като не могат да Го намерят, искат доказателства за съществуването Му. Каквито доказателства и да се дават, вие сами ще изпаднете в смешно положение. То е все едно някой човек да запали свещта си сред пладне, когато Слънцето грее, да я насочи към него и да ви каже: „Ето тук е Слънцето.“ Смешно е да доказвате на човека, че Бог съществува. Ако някой иска да го убеждавам в това, ще го хвана за ръката и ще му кажа: „Ела с мен, отвори очите си и гледай, отвори ушите си и слушай!“ Вашите стремежи, вашите прави разбирания, вашият Живот, вашето движение се дължат на Бога. Той говори във вас и ви движи – търсете Го вътре в себе си, а не отвън. Той казва: „Аз дойдох, за да им дам живот и да го имат преизобилно“, следователно търсете Онзи, който дава Живот, а не онзи, който иде да открадне, да заколи и да погуби.

Желая ви да се вглъбите в себе си, да се обърнете към Бога, който е във вас, да Го разберете и познаете. Тогава само ще разберете какво значи логика по форма, по съдържание и по смисъл. Христос ви посочи логиката по смисъл, сега ще изучавате логиката по съдържание, а в бъдеще – логиката на формите. Днес ще четете нещата по тяхното съдържание, а в бъдеще – по техните форми.

6 май 1917 г., София

БОГ Е СЪЧЕТАЛ

„И тъй, онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча.“
От Матея 19: 6

„Онова, което Бог е съчетал.“ В този стих повидимому Христос говори за брака. Всъщност брак ли е това, което хората днес правят? Две семейства се сближат, живеят си добре и след време оженват децата си – правилно съчетание ли е това? Съществуват три вида съчетания: първото съчетание е онова, което Бог прави – то е истинското и здраво съчетание; второто съчетание сам човек го прави, а третото – онова, което хората правят. Всички мъчнотии, противоречия и страдания на съчетаните произтичат от последните две съчетания. За да може един човек, един учител или една държава да направи известно съчетание правилно, трябва да са проникнати дълбоко от Божията Мъдрост, да разбират основния закон, върху който е съграден Животът. Да разбираш основния закон на Живота, това значи да разбираш Живота така, както се изразява в Природата. Ето защо, като четете стиха, в който Христос говори за съчетанието, трябва да го разбирате основно, в неговия дълбок смисъл, а не по буква и повърхностно.

„Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча“ – мнозина четат и препрочитат този стих, но не го разбират. Много проповедници са говорили върху този стих, тълкували са го, но въпреки това, не са засегнали основната Истина, която се крие в него. Защо не е изнесена Истината, която стихът съдържа в себе си? По две причини: от една страна, невежеството на тези, които говорят върху него; от друга страна, съзнателното забулване на Истината, за да не би тя

да ги изобличи. Незнанието, невежеството е оправдано – като не знае нещо, човек говори това, което знае, и така, както мисли. Обаче да знае човек Истината и съзнателно да я прикрива, това не се извинява, нито се оправдава. Истината е велик принцип. Само чистият може да говори Истината; ако нечистият се опита да говори Истината, тя ще го умъртви. Също така само чистият може да разбере Истината. Някой иска да му се каже Истината – за да чуе Истината, той трябва да е готов да умре; с други думи казано, не можеш да чуеш и да разбереш Истината, ако не си готов да се пожертваш за нея. Думите на Христа: „Който не е готов да се отрече от себе си“, подразбират готовността на човека да се откаже от живота си, за да разбере великата Божествена Истина. Много е говорил Христос върху съчетанието, както и върху по-важните принципи в Живота, но до нас са достигнали само откъслеци, върху които днес се правят свободни тълкувания, създават се различни теории, които не отговарят на Абсолютната Истина. Права мисъл е само тази, която е приложена и опитана в самия Живот.

„Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча.“ Съчетание съществува не само между душите, но и между тоновете – последното съчетание нарича-ме хармония. Ако разгледаме цигулката, ще видим, че тя е съставена от няколко части, но така наредени, че всички извивки и ъгли вървят към една права линия, която минава през средата на цигулката; майсторът на цигулката така е съчетал линиите и ъглите ѝ, че при докосване до струните ѝ всички звуци излизат от главния отвор в хармонично съчетание. И човек представлява инструмент, подобен на цигулката – с четири добре изопнати струни. Струните на цигулката се различават не само по дебелина, но и по интензивност на звука. За да свири на цигулка, човек се нуждае още и от лък с добре изопнати косми, за да може при

докосване до струните да се получават желаните тонове. Да знае човек да свири на цигулка, това значи да е придобил едно от великите изкуства на Живота. Когато детето започва да учи цигулка, в първо време то скърца, взема фалшиви тонове; колкото повече расте и се упражнява, тоновете стават по-чисти.

Животът представлява музика – да живее човек правилно, това значи да владее изкуството да свири. Човешкото тяло представлява инструмент, специална цигулка, с която той свири. Струните, това са четирите основни темперамента, чрез които човек се изявява. Четирите основни темперамента са: сангвиничен или въздухообразен, умствен или нервен, холеричен и флегматичен. Не е достатъчно цигулката да има четири струни, но те трябва да бъдат доброкачествени, да са направени от добър материал, да отговарят на известна дебелина. Същото се отнася и до темпераментите: не е достатъчно да кажем, че някой човек е сангвиник, или умствено-нервен темперамент, но темпераментът му трябва да бъде доброкачествен. За да свири добре, цигуларят трябва да е даровит, да свири с душа, да има добра цигулка, добър лък, първокачествени струни. И тогава, като засвири, цигулката му ще издава чисти, приятни тонове. Някой запитва какво остава от цигуларя, когато вложи душата си в цигулката? Душата се проявява трояко – в областта на чувствата, на мислите и на постъпките. Когато душата се проявява в чувствата, последните вземат участие в свиренето – от цигулката се изливат меки, топли, хармонични тонове, като че тя сама говори.

Един виден цигулар занесъл цигулката си на поправка при един добър майстор италианец. Майсторът поканил цигуларя да седне да почака, докато се поправи цигулката, за да си я вземе готова. Като гледал как майсторът разглобява цигулката с ножа си, цигуларят изгубил съзнание и припаднал. Защо

изгубил съзнание? Защото минаването на ножа по цигулката му причинявало болка – част от душата му била вложена в цигулката.

Христос казва: „Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча“ – какво съчетание е направил Бог, кои неща е съчетал Той? Бог е съчетал ума и сърцето, душата и Духа, тялото и низшата душа. Трябва ли невежият човек да развали това, което Бог е съчетал? Кой човек е невежа? Който не говори Истината, който не разбира Мъдростта, който не постъпва според Правдата и Любовта. Щом знаете това, не постъпвайте като невежия – да разлъчвате онова, което Бог е съчетал. Който спазва Божиите закони, той се радва на успех в живота си.

Селяните на едно село се оплакали на владиката от свещеника си, че ги уморявал със службата си, която често продължавала четири-пет часа. Някога свършвал службата за половин час, но повечето пъти държал хората в църква с часове. Владиката извикал свещеника, казал му, че има оплакване против него от енориашите му, и го запитал какво ще каже за свое оправдание. – „Владико небесни – казал свещеникът, – вярно е това, което говорят против мен. Причината е следната: когато Ангелите и светиите ми помагат при службата, аз свършвам работата си бързо, за половин час. Обаче, когато остана сам, на своите сили, без подкрепата на Светлите същества, аз свършвам работата си за четири-пет часа.“ Следователно, когато работите на хората се нареждат добре, Светлите същества им помагат; когато работите им не се нареждат добре, Светлите същества са ги изоставили сами на себе си. С това си обясняваме защо някои дървета узряват рано, а други – по-късно; например дрянът цъфти пръв, а узрява последен.

При създаване на света Бог направил и растенията, както и плодните дървета, и дал право на всеки

дух да си избере по едно плодно дърво за себе си. Като дошъл ред на дявола, той избрал за себе си дряна, като дърво, което първо цъфти. Той си казал: „Щом дрянът цъфти пръв, и ще узрее пръв“, обаче останал излъган – дрянът узрял последен. И човек може като черешата да узрее рано, и като дряна да узрее последен; защо едни плодове узряват рано, а други – късно, и затова има причини. Узряването на черешата и на дряна представляват процеси, които се извършват и в човешкия живот.

„Това, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча.“ С този стих Христос обръща внимание на хората да не развалят това, което Бог е направил. Що се отнася до развалянето, сегашните хора са майстори; между който народ и да попаднете, ще видите, че всички хора са майстори в разваляне на нещата. Виждате какво правят някои селяни, когато минават край хубава, каменна чешма: щом погледнат към чешмата, в тях се явява желание да извадят ножа или брадвата си, за да ги наточат на коритото ѝ. Може ли при това положение да не се развали коритото? Може ли да не се развали човек, бил той свещеник, учител, проповедник, съдия, ако точите брадвите си на тях? След това казват: „Не го бива нашия свещеник, проповедник или съдия“ – как ще ги бива, как няма да се развалят тези хора, когато отгоре им точите брадви и ножове? За да не се разваля това, което Бог е създал, първо ние не трябва да го разваляме. Кои са виновниците за развалянето? Преди да са научили изкуството да точат брадвите си на коритата на чешмите, хората трябва да са научили закона на хармонията. Някой момък се оженва за една добра, нежна, деликатна мома, но след няколко години той изважда брадвата си и започва да я точи върху нейното корито; точи брадвата и нарежда: „Ти не трябва да бъдеш внимателна, деликатна, нежна към хората.“ Днес точи брадвата си,

утре я точи, докато най-после възлюбената му се развали и огрубее – как да не се развали, когато на гърба ѝ постоянно точат брадви. Същото става и с момъка. Няма защо да точите брадвите си върху гърбовете на добрите моми и момци, да ги изхабявате; точете ги върху гърбовете на грубите, остри и жестоки хора – те имат нужда от притъпяване.

Един свещеник имал обичай да кади тамян пред троновете на онези от своите енориаши, които постоянно били празни. Един от присъстващите запитал свещеника:

– Отче, защо кадиш пред празните столове, а не срещу нас, които присъстваме на службата?

– Вие нямате нужда от кадене. Щом присъствате тук, вие сте вън от всякаква опасност, обаче онези, които отсъстват, те се нуждаят от кадене, понеже са изложени на големи опасности и злини.

Бъдете и вие като този свещеник и ходете там, дето има нужда, а не дето няма нужда. Богатите все богати канят на угощение – все пред техните тронове кадят, защото има какво да вземат от тях. Това не е за упрек, изнасям един факт – всеки казва: „Днес мен канят, аз пък утре ще каня.“ Добре е човек да прави онова, което е хармонично, естествено и разумно, за да възстанови Божествената хармония. Нека да нахраним бедните, гладните, сирачетата, защото такава е Божията воля – да не разваляме онова, което Той е направил.

„Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча“ – това е един от принципите, върху който Христос спира вниманието на човечеството. Ще кажете, че Христос е проповядвал добре – защо е проповядвал добре? Защото проповедите Му дават Живот, внасят подтик в умовете и сърцата на хората. Истинска проповед е онази, която храни човешката душа, дава ѝ сила да се развива. Проповедите на Христа са вер-

ни и истински, защото изхождат от Живата Разумна Природа – Той тълкува явленията в Природата, както са. Който не може да ги тълкува правилно, той сам се заблуждава, а същевременно заблуждава и другите. Вглеждайте се в Природата, изучавайте я, за да можете да се ползвате от нейните сили. Който се стреми към Природата и желае да се свърже с нея, нека всяка сутрин, особено през месец май, да става рано и да излиза на разходка на чист въздух, преди да е изгряло Слънцето. Каква по-велика картина от изгряването на Слънцето! Същевременно вие ще се ползвате от ранните слънчеви лъчи, които се отразяват благотворно върху организма. Ставайте сутрин рано преди изгряването на Слънцето, за да приемете неговото благословение, и след това започнете работата си. Възстановете съчетанията между своя организъм и Слънцето, както между душата си и Бога, които още отначало са направени. Избягвайте временните съчетания с хората, за да не се натъкватe на дисхармонични състояния и противоречия.

И тъй, изучавайте Природата, изучавайте Божествените прояви, без да критикувате. Някой отворил една книга, взел само един откъслек от нея и започва да я критикува, да казва, че еди-коя си мисъл не е съгласна с новите теории за живота. Новите теории съгласни ли са с Божественото учение и с Божиите закони? Всички трябва да бъдем носители на Божественото учение, защото всички хора, като души, съставят части от Божествения организъм, а Бог изисква Неговото тяло да бъде здраво и всички удове да са в хармония. Само така човек може да бъде радостен и весел. Ако не е здрав, той не може да бъде радостен и весел; причината за това не е в Бога. Ако мъж и жена не могат да живеят добре, причината не е в Бога; ако брат и сестра не се разбират, причината не е в Бога; ако между управляващи и управлява-

ни не съществува доверие и съгласие, причината не е в Бога. Причината за дисхармонията, недоверието, противоречията между хората се дължи на разваляне на съчетанието, което Бог е направил. В бъдеще всички видни хора – учители, писатели, професори, проповедници – трябва да слязат от височината на своето положение, да влязат в света между простите, бедните, страдащите, за да ги научат как да живеят – това иска Христос от всички хора. Със слизането си на Земята Христос показа на хората как да приложат великата, безкористна Любов помежду си. Всички съвременни писатели съзнават, че Бог работи в света. Той прави големи преобразувания в човешките умове и сърца; затова е казано в Писанието, че нов свят се твори, нови умове и сърца се създават. Новите хора ще създадат Новото човечество, което ще докаже, че нови сили и енергии работят както в света, така и в цялата Природа.

„Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча“ – между какво е направено това съчетание? Между стомаха и храната, между белите дробове и въздуха, между сърцето и чувствата, между ума и мислите. Наруши ли се едно от тези съчетания, човек се разстройва. Достатъчно е да се наруши правилното съчетание между стомаха и храната, за да заболее човек и да търси помощта на лекаря. Обаче, ако лекарят му помогне и той втори път развали това съчетание, стомахът ще почне да му се противопоставя и в скоро време ще се откаже от своята служба. Щом се разстрои стомахът на човека, и отношенията му с хората се развалят. Всеки сам трябва да си направи съчетание между стомаха и храната, която приема: ако съчетанието е правилно, човек се чувства здрав, бодър, весел и готов за всякаква работа; ако след това той не се чувства здрав, жизнерадостен и бодър, съчетанието не е хармонично. Като не познава организма

си и не може да прави хармонични съчетания, човек се допитва до мнението на видни учени и лекари и прилага техните съвети. Право е мнението на учените, но не е еднакво за всички хора, не е едно и също за различните възрасти (физическа и духовна). Човек трябва постоянно да мени храната си – от промяната на храната зависи здравословното му състояние.

Както неправилното съчетание между стомаха и храната разстройва човешкия организъм, така неправилното съчетание между сърцето и чувствата разстройва не само физическото, но и психическото състояние на човека. Ще кажете, че хората трябва да се обичат. Колко момци трябва да обичат една мома и колко моми – един момък? Ако десет момци обичат една мома, те ще я разстроят. За предпочитане е един момък да обича една мома, а не десет – десетте момци ще разбъркат главата ѝ, ще смутят сърцето ѝ и в скоро време тя ще заболее. Всъщност само един обича, а не двама.

Някъде в Америка имало един знаменит проповедник, който увличал слушателите си със своето красноречие. Дошъл денят, когато трябвало да си замине. Всички негови слушатели и пасоми излезли да го изпратят, понеже бил общ любимец. Заедно с тях излезли и кучетата, и патките, и гъските, за да му кажат сбогом и да му пожелаят добър път. Най-после той се качил на един кон и тръгнал към гарата. На края на града конят се изправил на краката си, хвърлил го на земята и казал: „Сбогом, приятелю, ние не се нуждаем от такива знаменитости, те не са нужни за нашето развитие.“ Кой човек е знаменит? Който върши Божията воля и като Слънцето носи благословение за всички живи същества. Дали спиш, или си станал от сън, Слънцето изпраща своето благословение и си заминава.

Някои мислят, че за да се спасят, трябва да бъдат правоверни – не е така. Ако ти спиш, когато Слънце-

то изгрява, какъвто и да си, нищо не може да те спаси. Спасението на човечеството се крие в онази Велика религия, която обединява всички религии като удове на едно цяло. Новата религия е Любовта – тя обединява всички хора, примирява и разрешава противоречията им и внася в тях Радост и Веселие. Да се обединят хората, това значи да имат общ идеал, общи стремежи. Обединението, единството дава сила на хората и ги прави мощни – каквото пожелаят, те могат да го постигнат.

Когато Израилският народ напусна Египет и тръгна с Мойсея за Обетованата земя, той се раздели на дванадесет племена и всяко племе носеше част от Скинията. Дето спираха, те веднага събираха всичките ѝ части, построяваха я и отправяха гореща молитва към Бога. Сплотени в едно, отправяйки молитвата си към Бога, те получаваха Неговото благословение. Какво правят сегашните правоверни? И те носят частите на Скинията, но и досега още не могат да се съберат на едно място да я построят и всички заедно да отправят благодарствена молитва към Бога. Ако някой запита какво носят, те отговарят: „Ние сме правоверни, носим частите на Скинията.“ Христос им казва: „Съберете се на едно място и всеки да донесе частта, която носи, за да съградим Великата Скиния. И всички заедно да се помолим на Бога в Дух и Истина.“ Всички народи да съберат частите на Скинията в едно цяло – това подразбира стиха: „Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча.“ С други думи казано, не изопачавайте великата Любов, която Бог е вложил във вашите души.

Време е вече хората да се обърнат към възпитанието на своите умове и сърца като първо съчетание, което Бог е направил. Какво по-голямо благо за човека от това, да има ум, който право мисли, и сърце, което правилно чувства, и да ги съчетае в едно. Когато умът мисли право и сърцето чувства правилно, човек

разбира нещата. Той е постигнал това разбиране по пътя на страданията, въпреки това хората се оплакват от страданията си. Блажени страдащите, слепите, хромите и т.н. Защо хората са слепи, хроми, сакати? Защото са минали през някаква философия, която ги е осакатила. Те трябва да потърсят Божията Истина, която носи Живот и показва пътя към Господа.

Мнозина търсят Бога там, дето не е. Излизайте през месец май сутрин рано в 4 ч. и ще намерите Господа. Участвайте в пеенето на птичките, в полъхването на тихия ветрец, в клокоченето на изворите и ще намерите Бога. Слънцето кани всички живи същества да излязат вън, да го посрещнат, за да им предаде Божието благословение. Защо да не благодарите на Слънцето като на Божи слуга, който носи послание от Нашия Баща, и да му кажете: „Носи нашия поздрав на Баща ни и кажи Му, че сме решили вече да възстановим хармонията, която сме нарушили!“ Какво правят повечето хора? Като се събудят, погледнат навън и ако видят, че има вятър, а Небето е облачно, казват: „Лошо е времето, не е още за ставане.“ Не, благодарете за времето, каквото и да е то, и кажете: „Хубав е денят. Ще стана да се порадвам на деня, да благодаря за благата, които той крие в себе си.“ Благодарете на вятъра, защото той проветрява мислите и чувствата ви; благодарете и на облаците, защото те носят влага, чрез която се освежават цветята, дърветата и плодовете – това е правото Учение, към което хората се стремят. Всичко живо иска да бъде обичано, да живее свободно и да се радва на благата, които Природата дава. Като срещна едно куче, то ме погледне, завърти опашката си и ме пита: „Да ме биеш ли мислиш, или да ме оставиш свободно да си вървя?“ – „Върви свободно по пътя си, аз нося мир, а не насилие“ – кучето ми повярва, завърти отново опашка и тръгва напред.

„Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча.“ За да запази тази връзка, човек трябва да е готов

да приложи учението на Христа. Това значи да спазва закона на хармонията, известен под името *закон на симпатията*. Два закона действат в света – закон на симпатията и закон на антипатията, т.е. закон на хармонията и закон на дисхармонията. Когато се обичат, хората прилагат закона на симпатията или на хармонията, живеят братски помежду си; когато не се обичат, те живеят по закона на антипатията или дисхармонията. В този закон съществува отблъскване, а в първия – привличане.

Дето има хармония, там е Бог, ето защо всеки човек трябва да се запитва свързан ли е с Бога, или не. Не търсете Бога отвън като някаква форма, но търсете Го вътре в себе си като съдържание. Розата и карамфилът имат външна форма, но важна е миризмата им, която човек възприема вътрешно – те се различават по аромата си. Следователно Бог е отвън и отвътре – заблуждение е да се мисли, че е само отвън. Човек не трябва съзнателно да затваря очите си пред Истината – всички неща, между които има съчетание, са вътрешни. Например имате пиано, ноти, пианист, но музиката още не се е проявила; за да има музика, пианистът трябва да съчетае всички елементи в едно цяло и да се прояви – вие слушате и възприемате вътрешно музиката. Обаче само онзи може да разбере вътрешното съдържание на нещата, който се вслушва в себе си, в своя вътрешен глас – това значи да разбира човек смисъла на нещата.

Мнозина се запитват какво представлява църквата. Църквата е пианото, свещените книги – нотите, а свещеникът – пианистът. Той трябва да седне на пианото и да свири по всички правила на музиката. Ти ще настроиш слуха си и ще слушаш, да възприемеш музиката вътрешно и да благодариш на Бога, че имаш възможност да се ползваш от нея. Радвай се, че можеш да излезеш вън, когато Слънцето изгрява, и

да възприемеш неговите лъчи. Блажен е онзи, който може да разбере съчетанието, което Бог е вложил в цялата Природа – между минералите, растенията и животните. Ще кажете, че минералите и растенията са безгласни – Природата е жива и разумна, нищо не е безгласно в нея. Който има уши, той може да слуша говора на Природата и да я разбира. Всички мистици схващат Природата като музика, говор и песен – така тя проповядва и поучава хората. Няма проповедник в света, който може да се сравни с Природата.

„Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча.“ Бог е направил няколко основни съчетания: от една страна, между тялото, душата и Духа, а от друга, между ума, сърцето и волята. Това са условия, през които човешкият Дух минава, за да се усъвършенства. Във физическия свят човек изучава закона на движението, в Духовния – качествата на чувствата и тяхната интензивност, а в Умствения – смисъла на Живота. Когато се говори за Възкресение, за Вечен живот, разбираме съчетанието, което съществува между човешкия Дух и човешката душа. Те съдържат качествата на Божествения Дух и на Божествената душа, затова човек има възможности, каквито и Бог има. Той трябва да съзнава това и да работи върху себе си, за да прояви Божественото, което е вложено в него. Каже ли някой, че не може да направи нещо, това показва, че той отрича Божественото в себе си; каже ли, че е грешник, той отрича това, което Бог е съчетал. Бог ти е дал много земя, която трябва да обработиш. Мнозина оставят сърцата и умовете си необработени – тази е причината, дето отвън попадат различни нежелани семена, от които израстват плевели и бодили. Който не обработва това, което Бог му е дал, не може да се спаси – той не вижда изходен път отникъде. Който не работи в съгласие с Божественото, не може да очаква никакви блага. Всеки трябва да каже: „Бог е вложил

в мен известни дарби и способности и аз трябва да работя, за да ги развия.“

Ще кажете, че човек е грешен, сам не може да постигне нищо. Грешен е само онзи, който е нарушил съчетанието, което Бог е направил. Обърнете се към Божественото в себе си с желание да възстановите хармонията, която съществува между ума и сърцето ви, между душата и Духа ви, и вие ще бъдете добри, ще се радвате на благата, които ви са дадени. Не казвайте, че хората са лоши, че ви препятстват да се проявите, но потърсете причината за това в себе си. Приложете Вяра, търпение и Любов и ще видите, че в скоро време ще постигнете добри резултати.

За да познаете ближните си, свалете горната обвивка от тях и ще опитате, че вътре те са сладки – зелената обвивка на ореха е горчива, но ядката му е сладка, вкусна за ядене. Само така можете да познаете качествата на човешката душа. Не казвайте, че човек за човека е вълк; ако мислите така, вие виждате вълчата кожа, в която той временно се е облякъл – вътрешно той не е вълк. Друг се е облякъл с кожата на лъва, но вътре не е лъв. Вие трябва да проникнете до вътрешното естество на човека, за да разберете, че човек за човека е брат, а не вълк. Който е работил и продължава да работи върху себе си, той е запазил своята Чистота като естествена дреха, дадена му от Бога. Срещнете ли такъв човек, в негово лице вие виждате Бога и се радвате, че сте Го видели. Вашата задача е да учите, да запазите всичко, което ви е дадено в далечното минало. Къде ще учите? При Великия Учител-Господ, на когото Ученето няма начало, няма и край. То води към Възкресение, към Вечен живот. Да възкръснеш, това значи да започнеш отначало да учиш и да работиш. Възкръсналият е готов да се откаже от своя личен живот и да работи и живее само за Онзи, който го е създал.

Днес Христос обръща внимание на всички хора, за да съзнаят, че в тях е образът на Бога, и да се заемат да Го очистят, за да възстановят първоначалното съчетание в себе си, с което са родени. Бог е дал здраве на човека, което той трябва грижливо да пази. За да запазите здравето си, ставайте сутрин рано, особено през месец май – в 4 ч. трябва да сте вън от леглото си. Това е добре не само за вас, но за всички хора: учители, свещеници, майки, бащи – всички трябва да започнат работата си рано. Когато изгрее Слънцето, кажете: „Благословен Господ Бог наш, който е изпратил Слънцето, за да се ползваме от неговата светлина и топлина!“ Който цени благата, които Природата щедро му дава, само той разбира смисъла на стиха, казан преди две хиляди години от Христа: „Онова, което Бог е съчетал, човек да го не разлъча.“

Като разглеждам този стих, аз само подхвърлям семенца на вашите ниви. Останалата работа е ваша – вие ще ги отглеждате, както писателят взема една тема и я развива. Това значи да чуе човек гласа на своя Велик Баща – на Любовта и да разбере смисъла на своя Живот и предназначението си на Земята. Това значи да се прероди човек, т.е. да се новороди. Христос казва: „Ако се не родиш отново, няма да влезеш в Царството Божие.“ Ето защо, който се е родил от баща и майка, ще се ражда и прераждa много пъти на Земята. Глупавият ще се ражда и прераждa, докато стане умен. Обикновеният трябва да стане талантлив, гениален, светия, Ангел и т.н. Ако за всяко живо същество няма условия да се развива, Животът губи своя смисъл. Работете, развивайте се, без да се борите за първенство – който иска пръв да бъде, остава последен.

В едно старо предание се разправя, че когато създавал света, Бог натоварил Слънцето с великата мисия – да грее, да осветява и да отоплява. Обаче в него се явило желание да изгрява първо и да отива първо при Господа. Като се научил за желанието му,

Господ наредил така, че всички планети да се движат около него, а то – около Бога. Така, именно, Слънцето, старшият брат на Небето, било по-далеч от Бога в сравнение с всички по-малки негови братя. Слънцето съзнало погрешката си и за да я изкупи, непрестанно изгрява и залязва. Останалите планети се въртят около него, за да научат закона на движението.

Много християни имат същото желание, както и Слънцето – да бъдат близо до Христа, но Новото учение, Учението на Любовта, изключва користолюбието. „Блажени кротките и смирените“ – казва Христос; с други думи казано, блажени онези, които заемат мястото, което Бог им е определил. За предпочитане е човек да заеме последно място, но да изпълнява Божията воля, отколкото да бъде пръв и да не изпълнява Божията воля. Христос казва: „Блажени нищите духом, защото те ще видят Бога.“

Желая ви да възстановите съчетанието между ума и сърцето си, както и между Духа и душата си, за да потекат у вас всички енергии, чиито кранове сте затворили от векове.

13 май 1917 г., София

ДОБРОТО СЪКРОВИЩЕ

„Добрият човек от доброто съкровище на сърцето изважда добрините; и злият човек от злото съкровище изважда злините.“

От Матея 12: 35

Христос говори за два вида изваждане: „Добрият човек изважда от съкровището добрините, а злият – злините.“ И единият, и другият вадят нещо от съкровищата си, но резултатите на изваждането са различни. Значи едно и също действие или една и съща причина произвежда два различни резултата – двама души сеят на нивите си едно и също нещо, но резултатите на сеитбата им са различни.

Какво се разбира под думите *добро* и *зло съкровище*? За да придобие добро съкровище, човек трябва да работи хиляди години върху себе си – само така той може да стане богат и да вади от своето съкровище Добрините. Човек забогатява по два начина и в две различни направления: той може да забогатее в скоро време или в продължение на много години и да придобие плюсове в живота си; той може същевременно да забогатее скоро или в продължение на години, но да придобие минуси. Потребно е богатство на хората, но какво богатство? Хората са обърнали и обръщат внимание повече на материалното богатство, но то е временна придобивка, а не вечна. До известно време богатството радва и задоволява човека, но след това той търси друго нещо, вън от материалното богатство.

Като изучава дълбокия смисъл на християнството, човек дохожда до разбирането, че истинското развитие се крие във вътрешното, духовно богатство на душата. Духовната наука, наречена според някои религия, изисква духовно развитие от човека. В случая

думата *религия* не е много сполучлива, но в български език няма друга дума, която може да я замести. Под *религиозен човек* разбират глупав, ограничен, фанатик, който не мисли право. Някои мислят, че човек става религиозен, когато започне да остарява. Аз не говоря за религията на старите хора, но за Божествената религия, която включва Божествената наука. Някои заместват думата *религия* с теософия, която се основава на прераждането; други я заместват със спиритизма, който се основава на отношения между духовете, обаче и двете думи – *теософия* и *спиритизъм* – са ограничени, не могат да обхванат понятието *Божествена наука*. Днес и думата *Бог* е загубила смисъл, затова я заместват с думата *Природа*; след време и думата *Природа* ще бъде заместена с друга, по-близка до разбирането на човека. Не е важно, че ще замествате една дума с друга, важно е всяка дума, която измества друга, да изразява точно и определено нейния смисъл.

„Добрият човек от доброто съкровище изважда добрините" – как се придобива доброто съкровище? Чрез Знание, търпение и постоянство. Какво прави добрият градинар, който има в градината си много плодни дървета, между които и орехи? Когато види, че орехът започва да зрее, той не бърза да го обрули, за да свали зелената му обвивка, но го оставя на дървото, докато тя сама се пукне. Види ли това, той знае вече, че орехът е узрял; ако преждевременно снеме зелената му обвивка, ядката на ореха ще се развали. Когато орехът узрее, той го чуква, отделя зелената му обвивка, след нея – коравата и най-после дохожда до вътрешната ядка, която също е покрита с тънка ципица, горчива на вкус. Както орехът затваря доброто си съкровище в няколко обвивки, така и човек крие истинското си богатство в няколко обвивки. Външната обвивка е материалното богатство, което трябва да оставите свободно да узрее, а не преждевременно

да го премахнете – то е сигурна защита на истинското добро съкровище. От външната обвивка соковете минават във вътрешната и оттам – в самите ядки. Ципата, която обвива ядките, съдържа достатъчно йод; яжте орехи и не се страхувайте, те заместват употребата на йод.

„Доброто съкровище." Които не разбират смисъла на духовния живот, казват, че не се нуждаят от богатство, но искат да бъдат по-близо до Бога. Да бъде човек близо до Бога, това значи да бъде здрав по тяло, по ум и сърце, т.е. силите в него да бъдат добре организирани; не е ли здрав, не са ли организирани силите му, той е далеч от Бога. Близостта към Бога не е външен, но вътрешен процес. Същото се отнася и до обикновените хора: външно можеш да бъдеш близо до някого, но вътрешно далеч да отстоиш от него. Какво трябва да прави човек, за да се организира? Да пази външната си обвивка, докато узрее – без нея той ще наруши здравината на вътрешното си съдържание. Човек трябва да бъде търпелив, да не бърза за малко време да постигне големи резултати – всеки резултат иде на своето време. Мнозина бързат, искат веднага да реализират желанията си, а с това се осакатяват.

Какво се разбира под думата *вътрешно съдържание*, кое е вътрешното съдържание на човека? Неговата душа, т. е. Божественото начало в него, което черпи от Живота необходимите сили, енергии за проява на своите качества и способности. Да има човек Живот в себе си, това значи да живее съзнателно; който не знае да живее, не е съзнателен човек. Като се говори за Съзнателния живот, мнозина казват: „Не е важно дали живея съзнателно, или не, важно е да запазя тялото си." Право е да се стреми човек да запази тялото си като външна, здрава, предпазна обвивка, но един ден тя ще падне сама по себе си. Както зелената обвивка на ореха се напуква и сама пада, така и тялото на човека

един ден ще падне и той ще остане с втората си обвивка – кога ще стане това? Когато човек узрее. Обаче, докато не узрее, никой няма право да отнема външната му обвивка. Същото се отнася и до ореха: за да не се развали ядката, оставете зелената му обвивка сама да се пукне и падне. Децата често брулят орехите, преди да са узрели, и цапат ръцете си от зелената им обвивка; те правят това, защото обичат пресните ядки на ореха. Като се отегчат от Живота, хората казват: „Защо ни е това тяло, дано се освободим от него“ – те не разбират смисъла на физическото си тяло. Докато е в тялото си, човек зрее и организира силите си; изгуби ли тялото си, той преждевременно пада от Дървото на Живота и, неорганизиран, недозрял, отива в другия свят.

Христос казва: „Добрият човек от доброто съкровище на сърцето изважда добрините.“ Сърцето се намира във физическото тяло на човека; щом се лиши от тялото си, той се лишава и от живота на сърцето. Ето защо физическото тяло е обвивка, т.е. посредник, през който минават соковете от вън на вътре, т.е. от външния, физическия свят към Духовния. Чрез храната например човек възприема външните необходими материали за съграждане не само на тялото си, но и на душата. От Божествено гледище човек не е още оформен, не се е превърнал в истински човек, т.е. още не е напълно узрял. От гледището на Ангелите той се уподобява на дърво, затова е казано в Писанието: „Праведните ще бъдат като дървета, посадени при бистри оттоци.“

Дървото се взема като символ на Знание – значи в дървото се крие Знанието, науката за Живота. В Райската градина имало много дървета, между които две от тях се отличавали: едното било *Дърво на Живота*, а другото – *дърво за познаване на Доброто и на злото*. Като създал първите човеци и ги поставил в Рая, Бог им казал: „От всички дървета можете да ядете, но

не и от дървото за познаване на Доброто и на злото. В който ден ядете от това дърво, ще умрете.“ С това Бог искал да обърне внимание на първите човеци, че докато не организират добре своето физическо тяло, с всички негови удове и системи, те не могат правилно да възприемат соковете и енергиите, които идат от възвишения свят и да се ползват от тях. Като забранил на първите човеци да ядат от дървото за познаване на Доброто и на злото, Бог искал да им каже, че те не са готови още за тази наука. Докато не оформят и организират своята външна обвивка, чрез която могат да възприемат енергиите на външния свят, те не могат да се занимават с изследването на втората, по-твърда обвивка – костите на своето тяло. Първата обвивка представлява мускулите на човека, а втората – костите; първата обвивка подразбира науката за Живота, за външния свят, а втората – науката за познаване на Доброто и на злото. Като придобие това Знание, човек дохожда до третата обвивка – до ципицата, която обвива ядката на ореха. Щом опита ядката, той е дошъл вече до вътрешния смисъл на Живота.

Като изучавате човешката глава, виждате, че и тя е съставена от три обвивки: външна – кожата, средна – костта, и вътрешна – ципицата, която обвива мозъка. Ако се повреди или възпали ципицата, човек се разстройва. За да не се разстройва, той трябва да работи върху себе си – да си създаде здраво тяло, за да се справя с условията, които му са дадени, и да ги използва. Не е ли здрав физически и психически, само в един момент човек може да изгуби здравето си, да се разстрои. Например, ако някой е вложил вярата и упованието си в парите, когато ги изгуби, той може да получи мозъчен удар, разрив на сърцето си и да умре – някои хора от най-малките си неуспехи са изгубвали смисъла на Живота и се отчайвали.

Материята, от която е съставен материалният свят, се среща в четири различни състояния по ка-

чества. Едните състояния са външни: твърдо, течно, въздухообразно, светлинно или лъчисто, топлинно, а другите са вътрешни, по състав: неорганична и органична материя. Едно от свойствата на материята е, че тя минава от едно състояние в друго. Това се постига чрез промяна на вибрациите ѝ, а именно, повишаването и понижаването им. Като се пречиства материята, вибрациите ѝ се повишават; щом изгуби чистотата си, вибрациите ѝ се понижават. Като се чисти материята, и човек се чисти – пречистването му става главно чрез сърцето. Под думата *сърце* разбираме Чувствената душа в човека или Астралното му тяло, което иде след физическото. Когато умре, човек отива на другия свят с Астралното си тяло, както орехът се посажда в земята с коравата си обвивка, а не със зелената. Коравата черупка на ореха се разпуква в земята, след нея се разкъсва и ципицата и остава само ядката, от центъра на която излиза нов орех. Новият орех, който се крие в ядката на ореха, представлява същинската душа на човека, която трябва да се изучава.

Философията на човешкия живот се съдържа в ореха. Изучавайте и наблюдавайте развитието и растенето на ореха, за да схванете нишките, които създават философията на човешкия Живот. Ако нишките не се сноват една след друга, както жената ги снове, никакво платно няма да се изтъче. На същото основание и нашите мисли и чувства трябва да бъдат насновани не произволно, а според законите на правата мисъл и правите чувства. Правата мисъл изключва всякакво подозрение, страх и съмнение. Освободете се от мисълта, че някой може да ви излъже. Бъдете като сарафина – кой може да излъже един сарафин? Като занесете при него една жълта монета и му я представите за златна, той изважда от джоба си пробния камък и я изпитва; ако отговаря на свойствата на чистото злато, той я туря на особено място – за

отличие от другите монети, които не са златни. Човек трябва да има пробен камък в себе си, с който да опитва нещата. За да не го излъжат, той трябва да прилага пробния си камък и да опитва златна ли е монетата, която му представят, или фалшива.

Какво е нужно на съвременните хора, за да не се лъжат? Вяра, опит и виждане. Значи Вярата трябва да мине към опита, опитът – към виждането, а виждането – към Разумния живот. Приложете това нещо в семейните си отношения, към приятелите си и ще видите неговите добри резултати. Като не разбират законите на Живота, хората ги нарушават и в края на краищата, каквото зло или нещастие ги сполети, всичко отдават на Бога. Ако някой заболее, казват, че Бог е решил така; съдят някого – пак Бога считат виновник. Човек сам е виновен за своето щастие или нещастие, той сам е причина за болестите, за мъчнотиите и противоречията, в които се намира.

Съществуват два вида съдба или наказания – за зло и за Добро. На Земята наказват само онези, които правят пакости и злини. Когато човек направи някакво престъпление или зло, веднага стражарят го хваща, предава го на полицията и се завежда дело против него – колкото по-голямо е престъплението му, толкова по-голям шум се вдига около него. За да го оправдаят, видни адвокати поемат защитата му, вестниците пишат за него, обществото чете и обсъжда въпроса, дава мнението си и т.н. И престъпникът става прочут, и адвокатите, и съдиите, които вземат участие в делото, също се прочуват. Обаче, когато човек прави Добро, никой не се интересува от него. Много естествено, на Земята няма закони, които да разглеждат добрите дела на хората и да им отдават заслуженото. На Земята съдят само престъпниците и злосторниците; на Небето е точно обратно – там се интересуват от добрите дела на хората, а не от лошите и престъпни; там никой не се

интересува от погрешките и престъпленията на хората, никой не ги търси. Ако някой направи едно добро дело, веднага видните адвокати и съдии стават на крак и казват: „Доведете този човек при нас, да видим какво Добро е направил, за да му отдадем заслуженото.“ Колкото по-голямо е Доброто, което е направил, толкова повече хора се интересуват от него, толкова по-голям шум вдига около себе си.

„Добрият човек от доброто съкровище на сърцето изважда добрините.“ Доброто съкровище на сърцето представлява Божествената душа, в която човек складира даденото му от Бога. Щом има нещо дадено, човек трябва да го вади от съкровището си и да го раздава, за да се ползват от него – както сам той, така и неговите ближни. Всички блага в Живота са дадени от Бога – добрият човек има право да черпи от тях, докато задоволи своите естествени нужди, след това той дава и на ближните си. За да може разумно да се ползва от Божествените блага, човек трябва да се ръководи не само от ума и от сърцето си, но и от своята душа: да препраща енергиите от въздуха през белите дробове, оттам – през гръбначния мозък и най-после – в главния мозък. Това значи да бъде човек активен по ум и по сърце, да решава правилно задачите си, за да бъде полезен едновременно и на себе си, и на своите ближни. Не постъпват ли така и градинарите? Те се ползват първо от енергията на главния източник, като пускат водата през малки вадички, за да напои и най-отдалечените кътчета на градината. Ще кажете, че това не става бързо; с бързане работа не се върши – търпение и постоянство е нужно на човека, а не бързане.

Един американски лекар бил повикан да лекува един манафин в Мала Азия. Като го прегледал, лекарят му предписал да пие едно лекарство по три лъжички на ден в продължение на десет дена; като изпие лекарството, състоянието му щяло да се подобри. Мана-

финът прегледал лекарството, позамислил се и казал: „Защо трябва да го пия десет дена наред, по-добре да го изпия изведнъж, по-скоро да оздравея“ – вдигнал шишето и го изпил наведнъж. След един-два часа положението му се влошило и той умрял. Спазвайте законите и предписанията на Бога, на Природата и на лекаря, който ви лекува; изпълнете предписанието, което ви е дадено – по три лъжички на ден. И Бог пише в своята книга: „По три лъжички на ден.“

Ще кажете, че манафинът бил глупав човек. Какво ще кажете за съвременните хора, които на един обяд ядат по няколко яденета, след това изпиват по две-три кила вино; като преядат, викат лекар да им помага – разстроили стомаха си, изгубили апетит и т.н. Навсякъде има манафи, не само в Мала Азия. Когато не мисли право, човек прилича на манафина, който изпил всичкото лекарство изведнъж, както и на онези хора, които всеки ден преяждат и разстройват стомаха си. Според мен седемдесет и пет на сто от сегашните хора преяждат. Някой казва, че не преяжда; не преяжда, а иска да обича всички хора и те да го обичат – това не е ли преяждане? Можеш ли да дадеш на всички хора това, което те искат? Имаш ли силата на Слънцето? Ти не си научил да обичаш майка си, баща си, братята и сестрите си, приятелите си, които са ти направили добро, а ще обичаш целия свят. Човешкото сърце се познава в трудни моменти – човек трябва да събира Божествена енергия в себе си, за да обогати своето сърце, че да може в трудни времена да прояви своите чувства. В такива времена именно той трябва да има храна, с която да поддържа живота на своя ближен.

Един изпаднал руски княз се оженил по любов за една млада, красива мома от високо произхождение. В първите дни след сватбата той често целувал своята възлюбена, но тя огладняла, пожелала да яде – хляб искала.

– Ну, поцелуемся! – казвал ѝ той.

– Гладна съм! – възразявала възлюбената.

– Ну, поцелуемся!

Днес *да се целунем*, утре *да се целунем* – тя изгубила разположението си към своя възлюбен, любовта ѝ изстинала. Много естествено, тя се почувствала излъгана от него – той бил крайно беден, само една титла имал.

Човек не се нуждае само от целувки, много неща му трябват. Еднообразните целувки умъртвяват човека. Целувките на някои изсмукват енергията на човека – тези целувки са подобни на смукала, които не извличат лошата и нечиста кръв от човека, а чистата. Достатъчно е да получиш десет такива целувки, десет смукала, за да видиш, какво представляват те. Аз вземам думата *целувка* в широк смисъл, не само по форма: всеки, който размътва ума и сърцето на човека, дава целувки като смукалото на пиявицата, обаче не изсмуква само нечистата, но и чистата кръв. Христовото учение не търпи такива целувки – то изисква навсякъде и във всичко хармония. Според това Учение хромите трябва да проходят, слепите – да прогледат, глупавите – да поумнеят. Под думата *глупав човек* разбирам онзи, който няма условия да се развива. Затворете един умен човек в тъмна стая и го дръжте там десет години – ще видите, че той ще оглупее, ще се идиотизира. Защо? Няма условия за развитие. И обратно – ако на глупавия дадете добри условия за развитие, след десет години той ще поумнее.

Христос казва: „Добрият човек изважда от съкровището си добрините, а злият – злините.“ Всеки трябва да вади добрините от своето сърце първо за себе си, а после за своите ближни; това значи: научи се първо ти да обичаш Бога, а после учи ближния си. Ако ти не си научил още това изкуство, а учиш другите, те ще те изобличат – те веднага ще те запитат:

„Какво ти е дал твоят Господ?“ Това не е за упрек, но преди да учите другите, отворете ума и сърцето си за Божествената светлина, за да се развивате правилно. Мнозина се затварят за тази Светлина, както орехът в черупката си, и очакват добри резултати – това е невъзможно. Отворете се за Божествената светлина, която ще ви освободи от всички мъчнотии и противоречия. Как проверявате, че в ума и в сърцето ви влиза Божествената светлина? Божествената Светлина не внася никакво раздвояване в човешкия ум и в човешкото сърце – тя е подобна на чиста планинска вода, която освежава и ободрява човека. Пиете ли вода, в която има различни мътилки, тя ще разстрои организма ви, ще внесе мрак и тъмнина във вашите мисли и чувства, ще ви раздвои. Всяко учение, което повдига и облагородява човека, е Божествено.

Днес много проповедници ходят по света да проповядват Христовото учение, но малцина могат да го изнесат както трябва. Американците и англичаните изпратиха много мисионери по света да проповядват на хората, но заедно с християнството те пренесоха и спиртните питиета. Някои народи са апелирали към тях да не им изпращат тази отрова. Какъв смисъл има християнството за един народ, ако, от една страна, го повдигаш, а от друга, го тровиш? Да отровиш, да разрушиш човека, това е най-лесната работа. Ще кажете, че вие не сте от тези хора – няма човек в света, който да не е тровил първо себе си. Колко пъти на ден си вкарвал отрова в кръвта си: днес си добре настроен, имаш Божествено разположение на духа, но допуснеш в себе си една мисъл, която веднага помрачава духа ти и ти отпадаш, губиш това, което си спечелил. Колко пъти на ден човек слиза и се качва – това е манафинът във всеки човек, който, като не слуша Божиите думи, вдига шишето с лекарството и го изпива наведнъж. Този човек го очаква смърт – нищо друго.

Какво представлява смъртта? Пречистване, т.е. напускане на старата и нечиста къща, за да изгори. Къща, в която хората са живели трийсет години в несъгласие, в спорове и недоразумения, трябва да изгори; болница, през която са минали хиляди болни от заразни болести, и в която стените са просмукани от охкания, пъшкания и нечистотии, трябва да изгори. Бог изпраща днес огън в целия свят – да изгори, да се очисти от всички лоши, нечисти и заразителни мисли и желания. Така Той ще избави хората от по-голямо зло. Затова Бог казва: „Започвам вече да събарям старото, изгнилото, за да съградя нещо ново, здраво, чисто. Днес свалям горната черупка на ореха, за да излезе налице вътрешното съдържание – ядката.“ В ядката е скрита човешката душа, в която се развиват добрите мисли и желания, в която се калява волята и организират силите на ума и на сърцето. Да създадеш добри мисли и желания, това не значи, че трябва да убиеш всяко желание в себе си.

В книгата *Светлина върху пътя*[13] е казано: „Убий всяко желание в себе си!“ Тази мисъл търпи корекция, тя трябва да бъде: „Убий в себе си всяко лошо желание и възкреси всяко добро желание.“ Като четете тази книга, ще видите, че много мисли в нея трябва да се изправят. Който е писал книгата, или съзнателно е скрил Истината, или не е разбирал дълбокия смисъл на нещата. Като изучава духовната наука, човек трябва да се ръководи от своето вътрешно разбиране на нещата, да не изпада в противоречия. Натъкватe ли се на противоположни мисли, не бързайте да вадите заключения – мислете върху тях и тогава правете своите заключения.

Христос казва: „Добрият човек от съкровището на своето сърце вади добрините, а злият – злините.“ И тази мисъл има две страни: от едно и също място – сърцето – добрият вади добрините, а злият – зли-

ните. Следователно, когато искам да изправя човека, на злия казвам да убие в себе си всяко лошо желание, за да не прави злини на себе си и на хората; на добрия казвам да възкреси в себе си всички добри желания, да ги реализира, за да бъде добре и за него, и за ближните му. Човек трябва да бъде внимателен в желанията си, да не се забравя. Ако прекали в добрите си желания, той може да се натъкне на противоречия, каквито и лошите желания създават.

Един американски професор толкова обичал предмета си, че се забравял при преподаване и задържал студентите половин, а някога и един час след лекцията. Те решили да му дадат добър урок, за да го отвикнат от обичая му да ги задържа след звънеца. Един ден намазали стола, на който професорът седял, с туткал и го завинтили добре за пода. Професорът говорил този ден цели два часа и когато свършил лекцията си, трябвало да мине още половин час, за да го освободят от стола – дрехите му залепнали от туткала. Професорът разбрал кой направил тази шега и повече не задържал студентите си след удряне на звънеца. Време е вече всички хора, които са залепени за столовете си, да се отлепят. Всеки трябва да съзнае, че ако не успява в работите си, причините са в залепването му за стола – отлепи се първо и после работи! Залепването за стола показва, че хората още живеят със своите стари разбирания и убеждения. Ако сами не можете да се отлепите, помолете да дойде някой да ви помогне, но не оставайте залепени.

„Добрият човек от доброто съкровище на сърцето изважда добрините, а злият човек от злото съкровище изважда злините.“ Христос поставя въпроса рязко – добро съкровище и зло съкровище. Под думите *добро съкровище* Той разбира човешката душа, която се развива правилно. Според окултистите тя представлява добрата карма на човека: добрият човек

е изпълнявал Божиите закони, събирал добро съкровище в сърцето си и днес има какво да вади и да раздава на ближния си. Злият човек е нарушавал Божиите закони, правил злини, с което си е създал лоша карма. Днес го турят в затвор, дето лежи няколко години, докато придобие известна опитност – чрез страданията соковете на злините се превръщат в добрини. В което село и да отидете, ще видите как селяните вадят тора от бунищата си и наторяват с него своите ниви и градини – така те облагородяват дърветата и цветята, превръщат ги в доброкачествени. Всеки човек трябва да извади тора от своето бунище, т.е. да извади злините от злото съкровище и да ги тури на своята нива, да я натори, да превърне злото в Добро – само така човек може да забогатее. Природата никога не изкоренява несъвършените форми, но ги облагородява и култивира. Тя използва всичко, за да го превърне в Добро, което е необходим елемент за здравето на човека.

Как се познава кой човек има добро съкровище в сърцето си? Представете си, че ставате сутрин радостни, весели и през целия ден запазите разположението си – в този случай вие имате добро съкровище в сърцето си. Ако при всички изпитания, които ви се случат през деня, запазите разположението си, вие сте богат човек, вадите добрини от своето съкровище. Това, което е вярно за един ден, вярно е и за много дни. Ако станете сутрин с лошо разположение на духа и през целия ден не можете да подобрите състоянието си, вие носите лошо съкровище в сърцето си. Ще се извинявате, че не сте разположени, че сте болни и т.н.; нищо не може да ви извини – съкровището ви не е добро. Не ви остава нищо друго, освен да вземете лошото съкровище и да го хвърлите на нивата си като тор. След това ще дойдат страданията, но кажете си: „Готов съм да страдам, за да се облагородя, да придобия търпение и Любов.“

Човек трябва да бъде търпелив. Някой минава за търпелив, защото условията му налагат да търпи – това е неволя, а не търпение. Неволята се налага на човека, а търпението е резултат на разумната човешка воля. Никога не налагайте на човека своите вярвания, разбирания и убеждения; оставете го свободен, той сам да насади градината си както разбира – вие можете да му дадете семена, а той сам да ги сади и отглежда. Може да направи някаква погрешка – това нищо не значи; злото не е в погрешките, които човек прави, но в неизправянето на погрешките. Важно е човек да бъде свободен, за да се развива правилно; същевременно той трябва да дава свобода на другите – и те да се развиват правилно.

Как постъпват майките с децата си? Докато детето е малко, майката го повива в пелени, връзва го с повой и така то лежи с часове. Преди да го къпе, тя го развива, оставя го известно време свободно, да порита малко с крачката си и като го окъпе, бързо го увива в пелените, завързва го с повоя и го оставя в люлката да спи – детето трябва да лежи и да кротува, законът е такъв. Така постъпват и някои религиозни хора: те хванат някого, турят го в пелени, завържат го с повой и казват: „Обърнахме този човек към Бога.“ Не сте го обърнали, но сте го ограничили. Срещнете ли човек, увит в пелени и завързан с повой, последвайте примера на майката: като минат четири-пет месеца, тя маха повоя и освобождава детето – така тя му дава условия да се развива свободно и естествено. Ако детето остане дълго време в пелени и вързано с повой, растенето му ще спре и то преждевременно ще се сбабичаса. Майката не желае да види детето си сбабичасано – тя иска то да стане здраво, силно, да се развива добре. Когато влезе в едно религиозно общество, първоначално човек се намира в положението на дете, увито в пелени и вързано с повой; след известно време той се освобождава от

пелените и повоя и започва да се развива правилно и естествено, да расте и разумен да става – той проявява доброто съкровище, което носи в себе си.

Следователно, когато става от сън, човек трябва да се запита свободен ли е от пелените и от повоя. Щом се убеди, че е свободен, той започва свободно да движи ръцете и краката си, да се протяга, с което показва, че е готов за работа. Ръцете и краката представляват човешката воля. Тъй щото, когато очите, езикът, ръцете и краката на човека са свободни, това показва, че той има ум, сърце и воля, с които може да работи, да изпълнява Божията воля. Сънят представлява повоя и пелените, в които човек е увит; събудиш ли се, развържи повоя, махни пелените и кажи: „Благодаря Ти, Господи, че си ми дал Свобода да се движа и да работя, да приложа волята, ума и сърцето си, да Ти служа, да изпълнявам Твоята воля.“ Гответе се за Небето, докато сте още на Земята, защото там няма спане, няма пелени и повой. Работете върху себе си, за да облагородите душата си, да развиете Духовното си тяло, с което ще възкръснете. Има хора, които ще възкръснат, докато са още на Земята – за тях именно апостол Павел казва, че външната им обвивка ще падне, те ще възкръснат и ще се изменят. Стремете се към Възкресението като вътрешен процес – това значи да се освободи човек от всички съмнения и ограничения. Вярвайте в ума и в сърцето, в Духа и в душата си, които Бог е вложил в вас, и вие ще възкръснете. Следователно, ако носите добро съкровище в себе си, трябва да го признаете; ако носите зло съкровище, наторете нивата си с него, за да го превърнете в Добро – тази е мисълта, която Христос е вложил в стиха за доброто и за злото съкровище.

Време е вече човек да мине от преходното и ограниченото към вечното, от пелените и повоя – към Свободата, от млякото – към твърдата храна. Малкото

дете да се храни с мляко, това е в реда на нещата, но ако младата мома и младият момък искат още да бозаят, това не е естествен процес. Щом проходи, детето може вече да се храни с твърда храна – свободата е необходима за неговото растене и развитие. Пуснете коня на свобода, за да видите как знае той да скача и да рита. На полето скачането му е на място, но в града не е на място – той може да смачка някое дете, даже и възрастен човек. Свобода е нужна на всички живи същества, но навреме и на определено място.

„Доброто и злото съкровище." Всеки трябва да си отговори към добрите или към злите хора спада, към вярващите или към безверниците. Кой човек е безверник? Който няма Светлина в ума си. Отворете прозорците на къщата му, да влезе Светлина отвън. Ако няма пари за отваряне на прозорци, дайте му той сам да си отвори. Когото и да поставят в тъмна стая без прозорци, той непременно ще стане безверник. Вярата се проявява при Светлина, а безверието при тъмнина; Доброто се върши при Светлина, а злото – в тъмнина. Човек трябва да преобрази Живота си, т.е. да напусне тъмнината и да влезе в Светлината. Всяка сутрин, когато ставате от сън, кажете си: „Аз съм добър и разумен човек, защото Бог ме създаде." Ще кажете, че това не е вярно. Според мен всяко нещо, създадено от Бога, е Добро и разумно. За да се убедите в това, хвърлете старите си и окъсани дрехи, за да видите Божествената дреха, с която Бог ви е облякъл. Кой ви е виновен, че сте се облекли в стари дрипи и не можете да се познаете? Не вярвайте на онези, които поддържат мисълта, че по естество човек е грешен. Само онзи е грешен, който живее в тъмна, мрачна изба и не знае как да излезе вън – изведете този човек от зимника и го турете в Божествения свят на Свобода и простор.

Христос се обръща към добрите и разумни хора да извадят доброто съкровище от сърцата си и да помогнат на своите паднали братя. Давайте даром, за да се даде и на

вас. Давайте от своето злато, а не от книжните си пари, защото на Небето книжни пари не вървят – всяка добра мисъл, всяко добро чувство и всяка добра постъпка са звонкови монети, които никога не губят своята цена и стойност. Доброто съкровище подразбира звонковите монети, а злото – книжните пари. Давид казва: „В грях ме зачена майка ми“ – той признава, че грехът е човешко произведение, а не Божествено. Йоан пък казва: „От Бога съм заченат.“ Който живее в тъмна стая и вади злини от сърцето си, той е заченат от дявола; който живее в светла стая и вади Добрини от сърцето си, той е заченат от Бога. Живейте и работете като Христа, за да бъдете едно с Бога. Това изисква Христос от всички хора, за да се обновят, да се преустроят обществата и народите, навсякъде да проникне новият Живот, да се въдвори Царството Божие на Земята.

Не е достатъчно да знаете какъв е Христос и какво е направил, но всеки да се запита и да си отговори какво той е направил. Какво е направил Христос преди две хиляди години всички знаят, какво днес прави всички виждат, но какво ти като човек си направил и правиш? – „Ти, който говориш сега, какъв си.“ – Ела да работим заедно, за да видиш какъв съм. Ако работим заедно и аз вземам деветдесет на сто от печалбата, а на теб давам десет на сто, ще видиш доколко съм правоверен; обаче, ако давам на теб повече, а на мен – по-малко или ако делим печалбата си наполовина, пак ще ме разбереш. Това означава стиха, който Христос е казал: „По делата им ще ги познаете.“

Днес искам от всички хора да развържат кесиите си, умовете и сърцата си, да хвърлят настрана пелените и повоите си и да почнат да движат свободно ръцете и краката си. Това се иска и от религиозните, и от светските хора, това изисква Разумният живот от човека. Ще кажете, че лесно се говори, мъчно се

работи. Който говори с Любов, той работи лесно – с Любов. Той е минал през мъчнотии и страдания, разбрал е Живота и знае да работи – неговите думи са пълни със съдържание и смисъл.

Христос иде на Земята да обнови цялото човечество, народите, обществата, както и всеки човек поотделно. Затова всеки трябва да си каже: „Всичко мога да направя заедно с Бога, с Ангелите, със светиите и с добрите хора.“ Каже ли всеки за себе си така, светът ще се оправи и всичко ще тръгне напред. Три начина има, по които човек може да влезе в Тесния път, т.е. в Божествения път: първият начин е да бутате трена, който води в този път; вторият начин – да се надпреварвате с него, а третият – да се качите на трена и да се оставите свободно той да ви заведе на определеното място. Видите ли този трен, не го бутайте да върви – той сам се движи; не се надпреварвайте с него – не можете да го следвате, но влезте вътре и вярвайте, че той ще ви заведе в Царството Божие.

Желая ви да бъдете онзи добър човек, за когото Христос казва, че от доброто съкровище на сърцето си изважда Добрините.

20 май 1917 г., София

ПРЕБЪДЕТЕ

„Ако държите моите заповеди, ще пребъдете в любовта ми, както съм аз държал заповедите на Отца си и пребъдвам в неговата любов.“
От Йоанна 15: 10

„Ако държите моите заповеди, ще пребъдете в любовта ми.“ Думата *ако* в оригинала има друго значение, а не както в български език – условие. Глаголът *държа* има отношение към човешката воля – да държим заповедите, значи да ги изпълняваме, а изпълнението става само с участие на волята. Който не изпълнява Божиите заповеди, не може да пребъде в Неговата Любов. Значи не е достатъчно човек само да пребъдва в заповедите на Отца, но да пребъдва и в Неговата Любов, както Христос е държал заповедите на Отца Си и е пребъдвал в Любовта Му. Изпълняването на Божиите заповеди и в широк, и в тесен смисъл дава един и същ резултат.

Като дойдем до външната страна на нещата, до външния свят, виждаме, че нещо ни държи за него. Същото може да се каже и за отношението на удовете на човека и неговата душа и Дух: ако Духът и душата не държат ръцете, краката, мозъка, белите дробове и стомаха, нищо не би останало от човека. Духът държи всички органи на тялото в пълен ред и порядък; душата пък пребъдва във функциите, които изпълняват органите, и се ползва от енергиите, които те възприемат и предават – душата не държи въздуха, но пребъдва в него. Дишането, мисленето, чувстването представляват пребъдване, а действията, които ги придружават, наричаме държане. Едни от процесите, които се извършват в човешкия организъм, наричаме свободни или зависещи от нашата воля; другите са ограничени,

независещи от волята ни. Движението на ръцете и на краката зависи от нашата воля, но биенето на сърцето, дишането, храносмилането не зависят от нас.

„Ще пребъдете в Любовта ми“. Който не разбира основния закон на Живота – Любовта, мисли, че може да я ограничи. Любовта не се ограничава, тя се отнася към свободните действия. Човек може да пребъдва в Любовта, но не и да я ограничава. В пребъдването той едновременно възприема и дава – става правилна обмяна; в държане на заповедите има изпълнение, даване – изразходване на енергия.

За някои въпросите за държането и пребъдването изглеждат отвлечени; от тях зависи да бъдат отвлечени или не – както мисли човек, така става. Ако затвори очите си, естествено е, че той не може да вижда; щом не вижда, не може и да разбира нещата. От човека зависи да вижда и да не вижда; като затвори духовните си очи, нито ще вижда, нито ще разбира. Следователно, ако искаш да виждаш и да разбираш, отвори очите си.

В разбирането като вътрешен процес се крие известно движение. Например, за да изучите една местност и да я разберете, вие трябва да я пропътувате; за да проучите някой неясен въпрос, трябва да направите малко усилие. Какво правите, когато искате да запалите една електрическа лампа? Хванете ключа, завъртите го и си казвате: „Да бъде светлина!“ – и става светло около вас. Защо не кажете, че искате Светлина и във вашия ум? Влезте в една библиотека, вземете книгата, в която е писано по въпроса, който ви интересува, и започнете да четете – щом работите известно време в това направление, тъмният въпрос ще стане ясен. Човек не се е родил учен, но с усилие, постоянство и работа той постига това, което желае. За онзи, който не работи с Любов, Животът представлява мъчение и труд – той постоянно се оплаква, че се мъчи, че е на парили, но на какви, и той не знае. Страданията и

мъчнотиите, през които минава човек, показват, че в живота му има някаква дисхармония. Разумната Природа ви обръща внимание да изправите погрешката си, която ви е причинила дисхармонията. Ако сами не можете да я изправите, обърнете се към някой лекар или майстор, който знае да изправя погрешките. Ще кажете, че трябва да платите на лекаря; трябва да се плаща, при това, колкото по-добър и опитен е лекарят, толкова повече ще платите. Колкото по-тежка е болестта ви, толкова по-опитен лекар ще търсите; неопитният лекар взема малко пари, но вместо полза, може да ви причини вреда.

Днес повечето хора търсят лесен начин да придобият нещо велико или да влязат в Царството Божие – няма лесен път за влизане в Царството Божие. Който е дошъл на Земята да се учи и да работи, не трябва да избягва мъчния път. Който е благодарен за трудния и мъчен път в Живота, той има условия да се повдигне. Да търсите лесния път, това значи сами да се излагате на опасност – лесният път е човешки, а мъчният – Божествен. Ако някой ви качи на планината и оттам ви спусне надолу по наклонена площ, ще стигнете лесно до полите на планината, но това не показва, че вие сами сте решили трудния въпрос – така и децата зимно време се спускат със своите шейни. Христовото учение не е учение на хлъзгане, нито на слизане, но на възлизане, и то с труд и усилие. Вижте как копаят селяните със своите мотики, вижте как разорават земята със своите рала. Ще кажете, че не ви интересува нито мотиката, нито ралото на селянина, обаче трябва да знаете, че Христос си служи именно с рала и мотики – те са инструментите, с които Той учи хората как да орат и разкопават нивите си. В мотиката, ралото, воловете, остена се крие дълбок смисъл.

Как оре българинът земята? С волове. Някога с два вола, а някога – с четири или шест; не е важно с колко вола оре, защото принципът е един и същ. И

в орането действат двата принципа – държа и пребъдвам. Двата вола представляват човешкия ум и човешкото сърце, ралото – човешкото тяло, а остенът – закона, който от време на време бодва ума и сърцето, за да им напомня, че трябва да работят и да следват направлението – браздата. Някои хора мислят, че са свободни, а всъщност всички са впрегнати – някъде по двама, някъде – по трима или по четирима заедно. От време на време ви разпрягат, да си починете. Кога си почиват воловете? Когато каже господарят; щом си починат, господарят им пак ги впряга на работа – такава е действителността. Ще кажете, че това е положението на воловете – мислите ли, че душите на воловете са лишени от интелигентност? В известно отношение волът стои по-високо от човека. Казват за някой човек, че е търпелив като вол – значи волът се взема като символ на търпение. Какво ще кажете за житните зърна, поставени при различни условия? Онези, които са поставени при благоприятни условия на развитие, са израсли и дават доброкачествени плодове; другите, които не са били при добри условия, не са могли да израстат, обаче това не показва, че последните житни зърна не крият в себе си същите заложби, каквито и първите зърна, поставени при добри условия. Следователно, каквото е отношението между първите и последните житни зърна, такова е и между душата на човека и на вола. Днес волът е лишен от условия да се развива, да проявява качествата на своята душа; ще дойде ден, когато Бог ще го постави при условия да прояви своите заложби – тогава ще видите, че от него ще излязат талантливи и гениални хора, каквито срещаме сега. Днес волът оре, обработва земята, изпълнява основния закон и помага на човека; за работата, която върши, господарят му го храни и той благодари, че се е нахранил. Същото става и с човека: и той работи, труди се и по три пъти на ден се храни – седне пред трапезата,

хапне си и казва: „Добре е създаден светът.“ Наистина, светът е добре направен, но трябва да благодариш на Господаря си, който те храни за работата, която си свършил – ако престанеш да работиш, и Господарят престава да те храни. Щом огладнееш, започваш да плачеш, да се молиш, докато Господарят ти отново отпуска нужната за теб храна. По отношение на работата си човек прилича на коня, който, като свикне на тегло, и да го пуснат на свобода, не може да се ползва от нея. Един кон работил цели трийсет години на господаря си и като остарял, господарят му го освободил от работа, пуснал го в гората на свобода; обаче всеки ден по едно и също време конят дохождал около кладенеца, отдето вадел вода за поливане на градината, и спирал там – очаквал да дойде господарят му, за да го впрегне на работа.

Христос казва: „Ако държите моите заповеди“ – кои заповеди? Които могат да направят човешкия живот щастлив и смислен. Като слушат да се говори за тези заповеди, мнозина казват, че са ги чели. Щом сте ги чели, питам станал ли е животът ви щастлив и сносен? – „Не сме станали по-щастливи.“ – Щом не сте по-щастливи, това показва, че сте ги чели, без да ги разбирате. Христос казва по-нататък: „Ще пребъдете в моята любов.“ Какво по-голямо благо може да очаквате от изпълнението и приложението на Божиите заповеди? Няма по-велико щастие за един дом, ако мъжът пребъдва в заповедите на Бога и в Неговата Любов, а жената – в заповедите на своя мъж. Защо се разстройват семействата? Защото нито мъжът, нито жената изпълняват обещанията си. Мъжът обещава, че ще държи и ще пребъдва в Божиите заповеди, но като се ожени, всичко забравя – започва да пие, да гуляе с приятели и всичко пропилява; жената казва: „С такъв мъж не мога да живея.“ Следователно семейство, в което мъжът не пребъдва в Божиите заповеди, а жената не пребъдва в заповедите на мъжа си, е осъ-

дено на смърт. Ако мъжът не пребъдва в Божиите заповеди и не изпълнява Волята Му, и жената е свободна да не изпълнява заповедите на мъжа си; обаче, ако мъжът изпълнява Божията воля и пребъдва в Неговите заповеди, а жената не пребъдва в Любовта на мъжа си, отговорността пада върху нея. Това е проповядвал Христос на своите ученици.

„Ще пребъдете в любовта ми.“ Който пребъдва в Божията Любов, той изпълнява Неговите заповеди; който не пребъдва в Любовта, не може да изпълнява заповедите ѝ – той прави погрешки като децата. Във Варненско, в село Николаевка, жената на попа измазала къщата си добре, измила я и изчистила – това било срещу Спасовден. Тя бързала да свърши по-скоро работата си, за да може на другия ден рано сутринта да отиде на църква. Детето ѝ, десетгодишно момче, виждало как вършеят през лятото и когато останало само вкъщи, решило и то да направи една вършитба, да си поиграе: взело царевица в един съд и пуснало в стаята всички мисирки. Хвърляло царевица на мисирките, гонело ги, тичало след тях – забавлявало се добре. Като минавали покрай къщата на попа, съседките чули голям шум, но не знаели какво става вътре. Те видели попадията в църквата и ѝ казали: „Нещо става във вашата къща, но какво, не знаем – отдалеч се чува вик, шум.“ След свършване на службата попадията веднага си отишла вкъщи и какво било учудването ѝ, когато влязла в стаята и видяла всички мисирки – крякат, хвърчат, хвърлят се по стените, а малкият юнак ги гони, кара ги да вършеят. Като видял майка си, виновникът веднага избягал – оставил тя да се справя с неканените гости.

Много хора постъпват като децата: майките им измазват стаите, изчистват ги, а те вкарват мисирките вътре, за да се забавляват с тях. Така те искат да покажат, че са свободни, но това е детинска свобода, детинско схващане. Някой има добро разположение

на духа, въодушевява се от нещо Божествено, но изведнъж детето му влиза в стаята и води след себе си мисирките и патиците – устройва си забавление. Бащата вижда, че стаята е изцапана, и в един момент доброто разположение го напуска. За да не губят доброто си разположение, майката и бащата трябва да затварят стаята си с девет ключа, за да не влизат децата с мисирките вътре да цапат. Вината е в майката и в бащата, а не в детето; когато намери стаята отворена, то влиза вътре, взема царевица и вкарва патиците и мисирките, за да си поиграе с тях.

„Ако държите моите заповеди.“ Понеже глаголът *държа* се отнася до волята, никога не казвайте, че не можете да направите нещо, че някой въпрос ви е тъмен и не можете да го разберете, че условията ви са лоши или че не е дошло още време за вашето проявяване и т.н. Оставете тези неща настрана; знайте, че никой не може да ви препятства – всеки сам се спъва. Кой спъна първите човеци в Рая? Бог ги постави при благоприятни условия за развитие, но те сгрешиха и излязоха от Рая – причината е в самите тях, в техните скрити желания. Човек се спъва, когато не разбира своите желания, не знае дали са полезни, или не.

Жената на един американски милионер имала много желания и не разбирала кога и как трябва да ги задоволява. Като отивала в Париж, тя влизала във всички големи магазини и купувала каквото очите ѝ виждали. Един ден тя накупила предмети на извънредно голяма цена и по нямане на възможност да ги изплати наведнъж, записала ги на името на мъжа си, който бил известен между големите търговци в Париж. Когато получил полиците за изплащане на големи суми, той веднага ги изплатил, но решил да се разведе с жена си. За да бъде свободен от задължението си към нея, той ѝ направил една къща дворец за петнадесет милиона долара, дал ѝ в ръката тридесет милиона, за да разполага с тях както намира за добре – той предпочел да ѝ

даде големи суми, да я осигури добре, но да се запази от опропастяване.

Както милионерът постъпил с жена си, така и Бог постъпва с онези, които разпиляват Божиите блага: Той им дава четиридесет и пет милиона на разположение и се развежда с тях. Ще кажете, че който има четиридесет и пет милиона на разположение, е щастлив човек. Горко на онзи, който се е развел с Бога – той е готов да върши всякакви престъпления. Който не държи Божиите заповеди, той може да върши всички престъпления; искате ли да се освободите от злото и престъпленията вън от себе си и вътре в себе си, дръжте Божиите заповеди и пребъдвайте в Любовта. Когато ставате сутрин от сън, ако сте жена, задайте си следните въпроси: „Държа ли заповедите на мъжа си и мъжът ми държи ли заповедите на Господа? Пребъдвам ли в Любовта на мъжа си и мъжът ми пребъдва ли в Любовта на Господа?“ Ако си отговорите на тези въпроси положително, целия ден ще прекарате в Мир и Радост, защото Бог ви е благословил; ако отговорът ви е отрицателен, вие ще бъдете недоволни, неразположени, нещастни. Защо са нещастни хората? Защото не изпълняват Божиите заповеди, не пребъдват в Любовта Му, а въпреки това искат да реализират всичките си желания. Лакомството прави хората нещастни.

Един ловджия, който ходел често на лов в Стара планина, разправял следната опитност: като минавал край една река в планината, видял на брега на реката една мечка с пет малки мечета. Те си играели край брега, а майката постоянно бъркала във водата и вадела малки рачета, които давала на мечетата си. Той се спрял да ги наблюдава, но какво видял? Докато майката подавала поред рачетата на малките си, едно от тях изпреварвало другите и изяждало рачетата – за другите не дохождало ред да си хапнат поне едно раче. Като забелязала това, мечката ударила силно

лакомото мече, което се търколило на земята. Най-после тя тръгнала към леговището си и се обърнала към наказаното мече, но видяла, че то било мъртво. Тя го взела на ръце, полюляла го, но не могла да го съживи. Натъжена от загубата, тя влязла в гората.

И човек носи в себе си едно лакомо мече, което трябва да възпитава и наказва. Той има право да го накаже, но така, че да не го умъртви – ако го умъртви преждевременно, ще страда. Ето защо Христос казва: „Който иска да бъде щастлив, трябва да има калена воля, светъл ум и чисто сърце; той трябва да държи Моите заповеди така, както Аз държа заповедите на Отца Си, и да пребъдва в Мене така, както Аз пребъдвам в Любовта на Бога." Само така човек може да бъде велик, защото Бог, който живее в него, е велик. Следователно отворете сърцата и душите си за Бога – да влезе във вас със своите заповеди и със своята Любов, за да ви направи велики и силни. Тогава човек казва, че всичко, каквото пожелае да постигне, е възможно. Ако държите заповедите на Бога и пребъдвате в Любовта Му, ще разберете стиха, който Христос е казал: „Невъзможното за човека е възможно за Бога." Къде е този Бог? Във всеки, който изпълнява Неговата воля.

Някои искат да знаят как се познава кой държи Божиите заповеди. Много просто: ако мислите ви са ясни и положителни, чувствата ви – благородни и чисти, вие държите заповедите на Бога и пребъдвате в Неговата Любов. Казах ви да проверявате нещата – за всяко нещо прилагайте думите *опитай* и *виж*.

Ако имате някой мъчен въпрос за разрешаване, не бързайте да го разрешите изведнъж, но мислете върху него няколко часа, докато дойде Светлина в ума ви; ако до вечерта не можете да го разрешите, това показва, че имате някаква отрицателна мисъл, която ви препятства. Освободете ума си от отрицателните мисли и сърцето си – от нечистите чувства, и започнете да мислите върху въпроса, който ви интересува.

Ще кажете, че нямате свободно време да посветите на този въпрос часове и дни. Вие ще си работите каквото трябва, а същевременно ще мислите; ако не можете за един ден да разрешите въпроса, ще го разрешите за една седмица – важно е да се реши правилно. Ако искате да знаете дали сърцето ви пребъдва в Любовта, вижте имате ли вътрешен Мир и спокойствие. Ако имате вътрешен Мир, каквото и да ви се случи, и да се разколебаете външно, вътрешно ще бъдете спокойни. Дали вярвате в това, или не, не е важно – направете опит и ще се уверите в думите ми.

Много от страданията на сегашните хора се дължат на външни влияния и внушения – това не трябва да ви смущава. Човек има воля, с която може да понесе всички мъчнотии и страдания. Ако волята ви е силна, вие можете да правите чудеса – който има силна и разумна воля, може да се справи и с най-силните страдания. В това отношение Христовите мъченици показаха пример: те бяха изгаряни, разкъсвани на парчета, изтезавани, но със силата на своята воля издържаха всичко, без да усещат болка – те държаха Божиите заповеди и пребъдваха в Любовта. Ако морската звезда може да възстанови отрязания или откъснатия си крак, защо човек да не е в състояние да направи същото? Човек трябва да усили волята си, за да може чрез нея да контролира своите мисли и желания. Любовта иде в помощ на човека, за да отхрани неговите мисли, чувства и желания – само така може да се работи. Какво правите, когато вземете работник в къщата си? За да работи добре, първо му давате храна; щом се нахрани добре, той е готов да работи. Значи Любовта е потребна като храна за човека – без Любов животът му не върви добре.

Ще ми възразите, че животът е тежък, трябва да се издържат жена и деца. Чудно нещо, жената беше в мъжа – оттам я извади Бог, от реброто на Адама; тъй щото дали човек е женен, или не, това не

усложнява, нито улеснява живота. Няма човек в света, който да не носи мъжа или жената в себе си – мъжът и жената вървят всякога заедно. Дали жената, или мъжът е вътре, или вън от човека, не е важно – всеки мъж носи жената в себе си и всяка жена носи мъжа в себе си. Те не могат един без друг: мъжът е стимул за жената, а жената – за мъжа. Отнемете ли жената от света, всякаква култура ще изчезне; отнемете ли мъжа, пак няма да има култура. Под думите *мъж* и *жена* в широк смисъл разбирам ума и сърцето. Ум без сърце не може и сърце без ум не може – те вървят всякога заедно и взаимно се допълват. И тъй, когато хората страдат и се мъчат, причината не е нито в мъжа, нито в жената, но в това, че човек не държи Божиите заповеди и не пребъдва в Божията Любов. Под думата *мъж* разбирам още Божествения ум, а под *жена* – Божественото сърце. Умът представлява човешката воля, която се проявява в неговото тяло, а сърцето – движението; умът представлява волевите процеси, а сърцето – рефлексните. Ако мъжът иска да живее добре с жена си, нека я остави свободна, да се проявява като самостоятелен човек, а не да изпълнява чужда воля и чужди предписания. Нека двама мъже направят следния опит: единият да напише закони и правила, по които да се ръководи жена му, а другият да я остави свободна, да живее по свое вътрешно, дълбоко разбиране. Когато човек се ръководи не от писани закони, а от своето Разумно сърце, всякога резултатите са добри. Ако мъжът е недоволен от жена си, че не върви по неговите лични изисквания, той е на крив път – това не е Христовото учение. Христос е проповядвал Любов и Свобода. Там, дето Любовта отсъства, съществува насилие и безлюбие.

„Ако държите моите заповеди“ – с какво държи човек нещата? С ръцете си. Цигуларят държи цигулката и лъка с ръцете си и от правилното държане на цигулката и движението на лъка зависи как ще се

прояви той – като обикновен, талантлив или гениален цигулар. Някой казва, че му се пее; много естествено, когато Любовта посети човека, той иска да пее, да свири, да се прояви. Дето Любовта отсъства, там няма песен, няма и музика. Когато се казва на хората, че трябва да пеят, това значи да отворят сърцата си за Любовта – пеенето е врата, през която Любовта влиза в човека. Когато се казва на хората, че трябва да се молят, подразбираме същото – да отворят умовете и сърцата си за Любовта. Яденето, пеенето и моленето представляват един и същ процес – отваряне на ума и на сърцето за Любовта, която единствена повдига човека и го прави доволен от всичко, което му е дадено. Те са тясно свързани помежду си. Като пее, човек трябва да задоволи първо себе си, а после окръжаващите; какво мислят хората за него, доволни ли са, или не, това е второстепенна работа – първо той трябва да бъде доволен от себе си. Това означават думите: „Ако държите заповедите ми, ще пребъдете в моята любов.“ По-нататък Христос казва: „Каквото попросите в мое име, ще ви се даде.“

Опитвайте Господа чрез Неговите закони, за да разрешите мъчните си въпроси. Някой не може да се справи със съседите си, не може да ги търпи; ако е без Любовта на Бога, не може да търпи никого. Какво струва на човека да изпълни Божия закон и да каже: „С Бога всичко мога да направя“ – това значи: „С Любовта всичко мога да понеса.“ Христос казва на всеки човек: „Възлюби Бога в себе си, за да възлюбиш и ближния си“, но дяволът му казва: „Велико нещо е Любовта, ти не си готов още за нея, не можеш да любиш и да прощаваш – за да любиш, ти трябва да бъдеш учен, да познаваш законите на цялото Битие.“ Христос се противопоставя на дявола и казва: „Дали си учен, или прост, беден или богат, голям или малък, ти можеш да любиш и трябва да проявиш Любовта, която е вложена в сърцето ти.“

Помнете: с Любовта човек може всичко да постигне – грозният може да стане красив, бедният – богат, невежият – учен. Без Любовта човек губи всичко – и богатство, и красота, и Знание. Не вярвайте в лъжливи учения, които ви казват, че не можете да прилагате Любовта. Ако държите Божиите заповеди и пребъдвате в Любовта, не вярвайте в онзи, които ви казва, че не вървите в правия път; не вярвайте, ако ви казва, че плодът, който сте изработили, е горчив или кисел. В миналото, преди да узрее, плодът е бил кисел и горчив, но днес е сладък. Не живейте с вашето минало – важно е настоящето, през което днес минавате.

Един ден Настрадин Ходжа възседнал стария си вол и тръгнал с него на нивата. Срещнал го един познат и го запитал: „Ходжа, защо си възседнал този стар вол?“ Ходжата не отговорил, че направил това по нямане на кон, но казал: „Не гледай какво днес представлява моят вол, трябваше да го видиш преди няколко години, когато скачаше и играеше пъргаво като младо и силно конче.“ Според мен не е важно какъв е бил волът в миналото, важно е какво днес представлява – миналото е отживяло времето си. Сегашният ни живот е израз на миналия, затова сме недоволни от него. Новото, което днес възприемаме и прилагаме, ще определи бъдещия ни живот. Който иска да знае какъв е бил миналият му живот, нека се вгледа в сегашния, там ще намери своето минало. Ако живее по нов начин, той ще съгради своето светло бъдеще.

Следователно, който се усъмни в пътя си, той е допуснал в себе едното краче на дявола. Човек знае Истината, а сам допуска съмнението в себе си. Никой никого не може да излъже, а себе си – още по-малко. Ако държите Божиите заповеди и пребъдвате в Любовта Му, вие сте на прав път и каквото пожелаете, можете да постигнете. Христос работи с думата *мога*, а дяволът с думата *не мога*. Кажеш ли, че можеш да живееш добре, Христос е с теб; кажеш

ли, че не можеш да живееш добре, Христос е далеч от теб. – „Грешен човек съм“ – каже ли някой така, това показва, че волята му е слаба. Грехът, погрешките се крият в човешкото безволие; дайте права насока на волята си, и вие ще се повдигнете. Ако сте сгрешили, ще се очистите – много вода има в Природата, следователно човек всякога може да се мие и чисти. Мъже и жени – всички трябва да се чистят, да съзнаят своето предназначение и да го изпълнят.

Каква е задачата на жената? Да повдигне първо себе си, а после – мъжа. Добрата и красива жена представлява идеал за мъжа – тя внася подтик в него към възвишеното, заставя го да мисли, а същевременно внася Мир и спокойствие в душата му. Задачата на мъжа е да повдигне първо себе си, а после – жената. Той трябва да прояви силата на своя ум, за да застави жената да работи. Каквото каже тя, мъжът трябва да го изпълни; ако днес обещава нещо, а утре не го изпълнява, той е подобен на баба, която на всяка стъпка спира и не може да върви напред. Каже ли мъжът на някоя мома, че я обича, той трябва да докаже истинността на своите думи. Време е вече да се приложи Христовото учение във всичката му широта и дълбочина. Кажеш ли, че не можеш да го приложиш, баба си; кажеш ли, че можеш да го приложиш, ти си млад човек, герой, който може да постигне всичко.

На жените пожелавам да бъдат пълни с Божията Любов, да носят идеята за прилагане на Любовта и дето отидат, да носят аромат със себе си – да пръскат благоуханието на Любовта. На мъжете желая да внесат доверие във всички жени – да разчитат на тяхната дума и на обещанията им.

„Ако държите моите заповеди“ – това се изисква от мъжа; „Ще пребъдете в любовта ми“ – това се изисква от жената. Аз пък казвам: жената да пребъдва в Любовта, а мъжът да държи заповедите на жената.

27 май 1917 г., София

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

[1] Всички библейски текстове, цитирани в началото на беседите, са приведени в съответствие с Виенското издание на Библията от 1885 г., с което си е служил Учителя Беинса Дуно.

[2] *Йони* – най-вероятно става дума за елементарните частици, според представите на науката от първата половина на XX век.

[3] *16 ноември 1916 г.* – посочената дата е четвъртък, а беседата държана на тази дата е описана в библиографските справки като неделна. Най-вероятно става въпрос за печатна грешка и в същност става дума за беседа изнесена на 12 ноември 1916 г., неделя.

[4] *Ибсеновата героиня Ирина* – става дума за норвежкия драматург Хенрик Ибсен (1828–1906) и за Ирина, героиня от пиесата му „Когато ние, мъртвите, се събудим".

[5] *Солунската акция* – най-вероятно става дума за военната кампания на българската армия (от 12 септември до 11 декември 1916 г.) на Солунския фронт по време на Първата световна война (1914–1918). На 19 ноември 1916 г., в деня, в който е изнесена беседата „Разсмотрете криновете", войските на Тройното съглашение (Антанта) завземат Битоля, което се приема като тежък морален удар върху българската армия и държава.

[6] Освен датата върху дешифрираната стенограма допълнително е отбелязано следното: *След пладне, София, ул. „Опълченска" № 66, в дома на брат Петко Ив. Гумнеров.*

[7] *Съглашение и Централни сили* – междудържавни коалиции, воювали в Първата световна война (1914–1918).

[8] *Йоан Веслей* (Джон Уесли) (1805–1874) – американски методистки деятел, наричан теолог на милостта.

[9] *Шекспирова драма* – става дума за комедията „Венецианският търговец".

[10] *Епиктет* – римски философ-стоик (50–140 г.), роден във Фригия, бил роб в Рим, по-късно – освободен; учението му достига до нас чрез книгата „Разсъждения“, записана от Ариан, и оказва значително влияние върху християнството; основна максима на философията му е: „Понасяй и се въздържай.“

[11] *Халеевата комета* – голяма и ярка комета, наречена на името на английския астроном Едмънд Халей; описана е за първи път през 1531 г. и се появява през период от 75-76 години. Нейното последно наблюдение е през 1986 г. и ще бъде наблюдавана отново през 2061 г. През 1910 г. Земята преминава през нейната опашка.

[12] *Общоевропейската война* – става дума за Първата световна война (1914–1918).

[13] *„Светлина по пътя“* – теософска книга от Мабел Колинз (1851–1927); съдържа кратки афоризми и е написана под духовното ръководство на Йог Рамачарака; преведена на български.

РЕЧНИК
НА ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

Алфа-Центаурус (Алфа на Кентавър) – най-близката до Слънцето звезда, отстояща на 4,3 светлинни години от Земята.

Аршин (тур.) – дървена или метална пръчка за мерене на дължина, равна на 68,75 см.

Бекрия (тур.) – голям пияница.

Брежа (рус.) – грижа се.

Грош (ост.) – монета от 20 стотинки.

Гумно – равен участък с форма на кръг, където житото се вършее с помощта на добитък; харман.

Гюл (тур.) – роза.

Дервиш (тур.) – мохамедански монах.

Драгоценност (ост.) – скъпоценност.

Жур фикс (jour fixe) (фр.) – определен ден за прием на гости в частен дом.

Запинател (ост.) – от гл. запинам – затягам, обтягам, т.е. човек, който изкопчва нещо от другите.

Извержение (ост.) – отпаден продукт, изпражнение.

Кемане (тур.) – цигулка.

Кинематограф (ост.) – кино.

Кираджия (тур.) – квартирант; наемател, който превозва товар с каруца.

Клосан, клосни (ост.) – недъгав, недъгави.

Копанка, копаня (ост.) – плитък дървен съд.

Краска (рус.) – цвят, боя.

Кундурджия (тур.) – обущар.

Манафин (тур.) – турчин от Мала Азия.

Мировъзрение (рус.) – светоглед.

Мисирка (диал.) – пуйка.

Млекопитаещи (ост.) – бозайници.

Непреривен (рус) – непрекъснат.

Ну, поцелуемся (рус.) – хайде да се целунем.

Ока (тур.) – мярка за тегло, равна на 1,283 кг.

Осел, ослица (ост.) – магаре.

Отток (ост.) – извор, чучур, поток.

Ошурджия (тур.) – бирник; от ошур – десятък.

Парила, парили (ост.) – скара за парене в баня.

Пасом, пасоми (ост.) – хора под ръководството на духовно лице.

Побуждение (ост.) – подбуда, подтик.

Повой (ост.) – връв за връзване на пелени.

Поило, поилка (ост.) – корито за поене на добитък.

Полушарие (рус.) – полукълбо.

Разсмотрям (рус.) – разглеждам.

Руп, рупче – стара сребърна монета, равна на четвърт грош.

Сараф (тур.) – човек, занимаващ се с размяна на пари или търговия със злато.

Сома, соматичен (гр.) – плът, тяло; телесен.

Съсъд (ост.) – съд, съдина.

Теготение (рус.) – привличане, гравитация.

Трен (фр.) – влак.

Уд (ост.) – крайник, член, отделен орган от тяло.

Юдол плачевен (ост.) – долина на страдание.

Явнобрачен – буквален превод на ботаническия термин фанерогамен – растение с явни белези за оплодяване.

Ягорида (гр.) – незряло кисело грозде.

АЗБУЧЕН ПОКАЗАТЕЛ

Абсолютното 216, 228, 310, 404, 415, 418, 421, 422, 453

Аз, его, себе
Вж. *Индивид, индивидуалност, Личното, личност*
– **аз** 29, 52, 438
– **егоизъм** 33, 120, 360, 361, 434, 438
– **самовъзпитание** 425, 449
– **саможертва** 103, 131, 289, 290, 292, 297, 298, 299, 304, 371, 406
– **самоотверженост** 407
– **самостоятелност** 352, 386, 497
– **самосъзнание** 26, 33
– **самосъхранение** 120
– **самоуважение** 345
– **своенравие** 83, 160, 449
– **себелюбие** 154
– **себеотрицание** 18, 103, 106, 107

Активност 35, 80, 140, 155, 199, 200, 213, 270, 271, 294, 334, 344, 475

Анатомия 63

Ангел, Ангелски йерархии*†
– **Ангел** 29, 53, 90, 110, 113, 114, 116, 128, 142, 147, 148, 152, 153, 159, 168, 170, 172, 185, 197, 200, 214, 215, 217, 231, 240, 247, 248, 250, 251, 265, 268, 269, 273, 293, 296, 304, 307, 308, 326, 328, 331, 337, 353, 356, 359, 364, 365, 369, 372, 373, 375, 385, 390, 421, 455, 466, 471, 486
– **Ангелски свят** 325, 330, 407
– **Архангел** 240
– **Архангел Михаил** 33, 34
– **Архангел Гавраил** 449
– **Херувим** 99

Астрален свят 73, 135, 360

Астрално тяло 49, 59, 473

Астрология*, Астрономия 132, 153, 180, 194, 203, 254, 303
Вж. *Земя*
– **Алфа-Центаурус** 127
– **Венера** 89, 428
– **звезда** 127, 203, 247, 303, 350
– **Луна** 180, 181, 350
– **Марс, Уран, Юпитер** 428
– **Меркурий** 120, 428
– **Млечен път** 207
– **планета** 55, 89, 127, 247, 254, 407, 428, 467
– **Сатурн** 228, 428
– **слънца** 132, 207, 407
– **Слънце** 65, 98, 119, 137, 173, 174, 179, 180, 181, 203, 204, 205, 240, 241, 242, 247, 253, 254, 262, 263, 265, 269, 272, 281, 302, 303, 313, 339, 347, 350, 356, 376, 379, 380, 381, 396, 414, 416, 425, 428, 433, 451, 458, 460, 462, 463, 466, 467, 476
– **Халеева комета** 428

Безграничното, необятното 77*, 153*, 270, 293, 351

Безкористие 62, 130, 273, 292, 363, 364, 369, 459

Безсмъртие 40, 48, 102, 133, 214, 220, 221, 240, 245, 322

† *Страници и понятия, отбелязани с [*], не съдържат посочения термин, а негов синоним.*

Библейски личности и понятия
Вж. *Христос*
– **Авраам** 52, 101, 115, 230, 231, 251, 450
– **Адам** 157, 168, 230, 231, 496
– **апостоли** 42
– **Павел** 186, 257, 264, 345, 483
– **Библия, Свещена книга, Писание** 42, 46, 54, 179, 205, 241, 296, 353, 390, 436, 448, 463
– **блудният син** 235, 236, 243, 250
– **блаженства** 48, 255, 256, 257, 259, 260, 266, 268, 269, 325, 412, 413, 414, 415, 421, 423, 426, 427, 428, 430, 431, 462, 467
– **Галилея** 135, 136, 142, 144
– **Давид** 20, 422, 485
– **Даниил** 194
– **Ева** 110, 129, 168
– **Евангелие** 53, 312, 347, 375, 376, 444, 448
– **Едемски рай** 62
– **Елисей** 192
– **Закхей** 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 113, 115, 116, 117
– **Захарий** 155, 156
– **Израил, израилски народ** 126, 192, 193, 370, 400, 461
– **Йосиф** 365, 369
– **Исаак** 354, 450
– **Исав** 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 371, 372
– **Иудея** 135
– **Йерусалим** 135, 136, 137, 144, 145, 155, 252, 314
– **Йоан** 485
– **Йона** 397, 398, 399, 407
– **Йосиф** 365, 369
– **Каин** 89
– **кесар** 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 178
– **Лаван** 356, 357, 358, 364, 367, 368, 369, 372
– **Лия** 356, 357, 365, 371, 372
– **Марта и Мария** 199, 200, 201, 202, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 212
– **Мисах, Седрах, Авденаго** 24
– **Мойсей** 13, 99, 118, 120, 122, 123, 124, 126, 131, 138, 183, 306, 310, 319, 320, 321, 364, 461
– **Навуходоносор** 155, 156
– **Ниневия** 396, 397, 398, 407
– **Откровение** 280
– **Палестина** 135
– **Петър** 31, 33, 53, 179, 316, 317, 318
– **Писание** 16, 19, 21, 91, 120, 136, 138, 142, 158, 179, 182, 220, 235, 236, 239, 241, 258, 265, 269, 278, 290, 296, 298, 300, 305, 312, 315, 349, 371, 390, 410, 413, 459, 471
– **пророк** 7, 23, 162, 192, 397
– **Рахил** 356, 357, 362, 363, 365, 368, 369, 370, 371, 372
– **Ревека** 354, 355, 357, 359, 367, 368, 372
– **Самария** 135, 136, 193
– **Содом и Гомор** 115
– **Юда** 37, 96, 428, 429
– **Яков (ап.)** 40, 41, 42, 46, 52
– **Яков** 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 361, 362, 364, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 450

Битие 182, 183, 185, 191, 219, 279, 298, 306, 319, 372, 374, 408, 413, 498

Благо 12, 28, 33, 36, 39, 113, 178, 190, 194, 196, 218, 267, 296, 337, 374, 400, 401, 408, 415, 426, 461, 491
– **благовестие** 198
– **благоденствие** 368
– **благодеяние, благодетел** 42, 229
– **благоприятност** 81, 144, 190, 240, 394, 490, 493

Благодарност 16, 17, 20, 51, 92, 108, 165, 195, 196, 197, 203, 224, 225, 236, 237, 243, 244, 267, 268, 281, 294, 332, 336, 337, 353, 371, 377, 383, 392, 408, 416, 429, 437, 461, 462, 463, 483, 489, 490, 491

Благодат 18, 29, 36, 179, 183, 186, 193, 197, 245

Благочестие 147, 155, 215

Благородство 29, 51, 61, 78, 79, 83, 90, 104, 109, 110, 113, 114, 121, 122, 170, 199, 202, 204, 210, 214, 256, 276, 298, 303, 309, 313, 314, 315, 319, 320, 321, 350, 351, 358, 360, 361, 362, 380, 395, 423, 442, 446, 478, 481, 483, 495

Благословение 12, 14, 34, 50, 65, 72, 91, 94, 113, 114, 136, 148, 165, 188, 194, 196, 198, 232, 248, 250, 251, 278, 336, 353, 354, 355, 356, 359, 360, 362, 389, 396, 416, 444, 458, 460, 461, 462, 466, 494

Благост 9, 39, 52*, 170, 263, 287, 381, 397*

Благосклонност 450

Благотворителност 108, 295, 426

Блаженство 42, 48, 51, 251, 254, 255, 256, 257, 259, 260, 266, 267, 268, 269, 294, 325, 364, 412, 413, 414, 415, 421, 423, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 462, 464, 467

Ближен 7, 11, 12, 17, 18, 89, 90, 175, 177, 231, 249, 287, 291, 296, 297, 300, 301, 308, 310, 311, 312, 314, 319, 320, 321, 322, 348, 367, 368, 370, 388, 426, 427, 441, 443, 444, 446, 465, 475, 476, 477, 480, 481, 498

Бог, Божественото, Господ 16, 17, 22, 27, 35, 38, 41, 47, 50, 53, 56, 64, 72, 73, 75, 78, 79, 88, 89, 93, 96, 100, 101, 104, 107, 110, 113, 116, 119, 124, 131, 136, 137, 139, 140, 141, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 154, 155, 156, 160, 164, 166, 169, 172, 173, 174, 175, 181, 189, 191, 192, 202, 207, 209, 215, 218, 222, 223, 224, 225, 233, 234, 238, 241, 246, 247, 251, 252, 255, 257, 258, 264, 267, 268, 272, 275, 277, 278, 279, 284, 298, 300, 301, 305, 307, 308, 313, 317, 318, 320, 322, 323, 326, 327, 328, 331, 334, 335, 336, 337, 338, 347, 350, 352, 356, 358, 359, 361, 363, 364, 365, 369, 370, 372, 374, 380, 384, 387, 390, 403, 418, 428, 430, 431, 434, 437, 438, 439, 440, 442, 448, 449, 456, 459, 463, 471, 472, 474, 479, 482, 490, 493
Вж. *Христос*
– **Абсолютен Бог** 216
– **Богородица** 340, 341
– **Божествен Дух** 42, 71, 80, 112, 153, 210, 226, 262, 389, 464
– **Божествен живот** 29, 33, 42, 80, 95, 129, 259, 271, 299, 341, 395
– **Божествен закон** 26, 42, 66, 81, 111, 114, 115, 138, 182, 186, 248, 263, 273, 282, 296, 297, 311, 332, 342, 355, 376, 386, 396, 397, 413, 455, 458, 476, 481, 498
– **Божествен мир** 283, 392
– **Божествен принцип** 144, 219, 220, 226
– **Божествен път** 58, 84, 114, 368, 486, 489
– **Божествен свят** 91, 92, 97, 128, 130, 133, 182, 185, 186, 310, 329, 330, 348, 379, 396, 407, 484
– **Божествен ум** 54, 497
– **Божествена Виделина** 329, 345
– **Божествена Доброта** 329
– **Божествена душа** 464, 475
– **Божествена енергия** 66, 226, 476
– **Божествена Истина** 206, 260, 283, 352, 453, 462
– **Божествена Любов** 14, 15, 21, 28, 32, 54, 157, 219, 232, 240, 242, 260, 292, 303, 304, 329, 389, 406, 449*, 487, 491, 492, 494, 495, 497, 500

– **Божествена майка** 319, 371
– **Божествена мисъл** 42, 158, 227, 253, 259, 291, 344
– **Божествена Мъдрост** 44, 45, 46, 49, 54, 57, 132, 260, 452
– **Божествена наука** 230, 469
– **Божествена Правда** 228, 261
– **Божествена религия** 469
– **Божествена светлина** 15, 66, 87, 195, 243, 292, 302, 395, 478
– **Божествена хармония** 29, 31, 54, 183, 221, 259, 342, 343, 346, 351, 457
– **Божествена църква** 65
– **Божествено дете** 278*, 282, 283
– **Божествено желание** 42, 98, 262
– **Божествено начало** 29, 77, 85, 90, 168, 470
– **Божествено съзнание** 26, 235, 325
– **Божествено сърце** 497
– **Божествено тяло** 55, 205
– **Божествено учение** 7, 20, 127, 163, 196, 197, 262, 458, 478
– **Божи глас** 300, 302, 366, 405
– **Божие благословение** 12, 91, 94, 165, 250, 362, 444, 461, 462
– **Божие лице** 99, 177, 290, 293
– **Божие Слово** 302, 381, 450, 478*
– **Божии Духове** 391
– **Божия благодат** 179, 193, 245
– **Божия Воля** 20, 32, 52, 121, 163, 187, 188, 190, 240, 290, 296, 351, 388, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 421, 422, 457, 460, 467, 483, 492
– **Божия заповед** 306, 487, 491, 492, 494, 495, 496, 497, 499
– **Божия сила** 32, 54, 132, 411
– **виждане на Бога** 13, 14, 21, 204, 295, 303, 402, 413, 414, 415, 421, 422, 423, 465, 467
– **Господня молитва** 187
– **жив Бог** 39*, 232, 262, 405
– **Име Божие** 187, 188, 190, 193, 194, 265, 302
– **Любов, обич към Бога** 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 23, 61, 90, 133, 193, 203, 227, 316, 421, 444, 477, 498
– **многобожие** 208
– **Отец** 24, 27, 31, 32, 34, 170, 183, 236, 250, 284, 286, 287, 288, 290, 292, 296, 298, 301, 303, 304, 310, 334, 343, 393, 444, 487, 495
– **познаване на Бога** 8, 9, 12, 13, 30, 269, 287, 288, 293, 294, 296, 303, 304, 312, 333, 360, 400, 421, 422, 444, 447, 451
– **Син** 118, 119, 120, 150, 171, 230, 236, 240, 284, 285, 286, 287, 288, 290, 291, 292, 296, 298, 301, 303, 304, 305, 409, 444
– **Синове Божии** 114, 123, 151, 165, 197, 256, 292
– **служене на Бога** 29, 46, 52, 74, 102, 151, 161, 162, 163, 167, 171, 176, 186, 200, 201, 204, 214, 216, 217, 220, 229, 230, 231, 232, 244, 248, 249, 253, 263, 288, 321, 351, 362, 368, 405, 421
– **съединение, сливане с Бога** 29, 32, 51, 62, 214*, 216, 266*, 310, 401*, 485*
– **съществуване на Бога** 7, 8, 12, 36, 242, 308, 321, 376, 377, 393, 395, 451
– **троеличие на Бога** 444
– **Царство Божие** 48, 59, 63, 76, 80, 82, 85, 86, 90, 92, 97, 102, 103, 106, 108, 178, 187, 188, 190, 248, 262, 270, 271, 273, 274, 280, 281, 282, 303, 304, 315, 319, 346, 393, 394, 395, 406, 410, 412, 466, 485, 486, 489
и **Аз** 29, 52
и **единица** 80, 395
и **Любов, Обич** 25, 142, 226, 232, 240, 278, 286, 287, 294, 302, 312, 319, 329, 362, 406, 461, 491, 495
и **огън** 13, 32, 180, 190, 197

Богатство 20, 27, 32, 37, 38, 43, 44, 46, 48, 66, 81, 90, 97, 98, 101, 102, 103, 104, 105, 110, 111, 113, 114, 115, 119, 127, 137, 138, 139, 143, 147, 158, 161, 168*, 173, 174, 192*, 207, 215, 224, 225, 235, 236, 237, 251, 260, 261, 263, 264, 270*, 271, 275, 276, 282, 283, 289, 292, 293, 299, 306, 307*, 308, 310, 311*, 312, 314, 315, 316, 317, 319*, 320*, 321, 326, 328, 331, 337, 340, 341, 347*, 350, 357, 358, 363, 380, 381, 382, 383, 387, 402, 403, 406, 407, 408, 416, 425, 431, 446, 447, 450, 457, 468, 469, 470, 475*, 476, 480*, 481, 483*, 485*, 486, 493*, 494*, 498, 499

Бодрост 8, 75, 204, 245, 352, 405, 459, 478

Борба 16, 79, 136, 138, 185, 204, 217, 218, 227, 281, 342, 353, 358, 359, 405, 413, 466

Братство, брат 16, 18, 112, 116, 133, 141, 184, 187, 190, 194, 228, 256, 267, 269, 294, 302, 304, 308, 348, 372, 409, 447, 458, 463, 465, 476, 484

Будност, пробуждане 49, 116, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 144, 146, 149, 203, 204, 235, 236, 248, 254, 309, 325, 362, 365, 370, 371, 373, 384, 394, 447, 483

Букви 359
– **а** 374
– **б** 373
– **в** 395
– **д** 374
– **к** 407
– **м** 146
– **о** 374
– **р** 373
– **с** 374
– **т** 374

България, българи, български език 39, 75, 78, 99, 100, 115, 116, 118, 123, 124, 125, 126, 129, 132, 133, 134, 146, 157, 162, 206, 209, 232, 233, 241, 242, 255, 265, 283, 301, 303, 316, 320, 327, 328, 329, 330, 335, 340, 344, 348, 349, 350, 351, 352, 368, 369, 373, 376, 385, 386, 387, 392, 395, 406, 407, 409, 411, 412, 431, 432, 438, 446, 449, 450, 469, 487, 489

Вдъхновение 309, 380

Великото 9, 10, 15, 18, 20, 21, 25, 26, 32, 34, 36, 39, 41, 50, 54, 56, 61, 67, 69, 73, 75, 76, 81, 82, 84, 85, 86, 91, 93, 95, 99, 107, 113, 115, 118, 122, 129, 151, 152, 153, 157, 166, 168, 175, 182, 185, 187, 192, 194, 196, 197, 201, 202, 203, 205, 206, 207, 209, 210, 211, 216, 217, 218, 220, 229, 230, 231, 233, 234, 236, 237, 240, 255, 256, 262, 264, 267, 273, 274, 275, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 288, 290, 298, 300, 301, 303, 308, 312, 315, 319, 328, 329, 332, 336, 337, 342, 345, 348, 351, 352, 361, 365, 368, 369, 370, 371, 372, 379, 382, 390, 391, 400, 401, 406, 407, 412, 425, 426, 429, 430, 431, 432, 444, 453, 454, 458, 459, 461, 465, 466, 489, 491, 495, 498

Веселие 15, 24*, 57, 84, 116, 141, 145, 162, 211, 237, 238, 252, 253, 258, 263, 280*, 285, 314, 335, 351, 352, 370, 380, 389, 430, 441, 450, 458, 459, 461, 481

Вечност, вечното 23, 30, 36, 118, 145, 153, 181, 197, 199, 216, 218, 221, 223, 226, 240, 306, 307, 309, 314, 348, 464, 465, 468, 483

Взискателност 92, 276

Вибрация 84, 119, 336, 343, 473

Виделина 262, 329, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352

Висшето, възвишеното, високото 11, 24, 29, 41, 49, 53, 61, 62, 63, 78, 84, 88, 90, 101, 102, 105, 111, 135, 136, 140, 141, 142, 144, 148, 149, 150, 158, 164, 168, 170, 177, 184, 189, 190, 200, 201, 203, 209, 212, 214, 216, 229, 234, 235, 240, 255, 257, 258, 297, 301, 304, 308, 315, 325, 334, 341, 354, 356, 371, 373, 375, 379, 381, 390, 394, 395, 400, 405, 413, 415, 418, 422, 423, 424, 439, 442, 445, 449, 459, 472, 500

Власт 146, 149, 234, 247, 296, 402, 403
– **владеене** 26, 61, 63, 106, 107, 123, 152, 170, 220, 233, 234, 238, 286, 296, 358, 368, 454, 496*

Внимание, внимателност 126, 146, 351, 379, 391, 496

Внушение 126, 146, 351, 379, 391, 496

Вода 27, 51, 60, 72, 73, 80, 98, 126, 133, 136, 142, 184, 199, 216, 225, 238, 257, 289, 290, 307, 320, 333, 335, 336, 344, 350, 370, 380, 416, 417, 427, 432, 478, 500

Война, воюване, войник 15*, 16*, 50*, 70*, 74, 93, 95, 98, 123, 129, 137, 138, 161, 188, 189, 191, 192, 194, 215, 217, 226, 227, 314, 320, 328, 376, 396, 407, 409, 410, 414, 428, 444, 447

Воля 20, 32, 52, 121, 122, 129, 140, 154, 159, 163, 186, 187, 188, 190, 238, 240, 243, 247, 290, 293, 296, 334, 349, 351, 369, 374, 380, 387, 388, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 421, 422, 424, 438, 439, 442, 443, 444, 457, 460, 464, 467, 479, 482, 483, 487, 488, 492, 493, 495, 496, 497, 500

Време 20, 22, 29, 49, 81, 86, 87, 92, 113, 157, 164, 169, 174, 187, 202, 237, 241, 249, 254, 302, 304, 306, 327, 347, 360, 361, 384, 390, 423, 427, 470, 484, 496
– **бъдеще** 20, 26, 38, 39, 72, 86, 103, 108, 112, 121, 128, 129, 162, 170*, 196, 211, 249, 258, 267, 282, 291, 304, 350, 352, 360, 369, 390, 410, 443, 451, 499
– **временното** 10, 36, 181, 222, 234, 296, 303, 343, 425, 458, 465, 468
– **епоха** 22, 23, 74, 86, 100, 190, 197, 231, 245, 308
– **метеорологично време** 462
– **минало** 36, 75, 95, 121, 128, 129, 154, 163, 236, 243, 311, 322, 350, 356, 360, 364, 365, 369, 440, 445, 465, 499
– **настояще** 121, 127, 128, 129, 236, 369, 499
– **преждевременност** 176, 321, 349, 419, 469, 471, 482, 495
и относителност 422

Вселена, космос 26, 29, 70, 80, 180, 203, 214, 218, 219, 248, 285

Вселяване 321

Въздигане, възлизане 44, 119, 120, 122, 129, 133, 134, 190, 296, 301, 339, 342, 356, 364, 365, 370, 390, 423, 424, 428, 489

Въздух 16, 63, 184, 278, 289, 333, 335, 336, 396, 434, 440, 454, 458, 459, 473, 475, 487

Възкресение 7, 32, 55, 73, 87, 91, 129, 144, 165, 193, 210, 228, 252, 258, 259, 268, 301, 309, 324, 371, 376, 388, 417, 464, 465, 479, 480, 483

Възможност, невъзможност 69, 103, 159, 162, 192, 285, 300, 302, 316, 323, 395, 401, 403, 410, 415, 417, 422, 423, 464, 478, 495

Възпитание 47, 72, 89, 154, 205, 211, 311, 314, 328, 336, 339, 341, 360, 361, 362, 397, 408, 425, 430, 439, 440, 441, 443, 449, 461, 495

Възраждане 23, 116, 341

Въплъщение 190, 245, 251, 273, 279, 304, 365

Вяра 13, 22, 28, 35, 36, 39, 43, 61, 64, 66, 81, 86, 99, 118, 121, 128, 160, 172, 174, 175, 193, 210, 240, 244, 257, 262, 282, 283, 292, 302, 304, 308, 309, 320, 321, 323, 325, 327, 329, 342, 345, 364, 372, 376, 384, 385, 387, 388, 391, 405, 409, 423, 437, 440, 441, 444, 447, 465, 472, 474, 482, 483, 484, 486, 496, 499
– **безверие** 342, 376, 387, 484
– **правоверен** 444, 449, 460, 461, 485

Вярност 22, 24, 25, 322, 364, 406

Гениалност 466, 490, 498

Географски места, раси, народи
Вж. *България, българи*
– **Америка, американци** 45, 112, 223, 346, 349, 379, 478
– **Англия, англичани** 115, 146, 241, 337, 385, 409, 478
– **Арийска култура** 150
– **Асирия, Вавилон** 396
– **балкански народи** 123
– **Бяла раса** 76, 116
– **Галилея** 135, 136, 142, 144
– **Гърция, гърци** 100, 104, 120, 121, 123, 382, 376, 382, 383
– **Добруджа** 123
– **долини** 54, 146, 348
– **Европа** 116, 124, 236, 314, 341, 396, 428*
– **Египет** 82, 99, 119, 121, 147, 257, 369, 461
– **езеро** 135, 136, 142, 143, 205
– **елини** 66
– **Йерусалим** 135, 136, 137, 144, 145, 155, 252, 314
– **Жълта, Червена, Черна раса** 76
– **западни народи** 118, 345
– **Израел, евреи, юдеи** 65, 66, 96, 115, 116, 119, 120, 126, 135, 138, 155, 192, 193, 226, 275, 303, 314, 320, 349, 353, 364, 370, 400, 408, 443, 461
– **източни народи** 118
– **Индия, индийци** 15, 69, 90, 216, 224, 335, 433
– **Италия, италианци** 385, 419, 428, 454
– **китайци** 346
– **Македония** 123
– **море** 135, 136, 137, 138, 139, 144, 145, 149, 199, 257, 325, 397, 398, 399, 407, 417
– **народ** 25, 29, 39, 65, 82, 83, 96, 99, 115, 116, 118, 120, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 132, 145, 151, 161, 162, 197, 198, 226, 229, 235, 236, 241, 253, 267, 291, 292, 298, 301, 303, 306, 314, 328, 337, 348, 353, 359, 364, 365, 368, 369, 375, 382, 385, 392, 394, 396, 402, 407, 409, 411, 413, 414, 416, 427, 438, 442, 456, 461, 478, 485, 486
– **Ниневия** 396, 397, 398, 407
– **океан** 91, 142, 211, 417
– **Палестина** 135
– **планина** 54, 83*, 95, 99, 128, 146, 325, 341, 352, 384, 416*, 417*, 478*, 489
– **р. Искър** 51
– **р. Нил** 257, 262
– **Рим, римляни** 137, 368, 382, 383, 445
– **Румъния** 123, 124, 167
– **Русия, руснаци** 188, 241, 337, 385, 409
– **Самария** 135, 136, 193
– **сирийци** 192, 193
– **Солун** 100
– **София** 51, 268
– **Сърбия** 123
– **турци** 229, 242, 438, 448
– **Франция, французи** 115, 191, 241, 337, 409

Геометрия*
– **диаметър** 285
– **кръг, окръжност** 98, 284, 285, 355, 373, 395
– **спирала** 98
– **сфера** 285
– **триъгълник** 90, 374
– **цилиндър** 98

Геройство, герой 15, 32, 161, 237, 424, 500

Грижа 17*, 88, 140, 171, 188, 199, 234, 264, 277, 281, 290, 293, 311, 318, 320, 353, 361, 366, 367, 368, 384, 390, 406*, 415, 418, 446, 466

Дар 78, 127, 133, 202, 362, 400, 484

Дарба 234, 454, 465, 490*

Движение 21, 30, 48, 55, 73, 95, 98, 136, 137, 206, 207, 214, 219, 224*, 226, 252, 255, 257, 266, 272, 274, 285, 309, 346, 379, 393, 395, 397, 399, 403, 423, 439, 451, 464, 467, 483, 485, 486, 488, 497

Действие, дело 9, 10, 14, 42, 96, 102, 107, 108, 114, 170, 180, 189, 218, 249, 252, 264, 270*, 294, 298, 306, 312, 316, 382, 388, 390, 395, 413, 415, 468, 474, 475, 485, 487, 488
– **въздействие** 37, 116, 440
– **противодействие** 141, 205, 233, 393, 396

Деликатност 210, 456

Дишане 307, 336, 374, 448*, 487, 488
– **задушаване** 210, 293, 295

Доблест 188, 383

Добро 9, 10, 14, 16, 20, 21, 23, 29, 30, 34, 35, 37, 43, 44, 45, 48, 56, 58, 59, 63, 68, 70, 71, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 84, 85, 86, 90, 92, 94, 99, 100, 104, 112, 113, 116, 119, 123, 126, 127, 130, 132, 133, 139, 140, 144, 145, 147, 150, 154, 155, 157, 165, 170, 172, 185, 186, 187, 195, 197, 199, 202, 204, 205, 208, 213, 223, 225, 227, 232, 234, 244, 245, 246, 248, 257, 262, 266, 267, 275, 282, 291, 296, 299, 300, 301, 302, 305, 306, 307, 308, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 318, 319, 320, 321, 322, 329, 333, 337, 341, 342, 346, 349, 351, 355, 358, 360, 361, 362, 363, 365, 367, 368, 369, 381, 382, 383, 385, 391, 402, 405, 408, 410, 412, 429, 442, 445, 446, 448, 449, 456, 457, 465, 468, 469, 470, 471, 472, 474, 475, 476, 477, 479, 480, 481, 483, 484, 485, 486, 500
– **Добродетел** 93, 121, 122, 130, 131, 132, 142, 145, 146, 148, 167, 202, 224, 260, 301, 352, 382, 394, 404

Доверие 262*, 277, 459, 500

Доволство, задоволеност 33, 36, 48, 68, 98, 161, 192, 211, 218, 222, 223, 224, 234, 238, 242, 293, 299, 314, 336, 374, 401, 408, 419, 430, 451, 468, 475, 493, 498
Вж. *Отриц. качества – недоволство*

Достойнство, достойното 9, 125, 136, 171, 235, 263, 302, 315, 332

Дух, духовност 7, 24, 25, 29, 38, 42, 46, 53, 58, 68, 86, 88, 97, 99, 116, 137, 141, 156, 162, 171, 181, 183, 184, 185, 190, 192, 194, 200, 206, 209, 210, 218, 239, 249, 253, 271, 283, 295, 300, 308, 311, 319, 322, 351, 362, 369, 374, 375, 381, 384, 387, 389, 391, 392, 399, 410, 414, 415, 418, 423, 435, 443, 455, 460, 461, 465, 467, 468, 483, 487
– **Божествен Дух** 42, 71, 80, 112, 153, 210, 226, 262, 389, 464
– **Божии Духове** 391
– **гноми** 276
– **духове** 99, 131, 144, 185, 186, 197, 246, 247, 261, 276, 279, 296, 301, 346, 351, 377, 378, 385, 390, 405, 456, 469
– **духовен живот** 32, 96, 470
– **духовен път** 274

– **Духовен свят** 48, 182, 185, 190, 191, 249, 273, 330, 332, 339, 344, 373, 374, 377, 378, 413, 415, 418, 434, 464, 471
– **духовен човек** 85, 170, 180, 443, 449
– **човешки Дух** 8, 66, 179, 191, 339, 464
– **духовна наука** 468, 479
– **духовно зрение** 332, 345, 488*
– **Духовно тяло** 182, 183, 483
– **спиритизъм** 469
– **Свети Дух** 296
– **Христов Дух** 32, 70
– **нищ духом** 48, 49

Душа 7, 8, 14, 17, 21, 25, 30, 31, 33, 34, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 49, 54, 56, 57, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 75, 80, 84, 87, 88, 99, 102, 104, 105, 106, 107, 110, 111, 114, 115, 116, 121, 122, 124, 129, 139, 144, 147, 150, 151, 153, 156, 176, 179, 180, 185, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 194, 196, 197, 199, 201, 206, 216, 225, 233, 242, 249, 251, 253, 258, 265, 272, 284, 286, 287, 288, 291, 296, 297, 300, 301, 302, 304, 306, 307, 311, 313, 315, 319, 320, 321, 322, 323, 326, 334, 337, 346, 348, 349, 351, 352, 359, 364, 366, 367, 368, 369, 374, 376, 377, 380, 387, 389, 390, 399, 401, 406, 407, 412, 413, 414, 418, 421, 423, 425, 428, 439, 443, 449, 451, 453, 454, 455, 457, 458, 461, 464, 465, 467, 468, 470, 471, 473, 475, 479, 480, 483, 487, 490, 495, 500

Дълбочина 12, 15, 142, 143, 144, 200, 251, 327, 497, 500
– **вдълбочаване, вглъбяване** 12, 206, 365, 451

Държава 124, 130, 136, 176, 187, 273, 283, 452

Дявол 16, 17, 141, 143*, 168, 185, 192, 214, 231, 245, 251, 296, 304, 405, 456, 485, 498, 499
– **антихрист** 162
– **демон** 217
– **мамон** 214, 217, 218, 220, 223, 229, 230, 231

Еволюция 118, 225, 230, 248, 359

Единство, обединение 25, 70, 133, 200, 310, 438, 461

Език 38, 57, 107, 118, 123, 233, 228, 239, 249, 338, 346, 348, 435, 445, 446, 483
Вж. *Букви*
– **български** 233, 265, 373, 395, 469, 487
– **еврейски** 199
– **санскритски** 433
– **турски** 433

Електричество 9, 179, 180, 378, 414

Енергия 9, 12, 51, 66, 137, 204, 214, 215, 226, 240, 245, 247, 270, 273, 279, 325, 326, 335, 339, 349, 378, 388, 402, 407, 414, 435, 459, 467, 470, 472, 475, 476, 477, 487, 488

Естественост 217, 222, 283, 373, 375, 413, 414, 457, 465, 482, 483, 484

Етер 49, 137, 339, 415

Желание 21, 26, 27, 35, 41, 42, 44, 45, 54, 55, 60, 62, 64, 66, 72, 78, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 97, 98, 103, 106, 107, 108, 114, 122, 124, 141, 144, 157, 168, 178, 179, 202, 204, 205, 216, 219, 221, 228, 231, 240, 241, 245, 262, 275, 292, 293, 294, 298, 303, 308, 309, 310, 312, 314, 315, 316, 318, 322, 326, 331, 332, 339, 342, 346, 354, 356, 357, 361, 362, 367, 368, 369, 390, 391, 396, 408, 410, 419, 433, 437, 440, 441, 442, 461, 465, 466, 467, 470, 479, 480, 488, 493, 494, 495, 496, 499
– **Тяло на желания** 95, 159, 160, 161

Жена, мома, момиче 14, 17, 19, 21, 23, 34, 36, 37, 38, 44, 45, 46, 47, 50, 53, 55, 61, 63, 65, 66, 67, 68, 73, 74, 78, 87, 88, 94, 95, 96, 97, 98, 103, 104, 105, 111, 114, 115, 116, 119, 124, 129, 130, 131, 133, 139, 140, 141, 142, 143, 148, 149, 151,

153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 170, 171, 172, 174, 181, 194, 196, 199, 200, 207, 211, 213, 214, 217, 218, 220, 221, 225, 226, 227, 229, 230, 232, 243, 246, 251, 253, 257, 260, 261, 264, 265, 267, 274, 275, 276, 277, 285, 286, 287, 289, 300, 302, 309, 311, 318, 319, 326, 327, 328, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 341, 342, 343, 346, 349, 351, 353, 355, 356, 357, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 378, 379, 380, 382, 387, 388, 391, 406, 407, 416, 431, 432, 436, 438, 439, 440, 445, 448, 456, 457, 458, 460, 473, 491, 492, 493, 494, 496, 497, 500

Женитба 10, 11, 21, 78, 80, 83, 84, 85, 86, 94, 96, 103, 111, 114, 124, 125, 129, 130, 140, 143, 160, 181, 189, 191, 217, 243, 261, 263, 274, 276, 286, 289, 309, 319, 322, 326, 330, 331, 357, 365, 387, 388, 437, 439, 440, 446, 452, 456, 476, 491
– **развод** 243, 330

Жертва 47, 48, 74, 86, 102, 103, 131, 140, 155, 160, 222, 223, 250, 253, 261, 276, 289, 290, 291, 292, 297, 298, 299, 300, 304, 341, 370, 371, 397, 406, 420, 426, 427, 443, 453

Живот 9, 11, 12, 13, 18, 20, 23, 24, 25, 31, 35, 36, 44, 45, 48, 54, 58, 59, 61, 63, 64, 66, 78, 81, 82, 83, 86, 90, 91, 97, 98, 104, 114, 119, 121, 122, 133, 137, 140, 142, 146, 147, 148, 153, 154, 157, 158, 159, 161, 163, 165, 166, 167, 170, 176, 181, 182, 189, 190, 191, 200, 203, 205, 211, 220, 222, 225, 226, 231, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 245, 249, 250, 253, 256, 263, 267, 268, 272, 275, 278, 279, 280, 282, 287, 288, 290, 296, 297, 298, 301, 308, 311, 312, 313, 315, 316, 322, 323, 325, 328, 333, 334, 335, 338, 342, 348, 351, 353, 355, 360, 365, 366, 367, 368, 370, 371, 380, 381, 382, 384, 387, 389, 391, 396, 399, 401, 403, 407, 408, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 418, 421, 427, 428, 430, 433, 434, 436, 437, 440, 444, 447, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 468, 475, 476, 486, 489, 496, 497
– **безсмъртен Живот** 40, 102
– **Божествен живот** 29, 33, 42, 80, 95, 129, 259, 271, 299, 341, 395
– **бъдещ живот** 129, 258, 352, 499
– **Вечен живот** 306, 307, 309, 314, 464, 465
– **възвишен, висш живот** 102, 105, 144, 439
– **духовен живот** 32, 96, 470
– **Дърво на Живота** 29, 110, 129, 266, 352, 471
– **жив Бог** 7, 39, 230, 232, 262, 351, 405
– **жив хляб** 257, 268, 291, 297, 305, 381
– **жива Природа** 458, 464
– **живи същества** 25, 30, 96, 234, 394, 413, 416, 422, 445, 460, 462, 466, 484
– **живият Христос** 128, 303
– **живото** 7, 21, 29, 31, 80, 87, 94, 107, 123, 128, 131, 164, 185, 196, 240, 258, 260, 261, 266, 296, 302, 309, 321, 323, 336, 351, 371, 374, 381, 394, 439, 448
– **задгробен живот** 345, 377
– **закони на Живота** 29, 229, 309, 373, 375, 417, 452, 474, 488
– **Разумен живот** 341, 394, 402, 474, 485
– **свръхсъзнателен живот** 297
– **свят живот** 96, 429
– **символ на Живота** 135*, 136*, 435
– **смисъл на Живота** 15, 28, 33, 34, 40, 41, 47, 53, 55, 69, 84, 85, 93, 101, 139, 168, 184, 201, 202, 204, 206, 207, 208, 218, 219, 227, 251, 253, 255, 260, 266, 272, 273, 274, 283, 285, 289, 292, 294, 304, 310, 314, 320, 326, 347, 352, 362, 364, 367, 378, 384, 400, 419*, 425, 438, 442, 443, 448, 464, 466, 472, 491*
– **съзнателен Живот** 110, 291, 395, 470
– **философия на Живота** 204, 207, 223, 334, 424, 473
– **Христов живот** 105, 435, 446
– **цел на Живота** 26, 27, 28, 72, 252
– **Целокупен Живот** 156
и **Бог** 56, 294, 319, 448, 450, 451
и **движение** 55, 136, 439

Животно, животинското 7, 35, 92, 93, 98, 152, 204, 223, 225, 234, 238, 239, 240, 248, 249, 279, 285, 290, 299, 309, 312, 342, 356, 373, 378, 380, 422, 425, 427, 446, 464
– **агне** 89, 141, 142, 144, 183, 236, 238, 261, 280, 285, 358
– **бацил** 177
– **бивол** 299, 300
– **буба** 119, 235, 252, 258, 352
– **буболечка** 184, 228
– **бухал** 204
– **бълха** 93
– **вол** 41, 238, 249, 250, 280, 489, 490, 499
– **вълк** 50, 68, 71, 89, 109, 158, 183, 193, 204, 222, 225, 245, 250, 318, 342, 413, 448, 465
– **въшка** 93, 318
– **дървеници** 93
– **гарван, гарга** 280, 308
– **говедо** 96, 158, 159
– **гущер** 204, 210
– **гълъб** 400
– **гъсеница** 234, 258, 259, 268, 385, 403, 410
– **жаба** 262
– **змей** 118, 385
– **змия** 71, 107, 110, 118, 119, 120, 122, 123, 126, 129, 133, 134, 157, 167, 168, 181, 194, 204, 210, 223, 230, 245, 318, 342
– **какавида** 235, 252, 253, 385
– **камила** 148, 149, 358
– **кит** 398, 399
– **коза** 83, 108, 358
– **кокошка** 41, 58, 65, 75, 113, 141, 167, 183, 186, 238, 250, 290, 400, 404, 435
– **комар** 138, 149, 187, 204, 227, 250, 318
– **кон** 47, 58, 64, 67, 68, 72, 87, 94, 193, 249, 250, 259, 260, 269, 286, 296, 302, 332, 341, 484, 491, 499
– **костенурка** 377
– **котка** 96, 160, 216, 417
– **крава** 69, 70, 249
– **крокодил** 194, 262, 275
– **куче, псе** 109, 249, 250, 280, 420, 462
– **лисица** 342, 441, 448
– **лъв** 193, 194, 222, 245, 465
– **лъжички** 327
– **магаре, осел** 46, 68, 95, 186
– **мечка** 71, 75*, 193, 245, 250, 327, 329, 342, 448, 494, 495
– **микроб** 106, 167, 245, 246, 268, 337, 413, 414
– **мишка** 96, 160, 216
– **млекопитаещи** 234, 248, 417
– **молец** 102
– **мравка** 35, 93, 206, 207, 342
– **муха** 151, 210
– **овца** 50, 51, 83, 96, 105, 108, 109, 110, 158, 183, 222, 225, 234, 342, 358, 368, 438, 439
– **октопод** 313
– **орел** 280, 308
– **паразит** 93, 102
– **патица** 460, 493
– **паяк** 93, 250, 342
– **пеперуда** 20, 234, 235, 253, 258, 259, 265, 268, 278, 352, 385, 403, 410
– **петел** 441
– **пиявица** 477
– **птица** 81, 191, 224, 234, 248, 277, 290, 331, 332, 375, 384, 385, 417, 462
– **пуяк, пуйка** 141, 167, 238
– **пчела** 113, 352
– **рак** 494
– **риба** 234, 248, 381
– **свиня, прасе** 50, 51, 132, 141, 238, 246, 434
– **скорпион** 214, 219
– **таралеж** 132
– **тигър** 194, 245, 330
– **хищник** 250
– **червей** 20, 102, 235, 250, 258, 265, 268, 337, 383

Задача 82, 114, 151, 166, 167, 211, 233, 243, 250, 288, 303, 318, 320, 322, 339, 382, 415, 419, 465, 475, 500

Закон 7, 8, 10, 17, 23, 26, 29, 30, 34, 42, 47, 50, 51, 63, 66, 70, 79, 81, 85, 95, 97, 99, 102, 103, 104, 105, 107, 108, 111, 114, 115, 120, 123, 124, 126, 128, 129, 131, 135, 136, 137, 138, 140, 143, 152, 160, 161, 162, 163, 174, 175, 180, 182, 185, 186, 194, 195, 201, 203, 205, 209, 216, 219, 228, 229, 231, 236, 237, 238, 239, 241, 246, 248, 253, 255, 257, 263, 272, 273, 277, 279, 281, 282, 289, 290, 291, 292, 296, 297, 298, 299, 301, 304, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 314, 319, 320, 321, 330, 331, 332, 337, 339, 341, 342, 343, 344, 349, 351, 353, 354, 355, 357, 364, 365, 373, 374, 375, 376, 386, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 400, 401, 406, 411, 413, 414, 416, 417, 418, 423, 424, 425, 426, 427, 430, 435, 446, 447, 452, 455, 456, 458, 463, 464, 467, 473, 474, 476, 481, 482, 488, 490, 497, 498

Здраве, болест, болка 7, 10, 13, 17, 18, 21, 22, 26, 27, 30, 36, 37, 38, 47, 50, 52, 70, 71, 77, 78, 81, 82, 83, 84, 86, 101, 107, 112, 113, 119, 120, 126, 127, 136, 177, 180, 182, 204, 220, 229, 233, 239, 245, 259, 261, 262, 263, 267, 274, 291, 300, 306, 307, 315, 318, 322, 325, 327, 335, 339, 341, 344, 345, 350, 362, 379, 385, 387, 388, 389, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 410, 413, 414, 415, 418, 420, 421, 424, 425, 426, 450, 455, 458, 459, 460, 466, 470, 472, 474, 476, 479, 481, 482, 489, 496
– **лекуване, лекар** 13, 20, 24, 29, 31, 47, 49, 50, 61, 81, 101, 112, 119, 120, 126, 127, 138, 182, 189, 193, 203, 214, 220, 223, 239, 244, 245, 256, 266, 267, 328, 330, 344, 345, 347, 362, 373, 379, 387, 399, 402, 403, 404, 413, 418, 420, 421, 426, 459, 460, 475, 476, 478, 489
– **апоплектичен удар** 52
– **атеросклероза** 220
– **бацил** 177
– **бременност** 351, 391, 440
– **глухота** 7, 13, 52
– **задух** 295
– **зараза** 72, 177, 413, 418, 479
– **затлъстяване** 51, 141, 223, 373
– **изпотяване** 396
– **ипохондрия** 419, 420, 421
– **куц, хром, сакат** 7, 13, 15, 16, 18, 23, 86, 322, 406, 450, 462, 477
– **масаж** 330
– **медицина** 70
– **парализа** 426
– **повръщане** 211, 239, 269
– **помятане** 373
– **преяждане** 239, 341, 476
– **пришки** 384
– **проказа** 244, 420
– **простуда** 384
– **ревматизъм** 418
– **слепота** 7, 13, 15, 16, 18, 23, 43, 44, 114, 127, 193, 267, 302, 321, 322, 323, 346, 450, 462, 477
– **смъдене** 77, 78
– **треска** 10
– **хигиена** 379, 413, 418
– **храносмилане** 239, 488
– **цирей** 426

Земя, земното 8, 11, 14, 15, 21, 27, 32, 33, 36, 38, 42, 44, 45, 46, 49, 54, 74, 76, 77, 80, 81, 82, 86, 88, 89, 91, 92, 97, 102, 106, 115, 116, 124, 128, 129, 133, 137, 139, 145, 149, 152, 157, 159, 161, 162, 164, 167, 168, 170, 171, 172, 174, 179, 180, 183, 185, 189, 190, 197, 203, 204, 205, 207, 209, 210, 211, 215, 219, 227, 228, 231, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 243, 245, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 269, 273, 279, 280, 288, 291, 292, 293, 298, 300, 301, 302, 304, 307, 309, 310, 325, 326, 327, 328, 330, 331, 332, 333, 334, 337, 339, 342, 348, 351, 352, 356, 357, 360, 364, 368, 374, 378, 381, 382, 390, 392, 396, 397, 404, 405, 413, 416, 417, 418, 424, 428, 430, 432, 434, 438, 447, 449, 450, 451, 459, 464, 466, 474, 483, 485, 486, 489
– **земетресение** 116

Зло, лошото 9, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 23, 26, 27, 29, 39, 45, 58, 59, 65, 70, 71, 72, 73, 76, 77, 78, 82, 83, 89, 99, 104, 105, 106, 107, 119, 123, 124, 127, 130, 136, 139, 140, 143, 145, 150, 157, 158, 168, 172, 175, 181,

182, 185, 186, 196, 200, 204, 210, 213, 215, 216, 221, 222, 224, 225, 229, 230, 232, 237, 239, 240, 242, 245, 246, 247, 256, 257, 261, 266, 275, 281, 282, 283, 291, 292, 294, 295, 296, 298, 299, 301, 302, 306, 307, 310, 311, 314, 320, 321, 322, 323, 331, 332, 333, 340, 342, 343, 346, 348, 350, 351, 355, 358, 361, 362, 364, 368, 369, 385, 389, 391, 396, 402, 405, 408, 412, 414, 429, 448, 449, 457, 465, 468, 471, 472, 474, 477, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 493, 494

Знание 13, 15, 16, 18, 35, 44, 54, 59, 64, 67, 70, 72, 81, 107, 129, 130, 132, 149, 155, 157, 179, 182, 183, 186, 187, 200, 225, 248, 273, 274, 285, 294, 313, 319, 377, 379, 381, 384, 396, 401, 419, 428, 444, 453, 469, 485
– **истинско Знание** 45, 156, 409, 439
– **незнаен Бог** 216
– **познаване** 7, 73, 74, 79, 85, 111, 133, 181, 191, 253, 286, 287, 289, 295, 297, 369, 465, 484
– **познаване на Бога** 8, 9, 12, 13, 30, 269, 287, 288, 293, 294, 296, 303, 304, 312, 333, 360, 400, 421, 422, 444, 447, 451
– **познаване на Доброто и злото** 157, 471, 472
– **познаване на Любовта** 312, 427
– **познаване на Христос** 49, 63, 72, 139, 176, 290, 294, 296, 305
– **символ на Знание** 418, 471
и **Любов, обич** 11, 446, 447, 498, 499
и **приложение** 206, 439
и **разум** 121, 122
и **щастие** 25, 32, 51

Идеал, идеалното 33, 34, 38, 46, 80, 84, 90, 101, 103, 105, 110, 181, 233, 240, 282, 286, 356, 364, 371, 461, 500

Идея 102, 109, 113, 131, 166, 256, 272, 275, 278, 279, 280, 281, 283, 284, 287, 292, 309, 367, 368, 373, 374, 379, 407, 446, 447, 448, 500

Извинение 20, 104, 172, 363, 453, 481

Издръжливост 25, 33, 38, 105, 107, 189, 213, 281, 300, 301, 302, 324, 382, 404, 406, 496

Изкупление 364, 365, 397, 445, 467

Изкуство 93, 156, 202, 298
– **драма** 349
– **театър** 127, 174, 204, 265

Измерение 55

Изпит, изпитание 18, 25, 26, 38, 39, 75, 107, 143, 217, 241, 296, 300, 301, 309, 318, 321, 324, 358, 363, 364, 400, 404, 406, 439, 473, 481

Изправност, изправление 15, 22, 36, 105, 110, 133, 155, 178, 233, 236, 237, 243, 250, 267, 272, 298, 306, 318, 319, 362, 364, 367, 372, 396, 397, 402, 405, 422, 426, 429, 430, 439, 441, 479, 480, 489

Изпълнение 20, 32, 74, 79, 81, 82, 104, 145, 151, 163, 172, 187, 194, 211, 240, 243, 247, 248, 253, 264, 297, 303, 306, 310, 322, 334, 351, 388, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 405, 407, 409, 410, 411, 421, 432, 450, 467, 476, 481, 483, 487, 488, 490, 491, 492, 494, 495, 497, 498, 500

Икономика 273, 381

Инволюция 118, 359

Индивид, индивидуалност 25, 26, 29, 44, 72, 82, 84, 102, 105, 139, 191, 201, 205, 215, 216, 349, 368, 394, 395

Инстинкт 121, 122, 130

Интелигентност, умност 13, 30, 33, 58, 65, 71, 73, 76, 88, 90, 98, 120, 129, 132, 161, 176, 213, 236, 260, 267, 282, 287, 326, 330, 337, 343, 346, 374, 377, 441, 466, 477, 490

Интензивност 53, 422, 453, 464

Интуиция 345, 359

Искреност 33, 46, 88, 175, 177, 229, 291, 311, 401, 426, 441

Истина 16, 21, 28, 46, 49, 55, 56, 59, 71, 73, 77, 78, 84, 86, 114, 121, 122, 129, 130, 142, 143, 145, 146, 152, 153, 171, 177, 197*, 231, 243, 249, 255, 264, 265, 296, 301, 339, 351, 370, 376, 388, 391, 410, 427, 452, 461, 463, 479, 499
– **Божествена Истина** 206, 260, 283, 352, 453, 462
– **говорене на Истината** 37, 65, 168, 251, 269, 274, 277, 298, 322, 346, 368, 382, 407, 408, 435, 453, 455
– **истинност** 28, 148, 304, 388, 405, 446, 500

История 71, 100*, 234, 241, 248, 273, 314, 364
– **Александър I** 189
– **Гладстон** 187

Кабала 325

Карма 364, 365, 433, 480, 481
– **възмездие** 237, 357

Колективност 108, 349, 395

Концентрация, съсредоточаване 12, 15, 224, 335

Красота, хубост 8, 30, 54*, 59, 61, 71, 84, 89, 92, 104, 132, 139, 157, 162, 176, 181, 191, 199, 200, 201, 204, 221, 222, 229, 243, 253, 258, 260, 261, 266, 267, 268, 276, 280, 299, 308, 320, 331, 332, 348, 358, 361, 371, 378, 432, 441, 499, 500

Кротост 160, 214, 232, 296, 302, 467

Култура 53, 54, 105, 112, 113, 115, 118, 119, 120, 121, 123, 126, 127, 150, 154, 156, 157, 159, 160, 163, 164, 176, 177, 191, 204, 230, 231, 240, 245, 306, 353, 359, 361, 365, 370, 375, 376, 377, 378, 379, 390, 394, 395, 396, 397, 398, 410, 421, 434, 435, 448, 497

Литература 41
– **Клетниците** 360
– **Светлина върху пътя** 488
– **писател** 25, 31, 36, 100, 279, 306, 338, 339, 344, 347, 355, 365, 432, 446, 459, 466
– **Толстой** 101, 110, 188, 189, 206, 263
– **Шекспир** 349

Личности
– **Александър I** 188, 189
– **Гладстон** 187
– **Епиктет** 382, 383
– **Ибсен** 96
– **Йоан Веслей** 160
– **Кант** 206
– **Сократ** 283
– **Толстой** 101, 110, 188, 189, 206, 263
– **Шопенхауер** 206, 209

Личното, личност 84, 102, 128, 131, 170, 172, 175, 229, 234, 264, 394, 438, 465, 497

Логика 180, 338, 435, 436, 437, 438, 440, 443, 444, 445, 448, 449, 451

Логос 85

Любов 8, 16, 22, 23, 25, 26, 30, 34, 36, 37, 40, 45, 49, 55, 56, 59, 62, 64, 67, 71, 75, 77, 78, 81, 84, 86, 96, 111, 114, 118, 121, 122, 124, 129, 130, 131, 142, 143, 145, 146, 150, 152, 153, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 167, 170, 184, 191, 195, 197, 200, 210, 214, 216, 219, 220, 221, 224, 225, 226, 231, 241, 243, 246, 247, 248, 250, 251, 261, 263, 266, 269, 274, 275, 278, 281, 286, 287, 288, 289, 290, 294, 295, 296, 297, 298, 300, 301,

302, 308, 309, 315, 319, 330, 339, 343, 345, 346, 349, 351, 352, 357, 362, 363, 364, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 401, 407, 411, 417, 421, 427, 435, 446, 447, 450, 455, 459, 461, 465, 466, 467, 481, 486, 488, 492, 494, 496, 499
Вж. *Отрицателни качества – безлюбие, прелюбодейство, себелюбие, сладострастие*
– **Божествена Любов** 14, 15, 21, 28, 32, 54, 157, 232, 240, 242, 260, 292, 303, 304, 329, 389, 406, 449*, 487, 491, 492, 494, 495, 497, 500
– **влюбване, възлюбен** 19, 21, 33, 87, 150, 250, 260, 309, 331, 356, 370, 406, 417, 422, 436, 437, 457, 476, 477
– **думата Любов** 264, 265, 268, 427
– **любов към ближния** 7, 11, 12, 17, 90, 308, 310, 311, 312, 314, 319, 320, 321, 432*, 498
– **Любов към Бога** 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 23, 61, 90, 133, 227, 316, 498
– **Любов към себе си** 90, 319
– **Христова Любов** 18, 253, 254, 445
– **целувка** 37, 38, 72, 96, 98, 225, 261, 337, 476, 477

Магия 318, 446
– **заклинание** 186

Магнетизъм, магнетизатор 192, 327, 336, 345, 391

Математика 175, 190, 194, 231, 284, 285, 394
– **числа** 76, 80, 175, 195, 284, 285, 296, 394
– **1** 80, 154, 175, 195, 284, 296, 343, 373, 395
– **2** 19, 80, 195, 285, 296, 343
– **3** 154, 195, 284, 285, 296
– **4** 195
– **5** 195
– **7** 285
– **1:3** 284
– **π** 284, 285

Материализъм 403, 424

Материя, материалното 47, 59, 63, 77, 119, 161, 190, 214, 225, 226, 231, 249, 253, 258, 279, 294, 315, 318, 325, 328, 368, 373, 381, 393, 399, 414, 415, 426, 468, 469, 472, 473

Медиум 346

Мекота 47, 199, 200, 203, 213, 214, 216, 253, 259, 318, 333, 345, 355, 360, 449, 450, 454

Милосърдие, милост 9, 14, 61, 71, 81, 145, 146, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 159, 163, 164, 170, 171, 196, 197, 227, 243, 244, 312, 370*, 377, 397, 398

Минерал 20, 166*, 285, 464
– **диамант** 20, 297
– **въглен** 297
– **злато** 76, 78, 240
– **камък** 7, 73, 92, 94, 166
– **скъпоценен камък** 77, 270, 285, 408, 409

Мир, примирение 7, 14, 15, 21, 29, 34, 41, 42, 45, 47, 52, 53, 54, 56, 62, 63, 98, 115, 116, 124, 127, 139, 144, 149, 152, 153, 154, 163, 167, 172, 194, 208, 227, 228, 232, 239, 247, 254, 275, 283, 299, 328, 359, 366, 368, 387, 392, 409, 410, 421, 448, 461, 462, 494, 496, 500

Мистика, мистерия 285, 325, 346, 351, 464

Мисъл 8, 14, 37, 42, 45, 47, 54, 60, 61, 75, 79, 83, 90, 95, 108, 109, 115, 125, 137, 154, 168, 170, 176, 179, 183, 193, 195, 196, 204, 205, 210, 219, 220, 221, 224, 237, 239, 240, 247, 249, 260, 268, 274, 282, 292, 297, 299, 320, 326, 330, 334, 347, 352, 357, 362, 369, 370, 379, 390, 406, 408, 412, 434, 436, 441, 447, 454, 458, 459, 462, 478, 487, 488, 498
– **Божествена мисъл** 42, 158, 227, 253, 259, 291, 344
– **благородна мисъл** 202, 276, 309
– **добра мисъл** 113, 126, 187, 202, 262, 307, 308, 310, 311, 312, 314, 315, 316, 318, 322*, 351, 355, 367, 368, 446, 449*, 479, 485

– **изопачена мисъл** 233, 245, 368
– **мислене за себе си** 18, 56, 67, 120, 152, 169, 247, 290, 360, 402
– **мислене върху въпрос** 166, 495, 496
– **мислещо същество** 156, 287, 438
– **нисши мисли** 78, 141
– **нова мисъл** 46, 94, 251, 315, 323
– **отрицателна, лоша мисъл** 12, 13, 27, 39*, 70, 81, 89, 106, 107, 158, 168, 182, 196, 200, 289, 290, 298, 307, 311, 314, 323, 347*, 355, 362, 384, 389, 414, 449*, 479, 495
– **положителна мисъл** 289, 290, 378, 495
– **права мисъл** 9, 10, 22, 36, 62, 84, 94, 233, 252, 315, 378, 397, 421, 438, 445, 449, 453, 461, 469, 473, 476
– **раздвояване в мисълта** 85
– **размишление** 22, 86, 88
– **разсъждение** 60, 65, 77, 175, 227, 232, 338, 347, 352, 421
– **светла мисъл** 12, 36, 298, 303, 380, 442
– **Тяло на мисли** 95
– **чиста, нечиста мисъл** 12, 158, 241, 242, 245, 396, 416, 479
– **ясна мисъл** 63, 114, 252, 495
и **Бог** 50, 247, 249, 258, 287, 290, 294, 342, 356, 366*, 438
и **бременност, дете** 351, 355, 379, 390, 391, 440, 449
и **Виделина** 339, 340, 344
и **време** 422
и **логика** 338, 435, 438, 445, 448
и **молитва** 73
и **мъж** 153, 156, 157, 500
и **Светлина** 94, 259, 294, 378, 495
и **тревога** 22, 271, 367
и **форма** 245, 263*, 342, 442*
и **Христос** 233, 279, 287*, 315

Младост 91, 103, 157, 158, 174, 180, 202, 271, 274, 277, 283, 341, 398, 500

Молитва 22, 33, 35, 67, 73, 97, 99, 108, 147, 160, 183, 186, 187, 192, 193, 215, 243, 258, 269, 275, 277, 291, 293, 295, 296, 301, 304, 313, 318, 323, 330, 334, 358, 370, 377, 393, 398, 399, 401, 405, 412, 413, 437, 461, 480, 491, 498

Монада 221

Морал, нравственост 24, 90, 281, 330, 398

Музика, музикант 53, 56, 68, 69, 84, 151, 155, 171, 200, 279, 298, 303, 320, 366, 402, 454, 463, 464, 498
– **акорд, съзвучие** 29
– **българска народна песен** 118, 431, 432
– **концерт** 69, 204, 421
– **мажорна и минорна гама** 256, 355*
– **Паганини** 69, 201, 202
– **пеене, песен, певец** 14, 56, 118, 162, 231, 256, 303, 309, 366, 370, 412, 413, 430, 431, 432, 462, 464, 498
– **свирене** 69, 84, 151, 152, 153, 154, 159, 201, 202, 256, 262, 279, 453, 454, 463, 498
– **тонове** 29, 154, 155, 159, 453, 454
Музикални инструменти
– **китара** 256
– **пиано** 151, 463
– **цигулка, цигулар** 69, 151, 152, 154, 155, 159, 201, 202, 453, 454, 455, 497, 498

Мъдрост 9, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 47, 49, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 65, 71, 129, 131, 132, 142, 143, 145, 146, 148, 149, 157, 158, 159, 167, 195, 197, 221, 228, 245*, 260, 265, 267, 319, 328, 351, 352, 370, 439, 452, 455

Мъж, момък, момче 14, 17, 22, 23, 25, 32, 34, 36, 37, 38, 44, 50, 55, 61, 63, 65, 66, 67, 73, 74, 86, 87, 96, 97, 103, 104, 111, 115, 116, 124, 130, 131, 133, 140, 141, 142, 149, 150, 151, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 170, 171, 172, 174, 194, 195, 196, 200, 207, 211, 214, 217, 218,

220, 221, 227, 228, 230, 232, 243, 251, 254, 257, 260, 261, 264, 274, 275, 278, 285, 287, 289, 300, 302, 309, 311, 317, 318, 319, 322, 326, 328, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 343, 349, 351, 353*, 355, 357, 363, 364, 366, 367, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 378, 380, 382, 387, 406, 407, 432, 436, 437, 438, 439, 440, 448, 456, 457, 458, 460, 484, 491, 492, 493, 494, 496, 497, 500

Мълчание 15, 16, 75, 186, 199, 231, 328

Наблюдение, наблюдателност 164, 312, 347, 360, 417, 425, 427, 442, 473

Навик 93, 105, 112, 228, 311, 480, 491

Надежда 13, 61, 64, 81, 149, 181, 240, 422, 437

Напредък 30, 67, 145, 308, 346, 401

Настроение 106, 141, 158, 230, 478

Насърчение 22

Наука, учен 9, 25, 35, 36, 41, 48, 54, 59, 65, 68, 72, 98, 105, 107, 111, 135, 151, 153, 161, 169, 170, 177, 179, 185, 194, 195, 197, 198, 201, 203, 205, 207, 213, 230, 237, 238, 248, 255, 256, 263, 298, 299, 303, 308, 313, 327, 338, 339, 342, 343, 348, 349, 355, 361, 370, 381, 385, 391, 409, 413, 428, 440, 441, 444, 449, 460, 468, 469, 471, 472, 479, 488, 498, 499

Небе, Небеса 8, 11, 21, 29, 32, 36, 39, 45, 47, 49, 52, 56, 77, 86, 89, 92, 102, 112, 114, 116, 128, 137, 139, 142, 145, 152, 167, 170, 172, 179, 182, 185, 188, 189, 191, 193, 197, 203, 205, 209, 211, 227, 237, 250, 255, 256, 258, 263, 264, 266, 268, 269, 270, 273, 278, 291, 306, 315, 331, 332, 334, 353, 356, 368, 370, 382, 383, 393, 399, 410, 422, 425, 442, 447, 455, 467, 474, 483, 485

Невидим свят, невидимото 41, 47, 48, 73, 118, 177, 296, 297, 351, 440, 441
– **другия, онзи свят** 11, 38, 44, 59, 72, 81, 127, 133, 134, 148, 172, 173, 237, 238, 246, 247, 258, 264, 274, 309, 311, 345, 346, 359, 376*, 377, 388, 405, 430, 471, 473

Нежност 163, 199, 200, 203, 261, 312, 366, 456

Неизменност 26, 181, 186, 221, 255, 323

Нирвана 216

Новораждане 365, 417, 466

Новото 7, 12, 13, 14, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 32, 36, 39, 46, 52, 53, 70, 94, 95, 100, 101, 103, 112, 113, 115, 116, 126, 129, 136, 157, 161, 162, 163, 164, 165, 180, 182, 189, 194, 195, 196, 197, 198, 209, 241, 245, 247, 248, 251, 253, 254, 269, 271, 280, 281, 301, 302, 304, 315, 320, 321, 323, 333, 340, 365, 370, 371, 372, 378, 379, 380, 390, 407, 410, 421, 425, 444, 445, 447, 451, 458, 459, 461, 467, 473, 479, 485, 486, 499

Обективност 90, 249, 288, 292

Обич 8, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 33, 37, 38, 56, 62, 63, 64, 67, 72, 114, 116, 123, 124, 132, 158, 160, 185, 193, 200, 203, 210, 216, 219, 220, 221, 224, 225, 226, 228, 240, 246, 247, 250, 253, 260, 273, 275, 278, 286, 289, 297, 298, 301, 302, 308, 311, 312, 314, 319, 324, 326, 329, 331, 335, 342, 354, 355, 356, 357, 365, 366, 369, 388, 389, 391, 406, 407, 416, 417, 419, 432, 437, 445, 446, 447, 449, 460, 462, 463, 476, 477, 480, 500

Общество 25, 29, 44, 54, 102, 120, 123, 131, 151, 161, 164, 165, 166, 198, 211, 217, 220, 221, 226, 229, 235, 236, 248, 253, 256, 267, 275, 291, 292, 301, 306, 311, 315, 318, 337, 364, 394, 398, 402, 407, 411, 413, 414, 416, 446, 474, 482, 485, 486

Огън 13, 14, 17, 21, 24, 25, 29, 32, 35, 80, 179, 180, 183, 190, 194, 195, 197, 205, 241, 262, 290, 294, 302, 416, 479

Окултизъм, окултист 59, 213, 241, 276, 325, 327, 345, 401, 480

Опит 7, 9, 11, 12, 22, 28, 32, 82, 86, 105, 107, 114, 119, 138, 151, 161, 182, 192, 198, 218, 273, 280, 291, 304, 305, 309, 315, 326, 327, 332, 334, 336, 337, 339, 345, 352, 364, 376, 377, 380, 388, 405, 419, 423, 430, 445, 453, 474, 481, 495, 496, 498
– **конкретни опити** 197, 323, 362, 384, 386, 389, 410, 446, 449, 497

Оптимизъм 26

Отзивчивост 92, 199, 278

Откровеност 283, 353

Откровение 42, 88

Относителност 33, 404, 422

Отрицателни качества и състояния
– **ад, пъкъл** 11, 29, 49, 53, 145, 218, 223, 254, 266, 321
– **бедност, сиромашия** 32, 38, 46, 48, 69, 72, 75, 79, 95, 102, 103, 108, 110, 111, 112, 115, 127, 130, 147, 158, 187, 202, 224, 228, 229, 235, 236, 250, 260, 263, 264, 276, 277, 280, 282, 292, 293, 299, 307, 308, 311, 312, 314, 315, 316, 317, 320, 321, 326, 357, 363, 402, 403, 408, 422, 426, 430, 447, 450, 457, 459, 477, 498, 499
– **бедствие** 237
– **безлюбие** 246, 497
– **глупост** 40, 55, 58, 59, 96, 104, 125, 213, 221, 230, 264, 326, 352, 387, 466, 469, 476, 477
– **гняв** 13, 33, 34, 35, 37, 50, 59, 110, 135, 141, 145, 164, 167, 173, 174, 175, 177, 200, 213, 215, 242, 253, 265, 300, 313, 327, 345, 349, 356
– **гордост** 59, 62, 71, 105, 147, 164, 275, 283, 345, 348, 349
– **грешка, грях, грешник** 10, 14, 16, 18, 19, 22, 23, 35, 39, 44, 52, 70, 75, 76, 88, 91, 99, 104, 110, 112, 126, 144, 145, 146, 153, 156, 159, 160, 161, 164, 175, 187, 218, 228, 231, 233, 235, 236, 242, 243, 245, 248, 250, 255, 257, 258, 261, 263, 267, 275, 277, 278, 298, 300, 302, 307, 312, 318, 319, 323, 324, 329, 349, 357, 362, 364, 365, 367, 369, 388, 399, 405, 422, 424, 426, 429, 437, 445, 464, 465, 467, 475, 482, 484, 485, 489, 492, 493, 500
– **грозота** 204, 261, 266, 299, 499
– **грубост** 163, 179, 223, 313, 327, 359, 361, 457
– **дисхармония** 44, 154, 161, 210, 222, 256, 273, 345, 433, 458, 459, 463, 489
– **егоизъм** 33, 120, 360, 361, 434, 438
– **жестокост** 11, 33, 52, 61, 82, 145, 152, 155, 159, 188, 313, 350, 364, 423, 457
– **заблуждение, илюзия** 59, 60, 77, 98, 121, 122, 154, 174, 182, 219, 264, 271, 280, 296, 307, 352, 379, 440, 450, 458, 463
– **завист** 12, 13, 19, 20, 59, 64, 75, 83, 86, 110, 167, 210, 218, 222, 244, 259, 313, 332, 345, 349, 350
– **злоупотреба** 89, 205, 240, 250, 289, 304, 319, 335, 343, 367, 396
– **изкушение** 15, 16, 143, 193*, 291, 404, 405
– **изневяра** 274
– **катаклизъм, катастрофа** 137, 143, 413, 428
– **колебание** 15, 147, 321*, 323, 384, 393, 396, 496
– **користолюбие** 37, 62, 109, 112, 278, 292, 467
– **лакомство** 17, 42, 44, 66, 192, 345, 350, 494, 495
– **лъжа** 33, 37, 38, 52, 59, 63, 67, 68, 82, 100, 110, 114, 123, 129, 137, 141, 142, 143, 144, 162, 168, 177, 205, 213, 222, 226, 229, 231, 243, 257, 274, 275, 280, 282, 283, 289, 296, 301, 304, 308, 310, 311, 313, 314, 319, 321, 322, 346, 351, 355, 356, 357, 364, 367, 370, 376, 384, 385, 397, 408, 409, 420, 436, 456, 473, 474, 477, 499
– **мъка** 21, 306, 367, 437

– **мързел, леност** 120, 157, 345, 349, 435
– **недоволство** 22, 33, 45, 66, 83, 84, 104, 148, 155, 160, 171, 177, 181, 200, 203, 218, 223, 224, 226, 231, 232, 242, 251, 265, 278, 285, 286, 310, 313, 334, 335, 336, 337, 389, 391, 401, 419, 425, 431, 432, 494, 497, 499
– **недоразумение** 136, 174, 191, 228, 257, 262, 409, 479
– **недостатък** 209, 236, 328
– **недъг** 13, 18, 37, 328
– **неприятност** 25, 133, 137, 191, 233, 256, 336
– **неразположение** 172, 177, 183, 209, 272, 311, 327, 334, 387, 425, 494
– **нервност** 172, 177, 379, 402, 407
– **нечистота** 12, 27, 77, 99, 239, 241, 245, 294, 369, 389, 396, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 426, 428, 453, 477, 479, 495
– **низшето** 53, 78, 120, 135, 140, 141, 144, 148, 149, 189, 200, 201, 205, 209, 212, 247, 248, 318, 353, 361, 395, 400, 422, 423, 445, 455
– **обезсърчение** 72, 209, 316, 366, 378, 425, 440
– **обида** 102, 103, 104, 111, 168, 174, 228, 277
– **одумване** 239, 269
– **омраза** 12, 13, 19, 20, 36, 37, 44, 59, 62, 63, 64, 66, 71, 104, 110, 155, 182, 185, 193, 197, 207, 210, 213, 214, 216, 222, 225, 226, 246, 278, 290, 296, 297, 298, 301, 313, 357, 375
– **отмъщение** 59, 89, 126, 233, 234, 246, 254
– **отрицателното, негативното** 12, 13, 37, 44, 62, 81, 121, 213, 218, 239, 289, 290, 323, 342, 347, 353, 384, 388, 449, 494, 495
– **отчаяние** 10, 21, 22, 126, 209, 278, 333, 366, 472
– **плач** 88, 89, 92, 115, 116, 125, 137, 140, 156, 159, 166, 196, 211, 225, 227, 251, 275, 316, 323, 421, 436, 437, 441, 491
– **подозрение** 13, 260, 262, 323, 384, 473
– **поквара** 27, 37, 241, 311, 341, 389, 400
– **порок** 121, 122, 126, 164, 291, 311, 313, 350, 402, 414, 420, 423
– **прелюбодейство** 308, 313, 314, 321, 369, 431*
– **препятствие** 7, 30, 40, 302, 414, 465, 493, 495
– **престъпление, престъпник** 39, 71, 104, 123, 156, 218, 223, 233, 333, 364, 404, 445, 474, 475, 494
– **противоречие** 8, 66, 90, 118, 121, 123, 184, 191, 206, 228, 255, 294, 303, 326, 360, 389, 452, 458, 459, 461, 474, 478, 479, 480
– **разврат** 106, 420
– **раздвояване** 63, 85, 344, 369, 478
– **разочарование** 21, 61, 309, 389, 431
– **разрушение** 9, 21, 27, 44, 50, 91, 145, 161, 162, 179, 180, 213, 214, 216, 218, 221, 245, 268, 298, 309, 310, 319, 326, 342, 345, 349, 368, 380, 389, 408, 478
– **себелюбие** 154
– **скръб** 36, 51, 137, 183, 219, 251, 256, 297, 301, 317, 368, 389, 390, 405, 437
– **слабост** 8, 13, 37, 99, 129, 213, 218, 222, 234, 261, 265, 281, 312, 313, 324, 326, 349, 352, 402, 403, 420, 423, 426, 450, 500
– **сладострастие** 345, 349, 352
– **страдание** 11, 13, 18, 19, 21, 28, 29, 30, 34, 37, 38, 39, 49, 50, 51, 70, 72, 83, 84, 92, 98, 100, 112, 115, 116, 121, 122, 124, 126, 133, 139, 144, 152, 156, 161, 173, 174, 176, 182, 183, 189, 191, 194, 196, 199, 204, 218, 239, 242, 244, 248, 250, 251, 255, 256, 257, 263, 265, 267, 275, 300, 308, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 323, 326, 329, 331, 342, 349, 358, 361, 362, 364, 365, 367, 368, 371, 372, 379, 385, 388, 389, 399, 400, 403, 404, 405, 406, 408, 416, 423, 425, 436, 447, 450, 452, 459, 462, 481, 486, 488, 495, 496, 497
– **страст** 41, 50, 51, 122, 180, 294, 326
– **страх, страшното** 15, 18, 19, 27, 28, 30, 31, 34, 36, 38, 39, 71, 74, 87, 90, 91, 124, 133*, 142, 143, 144, 160, 177, 187*, 191, 192, 193, 194*, 211*, 213, 219, 220, 236, 242, 246, 247, 248, 251, 252, 254, 257, 262, 268, 277, 282, 290, 294, 299, 300, 312, 315, 320, 321, 322, 342*, 346, 368, 371, 377, 384, 385, 388, 389, 396, 397, 405, 407, 419, 423, 424, 441, 450, 470, 473

– **съмнение** 8, 9, 11, 13, 15, 21, 22, 35, 37, 113, 215, 226, 260, 294, 297, 323, 342, 343, 376, 377, 384, 473, 483, 499
– **тревога** 22, 31, 47, 72, 95, 142, 143, 208, 271, 367, 385, 399
– **трудност** 15, 32, 267, 339, 400, 476, 489
– **тъмнина, мрак** 11, 12, 20, 36, 63, 146, 197, 219, 229, 230, 246, 253, 255, 265, 272, 302, 334, 343, 374, 390, 404, 423, 425, 433, 434, 448, 477, 478, 484, 485, 488, 493
– **убийство** 21, 50, 74, 89, 90, 106, 155, 156, 160, 223, 274, 295, 299, 307, 308, 309, 310, 311, 313, 314, 319, 321, 364, 367, 420, 479, 480
– **удоволствие** 136, 158, 188, 222, 223, 406, 419
– **умора** 12, 50, 189, 190, 218, 246, 412
– **хаос** 393, 400
– **хитрост** 99, 353, 356, 358, 362

Отстъпчивост 160, 172, 203, 345

Пари 42, 44, 45, 46, 51, 61, 71, 78, 84, 96, 97, 98, 104, 107, 108, 112, 126, 127, 130, 143, 147, 158, 161, 172, 173, 182, 202, 203, 215, 216, 218, 224, 228, 243, 255, 259, 260*, 261, 264, 276, 282, 295, 299*, 312, 321, 327, 335, 344, 350, 357, 362, 363, 368, 382, 386, 404, 408, 419, 420, 421, 426, 431, 436, 472, 473, 474, 484, 485, 489, 493
– **полица** 411

Пасивност 80, 155, 199, 270, 344

Пластичност 47, 214, 274

Плът 318

Победа 98, 106, 107, 215, 225, 430

Поглед 70, 96, 98, 124, 133, 199, 205, 206, 263, 293*

Подтик, стимул, импулс 54, 95, 114, 150, 240, 252*, 269, 280, 294, 312, 341, 353, 380, 388, 439, 457, 497, 500

Покаяние 52, 156, 233, 236, 243, 266, 275, 318, 324, 397, 398, 437

Покорство 131

Положителното 12, 19, 55, 121, 126, 151, 198, 213, 289, 290, 334, 339, 378, 384, 388, 439, 444, 495

Помощ 13, 14, 18, 20, 22, 35, 37, 51, 64, 126, 130, 137, 139, 140, 147, 157, 173, 187, 197, 199, 209, 229, 242, 249, 251, 263, 282, 289, 291, 300, 301, 302, 312, 313, 316, 322, 323, 324, 337, 346, 347, 356, 377, 383, 391, 401, 402, 403, 408, 409, 420, 437, 480, 484, 490, 496

Посветен 218

Послушание 131, 272

Постижение 21, 22, 25, 84, 85, 91, 236, 241, 274, 302, 361, 410, 437, 444, 461, 462, 465, 470, 488, 495, 499, 500

Постоянство 35, 46, 382, 469, 475, 488

Постъпка 71, 73, 89, 103, 104, 110, 112, 115, 123, 124, 148, 168, 172, 228, 233, 239, 240, 275, 292, 308, 323, 355, 356, 364, 382, 404, 405, 416, 425, 442, 454, 455, 485

Почит 23, 46, 72, 89, 92, 131, 132, 203, 229, 263, 308, 310, 311, 312, 314, 319, 320, 321, 323

Правда, Справедливост 17, 23, 55, 56, 59, 61, 71, 80, 102, 142, 145, 146, 148, 152, 153, 157, 170, 171, 194, 195, 228, 242, 255, 256, 257, 260, 261, 265, 300, 302, 315, 352, 370, 382, 408, 451, 453, 455
Вж. *Отрицателни качества – неправда*
– **праведност** 10, 13, 14, 23, 35, 75, 144, 145, 245, 251, 261, 269, 307, 312, 319, 381, 383, 385, 399, 471

– **право, права** 61, 89, 124, 130, 162, 185, 205, 218, 240, 329, 402, 475, 495

Прана 335

Прераждане 47, 89*, 190, 240, 241, 249, 303, 321, 365, 417, 426, 466, 469

Приложение 23, 34, 36, 39, 42, 52, 114, 135, 145, 163, 164, 196, 197, 198, 205, 206, 237, 248, 250, 253, 259, 275, 279, 296, 298, 301, 309, 311, 315, 319, 365, 375, 382, 383, 384, 386, 402, 409, 410, 421, 432, 439, 445, 446, 449, 450, 453, 459, 463, 491, 499, 500

Принцип 24, 25, 121, 135, 136, 140, 141, 142, 144, 149, 153, 157, 159, 163, 164, 165, 172, 199, 200, 201, 206, 209, 210, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 242, 281, 374, 395, 453, 457, 489, 490

Природа 21, 25, 54, 93, 106, 111, 119, 176, 178, 183, 201, 240, 255, 278, 285, 290, 306, 312, 333, 347, 353, 359, 361, 362, 365, 371, 372, 380, 401, 415, 416, 425, 426, 427, 433, 442, 452, 458, 459, 462, 464, 466, 469, 476, 481, 489, 500

Приятелство, дружба 66, 68, 85, 109, 112, 120, 142, 157, 177, 219, 230, 235, 237, 243, 246, 247, 248, 269, 286, 329, 343, 416, 441, 474, 476

Приятност 10, 25, 49, 59, 66, 113, 137, 144, 162, 181, 209, 210, 256, 257, 258, 267, 278, 320, 327, 329, 330, 335, 336, 348, 366, 384, 408, 424, 446, 454

Провидение 121, 122, 129, 242

Прогрес 55, 205, 255, 343

Пространство 55, 132, 153, 207

Противоположност, полюс 9, 11, 199, 206, 214, 256, 343, 395, 479
– **контраст** 418

Прошка 19, 67, 218, 235, 236, 250, 261, 278, 312, 345, 498

Психичното 69, 126, 136, 137, 178, 288, 414, 415, 416, 460, 472

Път 35, 49, 67, 92, 100, 105, 106, 178, 201, 207, 211, 218, 220, 259, 285, 298, 300, 302, 303, 310, 334, 337, 359, 374
– **Божествен път** 58, 84, 114, 368, 486, 489
– **духовен път** 274
– **истински път** 253
– **крив път** 17, 22, 236, 311, 371, 497
– **лесен път** 21, 30*, 489
– **мъчен път** 489
– **Прав път** 30, 58, 91, 139, 170, 227, 306, 321, 323, 360, 437, 440, 499
– **път към Бога** 171, 329, 462
– **път на Истината** 73
– **Тесен път** 48, 301, 486
– **Христов път** 18, 177, 247, 267-8, 304
– **широк път** 301

Работа 7, 8, 9, 10, 11, 13, 19, 21, 22, 23, 26, 27, 34, 37, 42, 44, 46, 51, 53, 54, 64, 76, 79, 80, 82, 86, 89, 90, 95, 96, 98, 105, 115, 116, 119, 127, 128, 131, 144, 145, 146, 154, 155, 159, 161, 164, 165, 166, 168, 169, 171, 178, 183, 186, 187, 189, 190, 193, 194, 195, 196, 198, 205, 210, 214, 218, 221, 224, 225, 226, 234, 237, 238, 240, 241, 245, 246, 247, 249, 251, 254, 259, 266, 272, 274, 277, 288, 289, 293, 294, 301, 303, 316, 318, 319, 321, 323, 325, 327, 330, 337, 339, 342, 344, 349, 353, 356, 357, 358, 360, 361, 362, 365, 368, 369, 380, 383, 384, 385, 386, 389, 390, 399, 402, 403, 405, 408, 409, 410, 412, 413, 414, 415, 426, 429, 430, 434, 435, 441, 444, 446, 450, 455, 458, 459, 464, 465, 466, 468, 472, 475, 480, 483, 485, 486, 488, 489, 490, 491, 496, 499, 500
– **работливост** 51, 385

Равновесие 91, 124, 185, 214, 217, 224, 230, 233, 325, 327, 329, 330, 335, 339, 397

Радост 12, 15, 16, 34, 36, 41, 52, 57, 64, 73, 75, 83, 84, 88, 116, 141, 142, 145, 160, 162, 177, 183, 224, 235, 236, 243, 246, 253, 255, 256, 258, 265, 267, 268, 270, 275, 285, 288, 291, 293, 294, 297, 299, 302, 309, 311, 312, 315, 322, 340, 347, 351, 352, 365, 366, 367, 370, 371, 373, 374, 375, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 385, 388, 389, 390, 391, 392, 401, 405, 416, 417, 421, 425, 430, 450, 455, 458, 459, 461, 462, 463, 465, 468, 481, 494

Развитие 7, 8, 23, 24, 25, 26, 30, 32, 34, 47, 48, 54, 58, 63, 67, 76, 79, 80, 81, 86, 92, 97, 144, 155, 156, 160, 170, 171, 178, 179, 181, 184, 189, 190, 191, 217, 226, 230, 233, 234, 235, 237, 240, 256, 259, 269, 270, 271, 273, 274, 278, 279, 281, 288, 302, 309, 310, 312, 332, 337, 339, 345, 346, 354, 366, 367, 368, 370, 374, 394, 401, 410, 421, 427, 451, 457, 460, 465, 466, 468, 473, 477, 478, 479, 480, 482, 483, 484, 490, 493

Разумност 20, 23, 30, 59, 65, 71, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 90, 92, 94, 96, 106, 122, 130, 131, 151, 153, 161, 168, 171, 173, 176, 205, 213, 226, 234, 236, 239, 240, 242, 254, 258, 288, 296, 297, 308, 315, 316, 318, 320, 321, 326, 330, 338, 341, 342, 346, 351, 368, 377, 389, 390, 391, 393, 394, 395, 396, 401, 402, 408, 409, 410, 415, 416, 423, 430, 438, 439, 442, 449, 451, 457, 458, 464, 474, 475, 482, 483, 484, 485, 489, 496, 497

Рай 11, 29, 49, 62, 88, 97, 129, 162, 168, 170, 230, 351, 370, 471, 493

Растеж 36, 58, 81, 90, 95, 97, 98, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 196, 197, 237, 240, 269, 271, 279, 282, 301, 339, 342, 348, 370, 381, 384, 408, 427, 473, 482, 483, 484, 490

Растение 7, 24, 64, 65, 92, 93, 98, 141, 152, 166, 184, 186, 234, 257, 271, 285, 290, 359, 380, 425, 427, 434, 455, 464

– **бук** 282
– **дрян** 455, 456
– **дъб, жълъд** 281
– **дърво** 42, 102, 116, 169, 175, 176, 185, 191, 192, 199, 200, 224, 237, 241, 251, 268, 270, 271, 276, 279, 281, 299, 306, 323, 339, 347, 366, 370, 376, 378, 381, 407, 423, 455, 456, 462, 469, 471, 481
– **жито, пшеница** 21, 30, 81, 84, 184, 215, 255, 257, 259, 268, 273, 336, 337, 381, 384, 397, 427, 430, 442, 446, 490
– **карамфил** 446, 463
– **крин** 95, 96, 97, 98, 99, 215
– **круша** 189, 195, 394
– **лимон** 211
– **лоза** 140, 291, 305, 380
– **орех** 195, 196, 280, 465, 469, 470, 471, 472, 473, 478, 479
– **плод** 21, 30, 88, 92, 162, 184, 189, 191, 241, 242, 246, 269, 279, 294, 310, 323, 339, 340, 346, 361, 366, 378, 395, 407, 427, 442, 446, 455, 456, 462, 469, 490
– **роза** 32, 463
– **синап** 384
– **теменужка** 348
– **трева** 225, 281
– **трън** 299, 300
– **фасул** 334
– **царевица** 446
– **цвете, цвят** 24, 32, 47, 53, 65, 66, 95, 101, 113, 162, 175, 179, 184, 191, 246, 253, 258, 269, 320, 342, 346, 347, 348, 352, 365, 366, 370, 403, 407, 446, 462, 481
– **черница** 101, 102, 103, 104, 105, 106, 110, 111, 113, 114, 116
– **череша** 456
– **ябълка** 21, 65, 179, 189, 195, 336, 346, 360, 381, 394, 433

Реалност 7, 9, 131, 164, 181, 182, 328, 329, 334, 339, 345, 376, 440

Регулиране 149, 219, 396

Ред, уреждане 15, 39, 42, 74, 115, 159, 190, 194, 200, 213, 234, 245, 266, 272*, 337, 342, 351, 379, 380, 393, 394, 408*, 445, 455, 487

Религия 24, 33, 54, 78, 105, 108, 141, 162, 175, 176, 177, 217, 221, 237, 247, 271, 275, 281, 304, 306, 309, 313, 320, 402, 405, 411, 426, 435, 437, 438, 444, 447, 449, 461, 468, 469, 482, 485
– **владика** 111
– **Гергьовден** 261
– **Евангелска църква** 126, 206, 436, 437, 449
– **езичници** 99
– **еретик** 113
– **идол, идолопоклонник** 139, 208, 449, 450
– **икона** 46, 340, 341
– **индулгенция** 218
– **кадене** 113, 208, 457
– **кивот** 137
– **кръст** 46, 101, 143, 163, 251, 300, 374, 382
– **мисионер** 295, 296, 478
– **Мохамед** 35
– **мъченици** 302, 496
– **олтар** 217, 253
– **отшелник** 95, 96, 147, 148, 168, 169
– **папа** 409
– **пасоми** 161, 448
– **правоверен** 444, 449, 460, 461, 485
– **проповедник** 25, 45, 57, 95, 97, 104, 115, 127, 129, 138, 142, 143, 145, 162, 165, 187, 196, 203, 208, 217, 225, 227, 256, 260, 266, 275, 303, 306, 348, 362, 371, 418, 436, 437, 449, 452, 456, 459, 460, 464, 478
– **светилник** 79
– **свещеник, поп** 45, 46, 57, 65, 96, 105, 108, 111, 115, 116, 126, 128, 129, 143, 145, 155, 156, 161, 162, 165, 194, 196, 203, 217, 227, 230, 256, 275, 303, 328, 330, 344, 362, 371, 392, 405, 410, 418, 432, 448, 449, 455, 456, 457, 463, 466, 492
– **секта** 52, 165, 438
– **Хермес** 82, 120
– **храм** 253, 313, 322, 418, 443
– **християнство, християнин** 17, 29, 32, 46, 48, 49, 52, 62, 67, 95, 115, 143, 147, 164, 166, 175, 186, 193, 195, 211, 218, 222, 228, 233, 261, 294, 296, 306, 334, 347, 375, 390, 445, 467, 468, 478
– **църква** 11, 45, 52, 55, 65, 72, 96, 108, 130, 136, 159, 162, 165, 186, 200, 217, 222, 225, 267, 286, 292, 304, 328, 330, 402, 405, 441, 448, 449, 455, 463, 492

Решителност 120, 194

Свежест 180, 202, 445, 462, 478

Светлина 7, 9, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 36, 53, 65, 66, 74, 79, 80, 85, 87, 88, 94, 107, 119, 124, 137, 155, 163, 181, 195, 197, 219, 229, 240, 243, 246, 247, 248, 253, 255, 256, 259, 260, 262, 269, 272, 292, 294, 298, 302, 303, 315, 321, 325, 326, 338, 339, 342, 343, 370, 372, 376, 378, 380, 390, 395, 396, 398, 400, 405, 413, 414, 416, 425, 427, 433, 434, 442, 443, 447, 448, 455, 466, 473, 478, 484, 485, 488, 495

Свещеното 19, 308, 368, 445

Свобода 16, 121, 122, 129, 149, 159, 168, 178, 186, 189, 202, 220, 228, 234, 240, 242, 243, 259, 272, 290, 303, 322, 324, 332, 342, 361, 362, 366, 367, 374, 383, 388, 391, 397, 404, 410, 417, 462, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 490, 491, 492, 497
– **освобождаване** 27, 34, 37, 51, 60, 67, 103, 160, 170, 173, 187, 191, 219, 227, 250, 253, 293, 310, 311, 314, 315, 323, 365, 368, 379, 384, 398, 399, 415, 416, 478, 494, 495

Свят 7, 20, 21, 25, 26, 28, 32, 35, 36, 55, 56, 79, 95, 96, 97, 107, 135, 142, 145, 159, 161, 163, 167, 170, 172, 184, 190, 194, 199, 200, 205, 207, 210, 215, 216, 221, 227, 230, 232, 235, 236, 240, 241, 245, 247, 251, 252, 254, 257, 262, 263, 266, 267, 270, 272, 277, 279, 288, 290, 293, 296, 299, 302, 304, 309, 319, 320, 321, 324, 329, 330, 337, 339, 342, 343, 350, 357, 362, 364, 370, 371, 372, 374, 378, 380, 388, 394, 397, 399, 405, 406, 408, 411, 414, 419, 422, 428, 436, 445, 447, 450, 451, 455, 459, 466, 476, 486, 491, 497
– *определение* 113, 183, 328

– **символ на света** 398
– **светски човек** 52, 175, 218, 306, 313, 320, 485
Светове
– **Ангелски свят** 325, 330, 407
– **Астрален свят** 73, 135, 360
– **Божествен свят** 91, 92, 97, 128, 130, 133, 182, 185, 186, 310, 329, 330, 348, 379, 396, 407, 484
– **висш, възвишен свят** 308, 315, 413, 423, 472
– **външен свят** 133, 183, 191*, 288, 471, 472, 487
– **вътрешен свят** 50, 82
– **другия, онзи свят** 11, 38, 44, 59, 72, 81, 127, 133, 134, 148, 172, 173, 237, 238, 246, 247, 258, 264, 274, 309, 311, 345, 346, 359, 376*, 377, 388, 405, 430, 471, 473
– **Духовен свят** 48, 182, 185, 190, 191, 249, 273, 330, 332, 339, 344, 373, 374, 377, 378, 413, 415, 418, 434, 464, 471
– **материален свят** 59, 214, 225, 226, 472
– **Невидим свят** 47, 48, 73, 118, 296, 351
– **нисш свят** 53, 247
– **номинален, феноменален свят** 373
– **относителен свят** 422
– **психически свят** 137
– **Разумен свят** 130, 239, 242, 308, 321, 409, 442
– **свят на душата** 61, 62, 73, 390
– **свят на Истината** 86
– **съзнателен, несъзнателен свят** 393
– **Сърдечен свят** 14, 63
– **Умствен свят** 14, 73, 81, 413, 434
– **физически свят** 14, 47, 48, 73, 85, 96, 161, 182, 183, 184, 185, 190, 192, 217, 325, 330, 373, 374, 377, 393, 413, 434, 464, 471

Святост 20, 33, 95, 96, 171, 215, 252, 263, 428, 429, 441
– **осветяване** 292, 65, 190, 194, 208, 292
– **светия** 69, 70, 82, 88, 96, 98, 99, 114, 136, 147, 159, 168, 169, 170, 171, 197, 200, 215, 220, 224, 240, 248, 250, 263, 264, 269, 307, 372, 455, 466, 486
– **свети отци** 128
– **Свети Дух** 296
– **светиня** 145
– **светилище** 443

Семейство 21, 29, 106, 120, 128, 159, 162, 169, 235, 292, 311, 317, 337, 364, 374, 407, 416, 438, 452, 474, 491
– **баба** 128, 260, 282
– **баща** 15, 22, 26, 33, 36, 53, 74, 86, 99, 104, 108, 116, 123, 131, 149, 158, 165, 168, 187, 188, 221, 224, 230, 235, 236, 240, 246, 260, 261, 267, 275, 281, 284, 285, 286, 288, 289, 308, 310, 311, 312, 314, 315, 319, 320, 321, 323, 337, 344, 348, 350, 351, 354, 355, 357, 362, 367, 370, 391, 392, 400, 401, 404, 406, 409, 410, 413, 440, 443, 462, 466, 476, 493
– **брат** 112, 116, 235, 251, 348, 370, 458, 476
– **вдовица** 112, 130, 363, 450
– **деди, прадеди** 47, 114, 260, 275, 402
– **дете** 8, 17, 18, 22, 24, 37, 40, 45, 46, 47, 48, 52, 55, 58, 73, 74, 75, 83, 84, 85, 86, 88, 91, 94, 96, 99, 111, 112, 116, 124, 131, 139, 151, 156, 158, 160, 161, 170, 171, 177, 181, 186, 188, 189, 196, 203, 211, 213, 215, 220, 221, 222, 224, 225, 226, 227, 231, 237, 240, 251, 253, 254, 257, 260, 263, 266, 267, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 286, 292, 311, 318, 319, 320, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 335, 336, 337, 338, 341, 349, 351, 355, 360, 361, 365, 367, 370, 371, 377, 379, 380, 390, 391, 398, 401, 404, 408, 410, 413, 416, 417, 424, 425, 430, 433, 439, 440, 445, 449, 452, 454, 482, 484, 492, 493, 496
– **дом** 25, 26, 63, 136, 144, 151, 161, 165, 191, 198, 209, 221, 222, 267, 270, 275, 286, 378, 389, 438, 442, 445, 448, 491
– **дъщеря** 33, 34, 74, 107, 116, 131, 149, 165, 232, 246, 284, 323, 337, 346, 357, 358, 365, 370, 432, 440, 443, 444
– **майка** 17, 22, 33, 37, 40, 47, 48, 49, 50, 53, 74, 86, 88, 89, 92, 115, 123, 131, 139, 149, 165, 170, 187, 216, 221, 222, 224, 250, 267, 275, 278, 282, 286, 296, 308, 310, 311, 312, 314, 315, 319, 320, 321, 323, 336, 337, 339, 341, 348, 350, 351, 353, 354, 355, 362, 365, 367, 370, 371, 390, 391, 392, 404, 408, 410, 413, 417, 422, 425, 430, 440, 443, 466, 476, 482, 485, 492, 493

– **поколение** 32, 445
– **родител** 74, 130, 337, 361, 367, 432
– **сват** 129, 130*
– **сестра** 112, 116, 133, 210, 256, 267, 348, 370, 447, 458, 476
– **син** 22, 33, 34, 74, 108, 123, 131, 149, 165, 189, 228, 235, 250, 284, 285, 288, 289, 290, 311, 323, 346, 351, 365, 369, 370, 372, 391, 432, 440, 443
– **сирак** 146, 426, 450, 457

Сетива, чувства 61, 80, 122
– **вкус** 336*, 425
– **зрение** 20, 332, 345
– **обоняние** 41
– **слух** 20, 366, 463
– **усет, усещане** 41, 121, 122
– **шесто чувство** 251

Сигурност, осигуряване 8, 27, 91, 111, 276, 320, 322, 382, 494

Симпатия 463

Сила 7, 8, 9, 30, 32, 35, 39, 54, 59, 70, 73, 75, 87, 105, 106, 129, 132, 133, 138, 140, 141, 146, 157, 158, 159, 164, 167, 186, 187, 189, 190, 193, 197, 202, 204, 208, 213, 214, 215, 216, 218, 219, 222, 228, 234, 236, 240, 247, 249, 250, 253, 255, 258, 261, 270, 271, 272, 273, 278, 281, 283, 287, 289, 296, 297, 300, 311, 312, 313, 315, 316, 318, 325, 326, 327, 328, 335, 336, 351, 359, 371, 372, 374, 381, 387, 389, 391, 395, 396, 402, 403, 406, 409, 410, 411, 423, 435, 438, 443, 450, 455, 457, 461, 476, 482, 495, 496, 500
– **мощ** 54, 75, 113, 328, 389, 392, 403*, 405, 461
– **сили** 12, 19, 20, 37, 50, 53, 63, 70, 82, 86, 91, 96, 106, 107, 121, 141, 191, 194, 214, 218, 224, 273, 299, 302, 325, 330, 339, 372, 374, 380, 388, 393, 395, 398, 404, 415, 427, 458, 459, 470, 471, 479

Символ 24, 83, 93, 98, 118, 136, 153, 154, 252, 269, 270, 273, 276, 284, 312, 366, 374, 400, 435, 471, 490

Скромност 348

Слава 38, 39, 64, 72, 143, 170, 193, 194, 208, 267

Слово 85, 88, 258, 269, 296, 302, 381, 437, 444, 450
– **говор, реч** 19, 21, 33, 34, 42, 52, 62, 71, 99, 104, 112, 114, 128, 145, 165, 175, 194, 197, 205, 209, 210, 225, 231, 239, 251, 254, 266, 279, 304, 324, 327, 337, 338, 339, 346, 347, 365, 366, 376, 400, 405, 406, 444, 445, 449, 450, 451, 464, 486
– **говорене на Истината** 37, 65, 168, 251, 269, 274, 277, 298, 322, 346, 368, 382, 407, 408, 435, 453, 455
– **дума** 9, 19, 22, 28, 56, 104, 106, 112, 114, 144, 231, 239, 258, 265, 266, 283, 290, 304, 338, 347, 348, 366, 388, 389, 391, 397, 411, 427, 469, 478, 486, 500
– **Бог, Господ** 265, 469
– **воля** 395
– **крадец** 433
– **Любов** 264, 265, 268, 427
– **майка** 371
– **мигновено** 160
– **милост** 146
– **мога** 265, 499
– **Мъдрост** 265, 267
– **причина** 150
– **радост** 373, 374, 389, 390, 391, 392
– **светлина, виделина** 338
– **чистосърдечен** 427, 428

Служене, слугуване, слуга 22, 26, 29, 46, 52, 61, 63, 67, 73, 74, 99, 102, 105, 106, 131, 136, 144, 146, 151, 161, 162, 163, 165, 167, 170, 171, 176, 186, 196, 200, 201, 204, 205, 208, 209, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 220, 223, 224, 229, 230, 231, 232, 235, 236, 243, 244, 247, 248, 249, 250, 253, 263, 264, 288, 291, 293, 313, 316, 321, 351, 357, 358, 362, 364, 365, 368, 383, 393, 401, 405, 408, 421, 450, 462, 483

Случайност 233, 394

Слушане 21, 52, 69, 89, 90, 92, 99, 100, 104, 114, 123, 127, 132, 144, 145, 161, 185, 186, 187, 198, 200, 202, 209, 245, 247, 279, 309, 320, 323, 364, 366, 401, 402, 406, 407, 409, 430, 440, 450, 451, 463, 464, 478
– **слушател** 375

Смелост 19, 34, 38, 110, 120, 133, 175, 247, 353, 358, 406, 407, 419, 420, 424, 432

Смирение 177, 243, 273, 283, 296, 302, 318, 429, 430, 467

Смисъл 93, 94, 145, 149, 242, 247, 249, 255, 291, 326, 329, 435, 436, 438, 439, 443, 444, 451, 463

Смърт, умиране, мъртвото 7, 10, 11, 20, 28, 31, 36, 38, 47, 48, 49, 52, 59, 72, 77, 87, 88, 89, 101, 102, 107, 110, 120, 121, 123, 124, 128, 129, 135, 140, 141, 145, 148, 164, 170, 173, 174, 179, 182, 184, 185, 188, 189, 190, 193, 194, 210, 214, 215, 216, 219, 220, 223, 227, 228, 229, 231, 237, 245, 252, 253, 258, 261, 265, 268, 280, 286, 290, 292, 294, 297, 300, 302, 307, 308, 309, 330, 340, 341, 342, 344, 345, 346, 349, 352, 354, 366, 367, 369, 370, 371, 377, 378, 380, 382, 384, 385, 387, 388, 390, 394, 396, 398, 399, 404, 405, 417, 418, 420, 428, 432, 433, 436, 447, 453, 460, 472, 473, 476, 477, 478, 479, 492, 495
Вж. *Безсмъртие*

Снизхождение 245

Спасение 14, 18, 67, 72, 95, 101, 102, 104, 106, 107, 110, 111, 113, 116, 117, 132, 147, 149, 156, 232, 247, 286, 306, 307, 310, 322, 371, 382, 399, 435, 443, 445, 450, 460, 461, 464

Спиритизъм 469

Спокойствие 7, 18, 19, 28, 29, 34, 41, 88, 91, 95, 96, 172, 188, 199, 200, 208, 209, 211, 213, 215, 227, 230, 242, 252, 254, 277, 287, 295, 296, 297, 300, 317, 329, 346, 361, 362, 366, 405, 421, 424, 429, 436, 441, 445, 496, 500

Способност 203, 206, 234, 330, 332, 358, 361, 391, 394, 398, 465, 470

Стремеж 15, 27, 58, 59, 61, 62, 84, 90, 91, 103, 139, 150, 155, 171, 216, 233, 256, 276, 287, 303, 305, 322, 344, 354, 382, 402, 414, 427, 449, 450, 451, 461

Строгост 25, 92, 172, 261, 278

Студ 179, 229, 262, 263, 290*, 407, 418, 419, 434, 477

Субстанция 182

Съвест 61, 188

Съвършенство 73, 142, 171, 237, 241, 248, 301, 328, 373, 374, 442, 443, 464, 481*

Съдба, възмездие 18, 99, 121, 123, 207, 209, 223, 237, 228, 235, 249, 250, 253, 357, 358, 365, 433, 447, 451, 474

Съдържание 8, 114, 115, 249, 329, 338, 435, 436, 438, 439, 443, 444, 451, 463, 470, 479, 486

Съзерцание 293, 358

Съзнание, съзнателност 26, 29, 62, 110, 122, 156, 161, 176, 178, 184, 233, 235, 236, 247, 248, 249, 258, 286, 290, 291, 297, 308, 309, 325, 354, 362, 373, 378, 384, 390, 393, 394, 395, 397, 399, 422, 424, 427, 438, 439, 440, 443, 447, 452, 453, 454, 455, 463, 470
– **несъзнателност** 176, 177, 184, 233, 235, 286*, 308, 393, 395
– **осъзнаване** 20, 22, 23, 168, 172, 236, 250, 252, 259, 316, 318, 377, 421, 426, 443, 459, 464, 466, 480, 500
– **подсъзнание** 26
– **самосъзнание** 26, 33
– **свръхсъзнание** 26, 297

Сън, сънища 191, 203, 204, 224, 254, 264, 309, 347, 356, 361, 362, 365, 388, 460, 483, 484, 494

Сърце 7, 8, 11, 12, 13, 17, 19, 20, 21, 24, 27, 37, 42, 44, 47, 48, 54, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 75, 79, 81, 88, 90, 94, 96, 97, 98, 101, 105, 113, 114, 131, 132, 133, 139, 144, 150, 156, 170, 176, 178, 195, 197, 199, 203, 205, 209, 219, 220, 221, 222, 225, 231, 235, 239, 240, 249, 251, 252, 253, 259, 260, 262, 269, 271, 272, 274, 275, 278, 280, 283, 287, 294, 295, 296, 298, 300, 302, 310, 311, 313, 315, 316, 320, 329, 335, 336, 338, 341, 342, 343, 346, 349, 352, 353, 354, 365, 367, 369, 374, 378, 379, 380, 384, 385, 387, 389, 390, 391, 395, 406, 407, 410, 411, 412, 413, 415, 418, 426, 427, 428, 431, 434, 437, 438, 441, 442, 443, 444, 447, 448, 449, 451, 455, 457, 459, 460, 461, 464, 465, 467, 470, 471, 472, 473, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 483, 484, 485, 486, 488, 490, 495, 496, 497, 498
– **Сърдечен свят** 14, 63
– **чистосърдечие** 353, 412, 413, 414, 415, 421, 423, 426, 427, 428, 430, 431

Състрадание 388

Същества 35, 58, 152, 156, 184, 189, 190, 201, 205, 215, 216, 217, 248, 279, 290, 296, 366, 378
– **безлични същества** 26
– **висши, разумни Същества** 29, 30, 61*, 71, 84, 96, 153, 200, 206*, 240, 258, 273*, 304, 351, 373*, 377, 390, 394, 405, 418, 422, 423, 445, 455
– **живи същества** 25, 30, 96, 234, 394, 413, 416, 422, 445, 460, 462, 466, 484
– **колективно същество** 108
– **мислещо същество** 156, 287, 438
– **низши същества** 422, 423, 445
– **съзнателно същество** 156, 235
– **същества на Добродетели** 132
– **фиктивни същества** 181

Същност, същина 58, 61, 145, 150, 170, 191, 394, 447, 473

Тайна 64, 100, 112, 154, 180, 313, 372, 418, 443

Талантливост 466, 490, 498

Творчество 100, 206, 213, 214, 380, 459

Твърдост 193, 333, 355

Тела
Вж. *Физическо тяло*
– **Астрално тяло** 49, 59, 473
– **Божествено тяло** 55, 205
– **Духовно тяло** 182, 183, 483
– **ново тяло** 197, 247, 248
– **Тяло на желания** 95, 159, 160, 161
– **Тяло на мисли** 95
– **Умствено, ментално тяло** 49, 159

Темперамент 344, 454

Тишина 28, 41, 71, 91, 95, 137, 138, 139, 144, 146, 160, 172, 186, 199, 200, 212, 215, 277, 316, 346, 366, 405, 421, 462

Топлина, горещина 80, 181, 194, 195, 229, 240, 263, 268, 278, 320, 327, 348, 378, 398, 399, 401, 414, 418, 419, 427, 433, 434, 435, 454, 461, 466, 473

Точност 35, 427, 469

Трансформация, превръщане 12, 32, 35, 36, 47, 51, 57, 78, 94, 122, 144, 153, 234, 235, 242, 258, 265, 289, 290, 296, 297, 298, 314, 320, 352, 385, 395, 403, 414, 435, 440, 481, 483
– **преобразуване, преобразяване** 54, 56, 62, 72, 143, 174, 175, 253, 399, 459, 484
– **преустройство** 105, 190, 318, 320, 444, 485

Трезвост 263, 421

Труд 11, 32, 35, 46, 80, 119, 131, 161, 166, 208, 287, 349, 366, 383, 414, 430, 435, 488, 489, 490
– **трудолюбие** 93, 337

Търпение 35, 88, 95, 126, 145, 154, 183, 264, 299, 300, 339, 382, 384, 406, 416, 429, 465, 469, 470, 475, 481, 482, 490, 498

Уважение 175, 311, 312, 345, 349, 437, 445

Удоволствие 10, 121, 122, 129, 130, 136, 158, 188, 222, 223, 340, 406, 419, 436

Ум, разум 7, 8, 11, 24, 27, 37, 41, 42, 47, 51, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 75, 81, 87, 88, 90, 94, 104, 105, 107, 113, 127, 132, 133, 139, 142, 144, 150, 152, 156, 158, 161, 170, 176, 178, 182, 183, 190, 192, 195, 197, 199, 200, 205, 209, 219, 220, 221, 228, 230, 231, 240, 249, 252, 253, 258, 260, 262, 265, 272, 274, 278, 284, 287, 292, 298, 299, 300, 302, 310, 311, 313, 329, 334, 335, 336, 338, 339, 340, 341, 343, 344, 347, 352, 354, 365, 367, 369, 374, 379, 380, 383, 384, 385, 388, 389, 390, 391, 395, 398, 406, 407, 411, 412, 414, 426, 438, 442, 443, 444, 451, 455, 457, 459, 461, 464, 465, 467, 470, 475, 477, 479, 483, 485, 490, 498, 500
– **Божествен ум** 54, 497
– **висш, низш ум** 90, 209, 400
– **интелект** 120
– **манас** 209
– **памет** 90, 302
– **просветен ум** 113, 410, 437
– **разум** 90, 121, 122, 129, 140, 347, 354, 359
– **символ* на ума** 47, 81, 400
– **Умствен свят** 14, 73, 81, 413, 434
– **умствен темперамент** 454
– **Умствено, ментално тяло** 49, 159
и **Виделина** 338, 339, 340, 344, 352
и **Светлина** 7, 17, 36, 53, 65, 79, 87, 219, 243, 253, 302, 315, 326, 372, 378, 400, 448, 478, 484, 488, 495
и **Чистота** 42, 48, 271, 280, 296, 389, 396, 400, 413, 415, 418, 423, 427

Упование 13, 81, 133, 472

Упражнение 10, 64, 69, 124, 151, 152, 154, 454

Усилие 82, 86, 166, 234, 361, 366, 444, 488, 489

Услуга 75, 85, 165, 210, 406, 416

Успех 23, 25, 37, 40*, 98, 126, 127, 281, 296, 328, 401, 412, 425*, 455, 472*, 480

Устойчивост 25, 26, 37, 77, 431

Утешение, утеха 86, 89, 139, 230

Ученик 10, 15, 16, 24, 25, 29, 36, 73, 74, 81, 97, 131, 135, 140, 141, 149, 150, 151, 153, 161, 166, 171, 185, 196, 206, 248, 283, 326, 343, 375, 377, 378, 394, 448, 492

Учител 10, 15, 16, 20, 26, 29, 30, 41, 45, 57, 69, 73, 74, 75, 81, 82, 99, 100, 107, 131, 135, 138, 150, 151, 153, 161, 165, 171, 185, 196, 200, 202, 203*, 205, 206, 208, 210, 211, 212, 217, 256, 260, 275, 283, 288, 291, 297, 305, 312, 322, 339, 348, 356, 362, 371, 376, 377, 410, 418, 432, 443, 448, 452, 456, 459, 465, 466

Учителя за себе си 9, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 31, 33, 37, 38, 41, 44, 45, 46, 48, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 80, 81, 82, 87, 88, 90, 94, 96, 97, 98, 102, 108, 110, 112, 113, 114, 115, 116, 122, 124, 126, 127, 128, 132, 133, 135, 136, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 150, 156, 164, 161, 162, 164, 165, 168, 174, 175, 176, 177, 181, 183, 186, 189, 191, 193, 194, 195, 196, 197, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 215, 217, 220, 222, 224, 225, 227, 229, 231, 239, 252, 254, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 265, 266, 267, 268, 269, 271, 272, 277, 278, 283, 286, 291, 304, 308, 322, 323, 324, 327, 333, 334, 336, 340, 345, 346, 347, 351, 352, 364, 369, 372, 374, 375, 377, 379, 388, 394, 400, 407, 415, 417, 438, 443, 462, 466, 469, 476, 480, 484, 485, 499, 500

Учение 7, 14, 20, 22, 23, 28, 29, 35, 39, 52, 53, 73, 74, 111, 114, 115, 116, 121, 126, 127, 129, 131, 133, 145, 150, 153, 159, 161, 162, 163, 177, 178, 182, 191, 195, 196, 197, 198, 202, 209, 212, 226, 231, 257, 258, 259, 261, 262, 263, 267, 268, 269, 279, 288, 297, 300, 302, 304, 306, 311, 315, 371, 378, 382, 383, 384, 409, 435, 439, 444, 445, 446, 449, 450, 458, 462, 463, 465, 467, 477, 478, 489, 497, 500

Учене, училище 8, 9, 11, 16, 18, 19, 20, 27, 34, 45, 46, 47, 53*, 54, 55, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 68, 69, 70, 71, 73, 75, 81, 85, 91, 92, 93, 95, 96, 99, 100, 103, 111, 115, 120, 121, 124, 125, 126, 128, 129, 131, 133, 136, 142, 145, 146, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 169, 171, 172, 174, 175, 176, 178, 180, 181, 182, 186, 190, 194, 195, 196, 197, 200, 201, 202, 204, 206, 209, 227, 237, 238, 240, 250, 253, 261, 266, 279, 285, 287, 288, 293, 296, 297, 301, 304, 328, 332, 339, 341, 344, 345, 347, 348, 349, 359, 360, 361, 367, 375, 377, 378, 386, 391, 394, 397, 402, 405, 412, 423, 425, 426, 435, 438, 441, 443, 444, 448, 450, 451, 454, 456, 458, 459, 464, 465, 467, 468, 473, 476, 477, 478, 479, 488, 489
– **книга** 31, 53, 54, 64, 76, 131, 142, 143, 146, 165, 177, 179, 238, 243, 244, 245, 250, 273, 279, 347, 390, 442, 444, 446, 458, 463, 479, 488
– **урок** 17, 19, 20, 31, 75, 88, 103, 151, 206, 227, 288, 301, 328, 330, 367, 417, 480

Учтивост 34, 172

Физика 77

Физиология 63, 178, 221, 353

Физически свят, физическото 14, 24, 47, 48, 49, 63, 73, 85, 96, 137, 161, 182, 183, 184, 185, 190, 192, 217, 239, 249, 325, 330, 373, 374, 377, 383, 385, 387, 389, 391, 393, 400, 412, 413, 414, 415, 416, 418, 425, 434, 436, 440, 445, 460, 464, 471, 472

Физическо тяло, организъм 12, 25, 31, 38, 44, 47, 48, 49, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 77, 79, 86, 88, 95, 101, 106, 113, 120, 121, 124, 129, 135, 150, 159, 160, 163, 171, 179, 180, 182, 183, 187, 191, 192, 197, 199, 205*, 214, 218, 221, 231, 233, 234, 239, 245, 247, 248, 261, 263, 268, 272, 279, 300, 303*, 311, 325, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 341, 344, 345, 350, 384, 388, 390, 391, 396, 399, 402, 411, 415, 418, 423, 425, 426, 428, 432, 438, 440, 442, 447, 454, 455, 458, 459, 460, 464, 470, 471, 472, 473, 478, 487, 490, 497
– **анатомия** 63
– **физиология** 63, 178, 221, 353
– **артериална кръв** 12
– **артерии** 12, 20, 220, 326, 336
– **брада** 143, 288, 442
– **бръчки** 54, 89
– **бял дроб** 12, 47, 78, 221, 245, 438, 459, 475, 487
– **вежди** 172, 277, 283
– **вена** 70
– **венозна кръв** 12
– **глава** 11, 22, 47, 50, 81, 143, 167, 185, 196, 197, 224, 244, 323, 347, 379, 395, 396, 438, 442, 445, 472
– **гръб, гръбнак** 196, 475
– **гръбначен мозък** 475
– **гърди** 136, 295
– **зеница** 345
– **клетка** 12, 67, 205, 221, 235, 266, 287, 288, 385
– **кожа** 78, 223, 384, 472
– **корем** 211, 336
– **коса** 132, 143, 223, 266, 276
– **кост** 472
– **косъм** 143, 223, 276, 353, 354
– **крак** 7, 8, 15, 16, 21, 23, 81, 96, 98, 133, 167, 170, 185, 209, 220, 263, 288, 322, 329, 346, 383, 418, 483, 485, 487, 488, 496
– **кръв** 12, 70, 80, 152, 154, 155, 156, 184, 196, 250, 283, 286, 344, 415, 435, 447, 477, 478

– **лице** 84, 89, 153, 159, 163, 172, 180, 196, 199, 204, 253, 260, 263, 298, 345, 347, 348, 359, 380, 390, 428, 429, 449
– **мозък** 41, 86, 90, 136, 137, 138, 139, 222, 245, 260, 263, 273, 274, 342, 472, 475, 487
– **мускул** 220, 263, 472
– **нерви, нервна система** 10, 137, 325, 402, 454
– **нос, ноздри** 132, 163, 199, 288, 336, 345, 374, 439
– **орган, уд** 16, 288, 303, 415, 458, 472, 487
– **очи** 7, 15, 16, 40, 43, 44, 78, 86, 104, 114, 119, 127, 128, 132, 137, 139, 142, 146, 159, 160, 163, 181, 221, 223, 228, 229, 256, 263, 288, 304, 321, 323, 331, 337, 345, 346, 348, 350, 451, 483, 488
– **ръка** 15, 29, 37, 84, 151, 155, 163, 167, 169, 194, 196, 220, 221, 222, 263, 288, 322, 341, 345, 347, 348, 373, 391, 406, 418, 433, 451, 483, 485, 487, 488, 497
– **ребро** 303, 376, 496
– **рефлекс*** 497
– **пръст** 151, 228, 230, 288
– **безименен пръст** 230
– **палец** 230
– **среден пръст** 228, 230
– **стомах** 47, 78, 133, 136, 140, 144, 185, 229, 238, 239, 245, 269, 273, 274, 286, 299, 343, 373, 379, 380, 385, 391, 399, 403, 438, 459, 460, 476, 487
– **сърце** 12, 63, 101, 132, 219, 221, 239, 344, 387, 471, 472, 488, 490
– **уста** 62, 82, 132, 239, 269, 288, 303, 336, 374, 381, 411, 442
– **устни** 82, 163, 283
– **утроба** 48, 49, 50, 107, 221, 275, 353
– **уши** 41, 198, 279, 288
– **чело** 90, 199
– **челюст** 223
– **юмрук** 433

Философия 7, 8, 9, 10, 13, 25, 26, 27, 29, 35, 36, 107, 119, 122, 142, 150, 169, 203, 204, 206, 207, 209, 211, 213, 216, 217, 220, 222, 223, 226, 227, 229, 230, 272, 275, 287, 303, 326, 330, 332, 334, 338, 340, 355, 361, 376, 382, 383, 388, 395, 400, 403, 421, 424, 462, 473
– **анархисти** 217
– **Епиктет** 382, 383
– **епикурейство** 41, 326
– **Кант** 206
– **Сократ** 283
– **Хермес** 82
– **християнска философия** 228, 334
– **Шопенхауер** 206, 209

Форма 55, 62, 73, 139, 168, 172, 190, 191, 201, 218, 245, 248, 249, 250, 251, 296, 328, 329, 342, 356, 359, 393, 400, 401, 415, 435, 436, 438, 439, 443, 444, 449, 451, 463, 471, 472, 477, 481

Формули и утвърждения
– *Аз искам да стана...* 282
– *Аз отивам при Бога...* 13
– *Аз съм добър...* 484
– *Аз ще любя Господа...* 14
– *Благодаря Ти, Боже, за всичко...* 197
– *Благодаря Ти, Боже, за голямата...* 197
– *Благодаря Ти, Господи...* 16
– *Благодаря Ти, Господи...* 483
– *Благословен Господ Бог...* 466
– *Благослови, Господи, душата ми...* 196
– *Бог е вложил в мен...* 464, 465
– *Боже, благодаря Ти...* 196
– *Боже, благодаря....* 195
– *Братко, елате при мен...* 14
– *Братко, ти много добре...* 75
– *В Христа Исуса...* 66
– *Вземи ключа...* 313
– *Видяхме Господа...* 13
– *Викат ме вече...* 20

– *Всичко мога...* 486
– *Господи, бъди милостив...* 243
– *Господи, колко Си велик!* 54
– *Господи, на Теб уповавам...* 13
– *Господи, помогни ми...* 401
– *Господи, стани...* 140
– *Господи, тези хора...* 146
– *Готов съм да страдам...* 481
– *Да се свети името Божие...* 193
– *Давам половината...* 110
– *Дето и да ме изпратиш...* 20
– *Държа ли заповедите...* 494
– *Ида, Господи...* 193
– *Изпратен съм...* 52
– *Или ще се примирите...* 163
– *Има Любов в света...* 417
– *Както аз върша...* 146
– *Както изпирам...* 146
– *Любов* 268
– *Майко, благодаря ти...* 92
– *Марто, знаеш ли...* 210
– *Махни се от лицето ми...* 15
– *Мога да бъда...* 302
– *Моля ви се, не ме учете на лъжа...* 367
– *Мъдрост* 267
– *Ние ще заспим...* 388
– *Обичам те, Господи.* 18
– *Обичам учителя си...* 20
– *От днес турям кръст...* 314
– *От теб човек ще стане.* 22
– *Отивам по важна работа...* 13
– *Отче, прости ме...* 236
– *По-близо да си, Господи...* 132
– *Радост* 389, 390, 391, 392
– *С Бога всичко...* 498
– *С Любовта всичко...* 498
– *Сестро, аз те обичам...* 19
– *Синко, ти ще станеш...* 391
– *Слушай, не се поддавай...* 10
– *Сол искам...* 332
– *Тази година искам...* 283
– *Тези мисли, тези вълци...* 193
– *Ти ще станеш добро дете...* 391
– *Това не съм аз.* 71
– *Тъпчи ме, за да се осоля!* 326
– *Търкай ме, братко...* 14, 15
– *Хубав е денят...* 462
– *Ху-у-у, очисти ме...* 196
– *Ще ме почакаш...* 64
– *Щом Бог е с нас...* 39

Френология 80, 223

Характер, нрав 24, 25, 26, 27, 34, 37, 38, 139, 172, 199, 276, 318, 342, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 363, 368, 371, 383, 404, 431, 432

Хармония 7, 16, 20, 21, 23, 29, 30, 31, 39, 45, 51, 54, 56, 57, 66, 70, 74, 84, 113, 154, 157, 159, 183, 200, 203, 210, 221, 231, 239, 256, 259, 342, 343, 346, 349, 351, 355, 374, 380, 395, 453, 454, 456, 457, 458, 459, 460, 462, 463, 465, 477

Химия 8, 60, 61, 63, 77, 78, 108, 190, 194, 195, 344, 440
– **азот** 77, 240
– **атом** 54, 55, 279, 344, 399
– **вещество** 59, 190, 278, 297, 384, 396, 416, 440
– **водород** 55, 60, 240, 328
– **въглерод** 297
– **дестилация** 32, 415, 416
– **екстракт** 81, 381
– **елемент** 8, 54, 60, 77, 78, 108, 120, 180, 183, 195, 240, 286, 336, 337, 344, 352, 396
– **желязо** 240, 258, 389, 413
– **злато** 76, 78, 84, 240, 257, 473, 485
– **йод** 470
– **йон** 54, 55
– **киселина** 60, 61

– **кислород** 55, 60, 240
– **мед** 120
– **отрова** 72, 478
– **радий** 55

Хипноза 192, 224, 391

Храна, хранене, ядене 8, 10, 12, 13, 14, 22, 30, 36, 41, 50, 53, 59, 62, 71, 72, 73, 74*, 75, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 88, 92, 105, 106, 107, 110, 129, 131, 133, 136*, 141, 158, 168, 169, 176, 183, 191*, 192*, 193, 195, 211, 215, 216, 225, 235, 236*, 237, 238, 239, 240, 246, 247, 248, 250, 251, 257, 261, 266, 268, 279, 280, 285, 286, 291, 293, 307, 316, 318, 320, 323, 333, 334, 335, 336, 341, 349, 352, 353, 354, 355, 364, 374*, 375, 378, 379, 380, 381, 384, 385, 396, 398, 403, 404, 406, 408, 412, 413, 415, 419, 424, 425, 430, 450, 457, 459, 460, 470, 471, 472, 476, 483, 484, 488, 490, 491, 494, 496, 498
Вж. *Растения*
– **апетит** 10, 211, 425, 476
– **вино** 344, 380, 445, 476
– **вкус** 336*, 425
– **глад** 14, 59, 71, 72, 82, 86, 105, 116, 164, 236, 237, 250, 291, 307, 318, 320, 333, 336, 354, 369, 377, 381, 385, 404, 412, 425, 457, 476, 477, 491
– **готвене** 145, 166, 264, 374, 425
– **жажда** 82, 86, 323, 333, 377, 380, 416, 417, 427
– **месо** 41, 83, 84, 85*, 94*, 120, 141, 261, 334
– **мляко** 83, 341, 483, 484
– **пост** 105, 333
– **преяждане** 239, 341, 476
– **сладост, сладкиш** 8, 242, 251, 253, 352, 395, 403, 465, 499
– **спиртни питиета** 478
– **хляб** 14, 83, 84, 85*, 92, 94*, 159, 167, 192, 236, 257, 268, 274, 291, 297, 305, 320, 331, 333, 335, 336, 350, 377, 381, 391, 476

Христос 7, 8, 10, 15, 20, 21, 30, 33, 42, 46, 52, 55, 57, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 87, 90, 95, 100, 101, 102, 103, 108, 109, 115, 130, 131, 137, 156, 164, 166, 168, 169, 170, 174, 175, 178, 179, 183, 186, 198, 199, 201, 202, 207, 208, 210, 213, 214, 215, 216, 218, 221, 223, 225, 226, 233, 234, 244, 247, 248, 255, 256, 260, 270, 271, 273, 274, 275, 278, 279, 280, 281, 286, 287, 291, 295, 301, 308, 307, 313, 319, 320, 324, 325, 326, 329, 338, 339, 341, 343, 346, 347, 350, 352, 364, 368, 374, 375, 379, 380, 381, 385, 389, 390, 393, 394, 399, 400, 404, 407, 410, 413, 414, 421, 426, 428, 429, 430, 433, 434, 443, 448, 451, 452, 453, 455, 456, 461, 466, 467, 468, 471, 479, 480, 483, 484, 485, 487, 495, 498, 499
Вж. *Религия – християнство*
– **Христос** *(същност)* 11, 56, 99, 124, 135, 153, 209, 219, 230, 231, 252, 283, 297, 415
– **виждане на Христос** 114, 254
– **връзка с Христос** 297, 391
– **въздигане на Христос** 120, 122, 126, 129, 133, 134
– **единение с Христос** 70, 134, 220, 231
– **живият Христос** 128, 303
– **идване, слизане на Христос** 56, 71, 73, 74, 110, 112, 113, 116, 117, 123, 124, 129, 140*, 145, 159, 162, 165, 236, 251, 252, 254, 266, 267, 269, 302, 304, 392, 405, 459, 486
– **познаване на Христос** 49, 63, 72, 139, 176, 290, 294, 296, 305
– **придобиване, намиране на Христос** 53, 58, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 85*, 86*, 89*, 104, 105, 106, 107*, 114, 161*, 315
– **разбиране на Христос** 88, 144, 176, 265
– **събуждане на Христос** 139, 141, 142, 144, 146, 149
– **Христов Дух** 32, 70
– **Христов живот** 105, 435, 446
– **Христов закон** 129, 306, 310
– **Христов път** 18, 247, 267-8, 304
– **Христов ученик** 36, 97, 135, 140, 141, 153, 378, 492
– **Христова заповед** 20, 308, 310, 314, 491

– **Христова кръв** 435
– **Христова чаша** 24, 27, 28, 31, 32, 33, 36
– **Христови мъченици** 496
– **Христово учение** 53, 111, 127, 133, 153, 159, 177, 212, 258, 259, 267, 268, 269, 297, 300, 302, 304, 306, 311, 315, 371, 382, 383, 384, 409, 435, 439, 444, 445, 446, 449, 463, 477, 478, 489, 497, 500
и **Второ пришествие** 55, 56
и **Възкресение** 32, 73, 129, 144, 376
и **Дърво на Живота** 29, 110, 129
и **Любов** 67, 253, 254, 445, 459, 497
и **пост** 105
и **разпятие** 67*, 136, 138, 143, 251*, 300, 303, 444, 445
и **Слово, думи** 258, 283, 290, 296, 302, 304, 381, 388, 444, 457
и **страдание** 29, 122, 126, 144, 251, 257, 263, 267, 447, 459, 496
и **църква** 65, 304
и **Юда** 37, 96

Художник, рисуване 10, 18, 54, 73, 202, 384, 385, 428, 429, 430

Цвят, краска 53, 96, 344, 347, 348
– **бял** 11, 30, 95, 96, 99, 269, 443
– **червен** 283, 342, 435
– **черен** 9, 11, 13

Цел 26, 27, 28, 63, 72, 252, 274, 407
– **целесъобразност** 430

Център 12, 55, 99, 184, 206, 287, 336, 396, 415, 428

Цялото 73, 92, 156, 319, 392, 401, 419, 450, 461, 476

Честност 32, 103, 104, 310, 322, 388, 404

Чистота 12, 13, 20, 22, 27, 35, 36, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 56, 72, 74, 77, 78, 93, 95, 96, 97, 99*, 133, 134, 146, 158, 171, 175, 177, 178, 180, 196, 197, 211, 239, 241, 242, 245*, 260, 261, 262, 271, 280, 283, 294*, 295, 296, 302, 310, 313, 320, 322, 341, 359, 360, 369, 370, 371, 389, 390, 396, 400, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 421, 422, 423, 425, 426, 427, 428, 429, 431, 432, 437, 441, 453, 454, 458, 465, 466, 473, 477, 478, 479, 492, 495, 500
– **къпане** 175, 250, 418
– **хигиена** 8, 379, 413, 418
– **Чистилище** 49
– **чистосърдечие** 353, 412, 413, 414, 415, 421, 423, 426, 427, 428, 430, 431

Човечество 25, 29, 30, 33, 36, 46, 56, 58, 72, 76, 82, 120, 128, 136, 151, 154, 164, 194, 198, 211, 217, 234, 240, 241, 252, 253, 256, 263, 266, 273, 292, 300, 306, 341, 364, 368, 370, 372, 385, 391, 395, 401, 410, 411, 414, 430, 438, 445, 447, 449, 450, 457, 459, 461, 486

Чувство 9, 10, 12, 13, 14, 16, 19, 21, 25, 41, 51, 54, 57, 61, 70, 73, 78, 79, 84, 90, 113, 115, 121, 122, 137, 154, 158, 225, 233, 239, 240, 242, 245, 249, 252, 253, 256, 258, 289, 290, 298, 303, 308, 309, 315, 316, 318, 320, 330, 332, 334, 337, 339, 343, 345, 347, 349, 355, 362, 378, 380, 389, 390, 394, 414, 416, 434, 436, 437, 441, 442, 446, 449, 454, 459, 460, 461, 462, 464, 473, 476, 478, 485, 487, 495, 496
– **емоция** 41, 51, 70
– **предчувствие** 295, 345
– **шесто чувство** 251

Широта 218, 301, 343, 380, 421, 447, 500

Школи
– **спиритизъм** 469
– **теософия** 209, 469
– **франкмасони** 38
– **Хермес** 82

Щастие 21, 25, 27, 30, 32, 34, 42, 51, 68, 73, 87, 161, 163, 164, 166, 168, 170, 202, 203, 220, 224, 229, 231, 257, 261, 267, 275, 276, 278, 282, 283, 293, 299, 302, 315, 316, 328, 335, 336, 346, 364, 375, 408, 411, 413, 415, 431, 474, 491, 494, 495

Щедрост 42, 81, 92, 315, 407, 466

Ясновидец 137, 211, 243*, 251, 268, 295, 306, 325, 399

Яснота 26, 40, 60, 63, 64, 68, 108, 114, 243, 252, 263, 267, 332, 339, 365, 422, 488, 495

ПРИТЧИ

Въздухът и Любовта 15, 16
Справедливата майка 17
Корабокрушението и майчината саможертва 17
Момата, графът и слугата 19
От теб човек ще стане 22
Пътникът и пропастта 27, 28, 60, 423, 424
Молитвата на негърката 33, 34
Мохамед и мравката 35
Американецът и жена му 38
Франкмасонският изпит 38
Царят, просякът и плесницата 42, 43
Проповедникът и парите 45
Магарето и иконите 46
Юнакът и разбойникът 60
Вълкът и магарето 68
Князът, светията и кравата 69, 70
Хермес и въпросът за злото 82
Слугите и талантите 82
Трите сестри и женитбата 83
Царският син и Халял Каза 86, 87
Вълкът и агнето 89
Маршируващите бълхи 93
Отшелникът, обущарят и снежната топка 95, 96
Дервишът и банята 97
Царят и изваденитe очи 104
Офицерът и двете тояги 107
Царят просяк и скъсаните дрехи 108, 109
Вълкът – овчарско куче 109
Шлятер и просякът 112
Прехапаният език 123
Нероденото дете 124, 125
Лекарят благодетел и вдовицата 130, 131
Тит и комарът 137, 138
Отшелникът, каменарят и парите 147
Настрадин Ходжа и клонът 148
Създаването на човека и дъщерята на Милосърдието 152, 153
Кръвта и сълзата 155, 156
Наследството и говедарят 158
Йоан Веслей и женитбата 160
Отшелникът, селянинът и мисълта за Бога 168, 169
Богаташът на оня свят 172, 173
Богаташът и писателят 173, 174
Бедният метач и Гладстон 187
Александър I и войникът 188, 189
Елисей и войнството 192, 193
Паганини и старият цигулар 201, 202
Работа с Господаря 208
Селянинът с многото деца 215
Лекарят убиец 223
Бабата на онзи свят 238
Момъкът – княз и посмешище 243
Неблагодарният цар 244
Овчарят, студът, вятърът и Слънцето 262, 263
Палат и колиба 264
Принцът на гномите и космите 276
Петран чорбаджи и бедността 280
Гащите на Сократовия ученик 283
Цената на хляба 291
Желанията на богатия и бедния 292, 293
Мисионерът и разбойникът 295
Полуделият бивол и трънът 299, 300

Бог, св. Петър и домакините 316, 317, 318
Англичанинът и тигрицата 329, 330
Влюбеният Ангел 331, 332
Върнатите пари 335
Турчинът и иконите 340, 341
Завистта на осъдените 349, 350
Милионерът затворник 350
Богатият и братовчедите 363
Самоубиецът и песента 366
Учителят, костенурката и хлябът 376, 377
Търпението на Епиктет 382
Реалистичните картини 384, 385
Грънчарят и чиракът 386
Оздравяването на болната 387, 388
Настрадин Ходжа и обирът 390
Сакатият възлюбен 406
Фалшивите скъпоценни камъни 408, 409
Лекуването на ипохондрика 419, 420, 421
Смелият самоубиец 419
Парализираният търговец 425, 426
Чертите на Христос и Юда 428, 429
Художникът и обущарят 429, 430
Печените яйца и плачът 436
Влюбеният ученик и плачът 436, 437
Възлюбената и офицерът 437
Лисицата и петелът 441
Архангел Гавраил и идолопоклонникът 449
Припадналият цигулар 454
Свещеникът и Светлите същества 455
Дяволът и дрянът 456
Отсъстващите енориаши 457
Знаменитият проповедник и конят 460
Желанието на Слънцето 466, 467
Манафинът и лекарството 475, 476
Целувките и хлябът 476, 477
Залепналият за стола професор 480
Вършеене с мисирки 492
Жената на милионера 493
Лакомото мече 494, 495
Настрадин Ходжа и старият вол 499

Учителя Петър Дънов
Беинса Дуно

СИЛА И ЖИВОТ
том II

Съставителство и редакция
ДИМИТЪР КАЛЕВ

Азбучен показател
ИРЕНА ШУНИНА, ФИЛИП ФИЛИПОВ

Графичен дизайн и корица
ПЕТЪР ДОБРЕВ

Коректор
СОНЯ ИЛИЕВА

Предпечатна подготовка
ФИЛИП ФИЛИПОВ

Формат 32/84/108
Печатни коли 34

Издателство „Захарий Стоянов“
office@zstoyanov.com
www.zstoyanov.com

Издателство „Бяло Братство“
izdatelstvo@BialoBratstvo.org
www.BialoBratstvo.org

Печат
УИ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Официален интернет сайт, посветен на Словото на Учителя Петър Дънов:
www.BeinsaDouno.org

Цена 12 лв.